Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

103060

264.02-041

SLOVENSKI

GOFFINE

ali

RAZLAGANJE CERKVENEGA LETA.

DOMUS Societatis JESU
LABACENSIS.

Izdalo družtvo sv. Mohora.

Z dovoljenjem visoko častistega Lavantinskega knezoškofijstva.

V CELOVCU 1858.
Drugič in za boljši kup tiskal in založil Janez Leon.

in vse svoje dela opravi; ali sedmi den je sabota Gospoda, tvojega Boga: na ti den nič ne delaj, ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hčer, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina, ne ptujec, ki se v tvojej hiši znajde." [1]) Sam Bog tudi pristavi: „Kdor bode v saboto delal, bode umorjen." [2]) Za tega voljo so tudi Judi saboto neizrečeno skerbljivo posvečevali ter na tajnko tako obhajevali, kakor je jim Bog zapovedal.

Sv. rimsko — katolška cerkev, ali po pravici, kakor sv. Auguštin pravi, sami sv. apostelni so to prenaredili in zapoveli, mesto sabote nedelo posvečevati. To je bilo zapovedano in prenarejeno za to: 1) da se kristjani od Judov razločijo; 2) zato, ker je Bog na ti den stvarjenje dokončal; 3) ker je ravno na ti den Jezus Kristus vesel od smerti ustal in tako popačen svet spet popravil in obnovil; 4) ker je Jezus, kakor Belarmin pravi, ravno na nedelo bil rojen, obrezan in kerščen; 5) ker je ravno v nedelo sv. duh nad apostelne prišel.

Kaj se pravi nedelo posvečevati, kaj nedelo onečestiti?

Nedelo posvečevati se pravi: v nedelah, ako ni posebna sila in potreba, se težkega dela zderžati, sv. mešo pobožno služiti, božjo besedo v pridigi in keršanskem navku zvesto poslušati, greha in tudi priložnosti grešiti se posebno varovati, dobre in pobožne bukve brati ter druge dobre dela dopernašati. Ako si po pravici zaderžan, da ne moreš nedelo v cerkev iti, saj v duhu stopi v hišo božjo, skleni se v dar sv. meše, goreče moli, v kakih pobožnih bukvih beri, in dobre dela keršanske ljubezni stori.

Nedelo onečestiti se pravi: v nedelah nemarno postopati, nepotrebno samo zavolj dobičkarije težko delati, ali pa, kar je še veči greh, pijančevati, za visok denar igrati, rajati in druge nespodobne grešne in nesramne reči dopernašati: „Bolje bi bilo, to je, ne tako grešno, veli sv. Auguštin, orati, ko se te dni ničemerno, nevarno in grešno veseliti in tako te dni zaničevati." Po božji službi kako nedolžno in zmerno veselje vživati, je tudi ob nedelah in praznikih pripuščeno.

---

1) II. Mojz: 9, 10; 2) II. Mojz: 35, 2.

Kaj čaka tiste, ki nedele posvečujejo; kaj tiste, ki jih onečestijo?

Sv. pismo stare zaveze [1]) obljubi srečo, blagor in milost tim, ki saboto, pri nas nedelo, posvečujejo; vse hudo in nesrečo pa proti tistim, ki jih ne posvečujejo.

Našli so Judi, dokler so v puščavi bli, človeka sabotni den derva poberati, in gospod Bog ga je zapovedal umoriti. Peljali so ga malo proč od šotorov, ga s kamnjem posuli in on je umerl, kakor je Bog zapovedal. [2]) Tudi sv. katolška cerkev že od nekdaj in v več cerkvenih sborih tirja in ojstro zapove, nedele in praznike posvečevati in pa tudi vsakdanja skušnja pričuje, da se sedajne čase zavoljo neposvečevanja nedel in praznikov tudi greh in hudoba in vboštvo med nami širi, živ dokaz, da Bog nikolj ne blagruje ali žegna takih ljudi, ki na njegovo čast in službo še nekaj dni v letu oberniti nočejo. —

Molitva za vsako nedelo. O Gospod, ki si nedelo postavil k temu koncu, da mi na ti den Tebi služimo, in se Tvoje milosti vdeležimo, dodeli, da mi na ti den vselej svojo vero ponovimo, in se zdramimo, Tebe hvaliti in tvoje veličanstvo častiti in moliti po Jezusu Kristusu, Tvojem sinu. Amen.

Kaj so prazniki?

Prazniki so dni od katolške cerkve postavljeni in posvečeni v spomin nekih skrivnosti in dobrot božjih, v spomin svetnikov, da se naj serca vernih kristjanov nagnejo in vnemejo k hvaležnosti do Boga, ter k počeščenju in posnemanju svetnikov. So torej prazniki božji, kristusovi in prazniki svetnikov.

Ima cerkev oblast praznike postavljati?

Že judovska sinagoga ali višja šola je v hvaležen spomin nekterih posebnih božjih dobrot praznike napovela; postavim: praznik srečk ali virfelnov [3]); praznik zmage nad Holofernom, praznik tempelnovega posvečenja, pri kterem je Jezus sam pričujoč bil [4]) itd.

---

1) III. Mojz: 26; 2) IV. Mojz: 15, 32; 3) Furimsvetek Est. 9, 26; 4) Mat, 18, 18.

Alj sv. katolška cerkev ni veliko višja od judevske sinagoge? Kdo more ji pravico odreči, spomin veliko imenitnejših od Boga sprejetih dobrot slovesno obhajati? Sam Bog je ja po Mojzesu Judom zapovedal v vedni spomin njihovega odrešenja iz egiptovske sužnosti — velikonoč, v vedni spomin oznanenja deset božjih zapovedi i. t. d. binkošti obhajati. Kako nehvaležno bi cerkev Jezusova ravnala, ako bi po izgledu cerkve stare zaveze posebnih praznikov ne vpeljala k časti božjej in svetnikov božjih in tako spomin veliko večjih dobrot po Jezusu Kristusu podeljenih ne obhajala. Jezus Kristus je ja sam podeljil apostelnom in škofom, njih naslednikom, oblast, vezati in rešiti, to je, pravico, vse napraviti, in pa tudi spremeniti, kar je k zveličanju vernih potrebno. Takim napravam se imajo prišteti tudi prazniki, kterih namen je, podpirati in povišati srečo in zveličanje kristjanov. — Kakor ima cerkev sveto pravico, praznike vpeljati, ravno tako ima tudi pravico, tiste dni sopet prenarediti in preklicati, ako hitro ne služijo več k božjej časti in zveličanju vernih. Naj pa cerkev nove praznike vpelje, alj pa stare prenaredi alj prekliče, so verni dolžni, sv. cerkev poslušati; zakaj, „kdor cerkve ne posluša, veli Jezus, bodi ti kakor nevernik in očiten grešnik.“ [1])

Kako praznike posvečevati?

Zapovedani prazniki se imajo ravno tako posvečevati, kakor nedela. Zraven se pa tudi naj verni kristjan trudi, skrivnosti in dobrote božje premišlevati in si v serce vtisniti, kakor tudi življenje in čednosti svetnikov, kterih god se obhaja, in tudi cerkvene opravila in navade, ktere se na god v cerkvi opravljajo, dobro poznati in zastopiti. Treba je taj, pridige in keršanske nauke zvesto poslušati in doma dobre pobožne bukve brati. Zakaj prazniki so ja za to postavljeni, obuditi v našem sercu ljubezen in hvalo do Boga, in terdni sklep, posnemati življenje svetnikov.

Prazniki so sčasoma preveč narasli, stara gorečnost vernih je opešala in vgasnila — prazniki se niso posvečevali po volji katolške cerkve. Zato je ona, skerbna mati, nektere praznike clo preklicala, nektere na nedelo prestavila, da bi se naj leti z večjo pobožnostjo in slavo posvečevali. Pripuščeno, ja dobro in koristno je, ob tih pre-

1) Mat. 18, 17.

klicanih praznikih alj nedelcih sv. mešo pobožno služiti, tako je pa tudi večji greh ob nedelcih postopati in se razvujzdano obnašati.

Kaj so postni dni?

So tisti dni, ob kterih cerkev zapove, se mesenih jedi zderžati, ali pa se le enbart na den nasititi in tako svoj život pokoriti in leto pokorjenje Bogu darovati. Dni, ob kterih je zapovedano, se mesenih jedi zderžati, in (na ti den) se samo enbart nasitíti, se pravijo *zapovedani* postni dni; — tisti pa, o kterih je samo prepovedano od mesa jesti, se pravijo *zderžavni* postni dni. —

Alj ima cerkev oblast postne dni zaukazati?

Ja! zakaj katolška cerkev, ktero sv. duh razsvetluje in vodi, ima od Jezusa Kristusa oblast, vse to napraviti in vpeljati, kar je k zveličanju vernih koristno ali potrebno. Pri tem se ravna, kakor Jezus Kristus, ki se je sam postil, in kakor aposteljni, ki so vernim svoje dobe clo prepovedali jesti od kervi in od mesa zadavlenih živali, in kakor pervi kristjani, ki so se radi postili. „Post, pravi sv. učenik Basilij Veliki († 379) ni novo izmišljena reč, kakor mnogi mislijo, temuč je drago blago, ktero so naši predniki že dolgo dolgo zvesto varovali ino nam izročili.“ —

Zakaj je cerkev postne dni vpeljala?

Katolška cerkev je od nekdaj zvunajni post imela, da bi s tim pokoro svojih vernih podpirala in tudi zvunaj pokazovala. Pri postu je ona imela in ima leti namen, da naj verni s postom meso in njegove strasti vkrotijo, da naj dolg plačujejo, ki so ga po svojih grehih pri Bogu naredili, da se naj vadijo, svojej materi, katolškej cerkvi pokorni biti, in da si moč in veselje pridobijo, goreče moliti in druge dobre dela dopernašati. Vse to sv. post močno podpira, kakor priča sveto pismo in vsakdanja skušnja. Sv. cerkveni učeniki ne morejo dosti pohvaliti pravi post, in Kristus je poprej povedal, „da bo cerkev, njegova nevesta, se postila, kedar bode on, njenin ženin, odvzet.“ [1])

Kaj od tistih katolških kristjanov in krivovernikov, ki cerkveno postno postavo zasmehujejo?

Katolški kristjani, ki cerkveno postno postavo zasmehujejo in po tem večbart in to brez vsega straha prestopijo,

1) Mat. 9, 15. 2) Apost. dj. 13, 23.

zaničujejo svojo mater cerkvo, Jezusa Kristusa, ki se je sam postil, pohujšajo druge pokorne kristjane in ložje v greh padejo. Potem in takem oni pokažejo, da v njih ni duha pervih kristjanov, ki so se tako mnogobart in tako ojstro postili, in da so preslabi, sami sebe zatajiti in svojo pokoršino Bogu in cerkvi darovati. —

„Post vmori pregreho, pokonča hudo poželenje, pomaga k zveličanju, zadobi nam milost in gnado, podpira čistost!“ Sv. Ambrož.

Krivoverci pa terdijo, da sveti post ni potreben in hasnoviten in se tako zoperstavijo sv. pismu, ako ravno terdijo, da ga v časti imajo, se zoperstavijo navadam pervih kristjanov, vsakdanji skušnji in razumu. Tako piše sv. učenik Basilij: „Čislaj starost sv. posta; zakaj post je tako star, kakor pervi človek. Postiti se je nam treba, ako se hočemo verniti proti raju, iz kterega je nas požertnost pregnala.“ Vsak umen človek lehko spozna, da zmerno živeti, od obilne jedi, posebno od mesojeje se zderžati, truplo zdravo in močno in duha bistrega in modrega ohrani, kar tudi skušnja priča. Poglejmo puščavnike, kako terdo in ojstro so se postili, in vendar so zdravi bili, in visoko starrost dočakali; ja, živeli so še čez 100 let v tistih gorkih deželah, kjer ljudi kračje kot pri nas živijo. Sv. Paul, pervi puščavnik, je živel sto in trinajst, sv. Anton sto in pet, sv. Arsenij 120, sv. Janez Močnik 104, sv. opat Teodosi 105 let.

Kakor povsod tako se tudi v tem sv. katolška cerkev skaže kot dobra, skerbljiva mati, ktera želi svoje verne otročiče ne samo na duši, temuč tudi na truplu srečne storiti. Res je, da je besedo: „Ne, kar skoz usta noter gre, ognjusi človeka, ampak kar iz ust pride“ [1]) Jezus primeril Farisejem. Oni so namreč nektere jedi zavolj tega, ko so po postavi prepovedane bile, ali, ko se je jih kdo s nečednimi rokami doteknil, same na sebi že za nečiste imeli. Te Jezusove besede ne merijo totej, kamor zaničevavci posta mislijo; potem bi pa tudi ne bilo greh, pijančevati, ja se z mišico umoriti. Res je, da jed sama za se, ker je nedolžen in dober in božji dar, ne stori človeka že grešnika, temuč nepokorščina proti postavi in brezujzdana požrešnost.

1) Mat. 15, 11.

Kteri so nar imenitnejši postni dni?

1) Veliki ali štiridesetdenski post, od kterega več na svojem mestu.
2) Kvaterni posti.
3) Bilni ali delopustni posti.
4) Petek in sabota celega leta je od mesa zderžavni post, razun škofij, v kojih je ob sabotah meso jesti dovoljeno.

Kaj so kvaterni posti?

So ti, ki so štiribart v letu: spomlad, po letu, jesen, in po zimi zapovedani. — Ime imajo od „quatuor“ to je: štiri.

Ti posti so že zdavnej v katolškej cerkvi. Sv. Auguštin, ki je živel v 4. stoletju, že piše od njih, in pravi, da se verni o kvaternih tednih postijo po starej navadi. Tudi sv. papež Leo Veliki ravno to pravi, da je stara navada, se o kvaternih tednih v cerkvi postiti. To da priložnost misliti, da so kvaterni posti od apostelnov nam izročeni.“ —

Zakaj so kvaterni posti?

1) Da kristjani vsaki del cerkvenega leta skoz post nekterih dni Bogu posvetijo, in za vse skoz leto prejete dobrote saj s pokoro treh dni na četert leta čimž ali obrest plačajo.

2) Da kristjani ponižno Boga prosijo, dati svojej cerkvi vredne pastirje v zveličanje vsih vernikov. Navadno škofi o kvaternih tednih posvečujejo mašnike; kar so sami aposteljni s molitvo in s postom opravljali, to naj tudi storijo sedajni kristjani.

3) Da ljudi Boga prosijo tudi za telesne dobrote; in sicer na vigred: da zemljo rodovitno stori; po letu: da žito in polje obvarje pred kako nesrečo; jesen in po zimi, ker se dari zemlje hranijo ino vživlajo, da s našo molitvo in s našim postom Bogu, od kterega pride vsak dober dar, vredno hvalo skažemo in tudi prosimo za pomoč in gnado, prejete dobrote po kerščansko vživljati k časti božjej in k zveličanju duše, Bogu vedno hvalo in slavo peti, zraven pa tudi v svojej obilnosti bornih in siromakov ne pozabiti.

Kaj so čuvajni, bilni ali delopustni posti?

So tisti posti, ktere je cerkev na den (dopust, delopust) pred nekterimi velikimi prazniki napovela. Perv i kristjani

so se na nektere praznike pripravljali s postom, s molitvo in *čuvanjem*, zato se ti večeri tudi čuvajni posti zovejo. V čuvajnej meši mešnik ne reče: „Ite missa est; to je: Pojte, meša je dokončana.“ Pervi kristjani niso po meši hitro iz cerkve šli in jedli; ker so bili še tešč, malo so počili, in spet v cerkev šli, kjer so skoraj vso noč v božjej službi prebedeli in prečuli, in kakor pričujejo sv. cerkveni očeti, ne samo verno ljudstvo ampak tudi oblastniki in visoki ljudi. Sčasoma je sv. gorečnost opešala, bati se je blo, da bi ti ponočni shodi priložnosti za kake grehe ne dali; — toraj je cerkev velike molitve in ponočno čuvanje preklicala in le sam post obderžala. Vsi verni naj skerbijo s čuvajnim postom Boga in svetnike častiti, teh priprošnje se vredne storiti, in kakor so oni tudi svoje meso pokoriti: „Potem, da se pred nekterim praznikom postimo, se učimo, da le po velikih težavah priti zamoremo v nebeško kraljestvo“ pravi sv. Bernard.

Zakaj cerkev prepove, v petek in saboto meso jesti?

Zato, kakor uči papež Inocenc, ker je Jezus Kristus v petek na križu vmerl, in v saboto v grobu ležal, ter se s pokorjenjem in postom verni pripravijo, nedelo prav posvečevati.

V nekterih škofijah je pripuščeno, v sabotah meso jesti, kar dovoljiti imajo škofi oblast, in kar se vsako leto javno oznani. Verni tistih škofij so pa deržani, v saboto kako drugo dobro delo storiti, in se v petkih zvestejše in ostrejše postiti.

„Tebi moj sladki Jezus, ki si na križu za nas vmerl, se zahvaliti za gorko muko tvojo in za pokoro mojih grehov, hočem se v petek in saboto od mesojeje zderžati, kakor cerkev zapove!“

Kdo je dolžen se postiti?

Od mesa se zderžati ob zapovedanih postih so dolžni pod velikim grehom vsi kristjani, ki so 7 let stari in iz kakšnega druzega vzroka izgovorjeni niso. Zgovorjeni so pa 1) tisti, ki imajo od višje duhovne oblasti velavno in pravično pripuščenje ali dispens. 2) tisti, ki so težko bolni.

Ob zapovedanih postih večbart na den najesti se smejo bolehni in slabi kristjani, ki dolgo brez jedi biti ne morejo — noseče in doječe žene — stari in slabi ljudi — ro-

kodelci pri težkem delu — borni in siromaki, ki se nikolj ne morejo nasititi. Vsi ti na den smejo jesti, koliborbart je jim potreba, ali mesa se pa zderžati so dolžni, ako jim veljavno in pravično pripuščeno ni. — Vsi ti pa naj bojo iz serca žalostni, ker se ne morejo popolnoma postiti, in s celo cerkvo pri dobrem delu, kakor je post, se združiti, in naj to z molitvo, vbogaime dajanjem in drugimi dobrimi deli nadomestujejo in popravijo. Sv. Auguštin pravi: „Ako se ne moreš postiti, jokaje jej.“ Sv. Gregor, papež, je zbolel v velikem postu pred veliko nočjo, in se ni mogel postiti; zato je takole zdihoval: „Zbolel sim, kadar se vsi majhni in veliki postijo; jaz se pa postiti ne morem; da to ne morem, sim bolj žalosten, kakor čez to, da sem bolen.“

Kako človek greši zoper postno zapoved?

1) Ako meso je brez pravega uzroka. 2) Ako se več kot enbart na den nasiti, brez prej nakazanih uzrokov; 3) Ako večbart na den jě; pa vendar kak kosec ali kak žerklej posta ne prelomi; 4) Ako sedi pri predragih in sladkarskih pojedinah, pijančevanju in ravujzdanem veselju, ki je nasprotno duhu pokore in zatajenja; 5) Ako jě v postih mesene in postne jedi vkup.

Ji pripuščeno zvečer jesti?

Pervi kristjani so postne dni le samo enbart na den in zvečer jedli, in kakor Tertulijan praví [1]), suh kruh in vodo; sčasoma je duh pokore opèšal, in sv. cerkev, mila mati, zavolj slabosti sedajnih kristjanov pripusti, tudi zvečer malo jesti, blizo četertino navadne večerje. Vsak kristjan naj zvečer jě po navadi pobožnih kristjanov; kdor je močen in zdrav, naj si prizadeva, kolikor more posnemati perve vernike; če je slab, alj ima težko delo naj zvečer jě, da posta ne pozabi, in da svoje dolžností spolnovati more. To se pa že zastopi, da mora človek občutiti pri postu kako težavo, za to je ja post, da ga človek občuti in se po njem spokori. —

Kako se moramo postiti?

„Glejte, pravi Gospod, na den svojega posta delate po svojej volji, se pravdate in prepirate, ste nevsmileni, zato niste vslišani. [2]) Sam post toraj še ni Bogu prijeten, am-

1) Tertul: de jejun: c. 13. 8; 2) Jer. 58, 34.

pak, da se kristjan Bogu dopadljivo posti, se mora postiti v duhu pokore, da pokori svoje grehe in kaznuje svoje truplo; se mora postiti s to mislijo, se združiti s Jezusom, ki se je 40 dni postil, in zadostiti Bogu za storjene grehe, ter si pridobiti moč in veselje, meseno poželenje zatreti in čisto živeti, zraven pa to, kar na jedi prihrani, vbogaime dajati: „Naj se posti oko nesramnih pogledov, jezik in uho škodljivih besed; pa tudi serce vsake pregrehe," veli sv. Bernard. —

Pazka ali opomba. Kar je še več potrebno od posta vedeti, se najde pri navku od 40denskega posta.

Adventni čas.

Kaj je to: adventni čas?

Advent se pravi: prihod, in sicer prihod Jezusa Kristusa. Adventni čas je torej čas, v kterem sv. cerkev spomin obhaja dvojnega prihoda Jezusa Kristusa, našega zveličarja.

Kdaj je Jezus pervokrat prišel?

Tadaj, kadar je Sin božji od sv. duha spočet, in od Marije device po čudnej viži rojen bil in s svojim prihodom svet posvetil, kar so mnogi očaki in preroki želeli.

Kako so mogli stari očaki zveličani biti, kadar Jezus ni bil še rojen?

Bog je že pervim starišem obljubil [1]), da ima njegov edinorojeni Sin človek postati ali se včlovečiti in svet odrešiti. Zavolj zavupanja na tega odrešenika in njegove prihodnje zasluge so bili v starej zavezi zveličani vsi, ki so se skoz nedolžnost ali pokoro tih Jezusovih zaslug vdeležili in v božjej gnadi zamerli. Pa vendar so do v nebohoda Jezusa Kristusa tudi jim ble nebesa zaperte, in so v predpeklu ti srečni čas dočakovali.

Kdaj bo drugobart prišel?

Na koncu sveta, kadar bode Kristus zopet prišel s veliko močjo in slavo, sodit žive in mertve.

---

1) I. Mojz. 49, 10. Iza: 38, 8. in 36, 1. Luk. 10, 24.

Na kaj nas opomene adventni čas?

1) On nas opomene na veliko skrivnost, da se je Jezus včlovečil, nas opomene, kako goreče je on nas ljubil, kako se je ponižal, ter nas pobudi, njemu hvaležni biti. Zakaj on je zapustil krilo svojega očeta, in k nam prišel v dolino solz nas odrešit in zveličat. 2) On nas opomene, se na blage božične praznike po pravej pokori, postu, molitvi, milodaršini in ostalimi Bogu dopadlivimi deli pripraviti in se tako vdeležiti gnad ali milosti, ktere je nam Jezus zaslužil. 3) On nas opomene, da hoče nam Jezus, ker smo spomin njegovega pervega prihoda vredno in slovesno obhajali, pri svojem prihodu na koncu sveta milostljiv biti. „Bdite in molite, zakaj ne veste, o kterej uri bode prišel Sin človekov. [1])

Kako so adventni čas nekdaj obhajali?

Vse drugače, kot zdaj. Začel se je že o Šmarčici, ali na dan sv. Martina, in verni so se obnašali ravno, kot v 40denskem postu, so se ojstro postili in goreče Bogu služili; za to je še sedaj vsim kloštrom naložen post, in vsim kristjanom od cerkve prepovedano šumeče veselovanje, ženitve, ples itd. Papež Silveri je tudi zavkazal, da tisti, ki sicer le redko k sv. obhajilu hodijo, saj vsako adventno nedelo naj to storijo.

Kako naj brumni kristjani ti sv. čas obhajajo?

Naj se spomenejo v tih 4 tednih na tistih 4000 let, v kterih so pravični stare zaveze goreče in milo zdihovali po obljublenem odrešenju, naj se spomenejo na temo, nevero, zmote in pregrehe, ki so cel svet pokrivale, zraven pa tudi naj se spomenejo s trepečim in zgrevanim sercom svojih grehov in hudobij in se trudijo sv. zakramente vredno prejeti in tako svoje serce očistiti.

Tako bo Jezus s svojo gnado k nam prišel, v nas prebival in nam svoje milosti ne odtegnil ne v smerti, ne pri sodbi. K vsemu temu verne nagniti, mati cerkev sleče ti čas ves svoj kinč, ogerne svoje služabnike in oltarje v modro (plavo) pokorno barvo, prepově veselo petje, napove post in opominja s vsim, kar ti čas vravna in vkaže, verne kristjane, da bi naj ponižno živeli, svoje grehe ožа-

1) Mat. 24, 42—44.

lovali, in spokorili in goreče zdihovali po duhovnem prihodu Jezusa Kristusa. Resnično nehvaležni proti Bogu, nehvaležni proti cerkvi, in krivični proti sam sebe so tisti katolški kristjani, kteri ti sveti čas, namesto z posebno pobožnostjo Bogu služiti, dobre dela dopernašati, po duhovnem prihodu milega odrešenika zdihovati, sv. zakramente vredno prejeti, ti sv. čas le s nečimernim in grešnim veselovanjem tratijo in pogubljajo!

Kaj se svitna meša? in zakaj se opravlja?

Svitna meša ali svitnica (zornica) je rana meša pred svitom ali zoro na čast blažene device Marije. V nekterih krajih se tudi imenujejo „Rorate“, ker se svitna meša začne s timi besedami: „Rorate coeli desuper, to je: „Nebo rosi nam pravico.“ Se opravlja v spomin, da je angel Gabriel Marii češčenje prinesel, da je ona spočela od sv. duha in rodila Jezusa Kristusa, Sina božjega. Kakor zora pred soncom pride, tako je Marija zgodna danica prišla pred soncom našim, ki je Jezus Kristus. Zato se svitna meša pred svitom ali zoro obhaja. —

Molitva adventna. O Bog! ki si svet s svojim blagodarnim prihodom razveselil, dodeli nam tvojo milost, da se mi po resničnej pokori za njihov spomin in za sodbo po smerti in na koncu sveta pripravimo. Amen.

Nauk za pervo adventno nedelo.

Ta nedela je pervi den cerkvenega leta in začetek adventnega časa. S to nedelo prične sv. cerkva spomnovati, kako so staroverni sv. očaki, preroki in vse Bogu zveste duše po obljublenem odrešenikn milo in goreče zdihovale; s timi zdihleji združi ona svoje molitve, da tudi verne zbudi k grevengi in pokori, jih pripravla na svete božične praznike. Naj naš ljubi odrešenik tudi k nam pride, se v našem sercu porodi in prebiva. Zato poje v početku (Introitus) sv. maše: „K tebi sem, o Gospod! vzdignil dušo svojo: Bog moj, v te zaupam, ne naj me pasti v sramoto in zasmehovati od mojih sovražnikov; zakaj vsi, ki v tebe zaupajo, ne bojo osramoteni. Pote tvoje, o Gospod, kaži mi, in steze tvoje uči me!“ [1]) Slava bodi Bogu Očetu, Sinu in svetemu

1) ps. 24, 1.

Duhu, kakor je bilo od začetka sveta, sedaj in vselej na večne čase. Amen.

Cerkvena molitva. Prosimo te, o Gospod! zbudi svojo moč, in pridi, da zaslužimo od nevarnosti, katere nas zavoljo naših grehov čakajo, skoz tvojo brambo rešeni, skoz tvoje rešenje zveličani biti. Kateri živiš in kraljuješ s Bogom Očetom v edinosti svetega Duha — Bog — od vekomaj do vekomaj. Amen.

Perva nedela v adventu.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov v. 13. postavi od 11. do 14. verste.

Bratje! vemo, da je že ura, da od spanja vstanemo. Zakaj naše zveličanje je bližje, kakor takrat, ko smo verni postali. Noč je prejšla, dan pa se je približal. Verzimo tedaj od sebe dela teme, in oblecimo orožje svetlobe. Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nehvaležnosti: ampak oblecite Gospoda Jezusa Kristusa.

Kaj uči sv. Pavl v tem berilu?

V poprejšnih verstah sv. Pavl razlaga Rimljanom, ki jih je nar več sv. Peter na keršansko vero spreobernil, na tajnko dolžnosti keršanskega živlenja. Sedaj jih pa opominja, nikar več odlagati temuč tiste tudi spolnovati, posebno, ker je zdaj blaženi čas in čas le kratek.

Kaj opomene beseda: spanje?

Opomene greh, ki dušo omami in oslepi, da na Boga pozabi; pomeni mlačno, leno, mehkužno in sladno živlenje, ker vse to mine ino zibne, kot sen v spanju; kar popisuje David ps. 75 od lakomnega, in prerok Izaia 29. 7. od vsih grešnikov.

Zakaj pravi sv. Pavl: zveličanje je bližje?

Vsak den, vsako uro stopamo bližje proti grobu, proti večnosti, ker večno zveličanje čaka vse kristjane verne in brumne. To zveličanje pa zamorete bolj in prej upati, kakor takrat, ko ste še neverniki bili, če brumno živite. „Kaj je, veli sv. Krizostom, naše živlenje druzega, kakor tek in nevaren tek proti smerti k nevmerlivosti?“

Kaj je to: noč?

Noč je žalosten čas, čas teme, pregrehe in nevere.

Kaj je to: den?

Den je sedajni čas, čas milosti in svitlobe, ker Jezus Kristus s svojim svetim navkom cel svet razsvetluje.

Ktere so dela „teme?“

Grehi in posebno tiste dela, ki se pred Bogom in ljudmi skrivajo in se v temi, po noči dopernašajo.

Ktere so orožja svetlobe?

Orožja svetlobe so dela vere in milosti, sv. zakramenti in sv. čednosti, s kterimi se kot s duhovnim orožjem bojujemo in branimo pred svojimi sovražniki, ki so svet, meso, in hudič, in se pošteno obnašamo pred vsimi ljudmi, tako da se nam sramovati ne bo treba. Tudi to je premisliti, da kristjan, ki se je pri kerstu odpovedal hudiču in vsemu njegovemu djanju, ne sme živeti v požrešnosti in pijanosti, nečistosti in nesramnosti, temuč da mora obleči Gospoda Jezusa Kristusa.

Kaj se pravi: Obleči Jezusa Kristusa?

Se pravi: ravnati se, kakor je on učil in pokazal in tako dušo s lepim oblačilom okinčati. Naj se nam bo po naših djanjih poznalo, da smo kristjani. Sv. Auguštinu, ki je prej velik grešnik in krivoverec bil, so te besede sv. Pavla tako globoko v serce segle, da je svoje gerdo nesramno življenje zapustil. [1])

Zdihlej. Ah, daj nam, o Jezus! od spanja vstati in naše grehe pokoriti, in razsveti nas s svojo gnado, da dobre in zveličanske dela posnemamo, tako tebe oblečemo, in duše naše okinčamo!

Evangeli svetega Lukeža 21, 25 — 33.

Tisti čas je Jezus rekel svojim učencem: Znamnja bodo na soncu, in mescu in zvezdah, in na zemlji bo stiska med narodi zavoljo strašnega šumenja morja in valov. In ljudje bodo koperneli od strahu in čakanja tistega,

1) l. 8. Conf. c. ult.

kar ima čez svet priti; zakaj nebeške moči se bodo gibale. In tedaj bodo vidili Sina človekovega priti na oblaku z veliko oblastjo in častjo. Kadar se bo pa to začelo goditi, poglejte in povzdignite svoje glave, kajti vaše odrešenje se približuje. In jim je priliko povedal: Poglejte smokvino (figovo) drevo, in vse drevesa; kedar že berst poganjajo, veste, da je leto blizo. Tako tudi vi, kedar bote vidili, da se to godi, vedite, da je blizo božje kraljestvo. Resnično vam povem, da ti rod ne bo prejšel, dokler se vse ne zgodi. Nebo in zemlja bota prejšla, moje besede pa ne bodo prejšle.

Zakaj se dones berejo evangeli od posledne sodbe?

Nas probuditi k pravej grevengi in pokori, greha se za naprej varovati, dobre dela dopernašati in tako serce na duhovni prihod Jezusa Kristusa pripravljati: „Človek spomni se poslednih reči in nikolj ne boš grešil.“

Kakšne znaminja se bojo dogodile pred poslednjo sodbo?

Sonce bo otemnelo, mesec bo svetlobo zgubil, zvezde bojo s neba padale, vse se bo spremenilo, kadar se bojo nebeške moči božje vsemogočnosti gibale; znaminje Sina človekovega, znaminje svetega križa se bo na nebu prikazalo v grozo grešnikom, ki so ga sovražili, in v veselje pravičnim, ki so ga ljubili.

Zakaj se bo to vse godilo?

Grešniki so stvari bolj ljubili, ko Boga, Gospoda, ki jih je stvaril, so jih narobe in grešno upotrebovali, zato jih hoče na tako strašno vižo razdjati in celo stvarjenih reči se poslužiti za maščevanje svojih sovražnikov. Znamnja bojo tudi kazale na kazni, ki čakajo terdovratne grešnike. Sonce bo merčelo, to kaže peklensko temoto; kervavi mesec kaže jezo in maščevanje božje; zvezde bojo padale, to pomeni, da bojo zgubleni v peklenske brezdne pogreznjeni. Grešniki bojo poznali in obžalovali — se ve, da prepozno — kako nečimurne in minljive reči in stvari so ljubili!

---

1) l. 8. Couf. c. ult.

Zakaj pravi Jezus: Uzdignite glave, ker je blizo odrešenje vaše?

To je rečeno samim pravičnim, ki so na zemlji veliko težav in bolečin, zasmehovanja in poniženja prestali. Alj sedaj je prišel čas, ko se bliža njih odrešenje, tisti čas, ki bo jim dopuščeno od veselja in časti svoje glave povzdignuti. —

Kako se bo velika poslednja sodba začela?

Bog bo poslal svoje angele s trobento in velikim glasom, da bojo spravljali ljudi na sodbo. Gnali bodo ljudi na sodbo od štirih vetrov od enega kraja do drugega. [1]) Potem bojo iz grobov vstale trupla vsih ljudi, se s svojimi dušami združile in se zbrale v dolini Josafat, in brumni bojo postavljeni na desno, grešniki na levo stran. [2]) Znaminje sv. križa, svitlejše od sonca, se bo prikazalo na nebu, slavno se bo svetilo v zraku, bo sveto znaminje pravičnim, ki so tukaj s Jezusom Kristusom križ nosili; strašno bo to znaminje svetilo grešnikom, ki so Jezusa Kristusa in njegov sv. križ sovražili; trepetaje bojo leti vpili in kričali: „Gore, padite na nas! hribi, pokrite nas!

Kako se bo sodilo?

Na svetu je marsiktera vëst spala. Na sodnji den se bo zbudila vsaka vest. Vestne bukve bojo odperte 1) na den bo prišlo vse, kar je skrito, tudi nar skrivnejše misli; 2) od vsake besedice bo se moral odgovor dajati. 3) čez vse, kar je človek mislil, želel, govoril, storil ali zanemaral, bo pred celim svetom odgovor dajal.

Zakaj bo poslednja sodba?

Ako ravno bo sleherni človek berž po smerti sojen, bojo vender vsi vkupej zopet sojeni; zato: 1) da naj duša s svojim telesom prejeme plačilo ali kazen, ker je tudi s telesom dobro in hudo dělala; 2) da pravični, velikokrat pritisnjeni ino potlačeni, očitno hvalo — hudobni pa, velikokrat pohvaljeni in povišani, očitno sramoto prejemejo, 3) da se naj božje skrivnosti razodenejo in da naj bo vsemu svetu znano, da je Bog po svojej neskončnej dobroti in milosti, pravici in modrosti vse človeštvo vladal in vodil; 4) da vsi

[1]) I. Jes. 4, 15; [2]) Mat. 20, 33.

spoznajo dobrotljivost in pravičnost nebeškega sodnika, ki bo plačal nar manjše dobro delo, storjeno iz ljubezni do njega, 5) da vse stvari vidijo in molijo Jezusa Kristusa, sina božjega, učenika in odrešenika vsega sveta, 6) da bo vsak slehern vidil, kaj in koliko je dobrega ali hudega iz njegovih del prišlo in da primerjeno plačilo prejeme. —

Kako bo sodba dokončana?

Vsaki bo dobil plačilo svojih del pred vsim svetom [1]) in nespokorjeni grešniki pojdejo v večno terplenje, pravični pa v večno živlenje.

Kaj nas poslednja sodba uči?

Prav skerbno dobro, delati in prav skerbno varovati se greha, ker bo nar majnše dobro delo poplačano, nar manjši in skrivnejši greh pa pokaznjen. Pogosto premišlevati pravično sodbo božjo, da se spodbadamo in trudimo, pobožno živeti, pogosto se poprašati: Duša moja! kaj ti bo Jezus rekel: „Pojdi s menoj v nebeško kraljestvo; ali poberi se od mene v peklenski ogenj.“ —

Molitva. Pravičen si Gospod, in pravična tvoja sodba. Ah, prebodi moje meso s tvojim strahom, da se bojim in tresem pred tvojo sodbo, in se skerbno varjem vsega greha. Ah, da bi jaz, kakor je nekdaj rekel sv. Jeronim, mogel reči: Naj že jem ali pijem, ali kaj druzega počenjam, zmiraj se mi zdi, slišati strašni glas: Vstanite mertvi, in pridite k sodbi. —

Druga nedelja v adventu.

Na to nedelo se sv. cerkva v breviru ali cerkvenih časih in v sv. meši spomene na dvojni prihod Jezusa Kristusa, da se naj veselimo pervega blagodarnega prihoda, in se bojimo druzega strahovitega. Zategadel poje sv. cerkva v početku sv. meše iz preroka Izaia [2]): „Ljudstvo moje, Sion, glej! Gospod bo prišel, odrešit vse narode, in Gospod bo nal slišati slavo svojega glasa, veselje vašega serca.“

Molitva cerkvena: Prebudi, o Gospod! naše serca, pot tvojega Edinorojenega pripravljat, da ti bomo skoz

---

1) Skriv. raz: 20, 12; 2) Iz. 30.

njegov prihod s očiščenim duhom služiti zamogli. Kateri s tebo živi ino kraljuje v edinosti svetega Duha — Bog — od vekomaj do vekomaj. Amen.

Berilo iz lista sv. Pavla apostelina do Rimljanov, 15, 4 — 13.

Bratje! kar koli je pisanega, je v naše podučenje pisano, da po poterpežlivosti in poveselenji pisem upanje imamo. Bog poterpežlivosti in poveselenja pa vam daj, da bote med seboj ene misli po Jezusu Kristusu, da z enim sercom, in z enimi ustmi čast dajete Bogu in Očetu Gospoda našega Jezusa Kristusa. Zato sprejemajte se med seboj, kakor je tudi Kristus vas sprejel, Bogu v čast. Rečem namreč, da je bil Kristus Jezus služabnik obreze zavoljo resnice Božje, da bi poterdil obljube očakov, in pa, da bi neverniki Boga zavoljo milosti častili, kakor je pisano: „Zato te bom, Gospod, med neverniki hvalil, in tvojemu imenu pel!“ In zopet reče: „Veselite se, neverniki, z njegovim ljudstvom!“ In zopet: „Hvalite Gospoda vsi neverniki, in povišujte ga vse ljudstva!“ In zopet reče Izaija: „Bo korenina Jesetova, in kteri bo vstal čez nevernike kraljeval, v njega bodo neverniki upali.“ Bog upanja pa naj vas napolni z vsim veseljem in mirom v verovanji, da obogatite v upanji in moči svetega Duha.

Kaj uči sv. Pavl u tem listu?

V Rimi so bli ob času sv. Pavla dvojni kristjani: eni, ki so poprej Judi, drugi, ki so poprej ajdi ali malikovavci bili; ti se niso mogli zastopiti. Judi so se povzdigovali, ki je Kristus bil njihovega rodu; ajdi so jim pa očitovali, da so Kristusa umorili. Sv. Pavl jih toraj posvari, in jim iz svetega pisma pokaže, kako se je dober Bog vsih vsmilil, vsim dal odrešenika Jezusa Kristusa; da ga naj vsi hvalijo in se veselijo Judi in ajdi, in da žive v miru in lepej zastopnosti. Tudi mi naj Boga hvalimo, ki je nas poklical k pravej katol. veri, nam podělil vse, česar potrebujem za večno življenje; in naj se greha, napuha, jeze, nevoščivosti, nečistosti zvesto varjemo, da večnega življenja ne zgubimo.

Kaj je sv. pismo? in čemu je?

Je zapopadek nekterih bukev, ktere so brumni in po sv. Duhu razsvetleni moži napisali; sv. pismo je dvojno,

stare ino nove zaveze. Čemu je? 1. Da vemo, kaj je nam verovati in storiti, da bodemo zveličani: „Vsako pismo, veli sv. Pavl, od Boga vdahnjeno, je dobro nas prepričati, učiti, svariti, zboljšati, in podučiti v pravičnost.“ [1] 2. Da se mi učimo, v težavah poterpežlivi biti, se utišiti, in veseliti, videči, kaj je za nas Jezus Kristus storil in kaj so svetniki iz ljubezni Jezusove preterpeli.

Je potrebno, dobro, alj škodljivo sv. pismo brati?

Učenim je to potrebno; dobro vsakemn verniku, ako resnico išče; škodljivo je to napuhnjenemu grešniku; to pa da je škodljivo, ni iz sv. pisma, temuč iz hudobnega serca grešnika. Kteri hoče sv. pismo brati, te naj prosi sv. duha za razsvetlenje in za ponižno serce, in nikolj ne pozabi, kar Kristus pravi: „Kdor cerkvo posluša, mene posluša, cerkva je steber in podlaga resnice.“ — Obširnejši navk od tega poglej na velikonočni torek. —

Zakaj se Bog pravi: Bog poterpežljivosti in tolažbe in upanja?

1) Ker prizanesljivo čaka na naše poboljšanje in nam milostivo grehe odpušča.
2) Ker nam pomaga križe in težave voljno preterpeti in nam veselje v serca vliva, da se mi ničesar ne bojimo in stanovitni ostanemo.
3) Ker on nam gnado ali milost daja, da upati moremo, in ker je on tisti, kterega mi po tem kratkem življenju doseči upamo.

Zdihlej: O Bog poterpežljivosti, Bog tolažbe, Bog upanja! razveseli naše serca s vsakoverstnim mirom in veseljem, in milostljivo dodeli, da mi v veri, upanju in ljubezni in v vsem dobrem napredujemo, in obljubljeno zveličanje srečno dosežemo.

Evangeli svetega Matevža 11, 2 — 10.

Tisti čas je Janez, ko je v ječi Kristusove dela slišal, dva svojih učencov poslal, in mu je rekel: Si ti, kteri ima priti, ali druzega čakamo? In Jezus je odgovoril in jima

[1] II. Tim. 3, 16.

rekel: Pojdita in povejta Janezu, kar sta slišala in vidila. Slepi spregledujejo, hromi hodijo, gobovi se očiščujejo, gluhi spreslišujejo, mertvi vstajajo, in ubogim se evangeli oznanuje. In blagor mu, kteri se nad menoj ne bo pohujšal. Kadar sta odšla, je Jezus začel množicam govoriti od Janeza: Koga ste bli v puščavo gledat? terst od vetra majani? Ali koga ste šli gledat? Človeka v mehko oblečenega? Glejte! kteri se v mehko oblačijo, so v kraljevih hišah. Ali koga ste šli gledat? preroka? Prav, vam povem, še več kakor preroka. Zakaj ti je, od kterega je pisano: Glej! jaz pošlem svojega angela pred tvojim obličjem, kteri bo pred teboj tvoj pot pripravljal.

Zakaj je bil Janez v ječi?

Zato, ker je pregrešnega kralja Herodeža posvaril in tudi njemu ni zamolčal: „Ne smeš imeti žene svojega brata.“ [1]) Resnica je prežlahtna mati, alj porodi rada, kakor poslovica pravi, gerdo hčer, sovraštvo in preganjanje. Učimo se od Janeza vselej, koljkokrat smo dolžni, resnico govoriti, ako ravno bi nam to moglo donesti nar večjo nesrečo; če bodemo s Janezom preganstvo voljno preterpeli, bomo tudi s njim mučenci ali marterniki resnice.

Zakaj je Janez svoje učence k Kristusu poslal?

Da oni od Kristusa, ki je že tedaj slovel zavolj svoje vere in čudežev, sami slišijo, in se tako prepričajo, da je on obljubleni Mesija, ali zveličar sveta, in toraj za njim hodijo. —

Zakaj je Kristus Janezovim učencem rekel: „Pojdite in povejte Janezu: „slepi vidijo, hromi hodijo.“

Da oni iz čudežev, ktere je on delal, spoznajo, da je on Mesija, kteri je bil starim očakom obečan, od kterega so že preroki napovedovali, da bode on take znamnja in čudeže delal. Iz. 35. 5. 6.

Zakaj reče Jezus: Zveličan je, ki se nad menoj ne pohujša?

To je rekel zavolj tistih, ki se bojo na ponižnosti, vboštvu, in smerti njegovej spodtikovali, nad njim dvomili, njega za-

1) Mark. 6 in Mat: 14, 10.

sramovali in zavergli: „Človek je dolžen, svojega Boga toljko več poštovati in ljubiti, koljkor nevrednejše reči je on za njega preterpel," veli sv. Gregor.

Zakaj Jezus Janeza ni vpričo njegovih učencov zveličeval, temuč še le potem, ko so od njega odšli?

Nam na izgled: da mi nikogar na lice ne hvalimo, tudi nikar pred takimi, ki bi mu hvalo pokazati mogli. Kristus je sv. Janeza pohvalil zastran svoje stanovitnosti, ko svoje dolžnosti pridgovati ni zanemaril, dasiravno je bil v ječi zapert in smert njemu žugana. Lep izgled za vse pridgarje, spovednike in predpostavljene, da se skoz nobeno reč ne pustijo motiti, vse dolžnosti zvesto in nestrahljivo spolnovati. Da ga pohvali zavolj ojstre pokore, ktero je pokazal skoz svojo borno jed in žimnatno oblačilo, da se mi naj po njem učimo, svoje meso pokoriti in dober sad pokore obroditi. —

Zakaj Jezus govori: da je Janez višji od preroka?

Zato: 1) ker je Janez bil od preroka Malahijeta 4, 5. napovedan, kakor nobeden drugi prerok; 2) ker je le on edini med vsimi preroki Kristusa z lastnimi očmi vidil, s persti kazal in njega kerstil; 3) ker je kakor angel, to je: božji poslanec, prihod odrešenika oznanoval in mu pot pripravlal.

Kako je Janez Kristusu pot pripravlal?

S tim, da je tako goreče pridgoval, in tako ojstro živel, je Jude budil in nagibal, da oni svoje serca po resničnej pokori pripravijo, Mesijine gnade ali milosti prejeti.

Molitva. O Gospod Jezus! ki si sv. Janeza, svojega predteka, zavolj vere, stanovitnosti, in pokore pohvalil, dodeli nam milost, njegovo terdno vero skerbljivo se učiti, neprestrašljivo stanovitnost in ojstro pokoro posnemati in iz človeške poslužnosti nikolj tvojega veličanstva ne razžaliti.

Pridiga.

Brumni Janez v ječi, hudobni Herodež na prestolu alj tronu! kaj je to; alj Bog ni pravičen, ki brumne plačuje, hudobne kaznuje? Zakaj so na tem svetu pravični velikokrat nesrečni, hudobni pa srečni?

I. Pravični so nesrečni:

1) Nobeden še tako pravičen ni brez greha; te male grehe, od kterih nobeden ni prost, pravični Bog kaznuje: „O Gospod kliče sv. Auguštin, tukaj rezi, tukaj žgi, tukaj smodi, v večnosti tam pa vsmiljen bodi.“
2) V terplenju človek še le pokaže, kaj njegova čednost velja: „Kakor se zvezde le po noči svetijo, ino po dne skrite so, ravno tako se krepost v nesreči pokaže, katere v sreči viditi ni.“ Sv. Bernad. —
3) Da se v posvetne reči ne zaljubimo, nebes ino večnosti pa celo ne pozabimo: „Zato je sedajno življenje s terplenjem in bridkostmi namešano, da drugo življenje iščemo, ker nobene bridkosti ne bo.“ Sv. Auguštin.
4) Da si večje plačilo prislužimo: „Naša sedajna celo kratka in lehka nadloga nam prinese večno in čez vso mero visoko čast, ki vse preseže.“ [1])
5) Da se nad brumnimi zgodi to, kar je Jezus prejpovedal: „Svet se bode veselil, alj vi bote žalovali i. t. d.“

II. Hudobni so srečni:

1) Nobeden še tako hudoben ni brez dobrega dela; ker je Bog pravičen, to poplača: „kar ste nar majnšemu storili, ste meni storili.“
2) Bog hoče, da bi bli vsi zveličani; zato jim da srečo i. t. d. da bi jih nagnil, ljubezen s ljubeznjo povračati in njegove zapovedi dopolnovati. „Bog je dal Judom dežele malikovavcev, in bogastvo narodov, da se po njegovih postavah ravnajo, in njegove zapovedi deržijo.“ [2])
3) Da terdovratne grešnike še bolj oslepi, da jih obvzeme spanje in da bojo spali večno spanje. „Kakor jagneta bom jih nekdaj peljal v mesnico. [3])

Tretja nedelja v adventu.

To nedelo katolška cerkva verne kristjane opominja, se zavolj prihoda odrešenika veseliti in pri začetku sv. meše poje besede sv. Pavla: „Radujte se vselej v Gospodu, še enbart vam povem, radujte se! Vaša pohlevnost bodi znana vsim ljudem: zakaj Gospod je blizo. Nič vas ne skerbi preveč: temuč oznanujte Bogu vse svoje potrebe, molite

1) Kor. 4, 17; 2) ps. 104, 44; 3) Jerem. 81, 39.

ga, prosite ga in hvalite ga. [1]) Blagoslovil si, o Gospod, svojo deželo in odvzel Jakobu sužnost. [2])

Slava bodi i. t. d.

Cerkvena molitva: Nagni svoje uho, prosimo o Gospod! našim prošnjam, ino raz-svetli teme našega duha s gnado svojega objiskanja. Kateri živiš ino kraljuješ i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Filipjanov 4, 4 — 7.

Bratje! veselite se vselej v Gospodu; še rečem, veselite se. Vaša pohlevnost bodi znana vsem ljudem; Gospod je blizo. Nikaj naj vas ne skerbi; ampak v vsaki reči naj z molitvijo in priporočanjem in zahvaljenjem vase prošnje znane bodo pred Bogom. In mir Božji, kteri ves um preseže, varuj vaše serca in vašo pamet v Kristusu Jezusu.

Kaj se pravi: v Gospodu se veseliti?

Veseliti se: da smo stvarjeni po božjej podobi, da smo poklicani k pravej veri, da imamo upanje, doseči večno zveličanje, in da pod varstvom Narvišjega prebivamo; veseliti se tudi po izgledu sv. Pavla, da smo vredni zavolj Kristusa težave in pregnanstvo terpeti.

Kaj sv. Pavl še dalej uči?

Nas dalej opominja, pohlevno in brumno živeti in tako pred vsimi ljudmi pokazati, da so kristjani pohlevni dobri ljudi; k čemur naj nas nagiba misel, da je Bog povsod pričujoč. Nas svari, za posvetne in minljive reči preveč ne skerbeti, temuč našo skerb nasloniti na Boga, kteri nas nikolj zapustil ne bo, ako mu naše potrebe in težave v ponižnej in zaupljivej molitvi na znanje damo, in se za vse prijete dari lepo zahvalimo.

V čem obstoji mir božji?

Njegova mati je dobra, čista vest, njegovo prebivališče je pošteno serce. V dobrej vesti se sv. Pavl hvali in veseli. Le ti božji mir je mučence in druge pravične tolažil, ko so jih nekdajni neverniki grozovitno martrali, jim kožo iz života lupili, jih žive pekli, in s železnimi grebeni tergali; ti božji mir dela človeku v terplenju in smerti

1) Fil: 4, 4; 2) ps. 84, 1.

veselo serce. Se ne da večja radost misliti, kakor ona, ki izvira iz dobre vesti.

Zdihlej: „Mir božji, kteri vsako zastopnost preseže, vari naše serca in vašo pamet, v Jezusu Kristusu, Gospodu našem.“ Amen.

Tolažba v bridkostih.

1) Živa in terdna vera, da vse — dobro in hudo — žalost in veselje — siromaštvo in bogastvo, — življenje in smert, — pride od Očeta nebeškega, ki hoče in želi, da bi se mi vsi zveličali: brez njega še las ne pade od glave. „Ako smo toljko dobrega od njega dobili, zakaj bi tudi kaj težkega ne prenesli. Bog je dal, Bog je vzel, in bo zopet dal, kakor se bo mu dopadlo.“ [1])
2) Pogost spomin, da nas terplenje greha obvarje. Dokler je David še reven pastirček svoje čede pasel, od kralja Savla preganjan se po puščavah skrival, je ljubil svojega Boga, in mu zvesto služil. Na kraljev sedež povzdignjen, in s vsimi dobrotami obdan, je postal prešestnik in človekomor. Več jih posvetno veselje, kot časno terplenje pogubi, kar priča vsakdajna skušnja. Kakor skerben vinogradnik vinske terte obrezuje, da brez sadu ne zrastejo, tudi neskončno moder Bog ljudem terplenje pošilja, da jih greha obvarje, poboljša in zveliča. Kogar Bog ljubi, tega kaznuje; on tepe vsako dete, ktero sprejeme.
3) Terdno zaupanje večnega plačila in nebeške krone: veselite se, vaše plačilo je obilno v nebesih; blagor jim, ki tukaj žalujejo, tamkaj bojo se veselili.
4) Spomin na sv. križ Jezusa, in na strašne muke, ktere so svetniki in svetnice božje preterpeli za nebeško kraljestvo: Ako smo se vdeležili Kristusovega terplenja, bomo tudi deležni njegovega veličanstva.
5) Nar boljša tolažba je pa ponižna in zaupljiva molitva, v kterej mi svoje potrebe in težave samemu Bogu razodenemo in potožimo; tako je storila Ana mati Samuela preroka, in nedolžna Susana, ki je bla krivo obtožena in k smerti obsojena. (Dan. 13. 35.) Tako svoje potrebe samemu Bogu potoži kralj Josafat, re-

---

1) Job. 2, 10.

koč: „Ker ne vemo, kaj je nam početi, to samo nam ostane, da mi oči svoje k Tebi povzdignemo.“ Vsi so dosegli, kar so iskali: tolažbo in pomoč. V svojej žalosti in v svojem strahu vzdigni dušo svojo k Bogu, in reci, kakor David: Povzdignem oči svoje k Tebi, ki stanuješ v nebesih. Glej! kakor gledajo oči hlapcev na roke svojih gospodarjev, in oči dekel na roke svojih gospodinj, tako gledajo naše oči k Tebi, o gospod, dokler se ne vsmiliš. Vsmili se mene, o Gospod! vsmili se!

Evangeli svetega Janeza 1, 19 — 28.

Tisti čas so Judje iz Jeruzalema duhovnov in levitov poslali do Janeza, da so ga vprašali: Kdo si ti? In je povedal, in ni tajil, in je povedal: Jas nisim Kristus. In so ga vprašali: Kaj tedaj? Si ti Elija? In je rekel: Nisim. Si ti prerok? In je odgovoril: Nisim. So mu tedaj rekli: Kdo si pa, da jim odgovor damo, kteri so nas poslali? Kaj praviš sam od sebe? Reče: Jaz sim glas vpijočega v puščavi; pripravite pot Gospodov, kakor je rekel Izaija prerok. In kteri so bili poslani, so bili zmed Farizejev. In so ga vprašali, in mu rekli: Kaj tedaj kerščuješ, ako nisi ti ne Kristus, ne Elija, ne prerok? Janez jim je odgovoril, rekoč: Jaz kerščujem v vodi; v sredi med vami pa stoji, ki ga vi ne poznate. On je, kteri ima za menoj priti, kteri je večji od mene, kteremu jaz nisim vreden od čevljev jermenov odvezati. To se je godilo v Betanii na unej strani Jordana, kjer je Janez kerščeval.

Zakaj so Judi poslali može k Janezu, ga vprašat: Kdo je?

Sv. Janez se je ojstro postil, iskreno je učil, ojstro pokoro je delal. Vse to je tako čudno blo in izvanredno, da je Janez več obljubljenemu Mesiju, kakor človeku podoben bil.

Zakaj so Judi vprašali, ali je Elia, ali prerok?

Judi so v prerokbah Malahijeta 4. brali, da bode pred Mesijem Elia, Jeremia, alj kak drugi prerok prišel, noj

mu pot pripravljal. Ker je Janez pa terdil, da ni Kristus, so mislili, da more saj Elia alj kak drugi prerok biti.

Zakaj je Janez rekel, da ni Elia, ne prerok?

Ker ni bil Elia, kakoršnega so si Judi mislili, tudi ni bil prerok, temuč višji od preroka, ker odrešenika ni samo oznanoval, temuč rekel, da je že med njimi, in s perstom na njega kazal.

Kako se odrešeniku pot pripravlja?

Po pravej resničnej pokori, ko se človek ne samo grehov spove, temuč vreden sad pokore obrodi.

Kako obrodimo vreden sad pokore?

Ako se preobernemo, ter Bogu in pravici tako goreče služimo kakor smo prej hudiču in krivici služili; ako Boga tako iskreno ljubimo, kakor smo prej meseno poželenje in posvetno veselje; ako s vsimi udi svojega života Bogu in pravici služimo kakor smo z njimi prej služili grehu in hudobi. [1]) Usta, ki so govorile krivično in nesramno, ušesa, ki so rade poslušale obrekovanje in ničemurne govore, oči, ki so radovedno pogledovale nesramne reči, naj za naprej govorijo, slušajo, in gledajo, kar je Bogu dopadljivo; trebuh naj se zderži požrešnosti in pijančevanja; roke naj povernejo krivično, ptuje blago i. t. d. z eno besedo: Naj slečemo starega in grešnega človeka in oblečemo novega, ki živi pravično in sveto. [2])

Kako moč je imel kerst Janeza Kerstnika?

Taj kerst je le bil kerst pokore v odpuščanje grehov; on ni grehe zbrisoval, kakor kerst od Jezusa postavljen, temuč le pomenil, solze pokore ali znaminje pokore, brez ktere ni odpuščanja grehov, on je poslušavce le nagibal, pokoro storiti in grehe objokati: po tem takem je bil le priprava na kerst kristjanov; sam pa ni imel moči grehov zbrisati.

Kaj se še več učimo iz tega evangelija?

Učimo se, sami sebe poznati: vprašajmo večbart sami sebe: kaj smo, da spoznamo svojo visokost, pa tudi svojo slabost; vprašajmo se večbart: kako živimo, kako se obnašamo proti Bogu, in bližnjemu, i. t. d. da vemo se poboljšati i. t. d.

1) Rim. 6, 19. 2) Efes. 4, 22.

Učimo se od sv. Janeza, ponižni biti; lepa in čudna je ponižnost sv. Janeza: Kaj imaš, da bi ne bil prejel? Kdor se ponižuje, bo povišan.

Učimo se odkritoserčno povedati, posebno pri spovedi, kaj smo; povejmo spovedniku brez straha in sramožljivosti vse grehe, ktere nam vest očita.

Zdihlej: O Gospod, izpravi iz mojega serca vso nevošlivost, vso nenavidnost in vso prevzetnost. Dodeli mi toraj moč, pomoč in milost, Tebe in sebe prav spoznati, da bom gledè na moje reve, na moje pregrehe, slabosti in napake, vselej krotek in ponižen, Tebe pa večna dobrota in modrost čez vse spoštoval, ljubil, in častil, in svojemu bližnjemu vselej rad prizanesel, in ga iz serca ljubil! —

Četerta nedelja v adventu.

To nedelo pokaže sv. cerkva še enkrat goreče požel-enje po obljublenem odrešeniku; zato ponovi v početku sv. maše serčne zdihleje starih očakov; hoče ravno te želje tudi v sercih vsih vernih kristjanov obuditi, po donešnih evangelih še enkrat k pokori nagniti in tako jih na prihod Jezusov vedno pripraviti.

Početek sv. meše:

„Rosite nebesa od zgoraj dol — dežite oblaki Pravičnega; odpri se zemlja in rodi nam Zveličarja.“ [1]) Nebesa pripovedujejo božje veličanstvo, in podnebje oznanuje stvari njegovih rok. [2]) Slava bodi Bogu. itd. —

Cerkvena molitva: Zbudi, prosimo, o Gospod! svojo mogočnost ter pridi, ino perstopi nam s svojo veliko močjo, da nam s pomočjo tvoje gnade, to, kar naši grehi nazaj deržijo, milost tvoje dobrote skoraj podeli. Kateri živiš ino kraljuješ i. t. d.

Berilo iz 1. liste sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 4, 1 — 5.

Bratje! imejte nas za Kristusove služabnike in delivce skrivnost božjih. Tukaj med delivci pa se išče, da je kdo zvest najden. Meni pa je clo malo mar, da sim od vas alj od drugega človeka sojen, pa tudi sam se ne sodim. Zakaj

---

1) Iz. 45, 8; 2) ps. 18, 1.

nič sicer nimam na vesti: toda v tem nisim opravičen; Gospod pa je, kteri me sodi. Ne sodite tedaj pred časom, dokler Gospod ne pride, kteri bo razsvetlil, kar je v temi skritega, in bo misli serc razodel, in takrat bo vsak hvalo od Boga imel.

Zakaj se dones bere leti list?

Na štiri kvatre se mašniki posvečujejo. Cerkva hoče taj novo posvečene mašnike opomniti na njih imenitnost in visokost, ino jih spodbosti, da naj leté svete in važne opravila sveto in zvesto opravljajo, in vernim ovčicam po nauku in izgledu dobri pastirji postanejo; ona hoče svoje verne še enkrat opomniti, njih serca očistiti, sv. zakramente vredno prejeti in Jezusu Kristusu lepo prebivališče v njih sercu pripraviti, da se njim njega ne bo treba bati, ko bode prišel sodit žive in mertve.

Kako se morajo mešniki poštovati?

Se imajo poštovati, kakor Kristusovi služabniki, kot namestniki božji, kot delivci sv. zakramentov in kot angeli ali poslanci nar Višjega. [1]) Zato Bog ojstro zapove, mešnike visoko poštovati in Kristus reče od apostelnov in njegovih nastopnikov: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje“ [2]) in sv. Pavl govori: „Mešnike, ki se dobro obnašajo, imej dvojne časti vredne, posebno tiste, ki se trudijo v besedi in nauku. [3])

Alj zamorejo mešniki sv. zakramente po svojej volji deliti?

Nemorejo, oni se morajo ravnati, kakor zvesti služabniki in namestniki Jezusa, in sv. zakramente le takim deliti, ki so jih vredni in ne dajati psom svetih reči in ne metati svojih biserov pred svinje. [4]) Kaj pomaga grešniku, naj si ga ravno nevrednega spovednik grehov odvežejo, k božjej mizi pustijo, če ga pa Bog zaverže?

Zakaj sv. Pavlu ni mar, kako ga ljudi sodijo?

Ljudi velikobart deržijo za hudobno, kar je dobro in Bogu dopadlivo, mnogokrat imajo za dobro, kar je hudobno, Bogu nasprotno, in kazni vredno. Kar dones hva-

1) I. Kor. 4, 1—11. II. Kor. 5, 20; 2) Luk. 10, 16; 3) I. Tim. 5, 17; 4) Mat. 7, 6.

lijo, jutre černijo. Oh, kako slabo človek toraj dela, ki svoje djanje po ljudih ravna, in vedno vpraša: Kaj bojo ljudi rekli? Ki ljudem dopasti želijo, posnemajo vse posvetne in napčne navade ino šege pri oblačilu, pri jedi, pri pijači in drugod, — zraven pa pozabijo, da Boga, vse angele in svetnike razžalijo. „Kaj pomaga ljudem dopasti, ako se Bogu zamerimo. Človek toljko velja, koljkor je pred Bogom vreden," veli sv. Franc Seraf.

Zakaj sv. Pavl noče sam sebe soditi?

Zato, ker brez posebnega razodetja nobeden ne more vedeti, alj je pred najsvetejšim in vse vidivšim Bogom pravičen, ali ne: „Nobeden ne ve, ali zasluži božje ljubezni alj pa serda." [1]) Zato pravi sv. Pavl: „Meni moja vest scer nič ne očita, pa vender vem, da še nisem pravičen zadosti. Ne vaša, ne moja sodba bo obveljala; le Gospod Jezus Kristus je, ki me bo po pravici sodil." [2]) Naj toraj človek pogosto sam sebe sodi, in prevdari, kako je š njim. Ako na sebi nič ne najde grešnega in hudobnega, naj se vender ne prevzeme, se za svetega deržati in druge zaničevati. Tudi Judi in fariseji niso na sebi kaj krivičnega našli, so se za svete imeli, Jezusu pa vender niso dopadli in on jim je rekel: „Ako se ne poboljšate, bote pogubljeni." [3]) Slepa ljubezen do sebe, tebi o človek! lastne slabosti in pregrehe zakriva, da jih ne spoznaš in se ne poboljšaš, tvoje dobre lastnosti prehvali ino preceni, da se preveč sam na se zaneseš; ona te oslepi ino ogolfa, da ne vidiš tega, kar je, ino vidiš, kar ni. Tertul.

Zdihlej: Oh! gospod, moj pravični sodnik! ne pojdi s meno v sodbo; zakaj pred tvojim obličjem nobeden ni opravičen. [4])

Evangeli svetega Lukeža 3, 1 — 6.

Petnajsto leto cesarstva cesarja Tiberija, ko je bil Ponci Pilatuž oblastnik v Judeji, Herodež pa četertni oblastnik v Galileji, Filip njegov brat pa četertni oblastnik v Itureji in Trahoniškej deželi, in Lizanija četertni oblastnik v Abileni, pod velikima duhovnoma Anom in Kajfežem, je Gospod govoril Janezu, Zaharijovemu sinu v puščavi. In

---

1) Prid. 9, 1; 2) I. Kor. 4, 4; 3) Luk. 13, 3; 4) ps. 142, 2.

je prišel na vso stran Jordansko, in je oznanoval kerst pokore v odpuščanje grehov, kakor je pisano v bukvah govorov Izaija preroka: Glas upijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodovo, ravne storite njegove steze; vsaka dolina naj se napolni, in vsaka gora in vsak grič naj se poniža; in kar je krivega, bodi ravno, in kar je ojstrega, gladke pota. In vse človeštvo bo vidilo zveličanje božje.

Zakaj je čas tako na tajnko opisan?

Da se ta nar imenitnejša prigodba nikolj pozabiti ali tajiti ne more. Zapisano je: leto, cesar, deželni poglavar, veliki mešnik, pokazati da je sedaj tisti od očaka Jakopa [1]) prerokovani čas, da bo žeslo ali scepter od Juda odvzeto, to je tisti čas, ki Judi ne bojo imeli več kralja iz svojega roda, da je taj odrešenik prišel.

Kaj hoče reči: „Gospod je Janezu govoril?“

Bog sam je čudno, bodi že ali po angelu ali po zvunajnem glasu ali znotrajnem razsvetlenju Janezu napovedal, ljudi vabiti k pokori in oznanovati, da bode odrešenik kmalo prišel. K temu svojemu poklicu se je že skor 30 let v ojstrej pokori perpravljal. Ne sili se tudi ti v nobeno službo, nar manj v cerkveno in sveto, temuč glej, alj te je Bog k temu alj k unemu stanu poklical in izvolil, premišluj svoje sposobnosti in lastnosti, prosi Boga z ponižnim sercom za razsvečanje, posvetuj se s svojim duhovnim očetom, brumno živi in pripravljaj se na prihodnji stan i. t. d.

Kaj se pravi: Gospodu pot pripravljati?

Se pravi: se spokoriti, poboljšati in brumno živeti in tako Jezusu Kristusu pot poravnati v naše serca: „Vsaka dolina bodi napoljena“ doline boječih serc se morajo napolniti s terdnim zaupanjem, naše misli, ki se rade obernejo na nizko zemljo in nje reči, se morajo povzdigniti proti nebesom in nebeškim rečem; zakaj, nismo za svet, ampak za nebesa stvarjeni. „Vsaka gora in grič naj bo ponižan.“ Napuh in prevzetnost, samosvoja hvala, samosvojevolja se morajo iz serca iztrebiti in ponižnost in pokorščina naj gospoduje. „Kar je krivega, mora zravnano biti,“ vse, kar smo si po krivici pridobili, se naj poverne in poplača in tako

[1]) I. Mojz. 49, 10.

zravna. „Kar je ojstro, mora postati gladko“: jeza in serd, sovraštvo in maščevanje, nepoterpežljivost ne sme biti v našem sercu, ako hočemo prejeti jagnje božje.

Kaj je to: Vse človeštvo bo vidilo zveličanstvo božje?

Se pravi: Vsi ljudi bojo vidili s lastnimi očmi odrešenika Jezusa Kristusa! Kdor odrešeniku pot pripralja, kakor je blo zgoraj pokazano, k temu hoče on priti s svojo milostjo in gnado, in njegovo serce pomiriti in potolažiti.

Prošnja. O moj Jezus! da bi bil Tebi pot pripravljen, in poravnan tudi v moje serce! Stori ti s menoj, kar jaz storiti nemorem. Spreoberni moje serce v ponižno dolino in napolni jo s svojo gnado; popravi mojo krivično in napčno voljo, kakor se tebi dopade: pogladi vse roglate spotike moje hude jeze in naglosti. Odpravi ali zboljšaj vse, kar tebi ne dopade, da boš našel v mojem sercu čedne jaslice in pri meni prebival, pri meni počival in nad menoj kraljeval. Amen.

Nauk od zakramenta pokore.

Janez je oznanoval kerst pokore v odpuščanje grehov. Luk. 33.

Kaj in kolikera je pokora?

Pokora ima več pomenov: pomeni čednost pokore ali zakrament pokore. Čednost pokore je: greh zapustiti in sovražiti, Bogu in bližnjemu zadostiti. Kadar k čednosti pokore še pride odkritoserčna spoved pred spovednikom in po njem odveza grehov, tedaj je zakrament pokore.

Kaj je: Greh sovražiti?

Se pravi: Nad grehom gnusobo čutiti, ker je edino hudo, in božje razžalenje.

Kaj je: Greh opustiti?

Se pravi: svoje življenje poboljšati, greh zapustiti, priložnosti grešiti se varovati in pravično živeti.

Kaj se pravi: Bogu zadostiti?

S ponižnim, žalostnim in pobitim sercom Boga za odpuščanje prositi, goreče ga častiti in hvaliti, ki je poprej bil

po grehu zaničevan in razžalen, ter vse poslane križe in težave v duhu pokore prenesti.

Kaj je: Bližnjemu zadostiti?

Se pravi: popraviti krivico, škodo, pohujšanje in vse drugo, kar je bližnjemu na duši in na telesu, ali na dobrem imenu ali premoženju škodovalo.

Alj more tisti, ki je smertno grešil, tudi brez pokore zveličan biti?

Ne. Takemu je pokora ravno tako potrebna, kot kerst, da ne bo pogubljen. Ako se ne bote spokorili, bote vsi pogubljeni. Tudi sama čednost pokore izbriše vse grehe, kadar grešnik priložnosti nema, zakrament sv. pokore sprejeti in sv. željo in voljo ima, najprej, ki bo mogoče, tudi zakrament pokore prejeti.

Kaj je zakrament sv. pokore?

Je zakrament, v kterem duhoven odpušča grehe namesto Boga tistim, kteri so po kerstu grešili, ako se sgrevano spovejo in resnično voljo imajo, to vse storiti, kar jim Bog zapove.

Je pokora hitro dokončana?

Pokora je potrebna *vsaki den* do konca življenja. To se pravi: vsaki den se moramo prizadevati, svoje grehe serčno zgrevati in sovražiti, korenine grehov to je: hudo nagnenje ino strasti iztrebiti in dobre dela dopernašati.

Od kod to: Da jih veliko bez prave pokore vmerje?

To iz tega pride, ker gnade božje, ki se je tolikokrat jim ponudila, niso hotli poslušati in se po njej ravnati, ampak so terdovratno svoje poboljšanje od ure do ure odlagali. Na smertnej postelji hočejo, kakor kralj Antioh [1]), zavolj straha pred večnim pogublenjem kako pokoro storiti; ali pravičen Bog, tolikrat in tako terdovratno razžaljen, jim ne da svoje gnade ino milosti, pravo in resnično pokoro storiti. „Kdor ni hotel, kedar je mogel, tisti ne bo mogel, kadar bode hotel“ veli sv. Auguštin.

---

1) II. Mat. 9.

Ali zamore vsaki grešnik se spokoriti?

Ja! vsaki grešnik, naj bode še tako velik in hudoben, po božjej milosti in gnadi zamore pravo pokoro storiti. „Resnično, jaz nočem smerti grešnika, ampak, da se spreoberne in živi.“ [1]) Misli na zgubljenega sina, Magdaleno, Dizmaza.

Alj se vsi, ki k spovedi grejo, prav spokorijo?

Ah! med desetimi komaj le eden; zakaj sama spoved še ni zadosti. Po današnih evangelih morajo vse doline napoljene in vse gore ponižane, kar je krivega, mora ravno, kar je pa ojstro, mora gladko biti i. t. d. To je: Kdor greha iz serca ne sovraži in studi, kdor se ne trudi, vse zamujeno popraviti, vse grešno poželenje in hude navade izdreti, krivično blago poverniti, bližnje priložnosti se varovati in tako resnično svoje življenje poboljšati, kristjani! ti se moti, ti nima prave pokore, naj ravno vsake osem dni k spovedi gre. In vendar, žalibog! se najde veliko tacih spokornikov. Odkod je to? Z tega, ker ne vejo, kaj je prava pokora, ker mislijo, da je prav spovedati se, samo prava pokora, ne pa življenje poboljšati. Ja, spoved je resnična pokora, ako se prav opravi. Zato prebiraj in spolnuj leti sledeči nauk.

Nauk od zakramenta sv. pokore.

I. Izpraševanje vesti.

Kaj je izpraševanje vesti?

Je skerbno preiskanje svojih grehov. Vest izpraševati se taj pravi skerbno premisliti, kar je človek grešil s mislijo, s besedo, s djanjem in opušo zapovedanih dobrih del.

Zakaj je izpraševanje potrebno?

Je potrebno: 1) da se grešnik prav spozna, in da se resnično poboljša; 2) da iz serca žaluje nad svojimi grehi; 3) da se svojih grehov čisto spove.

Kako se vest izprašuje?

Nar prej naj grešnik prosi Boga za gnado in razsvetlenje. Zdihni s Davidom: „Razsvetli moje oči, da v smerti ne za-

[1]) Eceh. 33, 11.

spim!“ Potem naj premišljuje božje in cerkvene zapovedi, in dolžnosti svojega stana. Premisli naj tudi, če je v poglavitnih alj ptujih grehih zapopaden in kako je sv. zakramente prejemal; premisli naj tudi, če je opustil ali opuščal zapovedane dobre dela, alj če jih je malopridno opravljal; — naj stopi v duhu pred božjega sodnika; vse, kar bi se ne upal pred njim zagovarjati, vse, česar bi se mu blo pred njim bati, vse to je greh, ino naj se zgreva ino spove.

Alj je greh, se nikar skerbno ne izpraševati?

Tistim, ki hudobno živijo, in poredko k spovedi hodijo, svet ljubijo alj veliko dolžnosti in zmotnjav imajo, in svojo vest vender le pozverhno in neskerbljivo izprašujejo, tistim je to velik smerten greh, zato ko se v nevarnost podajo, kak smerten greh pri spovedi pozabiti, in tako nevredno se spoveti. Po lenobi pri spraševanji vesti se kakega smertnega greha ne spoveti, je ravno tak velik greh, kot kak greh iz sramožljivosti ali straha zamolčati.

II. Od grevenge.

Kaj in kolikera je grevenga?

Grevenga alj kes je stud (gnus, merz) nad grehom, ki je nar vekše zlo (hudo) in znotrajna žalost zavolj žaljenja božjega, sklenjena z terdnim sklepom, Boga ne več žaliti.

Kakova mora grevenga biti?

Grevenga mora biti: 1) znotrajna, 2) čeznaturna, 3) čez vse, in 4) splošna.

Kakova je grevenga znotrajna?

Grevenga je znotrajna, kadar ni le v ustih, ampak tudi v sercu, to je, ako grešnik ne veli samo s besedo, da ga greva, marveč je tudi v sercu ginjen.

Kdaj je grevenga čeznaturna?

Grevenga je čeznaturna, ako grešnika gnada svetega duha in čeznaturni nagibi k grevengi obudé.

Kdaj pa je samo naturna?

Samo naturna je, ako grešnik iz zgol naturnih nagibov greh obžaluje in studi, postavim zato, ker je v časno nesrečo, sramoto alj škodo prišel.

Ali zamore zgol naturna grevenga odpuščanje pri Bogu zadobiti?

Zgol naturna grevenga ne zamore odpuščanja od Boga zadobiti:

Kdaj je grevenga čez vse?

Grevenga je čez vse, ako grešnika več greva, da je Boga razžalil, kakor da bi bil vse na svetu zgubil.

Kdaj je grevenga splošna?

Grevenga je splošna, ako obseže vse grehe brez vse izsneme (izjemka.)

Kolikoterna je čeznaturna grevenga?

Čeznaturna grevenga je dvojna, popolnoma in nepopolnoma.

Kaj je popolnoma grevenga?

Popolnoma grevenga je čeznaturna žalost in čeznaturen stud (gnus) nad grehom, ker je grešnik Boga, nar vekšo dobroto, ki jo čez vse ljubi, žalil; zraven tega se mora pa tudi resničen sklep storiti, Boga ne več žaliti.

Kaj dodeli popolnoma grevenga?

Odpuščanje grehov tistim, kteri nimajo priložnosti se spovedati, pa imajo resnično voljo, kakor hitro bo mogoče, k spovedi iti.

Kaj je nepopolnoma grevenga?

Je čeznaturna žalost in gnus nad grehom, alj za to, ker je greh sam na sebi gerd, alj pa za to, kjer zgubo nebes in večno peklensko kazen s sebo prinese; zraven tega se mora terdno skleniti, Boga nič več ne žaliti.

Kaj mora grešnik, kteri nepopolnoma grevengo obudi, še več storiti?

Tak grešnik mora po zasluženji Jezusa Kristusa odpuščanje svojih grehov upati in Boga začetnika vse pravice in svojega lastnega opravičenja ljubiti začeti.

Kterim se je bati, da niso imeli prave grevenge?

1) Tistim, kteri se nič ne prizadevajo znati, kaj je prava pokora.

2) Tistim, kteri se po spovedi ne poboljšajo in zopet smertno grešijo, zakaj, ako bi bla njih grevenga prava in resnična, bi bla gotovo tudi njih volja terdna in krepka, živlenje poboljšati, in vsega se poslužiti, kar pomaga, živlenje poboljšati in s božjo gnado, ki so jo pri spovedi prejeli, bi se gotovo saj nekej časa grehov zderžati zamogli. Dvomiti je taj, alj so dva sv. zakramenta vredno sprejeli in gnado božjo dosegli.

3) Tistim, ki še le potem grehe zgrevati počno, kadar so v nesrečo in sramoto po njih prišli.

Kaj je storiti grešniku, da pravo grevengo obudi?

1) Naj prosi Boga serčno in ponižno za pravo in resnično grevengo. Grešnik se ne spreoberne, ako mu vsmiljen Bog ne pomaga. Nihče ne zamore k meni priti, če ga moj oče ne vleče. Zato naj grešnik serčno zdihne: „Gospod, oberni se k meni in reši mojo dušo: pomagaj mi za svoje milosti voljo.“

2) Naj si k sercu vzeme in premisli, kdo je tisti, kterega je razžalil: Bog, kterega greh razžali je večno pravičen, svet in dober. Kristus, kterega grešnik na novo križa, je iz neskončne ljubezni na križu vmerl; ravno ti bode pa tudi naš sodnik.

3) Naj grešnik premisli vse to, kar greh človeku nakople. Po smertnem grehu človek ni več ljubljen otrok nebeškega Očeta in vreden njegove prijaznosti in milosti; ne sme več dočakovati nebeškega veselja, — on je sužen peklenskega sovražnika, on je gnusoba pred očmi Narsvetejšega; njemu se je tresti pred večnim pogublenjem. Tudi mali greh omadežuje človeško dušo, stvarjeno po božjej podobi, zaduši gorečnost in ljubezen do pobožnega živlenja, zmajnša ljubezen in gnado božjo, pahne po smerti v strašne vice, in pripravi človeka v nevarnost, pomalem tudi smertno grešiti.

4) Naj tudi premisli, zakaj je grešil. Oh! zavolj malo posvetne časti, neke kratke nesramne sladnosti, zavolj kakega minljivega veselja, zavolj kakega posvetnega blaga: se je Bog večni razžalil, so se nebesa prodale! Oh zmota! da hujše biti ne more, zmota vredna kervavih solz! — Ako grešnik to stori, se bo gotovo resničnejše ino serčnejše zgreval, kakor

ko bi še toliko molitvenih bukvic prebal, še toljko roženkrencov pomolil: Grevenga naj bo znotrajna — serčna! —

Alj je treba grevengo samo pred spovedjo obuditi?

Ne samo pred spovedjo, temuč saj vsaki večer po izpraševanji vesti, zdajci po kakem grehu, posebno pa v bolezni, v smertnej nevarnosti; zakaj nam ja ni znano, kdaj bode nas božji sodnik poklical, in ali bomo priložnosti imeli, se k zakramentu sv. pokore dostojno pripraviti in ga vredno sprejeti.

III. Predvzetje ali sklep.

Kaj je sklep, in ali je predvzetje potrebno?

Je resnična in močna volja, ne več grešiti, vsih grehov in hudih priložnosti se varovati, in po vsih zapovedih živeti. Sklep je ravno tako potreben za odpuščanje grehov, kot grevenga. Kako hoče grešnik odpuščanja pričakovati, ako ne henja grešiti in Boga razžaljevati? Kdor ima pravo grevengo, ima tudi resničen sklep; kjer je gnusoba in žalost nad grehom, tam ne more biti volja, še dalej grešiti.

Kaj mora storiti, kdor ima terdni sklep?

On si mora predvzeti: 1) Se vsih grehov, posebno tistih, v ktere je po navadno nar večkrat padel, zvesto ogibati. 2) Se vsih bližnjih priložnosti in nevarnosti, ki v greh napeljujejo, skerbno varovati, n. p. tistih peršon alj oseb, krajev, hiš, tovaršij, v kojih je že večkrat grešil. 3) Se vsemu nagnjenju k grehu serčno vstavljati in se vsih pripomočkov pridno poprijeti, kteri so potrebni, da božjo gnado ohranimo. 4) Ptuje blago poverniti, pohujšanje, ktero je greh naredil, in škodo popraviti, ktera se je bližnemu na njegovem poštenju, na njegovem blagu, ali kako drugače zgodila. 5) Vsim sovražnikom in razžalnikom iz serca odpustiti. 6) Vse dolžnosti svojega stanu na tanko spolnovati. Kdor to stori, ti pokaže, da je njegov sklep resničen, kdor pa tega ne stori, ti pokaže, da so vse njegove besede, obljube, solze, prazna slama in malo alj nič vredne.

Kaj je slehernemu storiti, da stanoviten v dobrem ostane?

To le: 1) Naj bo ponižen in naj se ne zanaša na svojo moč: „Kdor stoji, glej! da ne pade!“ 2) Goreče naj prosi Boga, da mu pomaga s svojo mogočno gnado: „Bog za nas, kdo na nas!“ 3) Pogosto naj premišljuje hudobo svojih grehov, smert, sodbo, večno pogublenje, živlenje večno, grenko smert Jezusovo, ki je jo zavolj naših grehov preterpel, in druge razodete resnice. 4) Naj velikokrat ponavlja grevengo in voljo, da hoče rajše terpeti in zgubiti vse, kakor grešiti. 5) Naj se hudobnih ljudi in nevarnih priložnosti skerbno varuje; 6) Naj si pojišče modrega in brumnega spovednika; in naj večkrat stopi k bošjej mizi.

IV. Spoved.

Kaj je spoved?

Spoved je zgrevano spozanje, v kterim se grešnik pred mešnikom, ki je v to postavljen in pooblasten, svojih storjenih grehov obtoži, da bi od njega odvezo dobil.

V starej zavezi je blo zadosti, samemu Bogu grehe spoznati in kej darovati v znamnje pokore; v novej zavezi je pa treba, da se grešnik svojih grehov pred duhovnikom spove. Jezus je dal svojim apostelnom oblast, grehe odpuščati in zaderževati. Brez spovedi duhovnik ne spozna, ali grešnik zasluži, da se mu grehi odpusto ali zaderžé. Le popolnoma grevenga (ako ni priložnosti se spovedati) sama za se pridobi odpuščanje grehov: alj težko jo človek obudi; zato je vsmileni Bog, kot pravi rimski katekizem, spoved postavil, in tako naredil, da vbogi grešnik ložej zadobi odpuščanje grehov. Samega sebe poznati, je človeku potreba; pri spovedi se pa to naj ložej zgodi. Ja, že sama natura ali narava človeka nagiba se spovedati, in tako svoje žalostno nemirno serce ohladiti in pomiriti: „Kdor svoje hudobe taji, njemu to ne pojde od rok. Kdor jih spozna in opusti, bode milost našel.“

Alj je spoved res le kak človek izmislil in na den spravil?

Ne; spoved je Jezus Kristus sam zapovedal: „Mir vam bodi. Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošlem. In ko je bil to izrekel, je v nje dihnul in jim rekel: Prejmite

1) Pripov. 28, 13.

svetega Duha; kterim bote grehe odpustili, so jim odpuščeni; in kterim jih bote zaderžali, so jim zaderžani.“ [1]) Apostelni in jih nastopniki bi pa ne vedeli, kteremu odpuščati ali zaderžati grehe, ako bi se grešnik ne obtožil. Po tej postavi so se tudi pervi verni zvesto in ponižno ravnali. „Mnogo vernih (v Efezu) je prišlo in spoznalo in reklo, kar so grešili.“ [2]) Tudi sv. apostel Jakop pravi: „Spoznajte eden drugemu grehe, molite za eden drugega, da bote izveličani.“ [3]) Da so se verni spovedovali, priča tudi cela cerkvena dogodivščina: „Dokler živimo, serčno odkrivajmo svoje grehe, ktere smo v mesu storili, veli sv. Klement Rimski, učenec sv. apostelna Pavla; zakaj, kedar smo ti svet zapustili, za nas ni več spovedi ino pokore. Sv. Basilij († 379): „Grehi se morajo tistim spovedati, kterim je oblast skrivnosti izročena.“ Tudi staroverci, ki so se že od pervih stoletij od naše cerkve ločili, imajo spoved, ko mi katoličani, in verujejo, da je ona od Boga postavljena. Zato govori Tridentinski sbor: „Vsa katolška cerkev je zmiraj verovala, da je po božjej zapovedi zapovedano se po kerstu storjenih grehov obtožiti, ker Gospod Jezus Kristus, preden je v nesesa šel, je svoje namestnike zapustil sodnike, kterim bi se verni obtožili.“

Kaj podeli prava spoved?

1) Odpuščanje grehov.
2) Odpuščanje večnih kazni.
3) Gnado božjo.
4) Mir vesti.
5) Spovednik naroči vse, kar je treba storiti, da svojo dušo spet ozdravimo.
6) In molitva in nauki spovednika tudi veliko pripomagajo, da se pobolšamo.

Kaj je storiti, da bomo tih dobrot in gnad deležni?

1) Moramo prav ponižno in odkritoserčno brez vsega izgovarjenja povedati vse svoje grehe, njih število, njih pleme, in okoljščine, ktere greh nekoljko povekšajo, ali ga pa spremenijo; tudi povedati, kaj nam kaj drugega na sercu leži; postavim: alj kaj dvomimo, zakaj se posebno bojimo i. t. d. Rana, ktera se ne odkrije, ne bo zacelela.

1) Jan. 20, 21; 2) Apost. dj. 19, 18; 3) Jak. 5, 16.

2) Ne smemo iskati nalašč takih spovednikov, ki so mutasti pesi in vsakega brez razločka odvežejo: „Če slepec slepca vodi, padeta oba v jamo," temuč poskerbi si spovednika učenega, brumnega, ino gorečega in bodi njemu v vsim pokoren, kakor dober otrok. Kadar ti truplo zboli, gledaš po modrem in izurjenem zdravitelju, stori ravno to pri bolnej duši! —

Ali se je treba pri spovedi sramovati alj bati?

Ni treba pri spovedi se sramovati ali pa bati:

1) Ker se nismo sramovali grešiti pred Bogom, kteri vse vidi, ker se nismo bali, od njega vekomaj zaverženi biti.
2) Ker je boljše, svoje grehe skrivaj spovedniku razodeti, kakor v grehu nepokojno živeti, nesrečno umreti, in sodni den zavolj tega pred vsim svetom osramoten biti.
3) Ker se tudi spovednik svojih slabosti zavě, in zavolj tega s grešnikom lehko usmiljenje ima.
4) Ker je spovednik pod smertnim grehom in pod sila ojstrimi časnimi in večnimi kaznimi molčati dolžen.

V. Zadostilo, ali naložena pokora.

Zadostilo, ktero je k zakramentu pokore potrebno, so tiste dobre dela, ktere duhovnik grešniku za pokoro zavolj spovedanih grehov naloži. Pravi kristjan pa ne samo leto naloženo pokoro ponižno, zvesto in hitro opravi, temuč on tudi še sam sebe kaj naloži, zato: ker spovednik zavolj naše slabosti alj iz drugih uzrokov ne naloži vselej pokore, kakor bi se grehom primerilo, in tako še grešniku marsikaj odslužiti ostane, ino ker je nam pokora vedno potrebna. „Prinesite dober sad pokore! Ako se ne bote spokorili, bote vsi pogubleni." Bog ne bo dal gnade stanovitnosti, ako mi starih grehov s ojstro pokoro ne kaznujemo; naše meso ne bo vtihnilo, ako ga vedno po pokori ne krotimo. Ker je prave pokore tako malo, je tudi malo pravega poboljšanja in spreobernjenja. Vsaki taj, kteremu poboljšanje in zveličanje pri sercu leži, naj tudi zraven še druge dobre dela dopernaša: molitvo, post, milošno; naj tudi težave in nadloge poterpežljivo ino v duhu pokore prenese, in se stanovitno vojskuje s svojim mesom, s hudobnim svetom in peklenskim hudičem ali sovražnikom.

Zakaj je grešnik dolžen, Bogu še zadostiti, ker je Kristus za grehe zadostil?

Dasiravno je Kristus za grehe zadosti storil, je vender tudi grešnik dolžen Bogu zadostovati: 1) ker morajo tisti, kteri hočejo Kristusovega zadostenja deležni biti, z njim delati, in sami storiti, kolikor je mogoče, da popravijo nečast, ki so jo Bogu storili. 2) Ker Bog grešnike, kterim zadoljženje greha in večno kazen odpusti, še tudi dostikrat časno kaznuje.

Predbožični dan, ali sv. navečer.

Nastopil je sv. večer; Kristus hoče k nam priti; alj se na njegov prihod ne bomo pripravili? — Oh, kristjan, iz ljubezni do svojega Jezusa, iz ljubezni do svoje nevmerljive duše to sv. noč se lepo in keršansko obhodi: izprašaj vest svojo, goreče moli, dobre bukve beri, pravo pokoro delaj, to te vrednega stori milosti in dobrot, ki jih je nam izveličar z nebes na zemljo prinesel. — Še tudi to na taj sv. večer pomisli, kako je sv. Jožef s svojo nevesto, presveto divico Marijo proti Betlehemu potoval; kako je hodil ves truden in vgnan po mestu, pa ni mogel dobiti kraja za počiti in kako še le v revnej štalici zvunaj mesta najde malo prostora za se in svojo nevesto. Pomisli, kako Bog vboštvo spoštuje, ker je hotel božji sin v revnej štalici na slami v jaslicah rojen biti! —

Berilo iz lista sv. Pavla apostelna do Rimljanov 1, 1 — 6.

Pavl, služabnik Jezusa Kristusa, poklican apostelj, odločen v evangeli Božji, kterega je bil Bog pred obljubil po svojih prerokih v svetih pismih od svojega Sina, (koji mu je bil rojen po mesu iz Davidovega zaroda, kteri je bil Božji skazan v moči, po Duhu posvečujočem, iz vstajenja od mertvih), Jezusa Kristusa Gospoda našega, po kterem smo prejeli milost in apostoljstvo, da vse narode zavoljo njegovega imena pod pokorščino vere spravimo, med kterimi ste tudi vi, poklicani Jezusa Kristusa Gospoda našega.

Evangeli svetega Matevža 1, 18 — 21.

Ko je bila Marija, mati Jezusova, Jožefu zaročena, se je, prej da sta vkup prišla, znajšla noseča od svetega Duha. Jožef pa, njeni mož, ker je bil pravičen, in je ni hotel razglasiti, jo je hotel skrivaj zapustiti. Kadar je pa

to mislil, glej! se mu je angel Gospodov v spanji prikazal, rekoč: Jožef, Davidov sin! ne boj se (k sebi) vzeti Marije svoje žene; zakaj kar je v njej rojeno, je od svetega Duha. Rodila pa bo sina, in imenuj njegovo ime Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo od njih grehov.

Cerkvena molitva: O Bog, kteri nas s pričakovanjem našega odrešenja vsako leto oveseliš, dodeli, da svojega Edinorojenega, katerega kakor Odrešenika veseli sprejmemo, tudi kakor sodnika brez straha priti vidimo, Gospoda našega, Jezusa Kristusa, tvojega sina, kateri s tebo živi ino kraljuje i. t. d.

Sv. božični praznik.

Kaj je božični praznik?

Je den, na kteri je Jezus Kristus rojen bil, in tako to noč po svojem skrivnem in čudnem rojstvu posvetil.

Zakaj se danes služijo tri svete meše?

Nas opomniti na trojno rojstvo kristusovo, za tega delj se to zgodi. Dalej tudi zavolj tega, da bi imeli taj sveti praznik posebno posvečevati in Jezusa Kristusa goreče hvaliti in moliti, ki je dones za nas rodil se in človek postal.

Na ktero rojstvo nas opominja perva sv. meša?

Nas opominja na večno rojstvo Jezusa Kristusa iz Boga Očeta, ker je On od Očeta različna osoba ali peršona.

Na ktero rojstvo Jezusa Kristusa nas opominja druga sv. meša?

Nas opominja na časno rojstvo Jezusa Kristusa iz rožne device Marije v Betlehemu.

Na ktero rojstvo Jezusa Kristusa nas opominja tretja sv. meša?

Nas opominja na duhovno rojstvo, po kterem Jezus v duši vsakega Kristjana prebivati in tako reči s svojo gnado in ljubeznijo se roditi želi.

Zakaj je perva sv. meša o polnoči?

Zato, ker je Jezus bil po noči rojen, ker je luč in sonce, ki vse razsvetluje, in ker je nam rojstvo njegovo

za nas nezapopadljivo in čudovitno, slednič v spomin, da so ljudi pred Jezusom Kristusom v tminah živeli. —

Zakaj je druga sv. meša o zori alj svitu? in tretja po dne?

Pokazati, da je rojstvo Jezusa Kristusa nam doneslo luč, Boga prav spoznati, da ne tavamo več po tminah, kot poprej, in da se Jezus Kristus v bogoljubnej duši vselej in vsigdar duševno roditi zamore.

Navk perve sv. maše?

Početek ali uvod perve sv. maše je vzet iz drugega psalma Davida in govori od večnega rojstva Jezusa: „Gospod je rekel mojemu Gospodu: Sin moj si ti; dones, to je, od veka sim te rodil. [1])

Reci iz globočine serca angeljsko pesem: „Slava Bogu na višavi" ktero so angeli na sv. noč pevali, da po njej Boga vredno počastiš in se njemu zahvališ.

Cerkvena molitva: O Bog! kateri si to presveto noč s razsvetlenjem prave luči svetlo storil: daj prosimo, da, kterega luč skrivnosti smo na zemli spoznali, tega veselje tudi v nebesih vživamo. Kateri s tebo živi ino kraljuje i. t. d.

Berilo iz lista sv: Pavla aposteljna do Tita 2, 11—15.

Preljubi, prikazala se je milost Boga Zveličarja našega vsem ljudem, ktera nas uči, da se odpovemo hudobii in posvetnim željam, ter trezno, prijetno in bogaboječe živimo na tem svetu, čakajoči zveličanskega upanja in častitlivega prihoda velicega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa, kteri ja dal sebe za nas, da bi nas rešil od vse krivice, in sebi očistil prijetno ljudstvo, vneto za dobre dela. To govori in opominjaj v Kristusu Jezusu Gospodu našem.

Z česa more človek posebno spoznati, kako je Bog dober in milostljiv?

Z včlovečenja in rojstva našega Gospoda, Jezusa Kristusa, kteri je iz ljubezni do nas nam podoben, naš učenik in brat postal, da bi mi božji otroci, božji ljublenci, in sodediči božjega nebeškega kraljestva postali.

[1]) ps, 2, 7.

Kaj nas včlovečenje Jezusa nar berzej uči?

Da mi izslečemo pervega Adama, to je, grešnega človeka, in bodemo njemu podobni in enaki, kakor je tudi on nam podoben in enak bil. To se zgodi, ako se odpovemo bezbožnosti, to je, neveri in posvetnim željam, nečistosti, lakomnosti, ki nam v nebesa branijo, da storimo, kar je Bogu dopadljivo, in Boga in bližnjega, naj bo naš naj hujši neprijatelj, iz serca ljubimo, in dopernašamo dobre dela, in živimo trezno brez pijanosti, pravično brez krivice in sovraštva in pobožno, tako, da damo Bogu, kar je božjega.

Zdihlej: Bodi češčen in hvalen, novorojeni zveličar moj, ti si iz nebes prišel, v dolino solz, se včlovečil, meni enak postal, da me pot pravičnosti učiš. Se za neskončno tvojo milost zahvaliti, se odpovem vsej hudobii, vsim posvetnim, grešnim željam, besedam in djanju; iz ljubezni do tebe hočem si prizadevati in pobožno živeti, o Jezus; poterdi moje dobro naprejvzetje! —

Evangeli svetega Lukeža 2, 1—14.

Tisti čas je povelje prišlo od Cesarja Avgusta, da naj se popiše ves svet. (To popisvanje je bilo pervo pod Cirinom oblastnikom v Sirii.) In vsi so šli, da so se popisali, vsak v svoje mesto. Šel je pa tudi Jožef iz Galileje, iz mesta Nacareta, v Judejo, v Davidovo mesto, ki se imenuje Betlehem, zato ko je bil iz hiše in rodovine Davidove, da bi se popisal z Marijo, svojo zaročeno ženo, ki je bila noseča. Prigodilo se je pa, ko sta tam bila, so se dnevi dopolnili, da bi porodila. In je porodila svojega pervorojenega sina, in ga je v plenice povila, in položila v jasli, ker za nje ni bilo prostora v hiši. In pastirji so v tistej strani čuli, in na ponočnih stražah bili per svojej čredi. In glej! angel Gospodov je stal per njih, in svetloba božja jih je obsvetila, in so se silno bali. In angel jim je rekel: Ne bojte se; zakaj glejte! oznanim vam veliko veselje, ktero bo vsemu ljudstvu; ker danes vam je rojen Zveličar, kteri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem. In to vam

bodi znamnje: Najšli bote dete v plenice povito in v jaslih ležati. In zdajci jih je bilo per angelu množica nebeške vojske, kteri so Boga hvalili in rekli: Slava (čast) Bogu na visokosti, in mir na zemlji ljudem svete volje.

Zakaj je o času cesarja Augusta cel svet bil popisan?

To je Bog posebno alj nalašč tako naredil, da Jožef in Marija po tem popisovanju priložnost dobita, v Betlehem iti in da se Kristus po prerokovanju Miheja tudi tam narodi. [1]) Poglej božjo previdnost, kako modro ona vse ravna! in premisli tudi pokorščino Jožefa ino Marije, ki sta tudi ajdovskemu nevernemu kralju lepo pokorna. —

Zakaj je hotel Jezus rojen biti, ko je po celem svetu mir bil?

Pokazati, da je oče in poglavar mira, in da je došel, nam mir na svet donesti. [2])

Zakaj se Jezus imenuje Pervorojeni Marije?

Zato, ker pred njim in tudi za njim ni imela nobenega otroka; zato se tudi Jezus imenuje njenin edino in pervirojeni sin, kakor je pervi in edinorojeni sin nebeškega očeta. [3])

Zakaj je Jezus Kristus hotel v štalici rojen biti?

Da že pri rojstvu pokaže, da nja kraljestvo ni iz tega sveta, da to, kar je potle s besedo učil, tudi s svojim živlenjem poterdi, da naj vboštvo visoko cenimo, ponižnost ljubimo, svet pa in njegove dobrote zanemaramo, da posvetno modrost osramoti, ktera le hrepeni po časti, veselju ino bogastvu tega sveta.

Zakaj je blo rojstvo Jezusa pastirjem, ne pa Herodežu i. d. t. oznanjeno?

Da cel svet spozna, da Bog ljubi borne, ponižne, verne, in pobožne ljudi, se s njimi rad obhodi, se njim rad prikazuje; da mu pa ne dopadejo posvetni in od napuha oslepljeni ljudi. Ljubi taj ponižnost, sovraži napuh!

---

1) Mih. 5, 2; 2) Iza. 9; 3) Hebr. 1, 6.

Kaj pomenijo besede: Slava Bogu na visokosti, in mir ljudem svete volje na zemlji?

Te besede, ktere so angeli peli, in ktere še sedaj mešnik pri meši poje, pomenijo: Bogu gre naj večja čast in slava in naj serčnejša hvala, ker je svojega edino rojenega sina na svet poslal; ljudi pa, kteri so dobre svete volje, storiti vse to, kar od nas Bog zahteva, ti bojo vživlali sveti in ljubi mir s Bogom, s ljudmi, in s samiseboj, bojo vživlali veselje, srečo in blagor božji. —

Zahvalimo se Bogu, ki je nas po svojem rojstvu odrešil, in pevajmo s angeli: „Slava Bogu na višavi!“ O da bi vsi moji udi jeziki postali, da bi jaz povsod s angeli peval: „Slava Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji, ki so svete volje!“ „Naj ga hvalijo nebesa in zemlja, morje in vse, kar je v njem.“ [1])

Druga meša, (ali svitance — pastirska meša.)

Druga meša se na mnogo krajih meša pastirska pravi zato, ker so brumni pastirci zjutrej, ker se ta meša opravlja, v Betlehem šli, novorojeno dete iskat in se mu poklonit.

Kaj znamenuje uvod sv. meše?

Uvod druge sv. meše govori od tega, da je sam Bog človek postal ali se včlovečil, kakor se v sledečih besedah spozna: „Dones bode svitlost nad nami svetila, ker se je nam rodil Gospod: on se bo imenoval: čudni Bog, poglavar mira, oče prihodnega časa, kterega kraljestva ne bode konec.“ [2]) „Gospod je kralj, veličanstveno se je oblekel, s junaštvom se je opasal in oborožal.“ [3])

Cerkvena molitva: Daj prosimo, vsegamogočni Bog! da, ker nas nova luč tvoje včlovečene Besede obsija, — se to sveti v našim djanji, kar po veri sije v našem duhu. Skoz ravno tega Gospoda našega Jezusa Kristusa, tvojega Sina, kateri s tebo živi ino kraljuje i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Tita 3, 4 — 7.

Preljubi! kadar se je dobrota in ljubezen Zveličarja našega Boga prikazala, nas je, ne iz del pravičnosti, ktere

---

1) ps. 68; 2) Iz. 9, 6; 3) ps. 92.

smo mi storili, ampak po svojem usmilenji zveličal v kopeli prerojenja in ponovlenja svetega Duha, kterega je v nas obilno vlil po Jezusu Kristusu Zveličarji našem; da z njegovo milostjo opravičeni deležniki bomo po upanji večnega življenja, v Kristusu Jezusu Gospodu našem.

Alj smo mi zaslužili, da je Sin božji se včlovečil?

Nismo zaslužili, da je Sin božji se včlovečil; ampak le iz gole milosti je Jezus se včlovečil in nas odkupil: ne po našem zasluženju ne iz del pravičnosti, le iz gole milosti, le po svojem vsmilenji je Boga nas zveličal.

Zakaj Jezus zavolj angelov ni človek postal?

Zavolj tega, ker je Bogu dopadlo, grešnemu človeškemu rodu svojo milost skazati, grešnim angelom pa svojo pravičnost pokazati.

Zavolj neizrečene milosti, ktero je nam Sin božji v svojem rojstvu skazal, je potrebno, da mi na gole kolena in na lice k zemlji pademo, Boga iz serca slavimo, in njemu se zahvalimo.

Evangeli svetega Lukeža 2, 15 — 20.

Tisti čas so pastirji med seboj rekli: „Pojdimo do Betlehema, in poglejmo to reč, ktera se je zgodila, ki nam jo je Gospod na znanje dal. In so hitro prišli, in najšli Marijo in Jožefa, in dete v jasli položeno. Ko so pa vidili, so povedali, kar jim je bilo rečeno od tega deteta. In vsi, kteri so slišali, so se čudili temu, kar so jim pastirji pravili. Marija pa je ohranila vse te besede, in premišlevala v svojem sercu. In pastirji so se vernuli in Boga častili in hvalili za vse, kar so slišali in vidili, kakor jim je bilo povedano.

Navk 1. Pastirci se na božji glas hitro podajo na pot, iščejo in najdejo zveličarja Jezusa. Kar so najdli, tudi drugim ljudem oznanujejo in Boga serčno za prejeto dobroto hvalijo. Posnemajmo te brumne pastirje; poslušajmo tudi mi glas božji, ki nas kliče; spodbadajmo s brumnimi govori in lepimi izgledi tudi druge pobožno živeti; hvalimo Boga, da je nam gnado prave vere podeljil, Jezusa Kristusa prav spoznajmo in se po sv. veri ravnajmo.

Navk II. Marija je ohranila vse te besede in jih premišlevala v svojem sercu. Ohranimo tudi mi božje ker-

šanske resnice zvesto v sercu, večbart jih premišlujmo in vedno življenje po njih ravnajmo. —

Tretja ali velika meša?

Uvod sv. meše nas opominja na duhovno rojstvo Jezusa Kristusa; to je: na rojstvo, po kterem se Jezus Kristus v duši vsakega kristjana roditi ali včlovečiti želi.

„Dete je nam rojeno in Sin je nam darovan, na kterega ramah vladanje sloni; ino njegovo ime se bode imenovalo: Velikega mira angel.“ [1] „Pevajte Gospodu novo pesem; zakaj čudeže je storil.“ [2]

Cerkvena molitva: Dodeli, prosimo, vsegamogočni Bog, da nas, katere stara sužnost pod jarmom greha derži, novo po mesu rojstvo tvojega Edinorojenega reši. Skoz ravno tega Gospoda našega Jezusa Kristusa, tvojega Sina, kateri s tebo živi ino kraljuje i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla apostelina do Hebrejev 1, 1—12.

Velikokrat in po mnogih potih je nekdaj Bog govoril očakom po prerokih, in zadnjič tiste dni nam je postavil deležnika vsih reči, po kojem je stvaril tudi svet; kteri, ko je svetloba časti, in podoba bitja njegovega, in vse z besedo svoje moči nosi, je očiščenje od grehov opravil, in sedi na desnici veličastva na visokosti, in je toliko boljši od angelov, kolikor višje ime je memo njih dobil. Zakaj kteremu angelov je kedaj rekel: Ti si moj Sin, danes sim te rodil? In zopet: Jaz bom njemu Oče, in on bo meni Sin? In zopet, kadar vpelje Pervorojenega na svet, reče: In vsi angeli božji naj ga molijo. In od angelov sicer reče: Duhove stori svoje angele, in plamen ognja svoje služabnike. Sinu pa: Tvoj sedež, Bog, je od vekomaj do vekomaj; palica pravice je palica tvojega kraljestva; pravico ljubiš, in krivico sovražiš: za tega voljo je Bog, tvoj Bog, tebe z oljem veselja bolj pomazal, ko tvoje sodeležne. In: Ti, Gospod, si v začetku zemljo uterdil, in nebo je delo tvojih rok. Ona bota prejšla, ti pa ostaneš: in kakor oblačilo se bota postarala, in kakor ogrinjalo jih boš premenil, in bota premenjena; ti pa si zmiraj ravno tisti, in tvoje leta ne bodo minule.

Navk. Sv. Pavl stavlja nam pred oči, neskončno dobroto in milost božjo proti človeškemu rodu, ker je poslal

1) Izaj. 9, 6; 2) ps. 97.

svojega edinorojenega Sina nam za učenika ino odrešenika. Premisli, o duša keršanska, koljko si dolžna zavolj tega Boga ljubiti, se njemu zahvaliti in Jezusovo terplenje premišlevati.

Zdihlej: Jezerokrat se ti zahvalujem, Oče nebeški! da si ti zadnič nam govoril po svojem Sinu, nad kterim ti posebno dopadenje imaš. Jaz hočem, oj Oče milosti! njega iz vsega serca ljubiti, in iz ljubezni do njega njegov sveti nauk rad poslušati ino zvesto spolnovati. —

Evangeli svetega Janeza 1, 1 — 14.

V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila per Bogu, in Bog je bila Beseda. Ta je bila v začetku per Bogu. Vse je po nji storjeno, in brez nje ni nič storjenega, kar je storjenega. V nji je bilo življenje, in življenje je bilo luč ljudi. In luč v temi sveti, in tema je ni zapopadla. Bil je človek poslan od Boga, kteremu je bilo Janez ime. Ti je prišel v pričevanje, da je pričeval od luči, da bi vsi verovali po njem. On ni bil luč, ampak da bi pričeval od luči. Bila je prava luč, ktera vazsvetli vsakega človeka, kteri pride na ti svet. Na svetu je bil, in svet je po njem storjen, in svet ga ni spoznal. V svojo lastino je prišel, in njegovi ga niso sprejeli. Kolikor pa jih ga je sprejelo, jim je dal oblast božjim otrokom biti, njim, kteri verujejo v njegovo ime; kteri niso iz kervi, ne iz volje mesa, ne iz volje moža, ampak iz Boga rojeni. In Beseda je meso postala, in je med nami prebivala, (in smo vidili njeno čast, kakor čast edinorojenega od Očeta), polna milosti in resnice.

Pokazati, da je Kristus zajedno tudi pravi Bog, sv. Janez koj od začetka svojih evangelj počne njegovo visoko večno rojstvo popisovati.

Kaj zastopi Janez po Besedi?

Zastopi Sina božjega, zato, ker je Jezus edno s očetom v naravi ali naturi božjej, pa razločen v peršoni ali osebi, kakor je beseda s tistim, ki jo izgovori edno, in vender od njega različno. Tudi zavolj tega se Jezus Beseda očetova imenuje, ker je Oče nebeški po njem nam govoril in svojo voljo oznanoval. Mat. 17, 5; Hebr. 1, 2.

Kaj je to: V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu?

Po tem nas Janez uči, da je Sin božji od vekoma od Očeta rojen, ne stvarjen ali nared, in zavolj tega s Očetom enega bitja, narave ino večnosti; pa razločen je od njega po osebi ali peršoni.

Zakaj pravi Evangelist: Vse je po njej storjeno?

To hoče reči: Da je Sin božji, kakor pravi Bog s Očetom vse stvaril, karkoli je stvarjenega. (Kol. 1, 16.)

Kaj se pravi: V njej je bilo življenje?

To meri na duhovno življenje naše duše in večno življenje v nebesih, ktero smo po rojstvu Sina božjega zadobili. To življenje nam zadobiti in podeliti, naše duše preroditi od smerti greha, nas obuditi k življenju milosti ino pravice, se je On včlovečil.

Kako je to življenje bilo luč ljudi?

Jezus Kristus, kteri je luč in resnica, je ljudi učil, Boga in njegovo sv. voljo prav spoznovati in jih tako razsvetil, to je: od teme nevere, krivovere, in pregrehe jih odrešil.

Kako je to: „Luč v temi sveti in tema je ni zapopadla.“

Jezus, Sin božji, je luč sveta; on je svetil in sveti, da bi razsvetil in spreobernil hudobne; on je svetil in sveti s navki in s čudeži, da svoje izvolene vozi za seboj s svojo gnado v nebeško kraljestvo. Pa vsi ne verujejo v to luč; hudobni so sovražili in sovražijo to luč in ljubijo temo; vender je Jezus luč vsim, kteri v njega verujejo; ravno zato pravi Pavl vernim: „Zdaj ste svitloba v Gospodu; kakor otroci svitlobe živite!“ [1])

Kako je Janez pričeval od luči?

On je pričeval, ker je Jezusa Kristusa večno luč ljudem oznanoval, in na njega, kot na jagne božje s perstom kazal, ter rekel, da je tisti, ki ima priti.

---

1) Efes. 5, 8.

Kako Jezus razsveti vsakega človeka, kteri na ti svet pride?

On razsvetluje zvunajno in znotrajno; ker je poslal preroke, ki so tako lepo učili, ker je sam učil, razsveti on zvunajno. On je tudi sam pokazal, kaj storiti, in vse to s veliko čudeži poterdil. Znotrajno, ker on nam gnado da in milost podeluje, spoznati dobro in tudi delati, in tako se zveličati.

Zakaj svet Jezusa ni sprejel?

Zato, ki so njih dela bile hudobne, zavolj kterih je jih Jezus velikokrat grajal in k pokori klical, — pa tudi zavolj njegovega vboštva in njegove ponižnosti, ker je svet mislil in pričakoval, da bo Mesija prišel, visok in mogočen, bogat in veličasten.

Kteri so ga sprejeli?

Tisti, kteri so v svitlobi njegove milosti hodili, po njegovem izgledu živeli, njegovo gnado na dobro obernili, in tako otroci božji postali.

Kaj je to: Beseda je meso postala?

To se ne da tako razumeti, kakor da bi bila Beseda to je: Sin božji v človeško naravo ali naturo se spreobernil, temuč, da je on po mesu ali po telesu od device Marije rojen bil in človek postal, in da ste se v drugej božjej peršoni dve različne naravi, božja in človeška, zjedinile. Po tem takem je Jezus pravi Bog in pravi človek, to je: Bog-človek. Ko človek je 33 let pri nas na svetu prebival, prijatelsko s ljudmi se pogovarjal in potle tudi terpel in na križu umerl. Ko človek je tudi nižji od nebeškega Očeta [1]) ko Bog pa Očetu enak. [2]) Zato je v Jezusu Kristusu tudi dvojna volja: božja in človeška. Zato je tudi molil: „Ne moja (človeška volja, ki se terplenja boji), ampak tvoja volja, moj Oče, naj se zgodi!“ —

Zdihlej: O Bog, vsmiljeni Oče nebeški! kteri si dal, da se je za nas revne zgublene stvari tvoj edinorojeni ljubi Sin, naš srednik in zveličar po prečistej devici Marii nicojšno noč rodil; mi se zahvalimo iz celega serca in iz cele

1) Jan. 14, 28; 2) Jan. 10, 30.

svoje duše za to neskončno milost in dobroto, ter ponižno prosimo, da spomin na to milost globoko v naše serce vtisneš in vedno v njem ohraniš, in potem nas nagibaš, Tebi neprenehoma hvalo peti, Tebi služiti, Tebe častiti in slaviti. Amen.

Od kod je navada, po cerkvah in hišah jaslice postavljati?

Ta navada je od Frančižka Serafinskega, kteri je novorojenega, bornega Jezusa posebno serčno ljubil in rad premišljeval; to ljubezen še bolj in zmiraj v sebi vnemati, je napravil v svojej jispi jaslice in se v duhu postavil v Betlehem, kjer je novorojeni Jezus v jaslicah v bornej štalici ležal. Ta sv. navada je močno pripravna, nevedne, posebno otroke od rojstva Jezusa Kristusa podučiti in jih s ljubeznijo do Jezusa nadihniti in napolniti; zavolj tega je tudi ta navada po celej cerkvi se raznesla. —

Nedela po božiču ali pred novim letom.

V početku sv. meše se bere, kako je Beseda večnega Očeta o polnoči iz svojega kraljevskega prestolja prišla. „Kedar je terdno molčanje vse obleglo, in ravno o polnoči je došla tvoja vsemogočna beseda iz kraljevskega prestolja.“ [1]) „Gospod vladuje, s kinčem se je obdal: obdal se je Gospod s mogočnostjo in se opasal.“ [2])

Cerkvena molitva: Vsegamogočni večni Bog! ravnaj naše dela po svojem dopadenji, da zaslužimo v dobrih delih obogateti v imenu tvojega ljubega Sina, kateri s tebo živi ino kraljuje i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla apostelina do Galačanov 4, 1 — 7.

Bratje! dokler je naslednik majhen, se ne razloči od sužnjega, desiravno je gospodar vsega, ampak je pod varhi in oskerbniki do časa, kteri je postavlen od očeta. Tako smo bili tudi mi, dokler smo bili majhni, sužnji pod pervim ukom sveta. Kedar je pa prišlo spolnjenje časa, je Bog poslal svojega Sina, rojenega iz žene, in podverženega postavi, da bi jih odrešil, kteri so bili pod postavo, da posinovlenje prejmemo. Ker ste pa sinovi, je Bog poslal Duha svojega Sina

1) Modr. 18, 14; 2) ps. 92.

v vaše serca, kteri vpije: Aba, Oče! Za tega voljo zdaj ni več suženj, ampak sin; ako je pa sin, je tudi deležnik po Bogu.

Nekteri Kristjani v Galacii, poprej Judi, — so mislili, da so še tudi dolžni, judovske šege in postave spolnovati. Tim taj piše sv. Pavl, in jih uči, da tega ni več treba, od kar je Jezus Kristus nje od težkega jarma te postave rešil; judovska vera je bila le varučka ali pestovna za nas, njene težavne postave so bile nam oskerbnice, ki so nas varvale pogublenja. Sedaj pa ni več treba sužnosti stare judovske vere. Zakaj, kedar sin odraste, se zmodri in svoje leta ima, mu oče varha odvzeme, da lehko, modro in po pameti živi, kakor se je izučil. Učil je nas pa Jezus, kako naj živimo, da bomo božji otroci, kaj naj storimo, da bomo imeli pravico božjih otrok, po tem je nas pa rešil judovske službe, ktera je bila samo za sužne ljudi. Otroci božji smo, kličemo: Aba! Oče! judovske sužnosti nam več treba ni. — Tudi nas je Bog poklical k pravej veri; nas izvolil za svoje otroke; za dediče kraljestva božjega. Oh nikolj ne pozabimo tega visokega imena: „Smo otroci božji! To je več vredno, kot zlato in srebro celega sveta. Obhodimo se tudi kot otroci božji in zvesto greha se varujmo, da ne pridemo zopet v gerdo sužnost peklenskega sovražnika. —

Evangeli svetega Lukeža 2, 33 — 40.

Tisti čas sta se Jožef in Marija, Jezusova mati, čudila nad tem, kar se je od njega govorilo. In Simeon jih je žegnal (blagoslovil) in rekel Marii, njegovi materi: Glej! ti je postavlen v padec, in u vstajenje mnogih v Izraelu; in v znamnje, kteremu se bo zoper govorilo. In tvojo lastno dušo bo meč presunil, da se misli razodenejo iz mnogih serc. In je bila prerokinja, Ana, Fanuelova hči, iz Aserjevega roda; ta je bila zelo v letih, in je po svojem devištvu živela z svojim možem sedem let. In ta vdova je bila per štiri in osemdesetih letih, ktera ni šla od tempeljna, in je z postom in molitvami noč in dan Bogu služila. In ona je ravno tisto uro tje prišla, in je Gospoda častila, in od njega govorila vsem, kteri so čakali Izraelovega odrešenja.

In ko so vse dopolnili po zapovedi Gospodovej, so se vernuli v Galilejo v svoje mesto Nacaret. Dete pa je raslo, in močno prihajalo, polno modrosti, in božja milost je bila v njem.

Zakaj sta se Jožef in Marija čudila?

Nista se čudila, kakor bi bil Simeon njima kaj novega povedal od božjega Sina; dobro sta vedela, zakaj je on na svet poslan, temuč sta se čudila in veselila zavolj tega, da je vsmiljeni Bog tako čudno Jezusa razodel pravičnemu Simeonu, bornim pastirjem in tudi drugim brumnim ljudem.

Kako je Simeon Jožefa in Marijo blagoslovil alj žegnal?

Simeon je srečo in slavo želel in vošil Jožefu in Marii, se je razveselil ino Boga hvalil, ker je njima Bog to veliko srečo skazal, da sta bila vredna, Sina božjega v cerkvo prinesti.

Kako je Jezus bil mnogim v padec?

Kristusovo rojstvo je v padec, to je: v večno pogublenje tistim, kteri so njegove navke in njegovo vero slišali, pa odvergli, ali kteri so njegov nauk in vero sprejeli, pa niso po njih živeli. Kristus taj ni kriv, da taki padejo, ali se pogubijo, temuč njih terdovratnost in oterpnost je te nesreče kriva. Vsi ti bi ne imeli tako velikega greha, ko bi Jezus ne bil prišel, ne bil učil, in njim ne bil svojih naukov in milosti ponujal. [1])

Kterim je Jezus u vstajenje ali zveličanje?

Tistim, ki so njegovo sv. vero prejeli in po njej živeli.

Kako je bil Jezus znamenje, kteremu se je zoper govorilo?

To se je zgodilo, ker so Judi ino ajdi Jezusa Kristusa pogerdili in odvergli, nja čudno rojstvo po devici, njegovo življenje ino smert, posebno njegov sv. nauk zasramovali in psovali. Še zdaj je Kristus znamenje protigovora: ker po nauku sv. Bernada, napuhnjeni njegovej ponižnosti, lakomni njegovemu vboštvu, požrešni njegovej treznosti, lenuhu njegovemu trudu in gorečnosti i. t. d. proti govorijo. Tako se tudi misli razodenejo iz mnogih serc, to je: po tem se

1) Jan. 15, 22.

more poznati, da so nekteri samo po besedi kristjani, v djanji pa Jezusa Kristusa tajijo.

Kako je to: tvojo lastno dušo bo meč presunil?

To je: Veliko žalosti boš ti morala preterpeti: tvoja duša bo strašno bridkost občutila, kakor da bi ojster meč bil tebi materno serce prebodel. — To se je zgodilo posebno tedaj, ko je ona vidila, da nje ljubi Sin kot hudoben razbojnik na križu visi in vmira. Premislivši lo žalost blažene Matere Marije je sv. Bonaventura zdihnil: „Nikolj ni blo večje žalosti, ker ni nobedna mati tako ljubila svojega (sina) otroka.“

Kaj nas te sv. Evangeli še dalej učijo?

1) Učijo se naj udove, kako imajo one po izgledu sv. Ane s postom in molitvo Bogu služiti.“ Zakaj udova, ki ne moli, in v sladnostih živi, je živo mertva. [1])

2) Učijo se naj stariši, ne samo skerbeti, da njihovi otroci rastejo na truplu in starosti, ne samo se truditi za njihovo časno srečo ino bogastvo; temuč naj bolje in najprej na to gledati, da se otroci lepo v keršanskem nauku izučijo, pohlevno in brumno živijo, tako Bogu in ljudem dopadejo in se večno zveličajo.

Navk od blagoslova ali žegnovanja.

„Simeon jih je blagoslovil ali žegnal.“ Luk. 2, 34.

Kaj je to: blagosloviti ali žegnati?

Se pravi: komu kaj dobrega storiti ali želeti. Blagosloviti na pervo vižo, to je komu kaj dobrega storiti, zamore le sam Bog, vse dobro na duši in na telesu nam le sam Bog podeliti zamore. Blagosloviti na drugo vižo, zamorejo angeli in ljudi, kedar kaj dobrega komu želijo, in Boga prosijo, da on njih želje dopolni.

Ali se to more iz sv. pisma dokazati?

Ja! angel je blagoslovil Jakopa [2]), Jakop je blagoslovil svoje sinove [3]), Melhisedek Abrahama [4]), Rebeko so blagoslovili njeni brati. [5])

---

1) I. Tim. 5, 6; 2) I. Mojz. 32, 26; 3) I. Mojz. 48, 15; 4) I. Mojz. 14, 19; 5) I. Mojz. 24, 60.

Ali je dobro, da stariši blagoslovijo svoje otroke?

Dobro je; zakaj Bog je večbart vslišal tak blagoslov, kakor se viditi more na Jzaku, kteri je svojega Sina Jakopa, in na Jakopu, kteri je tudi svoje sinove blagoslovil. Ravno tako je tudi resnično, da pravičen Bog od starišev preklete otroke strašno tepe: „Očetov žegen otrokom hiše podpira, materna kletev jih pa do tal podira. [1])

Ktero moč ima mešnikov blagoslov?

Ima preveliko moč ino krepost; ker se deli v imenu cerkve in bi rekel od samega Boga, kterega mešniki nadomestujejo. Pri blagoslovu novih duhovnikov škof moli: „Naj bo vse, kar oni blagoslovijo, blagoslovljeno, in kar posvetijo, posvečeno v imenu Jezusa Kristusa Gospoda našega!“ — Ti blagoslov se naj visoko ceni ino spoštuje, ter se s čistim in s grevanim sercom sprejema. Posebno je jako dobro, ako stariši za svoje otroke blagoslov prosijo od mešnikov, ki v hišo pridejo; tudi Jezus je klical: „Najte otročičem k meni priti“, je njim svoje roke naložil in jih blagoslovil. —

Kaj deli blagoslov božji?

Za dušo on podeli veliko veselje in moč, dobro storiti in grehov se varovati; na telesu, da grejo dela in opravila dobro in gladko od rok. Na božjem blagoslovu je vse ležeče! Zato si moramo prizadevati brumno in pobožno živeti in si tako blagoslov božji zaslužiti: „zakaj božji blagoslov (žegen) le počiva nad glavo pravičnega.“ [2])

Novega leta dan.

Zakaj se leti den tako imenuje?

Zato, ker se danes začne sončno leto; kakor cerkveno pervo nedelo v adventu.

Na kaj nas to opomene?

Da mi novo leto, ktero ravno danes nastopimo, Bogu darujemo, proseči od njega milost, novo leto k božjej časti in k našej sreči započeti in dokončati.

---

1) Sir. 3, 11; 2) Prisl. 10, 6.

Kako se mora novo leto keršansko začeti?

Naj si k sercu vzememo, kako vsmiljen je Bog do nas, ker smo po njegovej milosti novo leto spet srečno doživeli, dokler je veliko naših znancev in prijateljev zamerlo. — Naj preštejemo dobrote na duši in telesu, ktere je nam to minulo leto dodelil, in kako nehvaležni smo bili, ker smo grešili ter veliko dobrega opustili, naj to nehvaležnost serčno zgrevamo in terdno obljubimo, v novem letu tako živeti, da bode Bogu dopadlo. Prosimo pa tudi Boga za pomoč in milost, to tudi storiti, kar dones obljubimo.

Zakaj želimo eden drugemu srečno novo leto?

To se zgodi iz keršanske ljubezni, ktera je naša naj večja zapoved. Koljko veselja in sreče, koljko žalosti in nesreče more človeka v novem letu zadeti? Zato je ja prav in potrebno, da mi svojemu bližnemu srečo želimo in Boga za njega prosimo. Alj naše besede in vošenje naj pridejo iz resničnega serca, sicer smo hinavci in enaki nevernikom, ter nimamo pričakovati, da bode Bog nas vslišal in plačal.

Na kaj nas dones cerkva opominja?

Na obrezovanje Jezusa Kristusa po starem zakonu zapovedano [1]), kteremu se je Jezus Kristus prostovolno podvergel, da bi nas od njega rešil, in da bi nam treba ne bilo obrezovati se dati.

Kaj je bilo obrezovanje?

Je blo zvunajno znamnje stare zaveze, po kterem so ljudi k judovskej veri pristopili, kakor sedaj po kerstu stopimo v keršansko cerkev.

Komu je Bog naj pervemu dal postavo obrezovati se dati?

Abrahamu, in to v znamnje njegove zaveze, ktero je on š njim in njegovim naslednikom sklenil. [2])

Kdo je obrezovanje preklical?

Gospod Jezus Kristus, ker je mesto obrezovanja sveti kerst postavil.

---

1) I. Moj. 17, 10; 2) I. Moj. 17, 10.

Kaj se pravi, se na duši obrezovati?

Se pravi: počutke svojega trupla krotiti in hudo poželenje svojega serca zatirati. To je potrebno za dušno življenje. Telo obrezovati ni šlo brez bolečine, tudi dušo obrezovati boli; včasi še dušo obrezovati bolj boli, ko telo. Zato dones Jezusa Kristusa za gnado prosi, da bodeš v stanu, se na duši obrezovati in za to takole moli:

Molitva: O moj odrešenik in zveličar Jezus Kristus, jaz se ti prav serčno in lepo zahvalim, da si dones pri svojem obrezovanju pervokrat za me svojo drago kri prelil; dodeli mi, ponižno te prosim, svojo gnado: iz ljubezni do Tebe svoje oči, ušesa, usta in roke in vse telesne počutke obrezovati in krotiti, da se bom varoval, kaj hudega viditi, slišati, govoriti, pošlatati, poželjeti ali storiti. Amen.

Početek svete meše, kakor pri III. meši na božični dan.

Cerkvena molitva: O Bog! kateri si skoz rodovitno devištvo svete Marije človeškemu rodu dodelil dar večnega izveličanja; daj prosimo, da nje prošnjo sa nas občutimo, skoz katero nam je sreča došla, prejeti življenja Začetnika, Gospoda našega Jezusa Kristusa, tvojega Sina, kateri s tebo živi ino kraljuje i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla apostelina do Tita 2, 11 — 15.

Preljubi, prikazala se je milost Boga Zveličarja našega vsem ljudem, kteri nas uči, da se odpovemo hudobii in posvetnim željam, ter trezno, prijetno in bogaboječe živimo na tem svetu, čakajoči zveličanskega upanja in častitlivega prihoda velicega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa, kteri je dal sebe za nas, da bi nas rešil od vse krivice, in sebi očistil prijetno ljudstvo, vneto za dobre dela. To govori in opominjaj v Kristusu Jezusu Gospodu našem.

Evangeli svetega Lukeža 2, 21.

Tisti čas, ko je bilo osem dni dopolnjenih, da je bil otrok obrezan, mu je bilo dano ime Jezus, ktero je bilo imenovano od angela, prejda je bil spočet v maternem telesu.

Zakaj je Jezus na osmi den po svojem rojstvu hotel obrezan biti?

1) Nam pokazati preveliko ljubezen, ktero je do nas že koj pri začetku svojega življenja na znanje dal; 2) nam pokazati, da je on prišel, v svojej kervi nas oprati; 3) nam dati lep izgled pokorščine proti cerkvi, ker se je on postavi podvergel, kterej se podvreči ni bil dolžen.

Zakaj je bil Jezus imenovan?

Ker je on došel, nas odrešit in zveličat (Mat. 1, 21); ime Jezus se pravi po našem: odrešenik ali zveličar in je tisto sveto, častljivo in krepko ime, po kterem samem mi zveličani biti zamoremo. (Apost. dj. 4, 12.)

Kakšno moč ima sladko ime Jezus?

Veliko, veliko moč ima: 1) nas obvarje, da nas peklenski sovražnik napasti ne more, kakor je Jezus sam rekel pri Marku 16, 17; 2) ozdravi vse telesne bolečine, bolezni in težave, kakor so apostoli storili [1]) in kakor je Jezus vsim obljubil [2]); 3) je pomoč v vsih dušnih potrebah, v skušnjavah, v malodušnosti in žalosti. „Kdor ne zamore obuditi čes svoje storjene grehe prave in resnične grevenge, naj se spomene na sladkega, krotkega in terpečega Jezusa, naj kliče goreče in zavupljivo njegovo sveto ime; za res! njegovo serce bo ginjeno in zboljšano“ Lav. Iustin. 4) Da nam moč, v skušnjavah peklenskega sovražnika zmagati. 5) Prisluži nam božjo pomoč in božji blagoslov v vsih dušnih in telesnih potrebah, ker bo vsim, ki prosijo v Jezusovem imenu, vse dodeljeno. [3]) Toraj je koristno in potrebno v vsih dušnih in telesnih nevarnostih, pri hudih mislih, v velikih skušnjavah, posebno proti čistosti, posebno pa, kader smo tako nesrečni bli, v greh dovoljiti in pasti, sladko ime Jezusovo v pomoč klicati: zakaj to ime je „tisti olej, ki nas razsveti, redi in ozdravi.“ [4])

Kako se mora to ime izreči?

S živo vero, s terdnim zavupanjem, s veliko ponižnostjo in pobožnostjo. Zakaj „v tem imenu se naj priklonijo vse kolena.“ [5]) Hudo in grešno taj tisti ravnajo, ki po navadi

1) Apost. dj. 3, 3; 2) Mark. 16, 17; 3) Jan. 14, 13; 4) Vis. pes. 1, 2; 5) Tit. 2, 10.

leto sveto ime pri vsakej priložnosti nepotrebno in nevredno v usta jemljejo.

Kdo je Jezusu ime dal?

Bog sam, ker je devici Marii in svetemu Jožefu po nadangelu Gabrijelu tako ga imenovati zavkazal. Luk. 1, 31. Mat. 1, 21.

Pobožna molitva do Jezusa v raznih potrebah. O sladki moj Jezus! tolažnik vsih žalostnih! Tvoje ime je res žlahtni olej; zakaj ti razsvetiš vse, ki sedijo v smertnej temi in senci. Ti odpraviš dušno slepoto, in ozdraviš vse dušne bolečine; ti nasitiš in napojiš vse, ki so lačni in žejni pravice. Bodi tudi meni, o Jezus! moj odrešenik in zveličar! bodi moj ozdravnik in ozdravi rane moje grešne, bolne duše! O Jezus pribežališče vsih revnih! bodi moj varh v mojih nevarnostih in skušnjavah. O Jezus vsmiljeni oče vsih bornih, poglej vsmiljeno na mene vbogo in revno stvar!

O Jezus! Ti veselje angelov! razveseli tudi mene v mojih žalostih in revah. O Jezus naše edino upanje ino pribežališče! ne zapusti nas, brani nas na zadnjo smertno uro; zakaj ni imena pod soncem nam danega, po kterem se zamoremo zveličati, ko tvoje presladko in presveto ime, o Jezus!

Opomba. Sveti Pavl veli. „Vse, karkolj delate s besedo ali s djanjem, vse storite v imenu Gospoda Jezusa Kristusa in zahvalite Boga Očeta skoz njega.“ Kol. 3, 17. Zato naj po izgledu drugih svetnikov in svetnic vedno rečemo, ali saj mislimo: Iz ljubezni tvoje o Jezus! ustanem, iz ljubezni tvoje se vležem, delo začnem in ga končam, iz ljubezni tvoje o Jezus! pijem, jem in se veselim, iz ljubezni tvoje, o Jezus grem od doma in se domu vernem i. t. d. Potemtakem se bomo navadili vse storiti v imenu Jezusa Kristusa, naše dela pojdejo nam gladko in srečno od rok, ter bojo Bogu dopadljive in tam bodemo dobili za vse plačilo.

Molitva na novo leto. O Gospod Bog, Oče nebeški! Bog milosti in Bog tolažbe! iz celega serca se Ti zahvalimo, da si nas od našega rojstva tako čudno ohranil in noter do donašnega novega leta tako milostno v mnogih ne-

varnostih obvarval; za vse to se Ti serčno zahvalimo, zraven Te pa tudi ponižno prosimo, da nam po svojem ljubem Sinu, in po njegovej rešnej kervi, ktero je danes pri obrezovanju pervokrat za nas prelil, nam milostljivo odpustiš vse grehe, ktere smo dopernesli pretečeno leto, in po kterih smo se Tebi zamerili in tvojo pravično jezo zaslužili. Oh! obvarvaj nas prihodno leto in vselej pred vsako pregreho, in pred vsako nesrečo na duši in telesu! Oživi našo vero! poterdi naše upanje, užgi našo ljubezen! Dodeli, da mi od sedajne ure noter do smerti vse občutke, misli, besede in djanje (ktere naj bodo sedaj ino vselej Tebi izročene) ravnamo po Tvojej božjej volji, da mi vse hudo serčno zmagamo, in vse dobro stanovitno dopernašamo; daj nam, Oče nebeški! v svetej veri nekdaj srečno vmreti in priti v tisto tvoje kraljestvo, kjer je en den boljši od jezeri na zemlji, kjer bomo s angeli in svetniki božjimi večno novo leto prepevljali, Tebe hvalili in slavili! Amen.

Nedela po novem letu.

Početek svete meše, cerkvena molitva, ino berilo kakor v nedelo pred novim letom.

Evangeli svetega Matevža 2, 19 — 23.

Tisti čas, kadar je bil Herodež umerl, glej! se je angel Gospodov Jožefu v spanji prikazal v Egiptu, rekoč; Vstani, in vzemi dete in njegovo mater, in pojdi na Izraelsko zemljo, zakaj pomerli so, kteri so detetu po življenji stregli. In je vstal, in vzel dete in njegovo mater, in je prišel na Izraelsko zemljo. Ko je pa slišal, da Arhelaj kraljuje v Judeji namest Herodeža svojega očeta, se je bal tje iti; in v spanji opomnjen se je uganil na Galilejsko. In je prišel in prebival v mestu, kteremu je ime Nacaret, da se je dopolnilo, kar je govorjeno po prerokih, da bode Nacarej imenovan.

Navk. 1) Kralj Herodež, svoje kraljestvo sebi prihraniti, je Jezusa preganjal in nedolžne otroke umoril. Bog

ga je s hudo boleznijo udaril, skoraj tri leta so ga červi živega jedli, potlej je nesrečno umerl, kraljestvo in dušo zgubil na veke. Kaj pomaga toraj vsa čast, če se duša pogubi? Vsa posvetna sreča je s bolečinami napolnjena, ni stanovitna, je kratka in neumnež si, če zavolj nje svojo dušo pogubiš. Uči se modrosti, usmili se svoje duše, in ne greši za vse kraljestva in ves denar celega sveta. 2) Bog čuje nad pravičnimi. On pripusti, da terpijo bolezni, nesrečo, krivico in preganjanje, ali ne dopusti, da bi vtonili, ob pravem času jih reši: „Oči Gospodove gledajo na tiste, kteri se njega bojijo in na te, kteri na njegovo vsmilenje upajo, da njih duše od smerti reši.“ [1]) „Gospodove oči jih gledajo, kteri se njega bojijo, jim je močen varh in močna terdnjava.“ [2]) Sirah. 34, 19. Bodi torej poterpežliv in na Boga upanje stavi, in gotovo bodeš srečen: „Poterpežljivost je vam potrebna, da božjo voljo storite, in obljubo večnega zveličanja dosežete.“ [3]) 3) Jožef je terdno upal na Boga, vender ni hotel prederzno se v nevarnost podati. Po tem izgledu bodi tudi ti varen, koljkor je po svetej veri dopuščeno. Jezus se je sovražnikov ogibal, dokler odločen čas ni prišel, za vesoljen svet terpeti; aposteljni, sveti Atanazi, in drugi svetniki so ravno tako delali, ker ni pripuščeno, Boga skušati. [4]) Boga skušaš in grešiš, če svojo dušo alj svoje telo v nevarnost prederzno postaviš: „Nespametno je upanje tvoje, da bodeš svojo nedolžnost v skušnjavah ohranil.“ Sv. Auguštin.

Nacarej je Jezus imenovan bil, ker je v malem mestu Nacaretu do 30. leta preživel. Po tem je blo dopolnjeno, kar so preroki prerokovali, da bo Mesija Nacarejčan imenovan.

Praznik častitega razglašenja Gospodovega, ali svetih treh kraljev god.

Kak praznik je to?

Je obletni spomin, da se je lepa zvezda na nebesu prikazala in tri modre ali kralje iz Jutrovega v Judovsko deželo peljala. Ti moži so v Betlehem došli, tamej božje dete v štalici našli, ga molili in mu darove darovali.

---

1) ps. 32, 18; 2) Sir. 34, 19; 3) Hebr. 10, 36; 4) Mat. 4, 7.

Zakaj se te praznik tudi zove: „Epiphania Domini?“ ali razglašenje Gospodovo.

Epiphania je Gerška beseda in se pravi po slovenski: očitnovanje ali prikazanje, je torej praznik prikazanja ali očitnovanja Gospodovega. Dones se je Jezus Kristus prikazal ali očitnoval kraljem v štalici; ravno dones ste se po brumnem mnenju sv. katolške cerkve še dve prikazili v različnih časih in krajeh prigodile. Eno tedaj, ko je Jezus Kristus od Janeza v Jordanu kerščen bil, pri kterem kerstu so se nebesa odperle, sveti Duh v podobi goloba nad Jezusom plaval, ino njega sam Oče nebeški vsim razglasil, rekoč: „To je moj ljubi Sin, nad kterim imam dopadenje.“ Drugo se je dogodilo pri ženitbi v Kani Galilejskej, kjer je Jezus svoje božanstvo ali božjo notoro pokazal, ker je vodo v vino sprebernil. Pri tih treh priložnostih se je Jezus prikazal ali očitnoval, po tem se je glas od Jezusa Kristusa razglasil po celem svetu, zato tudi razglašenje Jezusa Kristusa. Zavolj veselja poje sveta cerkva dones na početku svete meše: „Glej, došel je gospodarovavni gospod; vlada je v njegovej roci, ter mogočnost in gospodarstvo.“ [1]) „O Bog! daj Tvojo sodbo kralju, ino tvojo pravičnost kraljevemu Sinu.“ [2]) Čast bodi.

Cerkvena molitva: O Bog, kateri si današni dan svojega Edinorojenega ajdom po peljanju zvezde razodel; dodeli milostlivo, da bomo, ki smo te že skoz vero spoznali, do gledanja lepote tvoje visokosti perpeljani. Skoz ravno tega Gospoda našega Jezusa Kristusa, tvojega Sina, kateri s tebo živi ino kraljuje i. t. d.

Berilo iz Izaija preroka 60, 1 — 6.

Vstani Jeruzalem! bodi razsvetljen; ker prišla je tvoja luč, in čast Gospodova se nad teboj vzhaja. Zakaj glejte, tema bo zemljo pokrivala, in noč ljudstva; nad teboj pa bo Gospod izšel, in njegova čast se bo v tebi vidila. Narodje bodo v tvojej luči hodili, in kralji v svetlobi tvojega vzhoda. Uzdigni svoje oči okoli sebe, in poglej, vsi ti so se zbrali in so k tebi prišli; tvoji sinovi bodo od deleč prišli, in tvoje hčere bodo na (tvojej) strani zrejene. Takrat boš poln ve-

1) Mal. 3, 2; 2) ps. 71, 1.

selja, tvoje serce se bo čudilo in razširilo, kedar se preoberne množica primorcev k tebi, in moč narodov k tebi pride. Kamele te bodo, kakor povodenj, zagernule, hitre kamele iz Madjana in Efe; vsi bodo iz Sabe prišli; ter zlata in kadila prinesli, in hvalo Gospodovo oznanovali.

Razlaganje. Prerok Izaija, božji mož v starem zakonu, neverni svet budi na prihod obljublenega Mesija, in prerokuje veličanstvo obljublenega odrešenika, oznanuje tiste srečne dni, v kterih bojo kralji ino ptuji narodi, svoje zmote zapustivši, se k pravej veri obernili ino v Jeruzalem, kraljevo mesto hiteli, kralja vsih kraljev molit. To čudno prerokovanje Izaija se je pervič dopolnilo ravno donešen praznik v Jeruzalemu, ko so modri moži kraljevega rodu prišli novorojenega Zveličarja iskat, in v Betlehemu ga molili in obdarovali. Zato sveta cerkev leti veseli god tak slavno in veselo obhaja. Zahvalimo tudi mi Jezusa Kristusa, da je nas poklical k pravej zveličanskej veri! „Hvalite nebesa, in veseluj se zemlja, planine razglasujte hvalo; zakaj potolažil je Gospod svoje ljudstvo, in usmilil se svojih bornih.“ [1])

Evangeli svetega Matevža 2, 1 — 12.

Kadar je bil Jezus rojen v Betlehemu na Judejskem v dnevih kralja Herodeža, glej! so prišli modri is Jutrovega v Jeruzalem, rekoč: Kdo je kralj Judov, ki je rojen? Zakaj vidili smo njegovo zvezdo na Jutrovem, in smo ga prišli molit. Herodež kralj pa, to slišati, se je prestrašil, in ves Jeruzalem z njim. In je sklical vse velike duhovne in pismarje ljudstva, in jih je izpraševal, kje bi imel Kristus rojen biti. Oni pa so mu rekli: V Betlehemu na Judejskem; zakaj tako je pisano od preroka: In ti Betlehem, zemlja Judova, nisi nikakor nar manjši med vojvodi Judovimi; zakaj iz tebe bo prišel vojvoda, kteri bo vižal moje ljudstvo Izrael. Tedej je Herodež modre skrivaj poklical, in jih je skerbno izpraševal čas, v kterem se jim je zvezda prikazala. In jih je poslal v Betlehem, ter je rekel: Pojdite, in skerbno oprašujte po detetu, in kadar ga najdete, pridite

1) Iz. 49, 13.

mi nazaj povedat, da tudi jaz grem in ga molim. In ko so bili kralja zaslišali, so šli; in glej! zvezda, ktero so vidili na Jutrovem, je pred njimi šla, dokler ni prišla, in zgorej obstala, kder je bilo dete. Kadar so pa zvezdo ugledali, so se silno obveselili. In so šli v hišo, in so najšli dete z Marijo njegovo materjo, ter so prednj padli in ga molili (tukej se poklekne); in so odperli svoje zaklade, in mu darovali zlata, kadila in mire. In ko so v spanji odgovor prejeli, ne vračevati se k Herodežu, so se po drugem potu vernuli v svojo deželo.

Kaj je modre nagnilo, se podati na tako dalni pot, da bi zveličarja iskali?

Zvezda, ktero je jim Bog na nebesu prisjati dal. On jih je tudi znotraj v sercu razsvetil, da so razumeli, koga nova in čudna zvezda pomeni, kakor uči sveti papež Leo. Nam pa velja od tih treh kraljev, ki so božji glas tak hitro poslušali in se brez odloge na dalni, težki pot podali, se učiti, da tudi mi hitro in serčno Boga bogamo, kader nas kliče s svojo milostjo in gnado. Ti brumni moži so po Jeruzalemu popraševali po novorojenem kralju skerbno in brez straha; učimo se, brez da bi onemagali, brez da bi se bali in brez da bi na druge ljudi gledali, skerbeti za tiste reči, ki nam v zveličanje služijo. [1])

Zakaj se je Herodež in Jeruzalem prestrašil?

Herodež je bil prevzeten, časti lakomen in grozoviten kralj; slišati od novorojenega kralja, se je za svojo časno krono zbal. Huda vest se pred vsako senco trese, ne da nikolj pokoja: „Hudobni nimajo nikolj mira," [2]) pravi Gospod Bog.

Jeruzalemčani so se pa prestrašili, nekteri, ker so s Herodežem deržali, nekteri posebno pisarji in višji duhovni, ker so se zavolj svojih skritih pregreh bali pred Mesijem, od kterega je blo prerokovano: „On bo vboge po pravičnosti sodil, in hudobne s sapo svojih ust vmoril. [3])

---

1) Jan. 6, 41. 2) Iza. 57. 3) Iza. 11, 4.

Zakaj je Herodež sklical višje duhovne in pisarje?

Da bi zvedel, kje ima Mesija rojen biti, posebno je Bog tako naredil, da Herodež in višji duhovni zavolj svoje nevere izgovora nemajo, ker je jim bilo znano, kada in kje bo Jezus Kristus rojen? Žalosten konec Herodeža in duhovnov čaka vse tiste, ki tega, kar vedó in druge učé, sami ne spolnujejo.

Zakaj je Herodež rekel: „On hoče tudi dête moliti?“

To je rekel iz nesramne, hudobne hinavščine. On ni mislil iti, dête spodobno počastit, temuč on je v svojem ne človeškem sercu sklenil, ga vmoriti. Presejana hinavščina se ne more bolj na tanko popisati, kakor jo prekajeni Herodež s svojim djanjem popiše. — Ravno tako se obnašajo tisti dušomorivci, kteri želijo nedolžnost zapeljati. Kakor volki se ne smejo pokazati, to je: ne smejo očitno govoriti in delati, kakor v svojem černem sercu mislijo. Toraj oblečejo ovčje oblačila, se obnosijo, kot sramovžlivci, brumni in pobožni tako dolgo, dokler da nedolžne duše v svoje zanjke in mreže ne vjamejo. Govore sladke besede, delajo zlate obljube, zasmehujejo sv. vero in lepo zaderžanje, delijo tudi drage darila, in tako sramožlivost in bogaboječnost iz serca spravljajo in nedolžne duše morijo. O drage duše! varite se skerbno tistih, ki pridejo v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi dereči volkovi.

Kaj je tri kralje ganilo, da so tami na kolena padši dête molili?

Bog jih je v duši razsvetil spoznati, da je vbogo v plenice zavito, in v jaslicah ležeče dête pravi Bog, če ravno zvunaj nikakve slavodične in bogate oprave na njem in njegovej materi niso najdli. Kako osramotijo leti ljudi alj moži tiste napuhnjene in lene kristjane, kteri v cerkvah Jezusa Kristusa v presvetem rešnjem telesu moliti nočejo! —

Zakaj so mu zlata, kadila in mire darovali?

Na jutrovskem je bla navada, pred kralji in velikaši na kolena pasti in jih s kakimi darovi obdarovati. To šego so tudi ti sv. moži izpolnili: zlato so mu dali, kot pravemu kralju; kadilo, kot živemu Bogu, in miro kot vmerljivemu človeku. Te bogate darila pa tudi kažejo, da so bli

ti moži bogati, in kakor nekteri učeniki terdijo, trije kralji: Gašpar, Melhior in Baltazar. —

Kako zamoremo tudi mi Jezusu Kristusu enake darove prinesti?

Zlato mu moremo darovati, ako ga mi iz serca ljubimo, svojo voljo, svoje naj večje bogastvo — sv. božjej volji podveržemo v tim, da smo popolnoma pokorni, da sami sebe zatajimo in vbogim v Jezusovem imenu pomagamo; *kadilo,* ako ga kot Boga častimo in molimo, njegove božje lastnosti radi premišljujemo; *miro,* ako telesno poželenje, grešne nagibe in strasti zateramo, ter nedolžno serce in čist život obderžati si prizadevamo, naj je nam ravno grenko kot mira.

Zakaj so se sv. tri kralji po drugem potu na svoj dom podali?

Sam Bog jim je v spanju razodel, da želi Herodež dête vmoriti; zato naj ne gredo več k njemu, kakor je bil Herodež jim vkazal. Učimo se 1) tudi mi vselej več Boga kot ljudi bogati; 2) nja naredbe spolniti, če ravno se nam modre ne zdijo; 3) se po drugem potu, to je: po potu pokore k Bogu podati in verniti: „iščimo Boga, dokler se on da najti.“ [1])

Molitva. Dodeli mi oh zveličar božji! vero svetih treh kraljev. Razsveti me s tisto lučjo, s ktero si sv. tri kralje razsvetil; nagni moje serce, da za to lučjo tudi hodim in Tebe zvesto iščem, ki si mene poprej iskal. Daj mi tudi Te srečno najti, Te moliti v duhu in resnici, kakor so Te sv. tri kralji molili. Darujem Ti zlato prave ljubezni, kadilo serčne molitve in miro resnične pokore; da Te, na kterega sem tukaj živo in terdno veroval, tamkaj v večnem veličastvu gledam in molim na veke! Amen.

Perva nedela po razglašenju Gospodovem.

V počétku sv. meše nas cerkva opominja in budi, novorojenega božjega Sina veselo moliti. Ona poje: „Na visokem prestolju sim vidil človeka sedeti, kteremu se klanja mno-

1) Iza. 55.

žica angelov, ki pojo na eno gerlo: „Glej! ime njegovega vladarstva nema konca.“ [1]) Raduj se v Bogu vsa zemlja, služite Bogu Gospodu s veseljem.“ [2]) Čast bodi . . .

Cerkvena molitva: Prosimo, o Gospod! spolni s nebeškim vsmilenjem želje ljudstva, ki ponižno prosi, da spozna, kaj je storiti, in da zamore, kar spozna, spolniti. Skoz Gospoda našega Jezusa Kristusa, tvojega Sina, kateri s teboj živi in kraljuje i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 12, 1 — 5.

Bratje, prosim vas pri vsmiljenji Božjem, da svoje telesa daste v živ, svet in Bogu dopadljiv dar, da bo vaša služba po pameti. In ne ravnajte se po tem svetu, ampak ponovite se s ponovljenjem svojega uma, da spoznate, kaj je dobra, dopadljiva in popolna volja Božja. Zakaj po milosti, ki mi je dana, rečem vsim, kteri so med vami: Nikar bolj modrovati, kakor se spodobi modrovati, ampak modrovati, kar je prav, kakor je Bog slehernemu podelil mero vere. Zakaj, kakor imamo v enem telesu veliko udov, vsi udje pa nimajo ravno tistega opravila; tako nas je veliko eno telo v Kristusu, slehern pa smo eden druzega udje v Kristusu Jezusu Gospodu našem.

Razlaganje. Sveti Pavl nas prosi, ja clo zaroti pri božjem vsmiljenju, da mi Bogu darujemo *živ* dar, mertev za telesne sladosti, vnet pa za brumnost in pravico; *svet* dar, to je: neomadeževan, *dopadljiv* dar, pripraven na božjo poveličanje: ne takih darov, kake so darovali Judi, ki so junce in ovce klali, moko in olje Bogu žgali, ter mislili, da njemu strežejo, s svojim telesom so večdel le pregrehi stregli, njih serce je bilo rado daleč od pravega Boga, — ne takih darov, kake so darovali ajdi, ki so svojim malikom s pregreho stregli, so pijančevali in prešestovali svojim bogovom v čast. Ni pa dosti, da mi samo telo Bogu darujemo, temuč tudi svojo dušo, in zlasti to je treba Bogu darovati. To se pa takole zgodi: 1) ako vse svoje posvetne opravila začnemo s dobrim mnenjem; 2) ako mi svoje mesene želje in nagibe krotimo in zatajimo; ako se pri svojih pobožnih rečih ne samo s truplom, ampak tudi s duhom vdeležimo, n. p. pri molitvi, doma ali v cerkvi: tako je naša služba po pameti.

1) Dan. 7; 2) ps. 99.

Dalej nas sv. Pavl opominja, se ne ravnati po tem svetu, po pravilih, šegah tega sveta, ne ljubiti tega, kar svet ljubi; ne storiti tega, kar svet hvali in dela, tako bomo prijateli božji. Temu svetu prijatel biti, se pravi, Bogu sovraž biti. [1]) Znati keršanske resnice, se po njih ravnati in si večno zveličanje zagotoviti, to se pravi modrovati, kakor se spodobi modrovati... Vsa posvetna omika, vse posvetne umnosti in znanosti so prazne, ja škodljive reči, brez znanosti Svetnikov: Boga poznati, njemu služiti in se zveličati. — Sv. Pavl nas tudi opominja, da smo vsi udje enega telesa, ktere nemajo enega opravila; tako tudi med nami; nekteri imajo učiti, drugi poslušati, nekteri zapovedati, drugi vbogati, vendar vsi Bogu služijo, ki dolžnosti svojega stanu zvesto spolnujejo. Pred Bogom le tisti velja, kteri je v svojem stanu zvest, in Bogu prav služi.

Zdihlej. Dodeli mi, o Jezus! milost in pomoč, svoje telo in svojo dušo zatajevati, poniževati in krotiti, ter jih tako Tebi v živ, svet in dopadljiv dar darovati!

Evangeli svetega Lukeža 2, 42 — 52.

Kadar je bil Jezus dvanajst let star, so šli njegovi starši v Jeruzalem po navadi praznika. In ko so dnevi pretekli, in so nazaj šli, je ostal mladeneč Jezus v Jeruzalemu, in njegovi starši tega niso vedeli. Menili so pa, da je per družini, in šli so dan hoda, in so ga iskali med žlahto in znanci. In ko ga niso našli, so se vernuli v Jeruzalem, in so ga iskali. In prigodilo se je, da so ga tretji dan v tempeljnu našli sedeti v sredi učenikov, jih poslušati in popraševati. Vsi pa, kteri so ga slišali, so se čudili nad njegovim umom in nad njegovimi odgovori. In ko so ga ugledali, so se zavzeli; in njegova mati mu je rekla: Sin, kaj si nama tako storil? Glej! tvoj oče in jaz sva te s žalostjo iskala. In jima reče: Kaj je, da sta me iskala? Nista li vedela, da moram v tem biti, kar je mojega Očeta! In ona nista umela besede, ktero jima je govoril. In je s njima šel in prišel v Nacaret, in jima je bil pokoren. In njegova mati je

1) Jan. 15.

ohranila vse te reči v svojem sercu. In Jezus je rastel v modrosti in starosti, in v milosti pri Bogu in pri ljudeh.

Zakaj je Jezus s svojimi stariši v tempel šel?

Bog je bil po Mojzesu vsim odraščenim možkim zapovedal, trikrat v letu v Jeruzalem iti in tam v tempelnu očitno Boga moliti. [1]) To zapoved je Jezus hotel spolniti in tako nam izgled dati, Bogu in cerkvi pokornim biti, tudi da bi mi naučili se, mnogo krajšega pota v cerkev se ne zbati, temuč vsako nedelo in praznik po cerkvenej zapovedi cerkev obiskati, Bogu se pokloniti, tam tiho in pobožno moliti in božjo službo služiti.

Zakaj reče evangelist: po navadi praznika?

Nas učiti, da imamo tudi mi vse svete in blagodarne navade cerkvene poštovati in deržati, postavim, da angelsko češčenje lepo opravimo, da pred jedjo in po jedi molimo i. t. d.

Od Jožefa in Marije, ki sta dete Jezusa seboj v Jeruzalem peljala, se naj vsi stariši učé, svoje otroke, kak hitro k pameti pridejo, h keršanskemu nauku peljati, š njimi zjutraj in zvečer, pred jedjo in po jedi i. t. d. moliti, jih radi v šolo in v cerkev pošiljati in skerbeti, da se lepo in modro obnašajo. —

Zakaj je Jezus v Jeruzalemu zadostal?

Pokazati, da je on prišel, posebno nebeškega Očeta poveličat in za naše zveličanje skerbet, zraven pa tudi nektere znaminja svoje modrosti pokazat.

Zakaj sta Marija in Jožef Jezusa tako želno iskala?

Sta storila iz ljubezni do Jezusa in od straha, da bi ga ne zgubila. To nas uči, zvesto skerbeti, da mi Jezusa po kakem grehu ne zgubimo, in ako smo ga zgubili, da se tako skerbljivo trudimo, ga zopet po pravej pokori in poboljšanju najti. Od Marije in Jožefa, ki sta Jezusa tako skerbno iskala in popraševala po njem, naj se stariši uče, skerbno gledati in popraševati, v kterem družtvu se njih otroci znajdejo, in jih skerbno varovati pred slabo tovaršijo, zato ker se človek s hudobnimi spridi in pohujša. Kdor se

---

1) 5. Mojz. 16, 16.

smole dotekne, se osmoli. [1]) — Oh! je starišev, kterim časno blago in nepametno živinče bolj pri sercu leži, kot otroci!

Kaj to pomeni, da sta dete v tempelnu našla in da je Jezus učitelje vpraševal, in jim odgovarjal?

Po tem je nam pokazal, da si prizadevamo, se naučiti ono, kar je nam za večno zveličanje potrebno. Ne bojmo in ne sramujmo se, posebno, če dvomimo, kaj in kam, dušnih pastirjev popraševati, in jim odgovorjati, kadar nas kaj poprašajo. Jezus se ni sramoval vpraševati in odgovarjati; kaj bi se mi — nevedni in slabi, sramovali tega storiti. Gorečih solz je vredno, da se nekteri rajši hočejo na večno pogubiti, kakor pa praševati in svojo nevednost odkriti!

Zakaj je Marija rekla: Sin, kaj si nama storil?

To je storila, pokazati svojo serčno žalost, ker je svojega Sina zgubila, kterega je nad vsim ljubila, ne pa iz nevolje; zakaj Jezus ni zaslužil terdih besed slišati in grajan biti. Vsim starišem se pa gre učiti, da so dolžni na svoje otroke paziti, nje grajati, svariti in kazniti, če kaj hudega storijo, če tega zanemarajo, bojo stariši s otroci vred večno pogubleni. Heli svojih sinov ni imel v strahu: zato ga je Bog štrafal, da je znak padel in si je vrat zlomil. [2])

Nauk pokorščine.

„On je bil njima pokoren.“ Luk. 2, 15.

Vsi kristjani se učé od Kristusa, božjim in cerkvenim zapovedim, starišem in predpodstavljenim pokorni biti. Dolžni smo biti *Bogu* pokorni, ker je naj višji gospod in naj večji dobrotnik, ker je pokorščina, bolja kot dar; — *cerkvi,* ker jo vlada in vodi Jezus Kristus in sv. Duh. Jezus je sam rekel: kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje; — *starišem,* ker so oni božji namestniki in naši nar večji dobrotniki za Bogom, in ker je to sam Bog zapovedal. Kako gerdo in grešno ravnajo tisti otroci, ki svojim vbogim ali priletnim starišem nočejo pokorni biti ali jim pomagati. Božji Sin je bil Marii in Jožefu pokoren, ako ravno sta borna in rokodelca bila, zakaj bi mi ne hoteli biti? Preklet je otrok, ki svojih starišev ne spoštuje [3]); kako več

1) Eccl. 13, 1; 2) I. Reg. 4, 18; 3) Deut. 27, 16.

pa še le tisti, ki jih pogerduje in osramuje, jih ostavljuje in zapušča, ali pa clo se jih sramuje. Take otroke je Bog zapovedal kamenovati [1]); kaj bi še le rekli od tistih otrok, ki clo svoje grešne roke vzdignejo proti starišem; oni so pošasti pred Bogom in ljudmi.

Kako je Jezus rastel v modrosti in starosti in v milosti pri Bogu in ljudeh?

Jezus večna luč in modrost ni modrosti dobival po starosti, ali rastel v gnadi, ko drugi ljudi, temuč on je pred ljudmi čedalej večje znamnje dajal od svoje modrosti, da so se vsi ljudi čudili, ker so menili, da je Sin Marije in Jožefa. Tudi to nas uči in spodbada, skerbeti, da v dobrem rastemo, ter Bogu in ljudem dopademo, dalej se truditi, da si v višjej starosti tudi višjo modrost in brumnost zadobimo, ter tako Bogu in ljudem bolj dopademo.

Zdihlej: Oh vsmiljeni Jezus! v svojem dvanajstem letu so Te tvoji stariši v tempelnu najdli, in Ti si jim bil ponižno pokoren; dodeli, da mi opravilo svojega zveličanja skerbno opravljamo, sladki jarm tvojih postav od mladih nog voljno nosimo in postavam cerkve, starišev in predpostavljenih vedno pokorščino skazujemo. Brani, da naša ljuba mladina razujzdano in hudobno ne zraste. Dodeli starišem modrost in pomoč, svoje otroke v božjem strahu in v keršankej pobožnosti izrediti, Tebe marljivo iskati, srečno najti in rasti v modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh. Amen.

Nauk od prave pobožnosti.

„So ga našli v tempelnu.“ Luk. 2, 46. „Vaša božja služba naj bo pametna.“ Rim. 12.

Kaj je prava pobožnost, veliko kristjanov ne vě, in se žalibože! v tem tudi hudo moti! Nekteri mislijo, da so pobožni, ker se radi postijo in zatajevajo, ali njih serce je polno jeze, sovraštva in nevošlivosti. Nekteri mislijo, da so pobožni, ker vsaki den molitvo za molitvo opravljajo, in v cerkve tekajo, zraven pa svoje dela in opravila zanemarajo, za svoje podložne clo nič ne skerbé in drugim škodo ali napost delajo. Nekteri zopet radi vbogajme delijo,

1) Deut. 11.

svojim sovražnikom pa ne morejo iz serca odpustiti. Drugi zopet radi svojim razžalnikom odpusté, svojih dolgov pa ne poravnajo in ne poplačajo drugače, kot prisileni od gosposke. Vsi ti se imajo in dajo imeti od drugih za pobožne in brumne, pa vendar v resnici pobožni niso.

Kaj je prava in živa pobožnost? Franc Salezi pravi: „Prava pobožnost je le na božjo ljubezen sozidana, in prav za prav tudi pobožnost drugega ni kot prava ljubezen do Boga; pa ne ljubezen, kakoršna si bodi, zakaj božja ljubezen, ki našim dušam lepoto deli, se imenuje gnada, to je: *dopadljivost*, ker nas v vsem božjemu veličastvu dopadljive stori. Ta ljubezen nam moč podeli, dobro storiti, po tem se *delavna* ljubezen pravi. Če se pa na to višino popolnosti vzdigne, da nas nikar ne le spodbada, dobro storiti, temuč tajisto tudi skerbno, pogosto in urno storiti in opraviti, po tem dobi ime: *pobožnost*. Štruci ali štravsi ne letijo, kokoši težko, nizko in po redkem, golobi in lastovice pa letajo velikokrat visoko in hitro. Tako se grešniki nikdar ne vzdignejo do Boga; zmiraj se vertijo na nizkem blizo zemlje — iz ljubezni do zemlje. Ljudi sploh dobri imenovani, ki se še pobožnosti niso poprijeli, se vzdignejo sicer po dobrih delih do Boga, pa le malokdaj in tedaj še težko in počasi; pobožne duše letijo dostikrat, hitro in visoko k Bogu nakviško. V kratkem: pobožnost ni ničesar drugega, ko živa urnost, po kterej delavna ljubezen svoje delo v nas dopernaša, ali tajisto mi v njej hitro in iz serca dopernašamo, in kakor je delavnej ljubezni lastno, nas napeljevati, da tajisto hitro in urno spolnujemo. Toraj se tudi tisti, ki vsih zapovedi božjih ne spolnuje, dober in pobožen imenovati nemore; zakaj, da bomo v resnici dobri in pobožni, razun delavne ljubezni še žive urnosti k delom ljubezni potrebujemo.“ Tako piše sv. Franc Salezi v svojej Filoteji; pobožnost tedaj ni, nektere posebne andohti opravljati, nektere dobre dela dopernašati, temuč je, vse postave in dolžnosti spolnovati, zvesto, urno in vedno iz ljubezni do Boga, da hitro in iz serca veliko dobrih del storimo.

Druga nedela po razglašenju.

Cerkva v početku sv. maše vabi vse stvari zavolj včlovečenja Sina božjega Boga hvaliti [1]): „Vsa zemlja naj

1) ps. 66.

te moli, in tebi poje; hvalo poje tvojemu imenu. Ukajte k Bogu vse zemlje, pesem pojte njegovemu imenu; poslavujte njegovo hvalo:“ Čast . . .

Cerkvena molitva: Vsegamogočni večni Bog! kateri vižaš nebeške in pozemljske reči; vsliši milostlivo ponižne prošnje svojega ljudstva, in dodeli svoj mir v naših časih. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 12, 6—16.

Bratje! po milosti, ktera nam je dana, imamo razne darove; alj prerokovanje, po meri vere; alj službo, v služenji; alj kdor uči, v podučenji; kdor opominja, v opominjanji; kdor posleduje, v priprostosti; kdor je čez druge postavljen, v skerbi; kdor vsmilenje skazuje, v veselji. Ljubezen bodi brez hinavščine, sovražite hudo, deržite se dobrega. Z bratovsko ljubeznijo se med seboj ljubite. Z poštovanjem pridite eden drugemu naproti. Ne hodite leni v oskerbovanji; hodite goreči v duhu; služite Gospodu; v upanji hodite veseli, v nadlogi poterpežljivi, v molitvi stanovitni; v potrebah svetim posledujte; ptuje radi sprejemajte. Dobro jim voščite, kteri vas preganjajo; blagoslovite, in nikar ne kolnite. Veselite se s veselimi, in jokajte s jokajočimi. Bodite ene misli med seboj; nikar si visokih reči ne domišlujte, ampak k nizkim se ponižajte.

Razlaganje. Sv. Pavl opominja vsakega kristjana od Boga sprejete darove na dobro oberniti, vsaka služba, ktero imamo, je božji dar; vsaki naj svoje dolžnosti tako spolnuje, kakor se upa enkrat pred Bogom obstati. — On opominja dalej, da smo dolžni svojega bližnjega ljubiti, da imamo to ljubezen skazati ne samo v besedi, ampak tudi v djanju, in dolžni smo taj popotne sprejemati, vbogajme dajati, priskočiti tistim, kteri so zavoljo vere ali pravice ob svoje prišli. Zadnič nas še opominja, se veseliti, ako našega bližnjega sreča zadene, pa tudi žalovati, ako ga nesreča obišče; to se naj godi, kakor se veselimo ali žalujemo zavolj svoje lastne sreče ali nesreče.

Kako bodemo s bližnjim naj ložej v ljubezni in miru živeli?

S tim, da smo ponižni in pohlevni, da se ne povišujemo nad drugimi, da svojega bližnjega bolje od sebe deržimo

in cenimo, rajše na njegove dobre lastnosti se ozremo, njegove slabosti pa poterpežlivo prenesemo, in se tako s njim pošteno, prijazno in ljubeznivo obhodimo. Tako bomo vživali sveti mir, kteri med napuhnjenimi nikolj dolgo ne stanuje. „Pri napuhnjenih je le jeza in sovraštvo.“ [1])

Nauk za predpostavljene.

Ojstro in strašno sodbo imajo tisti dočakovati, kteri le zavolj časnega dobička visoke in donesljive službe isčejo in v nje se vsilijo, brez da bi gledali, ali imajo potrebne lastnosti ali znanosti, ali ne; ter brez da bi marali, alj dolžnosti svoje spolnijo ali ne, še clo zavolj daril in mazil svojo vest in pravico prodajo. Nad takimi se Bog strašno potoži: „Tvoji vladarji so neverni tatovi pomagavci; vsi ljubijo darila in hrepenijo po mazilu; sirotam ne sodijo pravično, reči udov ne pustijo pred se“ [2]); „alj naglo in hitro bo Bog na nje planil, in naj ojstrejšo sodbo sodil tistim, ki nad drugimi vladajo.“ [3])

Zdihlej: Daj o Gospod! nam milost in pomoč, po tvojej svetej voljí skerbno in vselej se ravnati po tem, kar nas sv. Pavl od ponižnosti in ljubezni uči, da bomo vsmiljenega serca do vsih bornih, in da bomo vselej od sebe ponižno mislili, se imeli za naj nižje in poslédne, da bomo tamkej v nebesih povišani! Amen.

Êvangeli svetega Janeza 2, 1 — 11.

Tisti čas je bila ženitnina v Kani Galilejski, in mati Jezusova je bila tam. Bil je pa tudi Jezus povabljen in njegovi učenci na ženitnino. In ko je vina zmanjkalo, reče mati Jezusova njemu: Vina nimajo. In Jezus ji reče: Žena kaj je meni in tebi mar? Moja ura še ni prišla. Njegova mati reče služabnikom: Kar koli vam poreče, storite. Bilo je pa tam šest kamnatih verčev postavlenih po šegi Judovskega očiščevanja, kteri so deržali po dve ali tri mere. Jezus jim reče: Napolnite verče s vodo. In so jih napolnili do verha. In Jezus jim reče: Zajemite zdaj in nesite starašinu. In so nesli. Ko je pa starašina v vino spremenjeno

1) Prisl. 13, 1. 2) Iz. 1, 33. 3) Modr. 6, 6.

vodo pokusil, in ni vedel od kod da je, (služabniki pa, kteri so vodo zajemali, so vedeli,) pokliče starašina ženina, in mu reče: Vsak človek da dobro vino pervič, in kadar se napijejo, tedaj slabšega; ti pa si dobro vino do zdaj prihranil. Ti začetek čudežev je storil Jezus v Kani Galilejski, in je razodel svoje veličastvo: in njegovi učenci so v njega verovali.

Zakaj je Jezus s svojo materjo in s svojimi učenci pri ženitbi bil?

Da nam pokaže: 1) da sta bla ženin in nevesta bogaboječa in brumna, ker so tudi Jezusa, njegovo mater in njegove učence na ženitbo povabili. Iz tega se zaročeni ljudi učé, ako želé božji blagoslov prejeti, da naj serčno molijo, čisto, brumno živijo, in tako Jezusa na ženitbo pokličejo. To storiti pa mnogi pozabijo in zanemarajo; zato je pa tudi mnogo nesrečnih zakonov; 2) da je tudi posvetno veselje pripuščeno, če ga po keršansko in po meri vživljamo; 3) da je priložnost dobil, velik čudež storiti, svojo božjo vsemogočnost in potem ljudem pokazati, da je pravi živi Bog; 4) da posveti s svojo pričujočnostjo vse ženitbe, pri kterih se ljudi po keršansko obnašajo.

Zakaj se je Marija potegnila za tiste, kterim je vina zmanjkalo?

Ker je ona mati milosti in miloserčna priprošnica tistim, ki se Boga bojé. Obernimo se toraj v vsih potrebah k blaženej Devici Marii! Učimo se pa tudi pomagati tistim, ki so v potrebah in revah, in ako sami ne moremo, prosimo za nje pri drugih, ki pomagati zamorejo.

Zakaj je Jezus rekel k Marii: „Žena, kaj je meni in tebi mar“?

S timi besedami ni terdo odgovoril, ampak je le hotel reči: Ti hočeš, da bi jaz čudež storil, ali ti v tej reči nisi moja mati, ker sem po Tebi sprejel človeško, ne pa božjo natoro, po kterej jaz čudeže morem delati, in scer po volji svojega nebeškega Očeta. Po tvojej volji bom storil, kar si prosila, kadar pride čas in od Boga postavljena ura. — Poglej kristjan! koliko pri Bogu zamore rožna devica Maria. Pogosto jo taj na pomoč klici! Uči se pa tudi, čas poter-

pežljivo pričakovati, ki ga je Bog odločil: O pravem casu se ti bode pomagalo.

Kaj pomeni to, da je vina zmajnkalo?

Po duhovno hoče to reči, da med zaročenimi dostikrat ljubezni majnka. To se pa prigodi pri tistih, ki so pri ženitbi le gledali na lepoto, bogastvo, dobro službo itd. Taki naj Jezusa Kristusa serčno in ponižno prosijo za odpuščanje, da so tako ravnali, in da on jim dar prave ljubezni podari. V spomin donešnjega čudeža se tudi v nekterih krajih pri ženitbi vino blagoslovuje. To pomeni, da naj Bog pravo ljubezen med zakonskimi vedno obderži. —

Zakaj je Jezus zapovedal, starašinu vino prinesti?

Da naj starašina vino pokusi, in čudež poterdi; tudi, da se ljudi vina lepo po redu in po pravej meri poslužijo; zato je bil tudi starašina postavljen. — Iz besed pa: „vsak človek da dobro vino pervič, in kadar se napijejo, tedaj slabega; ti pa si dobro vino dozdaj prihravil“, učimo se, da nam tudi svet dobro sladko vino svojih sladnost prej, potem pa naj grenkejši žolc hude vesti natoči. Bog pa da svojim izvoljenim najpoprej grenko vino časnih težav in rev, potem pa sladko vino tolažbe na tem, in vino večnega živlenja na unem svetu.

Zdihlej: O moj sladki Jezus! kakor Tebi dopade, rajši hočem piti grenki žolc težav in rev, kakor pa vino sladkosti tega živlenja, da potem vreden bodem tam v nebesih vživati sladko vino večnega veselja. Amen.

Nauk od zakona.

Kaj je zakon?

Zakrament svetega zakona je nerazvezljiva zveza, s ktero se dvoje nezavezanih (nezakonskih) keršanskih ljudi, en možki in ena ženska po postavi božjej vzameta in zaročita, da bi jima Bog po tem zakramentu gnado dal, v svojem zakonskem stanu do smerti pobožno živeti, in svoje otroke po keršansko izgojiti.

Kdo je sveti zakon postavil?

Bog sam ga je že koj v začetku sveta postavil, ko je Evo pripeljal Adamu, da bi njegova žena, tovaršica in pomočnica bila.

K čemu je zakonski stan postavljen?

1) Da se človeski rod obderži, množi in raste; 2) da se zakonski med seboj podpirajo in tako ložej svoje dolžnosti spolnujejo, in 3) da napčno meseno poželenje krotijo in v redu obderžijo.

Je zakon resničen zakrament?

Je; sv. katolška cerkva je to vselej in povsod verovala in veruje; kar bi se ne moglo zgoditi, ko bi ne bil ga Jezus Kristus k visokosti sv. zakramenta povišal. Zato je Tridentinski sbor zoper krivoverce sklenil: „Kdor pravi, da zakon ni pravi, eden zmed sedmerih zakramentov od Jezusa Kristusa vstavljen, in da gnade ne deli, bodi iz števila vernikov zbrisan.“ [1])

Tudi sv. Pavl imenuje zakon velik zakrament, kteri pomeni ljubeznivo sdružbo Jezusa Kristusa s katolško cerkvijo.

Kaj dodeli zakrament sv. zakona?

On podeli gnado: 1) zakonsko zvestobo, ktero so eden drugemu dolžni, stanovitno ohraniti; 2) svoje otroke po keršansko zrediti; 3) vse nadloge in težave svojega stana voljno preterpeti in mirno med seboj živeti; 4) eden drugega k dobremu spodbadati in si v večno živlenje pomagati. K temu je jim božja milost in pomoč neobhodno potrebna, brez ktere bi svojih mnogih in težkih dolžnosti slabo ali clo nič spolnovati ne mogli.

Kako se je pripraviti na sv. zakon?

Perva in nar boljša priprava je ta: pobožno in čisto živeti in zraven moliti in prositi, da naj nas sv. Duh razsveti, prav spoznati, ali smo k temu stanu poklicani ali ne. Drugič, da naj poprašamo stariše in spovednika, in naj se preveč ne gleda na premoženje, lepoto, žlahtni rod; ampak nar prej in nar več se naj gleda na dozdajno zaderžanje in

---

1) Trident. sbor. 24.

žlahtno pobožno serce. — Tretjič naj stopimo v zakon v stanu gnade božje. Vsak katolški kristjan naj pred poroko k spovedi gre, naj se tako čisto in popolnoma spove, in dobro je, pred poroko dolgo spoved opraviti. Pred poroko naj otroci svoje stariše za božji blagoslov prosijo, sv. mešo s gorko pobožnostjo služijo, ter serčno prosijo, da naj jim Bog milostljivo svoj blagoslov in svojo gnado podeli.

Naj tudi ne pozabijo se prečistej devici Marii in sv. Jožefu, njenemu ženinu goreče in lepo priporočiti.

Od kod toljko nesrečnih zakonov?

Zato, ker jih je veliko, ki pred zakonom nesramno in grešno živijo, terdovratno v grehih ostanejo, nevredno zakramente sprejemajo, morebiti še spoved pred zakonom neveljavno opravijo; ker jih je veliko, ki le zavolj posvetnih in mesenih vzrokov v zakon stopijo; ker jih je veliko, ki mislijo brez Boga in gnade božje srečni biti; ker jih je veliko, ki še k sv. poroki raztrošeno in lahkomiselno pred oltar stopijo, in se tudi pri objedi potle razujzdano in pohujšljivo obnašajo. Ali se je potemtakem čuditi, da taki zakonski niso vredni, božje gnade in blagoslova sprejeti. Naj se toraj vsi na sv. zakon tako pripravljajo in ga tako nastopijo, kot mladi Tobia s svojo nevesto Saro, ktera sta prosila Boga za sv. gnado, in sta svojo ženitbo opravljala v božjem strahu. [1])

Zakaj se zakoni javno okličejo?

Nihče ne sme v zakon stopiti, ako mu po postavi kak zaderžek tega storiti ne dovoli. Kdor ve kak zaderžek, postavim, da sta zaročenca si preblizo v žlahti, ali da še nemata postavne starosti, naj to fajmoštru na znanje da. Zato se okličejo. —

Zakaj duhovnik ženina in nevesto blagoslovijo?

Zato, ker duhovni blagoslov zaročenim, ki v stanu božje gnade pred oltar stopijo, pomoč podeli, v svetem zakonu zvesto in brumno živeti, vse težave voljno preterpeti in druge dolžnosti zakona lepo spolnovati.

Zakaj si roke podasta?

S tim, da si ženin in nevesta v roke sežeta, pred Bogom in pred vsim svetom poterdita, in očitno zaprisežeta,

1) Tobia 8, 4.

da nočeta eden drugega zapustiti, ampak si do smerti zvesta ostati, eden drugemu butaro svetega zakona polajšati, in do smerti skupej živeti.

Ali je zakonska zveza nerazvezljiva?

Zakonska zveza je nerazvezljiva, ako se je po cerkvenih in deržavnih postavah veljavno sklenila; to uči očitno in na več krajih sv. pismo in potem sv. katolška cerkev. Tudi gorje svetu, ako bi zakon ne obstal in se, kdo hoče, ločiti smel. Razujzdanje, jeza, nadloge in druge enake reči bi spodbadale in napravljale moža in ženo ločiti se, in kakšna bi bila s otroci? Ves svet bi bil poln zmešnjav in pohujšanja, ako bi to pripuščeno bilo. Dro se včasi pripusti po imenitnih uzrokih, da se mož in žena od mize in postelje ločita, ali zakonska zveza še ostane, in nobeden tih ločenih ne sme v nov zakon stopiti.

Kaj uči katolška cerkev od versko-mešanih ali dvevernih zakonov?

Ona jih je vselej nevoljno in s žalostnim sercom terpela in pripustila, vendar vselej učila, da so taki zakoni, ako se postavno sklenejo, resnični in veljavni, in po tem tudi nerazvezljivi zakoni. Važni so uzroki, zakaj sveta cerkva svari svoje verne pred takimi zakoni: 1) velika je nevarnost, da katolški zakonski svojo ljubezen in spoštovanje do sv. katolške vere zgubijo, ja clo ob svojo vero pridejo. 2) Veliko je zmešnjav pri zakonskih dolžnostih sosebno pri otroškej reji. 3) Veliko nemira in pohujšanja se porodi iz tega, ako zakonski niso enake vere, namesti eden drugega zbudovati in opominjevati, svojo vero spoštovati in po njej se ravnati, ter tako v nebesa si pripomagovati, le zasramujeta, pohujšata in pogublujeta eden drugega. 4) Nekatoljčanom pripusti njih vera zakon razrešiti in v nov zakon stopiti. Kako nevarno, kako grenko, in večbart kako krivično je to za moža ali ženo katolške vere!

Kaj imajo zakonski po poroki storiti?

Naj klečé Boga zahvalijo za vse dobrote in gnade, ki so jih pri sv. zakonu sprejeli; naj kličejo s ponižnim sercom: „Poterdi o Gospod, kar si nama pri sv. poroki milostljivo dodelil, da midva zvesto derživa to, kar sva pred

tvojim obličjem obljubila, do dnu Jezusa Kristusa, Gospoda našega!“ Da bojo pa zakonski tudi svojo obljubo ložej deržali, naj se spomnijo večkrat na dolžnosti, ktere so slišali pred oltarjem! Prav serčno in krepko sv. Pavl zakonske opominja na njih svete dolžnosti. On pravi: „Možje ljubite svoje žene kakor je ljubil Kristus cerkvo, da je za njo sam sebe dal.“ [1])

Moži naj svoje žene zvesto ljubijo, kot svoje prijatelce, ne kot dekle ali sužne, naj jih branijo vsih nevarnosti, ja se pripravijo, za žene svoje življenje dati. Pa tudi ženam pravi sv. Pavl: Naj bojo svojim možem pokorne, kakor Gospodu. Mož je glava žene, kakor Kristus glava svoje cerkve. Ljubite toraj o žene! ljubite može, ktere je vam Bog dal, ljubite jih prav priserčno in zvesto, skažite jim pa tudi spodobno čest in spoštovanje; zakaj ravno zato je Bog stvaril moža močnejšega in višega spola in je hotel, da bi žena kost od njegovo kosti in meso od njegovega mesa bila možu podložna, in tako njemu pokorna. Pa tudi ni boljšega pota do zakonske ljubezni, hišnega mira in lepe zastopnosti, kakor pohlevna, ljubezniva pokorščina in krotkost. Vsaki človek svoje dobre pa tudi svoje slabe lastnosti ima, zato je poterpežljivost in prizanesljivost posebno zakonskim živo potrebna. Eden drugega slabosti raztroševati, eden drugega obrekovati, eden drugemu čast in dobro ime krasti, je neumno, grešno in grob zakonske ljubezni in sreče: poterpežljivost rožice rodi. Naj boljše je, križe in nadloge, kteri tudi zakonske stiskajo, tiho in voljno prenesti in na Boga terdno zaupati. On bo tiste, ki v njega zaupajo, obilno razveselil s milostjo svojo, še bolj, kakor se mi sami, ali nas drugi ljudi potolažiti in razveseljevati zamorejo. „Jezus je hotel, pravi sv. Avguštin, s pervim čudežem požegnati zakonski stan in vsim zaročenim pokazati, kaj jih še bo došlo, in kaj smejo dočakati, ako svoj stan s božjim žegnom nastopijo.“ —

Molitva. O vsmiljeni Jezus! ki si pri ženitbi v Kani Galilejskej vodo v vino spreobernul in po tem čudežu zakon posvetil, dodeli, prosimo Te, da verni sv. zakon častijo in posvečujejo, in se v njem brumno in sramožljivo obnosijo, da enbart s svojimi otroci srečno v nebesa pridejo. Amen.

1) Efež. 5, 22.

Tretja nedela po razglašenju.

Cerkva božja spoznavši, da ona ni v stanu zadosti Boga ljubiti in slaviti, kliče angele božje, naj oni Boga slavijo; zato poje v početku sv. meše: „Molite Boga vi vsi njegovi angeli! Sliši in veseli se Sion in Judovske hčere naj se radujejo. Gospod vladuje; veseli se zemlja, raduj se množica otrok.“ [1])

Cerkvena molitva: Vsegamogočni večni Bog! poglej milostlivo na našo slabost, in iztegni, da nas obvarješ, desnico svojega veličastva. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 12, 16 — 21.

Bratje! ne bodite sami per sebi modri. Nikomur ne vračujte hudega za hudo; perzadevajte si za dobro, ne le pred Bogom, ampak tudi pred vsimi ljudmi. Ako je mogoče, kolikor je pri vas, imejte mir s vsimi ljudmi. Ne delajte si sami pravice, preljubi! ampak dajte prostor jezi. Zakaj pisano je: Meni gre maščevanje, jaz bom povernul, reče Gospod. Temuč, ako je tvoj sovražnik lačen, daj mu jesti; ako je žejen, daj mu piti. Zakaj če to storiš, mu boš žerjavco na glavo nosil. Ne daj se hudemu premagati, temuč premagaj hudo z dobrim.

Sv. Pavl uči: 1) da naj nikdo sam sebe za modrega ne derži; 2) da naj nobeden hudega za hudo ne stori; 3) da naj človek ne samo pred Bogom, ampak tudi pred vsimi ljudmi za dobro si prizadeva in trudi; 4) da s vsakim v miru živi; 5) maščevanje Bogu izroči in svojim sovražnikom dobro stori; 6) da se ne da hudemu premagati temuč da hudo s dobrim povračuje.

Kako se da človek hudemu premagati?

Kadar se nad sovražniki sam hoče maščevati. Kakor je znamnje slabega želodca, kadar jedi ne more skuhati, tako se pokazuje slaboserčnost, ako človek kake terde besede prenesti ne more. „Ako si nepoterpežljiv, veli sv. Ambrož, si ti premagan. Ako poterpežljivo preneseš, si ti premagal.“

---

[1]) ps. 96.

Kaj ima človek storiti, kadar je v svojej časti razžaljen?

Naj maščevanje Bogu izročimo, ker je on to sebi prihranil. Sv. Franc Salezi pravi: [1]) „Dobro ime človeške družine lepo podpira in scer tako, da bi brez njega ne le zaníč in v nobeden prid ne bli, ampak da bi jej bli še zavoljo pohujšanja škodljivi. Zavoljo tega hoče ljubezen, in ponižnost tudi pripusti, da dobro ime želimo in da ga skerbno varujemo. Se pa tudi zastopi, da se v tej reči ne smemo višej gnati, se preveč siliti in preskerbni biti. Za svoje dobro ime prerahlo in prenapeto skerbeti, je nevarno in škodljivo. Zakaj ta preskerbna občutnost stori, da se taki ljudje radi prepirajo, lastno termo trobijo, in da jih vsakdo težko prenese, in tako sami svoje obrekovavce še bolj razdražijo. Razžalenje in obrekovanje spregledati in zaničevati sploh več pomaga, kakor vse hitro občutiti, se prepirati, maščevati; zopernika zaničevati, to ga clo potlači. Jeza pa človeka le osramoti in zraven še stori, da ljudje clo mislijo, da naš sovražnik resnico govori. Ali pa vse to nič ne pomaga, in pa obrekovanja ni konec, vendar le stojmo nepremakljivi in ostanimo ponižni in poterpežljivi; izročujmo našo reč v božje roke! Tako si bomo dobrega imena naj bolj oskerbeli in ohranili. Služimo Gospodu, naj dobro ali slabo slujemo, da bomo po tem s Davidom reči zamogli: „Moj Bog! zavoljo tebe se je zgodilo, da sim bil zasramovan, in da je osramotenje moje obličje pokrilo. —

Kako zamoremo svojim sovražnikom žerjavco na glavo nositi?

Kadar mi njim iz božje ljubezni dobro storimo; zakaj če naš sovražnik to vidi, ga bo vest pekla, sram ga bo, da je nam hudo storil. Sv. Augušt̀in rečene besede takole tolmači: „Če sovražniku daš jesti in piti, ali kakih drugih dobrot, na njegovo glavo nosiš žerjavico, ne jeze, ampak ljubezni, ktera ga bo nagnila k ljubezni.“ Uči se toraj po izgledih sv. pisma, da se ne daš od hudega premagati, temuč glej hudo s dobrim poverniti, to je: „Stori dobro tistemu, ki te sovraži in preganja.“

1) Filot. III. knj. 7.

Zdihlej: Oh, da bi jaz le te navke sv. Pavla od ljubezni sovražnikov mogel spolnovati! da bom otrok nebeškega očeta, ki da sonce sijati nad pravičnimi in krivičnimi. [1])

Evangeli svetega Matevža 8, 1 — 13.

Tisti čas, kadar je Jezus s gore šel, je veliko množic za njim šlo. In glej! gobov je prišel in ga molil, rekoč: Gospod! ako hočeš, me moreš očistiti. In Jezus je stegnul roko, in se ga je doteknul, rekoč: Hočem, bodi očiščen. In kar čist je bil svojih gob. In Jezus mu je rekel: Glej, da nikomur ne poveš; temuč pojdi, in skaži se duhovnu, in opravi dar, kterega je Mozes zapovedal, njim v pričevanje. Kadar je pa v Kafarnaum šel, je stopil k njemu stotnik, kteri ga je prosil, in je rekel: Gospod! moj hlapec leži doma mertvouden, in ga hudo vije. In Jezus mu je rekel: Jaz bom prišel in ga bom ozdravil. In stotnik odgovori in reče: Gospod! nisim vreden, da greš pod mojo streho; temuč reci le besedo, in moj hlapec bode ozdravljen. Zakaj tudi jaz sim človek, ki sim pod oblastjo, in imam vojščake pod seboj, in rečem temu: Idi, in gre; in unemu: Pridi, in pride, in svojemu služabniku: Stori to, in stori. Ko je pa Jezus to slišal, se je začudil, in jim je rekel, kteri so za njim šli: Resnično vam povem, tolike vere nisim v Izraelu najšel. Povem vam pa, da jih bo veliko od izhoda in zahoda prišlo, in bodo sedeli pri mizi s Abrahamom, Izakom in Jakobom v nebeškem kraljestvu; otroci kraljestva pa bodo pahnjeni v unanjo temo; ondi bo jok in škripanje s zobmi. In Jezus je rekel stotniku: Pojdi, in kakor si veroval, tako se ti zgodi! In hlapec je bil ozdravljen tisto uro.

Zakaj je gobov rekel k Jezusu: Gospod! ako hočeš, me moreš očistiti?

To je rekel, da bi pokazal, kako živo in terdno on veruje, da je Jezus Kristus res obljubljeni odrešenik sveta,

---

1) Mat. 5, 45.

ki ga po svojej božjej volji in mogočnosti ozdraviti more. Učimo se, svoje upanje na Boga staviti, in da je Bog pomočnik v potrebah. Drugič učimo se vse Bogu izročiti in reči: „Gospod! Ali je tebi po volji in meni v zveličanje, daj mi to ali uno!“

Zakaj je Jezus roko stegnul in se ga doteknul?

On je to storil: 1) da pokaže vsemogočno voljo, po kterej vsaki ozdravi, kterega se le njegova roka dotekne; 2) da nam da lep izgled ponižnosti in vsmiljenja, da se mi ne grozimo in studimo bolnika se dotekniti in mu postreči, ako je potreba; 3) da pokaže, da ni nobena reč ostudna, ampak le sam greh, in tega se je nam naj bolj treba bati, in ako smo zboleli, pri Jezusu odpuščanje grehov in dušno zdravje iskati.

Zakaj je Jezus rekel: Nikomur ne povej?

Da bi mi pri svojih dobrih delih hvale in plačila ne na tem svetu iskali, da bi večne ne zgubili. [1])

Zakaj je Jezus gobovega k duhovnu poslal?

1) Da spolni postavo, po kterej se je moral vsaki gobov, ki se je ozdravil in očistil, duhovnu pokazati, in v zahvalo Bogu dar prinesti. Duhovni naj odločijo, ali je čist in zdrav ali ne.
2) Da duhovni ne morejo tajiti ali terditi, da je ti čudež kdo drugi storil; potem da naj poznajo, da je Jezus resnični Bog.
3) Da uči spoštovati duhovne, ako ravno se, kakor je bilo pri judovskih duhovnih, prav po svojem stanu ne obnašajo. —

Zakaj je vkazal dar prinesti?

Da spolni Mojzesovo postavo in nam pokaže, da imamo tudi mi Bogu za prejete dobrote hvaležni biti.

Kaj uči skerbljivi stotnik?

On uči hišne gospodarje in gospodinje, se vsmiliti svojih bolnih poslov, jim postreči, in pa posebno skerbeti, da bojo o pravem času sv. zakramente sprejeli. Nekeršansko,

---

1) Mat. 6.

nevsmiljeno in grozovitno je, bolne posle odpraviti od hiše, in jih na duši in telesu zanemarati. „Gospodarji, pravi sv. Pavl, ravnajte s svojimi po pravici in kakor se spodobi, dokler vam je znano, da imate tudi Gospoda v nebesih.“ [1])

Zakaj je Jezus rekel: „Jaz bom prišel in ga ozdravil“?

Pokazati svojo neskončno ponižnost. On, Bog in kralj nebes in zemlje, se ni sramoval in studil, bolnega in revnega hlapca obiskati. Sram bodi nektere gospodarje in gospodinje, ki za svoje posle noge ali roke ne premaknejo.

Zakaj je rekel stotnik: Gospod, jaz nisem vreden, da ti greš pod mojo streho?

To je rekel spoznavši, kako visok je Jezus, pravi živi Bog, in kako nizek in nevreden je on revni grešni človek.

To nas uči, se ponižati pred Bogom vselej, sosebno pa, kadar stopimo k božjej mizi; na to opomnejo nas besede stotnikove, ki se pred sv. obhajilom molijo: „Gospod nisim vreden, da greš pod mojo streho, temuč reci le besedo, in moja duša bo ozdravljena.“

Kaj hoče reči to: Reci le besedo, in moj hlapec bo ozdravljen?

Po tem je stotnik pokazal svojo živo vero in terdno zaupanje v vsemogočnega Jezusa živega Boga, kteri povsod in vselej pomagati zamore, če ravno ni pričujoč. Ajdovski stotnik je tako živo veroval in tako terdno zaupal v Jezusa Kristusa, ali nas kristjane ni sram, ki smo velikokrat tako slaboverni in maloupni? —

Kaj pomeni to: „Veliko jih bo prišlo v nebesa od izhoda; otroci kraljestva bojo pahnjeni v zunajno temo“?

Jezus naš gospodar pravi, da jih bo veliko prišlo iz vsih krajev sveta v katolško cerkvo, in da mu bojo ti spreobernjeni neverni dopadljivo služili, in bojo s Abrahamom, Izakom in Jakobom in drugimi nekdajnimi božjimi prijatli v nebeškem kraljestvu sedeli in se veselili; Judi pa, kterim je bila vera dana in ki so najpred poklicani v nebeško kraljestvo,

---

1) Kol. 4, 1.

bojo zaverženi in obsojeni v pekel zavolj svoje hude terdovratnosti. Tako se bo zgodilo tistim kristjanom, ki ne živijo po svetej veri. Boj se taj kristjan, da ne boš zavoljo pomankanja dobrih del s božjo pomočjo storjenih zaveržen, drugi pa, ki se s božjo gnado trudijo in delajo, bojo namesto tebe večno izveličani: „Delaj taj s strahom in trepetanjem svoje zveličanje.“ [1])

Nauk od vdanosti v božjo voljo.

„Gospod! ako hočeš.“ Mat. 8, 2.

Tisti kristjani, ki svojo voljo vselej in povsod v sreči in nesreči podveržejo svetej božjej volji in zato vse, kar jih zadene, poterpežljivo, ja s veseljem prevzemajo in nosijo, ti kristjani, veli Krizostom, imajo že nebesa na zemlji; taki kristjani nikolj niso žalostni, ker je jim vse prav in ljubo, kar jim Bog, nar boljši oče, pošle, naj bodi čast ali sramota, sromaštvo ali bogastvo, bolezen ali zdravje, živlenje ali smert. Vse jim gre po volji, ker druge volje ne poznajo, kot božje. Vse jim Bog pošle po volji, ker le to hočejo, kar Bog hoče. „Bog bo dopolnil voljo tih, ki se njega bojijo.“ [2]) Kdo bil ne želel tako srečno, mirno in veselo živeti? Kaj je nam toraj storiti: 1) Pomisli večkrat, da je vse, kar nas zadene, od Boga, sreča in nesreča, „živlenje in smert, bogastvo in sromaštvo je od Boga“ [3]); 2) daje vse, kar nas zadene, k našej sreči; zakaj vse, kar Bog stori, prav naredi. [4]) Spomni se na te dve resnici: „Vse je od Boga;“ „vse je k tvojemu zveličanju“, in lehko boš potolažen, miren in vesel, boš pokusil že na zemlji tisti pravi večni mir in pokoj, tisto večno veselje, ktero v nebesih vživljajo vsi sveti božji, kteri so to vselej hotli, kar je Bog hotel, kterih volja je vselej s božjo voljo sklenjena bila.

Nauk za gospodarje in posle.

Gospodarji naj skerbijo, da ne samo pokorne in zveste, delavne in poslužive, temuč tudi brumne, bogaboječe in Bogu pokorne posle v hiši imajo; zakaj zavolj pobožnih poslov Bog hiše velikokrat požegna. Tako je Bog požegnal Labana zavolj brumnega Jakoba [5]), in hišo Putifarjevo

---

1) Fil. 2, 12; 2) ps. 144, 19; 3) Sir. 11, 14; 4) Mark. 7, 37. 5) Mojz. 30, 30.

zavolj pravičnega Jožefa. [1]) Naj si pa tudi močno prizadenejo, svojih hiš obvarovati pred hudobnimi in grešnimi posli, zakaj za takih del Bog velikokrat nekterej hiši svojo roko ali žegen odtegne in jih strašno obiskuje. Gorje! gospodarjem in gospodinjam, ki svoje dolžnosti zanemarajo. Duše podložnih bo pravičen Bog iz njegovih rok tirjal! „Kdor za svoje ne skerbi, je vero zatajil, in je hujši od nevernika.“ [2])

Od hlapca v donašnjih evangelih se naj posli učijo, radovoljno, hitro in zvesto vse storiti, kar jim bo od predpostavljenih vkazano, to se vé, ako ni grešno in krivično. Naj se spomnijo besed sv. Pavla: „Družina! vbogajte svoje gospodarje s vsim poštenjem, s ravnim sercom, ne na oči, da bi le ljudem dopadli; ampak, ko služabniki Kristusovi, kteri iz serca božjo voljo dopolnijo.“ [3])

Tih besed se vi keršanski posli večkrat spomnite; služite svojim predpostavljenim kot Jezusu Kristusu. Služite voljno, kakor bi služili Gospodu, nikar samim ljudem, saj veste, da vsaki, ki dobro svoje opravilo opravlja, bo od Gospoda svoje plačilo dobil.“ [4]) Takim poslom bo enbart Jezus rekel: „Blagor tebi zvest hlapec in dekla, ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega Gospoda.“ [5])

Šterta nedela po razglašenju.

(Početek sv. meše kot v poprejšnej nedeli.)

Cerkvena molitva: O Bog, kateri veš, da nam v toljkih nevarnostih po človeškej slabosti ni obstati; daj nam moč duše in telesa, da, kar za voljo svojih grehov terpimo, s tvojo pomočjo premagamo. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 13, 8 — 10.

Bratje! ne bodite nikomur nič dolžni, razun tega, da se med seboj ljubite; kdor namreč bližnjega ljubi, je postavo dopolnil. Zakaj to: Ne prešestvaj, ne ubijaj, ne kradi, ne govori krivega pričevanja, ne poželi, in če je kaka druga zapoved, je v tih besedah zapopadena: Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe? Ljubezen do bližnjega ne dela hudega. Spolnjenje postave tedaj je ljubezen.

---

1) I. Mojz. 39, 5; 2) I. Tim. 5, 8; 3) Ef. 6, 5; 4) Ef. 6, 5; 5) Mat. 25, 21.

Kaj pomenijo besede sv. Pavla: Kdor bližnjega ljubi, je postavo dopolnil?

Sv. Avguštin pravi takole: „Ljubezen do bližnjega, ako je pravična, izhaja iz ljubezni božje; zakaj zavolj Boga moramo svojega bližnjega ljubiti, ako hočemo prav in keršansko ljubiti. Kdor pa Boga ljubi, derži štiri perve zapovedi; zakaj on veruje in upa v Boga in spoštuje Boga in svoje stariše, in ker on svojega bližnjega ljubi, derži tudi druge zapovedi; zato on ne ubija, ne krade, ne natolcuje svojega bližnjega, ga ne obrekuje in tako derži celo zapoved; zakaj v tih dveh zapovedih je zapopadena vsa postava.“ [1])

Zdihlej: O vsmiljeni Jezus, vlij v naše serce duha prave ljubezni, da, kakor si ti nas ljubil, mi tudi svojega bližnjega ljubimo! Amen.

Evangeli svetega Matevža 8, 23 — 27.

Tisti čas je Jezus stopil v čolnič, in njegovi učenci so šli za njim. In glej! velik vihar je vstal na morji, tako, da so valovi čolnič pokrivali; on je pa spal. In njegovi učenci so k njemu pristopili, in so ga zbudili: rekoč: Gospod! otmi nas, poginjamo. In Jezus jim je rekel: Kaj ste boječi, maloverni? Tedaj je vstal, in zapovedal vetrovom in morju, in bila je velika tihota. Ljudje pa so se čudili, rekoč: Kdo je ti, da so mu pokorni vetrovi in morje?

Zakaj je Jezus v ladjico šel in v njej spal?

Jezus je malo prej dva velika čudeža storil, gobovega je očistil, in stotnikovega hlapca ozdravil. Že tedaj je blo veliko ljudi pri Jezusu; kmalo je ljudi privrelo, ki so ta dva čudeža zvedeli. Se toljko ljudem zogniti, Jezus v čolnič stopi in učenci berž za njim. Kmalo je velik vihar povstal na jezeru; ali Jezus je spal. On je spal, da skuša vero in upanje svojih učencev, da ima priložnost pokazati, da pravični vselej mirno in sladko spi v vsih okoljšinah, da tudi mi stanovitni ostanemo v viharjih hudih skušnjav. Sv. Avguštin pravi: „Kristus je spal, učenci so se bali; zakaj? ker

---

1) Mat. 22, 40.

je vera na Kristusa v njih spala. Tako je v viharjih hudih skušnjav tvoje serce zmešano, tvoja ladjica nepokojna. Zakaj? tvoja vera spi. Toraj zbudi Kristusa v svojem sercu, uživi svojo vero in tvoja vest bo mirna, tvoja ladjica pokojna.“ —

Zakaj je Jezus grajal jogre, ki so ga zbudili?

Zavolj njihove male vere in slabega zaupanja; zakaj, ako bi bli terdno verovali, da je on pravi Bog, bi bli tudi verovali, da jim spavajoč toljko pomagati more, koljko budeč. Nič Bogu menj ne dopade, kot nezaupljivost v njegovo vsemogočno pomoč; zakaj preklet bodi tisti, ki v človeka upanje stavlja, in meso (slabe ljudi) izvolji za svoje rame (brambo); blagor pa tistemu, ki v Boga zaupa in upanje v njega postavlja. [1])

Bog tudi včasi na nas vihar siromaštva, proganstva, obrekovanja, bolezni itd. pošle in on dela se, kakor bi na nas pozabil in spal; vse to, da skuša naše zaupanje in da nas uči, vse naše upanje na njega staviti. O pravem času se Bog zbudi in pošle svojo milost in pomoč; zato klicimo v težavah in skušnjavah, v telesnih in dušnih burjah: „Gospod, otmi nas! poginjamo! Vstani Gospod! zakaj spiš? Vstani in ne zaverži nas na vselej.“ [2]) „Imej Boga v sercu vse dni svojega življenja, in prosi ga, da on poravna vse tvoje pote.“ [3])

Zakaj je Jezus vstal in zapovedal vetrovom in morju, in je bilo tiho?

Da pokaže, kako rad on pomaga in kako je mogočen, da mu je vse podverženo. Zato so ljudi leto videči se čudili, rekoč: Kdo je ti, da so mu pokorni vetrovi in morje? Mi vidimo in slišimo vsaki den čudne dela božje vsemogočnosti, modrosti in dobrotljivosti, in vendar nas vse to ne gani, naše serce ostane merzlo in terdovratno. Uzrok tega je to, ker mi stvari le gledamo s telesnimi, ne pa s dušnimi očmi, to je: Ko gledamo stvarjene reči, serca ne povzdignemo k stvarniku celega sveta, dokler se veselimo in čudimo lepih mnogoverstnih, krasnih in koristnih stvari, pozabimo premišljevati, kako lep, bogat, krasen in moder mora biti tisti, ki je vse to stvaril. Vsaka še tako majhna

1) Iz. 17, 5; 2) ps. 43, 23; 3) Tob. 4.

reč je svetnike razveselila: ena rožica, en červiček je ganil sv. Franca Salezia, Franca Serafika in drugih, da so se čudili, kako mogočen, milostljiv in moder je Oče nebeški. Storimo tako tudi mi, povzignimo oči in serce večkrat na viš k stvarniku nebes in zemlje, in za res! gorečje ga bomo ljubili, ložej greha se varvali; zakaj stvarjeni smo, Boga spoznati in ljubiti!

Molitva: Dodeli nam, o vsmiljeni Jezus! v vsih naših potrebah prav terdno zaupati na Tvojo božjo pomoč, in ne dopusti, da bomo kedaj maloverni. Ne odtegni nam Svoje pomoči in milosti v nevarnostih, ki nas od vsih strani obdajajo; vmiri silno morje in vetrove, ki preganjajo Tvojo cerkev, ktero si Ti s svojo rešnjo kervjo si prikupil. Daj, da vlada mir in pokoj po celem svetu, da mi ložej brumno in pravično živimo, in srečno dojdemo v izvoljen kraj večnega mira in veselja.

Nauk od božje previdnosti.

„On je spal!“ Mat. 8, 24.

Sv. katolška cerkva uči, da Bog cel svet ni samo le stvaril, temuč da ga tudi ohranuje in vladuje. Ta ohrana in vlada celega sveta se pravi: *božja previdnost.*

Kdor veruje, da je Bog svet stvaril (in kteri umen človek nad tim dvomi), je tudi prisiljen verovati, da Bog svet tudi ohrani in vlada. Bodi kaka reč še tako umetno in terdno zdelana, vender s časom se spridi, oslabi in razpade; kako bi mogel svet tako umetno, modro in čudno sostavljen obstati, brez da bi ga Bog, njegov vsegamogočni in modri stvarnik ne ohranil in ne vredoval in vladal? Res je, da so poti božje previdnosti velikokrat čudni in različni od človeških. „O visokost bogastva, božje modrosti in znanja, kako nezapopadljive so njegove sodbe, in neizvedene njegove pota.“ [1]) Pa vender se božja previdnost ne da utajiti, vse, kar se zgodi, pride od Boga, on ve vse, on pošle ali dovolji vse!“ „Nobeden vrabec ne pade iz strehe, brez da bi ne vedel nebeški Oče, vsi lasi vaše glave so zošteti. [2]) Nagoda ali osoda pri nas kristjanih mesta imeti ne more. Kdor

1) Rimlj. 11, 33; 2) Mat. 10, 29.

na to veruje, je neveren ali hudoben človek in že ajdi tega navka niso verovali.

Vse je le od Boga, bodi hudo ali dobro, žalostno ali veselo, srečno ali nesrečno; dobro on pošle, hudo in žalostno dopusti. Ako se spomnemo na perve stariše, na Abrahama, egiptovskega Jožefa, na Izraelsko ljudstvo, Joba, Davida, in na dogodbe v novej zavezi, vse nam kaže božjo previdnost, ki vse po svojej modrosti in ljubezni vodi k časnej in večnej sreči tistih, ki njega ljubijo. Tudi zgodba v današnjih evangelih ravno to priča. Zakaj Jezus v ladjico stopi? zakaj se vihar vzdigne? zakaj on spi? ali je vse to nagoda ali osoda? Nigdar! to se zgodi po svetej volji Kristusovej, da svojo mogočnost pokaže in vero in upanje apostelnov poterdi. Vse toraj vsemogočni in modri Bog previdi, ohrani in vlada; to nam kaže naša pamet, sv. pismo in vsakdajna skušnja. Le koj dobro pazimo na vse, kar se na svetu in kar se z nami godi, in spoznati bomo morali božjo previdnost. Stavimo toraj svoje upanje v najmodrejšega in naj boljšega nebeškega Očeta: „Gospod me vodi, pravi David, in ničesar mi ne bode zmanjkalo.“ [1]) Ja! nič ne bo nam manjkalo, ako se podamo ponižno in zaupljivo v božjo previdnost. Kakor mlado dete na rokah svoje ljube matere sladko spi, tako tudi človek mirno počiva v krilu božje previdnosti: „Glej, ne dremlje in ne spi tisti, ki varuje Izrael.“ [2])

Peta nedela po razglašenju.

(Početek sv. meše, kot na 3. nedelo po razglašenju.)

To nedelo priporočuje se, dobre dela dopernašati, in se pokaže, da Bog terpi grešnike, pravične v poterpežljivosti vaditi. —

Cerkvena molitva: Ohrani, prosimo o Gospod! s vednim vsmilenjem svojo družino, da bo, ker se na samo upanje nebeške milosti vpira, skoz tvojo brambo vselej obvarvana. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Kološanov 3, 12 — 17.

Bratje! oblecite, kakor izvoljeni Božji, sveti in ljubi, preserčno vsmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, pohlevnost,

1) ps. 22, 1; 2) ps. 120, 4.

poterpežljivost. Prenesite eden druzega, in odpuščajte si med seboj, če ima kdo črez koga pritoženje; kakor je Gospod vam odpustil, tudi vi! Pred vsim tem pa imejte ljubezen, ktera je vez popolnamosti, in mir Kristusov naj gospoduje v vaših sercih, h kteremu ste tudi poklicani v enem telesu; in bodite hvaležni. Beseda Kristusova naj prebiva obilno med vami s vso modrostjo; učite in opominjajte se med seboj s psalmi, s hvalnimi in duhovnimi pesmami, pojte Bogu veseli v svojih sercih. Vse, kar koli delate s besedo ali v djanji, vse storite v imenu Gospoda Jezusa Kristusa, in zahvalite Boga in Očeta po Jezusu Kristusu Gospodu našem.

Zakaj imenuje sv. Pavl ljubezen vez popolnamosti?

Kdor ima v svojem sercu pravo ljubezen, ti ima tudi vse tiste čednosti, v kterih prava popolnost obstoji. Kdor ljubi Boga in bližnjega, je gotovo vsmiljen, dobrotljiv, ponižen, pohleven in poterpežljiv, on prenaša slabosti bližnjega, rad odpušča, kratko on dopernaša vse čednosti iz ljubezni, brez ktere nima prave čednosti.

Kedaj gospoduje mir božji v naših sercih?

Kadar smo se naučili in navadili svoje nagibe, misli in strasti krotiti in jih vkrotiti, v svojem sercu red in pokoj obderžati, zoper hudobo in pregrehe serčno se vojskovati. Kedar kolj človek kaj napčnega ali grešnega misli, želi ali stori, je precej nepokojen v svojem sercu. „Zato prevzetni in lakomni nikolj mira nimajo, vbogi v duhu pa ponižni imajo miru dovolj“, pravi brumni Tomaž Kempenčan. Si sv. božji mir zadobiti, moramo božji nauk Jezusa Kristusa vedno premišljevati, le svete pesmi peti in nauka Jezusovega se zvesto deržati.

Zakaj bi imeli vse storiti v imenu Gospoda Jezusa Kristusa?

Zato, ker so naše dela in opravila, vse naše djanje in nehanje le tedaj Bogu dopadljive in nam zaslužive, ako se zgodijo iz ljubezni do Jezusa na njegovo čast, po njegovej misli in volji. Zato opominja sv. Pavl jesti, piti, delati, spati, vse storiti v imenu Jezusa Kristusa in tako častiti in hvaliti Očeta nebeškega. Oh! kako žalostni bojo na smertnej postelji tisti, ki pozabijo in zanemarajo svoje vsakdajne dela s dobrim namenom Bogu darovati; spoznali bojo, toda

prepozno, da imajo prazne roke. Kako veseli bojo pa tisti, kterim vest spričuje, da so vedno pri vsem svojem djanju in nehanju Boga in njegovo čast pred očmi in na mislih imeli. Kristjani! ne pozabimo toraj nikolj vse storiti v Jezusovem imenu, vse početi in končati s dobrim namenom: dober namen je zlati dnar, ki naše dela Bogu prikupi. O naj si to v serce vtisnejo zlasti tisti, kteri si morajo svoj kruh služiti in jesti v znoju in solzah; naj sklenejo svoje terplenje s Jezusovim terplenjem, ga Bogu darujejo, in tako svoj križ voljno nosijo za Jezusom Kristusom.

Zdihlej. O Bog ljubezni! Bog poterpežljivosti, Bog usmilenja! omehči in vkloni naše serca, da mi svojega bližnjega priserčno ljubimo in vse, kar mi mislimo, govorimo in delamo, vse storimo v imenu Gospoda Jezusa in si tako služimo večno zveličanje in veselje v nebesih. Amen.

Od cerkvenega petja.

Učite in opominjajte se med seboj s psalmi, s hvalnimi in duhovnimi pesmi, pojte Bogu veseli v svojih sercih. Kol. 3, 16. Sv. David, Salomon in Ecehija so napravili, da so duhovni in leviti psalme in druge sv. pesme peli. Tudi Kristus je po večerji s učenci zapel. [1]) Apostelni so to storiti zapoveli. [2]) Zato je tudi sv. katolška cerkva to navado obderžala in zapovela, da naj kristjani svete pesme pojo, kakor to delajo angeli v nebesih, in tako saj nektere ure na dan Boga častijo, hvalijo in slavijo. Tudi pervi kristjani so pri sv. meši častivne in zahvalne pesme peli in cele noči prepevali. Alj leta sveta gorečnost je sčasoma opešala; v nekterih krajih s petjem prav slabo stoji. Nekteri kristjani po goštarijah in drugod prav lepe in mične glase imajo, v cerkvi na božjo čast še ust ne znajo odpreti. — V nekterih krajih se iz početna slišijo taki napevi, ki se za plešišče, ali za podlipo, pa nikolj za hišo božjo spodobijo. Slovenski narod slovi, da rad in lepo poje. Zato Slovenci! varite se vmazanih pesem in nespodobnih napevov, pojte v cerkvi svete pesme radi in vsi vkup, pojte jih s zbranim in pobožnim sercom. Tako petje je po besedah sv. Basilija: „Nebeš-

1) Mat. 26, 30; 2) I. Kor. 14. Ef. 5, 19; 3) skriv. razsod. 5, 8—9, 14, 7—3.

ko opravilo, duhovsko kadilo; ono razsveti našo dušo, povzdigne v nebesa, pelja človeka v božjo tovaršijo, razveseli serce, zabrani ničemurne govore, varje pred praznim smehom, opomne na prihodno sodbo, spravi in pobrati stare neprijatelje. Kjer se povzdiguje sveto petje iz zgrevanih serc, tam je Bog s svojimi angelci pričujoč.“

Evangeli svetega Matevža 13, 24 — 30.

Tisti čas je Jezus množicam to priliko povedal: Nebeško kraljestvo je podobno človeku, kteri je dobro seme usejal na svojo njivo. Kadar so pa ljudje spali, je prišel njegov sovražnik, in je prisejal ljulke med pšenico, in je preč šel. Ko je pa zelenje zrastlo, in sad storilo, tedaj se je tudi ljulka prikazala. Pristopili so pa hlapci hišnega gospodarja, in so mu rekli: Gospod! ali nisi dobrega semena usejal na svojo njivo? Od kod ima tedaj ljulko? In jim reče: Sovražen človek je to storil. Hlapci pa so mu rekli: Hočeš, da gremo, in jo poberemo? In reče: Nikar, da kje ljulko poberajo, s njo vred pšenice ne porujete. Pustite oboje rasti do žetve, in ob času porečem ženjicam: Poberite pervič ljulko, in jo povežite v snopke, da se sožge, pšenico pa spravite v žitnico.

Kaj pomeni nebeško kraljestvo?

Nebeško kraljestvo pomeni cerkvo božjo ali sbor vsih pravovernih kristjanov.

Kaj pomeni dobro seme?

Dobro seme pomeni, kakor Kristus pravi [1]), otroke kraljestva, to je prave kristjane, žive ude katolške cerkve, ali pa tudi božjo besedo, ki ljudi spreoberne v božje otroke; ljulka ali kokolj pomeni otroke hudobe, to je tiste, ki grehe dopernašajo [2]), ali pa tudi vsako krivovero, ktera človeka k hudiču in k hudemu napeljuje.

Kdo seje dobro seme?

Ne samo Jezus, temuč tudi sv. apostelni, njihovi nasledniki; slabo seme pa hudič sam in hudobni ljudi, njegovi pomagavci.

---

1) Mat. 13, 38; 2) I. Jan. 3, 8.

Kedaj ljudi spijo?

1) Kedar cerkveni predpostavljeni, kakor so škofi in duhovni, svojih otročičev skerbno ne pasejo; zakaj tedaj pride sovražnik in seje po hudobnih ljudih ljulko krivovere in pregrehe. 2) Kedar ljudem ni mar prejemovati sv. zakramente, služiti sv. mešo, poslušati božjo besedo; zakaj tedaj pride sovražnik in vseje v naše serca seme hudobnih misel in želj, iz kterega priraste ljulka prevzetnosti, nečistosti, jeze, nevošljivosti, lakomnosti i. t. d.

Zakaj Bog ne pripusti ljulko, to je hudobneže pobrati in izruti?

On stori to: 1) zavolj svoje neskončne prizanesljivosti in poterpežljivosti, da grešnikom čas da, se spokoriti in poboljšati; 2) zavolj ljubezni do pravičnih, kterim hudobni ljudi priložnost dajo, se vaditi v marsikterih dobrih delih, in si tako večje plačilo v nebesih služiti, postavim v ponižnosti i. t. d.

Kaj je čas žetbe?

Posledni sodni den; tedaj bojo prišle ženice, to je: angeli božji, in bojo razločili hudobne od pravičnih; in ljulka, to je: hudobni bojo verženi v peklenski ogenj; pšenica, pravični pa, vzeti v nebeško kraljestvo.

Zdihlej. Oh vsmiljeni Jezus! ti si iz ljubezni do naših neumerjočih duš seme svojega božjega nauka v naše serca vsjal, da bi raslo in obilen sad obrodilo. Dodeli, da bode to seme v naših sercih živo in rodovitno postalo; varuj nas pred peklenskim sovražnikom, da ne bode semena svojih hudobnih in krivih naukov v naše serca vsjal, ter dobrega in žlahtnega pokazil in zadušil. Vari nas, da ne bodemo spali žalostno grešno spanje in da ne bodemo zanemarali dobrih del dopernašati. Pomagaj nam, zvesto bdeti, vse skušnjave peklenskega sovražnika, hudobnega sveta, in popačenega mesa srečno premagati in enkrat v nebesa priti. Amen.

Od nagnenja k hudemu.

„Od kod ima ljulko?“ Mat. 13, 27.

Od kod je naše hudo nagnenje?

To izhaja iz poerbanega greha, to je: iz tistega greha, ki sta ga dva perva človeka Adam in Eva po svojej nepokorščini v paradižu storila, in ki smo ga od nju poerbali ali dedovali. Pri sv. kerstu se ti greh izbriše, hudo nagnenje pa vendar le ostane.

Zakaj pa to hudo nagnenje še ostane?

1) Da bodemo ponižni, in spoznavši svojo slabost in revščino se k Bogu obernemo in pri njem nar boljem in usmiljenem očetu pomoči in milosti iščemo; tako je storil sv. Pavl, ker je po svojem hudem mesu močno skušan bil. [1])
2) Da se božja slava oznanuje in poviša; tako pokaže se božja mogočnost in milost. —
3) Da povišuje naše plačilo, ako mi vendar svoje dolžnosti zvesto spolnujemo.
4) Da se učimo, pohlevno in ljubeznivo slabosti drugih ljudi prenašati.

Šesta nedela po razglašenju.

Uvod, kakor pri sv. meši na 3. nedelo po sv. treh kraljih.

Cerkvena molitev. Dodeli, prosimo, vsegamogočni Bog! da vselej pametno mislimo, in kar tebi dopade, v govorjenji in v djanji spolnimo. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz 1. lista s. Pavla aposteljna do Tesaloničanov 1, 2 — 10.

Bratje! hvalo dajemo vselej Bogu za vas vse, in vas imamo neprenehoma v spominu v svojih molitvah, in pomnimo djanja vaše vere, in truda, in ljubezni, in poterpežljivosti v upanji v Gospoda našega Jezusa Kristusa pred Bogom in Očetom našim; ko vemo ljubi bratje, da je od Boga vaše izvoljenje, ker naš evangeli ni bil le v besedi pri vas, ampak tudi v moči, in v svetem Duhu, in v velikej obilnosti, kakor veste, kakošni smo bili med vami zavoljo vas. In vi ste po-

1) Kor. 12, 7.

snemavci naši in Gospodovi postali, ker ste besedo sprejeli v velikih nadlogah s veseljem svetega Duha; tako ste podoba postali vsim vernim v Macedonii in v Ahaji. Zakaj od vas se je razglasila beseda Gospodova ne le po Macedonii in po Ahaji, ampak tudi na vse kraje je šla vaša vera, ktero imate v Boga, tako, da nam ni treba kaj govoriti. Saj sami od nas oznanujejo, kako smo bili pri vas sprejeti, in kako ste se od malikov k Bogu obernuli, služiti živemu in pravemu Bogu, in čakati njegovega Sina s nebes, kterega je od mertvih obudil, Jezusa, kteri nas je otel prihodnje jeze.

Razlaganje. Sv. Pavl voši Tesaloničanom božjo milost in vso srečo, in jim na znanje da svoje serčno veselje, da je mu Bog dal, njim sv. vero oznanovati in jih toljko kerstiti; da to vero oni lepo v djanji kažejo, da zvesto po veri tudi žive, in da je tudi njih upanje terdno, po kterem pri vsih svojiih križih in težavah pričakujejo doseči, kar je nam obljubil naš gospod Jezus Kristus, da jih je izvolil, in da bojo, ako v božjej milosti do konca stanovitni ostanejo, večno zveličanje dosegli. On jih pohvali, da niso le samo božjo besedo, ako ravno so se za vere delj velike nadloge kazale, s veselim sercom sprejeli, temuč da so po svojem keršanskem zaderžanju izgled vsim vernim postali. O da bi se ravno tudi reči moglo od sedajnih kristjanov, da imajo živo djansko vero, in terdno zaupanje, da so od Boga izvoljeni in nevernikom v izgled. Najte nam to serčno želeti, in se vsih lenih in merzlih kristjanov v svojih molitvah spomniti, da jim vsmiljen Bog gnado podeli, po veri živeti!

Evangeli svetega Matevža 13, 31 — 35.

Tisti čas je Jezus množicam to priliko povedal: Nebeško kraljestvo je podobno ženofovemu zernu, ktero je človek vzel, in na svojo njivo usejal. Ktero je sicer nar manjše zmed vsih semen; kadar pa zraste, je veče, kakor vse zeliša, in je drevo, tako da ptice spod neba pridejo, in prebivajo na njegovih vejah. Drugo jim je govoril: Nebeško kraljestvo je podobno kvasu, kterega je žena vzela, in vmesila med tri polovnike moke, da se je skvasilo. Vse to je Jezus množicam govoril v prilikah, in brez prilik jim ni govoril, da se je dopolnilo, kar je govorjeno po preroku,

ki pravi: Odperl bom v prilikah svoje usta, in bom izrekal skrito od začetka sveta.

Kaj pomeni nebeško kraljestvo?

Cerkvo in nauk Jezusa, ki nas v nebesa pelje.

Zakaj se cerkva ženofovemu zernu primerja?

Ker je ona njemu jako podobna. Ženofovo zerno je sicer nar manjše zmed vsih semen, pa vendar v juternih deželah hitro in visoko zraste in postane drevo, tako da ptice spod neba pridejo in prebivajo na njegovih vejah; kakor je le mal prostor, kamor se zernce ženofovo zaseje, ravno tako se je v malem kraju zemlje, v neznanem kotecu zvunaj Betlehemskega mesta to božje kraljestvo sv. keršanske vere začelo, kjer se je Jezus rodil. Le malo je bilo molcov v samotnem hlevu', ki so Jezusa, božjega Sina spoznali; samo nekoliko pastircev je bilo, ki so s angelci njega o rojstvi molili. Le malo število je bilo od kraja Jezusovih prijatlov, nekoliko ribčev je bilo, s kterimi je on nebeško kraljestvo začel, da so v njega verovali in za njim hodili. Kakor pa ženofovo zerno malo ne zaostane, ampak v Judovskej deželi hitro zraste široko in visoko drevo; ravno tako se je tudi božje kraljestvo, od Kristusa na zemljo zasjano, hitro razširilo. Po vsih krajih, deželah in kraljestvih cele zemlje se njegova sveta vera razlaga, revni in bogati, kralji in cesarji tisto spoznajo, po njenih navkih živijo in vživajo v njej veselje in mir, kakor ptice, ki izpod neba priletijo in na ženofovih košatih vejcah lepo senčijo. — Blagor tudi nam, kristjani! ki smo tiste presrečne ptičice, ki na vejah sv. keršanske vere, v senci božje milosti prebivamo, in če se v ljubezni Jezusovej vsim hudim navadam skrijemo, še enkrat bolj srečni tamkaj na večno počivali bomo, ako vredni prebivavci nebeškega kraljestva postanemo.

Zakaj se Kristusov navk kvasu primerja?

Kakor mali kvas veliko moke spremeni, tako tudi keršanski navk vsakega človeka, ki ga sprejeme, prešine in prerodi, posveti njegove misli, besede in djanje, in jih stori Bogu dopadljive, on nas spreoberne v clo nove ljudi.

Kako se je Kristusova vera tako hitro razširila?

Pomagali so: 1. Božja vsemogočnost in čudeži, ktere so se pri oznanjenju sv. vere godili. 2. Navk sam, ker nas

tako lepo in jasno poduči od Boga in njegovih lastnosti, od njegove ljubezni do nas, od našega cila in konca, od večnega življenja i. t. d. 3. Ljubezen in lepo zaderžanje pervih kristjanov, s čimur so nevernike k sebi nagnili. 4. Preganjanje keršanske vere in kristjanov, zakaj kakor Tertuljan pravi: „kerv mučencev je postala seme, iz kterega so kristjani prirastli.“ Tudi kriva vera Muhameda in drugih je se hitro in široko razširila; ali se je pa čuditi, da se ljudi radi in hitro tega poprimejo, kar mesu in kervi služi, in kamor hudo nagnjenje človeka že prej vleče. Ako se tak navk dalje razširi, tako ni, kakor Tomaž Morus, kanterburski nadškof, po pravici pravi, večji čudež, kakor to, da težek kamen sam od sebe v globočino pade; — razširjati pa tako vero, ktera je kakor keršanstvo, vsemu človeškemu poželenju in nagnjenju nasproti, k temu je človeška moč in pamet preslaba.

Zakaj je Jezus vselej v prilikah govoril?

Da njegove sv. besede in navke tudi slabi in neučeni lehko razumijo; včasi pa tudi, da so ga le tisti zastopili, ki so bli dobre pravične volje. Naj se to k sercu vzemejo tisti, ki druge učijo, naj vselej na to gledajo, kaj in kako njegovi poslušavci ložej zastopijo, ne pa, kako si oni večjo čest in slavo pridobijo. — Zahvali se dones Jezusu Kristusu, da te je k sv. cerkvi poklical, in pridružil, in tudi si prizadevaj vselej v božjej gnadi živeti, da vsih cerkvenih zakladov, molitve in drugih dobrih del vreden in deležen postaneš.

Zdihlej. O vsmiljeni Jezus! v tvojej cerkvi je že mnogo kristjanov poduk, potolaženje in milost sprejelo, daj tudi nam mirno v njenej senci počivati in daj, da nas tvoja beseda skoz in skoz prešine, v nove ljudi prerodi, in pred tvojo jezo varje. Amen.

Nedela Septuagesima.

Zakaj se donašnja nedela „Septuagesima“ imenuje?

Septuagesima se pravi po slovensko: „Sedemdesetnica.“ Nekteri brumni kristjani, zlasti duhovniki so po pervem Orleanskem sboru začeli 70 dni pred veliko nočjo se postiti; zato se ta nedela sedemdesetnica pravi, ker je od nje do velike noči ravno 70 dni.

Ravno tako se tudi druga in tretja predpepelnična nedela pravi: „Seksagesima in Kvinkvagesima“, to je: šestdesetnica in petdesetnica, zato ker je še odtlej skori toljko dni do velike noči.

Zakaj so se nekdaj 70 dni pred veliko nočjo postili?

Alkuin in Almarij pravita, da se je to zgodilo v spomin 70 letne sužnosti Judov v Babilonii. Kakor so Judi v tej sužnosti skoz 70 let za svoje grehe pokoro delati morali, in s tim zaslužili priti v obljubljeno deželo; tako so se tudi kristjani 70 dni postili in pokoro delali, božjo milost in gnado spet doseči. Pabodi kakor hoče, to je gotovo, da cerkva na donešno nedelo začne vsim kristjanom post in pokoro priporočevati in tako jih na sveti postni čas pripravljati; zato tudi v cerkvenih časih (breviru) opominja na sužnost človeškega roda pod hudičevo oblastjo, v ktero smo mi po Adamovem grehu prišli, in ta sužnost je omilovanja več vredna, kakor Judovska sužnost v Babilonii.

Zakaj cerkva od današnje nedele do velike noči opusti vse veselo petje, postavim: „Alelujo, Te Deum laudamus, Gloria in exc.“ i. t. d.?

Svoje verne sčasoma na sveti postni čas pripraviti in jih opomniti na pokoro, ktero moramo za svoje grehe storiti s tim, da svoje grehe oplakujemo, zapovedani post zvesto deržimo, križe in težave voljno poterpimo, in dobre dela doprinašamo. Nas opomniti na grozno nesrečo, v ktero je nas greh pahnul, nas spodbosti k pravej pokori, kliče sv. cerkva v začetku sv. meše s kraljem Davidom takole: „Obdale so me smertne bolečine — bolečine peklenske so me obdale. V svojej bridkosti sem klical k Gospodu, sem vpil k svojemu Bogu; in on je vslišal moj glas iz svetišča.“ [1] „Tebe hočem ljubiti, o Gospod! moja moč, moje prebivališče in moj odrešenik.“ [2] Čast in hvala itd.

Cerkvena molitva: Molitve svojega ljudstva dobrotljivo usliši, prosimo, o Gospod! da, ker smo zavoljo svojih

---

1) ps. 17, 5; 2) ps. 17, 2.

grehov po pravici tepeni, za voljo časti tvojega imena milostljivo rešeni bomo. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla apostelna do Korinčanov 9, 24 — 27 in 10, 1 — 5.

Bratje! ne veste li, da tisti, kteri v ograji teko, vsi sicer teko, pa le eden stavo dobi? Tako tecite, da jo dosežete! Vsak pa, kteri se na preganjanje skuša, se vsega zderži, in oni sicer, da strohljivo krono prejmejo, mi pa nestrohljivo. Jaz tedaj tako tečem, ne kakor nepremišljeno, se tako bojujem, ne kakor da bi po vetru mahal; ampak terem svoje telo, in v sužnost devam, da, ko druge učim, sam ne bom zaveržen. Nočem namreč bratje, da bi ne vedeli, da so naši očetje vsi pod oblakom bili, in vsi skozi morje šli, in so bili vsi v Mojzesa kerščeni v oblaku in v morji, in so vsi eno duhovno jed jedli, in vsi eno duhovno pijačo pili (pili so pa iz duhovne skale, ktera je za njimi hodila; skala pa je bila Kristus); ali njih več ni bilo Bogu prijetnih.

Razlaganje. Pravo pokoro storiti, nas sv. Pavl opominja in nam tri izglede pred oči postavi:

1) To kažejo ajdi. Nekdajni ajdi so se v mnogoterih igrah skušali, kdo bi slavo dobil. Nar bolj imenitno je bilo tekališče zraven mesta Korinta. Po štirji so tekali, in kdor je vse prekosil in med vsimi pervo stavo dosegel, je stavilo veličastno prejel; veliko je bilo poklicanih, malo pa izvoljenih.

Tudi naše živlenje, pravi sv. Pavl, je tako tekališče, postavljena cena je nam krona večnega živlenja: „Tecite tako, veli sv. Pavl kristjanom, da venec večnega živlenja dosežete! Pa kaj, da nas veliko dremlje, še več po malem leze, brez vse skerbi doseči lepo ceno našega časnega teka. Bog nas tega obvari!

Še drugo navado so neverni Gerki imeli. Junaki so se namreč metali in poskušali, kdo je bolj močen. Skerbno so se na ti boj pripravljali, in se vsega zvesto varovali, kar bi vtegnilo jih oslabiti. — Ker se neverniki za venljiv venec toljko trudijo, se vsega zderžijo, kar bi jim škodovalo in moč vzelo, za koljkor več se moramo mi vsi škodljivega varovati in v dobrem terditi, ki se bojujemo za nestrohljivo, večno krono! —

2) Pokaže Pavl s svojim izgledom. On pravi, da tudi on teče, in se bojuje za večno krono, pa ne kakor nepremišljeno, ne kakor bi po vetru mahal; jaz se vedno oziram na večno krono, ktero bo tisti dosegel, ki bo po zapovedih sv. evangelja živel in s krepko roko, to je: s postom, s zatajo, molitvo in čuvanjem itd. svojega sovražnika, pregrešno telo tere in zmaguje, in ga v sužnost pameti deva. Če ravno je sv. Pavl posebne milosti od Boga prejel, vender je spoznal za potrebno, svoje pregrešno telo treti in zmagovati, da ne bo pogubljen; kako se sme grešnik prederzniti upati, da bo brez pokore in vojske v nebesa prišel?

3) Pokaže Judovski narod. Moram vas opomniti, veli sv. Pavl, na velike dobrote, ktere je vsmiljen Bog našim očetom storil, ko jih je Mojzes v obljubleno deželo peljal. Oblak, po dne temen, da jim je senco in hlad delal, po noči svetel, da so luč imeli in pote vidili, je pred njimi hodil; vsi so pod njegovo senco hodili. Ta čudna megla je bila pripodoba posvečujoče gnade božje svetega kersta. — Skoz rudeče morje so vsi šli, in to je napomen kopali sv. kersta. Mano so vžili vsi, ona je bla podoba duhovske jedi presvetega rešnjega telesa. Vsi so pili vodo, katera je čudno iz skale pritekla, ko je Mojzes na božjo povelje s palico na skalo vdaril, in skala je pokazala Kristusa, in voda iz skale kaže studenec milosti, ki nam po zasluženju Jezusovem neprenehoma teče. Ali vendar, pravi sv. Pavl, poglejte nad večim delom iz med naših očakov, ki so bli vsi tih čudnih dobrot deležni, Bog dopadenja ni imel. Grešili so, v puščavi konec vzeli in niso v obljubleno deželo došli. Ne zanašajmo se toraj, da smo kerščeni, da imamo dar sv. meše, in gnade sv. zakramentov; kakor nekdajni, nestanovitni, hudobni Izraelci, bomo zaverženi tudi mi, če si ne prizadenemo hudo poželenje premagati, svoje grehe s pravo grevengo, s postom in s dobrimi deli omiti in tako nebeško krono doseči. Nebeško kraljestvo silo terpi in le, kteri si silo prizadenejo, ga bojo dosegli.

Zdihlej: O vsmiljeni Jezus! pomagaj mi, da se bom po izgledu sv. Pavla s Tvojo pomočjo trudil in prizadjal,

vselej in stanovitno brumno živeti, po tem takem popolnost in po tej sv. nebesa doseči! —

Evangeli svetega Matevža 20, 1 — 16.

Tisti čas je Jezus svojim učencom to priliko govoril: Nebeško kraljestvo je podobno hišnemu gospodarju, kteri je zjutraj zgodaj šel najemat delavcev v svoj vinograd. Kadar je pa delavcov najel po denarji na dan, jih je poslal v svoj vinograd. In ob tretjej uri je vun šel, in vidi druge na tergu brez dela stati, ter jim je rekel: Pojdite tudi vi v moj vinograd, in kar bo prav, vam bom dal. In oni so šli. Sopet je vun šel ob šestej in devetej uri, in je ravno tako storil. Okoli enajstih pa je vun šel, in najšel druge postajati, in jim reče: Kaj stojite tukaj brez dela cel dan? Mu reko: Ker nas ni nihče najel. Jim reče: Pojdite tudi vi v moj vinograd. Kadar se je pa večer storil, reče gospod vinograda svojemu hišniku: Poklici delavce, in daj jim plačilo, in začni od poslednjih do pervih. So prišli tedaj, kteri so bili okoli enajste ure najeti, in so prejeli vsak po denarji. Ko so pa tudi pervi prišli, so menili, da bodo več prejeli; pa tudi oni so po denarji prejeli. In ko so ga prejeli, so godernjali nad hišnim gospodarjem, rekoč: Leti poslednji so le eno uro delali, in si jih nam enake storil, ki smo težo dneva in vročino prenesli. On pa je odgovoril in rekel enemu zmed njih: Prijatel! ne delam ti krivice: ali se nisi za denar z menoj pogodil? Vzemi, kar je tvojega in pojdi; hočem pa tudi temu poslednjemu dati, kolikor tebi. Ali mi ni perpuščeno storiti, kar hočem? Je li tvoje oko hudobno, ker sim jaz dober? Tako bodo poslednji pervi, in pervi poslednji; zakaj veliko je poklicanih, malo pa izvoljenih.

Kaj pomeni v donašnih evangelih „hišni gospodar,“ „vinograd“, „delavci“ in „denar?“

Hišni gospodar je Oče nebeški, kteri je v raznih časih in dobah in sicer v starem testamentu po svojih služabnikih in prerokih, v novem testamentu po svojem lastnem Sinu

in apostelnih ljudi najemal in klical, kakor delavce v svoj vinograd, to je: v svoje kraljestvo, sv. katolško cerkvo na zemlji, in za plačilo jim obljubi dati obilen denar, večno življenje v nebesih.

Kako in kedaj Bog ljudi kliče?

Oče nebeški ljudi kliče po znotrajnih nagibih, po pridgarjih in spovednikih, po duhovnih in drugih knjigah in govorih, po dobrotah, ktere nam daje, po nadlogah, ki nam jih pošilja, po vsih prigodbah našega življenja; on nas kliče celo naše življenje, od perve ure naše mladosti do ednajste ure naše starosti v srednjih in starih letih, kar različne ure v sv. donašnjih evangelih pomenijo.

Kaj se pravi v vinogradu delati?

Se pravi: delati za Boga in božjo čest, za svoje in svojega bližnjega zveličanje se truditi, bojevati in terpeti, kakor donešno berilo kaže. Kakor se toraj v vinogradu seka, kople, trebi, reže, polija, sadi, veže i. t. d. tako naj tudi storimo v duhovskem vinogradu; sekati in kopati moramo v duši skoz pogostno premišljevanje smerti, sodbe in večnosti, skoz pogostno izpraševanje svoje vesti; trebiti in rezati moramo iz svojega serca korenine hudega poželenja in grešnih navad skoz pravo resnično pokoro; saditi moramo v sercu čednosti in dobre dela in polijati in krepčevati jih s molitvo in s sv. zakramenti, s branjem dobrih bukvic in poslušanjem božje besede.

Kaj je storiti, da se greh in huda navada iztrebi?

Ker je težko in težavno greh in grešne navade izkoreniniti, je človeku treba:

1) da premišljuje gnusobo in gerdobo greha, ter ga iz celega serca studi;
2) da oživi v svojem sercu gorečo željo, greha se znebiti;
3) da goreče prosi Boga za njegovo milost in pomoč, brez ktere ne more nič dobrega storiti;
4) da v kakej dobrej knjigi bere od ravno tega greha, kterega se znebiti želi;
5) da božjo besedo v pridigah in keršanskem navku rad in zvesto posluša;

6) da posebno časti kakega svetnika, kteri se je v svojem življenju ravno s tim grehom srečno bojeval; postavim: sv. Marijo Magdaleno, sv. Auguština, ki sta se greha nečistosti srečno znebila;
7) da se posti, vbogaime daje, in druge dobre dela doprinaša;
8) da vsakden svojo vest na tenko izprašuje in posebno na to gleda, zakaj in kako je v stare grehe spet zapadel.

Ali je že dosti, da se le samo grehi in hude navade iztrebijo?

Ni, temuč velja tudi saditi čednosti in dobre dela, ako hočemo dobiti večno plačilo.

Kako pa gre čednosti v serce saditi?

Se mora obuditi goreča ljubezen do tiste čednosti, ktero si hočeš posebno zadobiti in si privaditi; moramo vedno hrepeneti po tej čednosti; Boga za njegovo pomoč pogosto prositi; duhovne knjige brati, v kterih se ta čednost opisuje in priporoča; keršanski navk s veseljem poslušati, večkrat pobožno in vredno se spoveti in k božjej mizi podati, in spovednika za svet prašati, kaj je toriti, da bomo v tej čednosti stanovitni, in slednič na pomoč in za priprošnjo klicati tiste svetnike in svetnice, ki so to čednost posebno ljubili in pokazovali.

Kteri ljudi stoje brez dela in leni na tergu?

Tisti, kteri ne delajo za božjo čest, za svoje zveličanje in za zveličanje svojega bližnjega, naj delajo noč in den; ako to zamudijo, nič ne pomaga, zakaj naša najperva in največja skerb mora biti, iskati nebeško kraljestvo. Leni so pa:
1) tisti, kteri nič ne delajo;
2) kteri hudobno delajo;
3) kteri delajo, pa le kaj drugega, kar jim stan in služba zapove, in
4) kteri ne delajo s dobrim namenom, ne iz ljubezni do Boga. Ta lenoba nas pripravi ob večno plačilo, kakor tudi hlapec plačila ne dobi, ako clo nič, ali pa proti volji svojega gospoda dela. Mi vsi smo božji hlapci, in ne moremo reči, da nas nikdo ni najel. Že pri sv.

kerstu je nas izvolil za svoje služabnike, da bi delali v njegovem vinogradu, njemu služili in se večno zveličali. Kaj bo nebeški Oče enkrat rekel tistim kristjanom, ki so leni stali in postopali, ali so delali proti njegovej volji?

Zakaj so poslednji toljiko dobili, kot pervi, ki so cel dan delali?

Nam pokazati, da Bog ne gleda, kako dolgo, temuč veliko več, kako zvesto kdo dela in njemu služi. Nekteri vse dni svojega življenja, drugi le majhen čas Bogu služijo; razbojnik na križu je eno uro po božjej volji bil, vender je šel u nebeško kraljestvo. Zna se primeriti, da človek, ki je le kratko časa Bogu služil, veliko več zaslug pri Bogu ima, kakor tisti, kteri so dolgo pa ne tako goreče in zvesto njemu služili.

Kaj pomeni godernjanje tistih, ki so bili pervi poklicani?

Pervi poklicani u priliki pomenijo Jude. Kristus je hotel reči, da se bojo Judi jezali in godernjali, ker bojo ajdi, ki so bli pozdej poklicani, ravno tiste gnade, obljube in plačila prejeli; kar se je pozdej res tudi zgodilo. V nebesih pa ne bo taka; tam ni nevošljivosti, in zavida, ni godernjanja. Svetniki božji, ki so dolgo let Bogu služili, bojo božjo milost častili in hvalili, s ktero Bog spokorjene grešnike in tiste sprejema, ki so mu le kratko služili. Vsi bojo dobili obljubljeni denar, to je: bojo dosegli nebeško kraljestvo, bojo Boga gledali in večno vživali. To plačilo vse brumne enako čaka; le samo u slavi in veličanstvu in nebeškem veselju bode nekak razloček, ker Kristus sam pravi: „da bode vsaki prejel po svojih delih.“

Kar je hišni gospodar godernjačem odgovoril, nas uči: ne godernjati ali ne zavidovati, ako Bog drugim obilnejše gnade in dare deli; zavid in nevošljivost je gerda in ostudna reč; je Bogu zoperna, ja je hudičeva strast: „po hudičevej nevošljivosti je smert v svet prišla.“ [1]) Nevošljivi toraj ravnajo po hudičevo, pa le sami sebi škodujejo, ker jih nevošljivost peče, grize in vjeda. Vsi drugi grehi prinesejo

1) Modr. 2, 24.

človeku, ako ravno, le goljufno in kratko veselje in sladkost; alj nevošljivost peče in vjeda tiste, ki so njej podverženi.

Kaj je to: Pervi bojo poslednji, in poslednji pervi?

Sv. Janez Krizostom pravi, da pervi poklicani pomenijo Jude, posledni poklicani pomenijo ajde. Judi so bli prej poklicani v vinograd cerkve, so se pa ustavljali božjemu poklicu; neverniki so bli še le potlej poklicani, in oni so bli božjemu poklicu pokorni. Pred drugim Jezusovim prihodom na sodnji den se bojo pa tudi Judi spreobernili, in tako bo resnično, kar je Jezus govoril: „Bojo pervi poslednji, in poslednji pervi.“ Jezus je sicer vse jude poklical, ali le malo je jih za njim hodilo, le malo je toraj tudi izvoljenih. Kristjani so tudi vsi poklicani; veliko je kristjanov, malo jih je pa, ki bi živeli po volji božjej; veliko jih je, da u Kristusa verujejo, življenje po Kristusu je pa le koj sila redko. O Kristjan! premisli to: „Vsi smo poklicani,“ premisli: „le malo je pa izvoljenih!“

Zdihlej: O vsmiljeni Oče nebeški, ki si nas ne po našej zaslugi temuč po samej svojej milosti u svoj vinograd, to je v svojo sveto katoljško cerkvo poklical, in nam v njem delati zapovedal: dodeli nam, ponižno te prosimo, svojo pomoč, da ne bomo v lenobi živeli, temuč kakor pridni delavci tvojo sveto voljo zvesto spolnovali. Kar smo morebiti v tem letu zamudili, hočemo zanaprej lepo in zvesto popraviti, da po srečno dokončanem delu prejememo obljubljeno plačilo v nebesih; po Jezusu Kristusu. Amen.

Nedela Seksagesima.

Pri navku za nedelo Septuagesimo je pokazano, zakaj se ta nedela tako imenuje. Uvod sv. meše je vzet iz psalma 43: „Zbudi se! zakaj spiš, Gospod! Ustani in ne zaverzi nas na veke. Zakaj odvračaš svoje lice, pozabljaš na našo revnost? Zakaj v prah poderta je naša duša, in na zemlji visi naš trebuh? Ustani Gospod! pomagaj nam, in odreši nas zavolj imena svojega. Čast in hvala itd.

Cerkvena molitva: O Bog! ker vidiš, da se na nobeno svoje delo ne zanesemo: dodeli milostlivo, da bomo skoz

brambo (svetega Pavla) vučenika nevernikov pred vsim hudim obvarvani. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz 2. lista sv. Pavla apostelna do Korinčanov 11, 19—33; in 12, 1 — 9.

Bratje! radi prenesite nespametne, ker ste sami pametni. Preterpite namreč, ako vas kdo sužnje stori, ako vas kdo objeda, ako vam kdo jemlje, ako se kdo povišuje, ako vas kdo v obraz bije. Po nečasti rečem, kakor da bi bili mi slabi v tej reči. V čemur si kdo kaj upa, (po nespameti govorim), si tudi jaz upam. Hebrejci so, jaz tudi; Izraelci so, jaz tudi; zarod Abrahamov so, jaz tudi; služabniki Kristusovi so, (kakor manj pameten rečem), jaz še več; sim bil v mnogih nadlogah, večkrat v ječah, v ranah čez mero, velikokrat v smertnih nevarnostih. Od Judov sim jih petkrat po štirdeset, eno manj prijel. Trikrat sim bil s šibami tepen, enkrat kamnjan, trikrat se je z menoj barka razbila, noč in dan sim bil v globočini morja; velikokrat na potih, v nevarnostih na vodah, v nevarnostih med razbojniki, v nevarnostih med rojaki, v nevarnostih med neverniki, v nevarnostih v mestu, v nevarnostih na samoti, v nevarnostih na morji, v nevarnostih med lažnjivimi brati; v trudu in terpeži, v mnogem čuvanji, v lakoti in žeji, v pogostnih postih, v mrazu in nagoti. Zraven tega, kar je zvunajnega, imam svoje vsakdanje opravke, in skerb za vse cerkve. Kdo oslabi, in bi jaz ne oslabel? Kdo se pohujša, in bi mene ne peklo? Ako bi se hotel hvaliti, se bom hvalil svoje slabosti. Bog in oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, kteri je hvaljen vekoma, ve, da ne lažem. Namestnik kralja v Damasku je Damasko mesto z varhi obdal, da bi me vjel; ali skozi okno sim bil v koši po zidu spuščen, in tako sim ubežal njegovim rokam. Ako bi se hotel hvaliti, (kar sicer nič ne pomaga,) bom prišel do prikazen in razodenj Gospodovih. Vem človeka v Kristusu, kteri je bil pred štirnajst leti (ali v telesu, ali zunej telesa, ne vem, Bog ve,) zamaknjen v tretje nebo. In vem tacega človeka, da je bil (ali v telesu, ali zunej telesa, ne vem, Bog ve,) zamaknjen v raj, in je slišal skrivne besede, kterih človeku ni pripuščeno govoriti. Tega se bom hvalil; sebe pa ne bom hvalil, razun svojih slabost. Zakaj, ko bi se tudi hotel hvaliti, bi ne bil nespameten, ker bi resnico govoril; zderžim se pa, da kdo več od mene ne misli, kakor kar na meni vidi, ali kar sliši iz mojih ust. In da se zavoljo velicega razodenja ne prevzamem, mi

je dano želo mojega mesa, služabnik satanov, da me bije. Za tega voljo sim trikrat Gospoda prosil, da bi odstopil od mene; pa mi je rekel: Dovolj ti je moja gnada, ker moč se v slabosti popolnama skaže. Rad se bom tedaj hvalil svojih slabost, da prebiva v meni moč Kristusova.

Zakaj se v donašnem berilu in tudi pri sv. meši spomin stori na sv. Pavla?

Ker se dones v Rimu štacijon, ali božja služba v cerkvi sv. Pavla opravlja, in ker nas cerkva dalej opominja, da bi tako, kakor sv. Pavl, kteri je s božjo pomočjo toljiko delal in prestal, tudi mi delali in terpeli na božjo čest in zveličanje svoje duše.

Zakaj pravi sv. Pavl tako slavne reči sam od sebe?

To sv. Pavl ni storil iz hvale-in slave-željnosti, temuč k božjej česti, in iz ljubezni in k pridu Korinčanov. Bili so Korinčani pridni kristjani. Po Pavlovem odhodu pridejo judovski širokoustniki, in pravijo, da so le oni pravi učiteli, zaničvaje sv. Pavla, kakor bi pravi apostel ne bil. Korinčanov del bahačem verjame, jim daja, karkolj poželijo, sv. Pavla pa in njegove navke celo pozabi. Take zvijače razjasniti, nesrečo od Korinčanov odverniti, in vse overe razširjevanja sv. vere podreti, se vidi sv. Pavl prisilenega, se za svojo poštenje poskusiti, in vse to odkritoserčno povedati, kar je mu Bog razodel in kar je on za Boga del že delal in preterpel. Tako hoče on svojim besedam moč in veljavnost spet pridobiti, ktero so jim bahači in krivi preroci vzeti hotli.

Zakaj pravi sv. Pavl: Kdo oslabi in bi jaz ne oslabel? Kdo se pohujša i. t. d.?

On s tim hoče reči: Slabost v veri, lenoba, boječljivost toljko Korinčanov mi tako globoko sega, kakor bi moral vse to jaz občutiti. Ko se drugi pohujšajo in v svojej sv. veri, brumnem zivljenju, v miru in pokoju motijo, me žalost obide in serčna želja peče pomagati.

Kaj je to „želo mesa“ služabnik satanov, ki je Pavla nadleževal?

Nekteri učeniki pravijo, da so to mesene skušnjave, nečistne misli in želje; drugi pa pravijo, da so zunajne bolečine, stradovanje, preganjanje, ktero je moral Pavl vedno terpeti.

Kako je sv. Pavl zamogel, vse to premagati in preterpeti?

Z božjo pomočjo, ktera je ga, kakor sam pravi, v slabosti podpirala.

Zdihlej: Dodeli mi, o Bog! gnado in pomoč, po izgledu sv. Pavla, ki je za tebe del toljko delal in prestal, se truditi, križe in težave voljno nositi, dobre dela dopernašati in pri nobenej reči svojo temuč le tvojo čest iskati! Amen.

Evangeli svetega Lukeža 8, 4 — 15.

Tisti čas, ko se je silno velika množica sošla, in so iz mest k Jezusu hiteli, je v priliki rekel: Sejavec je šel sejat svoje seme; in ko je sejal, ga je nekaj padlo poleg pota, in je bilo pohojeno, in ptice neba so ga pozobale. In drugo je padlo na skalo; in kadar je pognalo, je usahnulo, ker ni imelo vlage. In drugo je padlo med ternje, in ternje, ki je z njim vred raslo, ga je zadušilo. In druge je padlo v dobro zemljo; in je raslo, in storilo stoteren sad. Kadar je to rekel, je zaupil: Kdor ima ušesa za poslušanje, naj posluša. Njegovi učenci pa so ga vprašali, kaj je ta prilika. In on jim je rekel: Vam je dano vedeti skrivnosti božjega kraljestva, drugim pa v prilikah, da gledajoči ne vidijo, in poslušajoči ne umijo. Prilika pa je ta: Seme je božja beseda. Kteri so pa poleg pota, so tisti, kteri poslušajo; potlej pride hudič, in vzame besedo iz njih serca, da verujoči niso zveličani. Kteri so pa na skali, so tisti, kteri kadar slišijo, s veseljem besedo sprejmejo; in ti nimajo korenine, ker nekaj časa verujejo, in ob času skušnjave odstopijo. Ktero je pa med ternje padlo, so tisti, kteri so slišali, in gredo, in so od

skerbi in bogastva, in sladnosti življenja zadušeni, in ne obrodijo sadu. Ktero je pa v dobrej zemlji, so tisti, kteri besedo slišijo, in jo v dobrem in nar boljšem sercu ohranijo, in sad obrodijo v poterplenji.

Zakaj se božja beseda semenu primerja?

Zato, ker iz božje besede prirastejo dobre dela, kakor iz dobrega semena dober sad; in ker človek brez božje besede ne more dobrih duhovnih sadov roditi [1]) ravno tako malo, kakor neposjana njiva ne more dober sad prinesti. Za tega del je sv. Auguštin rekel, da je človeku božja beseda ravno tako potrebna, ko telo Kristusovo, in da tisti, kteri božjo besedo nezvesto posluša, ravno tako kaznovan biti zasluži, kakor tisti, ki Kristusovo telo pusti na zemljo pasti.

Zakaj Jezus kliče: „Kdor ima ušesa za poslušanje, naj posluša?“

Da pokaže, kako imeniten in potreben je nauk, ki je v tej priliki zamotan, da ga naj poslušavci dobro poslušajo in prevdarijo. Za res je: božjo besedo poslušati, jo v sercu ohraniti, in po njej se ravnati, je za zveličanje neobhodno potrebno. Sv. Pavl pravi: „Kako bojo v njega (Jezusa) verovali, od kterega niso slišali.“ [2]) Jezus sam je rekel: „Blagor tistim, kteri božjo besedo poslušajo, in jo ohranijo“ [3]) in sv. Auguštin pravi: „Verjemite, ljubi brati! kakor truplo po lakoti in stradovanju oslabi, in se k golej senci posuši, tako se bo tudi duša, ako je božja beseda ne oživi, posušila, in za vsako dobro delo nevgodna postala.“

Odkod je toliko ljulke, ker se dobro seme božje besede tako pogosto seje?

Ljulka je odtod, ker božje seme, kakor Kristus pravi, alj na pot, alj na skalo, alj med ternje, in le redko na dobro zemljo pade. Serca nekterih poslušavcev božje besede so podobne vglajenej cesti, po kterej hodijo pravični in nepravični, in na kterej je veden šum in nepokoj; v takih vglajenih, terdih in nepokojnih sercih božja beseda ne more sadu prinesti, ona bo pohojena alj pozobana; serca druzih po-

1) Gal. 5, 22. 2) Rim. 10, 14. 3) Luk. 11, 28.

slušavcev so podobne skali, ki nima za semensko rast zadosti mokrote; taki kristjani so nestanovitni; oni prejemajo s serčnim veseljem besede božjega navka, pa le tako dolgo, dokler je jih dopolniti lahko; ko jih pa kaka skušnjava pomoti, ali kaka sila zadene, ako jim kaka zguba proti ali kak dobiček se ponuja, berž zastojijo, zaveržejo resnice božjega navka, in s grešnim svetom potegnejo; — serca druzih so podobne zemlji s ternjem zaraščenej; serce takih je scer dobro, pa za vse pravično in krivično odperto: beseda božja se jih rada prime, in jih gine; ali berž ko se v svoje poprejšne zadeve povernejo, vse svoje obljube in sklepe pozabijo, njih stare grešne navade, posvetne prazne skerbi za minijoče bogatstvo besedo božjo zadušijo, in sladno posvetno življenje jo zamori.

Zakaj bogastvo moti človeka, da ne more božjo besedo pridno poslušati in zvesto deržati?

Zato ker bogastvo človeka, ki preveč svoje serce nanj veže, vselej in povsod iznemiri in mu brani, za druge reči skerbeti, in to, kar je pri pridigi slišal, v sercu obderžati in premišljevati. Ravno to storijo raztrošene misli in prazne skerbi.

Kako se moremo pri pridigi znebiti praznih misel?

Ako terdno zaupamo, da bo ti čas, dokler se mi v cerkvi pri božjej službi znajdemo, vsemogočni Bog naše pohištvo in posestvo varval, kakor je to v 2. bukv. Mojz. 34, 24. sam obljubil. —

Od moči alj kreposti božje besede.

Prerok Jeremij [1]) pripodobuje božjo besedo *kladvu*, ki kamnate serca razdrobi; *ognju*, ki moč irje pregreh izsuši, in globoko zaraščene hude navade povžije; kralj David pripodobuje jo *gromu*, kteri vse strese, *burji*, ki Libanonske cedre zlomi, *luči*, ki teme nevednosti prežene, in *vračtvu* (arcnii), ki pred grehom obvarje; [2]) sv. Pavl *meču*, ki telo in dušo preseka, to je: mesene želje iz duše zpravi, [3]) sv. Jakop [4]) *ogledalu*, v kterem zagleda človek svoje slabosti

1) Jer. 23, 29. 2) ps. 28, 3; 118, 105; 129, 3; 3) Hebr. 4, 12. 4) Jak. 1, 23.

in grehe; prerok Izaija *rahlemu dežu,* ki duhovsko zemljo namoči in rodovitno stori, in Jezus sam pravi, da je seme, ktero v dobrem sercu stoteren sad obrodi. [1]) Tako je, postavim, le malo zernice tega božjega semena pri mnogih svetnikih obilen sad svetosti in popolnosti doneslo. Sv. Avguština so le te besedice: „Kakor po dnevu pošteno hodimo ne v prožrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti“ [2]) spreobernile; ravno tako sv. opata Antona lete besede pri sv. Matevžu: „Ako hočeš popolen biti, pojdi, prodaj kar imaš, in daj ubogim, tako boš imel zaklad v nebeškem kraljestvu, potem pridi in hodi za meno;“ in sv. Miklavža Tolentina lete besede: „Ne ljubite sveta, in ne tega, kar je v njem.“ [3])

Kakšni moramo biti, ako hočemo si iz pridige mnogo koristi pridobiti?

Moramo biti dobra, in pridno pripravljena zemlja, to je: moramo s ponižnim sercom resnico iskati, dober nauk poželjeti in za svoje zveličanje goreti; na poslušanje božje besede, zlasti v pridigah in keršanskih naukih, se pripraviti, zvesto poslušati, svete resnice v sercu ohraniti in po njih živeti.

Kaj je storiti pred pridigo?

Sv. Krizostom vpraša: „Kdo je, ki žlahtne pijače vlija v nečedne posode, brez da bi jih poprej ne očistil?“ Tako moramo si tudi serce saj s pravo grevengo pred pridigo očistiti, zakaj: „v grešno dušo se duh modrosti ne bo vselil.“ [4]) Preden se vseje, se tudi zemlja očisti in pripravi; tako se mora tudi naše serce pred pridigo očistiti in po dobrih mislih pripraviti, ako hočemo s dušnim pridom pridigo poslušati. Kdor le k pridigi hodi, da kej novega sliši, da ve pridižnika soditi, da ljudi vidi ali se ljudem pokaže i. t. d., je enak farisejem, ki so ravno iz takih vzrokov Jezusa poslušali, pa tudi nobenega sadu niso imeli. Pred vsim moramo goreče sv. duha za razsvečanje prositi; taka molitva je rodovitna rosa za človeško serce; dalej moramo vse posvetne ali prazne misli pred vrati zunaj cerkve pustiti, da

---

1) Luk. 8, 8; 2) Eimlj. 13, 13. 3) Jan. 2, 15; 4) Modr. 1, 4.

božje seme ne pade na pot ali pa na ternje, in tam se ne potepta ali zaduši.

Kaj je storiti med pridigo?

Moramo pridigo prav željno, zvesto in pobožno poslušati, zakaj iz ust pridigarjev sam Bog govori: „Kdor vas posluša, mene posluša.“ [1]) Pridigarji so božji poslanci [2]) in tudi ko take jih moramo poslušati: „Mi smo poslanci mesto Kristusa, ker Bog skoz nas opominja,“ [3]) smejo vsi pridigarji reči. „Ker pri branju lista kakega kralja vse tiho in zvesto posluša, da nobeden kej ne presliši od tega, kar kralj piše, koljko bolj tiho in zvesto bi imeli poslušati božjo besedo.“

Vari se, pridgarja oponašati ali zaničevati, zakaj Kristus sam pravi: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ [4]) Naj pridgar tedaj govori terdo ali mehko, prijetno ali neprijetno, naj on živi brumno ali grešno, poslušaj ga vselej zvesto; in le to glej, da bo tvoje serce rodovitna zemlja in božja beseda ostane vsigdar dobro rodovitno seme, naj ga seje kdo in kako hoče. Ne obračaj tega, kar slišiš, na druge, temuč na se; ako nemaš greha na sebi, od kterega se v pridigi govori, ne povišuj se, ne zaničuj drugih, temuč Boga hvali, in prosi, da druge k poboljšanju nagne in tebe tudi zanaprej tega greha obvarje. Vari se dalej, da ne boš dremal ali spal, govoril ali se smejal in druge motil. „Kdor je iz Boga, božjo besedo posluša.“ [5])

Kaj je storiti po pridigi?

Moramo si prizadevati, božjo besedo tudi spolnovati, in svoje življenje po njej ravnati, „zakaj ne, kteri postavo slišijo, temuč le, kteri jo dopolnijo, so pri Bogu pravični.“ [6]) Tisti, ki božjo besedo le samo poslušajo, pa ne spolnujejo, so podobni človeku, kteri ogleduje svoj obraz v zerkalu (špeglu) se namreč ogleda in gre, in berž pozabi, kakoršen je bil.“ [7])

Če pa hočemo božjo besedo spolnovati, je treba, da jo v sercu ohranimo in pogosto premišljujemo: „Srečen je, pravi Kristus, ki božjo besedo posluša, pa tudi v svojem sercu ohrani.“ [8]) Kaj pomaga piti in jesti, ako želodec živeža ne

---

1) Luk. 10; 2) Mat. 10, 16; 3) Kor. 5, 20; 4) Luk. 10, 16; 5) Jan. 8, 47; 6) I. Rim. 2, 13; 7) Jak. 1, 22; 8) Luk. 11, 18.

terpi? Jed se mora dobro prežvekati, v želodcu ostati in se v kerv spremeniti. Ravno taka je tudi s božjo besedo. Ne samo tisti den, ki pridigo slišimo, temuč večkrat skoz teden moramo premisliti, kar smo slišali, in prejiskati, kako smo ali kako hočemo to spolniti. Radi se s drugimi od keršanskih resnic pogovarjajmo, s čimur bo mnogo praznih in grešnih govorov manj na svetu, in mnogo dobrega storjenega; dajmo si kaj iz pridige ali keršanskega navka povedati, kar je posebno za stariše in predpostavljene imenitno, prosimo večkrat serčno Boga, da nam s svojo gnado pomaga, navke sv. pridige tudi spolnovati. O zares! ako bi se to lepo spolnovalo, veliko veselejše bi stalo s keršanstvom!

Zdihlej. O moj Bog! kako me je sram, da je božje seme tvoje besede, ktere si tolkokrat in tako obilno v moje serce poseval, do sedaj tako malo sadu prineslo. Oh usmili se črez me, in spreoberni moje serce, da postane dobra zemlja, v kterej bo tvoja božja beseda se vkoreniniti, lepo rasti, in dober obilen sad prinesti zamogla! Amen.

Nedela Kvinkvagesima.

V začetku sv. meše se zaslišijo zdihleji človeka, ki je v stiski, pa vendar na Boga zaupa: „Bodi moj varh, in moje pribežališče, o Bog! in pomagaj mi! zakaj moja moč in moje pribežališče si Ti, in za Tvojega imena del me boš vodil in redil.“ [1]) „V tebe, v Gospod zaupam! ne daj me pasti v sramoto, po svojej pravičnosti otmi me!“ Čest i. t. d.

Molitev cerkvena. Molitve naše, prosimo, o Gospod! usmileno vsliši; ter nas od zvéz naših grehov odvezi, in vse zopernosti ovari. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 13, 1—13.

Bratje! ko bi človeške in angelske jezike govoril, ljubezni pa bi ne imel, bi bil ko bučeč bron, ali zvoneč zvonec. In ko bi znal prerokovati, in vedel vse skrivnosti, in imel vso učenost, in ko bi imel vso vero, tako da bi gore prestavljal, ljubezni pa bi ne imel, nič nisim. In ko bi razdal ubogim v živež vse svoje premoženje, in ko bi svoje telo dal, da bi zgorelo, ljubezni pa bi ne imel, mi nič ne pomaga. Ljubezen je

1) ps. 30.

poterpežljiva, je dobrotljiva: ljubezen ni nevošljiva, ne ravna napačno, se ne napihuje, ni časti lakomna, ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice, veseli se pa resnice; vse preterpi, vse veruje, vse upa, vse prenese. Ljubezen nikoli ne mine, ako bodo ravno prerokvanja minule, in jeziki jenjali, in učenost prejšla. Zakaj le nekoliko spoznamo, in le nekoliko prerokujemo. Kadar bo pa prišlo, kar je popolnoma, bo jenjalo, kar je nekolicega. Ko sim bil otrok, sim govoril po otročje, umel po otročje, mislil po otročje; kar sim pa mož, sim opustil, kar je bilo otročjega. Zdaj vidimo skozi zerkalo, kakor v megli; takrat pa bomo vidili od obličja do obličja. Zdaj spoznam le nekoliko; takrat pa bom spoznal, kakor sim bil sam spoznan. Zdaj pa ostanejo vera, upanje, ljubezen, to troje; nar veči med temi je ljubezen.

Razlaganje. Sv. Pavl pokaže tu, kaka je prava keršanska ljubezen, kako potrebna, kako žlahtna in visoka da je. On pravi: „Vsi naturni in čeznaturni dari, vse dobre dela, ja mučanstvo človeku nič ne pomagajo k zveličanju, ako s božjo ljubeznjo sklenjeni, od nje nadušeni niso; ker le sama božja ljubezen nas in naše dela Bogu dopadljive stori.“ Stori dobrih del, kolikor hočeš, daj ubogaime, moli, posti se, delaj, kolikor hočeš, če ti manjka pri tem božja ljubezen, ali če nisi v stanu božje gnade, — za vse to ne smeš pričakovati plačila v nebesih. Zato keršanska duša! živi vselej brumno, da ostaneš zmiram v božjej ljubezni in v božjej gnadi.

Alj je res, kar neki novaki učijo, da zamore vera sama človeka opravičiti in zveličati?

Vera *sama*, ako bi bila tako močna, da bi gore prestavljala, brez *ljubezni*, to je: brez del storjenih iz ljubezni do Boga in bližnjega, ne more človeka nikolj opravičiti in zveličati. Sv. Pavl sicer pravi, da vera brez del človeka opraviči; [1]) to pravi on le od tistih del, ktere so Judi po Mojzesovej postavi le na videz in brez prave ljubezni dopernašali, nikakor pa od tistih del, ki jih človek stori v stanu božje gnade s živo, ljubeznipolno vero. Zato pravi ravno ti apostel: „da le tista vera kej velja, ki je v ljubezni delavna,“ [2]) in na Tita: „Resnična je beseda, in želim, da verne v njej

1) Rim. 3, 28; 2) Gal. 5, 6.

poterdiš, da si ti, ki v Boga verujejo, naj prizadevajo, dobre dela dopernašati, to je za človeka dobro in zveličavno;“ dalej Kolosarje opominja: „da naj so rodovitni v vsih dobrih delih. [1]) Ravno to poterdi tudi sv. apostel Jakop, rekoč: „Vera brez del je sama v sebi mertva, in človek se po delih opraviči ne pa po veri samej.“ [2]) Da je ti navk pravi in keršanski, Jezus sam poterdi: „Vsako drevo, ki dobrega sada ne prinese, bo posekano, in v ogenj verženo.“ [3]) Na sodnji den bo Kristus od vsih ljudi tirjal dobre dela, in jih bo sodil ne po samej veri, temuč tudi po njihovih delih, ktere prava vera vselej in povsod rodi. Ako toraj že vera sama človeka opraviči, zakaj tirja Jezus in njegovi apostelni dobre dela? „Tudi hudiči verjejo, in se tresejo,“ [4]) verjejo, pa vender ne bojo zveličani, temuč ta vera še le povišuje njih muke ali martre. Nauk torej, da že vera sama brez dobrih del človeka opraviči in zveliča, je očitno navku Jezusa Kristusa in njegove sv. cerkve nasproten, zmoti ljudi in njih pelje v strašne pregrehe, kar tudi dogodivščina 16. stoletja poterdi.

Alj kej koristijo dobre dela, ki jih človek stori u stanu smertnega greha?

Za take dobre dela si človek pričakovati nema večnega plačila v nebesih; pa „zmenšajo kazni (štrafe) žugane tistim, ki božje zapovedi prelomijo“ Laur. Justin., donesejo časne dobrote, čest, dolgo življenje, zdravje, srečo itd., branijo, da se človek še globej ne pogrezne, in v sercu za božjo gnado pot pripravijo. Zato piše brumni Gerzon: „Stori dobrega koljkor zamoreš, ako si ravno v stanu smertnega greha, da Bog tvoje serce razsveti.“

Zdihlej: O Bog, ki si Bog ljubezni, vlij v moje serce pravo, čisto ljubezen, da si bom po navku sv. Pavla vedno prizadeval, vselej v stanu božje milosti živeti, da bojo vse moje dela Tebi dopadljive, in za me zveličavne!

Evangeli svetega Lukeža 18, 31 — 43.

Tisti čas je Jezus dvanajstere k sebi vzel, in jim je rekel: Glejte! gremo gori v Jeruzalem, in vse se bo dopolnilo, kar je pisano od Sina človekovega po prerokih. Izdan

1) Kol. 1, 10; 2) Jak. 2, 17, 24. 3) Mat. 7, 19. 4) Jak. 2, 19.

bo namreč nevernikom, in bo zasramovan, in bičevan in zapljuvan; in potem ko ga bodo bičevali, ga bodo umorili; in tretji dan bo (od mertvih) vstal. In oni teda niso razumeli, in ta beseda jim je bila skrita, in niso razumeli, kar je bilo rečeno. Pergodilo se je pa, ko se je Jerihu približal, je neki slepec sedel poleg pota, in je vbogajme prosil. In ko je slišal množico memo iti, je vprašal, kaj bi to bilo. Povedali so mu pa, da Jezus iz Nacareta memo gre. In je vpil rekoč: Jezus sin Davidov! usmili se me. In spredej gredoči so ga svarili, da naj molči. On pa je še bolj vpil: Sin Davidov, usmili se me! Jezus pa je obstal, in ga je rekel k sebi pripeljati. In kadar se je približal, ga je vprašal, rekoč: Kaj hočeš, da ti storim? On pa je rekel: Gospod, da vidim. In Jezus mu je rekel: „Spreglej, tvoja vera ti je pomagala.“ In zdajci je spregledal, ter je za njim šel in Boga čestil. In vse ljudstvo, ko je to vidilo, je Bogu hvalo dajalo.

Zakaj je Jezus svoje terpljenje apostelnom in učencem toljkokrat popred oznanil?

1) Da pokaže, kako goreče želi za nas terpeti; zakaj le od tega sé radi pogovarjamo, kar težko pričakujemo; 2) da bi se njegovi učenci skoz vse prihodno ne dali plašiti in motiti, kar se bo s njim zgodilo; marveč le terdnejše verovali, ker je vse to, kakor vsevedeoči Bog, popred povedal.

Alj učenci clo nič niso zapopadli, kar je jim od svojega terpljenja pravil?

So dro razumeli, da bo On terpel (saj je sv. Peter njega od tega odverniti hotel Mat. 16, 22) pa to ni šlo njim v glavo, ker so mogočnega in slovečega kralja za odrešenika pričakovali; tudi tega niso zapopadli, zakaj in čemu bi moral on terpeti, in kako spet od smerti vstati. Vse to je jim še le sv. Duh razjasnil. [1]) Toliko je ležeče na razsvitljenju sv. Duha, da brez njega naj perve in naj jasnejše resnice sv. vere poznati ne zamoremo! Sv. vera je nar pervi dar božji.

---

1) Jan. 14, 26.

Zakaj se Jezus tu in drugod „Sina človekovega“ imenuje?

S tim je hotel Judom pokazati, da je on pravi človek in sin Adamov; nam pa navk dati, da imamo vselej ponižni biti, in nikdar po visokih službah, imenih in naslovih hrepeneti.

Zakaj imenuje slepec Jezusa „Sina Davidovega?“

Zato, ker je on, s vsimi Judi vred, veroval, da se bo Mesija pa svojej človeškej natori rodil iz kolena Davidovega, kakor je blo prerokovano. [1])

Zakaj je Jezus slepca vprašal: „Kaj hočeš, da ti storim?“

On vsevedeoči je scer dobro vedel, kaj hoče; ali on je vprašal, za to: 1) da je slepec svojo vero in zaupanje, od Jezusa zdrave oči spet zadobiti, bolje jasno pokazati mogel; 2) da pokaže, kako goreče on nam želi dobro storiti in kako dopadljiva je mu naša odkritoserčna in zavpljiva molitva. Od slepca, ki se ni pustil motiti, se učimo stanovitnim biti v dobrih delih, ki smo jih enkrat začeli; naj reče hudoben svet, kar hoče, ne gledajmo na slabe izglede, ne poslušajmo terdih ali prilizljivih besed. Učimo se dalje od njega, Boga lepo hvaliti in terdno se njegovih navkov deržati, ker je nas rešil dušne slepote, ki je veliko žalostnejša in nevarnejša od telesne. Ni večje zmote in nesreče, kakor ta, ne poznati in ne viditi tega, kar je za večno živlenje potrebno ali koristno, in ravno to je dušna slepota.

Zakaj se dones ravno ti evangeli bere?

S njim hoče nas sv. katoljška cerkva opomniti na bridko terpljenje in smert Jezusa Kristusa, nas pripraviti na sv. postni čas, ki bo v treh dneh nastopil, in nas skoz premišlevanje Jezusovega terpljenja in smerti nagniti, grešnega in ajdovskega veselja, ktero nekteri kristjani v tih 3 poslednih pustnih dneh vživajo, se ogibati in varovati. Sv. mati katoljška cerkva je to ajdovsko navado vselej obžalovala in zavergla, torej zapovela, da se v teh 3 dneh presveto Rešnje telo izpostavi, javne molitve napravijo, pridige deržijo

1) ps. 131, 11.

in papež Klemen 13. je zagotovil popolni odpustek tim, ki v teh dneh sv. zakramenta pokore in obhajila prejemejo. Pravi verni sin sv. katoljške cerkve posluša glas svoje mile matere, dobro premišluje besede, ki jih je sv. Avguštin nekdaj svojim poslušavcem v teh 3 dnih govoril: „Ajdi (tako tudi naši posvetneži) ukajo in pojo pesmi polne posvetne ljubezni in veselja, vi pa se radujte nad poslušanjem božje besede; oni letajo v gledališča, vi objiskajte hišo božjo; oni se napivajo, vi pa bodite zmerni in postite se!“

Zdihlej: O vsmiljeni Jezus! ki si tako želno želil, za nas terpeti, dodeli nam, iz ljubezni do Tebe voljno terpeti, meseno in posvetno poželenje in veselje sovražiti in njega ogibati se, zraven pa pokoro delati in se premagovati, da potem vredni postanemo, dušne slepote se znebiti, Tebe čedalej bolj ljubiti, in enkrat na večne čase posesti!

Navk od štirdesetdanskega posta.

Kdo je naznanil 40 danski post?

Cerkvena očeta sv. Justin in sv. Irenej pravita, da je post pred veliko nočjo od Kristusa posvečen in od njega postavljen. Sv. Leo in Hieronim pričata, da so ga sv. apostelni po Jezusovem izgledu v navado pripravili.

Zakaj je ti post ustavljen in ravno 40 dni pred veliko nočjo?

1) Da posnemamo izgled Jezusa Kristusa, ki se je za nas 40 dni postil; 2) da se s tim prostovoljnim zatajevanjem vdeležimo terpljenja Jezusa Kristusa; 3) da svoje meso duhu podveržemo, in hudo nagnjenje vkrotimo, čisto živimo, in se tako na sv. veliko noč in na velikonočno jagnje vredno pripravimo, in slednič 4) da Bogu za svoje grehe zadostimo in po besedah sv. papeža Gregorja s kratkim postom, ki je komaj deseti del leta, svoje grehe celega leta poplačamo.

Alj so se nekdaj tudi tako postili, kakor sedaj?

Ja, pa še bolj ojstrejše, zakaj 1) kristjani niso se le samo zderžali, kakor sedaj, od mesa, temuč od vsega, kar od mesa pride, od jajc, sirovega masla, sira itd., ja clo od vina in rib, ako to ravno ni blo po občnej cerkvenej postavi

zapovedano; 2) so se postili cel den, in so še le po večernici kej jedli. V spomin te navade pervih kristjanov se večernice ali vešpre cerkvenih časov pred južno molijo. Vsmiljena mati, katoljška cerkva sedaj dopusti, tudi opoldne se nasititi, in zvečer kej malega jesti, da život preveč ne oslabi, in za delo pretruden in preslab ne postane. Sram naj bo marsikterega donešnega kristjana, kteremu je tudi sedajni post še pretežek. „Ali kaki so ti kristjani? vpraša sv. Ambrož: Kristus, ki ni nikolj greha storil, se posti za naše grehe, in mi bi se ne hotli postiti za svoje mnoge in velike grehe?“

Kako bi imeli postni čas k svojemu pridu oberniti?

„Ni zadosti, se samo o zapovedanih postnih dneh mesojeje zderžati, ni zadosti o zapovedanih postnih dneh si tudi postnih jedi pritergati, in le enkrat v den nasititi se; popolnoma post je: se krivičnosti in posvetnih sladnosti zderžati,“ pravi sv. Avguštin. Nič ne pomaga, postiti se, zraven pa grešiti. Za tovaršice pravega posta moramo si toraj izvoliti poboljšanje, molitev in milodaršino, in to posebno v sv. postnem času storiti.

S kterim namenom bi se imeli postiti?

S namenom: 1) za Jezusom hoditi, in se njegovega terpljenja vdeležiti; 2) spolniti cerkveno zapoved, in dolžno pokorščino sv. katolškej cerkvi zkazati; 3) premagovati in krotiti svoje telo, in ga darovati Bogu v svet, živ in dopadljiv dar; 4) zadostiti pri Bogu za storjene grehe, in 5) sprositi od Boga gnado in pomoč, to ali uno čednost ložej dopernašati, tega ali unega greha ložej se varovati.

Molitva pri nastopu 40. posta:

Vsemogočni večni Bog! pri nastopu tega sv. časa hočem se združiti s tvojo sv. vojskovavno cerkvijo, in si prizadjati, po duhu in volji sv. cerkve te dni na to oberniti, da bom svoje grehe obžaloval in svoje grešno meso krotil. O moj Jezus! sklenem svoj post s Tvojim sv. postom in terplenjem; iz pokorščine do sv. cerkve ti darujem svoj post na tvojo čest, v zahvalo toljko prejetih dobrot, za pokoro svojih in ptujih grehov, in da dosežem Tvojo gnado in pomoč, tega

greha (imenuj greh, kterega se posebno ogibati želiš) zvesto varovati, in to čednost (imenuj jo) ljubiti in dopernašati.

Nauk na pepelnico.

Zakaj se ta sreda pepelnica imenuje?

Zato ker katolška cerkva dones pepel blagoslovi (žegna), in čela svojih vernih ž njim posiplje; rekoč: „Spomni se človek, da si prah in spet prah bodeš!“

Zakaj se to zgodi?

Sv. Korl. Boromej pravi zato: da 1) bi verni prav in serčno ponižni postali; 2) da bi Bog vernim gnado in milost podelil, svoje grehe prav spoznati, in resnično zgrevati in vedno v spominju imeti, da je zavolj greha bila zemlja prekleta, in smert na svet poslana; 3) da tudi truplo močno in terdno postane, pravo pokoro delati; 4) da naša duša pomoč zadobi, stanovitna v pokori ostati. Take misli moramo v sercu imeti, kedar duhovnik pepel na čelo trosijo.

Jeli upepelenje Bogu dopadljivo?

Ja; zakaj sam Bog je zapovedal, da se imajo Izraelci v znamenje znotrajne pokore s pepelom potrositi. [1]) Tako je storil kralj David, kteri je clo svoj kruh s pepelom natrosil; to so storili Ninivičani, Judit, Mardohej, Job in drugi, ravno tako so tudi storili pervi kristjani, koljkobart so očitno pokoro za svoje grehe delali.

Zakaj se postni čas altarji z modrim (plavim) pertom alj suknom zagernejo?

Postni čas je čas pokore in premišljevanja Kristusovega terplenja. Na pokoro in žalost želi nas sv. cerkva opomniti; zato duhovniki modre mašne oblačila oblečejo, zato se oltarji z modrim pertom ali suknom zagernejo, zakaj modra (plava) boja (barba) je boja pokore in žalosti. Naše serca k večej pokori in žalosti podbosti, se tudi na to modro zagrinjalo sv. martra, ali kaka druga podoba iz Jezusovega terplenja obesi.

Začetek. Svojo gorečo pokoro pokazati, in Bogu k vsmilenju nakloniti, cerkva sv. mešo začne s timi beseda-

---

1) Jerem. 25, 34.

mi: „Vsih se ti o Gospod! vsmiliš! ne sovražiš nič od tega, kar si stvaril; zavolj pokore pregledaš ljudem vse grehe, in jim prizaneseš, ker si ti Gospod in naš Bog.“ [1]) „Vsmili se mene, o Bog! vsmili se mene; zakaj na te zaupa duša moja.“ [2]) Čast bodi . . .

Cerkvena molitva: Dodeli, o Gospod! svojim vernim, da častiti postni čas s spodobno pokorščino začnejo, in s resnično pobožnostjo dokončajo. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz Joela preroka 2, 12—19.

To reče Gospod: Spreobernite se k meni iz vsega svojega serca, s postom, s jokom in žalovanjem. In pretergajte svoje serca, ne pa svojih oblačil, in spreobernite se k Gospodu svojemu Bogu, ker je dobrotljiv in milostiv, poterpežliv in velicega usmilenja, in se kmali ksa tepenja. Kdo ve, če se ne bo obernul in prizanesel, in spet dal blagoslov, da bote mogli prinesti jedni in pitni dar Gospodu svojemu Bogu? Trobite s trobento na Sionu, napovejte post, poklicite zbor, sberite ljudstvo, očiščujte zbor, sberite stare, pripeljite otroke in sesajoče; naj gre ženin iz svojega hrama. in nevesta iz svoje postelje. Med vratmi in altarjem naj plakajo duhovni služabniki Gospodovi, in rečejo: Zanesi Gospod, zanesi svojemu ljudstvu, in ne daj svojega dela v zasmehovanje, da bi jih neverniki gospodovali. Zakaj bi se med narodi reklo: Kde je njih Bog? Tedaj se bo Gospod za svojo deželo vnel, in bo svojemu ljudstvu zanesel. In Gospod je odgovoril, ter rekel svojemu ljudstvu: Glejte, jaz vam bom poslal žita, vina in olja, in bote nasiteni s njimi; in vas ne bom več dajal nevernikom v sramoto, reče Gospod vsemogočni.

Razlaganje. Prerok Joel opominja Jude, svoje grehe obžalovati in pokoriti, da vtečejo tistej strašnej osodi in štrafi, ktero bo Bog nad mesto Jeruzalem poslal. On jim dalej naroči, v znamenje svoje pokore ne samo na videz svoje oblačila tergati, kakor je pri Judih navada bila, temuč znotraj v sercu žalost in grevengo občutiti.

S tim berilom misli nam sv. cerkva pokazati, kakšna mora naša pokora in naš post biti, da smemo upati odpuščanje grehov in zveličanje pri božjej sodbi. Ni še zadosti, le samo od jedi in posvetnega veselja se zderžati, temuč

1) Modr. 11, 24; 2) ps. 56.

treba je tudi, svoje grešno poželenje krotiti, greha se varovati, in s celim sercom se k Bogu oberniti.

To si moj kristjan! dones v serce utisni, in delaj ti sveti post pravo, resnično pokoro! —

Evangeli svetega Matevža 6, 16 — 21.

Tisti čas je Jezus rekel svojim učencom: Kadar se postite, se ne delajte žalostnih, kakor hinavci; gerdijo namreč svoje obraze, da bi ljudje vidili, da se postijo. Resnično vam povem, prejeli so svoje plačilo. Ti pa, kadar se postiš, pomazi svojo glavo, in umij svoj obraz, da ne bodo ljudje vidili, da se postiš, ampak tvoj Oče, kteri je na skrivnem; in tvoj Oče, kteri na skrivnem vidi, ti bo povernul. Ne spravljajte si zakladov na zemlji, kjer jih rija in molj konča, in kjer jih tatje izkopljejo in ukradejo. Temuč zbirajte si zaklade v nebesih, kjer jih ne konča ne rija ne molj, in kjer jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo. Kder je namreč tvoj zaklad, tam je tudi tvoje serce.

Razlaganje. Jezus prepove pri dobrih delih, kamor tudi post sliši, posvetno hvalo in čest iskati, dobrih del ne samo na videz zavolj ljudi, temuč zavolj Boga dopernašati, da ne bomo hinavskim farisejem podobni. — Dalej Jezus nas tudi svari, ne preveč sveta in posvetnega blaga ljubiti in iskati, ker marsikteri zavolj tega na dušo in večnost pozabi. Zbirajmo si zaklade v nebesih, ktere bodemo v svetem raju na večne čase vživljali.

V četertek po pepelnici.

Berilo iz Izaija preroka 38, 1 — 6.

Tisti čas je bil Ecekija smertno bolan, in pride k njemu prerok Izaija, Amozov sin, ter mu reče: To govori Gospod: Oskerbi svojo hišo, zakaj vmerl boš, in ne več živel! In Ecekija oberne svoj obraz v steno, in moli k Gospodu, ter reče: Prosim Gospod! spomni se vsaj, kako sim hodil pred teboj, v resnici in s prav dobrim sercom, in sim delal, kar je dobro v tvojih očeh. In Ecekija britko joka. Tedaj je Gospod Izaiju govoril rekoč: Pojdi in reci Ecekiju: To govori Gospod, Bog tvojega očeta Davida: Sim slišal tvojo molitev, in vidil tvoje

solze; glej, pridal bom tvojemu življenju petnajst let, in otel iz roke Asirskega kralja tebe in to mesto, in ga bom varoval, reče Gospod vsemogočni.

Razlaganje. Prerok Izaija je judovskemu kralju Ecekiju v štirnajstem letu njegovega vladanja na Božje povelje napovedal, da bode moral vmreti. Kralj, ki je bil še mlad, se je v polnem zaupanju k Bogu obernil in prosil, da bi mu bilo življenje podaljšano, kar je tudi dosegel. — Cerkev nas torej s tim opominja, da naj se z bogaboječim življenjem in gorečo molitvijo k smerti pripravljamo, zato da zadobimo saj večno življenje, ako ravno tega ne dosežemo, da bi dalej na zemlji živeli.

Evangeli svetega Matevža 8, 5 — 13.

Tisti čas, kadar je Jezus v Kafarnaum šel, je stopil k njemu stotnik, kteri ga je prosil, in je rekel: Gospod! moj hlapec leži doma mertvouden, in ga hudo vije. In Jezus mu je rekel: Jaz bom prišel in ga ozdravil. In stotnik odgovori in reče: Gospod! nisim vreden, da greš pod mojo streho; temuč reci le besedo, in moj hlapec bo ozdravljen. Zakaj tudi jaz sim človek, ki sim pod oblastjo, in imam vojščake pod seboj, in rečem temu: Idi, in gre; in unemu: Pridi, in pride; in svojemu služabniku: Stori to, in stori. Ko je pa Jezus to slišal, se je začudil, in jim je rekel, kteri so za njim šli: Resnično vam povem, toliko vere nisim v Izraelu najšel! Povem vam pa, da jih bo veliko od izhoda in zahoda prišlo, in bodo sedeli per mizi z Abrahamom in Izakom in Jakobom v nebeškem kraljestvu. Otroci kraljestva pa bodo pahnjeni v unajno temo; ondi bo jok in škripanje z zobmi. In Jezus je rekel stotniku: Pojdi in kakor si veroval, tako se ti zgodi! In hlapec je bil ozdravljen tisto uro.

(Razlaganje glej tretjo nedeljo po razglašenju Gospodovem, kjer se začne: „kadar je v Kafarnaum šel“ i. t. d.)

Zdihlej. Gospod! uči me bližnega tako ljubiti, kakor taj stotnik, in dodeli mi gnado, da bom zamogel posnemati njegovo veliko ponižnost, in da vselej tako zaupljivo na Te

verujem in v Tvojo moč in dobroto zaupam, kakor je on verjel in zaupal.

V petek po pepelnici.

Berilo iz Izaija preroka 58, 1—9.

To reče Gospod Bog: Vpij ne jenjaj; kakor trobenta povzdiguj svoj glas, in oznanuj mojemu ljudstvu njegove hudobije, in hiši Jakobovi njene grehe. Od dne do dne me iščejo, in hočejo znati moje pote; kakor ljudstvo, ktero dela pravico, in zapoved svojega Boga ni zapustilo, iščejo per meni pravičnih postav, in se hočejo Bogu približati. Zakaj smo se postili, in nisi pogledal; ponižali svoje duše, in ti ni bilo mar? Glejte! v dan svojega posta delate po svojej glavi, in stiskate vse svoje dolžnike. Glejte! v pravdah in prepirih se postite, in bijete s pestjo neusmiljeno. Ne postite se, kakor do zdaj, da bi se slišalo na visokem vaše vpitje. Je mar to post, kterega sim si izvolil, da človek čez dan svoj život tare, da svojo glavo obeša, na ojstrem in v pepelu leži? Boš li to imenoval post, in Gospodu prijeten dar? Ali ni bolj ti post, kterega sim si izvolil: Reši krivično zvezane; razveži bremena, ktere teže; izpusti poterte, in raztri vsako butaro. Lomi lačnemu svoj kruh, in vodi uboge in ubožne v svojo hišo; kadar nazega vidiš, ga pokrij, in ne zaničuj svojega mesa. Tedej bo, kakor zarja, tvoja luč zasvetila, in kmalo po prišlo tvoje zdravje; tvoja pravica pojde pred teboj, in Gospodova čast te bo obdala. Takrat boš klical, in Gospod bo uslišal; vpil boš, in poreče: „Vidiš, tukaj sim; ker sim usmiljen Gospod tvoj Bog.“

Razlaganje. Sveti Bernard pravi, v čem da obstoji pravi post, kakor ga Bog po preroku od nas terja, takole: „Če so grešile same usta, naj se one poste, in to bo dovolj. Če so pa grešili tudi drugi telesni udje, zakaj bi ne imeli se postiti tudi oni? Oko naj se tadaj zderži radoglednosti, nepridnih pogledov; uho naj ne posluša ničemurnih in klafarskih besed; jezik naj se zderži vsega obrekovanja in praznega blebetanja; posebno pa naj se duša varje vsakega greha in pregrešnega veselja. Brez tega post Bogu nič ne dopade, kakor je pisano: „glejte! v dan svojega posta delate po svojej glavi, t. j. vi se postite le tako, kakor je vam prav, in ne, kakor Bog od vas terja.“ (Serm. 3. de jejun. quadrag.)

Evangeli svetega Matevža 5, 43—48, in 6, 1—6.

Tisti čas, je Jezus rekel svojim učencom: Slišali ste, da je rečeno: Ljubi svojega bližnjega, in sovraži svojega sovražnika. Jaz pa vam povem; Ljubite svoje sovražnike; dobro jim storite, kteri vas sovražijo, in molite zanje, kteri vas preganjajo in obrekujejo; da bote otroci svojega Očeta, ki je v nebesih, kteri da svojemu soncu sijati na dobre in hudobne, in da dežiti na pravične in krivične. Zakaj, ako tiste ljubite, kteri vas ljubijo, kakošno plačilo bote imeli? Ali ne delajo tega tudi colnarji? In ako pozdravljate le svoje brate, kaj storite več? Ali ne delajo tega tudi malikovavci? Bodite tedaj popolnoma, kakor je vaš Oče nebeški popolnoma. Glejte, da svojih dobrih del ne delate pred ljudmi, da bi vas vidili; sicer ne bote imeli plačila per svojem Očetu, kteri je v nebesih. Kadar tedej vbogajme daješ, ne trobi pred seboj, kakor hinavci delajo po shodnicah in po tergih, da bi od ljudi hvaljeni bili. Resnično vam povem, prijeli so svoje plačilo. Kadar pa vbogajme daješ, naj ne ve tvoja levica, kaj dela tvoja desnica; da bo tvoja almožna na skrivnem, in tvoj Oče, kteri na skrivnem vidi, ti bo povernil. In kadar molite, ne bodite, kakor hinavci, kteri radi v shodnicah in na voglih potov stoje in molijo, da bi jih ljudje vidili. Resnično, povem vam, prejeli so svoje plačilo. Ti pa, kadar moliš, pojdi v svoj hram, zapri duri, in moli svojega Očeta na skrivnem; in tvoj Oče, kteri na skrivnem vidi, ti bo povernil.

Razlaganje. Po besedah sv. Krizostoma [1]) je devet stopinj ljubezni do sovražnikov, ktero Kristus v tem evangelju tolikanj priporočuje; on pravi: *perva* stopnja ljubezni do sovražnikov je, da ne začnes ti sam sovraštva; *druga,* da enkrat pričetega sovraštva ne obderžiš; *tretja,* da ne povračaš hudega s hudim, temuč da jenjaš; *četerta,* da poterpežljivo preneseš razžalenje; *peta,* da si pripravljen, še večjega razžalenja prenesti, kakor si ga od nasprotnika

1) Hom. 18.

prejel; *šesta,* da ne sovražiš tistega, kteri te razžali; *sedma*, da ljubiš tudi tega, ki te je razžalil; *osma,* da mu tudi rad dobrote skazuješ; *deveta,* da še za neprijatla Boga prosiš. Izpolnuj to, in ti boš posnemal Jezusa, kteri je še na križu svoje sovražnike ljubil in zanje molil.

V saboto po pepelnici.

Berilo iz Izaija preroka 58, 9 — 14.

To reče Gospod Bog: Ako veržeš železje od sebe; in jenjaš iztegovati svoj perst, in govoriti, kar je krivično: ako izliješ pred lačnim svoje serce, in stiskanega nasitiš: ti bo v temi luč zasvetila, in tvoja tema bo kakor poldan. In Gospod ti bo pokoj dal vselej; in bo tvojo dušo s svetlobo napolnil; bo tvoje kosti okrepčal, ter boš kakor namočen vert, in kakor tekoč studenec, kteremu vode ne zmanjka. In od tebe bo sozidano, kar je veliko let pusto ležalo; boš podloge rodovine in rodovine vterdil, in boš imenovan zagrajavec verzel in premenec stez v prebivališča. Ako odverneš od sabote svojo nogo, da ne izpolniš svoje volje moj sveti dan, in imenuješ saboto zaželjen in Gospodu posvečen častitljiv dan; ako jo posvečuješ, da ne hodiš po svojih željah, in ne izpolniš svoje volje, da bi (hudo) govoril: potlej se boš v Gospodu veselil, te bom povišal čez vse visokosti na zemlji, in ti dal vživati del Jakoba, očeta tvojega, zakaj Gospodove usta so govorile.

Razlaganje. V tem berilu Bog tistim, kteri zapustijo terdobo in nevzmilenje proti siromakom, tistim, kteri so miroljubni, kteri se praznega govorjenja ogibajo in ubogim v potrebah pomagajo, srečo obljubi in pokoj. Ravno tako obljubi Bog ves svoj blagoslov tistim, kteri praznike Gospodove spodobno in pobožno obhajajo in posvečujejo. — Učimo se iz tega, mir imeti s vsimi ljudmi, svoj jezik krotiti, potrebnim vsmiljeno pomagati, in Gospodove dni s svetim veseljem in velikim spoštovanjem posvečevati; in ne malo plačilo bomo tukaj in tam zadobili.

Evangeli svetega Marka 6, 47 — 56.

Tisti čas, kadar se je bil večer storil, je bil čoln na sredi morja, in Jezus sam na suhem. In je vidil svoje učence truditi se z veslanjem, (bil je namreč veter nasproti). In okoli četerte straže noči je prišel k njim gredoč po morji, in je

hotel memo njih iti. Oni pa, ko so ga vidili hoditi po morji, so menili, da je prikazen, in so zavpili. Zakaj vsi so ga videli, in so se prestrašili. In zdajci jih je ogovoril in jim je rekel: Zaupajte jaz sim; nikar se ne bojte. In je stopil v čoln k njim, in veter je nehal. In še bolj so stermeli. Niso namreč umeli od kruhov; zakaj njih serce je bilo oslepljeno. In so se prepeljali, in so prišli na Genezareško, in so v kraj vstavili. In ko so iz čolna stopili, so ga precej spoznali. In so obtekali vso tisto stran, in so začeli bolne na posteljah pernašati, kjer so slišali, da je on. In kamor koli je šel, v vaši in v terge ali v mesta, so bolnike na ulice pokladali, in so ga prosili, da naj se vsaj roba njegovega oblačila dotaknejo; in kolikor se jih ga je dotaknulo, so bili ozdravljeni.

Razlaganje. Tri reči moramo v tem sv. evangelji posebno premišljevati: 1) kako mogočen je Jezus, in 2) kako slabi so ljudi. Celo noč so bili apostelni in učenci na morju, in niso mogli na suho priti; zjutrej okoli četerte ponočne straže pride Jezus gredoč po morju, in poglej! veter vtihne, čoln se bregu bliža! 3) Kako oslepljeni so bili učenci Jezusovi. Dan poprej so vidili, da je Jezus več tavžent ljudi z nekimi kruhi nasitil, in vender še niso uméli, da Gospod vsegamogočen v vsih rečeh, zamore tudi po morju hoditi. — Učimo se iz tega, kako potrebna nam je božja pomoč in razsvetljenje, in zdihujmo pogostoma v vsih skušnjavah in stiskah: „Gospod! razsvetli nas in okrepi nas, da srečno doveslamo do nebeške domovine!“

Navk za pervo nedelo v postu.

Današna nedela se imenuje tudi „*Invocavit,*“ ker se uvod sv. maše s to besedo začne, ki je vzet iz 90. psalma, in nas spodbuja na Boga zaupati, kteri rad vsliši molitev spokornega človeka: „Vpil bo k meni, in jaz ga bom vslišal; na strani mu bom v nadlogi, ga iz nje rešil, in do časti povzdignul. Z dolgim življenjem ga bom obdaril.“ [1])

„Kdor prebiva v pomoči Najvikšega, bo stanoval pod brambo nebeškega Boga.“ [2]) Čest bodi Bogu.

---

1) ps. 90, 15, 16. 2) ps. 90, 1.

Cerkvena molitev. Bog! kateri svojo cerkev s vsakoletnim štirdesetdanskim postom čistiš, dodeli svojej družini, da to, kar s telesnim zatajevanjem od tebe zadobiti želi, po izveršivanju dobrih del doseže, po Gospodu našem Jezusu i. t. d.

Berilo iz 2. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 6, 1—10.

Bratje! opominjamo vas, da gnade od Boga nepridoma ne prejmete. Govori namreč: Ob prijetnem času sim te uslišal, in v dan zveličanja sim ti pomagal. Glejte, zdaj je prijetni čas; glejte, zdaj je dan zveličanja! Nikomur ne dajajmo pohujšanja, da se naša služba ne zaničuje; ampak v vsih rečeh se skažimo božje služabnike v velikem poterpljenji, v nadlogah, v potrebah, v stiskah, v ranah, v ječah, v puntih, v trudih, v čuvanji, v postih, v čistosti, v znanji, v prizanašanji, v prijaznosti, v svetem Duhu, v ljubezni brez hinavščine, v besedi resnice, v moči Božjej, z orožjem pravice na desni in na levi, per česti in nečesti, per nepoštenji in dobrem imenu, kakor zapeljivci in vender resnični, kakor neznani in vender znani, kakor umirajoči, in glejte, živimo, kakor stepeni in vender ne umorjeni, kakor žalostni, vender pa vselej veseli, kakor ubogi, in vender jih veliko bogatimo, kakor da bi nič ne imeli, in vender vse posedimo.

Razlaganje. Cerkev zapove dans taj list sv. Pavla brati, ker v njem kristjane opominja, da naj čas gnade božje na dobro obernejo. Post je poseben čas gnade, ker nas zdaj vse vabi k pokori in poboljšanju in Bog je zastran tega tudi pripravljen, nam obilno podeliti svojih gnad. Po besedah svetega Anzelma tisti ne porabijo gnade, kteri si nič ne prizadevajo in z gnado ne delajo. Posnemajmo torej izgled svetega Pavla, in vadimo se marno v tistih čednostih, ktere nam priporoča, posebno v zmernosti, poterpežljivosti, čistosti, radodarnosti, ljubezni do Boga in do bližnega. Previdimo se z orožjem pravice na desni in na levi, to je, prizadevajmo si ohraniti ponižnost v sreči, v nesreči pa na božjo pomoč zaupati. [1]) Ne dajmo se od pravega pota zapeljati; naj nas ljudi zasmehujejo, zaničujejo in preganjajo, ja! naj nas terpinčijo ali clo vmorijo.

---

1) Sv. Krizost.

Zdihlej. O Jezus! daj, da vselej s tvojimi gnadami zvesto sodelamo in čas dobro porabimo, kterega nam daš, da si pridobimo večno zveličanje.

Evangeli svetega Matevža 4, 1 — 11.

Tisti čas je bil Jezus od Duha v puščavo peljan, da bi bil od hudiča skušan. In ko se je štirdeset dni in štirdeset noči postil, je bil po tem lačen. In skušnjavec je k njemu stopil in rekel: Ako si Sin božji, reci, da naj ti kamni kruh bodo. On je pa odgovoril in rekel: Pisano je; Človek ne živi le od kruha, ampak od vsake besede, ktera pride iz ust Božjih. Tedej ga vzame hudič z seboj v sveto mesto, in ga postavi na verh tempeljna, in mu reče: Ako si Sin Božji, verzi se doli; zakaj pisano je: Svojim angelom je zavoljo tebe zapovedal, in na rokah te bodo nosili, da kje s svojo nogo ob kamen ne zadeneš. Jezus mu je rekel: Sopet je pisano: Ne skušaj Gospoda svojega Boga. Spet ga hudič vzame z seboj na silno visoko goro, in mu pokaže vse kraljestva sveta in njih veličastvo, in mu reče: Vse to bom tebi dal, ako (pred-me) padeš in me moliš. Tedaj mu reče Jezus: Poberi se, satan! zakaj pisano je: Gospoda svojega Boga moli, in njemu samemu služi. Tedaj ga je hudič popustil; in glej! angeli so pristopili in mu stregli.

Razluganje. I. Jezus je bil od svetega Duha v puščavo peljan, da se je tam s postom in z molitvijo pripravljal na svoj poklic in da je premagal skušnjave hudiča, zato da je bil, kakor pravi sveti Pavl, v vsih rečeh enako nam skušan toda brez greha, in da je potem takem biti zamogel, nam tak, velik duhovnik, kteri vě vsmilenje imeti z našimi slabostmi, [1]) ter da je nas tudi s svojim lastnim izgledom podučil, kako je treba vzeti v roke meč Duha, kar je beseda božja, [2]) da zamoremo tudi mi skušnjavca premagati. — Serčno torej hodimo za Kristusom v boj proti vsakej skušnjavi, z njegovo pomočjo zamoremo brez velike težave zmagati. Saj je On nas učil premagati naj hujše skušnjave

1) Hebr. 4, 15. 2) Efež. 6, 17.

poželjenja oči, poželjenja mesa in napuha; smo te premagali, bomo lahko tudi nad vsimi drugimi zmagali.

II. Če je Kristus, edinorojeni Sin božji, pripustil, da ga je satan skušal, ja, da ga je še clo seboj vzel na visoko goro in na verh tempelna; se nimamo čuditi, da tudi nas mnogoverstne skušnjave nadlegvajo, ali da beremo v življenju veliko svetnikov, da je hudobni duh jih s strašnimi prikaznimi in nadlogami mučil. Tako beremo v zgodbah pobožnega Joba, iz kterih se pa tudi učimo, da nam hudobni duh ne more enega lasca skrivíti brez da bi Bog tega ne pripustil.

III. Iz tega da so angeli h Kristusu pristopili, kadar je satana premagal, in mu služili, se učimo, da se imajo tudi tisti, kteri skušnjave stanovitno premagajo, radovati in veseliti; zakaj tudi njim bodo angeli pristopili, jih tolažili in jim na strani stali.

Nauk od skušnjav.

„Da bi bil od hudiča skušan.“ Mat. 4, 1.

Kaj je skušnjava?

Skušnjava je vsaka misel, vsaka beseda in vsako djanje, ki koga ali v čednosti podučiti in vterditi ali pa koga v greh zapeljati zamore. Na pervi način Bog skuša človeka; na drugi način pa hudič, svet ali hudobni ljudje in meso, in scer ali s slabimi mislimi, občutki, besedami, ali pa z djanjem.

Od česa bomo posebno skušani?

Od našega lastnega hudobnega poželjenja in nagnjenja k grehu, [1]) ki v nas ostane od izvirnega greha; zato se pravi tudi, da meso vedno poželi zoper duha. [2])

Ali skuša tudi hudič človeka?

Tudi, zato ga denešni evangelj imenuje skušnjavca. Ravno to nas uči tudi sv. Peter, ki je to sam skusil: „Bodite trezni in čujte, ker hudič, vaš zopernik, hodi kakor rjoveč lev in išče, koga bi požerl.“ [3]) Vender se nimajo vse skušnjave hudiču pripisati, temuč one pridejo večkrat od

1) Jak. 1, 14. 2) Gal. 5, 17. 3) Pet. 5, 8.

naše spačene natore, ali od naše nemarnosti in ker ne varujemo zadosti svojih občutkov, ter se podamo v nevarnost grešiti.

Kako nas skuša hudič?

On nas skuša na dve viži: 1) Obudi v človeku poželjenje k tistim grehom, h katerim vidi, da je kdo nar bolj nagnjen, in si prizadeva ga z vsakoverstnimi mislimi tako oslepiti in zmotiti, da ne gleda več ne na časno škodo, sramoto in zasmeh, ne na gnusobo greha, ne na večno pogubljenje, in ker za vse to nič več ne mara, pade v greh. Tako je hudič zapeljal Evo, našo pervo mater; in tako je hotel skušati tudi Kristusa; kar mu pa ni šlo po želji, ker Jezus ni bil podveržen grehu. 2) Razdraži čez nas hudobne ljudi, da nas preganjajo ali pa vabijo v svoje grešne nečimurnosti, kakor je skušal pobožnega Joba po njegovih prijatlih.

Ali nas zamore hudič siliti k hudobii?

Tega on ne more, zakaj pravi sv. Avguštin, [1]) kakor pes, ki je priklenjen, ne more nobenega vgriznuti, razun le tistega, ki se mu približa; ravno tako zamore hudič s svojimi smertnimi skušnjavami le tistim škodovati, kteri vanje privoli. Kakor pes zna na te lajati, vgriznuti pa te ne more, ako sam nočeš. Satan si prizadeva škodovati ne s silo ampak s pregovarjanjem, in nas ne sili, da naj mu damo svoje privoljenje, temuč nas le prosi zanj. Imej tadaj skerb, da boš svoje strasti in občutke berzdal, posebno pa oči, tako boš ali popolnoma brez skušnjav hudičevih, ali pa jih boš lahko premagal.

Ali tudi Bog človeka skuša?

Bog skuša človeka, toda nikoli k grehu, kakor očitno pravi sv. apostel Jakob, [2]) Bog nas skuša ali samo z nadlogami in s terplenjem, ali pa pripusti, da nas skušajo hudič in hudobni ljudje, zato da nam poda priložnost se vaditi v svetih čednostih, v poterpežlivosti, ljubezni, pokorščini itd. Tako je on sam po Mojzesu k Judom govoril: „Bog vas skuša, zato da se vidi, ali ga ljubite iz celega serca in iz cele duše ali ne.“ [3])

---

1) Serm. 190. de temp. 2) Jak. 1, 13. 3) 5 Mojz. 13, 3.

Ali nas Bog tudi po druzih ljudeh skuša?

Bog pripusti tudi iz ravno omenjenih uzrokov, da nas tudi drugi ljudje skušajo. Tako je bil pripustil, da je Putifarjeva žena Jožefa, [1]) in da so Joba skušali njegovi prijatli in njegova žena. [2]) Ali on nas ne pusti nikoli skušati bolj, kakor prenesti in zmagati zamoremo, temuč nam da vselej toliko gnade, da zmagamo, in da se tudi skušnjava dobro izide. [3])

Ali so skušnjave škodljive in pregrešne?

Skušnjave so marveč koristne in potrebne. Svet Bernard [4]) piše: „Bog je težaven, pa koristen, zakaj če tudi bolečin nanese, prinese pa tudi venec;“ [5]) in Origines [6]) pravi: „Kakor se spridi meso brez soli, tako se tudi spridi duša brez skušnjave. Skušnjave škodujejo le takrat, kadar kdo vanje privoli, in se jim da zmagati.“

Kdaj človek v škušnjavo privoli?

Človek privoli v skušnjavo, kadar vé, da je greh, k čemur je skušan, in ga vender radovoljno stori. Dokler se pa zoperstavlja, in se mu djanje gnusi, ni še grešil, ker ni še privolil.

Kako se zamorejo skušnjave naj ložej premagati?

1) S tim da smo ponižni; zakaj tako se je enkrat svetemu Antonu, ki je cel svet vidil z mrežami in nastavami prepleten, in je vprašal: „Kdo bo se rešil?“ odgovorilo: „Ponižni,“ to je, kdor svoje slabosti spozna, na se ne zaupa, in vse svoje zaupanje v Boga stavi, kteri prevzetnim zoperstoji, ponižnim pa svoje gnade deli. [7]) 2) S tim, da se goreče priporočimo Materi božjej Marii, svetemu angelu varhu, in svojim svetim patronom. 3) S tim, da izrečemo sladko ime Jezusa, da se pokrižamo in da se poškropimo z blagoslovljeno vodo. 4) S tim, da se spomenemo, da je Bog povsod pričujoč in pozna naše naj skrivniše misli, ker se mora človek vpričo njega pač sramovati misliti ali storiti, česar bi se sramoval v pričo poštenega človeka. 5) S tim, da večkrat premišlujemo smert, pekel in nebeško veselje. 6) S tim, da bežimo od tistih oseb in krajev, kjer nas skušnjave po

1) 1 Mojz. 39, 7. 2) Job. 2, 9. 3) 1 Kor. 10, 13. 4) de Domo int. c. 19. 5) Skriv. razod. 3, 12. 6) Libr. Num. 7) Jak. 4, 6.

navadi nadlegvajo. 7) S tim, da goreče molimo, posebno s kratkimi zdihleji, n. pr. „Gospod! reši me, poginjam! Gospod hiti mi na pomoč!“ 8) Posebno pa s tim, da se večbart odkritoserčno spovemo in pri spovedi vse skušnjave razodenemo; to priporočujejo posebno pobožni duhovni učitelji.

Zdihlej: Gospod Jezus! ki si hotel štirdeset dni brez jedi in pijače se v puščavi postiti, in potem skušan biti; jaz te prosim po tvojem svetem postu za gnado, da bom cel sveti post pod tvojo brambo se nezmernosti zaprotivil, in vdihanju satanovemu zoperstavil, in tako venec večnega življenja zaslužil. Amen.

V ponedelek po pervej nedeli v postu.

Berilo iz Ecehiela preroka 34, 11 — 16.

To reče Gospod Bog! Glejte, jaz sam bom poiskal svoje ovce, in jih obiskal. Kakor obišče pastir svojo čedo, kadar je v sredi svojih razkropljenih ovac; tako bom obiskal svoje ovce, in jih rešil od vsih strani, kamor so se razzgubile oblačni in temni dan. Izpeljal jih bom zmed ljudstev, in iz dežel jih zbral, in jih perpeljal v njih deželo, in jih pasel na Izraelskih gorah per potokih in na vsih selih dežele. Na nar boljših pašah jih bom pasel, na visocih gorah Izraelskih bodo njih spašniki. Tam bodo počivale po zelenih tratah, in po tolstih pašah se bodo pasle v Izraelskih gorah. Jaz bom pasel svoje ovce, in jaz jih bom počivat vodil, reče Gospod Bog. Zgubljeno bom poiskal, zbegano zavernul, ranjeno obvezal, slabo pokrepčal, debelo in močno varoval, in jih pasel po pravici, reče Gospod vsemogočni.

Razlaganje. Te prerokove besede zadevajo prav za prav Jude, kterim je Bog obljubil, da jih bo rešil iz babilonske sužnosti, in da jih bo potem ko dober pastir pasel in varoval; v višjem pomenu pa popiše prerok tisto dobo, ko bodo vse ljudstva pod enim pastirjem, to je: pod Jezusom Kristusom v enem hlevu zedinjene. Tudi zamoremo te besede razumeti od duše, ktero je dobri pastir Jezus rešil iz oblasti satanove po resničnem spreobernenju, in jo sedaj skerbno redi s svojo besedo in s svojimi svetimi zakramenti ter jo napolnuje s nebeškimi tolažbami. — Kristjan! ako si, grešil, in se tako ločil od dobrega pastirja Jezusa, le urno

se spokori in podvizaj tako nazaj k njemu, zakaj on te bo s veseljem zopet sprejel, in te bo zopet ljubil.

Evangeli svetega Matevža 25, 31 — 46.

Tisti čas je Jezus rekel svojim učencom: Kadar pride Sin človekov v svojem veličastvu, in vsi angeli z njim, takrat bo sedel na sedežu svojega veličastva. In zbrali se bodo pred njim vsi narodi, in jih bo narazen ločil, kakor pastir loči ovce od kozlov. In jim bo ovce postavil na svojo desnico, kozle pa na levico. Takrat poreče kralj tistim, kteri bodo na njegovej desnici: Pridite žegnani mojega Očeta! posedite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta! Zakaj lačen sim bil, in ste mi dali jesti; žejin sim bil, in ste mi dali piti; tujic sim bil, in ste me pod streho vzeli; nag sim bil, in ste me oblekli; boln sim bil, in ste me obiskali; v ječi sim bil, in ste k meni prišli. Tedaj mu bodo pravični odgovorili, rekoč: Gospod! kdaj smo te vidili lačnega, in smo te nasitili? ali žejnega, in smo te napojili? Kdaj smo te pa vidili tujega, in smo te pod streho vzeli? ali nagega, in smo te oblekli? Ali kdaj smo te vidili bolnega, ali v ječi, in smo k tebi prišli? In kralj bo odgovoril in jim rekel: Resnično vam povem, kar ste storili kteremu nar manjših mojih bratov, ste meni storili! Potlej poreče tudi tistim, kteri bodo na levici: Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj, kteri je pripravljen hudiču in njegovim angelom! Zakaj lačen sim bil, in mi niste dali jesti; žejin sim bil, in mi niste dali piti; tuj sim bil, in me niste pod streho vzeli; nag sim bil, in me niste oblekli; bolen in v ječi, in me niste obiskali. Tedaj mu bodo tudi oni odgovorili, rekoč: Gospod! kdaj smo te vidili lačnega, ali žejnega, ali tujega, ali nagega, ali bolnega, ali v ječi, in ti nismo postregli? Takrat bo odgovoril, rekoč: Resnično vam povem, kar niste storili kteremu nar manjših, tudi meni niste storili. In ti pojdejo v večno terpljenje; pravični pa v večno živlenje.

Razlaganje. Iz besed tega svetega evangelia se učimo, da je silno potrebno, vsmilenje imeti s ubogimi, ker

Jezus toliko plačilo deli vsmilenim, nevsmilene pa tako ojstro kaznuje. Zakaj? na to vprašanje odgovori sv. Frančišk Serafiški: „V ubozih se nam Kristus kaže kot zerkalo. Kadar srečaš uboge in nesrečne ljudi, spomni se na ubožtvo in na slaboto, ki jo je bil Kristus zavolj nas na-se vzel, in časti v njih Kristusa samega, ker pravi: Kar ste storili nar manjšemu v mojem imenu, to ste meni storili.“

V torek po pervej nedeli v postu.

Berilo iz Izaija preroka 55, 11 — 16.

Tiste dni je govoril Izaija prerok, rekoč: Iščite Gospoda, dokler se mora najti; klicite v njega, dokler je blizo. Naj zapusti hudobni svoj pot, in krivični svoje naklepe, in naj se verne k Gospodu, in se ga bo usmilil, in k našemu Bogu, ker je velicega usmiljenja. Zakaj moje misli niso vaše misli, tudi vaše pota niso moje pota, reče Gospod; ampak kolikor je nebo višje od zemlje, toliko višje so moje pota od vaših pot, in moje misli od vaših misel. In kakor pada dež in sneg od neba, in se več gor ne verne, ampak napoji zemljo, in jo namoči in stori, da rodi, in da seme sejavcu, in kruh jedcu: tako bo moja beseda, ktera pride iz mojih ust; ne bo se vernula prazna k meni, ampak bo storila, kar koli hočem in bo teknula v to, za kar jo pošljem, reče Gospod vsemogočni.

Razlaganje. Prerok nas opominja, da se naj grešnik resnično spreoberne in tako čas gnade dobro porabi, ker je Bog vselej pripravljen, ga sprejeti. Naj bode grehov še toliko in še tako težkih, to ga nima prestrašiti; zakaj božje vsmilenje je večje, kakor vsi njegovi grehi. — Premisli tukej, kar pravi sveti Bernard [1]) k tim besedam: „Iščite Gospoda, dokler se more najti.“ Tri reči storé, da Gospoda zastonj iščemo, namreč če ga ne iščemo o pravem času, ali če ga prav ne iščemo, ali če ga tam iščemo, kjer ga ne moremo najti. Pravi čas Gospoda najti je to živlenje, zakaj s smertjo se duri zaprejo, ni ga potem več mogoče iskati; prav ga iščemo s gorečo željo in s stanovitnostjo; pravi kraj pa, kjer ga vselej najdemo, je premišljevanje živlenja, terplenja in smerti Jezusa Kristusa in njegove časti v nebesih. — Išči tedaj Gospoda za časa, išči ga s vso gorečostjo v molitvi in premišljevanju.

1) Serm. 75. in caut.

Evangeli svetega Matevža 19, 3 — 8.

Tisti čas, kadar je Jezus v Jeruzalem šel, je bilo vse mesto po koncu, rekoč: Kdo je ti? Množice pa so rekle: Ti je Jezus, prerok iz Nacareta na Galilejskem. In Jezus je šel v tempelj božji, in je izgnal vse, kteri so v tempeljnu prodajali in kupovali, in je zvernul mize menjavcom, in stole tistim, kteri so golobe prodajali. In jim je rekel: Pisano je: Moja hiša se hiša molitve imenuje, vi pa ste jo storili jamo razbojnikov. In pristopili so k njemu v tempeljnu slepi in kruljevi, in jih je ozdravil. Ko so pa veliki duhovni in pisarji vidili čudeže, ktere je delal, in otroke, kteri so v tempeljnu vpili, rekoč: Hozana sinu Davidovemu! so se razjezili, in so mu rekli: Sišiš, kaj ti pravijo? Jezus pa jim reče: Kaj pa da; ali niste nikoli brali: Iz ust otrok in sesajočih si si hvalo napravil? In jih je popustil, in je šel iz mesta v Betanijo, in je tam ostal.

Razlaganje. Neteri Judi so bili tako lakomni, da so še clo v dvorišču tempelna kupčevali. Jezus, kteremu je bilo to hudobno barantanje gnusoba, je z božjo močjo vse tiste, ki so prodajali in kupovali, iz tempelna zgnal. Jezus je oskrunenje tempelnovega dvorišča tako za zlo vzel in kaznil; kako bo še le tiste kristjane enkrat čertil in kaznil, kteri ponečastijo cerkev, hišo božjo, kjer je Jezus sam pričujoč v naj svetejšem zakramentu, tiste, kteri v cerkvi govorijo, se smejijo alj druge nespodobne reči vganjajo. Obnašaj se toraj v božjej hiši vedno spoštovavno, in pomisli, da tudi angeli tukej pred božjim obličjem kleče, svoj obraz zakrivajo in molijo Gospoda nebes in zemlje.

V sredo po pervej nedeli ali kvaterno sredo v postu.

Berilo iz 3. bukev kraljev 19, 3 — 8.

Tiste dni pride Elija v Berzabeo Judovo, in pusti tam svojega hlapca, in gre v puščavo en dan hoda. In kadar tje pride, in sede pod brin, si želi umreti, in reče: Dosti mi je, Gospod! vzemi mojo dušo; ker nisim boljši, kakor moji očetje. In se uleže in zaspi v senci brina. In glej! angel

Gospodov se ga dotakne, in mu reče: Vstani in jej! In se je ozerl, in glej, pri njegovej glavi je pod pepelom pečen kruh in posoda vode. Tedaj je in pije, in spet zaspi. In angel Gospodov se spet verne, in se ga dotakne, ter mu reče: Vstani, jej; zakaj še dolg pot imaš pred seboj. Ko je vstal, jé in pije, in v moči te jedi hodi štirdeset dni in štirdeset noči do Horeba božje gore.

Razlaganje. Prerok Elija je na Judovskem pri potoku, kteremu se je Cisoj reklo, duhovnike malika Baala pomoriti dal. On se je s njimi prepiral zavoljo tega, kako se ima pravi Bog moliti in častiti. On je tudi s velikim čudežem dokazal, da se ima častiti samo Eden, to je: pravi Bog. Kadar je pa kraljica Izabela zvedela, kaj je Elija storil, je žugala ga umoriti. Elija pobegne v puščavo; Bog pa ne zapusti svojega služabnika, temuč mu pošle jedi, ktera je Eliju moč dala, da je zamogel štirdeset dni in noči potovati noter do gore Horeba. Tukaj se mu je Bog prikazal, in važne opravila opraviti dal. Sveti očaki pravijo, da brin, pod kterim je Elija počival, pomeni Kristusov križ, pod čigar senco mir zadobé vsi tisti, ki terpé; jed pa, ktera je Eliju moč podelila, pomeni sveto obhajilo, ktero nam daja moč na potu proti nebesih; in štirdeset dni in štirdeset noči, ki jih je Elija prebil brez jedi, pomeni v podobi Jezusov štirdesetdanski post.

Evangeli svetega Matevža 12, 38 — 50.

Tisti čas so eni zmed pismoukov in farizejev Jezusu odgovorili rekoč: Učenik! znamnje bi radi od tebe vidili. On je odgovoril in jim rekel: Hudoben in prešešten rod znamnja išče! Pa znamnje se mu ne bo dalo, razun znamnja Jona preroka. Zakaj, kakor je bil Jona v trebuhu morskega soma tri dni in tri noči; ravno tako bo Sin človekov v sercu zemlje tri dni in tri noči. Možje Ninivljani bodo vstali ob sodbi s tim rodom, in ga bodo obsodili, ker so pokoro delali na oznanovanje Jonasovo; in glej! več kakor Jona je tukej. Kraljica od juga bo vstala ob sodbi s tim rodom, in ga bo obsodila, ker je prišla od pokrajin zemlje poslušat Salomonovo modrost; in glej! več kakor Salomon je tukaj. Kadar je pa nečisti duh vun šel iz človeka, hodi

po suhih krajih, in išče pokoja, in ga ne najde. Tedaj pravi: Vernul se bom v svojo hišo, iz ktere sim šel. In kadar pride, jo najde prazno, pometeno in osnaženo. Tedaj gre, in si privzame sedem drugih duhov, hujših, kakor on, in gredo vanjo in ondi prebivajo, in poslednja tega človeka je hujša, kakor perva. Tako bo tudi s tim hudobnim rodom. Dokler je pa še množicam govoril, glej! so njegova mati in njegovi bratje zunej stali, in želeli z njim govoriti. Rekel mu je pa nekdo: Glej! tvoja mati in tvoji bratje stoje zunej, in te iščejo. On pa je tistemu, kteri mu je bil to povedal, odgovoril in rekel: Kdo je moja mati, in kdo so moji bratje? In je svojo roko stegnul na svoje učence, rekoč: Glejte moja mati in moji bratje. Zakaj, kdorkoli stori voljo mojega Očeta, kteri je v nebesih, tisti je moj brat, in sestra, in mati.

Razlaganje. 1) Vse znamnja in vsi čudeži, ki jih je Kristus, naš Gospod delal, so dobili svoje poterjenje še le takrat, ko je od smerti vstal. Ako bi ne bil Kristus od smerti vstal, bi bili vsi njegovi čudeži zastonj. Zato je farizeje na svoje vstajenje od mertvih zavernul. Živa podoba njegovega od smerti vstajenja je bil že prerok Jona, ki je tri dni bil v trebuhu morskega soma, tretji dan pa zopet zdrav iz njega prišel. 2) Ninivljani so pokoro delali in se spreobernili na samo oznanovanje preroka Jona, in niso terjali od njega, da naj jim čudeže dela. Kako bo pa z nami, ako se ne spokorimo, ker vendar poznamo toliko čudežev Gospoda Jezusa in njegovih apostelnov, in ki smo toliko gnad od njega prejeli! Pa naj se resnično preobernemo; zakaj gorje, trikrat gorje tistemu, kteri nespremišleno zopet nazaj pade v navadne velike grehe! Ne eden, ampak sedem hudičev ga ima potlej v svojej oblasti. 3) S terdno, živo vero postaneš Kristusu na duhovni način brat ali sestra, in če s besedo in s izgledom svojega bližnjega spodbudiš in vnameš, da serčno Boga ljubi, ga tako napraviš, da spolni voljo nebeškega Očeta, postaneš tudi Kristusu na duhovno vižo mati. „Oj velika čast tistega, ki verje v Jezusa in ga čez vse ljubi!“ [1])

1) Sv. Gregor.

V četertek po pervej nedeli v postu.

Berilo iz Ecehiela preroka 18, 1 — 9.

Tiste dni je govoril Gospod k meni, rekoč: Zakaj imate med seboj v deželi Izraelskej to priliko v pregovor, rekoč: Očetje so jedli kisel grozd, in otroci imajo skomino z zobeh? Kakor resnično jaz živim, reče Gospod Bog, več ne bo ta prilika v pregovor na Izraelskem. Glej, vse duše so moje; kakor je očetova duša, tako je tudi sinova duša moja: duša, ktera greši, tista bo umerla. Kdor je pravičen, in prav in po pravici dela, in ne jé na gorah: in svojih oči ne vzdiguje v malike hiše Izraelove; ne oskruni žene svojega bližnjega, in ne gre k ženi o mesčnem času; in nikogar ne žali, zastavo dolžniku nazaj da, nič po sili ne vzame; svojega kruha lačnemu podeluje, in nazega oblači; na obrest ne posoduje, in več ne jemlje; svojo roko odvrača od krivice, in pravično sodbo dela med človekom in človekom; po mojih zapovedih hodi, in moje povelja ohrani, da dela po resnici: on je pravičen, in bo gotovo živel, reče Gospod vsemogočni.

Razlaganje. Ker so Judje večkrat tožili pred Bogom, da morajo terpeti zavoljo grehov svojih dedov, jim je Bog po preroku odgovoril, da je krivično, tako misliti in tožiti. Zakaj Bog ljubi in sodi vsakega človeka, kako očeta tako tudi sina, in štrafa samo grešnika, naj bo oče ali sin. Res je sicer, da se večkrat v svetem pismu bere, da kaznuje Bog grehe očetov v otrocih, ali to se zgodi le tistim otrokom, kteri se ne vojskujejo zoper hude nagnenja, ki so jih od svojih starišev po rojstvu sprejeli, temuč grešno živijo, kakor njih stariši. — Živi po volji božjej, in tako se ne boš imel nikoli čez Boga pritožiti.

Evangeli svetega Matevža 15, 21 — 28.

Tisti čas je Jezus šel, in se je uganul v kraje Tira in Sidona. In glej! Kananejska žena je prišla iz tistih krajev, in je vpila za njim, rekoč; Usmili se me Gospod, sin Davidov! moja hči veliko terpi od hudiča. On pa jej ni besede odgovoril. In njegovi učenci so pristopili, in ga prosili, rekoč: Odpravi jo, ker za nami vpije. On pa je odgovoril in rekel: Nisim poslan, kakor le k zgubljenim ovcam Izraelove hiše. Ona pa je prišla, in ga je molila, rekoč: Gospod!

pomagaj mi! On pa je odgovoril in rekel: Ni prav jemati kruha otrokom, in ga psom metati. Ona pa je rekla: Kaj pa da, Gospod! saj tudi psički jedo drobtine, ktere padajo od mize njih gospodov. Tedaj je Jezus odgovoril in jej rekel: O žena! velika je tvoja vera. Zgodi se ti, kakor hočeš. In njena hči je bila ozdravljena od tiste ure.

Razlaganje. Pač je res, kar prerok govori: Želje ubožčekov je Bog vselej vslišal! Žalostna mati ne jenja Jezusa pomoči prositi, in je vslišana. Lepo govori sveti Avguštin čez to: „Serčno kaj želeti in vedno po njem hrepeniti in zdihovati, je Kristusu prijetna godba (muzika),“ [1]) in sveti Krizostom: „Naj dobimo ali naj ne dobimo, za kar prosimo, bodimo le stanovitni v molitvi. In če dobimo, kar smo prosili, zahvalimo se mu; če pa ne dobimo, bodimo poterpežljivi. Zakaj kadar nam Bog kej odreče, je, kakor da bi nam storil, kar smo želeli. Saj mi ne vemo, kaj nam tekne, to vé sam Bog.“ [2])

V petek po pervej nedeli ali kvaterni petek v postu.

Berilo iz Ecehiela preroka 18, 20—28.

To reče Gospod Bog: Duša, ktera je grešila, tista bo umerla; sin ne bo nosil hudobije očetove, in oče ne bo nosil hudobije sinove. Pravica pravičnega bo nad njim, in krivica krivičnega bo nad njim. Ako pa pravični pokoro stori za vse grehe, ktere je storil, in dopolni vse moje zapovedi, in dela prav in po pravici; bo gotovo živel, in ne bo umerl. Nobene njegovih hudobij, ktere je storil, ne bom pomnil; zavoljo svoje pravice, ktero je delal, bo živel. Hočem li smert hudobnega, pravi Gospod Bog, in ne veliko bolj, da se spreoberne od svojih hudih potov in živi? Če pa pravični odstopi od svoje pravice, in dela hudobijo po vsih gnjuzobah, ktere je hudobni vajen delati, bo mar živel? Nobeno njegovih pravičnih del, ktere je bil storil, se ne bo pomnilo, zavoljo nezvestobe, ktere je kriv, in zavoljo njegove pregrehe, ktere je storil, zavoljo tih bo umerl. Pa pravite: Ni pravična Gospodova pot! Poslušajte tedaj, hiša Izraelova: Ali moja pot ni pravična, in niso le vaše pota hudobne? Zakaj, kadar se verne pravični

1) Epist. 121, c. 15. 2) Hom. 30. in Genes.

od svoje pravice, in stori hudobijo, bo umerl. In kadar se verne hudobni od svoje hudobije, ktero je delal, ter dela prav in pravično, bo svojo dušo per življenji ohranil. Ker je namreč premislil in zapustil vse svoje hude dela, ktere je delal, bo gotovo živel, in ne bo umerl, reče Gospod vsemogočni.

Razlaganje. Kako so Gospodove besede polne tolažbe in veselja za vsakega, tudi naj večega grešnika, ako se le v resnici k Bogu oberne, in zapusti grešni pot; pa tudi strašne so za tistega, kteri pokoro od dne do dne odnaša, zakaj on bo v svojih grehih umerl. Grešnik! ne obupaj, temuč poslušaj glas, ki te k pokori vabi: „Bog ti odpusti, ja, on pozabi vse tvoje grehe!“

Evangeli svetega Janeza 5, 1 — 15.

Tisti čas je bil Judovski praznik, in Jezus je šel gori v Jeruzalem. Je pa v Jeruzalemu ovčja kopel, ktera se po hebrejsko Betzajda imenuje, in je imela pet lop. V teh je ležala velika množica bolnih, slepih, kruljevih, suhoudnih, kteri so čakali pljivkanja vode. Zakaj angel Gospodov je ob časih prišel v kopel, in voda je pljivkala. In kdor je po pljivkanji vode pervi v kopel stopil, je ozdravel, ktero bolezen koli je imel. Bil je pa neki človek tam, kteri je bil osem in trideset let boln. Kadar je Jezus tega vidil ležati, in je vedel, da je že veliko časa tak, mu reče: Hočeš ozdravljen biti? Bolnik mu je odgovoril: Gospod! nimam človeka, da bi me, kadar se voda skali, v kopel djal; zakaj preden jaz pridem, drugi pred menoj vnjo stopi. Jezus mu reče: Vstani, zadeni svojo posteljo, in hodi! In tisti človek je zdajci ozdravel, ter je vzel svojo posteljo, in je hodil. Tisti dan pa je bila sabota. Judje so tedej ozdravljenemu rekli: Sabota je, ne smeš svoje postelje nositi. Jim je odgovoril: Kteri me je ozdravil, mi je rekel: Zadeni svojo posteljo in hodi! Tedaj so ga vprašali: Kdo je tisti človek, kteri je rekel: Zadeni svojo posteljo in hodi? On pa, kteri je bil ozdravljen, ni vedel, kdo da je. Zakaj Jezus se je bil umaknul množici, ki je tam bila. Potlej ga je Jezus u tempeljnu našel, in mu je rekel: Glej, ozdravljen si; nikar več ne greši, da se ti kaj

hujšega ne zgodi! Tisti človek je šel, in je Judom povedal, da je Jezus, kteri ga je ozdravil.

Razlaganje. Le včasi (ljudem pa ni bilo znano kdaj) je angel Gospodov doli prišel, in vodo v ovčjej kopeli ganil, in bolnik, ki je pervi v kopel stopil, je ozdravel. Ta ovčja kopel je podoba zakramenta svete pokore. Kadar Bog s svojo gnado tvoje serce gane, da občutiš žalost čez storjene grehe, hiti precej k spovedi, kjer zdravje zadobe ne eden, ampak vsi, ki se približajo, in scer vsaki čas. Vtisni si pa dobro v serce Jezusove besede „Nikar več ne greši, da se ti kaj hujšega ne zgodi!“

V saboto po pervej nedeli ali kvaterno saboto v postu.

Berilo iz lista s. Pavla aposteljna do Tesaloničanov 5, 14—23.

Prosimo vas, bratje! svarite nepokojne, oveselujte maloserčne, pomagajte slabim, bodite poterpežljivi z vsimi. Glejte, da ne bo kdo komu hudega za hudo vračeval; ampak vselej se deržite tistega, kar je dobro, eden do druzega in do vsih. Vselej bodite veseli; neprenehoma molite. V vsih rečeh se zahvalite; zakaj to je volja Božja v Kristusu Jezusu do vas vsih. Duha ne vgasujte; prerokvanja ne zaničujte. Vse pa skusite; kar je dobro, deržite. Vse sence hudega se zderžite. Sam Bog miru pa naj vas posveti v vsih rečeh, da se ves vaš duh in duša in telo brez graje ohrani v prihod Gospoda našega Jezusa Kristusa.

Razlaganje. Med drugim nas opominja sveti apostel, v nas ne vgasovati sv. Duha, to je: ne grešiti, ne abotno kaj delati, ne posvetno živeti in tako zamečevati gnado sv. Duha, ki nas razsvetljuje in nam dobre misli navdaja. Dalej ne zaničevati prerokvanja, to je darú, sveto pismo razlagati in skrivnosti svete vere oznanovati. Poslušajmo v vsih rečeh dobre misli, ki jih sveti Duh in navk v našem sercu budi, ki ga nas sv. cerkev uči; tako nikdar ne bodemo zašli, in bodemo s zaupanjem zamogli čakati na dan, ko bo Jezus prišel sodit žive in mertve.

(Evangeli in razlaganje poglej jutrišno nedelo.)

Navk za drugo nedelo v postu.

Početek ali uvod sv. maše se začne z besedo „reminiscere," zato se tudi ta nedela „reminiscere" kliče. U početku brumna duša zdihuje in Boga prosi pomoči, da bi ne padla več v noben greh: „Spomni se, Gospod! kako si bil od začetka vselej usmiljen in milostiv, zato da naši sovražniki ne gospodujejo čez nas nikoli več. Reši nas Izraelski Bog! iz vsih naših nadlog. K tebi, o Gospod! povzdignem svojo dušo; moj Bog, na te zaupam; ne daj, da bom osramoten." Ps. 24. Čast bodi Bogu itd.

Cerkvena molitva: O Bog! kateri vidiš, da sami na sebi nobene moči nimamo: varji nas znotraj ino zvunaj, da bomo vsih nadlog obvarvani na telesu, in od hudih misel očiščeni na duši. Skoz Gospoda itd.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla aposteljna do Tesaloničanov 4, 1 — 7

Bratje! prosimo vas in opominjamo v Gospodu Jezusu, da, kakor ste od nas prejeli: kako da vam gre živeti, in Bogu dopasti, tako tudi živite, da ste čedalje bogateji. Saj veste, kakošne zapovedi sim vam dal v Gospodu Jezusu. To namreč je volja božja, vaše posvečenje, da se zderžite kurbanja, da iz med vas vsak ve svoje telo ohraniti v svetosti in časti, ne po gnanji poželenja, kakor neverniki, kteri Boga ne poznajo; in da kdo predeleč ne stopa, in svojega brata v nobeni reči ne goljfa; ker Gospod je maščevavec vsega tega, kakor smo vam pred povedali in pričali. Zakaj Bog nas ni poklical k nečistosti, ampak k svetosti, v Kristusu Jezusu Gospodu našem.

Razlaganje. Sv. Pavl je Tesaloničane na pravo vero spreobernul in jim pokazal in naročil, kako naj živijo in se zaderžajo. Tukaj jih zaroti, po njegovem navku se lepo in zvesto ravnati, posebno nečistosti in golfije se varovati, zakaj Bog je nas poklical, da smo čisti, brumni in sveti.

Zdihlej: Dodeli mi, o Bog! da živim, kakor od mene terja moj poklic, čedno, čisto in sveto, in da svoje kerščansko ime ozaljšam z dobrimi deli, ne pa, da se posvetnim in mesenim poželjenjem vdam, kakor neverniki, kteri tebe ne poznajo.

Evangeli svetega Matevža 17, 1—9.

Tisti čas vzame Jezus z seboj Petra in Jakoba in Janeza njegovega brata, in jih pelja same na visoko goro. In se je spremenil pred njimi; in njegov obraz se je svetil kakor sonce, njegove oblačila pa so bile bele, ko sneg. In glej! prikazala sta se jim Mozes in Elija, in sta z njim govorila. Peter pa je spregovoril in je rekel: Jezus, Gospod! dobro nam je tukaj biti; ako hočeš, naredimo tukaj tri šotore, tebi enega, Mojzesu enega, in Eliju enega. Ko je še govoril, glej! jih je svetel oblak obsenčil; in glej! glas iz oblaka rekoč: „Ti je moj ljubi Sin, nad kterim imam dopadanje; njega poslušajte!“ In kadar so učenci to zaslišali, so na svoj obraz padli, in so se silno bali. In Jezus je pristopil, in se jih je dotaknul, in jim je rekel: Vstanite in nikar se ne bojte! Kadar so pa svoje oči vzdignuli, niso nikogar vidili, kakor Jezusa samega. In ko so z gore šli, jim je Jezus zapovedal, rekoč: Nikomur ne pravite te perkazni, dokler Sin človekov od mertvih ne vstane.

Zakaj se je Kristus na gori Taborji pred učenci spremenil?

1) Zato da jim je pokazal svoje božje veličastvo; 2) zato da bi enkrat, ko bi ga vmirati vidili na gori Kalvarii, v tej veri terdni ostali; 3) da bi učenci Kristusovi in z njimi vsi verniki, gledé na prihodnjo čast in veselje, z večjo poterpežljivostjo prenašali vse križe in nadloge tega sveta. Zakaj tudi telesa pravičnih bojo, kadar bodo od smerti vstale, svetlemu telesu Jezusovemu podobne. [1])

Zakaj sta se bila prikazala Mojzes in Elija?

Zato, da sta oba spričala, da je Jezus zares tisti Odrešenik, kteri je bil oznanjen v postavi in v prerokih, in da postava in preroki se v njem dopolnijo. Zakaj Mojzes pomeni postavo, Elija pa preroke. [2])

---

1) Filip. 3, 21. 2) J. Hieron. S. Chrysost.

Zakaj je hotel Peter na gori tri šotore postaviti?

Peter je bil od prevelikega veselja, ki ga je pri tej prikazni občutil, nekako zmeden, in torej ni vedel, kaj govori, in tudi ni bil pomislil, da si ne moremo zadobiti časti brez truda, ne venca brez bojevanja, ne veselja brez križev in terpljenja.

Zdihlej: Pomagaj nam, o Jezus! nebeško veselje, ki nas čaka, pogosto premišljevati. Naj nas to premišljevanje močne stori, da ne onemagamo v duhovnem bojevanju, temuč da z tvojo gnado zmagamo in nevenljivi venec zmage dosežemo.

V pondelek po drugej nedeli v postu.

Berilo iz Daniela preroka 9, 15 — 19.

Tiste dni je molil Daniel k Gospodu, rekoč: Gospod, naš Bog, kteri si izpeljal svoje ljudstvo s mogočno roko iz Egiptovske dežele, in si si ime storil do donašnjega dne, grešili smo; krivico smo storili, Gospod, zoper vso tvojo pravico! Odverne naj se, prosim, tvoja jeza in tvoj serd od Jeruzalema tvojega mesta, in od tvoje svete gore. Zakaj zavoljo naših grehov in krivic naših očetov je Jeruzalem in tvoje ljudstvo v zasmehovanje per vsih, kteri so okoli nas. Usliši torej, naš Bog! zdej molitev svojega hlapca in njegove prošnje; in poglej milostivo na svoje svetišče, ktero je zapuščeno. Zavoljo samega sebe, moj Bog! nagni svoje uho, in poslušaj; odpri svoje oči, in poglej na naše razdjanje in mesto, nad kterim se kliče tvoje ime. Ne zavoljo svoje pravice namreč, ampak zavoljo tvojega velicega vsmilenja darujemo svoje prošnje pred tvojim obličjem. Usliši, Gospod! bodi milostiv, Gospod; poglej in stori! Zavoljo samega sebe ne odlašaj, moj Bog! naj se tvoje ime kliče nad mestom in ljudstvom tvojim, Gospod naš Bog.

Razlaganje. Pod kraljem Joakimom so bili Judje zavoljo svojih grehov s kraljem vred v babilonsko sužnost odpeljani, Jeruzalem in tempel sta bila razdjana. Tudi Daniel, iz kraljevskega rodu, je bil med sužnjimi, akoravno je on zvesto spolnoval božjo postavo. Zavoljo svoje modrosti je bil od kralja Nabuhodonosorja visoko povzdignen, vendar pa ni mogel pozabiti na to, da je mesto in sveti tem-

pel strašno razdjan, in da je Judovsko ljudstvo taka nesreča zadela. Namenjeno pa je bilo Judom, da imajo sedemdeset let v terdej sužnosti ostati, in potlej še le se nazaj verniti v svojo domovino. Sveti prerok moli torej v tem berilu, da bi Bog svojemu ljudstvu kmalo pripustil se nazaj verniti na svoj dom, in tamkej vnovič sozidati mesto in tempel. Iz tega se mi učimo, kako imamo tudi mi k Bogu vpiti, da nas On reši iz sužnosti greha in nam pomaga, našo dušo od vsih madežev greha omiti in očistiti.

Evangeli svetega Janeza 8, 21—29.

Tisti čas je rekel Jezus Judovskim množicam: Jaz grem, in me bote iskali, in bote v svojem grehu umerli. Kamor jaz grem, vi ne morete priti. Judje so tedaj rekli: Ali bo morde sam sebe umoril, ker pravi: Kamor jaz grem, vi ne morete priti? In jim je rekel: Vi ste od zdolej, jaz sim od zgorej; vi ste od tega sveta. Torej sim vam rekel, da bote umerli v svojih grehih; zakaj, ako ne verujete, da sim jaz, bote umerli v svojem grehu. Tedaj so mu rekli: Kdo si ti? Jezus jim je rekel: Začetek, kteri tudi z vami govorim. Veliko imam od vas govoriti in soditi; ali kteri me je poslal, je resničen; in kar sim jaz od njega slišal, to govorim na svetu. In oni niso umeli, da je rekel, da je Bog njegov Oče. Jezus jim je tedaj rekel: Kadar bote Sina človekovega povišali, takrat bote spoznali, da sim jaz, in da sam od sebe nič ne delam, ampak kakor me je Oče učil, to govorim. In kteri me je poslal, je z menoj, in me ni samega pustil; zakaj jaz vselej to delam, kar je njemu dopadljivo.

Razlaganje. Judje so Jezusa samo iz hudobe in iz sovraštva umoriti iskali, in so le priložnosti čakali, da bi ti svoj namen izpeljati mogli. Tim Judom Jezus tukaj pravi, da kamor on gre, oni ne morejo priti, namreč v nebesa k Očetu, zakaj oni so od zdolej to je posvetni, ki jih mika samo blago in veselje tega sveta, in zato ne verjamejo, da je Jezus iz nebes doli prišel, od greha odrešit vse ljudi; in zato bodo oni tudi umerli v svojem grehu. — Uči se iz tega, kako je potrebno svet zaničevati: prijatelstvo tega sveta je sovraštvo božje, in kdor hoče biti prijatel tega sveta, po-

stane neprijatel božji,“ [1]) pride ob živo vero, in umerje v svojem grehu.

V tvorek po drugej nedeli v postu.

Berilo iz 3. bukev kraljev 17, 8 — 16.

Tiste dni je govoril Gospod Eliju Tezbičanu, rekoč: Vstani in idi v Sarepto Sidonsko, in ostani tam; zakaj tam sim ženi vdovi zapovedal, da naj te redi. Vstane, in gre v Sarepto. In kadar pride k mestnim vratam, zagleda vdovo, ktera dreva pobira; in jo pokliče, in jej reče: Daj mi malo vode v posodi, da pijem. In kadar gre, da bi prinesla, vpije za njo, rekoč: Prinesi mi tudi grižlej kruha v svojej roki! Ona odgovori: Kakor resnično živi Gospod tvoj Bog, nimam kruha, ampak le toliko moke v posodi, kar se je s pestjo zagrabi, in malo olja v verči. Glej, ravno pobiram dvoje polen, da grem, in kaj naredim sebi in svojemu sinu, da jeva, preden umerjeva. In Elija jej reče: Nikar se ne boj, ampak idi in naredi, kakor si rekla; vender nar poprej speci meni iz te močice hlebčik pod pepelom, in mi ga prinesi, sebi pa in svojemu sinu boš potlej naredila. To pa govori Gospod, Bog Izraelov: „Moka v posodi ne bo pošla, in olja v verči ne bo zmanjkalo do dne, ko bo Gospod dež poslal na zemljo.“ Ona gre, in stori po besedi Elijevi; in je jedel on in ona in njena družina. In od tistega dneva moka v posodi ni pošla, in v verči olja ni zmanjkalo, po besedi, ktero je bil Gospod rekel po Eliju.

Razlaganje. V tem berilu nam hoče cerkev pokazati v izgledu uboge Sareptanske vdove, ki je rada svoj zadni grižlej kruha služabniku božjemu Eliju podala, kako dopadljivo je Bogu, se ubozih vsmiliti, in kako on to že na tem svetu obilno plačuje. „Vbogajme dajati, pravi sveti Krizostom, je umetnost, ktera naj več nese,“ [2]) in sveti Janez, škof v Aleksandrii, ki je bil zavoljo svojega vsmilenega serca do vbozih imenovan „miloščinar“, je pravil po navadi: „Več ko dam vbogim, več zadobim od Boga.“ Stori tudi ti ravno tako in boš vidil, da roka Gospodova tudi zdaj ni prikrajšana.

Evangeli svetega Matevža 23, 1 — 12.

Tisti čas je Jezus govoril ljudstvu in svojim učencom rekoč: Na stolu Mojzesovem sede pismarji in farizeji. Vse

1) Jak. 4, 4. 2) Hom. in his verb.

tedaj, kar koli vam reko, deržite in storite; po njih delih pa nikar ne delajte, ker pravijo, pa ne store. Navezujejo namreč težke bremena, ki jih ni moč nositi, in nakladajo ljudem na rame, pa jih sami s perstom nočejo ganuti. Vse svoje dela pa store, da jih ljudje vidijo; delajo si namreč širji listke, in veči robove v krilu. In imajo radi perve mesta pri večerjah, in perve sedeže v shodnicah, in pozdravljanja na tergih, in da jim ljudje pravijo: učenik! Vi pa se ne pustite učenikov imenovati; zakaj eden je vaš učenik, vi vsi pa ste bratje. In nikogar ne imenujte na zemlji svojega očeta; zakaj eden je vaš Oče, ki je v nebesih. Ne imenujte se učenikov, zakaj eden je vaš učenik, Kristus. Kteri je nar veči med vami, bodi vaš služabnik. Kdor se pa povišuje, bo ponižan; in kdor se ponižuje, bo povišan.

Razlaganje. Kristus nas opominja, da naj se varjemo svetohlinstva in častiželjnosti farizejev, kteri so se le na videz svete delali in le čast in hvalo pri ljudeh iskali. Beži pred prazno častjo, ne bodi le samo na videz brumen, ne glej na posvetno čast in hvalo! Čednosti in lepe lastnosti, ki jih človek iz prevzetnosti alj zavolj posvetne hvale stori, so le na videz čednosti, ter nimajo nobene znotrajne vrednosti, pravi sveti Frančišek Salezjan; [1]) in sveti Gregor [2]) pravi: „Vse, kar se stori, se pozgubi, ako se na ponižnost ne naslanja," in sveti Bernard: [3]) „Nebeške vrata so tesne in samo majhni morejo skozi," to je taki, kteri živé ponižno in priprosto, kakor otroci.

V sredo po drugej nedelji v postu.

Berilo iz bukev Estrinih 13, 8—11 in 15—17.

Tiste dni je Mardohej molil k Gospodu, rekoč: Gospod Bog, vsemogočni kralj! pod tvojo oblastjo je vse in ni ga, kteri bi se mogel vstaviti tvojej volji, če si sklenul Izraelce rešiti. Ti si stvaril nebo in zemljo, in kar koli se pod nebom najde. Vsih Gospod si, in ni ga, kteri bi se vstavil tvojemu veličastvu. In zdaj Gospod, kralj kraljev, Bog Abrahamov! usmili se svojega ljudstva, ker nas hočejo nasi sovražniki pogubiti, in tvoj del pokončati. Nikar ne zaničuj svojega dela, kterega si

1) Filot. 3. bukv. 4. pogl. 2) l. mor 8. 3(c. 17. de pap.

iz Egipta rešil; temuč vsliši našo prošnjo, in bodi milostiv svojemu ljudstvu, ktero je tvoj del in tvoj odločik; in preoberni našo žalost v veselje, da bomo živeli in hvalili, Gospod, tvoje ime, in ne zapri jim ust, kteri ti hvalo pojo, Gospod naš Bog.

Razlaganje. Aman, eden izmed pervih dvornikov perzianskega kralja Asuera, je iz napuha in ošabnosti terjal, da naj se mu taka čast skazuje kakor Bogu. Mardohej, Jud in odgojitelj kraljice Estere, mu je ni skazoval, ker naj večja čast gre samemu Bogu. Tadaj je hotel Aman se maščevati, in vse Jude pogubiti. Mardoheja pa hoče obesiti na vislice (galge), ki jih je bil že zanj napraviti dal. V tej stiski je Mardohej k Bogu molil, in njegova molitev je bila uslišana. Aman sam je bil, ko se je zvedelo za njegov hudobni namen, obešen ravno na tiste vislice, ktere je bil Mardoheju namenul. — Premišluj tukej moč Mardohejeve molitve in resnico, da Bog prevzetne ponižuje, [1]) in da kdor drugemu jamo koplje, po navadi sam vanjo pade.

Evangeli svetega Matevža 20, 17 — 28.

Tisti čas je Jezus šel gori v Jeruzalem, in je vzel dvanajstere učence posebej k sebi, in jim je rekel: Glejte, gremo gori v Jeruzalem, in Sin človekov bo izdan velikim duhovnom in pismarjem, in ga bodo obsodili k smerti; in ga bodo izdali nevernikom zaničevati, bičevati in križati, in tretji dan (bo od smerti) vstal. Takrat je pristopila k njemu mati Cebedejovih sinov z svojima sinoma, ter ga je molila in nekaj prosila. On pa njej je rekel: Kaj hočeš? Mu pravi: Reci, da sedita ta moja sina, eden na tvojej desnici, in eden na tvojej levici v tvojem kraljestvu. Jezus pa je odgovoril in rekel: Ne vesta, kaj prosita! Ali moreta piti kelih, ki ga bom jaz pil? Mu rečeta: Moreva. Jima reče: Moj kelih bota sicer pila; sedeti pa na mojej desnici alj levici ni moje vama dati, ampak kterim je pripravljeno od mojega Očeta. In uni deseteri, ko so to slišali, so bili nevoljni nadbratoma. Jezus jih je pa k sebi poklical, in je rekel: Veste, da poglavarji narodov gospodujejo čez nje, in kteri so vekši, jih

1) Luk. 1, 52.

imajo v oblasti. Med vami pa ne bodi tako; temuč, kteri hoče med vami veči biti, naj bo vaš služabnik. In kteri hoče med vami pervi biti, naj bo vaš hlapec. Ravno kakor Sin človekov ni prišel, da bi se mu streglo, temuč da bi stregel, in dal svoje življenje v odrešenje za njih veliko.

Razlaganje. I. Izveličar gre poslednikrat proti Jeruzalemu, in na poti pove svojim dvanajsterim apostelnom skrivši, da bo na križu umerl. Od tega piše sveti Krizostom: „Celo izveličanje človekovo pride iz Kristusove smerti, in za nič druzega nismo Boga tako zahvaliti dolžni, kakor za smert njegovega Sina. Zato je vzel dvanajstere apostelne posebej k sebi, in jim je oznanil skrivnost svoje smerti, zato da bi ti dragi zaklad v bolje posode, to je, v serca apostelnov bil shranjen, od kodar se je imel podeljiti vsim ljudem.“

II. Na častiželjno prošnjo Jakobove in Janezove matere odgovori Jezus, da bosta njena sina scer morala terpeti, da pa ni u mojej oblasti jima dati, sedeti na mojej desnici ali levici. Od tega pišeta sveti Remigi in sveti Beda takole: „Ni moje vam dati sedeti na mojej desnici, ker sta častiželjna. To mesto je pripravljeno za ponižne! Bodita ponižna, in tako bo tudi za vaju pripravljeno.“ Poglej kako potrebna je ponižnost, zakaj tudi za Kristusa terpeti in umreti, ne dobi plačila brez ponižnosti!

V četertek po drugej nedelji v postu.

Berilo iz Jeremija preroka 17, 5—10.

To reče Gospod Bog: Preklet človek, ki zaupa v človeka in stavi v meso svojo moč, in od Gospoda odstopi njegovo serce. Zakaj kakor resje v puščavi bo, in ne bo vidil, kadar dobro pride; ampak bo prebival na suhoti v puščavi, v slanej deželi, v kterej ne more nihče prebivati. Blagor pa možu, ki zaupa v Gospoda, in je Gospod njegovo upanje! On bo kakor drevo, zasajeno per vodi, ktero v mokroti poganja svoje korenine, in se ne ustraši, kadar pride vročina; in njegov list bo zelen, in ob času suše ne bo v skerbi; tudi nikoli ne bo prejenjalo sadu roditi. Hudobno je človekovo serce in neizvedno; kdo ga bo spoznal? Jaz Gospod, preiščem serce, in izkusim obisti; jaz storim slednjemu po njegovem djanji, in po sadu njegovih del, reče Gospod vsemogočni.

Razlaganje. Bog prekolne človeka, kteri stavi svoje zaupanje ne v Boga, ampak v človeka. Strašno žalostno je to za človeka, zakaj: 1) zapusti ga Bog, njegovi angeli in svetniki; 2) on zgubi vso božjo pomoč in gnado k dobrim delom; 3) zgubi vsako zasluženje svojega djanja, in vse njegovo djanje in nehanje ne bo rodilo dobrega sadu. — Ne postavi torej nikoli svojega zaupanja v nestanovitnega revnega človeka, ampak zaupaj v močnega, vsegamogočnega, večnega Boga, in vselej boš pomoči dosegel.

Evangeli svetega Lukeža 16, 19—31.

Tisti čas je Jezus rekel Judovskim množicam: Bil je neki bogat mož, kteri se je oblačil v škerlat in v tenčico, in se je vsak dan imenitno postil. In je bil neki ubožec, po imenu Lacar, kteri je ležal pred njegovimi vratmi poln ran, in se je želel nasititi z drobtinami, ktere so padle od mize bogatega, in mu jih nihče ni dal; ampak tudi psi so hodili, in so lizali njegove rane. Pergodilo se je pa, da je umerl ubogi, in je bil nesen od angelov v naročje Abrahamovo. Umerl je pa bogati, in je bil pokopan v peklu. Povzdignul je pa svoje oči, ko je bil v terpljenji, in je vidil od deleč Abrahama, in Lacarja v njegovem naročji. In on je vpil in rekel: Oče Abraham! usmili se me, in pošlji Lacarja, da pomoči konec svojega persta v vodo, in ohladi moj jezik, ker grozovitno terpim v tem plamenu! Abraham pa je rekel: Sin! pomisli, da si prejel dobro v svojem življenji, in ravno tako Lacar hudo! zdaj pa je ti oveseljen, ti pa terpiš. In verh vsega tega je med nami in med vami velik prepad postavljen, da, kteri hočejo od tod k vam iti, ne morejo, in tudi ne od ondod sem priti. In je rekel: Prosim te tedaj, oče! da ga pošlješ v hišo mojega očeta; pet bratov namreč imam, da jim spriča, da tudi oni ne pridejo v ti kraj terpljenja. Abraham mu reče: Imajo Mojzesa in preroke, nje naj poslušajo. On pa je rekel: Nikar, oče Abraham! ampak če kdo iz mertvih k njim pojde, se bodo spokorili. Rekel mu je pa: Ako Mojzesa in prerokov ne poslušajo, tudi ne bodo verovali, če ravno kdo od mertvih vstane.

Razlaganje. S to priliko uči Kristus, da kdor posvetno blago slabo porabi in se ga le v prazno razveseljevanje posluži, ne bo dosegel nebeške sreče in bo večno pogubljen; kdor pa po Jezusovem izgledu ravna, težavno pa brumno živi, bo večno plačilo dobil. „Težko, ja nemogoče je, piše sveti Hieronim, [1]) da kdor uživa posvetno blago, bi se imel večnega veseliti; nemogoče je, da, kdor tukej svoj trebuh polni, bi na unem svetu svojo dušo nasitil; nemogoče je, da bi kdo iz posvetnih veselic se prestavil v večno veselje, da bi v časti bil na zemlji in v nebesih.“

V petek po drugej nedeli v postu.

Berilo iz drugih Mojzesovih bukev 37, 6—22.

Tiste dni je rekel Jožef svojim bratom: Poslušajte moje sanje, ktere sim imel. Zdelo se mi je, da smo na polji snope vezali, in da se je moj snop vzdignul, in po koncu postavil; vaši snopi pa, kteri so okoli stali, so se priklanjali mojemu snopu. Njegovi bratje so odgovorili: Boš mar naš kralj? in bomo podverženi tvojej oblasti? Te sanje tedaj in te besede so njih nevošljivost in sovraštvo podžigale. Imel je še druge sanje, ktere je svojim bratom povedal, rekoč: Sim vidil v sanjah, kakor da bi se mi solnce, in luna, in enajst zvezd priklanjalo. Ko je to svojemu očetu in bratom pravil, ga je posvaril njegov oče, in je djal: Kaj hočejo te sanje, ktere si imel? Ali se ti bomo jaz, tvoja mati, in tvoji bratje priklanjali na zemlji? Torej so mu bili nevošljivi njegovi bratje. Oče pa je to reč na tihem premišljeval. In ko so njegovi bratje pasli čedo svojega očeta v Zihemu, mu je rekel Izrael: Tvoji bratje pasejo ovce v Zihemu; pojdi te bom k njim poslal! In je odgovoril: Tukaj sim. Izrael mu reče: Idi in poglej, ali je vse prav per tvojih bratih in per živini, in pridi mi povedat, kaj se godi. Poslan iz doline Hebronske je prišel v Zihem. In najšel ga je mož po polji hoditi, in ga je vprašal, koga da išče. On pa je odgovoril: Svojih bratov iščem; povej mi, kje pasejo čedo? In mož mu je rekel: So šli proč od tega kraja; pa sim jih slišal reči: Pojdimo v Dotajn. Jožef je tedaj šel za svojimi brati, in jih je najšel v Dotajnu. Ko so ga od deleč ugledali, preden je do njih prišel, so ga mislili umoriti. In so med seboj djali: Glejte, sanjavec gre. Dajmo, ubi-

1) Epist. 34. ad Jul.

mo ga, in verzimo ga v staro vodnico, in porečemo: Divja zver ga je snedla; in tedaj se bo pokazalo, kaj mu pomagajo njegove sanje. Ruben pa, ko je to slišal, ga je želel rešiti iz njih rok, in je djal: Nikar mu življenja ne jemljimo, in ne prelivajmo kervi; ampak verzite ga v to vodnico, ktera je v puščavi, in ohranite svoje roke nedolžne. To pa je rekel, ker ga je hotel oteti iz njih rok, in nazaj dati svojemu očetu.

Navk. Ta zgodba nam kaže, v kolike hudobije zamore nevošlivost človeka zapeljati. Zato piše sveti Ciprian: [1]) „Nevošlivost je korenina vsih hudobij, izvir vojsk, seme hudodelstev," in sveti Krizostom: [2]) „Nevošljivci so hujši od divjih zveri in enaki hudičem, ja še hujši kot oni, ker hudiči ne škodjejo ne sebi, ne sebi enakim, nevošljivci pak ne častijo natorne vezi, in sam sebi ne prizanašajo." Ničesar se nima tadaj kristjan bolj bati in se bolj skerbno varovati, kot progle nevošljivosti. [3])

Navk od greha nevošlivosti in kako se ga je varovati.

Nevošlivost je ali serčna bolečina ali nekaka žalost, ki jo kdo občuti za to, ker se drugemu dobro godi, ali pa tudi veselje čez nesrečo bližnega. *Nevošliv* je tadaj tisti, kteri je nepokojen, žalosten in nejevoljen, če njegov bližnji več posedi, več dobi, in se bolj časti, kakor on; ali če se veseli, da njegov bližnji škodo terpi in v sramoto pride, ali svojo veljavo in čast zgubi. Nevošlivost se daje na znanje proti vikšim, ker jih nevošlivec ne more doseči; proti nižjim, ker se boji, da bi postali njemu enaki; proti sebi enakim, ker jih ne presega. Tako je bil Saul nevošljiv Davidu, tako so bili farizeji Kristusu nevošljivi.

Greh nevošljivosti je izmed tistih grehov, kteri naj več zlegov napravijo, ker je pogostoma razširjen po celem svetu in ni ga, da bi srečo posameznih ljudi in celih kraljestev tako razdiral, kakor greh nevošlivosti. Pogostoma izvirajo iz nevošljivosti sovraštvo, maščevanje, ubijanje in umorstva. Ona je na ravnost nasprotna svetej kerščanskej ljubezni in zato jo Bog tako čerti.

Da se ti greh, kadar se v človeku prikaže, s korenami podrije in pokonča, je treba večkrat premisliti:

---

1) Serm. de zelo et Civ. 2) Hom. 44. ad pop. ant. 3) S. Cypr. de zelo.

1) Da so vsi nevošljivci hudiču podobni, kteri je naj bolj nejevoljen takrat, kadar vidi, da mi dobro delamo, in nič ga bolj ne boli, kakor to, do zamoremo si večno veselje doseči, in scer zato, ker ga je on zgubil, in ga ne more več dobiti. „Oj da bi Bog, piše sveti Avguštin od vsih keršanskih duš odvernul kugo nevošljivosti, ker nevošljivost je hudičev greh, edini greh, kterega hudič in scer na neprizanesljivo vižo dela; zakaj on, ki je padel, občuti precej naj hujšo nevošljivost proti človeku, kteri po koncu stoji, in se ne da v greh zapeljati.“

2) Da človek z nevošljivostjo nič ne dobi, temuč si življenje sam sebi le ogreni. Nevošljiv nima mirnega serca, naj že vidi svojega bližnega v sreči ali nesreči.

3) Da nevošljivec vse dobre djanja svojih bližnih zgubi, ker nima ljubezni in ni v gnadi božjej. Nevošljivec je vedno za toliko ubožniši in bolj spačen, kolikor njegov bližni v dobrem raste. Na to kaže sveti Gregor Veliki, ker pravi: „Ljubezen si dobre djanja druzih s tem prilasti, da jih ljubi; nevošljivost pa si z njimi svoje lastne persi rani.“

4) Da nevošljivost serce izpije, telo suši, dušo muči in vsako veselje iz serca odžene. Sveto pismo (prigov. 13, 30.) pravi, da nevošljivost kosti zgrudi; neki cerkveni učeniki jo imenujejo sodnika, ki štrafuje človeka, ker nevošlivec sam sebe umori; poslednič

5) da navadno napuh, prevzetnost, mati vsih grehov, nevošljivost porodi. Prevzetnež ne more terpeti, da kteri drugi višej stoji, kot on, ali da ima več kakor on, ali da se kdo njemu enakega dela; in zastran tega se porodi precej nevošljivost v njegovem sercu proti tistim, ki se povišajo, ki več dobijo, več posedijo. Prizadevaj si tadaj, se v ponižnosti vaditi in pomisli, da Bog ne gleda na to, kolikor človek pred svetom velja, ne na premoženje in čast, ampak na ponižno, krotko, ljubeče serce in da tako serce On s svojimi gnadami napolnuje.

Zdihlej. Oh Jezus! kteri si od nevošljivosti farizejev tolikanj prestati imel, daj mi gnado, te prosim, da bom zamogel čertiti leti greh, svojega bližnega vedno ljubiti in

tako tebe posnemati, kteri si iz ljubezni do nas vso svojo kri prelil.

Evangeli svetega Matevža 21, 33 — 46.

Tisti čas je Jezus Judovskim množicam in velikim duhovnom to priliko govoril: Bil je hišen gospodar, kteri je zasadil vinograd, in ga je s plotom ogradil, in v njem skopal tlačivnico, in postavil turn, in ga je dal kmetom obdelovati, in je šel na tuje. Kadar se je bil pa čas sadu približal, je poslal svoje hlapce do kmetov, da bi prijeli njegov sad. In kmetje so zgrabili njegove hlapce, in so enega stepli, enega ubili, enega pa kamnjali. Poslal je spet drugih hlapcov, še več, kakor popred, in so jim ravno tako storili. Zadnjič pa je poslal do njih svojega sina, rekoč: Mojega sina bodo spoštovali. Kmetje pa, ko so sina vidili, so rekli med seboj: Ti je erb; dajte! ubimo ga, in bomo imeli njegovo erbšino. In so ga zgrabili, in vergli iz vinograda in ubili. Kadar tedaj gospod vinograda pride, kaj bo storil tem kmetom? Mu reko: Hudobne bo hudo končal, in svoj vinograd bo dal obdelovati drugim kmetom, kteri mu bodo sad opravljali ob svojih časih. Jezus jim reče: Ali niste nikoli brali v pismih: Kamen, kterega so zvergli zidarji, on je postal glava vogla. Od Gospoda je to storjeno, in je čudno v naših očeh. Zato vam povem, da bo od vas vzeto božje kraljestvo in bo dano ljudstvu, ktero bo njegov sad dalo. In kdor pade nad tim kamnom, se bo razbil, na kogar pa on pade, ga bo sterl. In ko so veliki duhovni in farizeji slišali njegove prilike, so spoznali, da od njih govori. In bi ga bili radi prijeli, pa so se bali ljudstva, ker so ga imeli kakor preroka.

Razlaganje. Hišni gospodar te prilike je Bog; vinograd je cerkev pred in po Kristusovem učlovečenju; plot je bramba previdnosti božje in njegovih angelov; tlačivnica je beseda božja, [1]) ktera človeka k dobremu naganja; turn je posvetna bramba gospojsk; kmetje so gospojska, duhovniki,

[1]) S. Chrys.

kralji, sodniki, učeni možje; odhod na ptuje je podoba nevidljivosti božje; čas sadú, to je, dobrih del, ima zmiram biti, ker se ima vsaki čas Bogu služiti in roditi sad dobrih del. Hlapci so bili preroki in apostelni; sin pa Jezus Kristus, kterega so Judje križali, grešniki pa in sovražniki keršanstva še vedno križajo. Zato je bilo tudi kraljestvo božje od Judov vzeto, in bo tudi vzeto grešnikom in Kristusovim sovražnikom, ker Gospoda zaničujejo in preganjajo in s svojimi grehi vnovič križajo. — Gorje tebi, ako resnice ne spoznaš in dobrega sadú ne prineseš.

V saboto po drugej nedeli v postu.

Berilo iz 1. Mojz. bukev 27, 6 — 40.

Tiste dni je rekla Rebeka svojemu sinu Jakobu: Sim slišala tvojega očeta govoriti s Ezavom tvojim bratom, in mu reči: Prinesi mi od svojega lova, in naredi mi jed, da jem, in te blagoslovim pred Bogom, preden umerjem. Zdaj tedaj moj sin! poslušaj moj svet. Pojdi k čedi, in prinesi dva nar boljša kozliča, da naredim iz njih tvojemu očetu jed, ktero rad jé; potlej mu jo poneseš, in bo jedel, in te blagoslovil, preden umerje. In jej je odgovoril: Veš, da je Ezav moj brat kosmat, in jaz gladek. Kadar me bo pošlatal moj oče, in bo to občutil, se bojim, da bi ne menil, da sim ga hotel goljfati, in da bi si ne nakopal kletve namest blagoslova. Mati mu reče: Nad me naj pride ta kletva, moj sin! Le slušaj mojo besedo, in pojdi, ter prinesi, kar sim rekla. Je šel, in prinesel, ter dal materi, in je naredila jed, kakor je vedela, da ima rad njegov oče. In ga je oblekla s Ezavovimi nar boljšimi oblačili, ktere je pri sebi doma imela, in mu je s kozlinama roke ovila, in goli vrat pokrila. In potlej mu je dala jed, in zročila kruhe, ktere je bila spekla. In je to nesel, in rekel: Moj oče! On pa je odgovoril: Slišim, kteri si ti, moj sin? In Jakob je djal: Jaz sim tvoj pervinec Ezav; sim storil, kar si mi ukazal. Vstani, sedi in jej od mojega lova, da me blagoslovi tvoja duša. In Izak je spet rekel svojemu sinu: Kako si mogel tako hitro najti, moj sin? Je odgovoril: Volja božja je bila, da mi je hitro naproti prišlo, kar sim hotel. In Izak je djal: Stopi le sem, da te pošlatam, moj sin! in skusim, ali si ti moj sin Ezav ali ne. On je stopil k očetu, in Izak ga je pošlatal, ter je rekel: Glas je sicer Jakobov glas, pa roke Ezavove roke. In ga ni poznal, ker so kosmate roke

podobo starejega imele. Tedaj ga je blagoslovil, in je rekel: Ali si ti moj sin Ezav? Je odgovoril: Jaz sim. On pa je rekel: Prinesi mi jed od svojega lova, moj sin! da te blagoslovi moja duša. Mu jo je prinesel, in ko jo je bil pojedel, mu je prinesel tudi vina. In ga je pil, in mu rekel: Stopi k meni, in kušni me, moj sin! Je stopil in ga kušnul. In ko je čutil lepi duh njegovega oblačila, ga je blagoslovil in je rekel: Glej, duh mojega sina, je kakor duh rodovitne njive, ktero je blagoslovil Gospod! Bog ti daj od rose nebeške in od maščobe zemeljske obilno žita in vina in olja; služijo naj ti narodje, in rodovi naj se ti priklanjajo. Bodi gospod svojih bratov, in sinovi tvoje matere naj se ti uklanjajo! Kdor te bo preklinjal, naj bo sam preklet, in kdor te bo blagoslovil, naj bo s blagoslovi napolnjen. Komaj je Izak nehal govoriti, in Jakob odšel, je Ezav prišel, in skuhano jed prinesel očetu: rekoč: Vstani, moj oče, in jej od lova svojega sina, da me blagoslovi tvoja duša! In Izak mu je rekel: Kdo si pa ti? Je odgovoril: Jaz sim tvoj pervorojeni sin Ezav. Izak je ostermel, in se silno prestrašil, in se je zavzel, bolj, kakor se more verjeti, ter je rekel: Kdo je tedaj uni, kteri mi je poprej vjeto divjačino prinesel, in sim od vsega jedel, preden si ti prišel, in sim ga blagoslovil, in bo blagoslovljen! Ko je bil Ezav zaslišal besede očetove, je s velikim vpitjem zarjul, in prestrašen rekel: Blagoslovi tudi mene, moj oče! On pa je djal: Prišel je tvoj brat s zvijačo, in je prijel tvoj blagoslov. Ezav pa je dalje rekel: Ni zastonj imenovan Jakob; zakaj vdrugič že me je ogolfal. Poprej je iz mene perveństvo spravil, in zdaj mi je vzel še moj blagoslov! In reče spet očetu: Ali nisi nič blagoslova meni prihranil? Je odgovoril Izak: Tvojega Gospoda sim ga postavil, in vse njegove brate sim podvergel sužnosti. V posestvu žita in vina in olja sim ga uterdil, in kaj hočem po tem tebi storiti, moj sin? Ezav mu je odgovoril: Ali imaš le en blagoslov, oče? Prosim te, blagoslovi tudi mene! In ko je silno vpil in jokal, je bil Izak omečen: In mu je rekel: V maščobi zemlje in v rosi nebes bodi tvoj blagoslov!

Nauk. Oba Izakova sina sta silno visoko cenila blagoslov starega očeta, zato je eden nju si prizadeval z lažjo ga doseči, uni pa od žalosti s velikim vpitjem rjul, ker je ga zgubil. Ne zaničujmo blagoslova starišev; zakaj on zida hiše otrokom, kakor pravi sveto pismo, njih prekletstvo pa jih

podira. [1]) Ako je sveti očak Jakob se zlagal in se pregrešil, tako pomislimo, da Bog pripusti, da se tudi sveti možje spodtaknejo, da se ne prevzamejo in ponižni ostanejo, zato da bi mi ne mislili, da zamoremo biti gotovi brez straha, in slednič zato, da ne storimo tudi nar manjšega greha ne, ako bi s njim tudi nar dražjo stvar dobiti zamogli.

Evangeli svetega Lukeža 15, 11 — 32.

Tisti čas je Jezus farizejem in pismoukom to priliko povedal: Neki človek je imel dva sina, in mlaji zmed njih je rekel očetu: Oče! daj mi del blaga, kteri mene zadene. In jima je razdelil premoženje. In malo potlej je mlajši sin vse pobral, ter se je podal v daljno deželo, in je tam zapravil svoje premoženje s razujzdanim življenjem. Po tem pa, ko je bil vse zapravil, je vstala velika lakota v tistej deželi; in on je začel pomankanje terpeti. In je šel in se je pridružil nekemu mestjanu tiste dežele. In ti ga je poslal na svojo pristavo svinje past. In je želel svoj trebuh napolniti s luščinami, ktere so svinje jedle; in nihče mu jih ni dal. Šel je pa sam v se, in je rekel: Koliko najemnikov v hiši mojega očeta ima obilno kruha, jaz pa tukaj od lakote poginjam! Vzdignul se bom, ter pojdem k svojemu očetu, in mu porečem: Oče! grešil sim zoper nebesa in zoper tebe! Več nisim vreden tvoj sin imenovan biti; stori me, kakor enega svojih najemnikov! In se je vzdignul, in je prišel k svojemu očetu. Ko je pa še daleč bil, ga je zagledal njegov oče, in se mu je milo storilo; in je pritekel, in se ga oklenul okoli vrata, in ga kušnul. In sin mu je rekel: Oče! grešil sim zoper nebesa in zoper tebe! več nisim vreden tvoj sin imenovan biti. Oče pa je rekel svojim hlapcom: Hitro prinesite nar bolje oblačilo, in oblecite ga, in dajte mu perstan na roko, in čevlje na noge; in perpeljite pitano tele, in ga zakoljite; in hočemo jesti in se gostiti. Zakaj ti moj sin je bil mertev, in je spet oživel; je bil zgubljen, in je najden. In so se začeli gostiti. Njegov starji sin pa je bil na polji;

1) Sir. 3, 11.

ko pride in se približa hiše, je zaslišal petje in ples. In je enega zmed hlapcov poklical in poprašal, kaj da je to. On pa mu je rekel; Tvoj brat je prišel, in tvoj oče je zaklal pitano tele, ter ga je spet zdravega nazaj dobil. Ujezil se je pa, in ni hotel noter iti. Tedaj je njegov oče vun šel, in ga je začel prositi. On pa je odgovoril in rekel svojemu očetu: Glej, toliko let ti služim, in nisim nikoli tvojega povelja prestopil, in nigdar mi nisi dal kozliča, da bi se bil gostil s svojimi prijatli. Ko je pa prišel ti tvoj sin, ki je svoje premoženje s kurbami zapravil, si mu zaklal pitano tele. On pa mu je rekel: Sin! ti si zmirej pri meni, in vse moje je tvoje. Gostiti se pa in veseliti se je spodobilo, ker je ti tvoj brat bil mertev, in je spet oživel; je bil zgubljen, in je najden.

Razlaganje. Ta prilika je posebno farizejem bila namenjena, ki so Izveličarja grajali, da tako ljubeznivo sprejema cestninarje in grešnike; ob enem pa je tudi za vse grešnike tolažbe polna, ker nam kaže, kako je Bog, naj dobrotlivejši Oče, vsaki čas pripravljen, tudi nar večjega grešnika, če se v resnici spokori, milostivo in ljubeznivo sprejeti, in vse grehe mu odpustiti in na nje pozabiti. „Jed Očeta nebeškega je naše izveličanje, pravi sveti Ambrož, in njegovo veselje je, nas grehov rešiti.“ Ali te ne bo ganila ta neizrečena ljubezen in dobrota božja, se resnično spokoriti, kakor zgubljeni sin, ako si grešil?!

Nauk za tretjo nedelo v postu.

Ta nedela se tudi „*Oculi*“ kliče, ker se *uvod* sv. meše s to besedo začne. V tem uvodu moli duša in prosi Boga, da bi jo rešil zasledovanja hudičevega: „Moje oči se z mirom k Gospodu obračajo; zakaj on bo moje noge potegnul iz mreže. Poglej na me, vsmili se me; zakaj osamljen in zapuščen sim in reven. K tebi, o Gospod! vzdigujem svojo dušo; v tebe o moj Bog! jaz zaupam; ne daj, da ostanem v sramoti.“ [1]) Čast bodi Bogu i. t. d.

---

1) ps. 24.

Cerkvena molitva: Prosimo vsegamogočni Bog! pogledaj želje ponižnih, in iztegni k našej brambi desnico svoje svetlosti. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Efežanov 5, 1—9.

Bratje! bodite posnemovavci Božji, kakor preljubi otroci, in hodite v ljubezni, kakor je tudi Kristus nas ljubil, in se za nas dal v dar in klavščino Bogu v prijeten duh. Kurbanje pa in vsa nečistost ali lakomnost se še ne imenuj med vami (kakor se spodobi svetim) ali nesramnost, ali nespametne gerde besede, kar se ne spodobi; ampak zahvaljenje veliko bolj. To namreč vedite in premislite, da noben kurbir, ali nečistnik, ali lakomnik, (kar je malikovanje,) nima dela v kraljestvu Kristusovem in Božjem. Ne dajte se nikomur zapeljati s praznimi besedami, ker zavoljo tega pride jeza Božja nad otroke nepokorščine. Ne bodite njih deležniki! Zakaj bili ste nekedaj tema, zdaj pa ste svetloba v Gospodu. Kakor otroci svetlobe hodite; ker sad svetlobe je v vsej dobroti in pravici in resnici.

Razlaganje. Apostel terja od nas, da naj posnemamo Boga v ljubezni in dobrih delih, kakor dobri otroci svojega Očeta. Potem nas opominja, da naj ne bo med kristjani ne lakomnosti, ne nečistosti, ne nesramnega govorjenja, ne nespametnih in gerdih besed; ja, da se še ne imenujejo te reči med njimi; zakaj, kdor kaj tacega dela, gotovo ne pojde v nebeško kraljestvo. On hoče tudi, da se kristjan nima dati zmotiti s zapeljivimi besedami tistih, kteri te grehe za malenkosti imajo, in pravijo, da so le majhni odpustljivi grehi, da izvirajo le iz človeške slabosti; zakaj tisti, ki tako govorijo, so otroci teme in hudiča, kteri jezo božjo nad se in nad tiste doli kličejo, kteri se dajo od njih oslepiti in zapeljati. Kristjan, ki ima biti otrok luči, to je: otrok vere, naj vse to za prepovedano in pregrešno derži, kar mu vera in vest pravi, da je pregrešno. Tega se ima on deržati in potem živeti, ne pa po prederznej sodbi hudobnih ljudi! Kadar te hoče kdo zapeljati, poprašaj se, moj kristjan! ali se boš upal enkrat s takim djanjem stopiti pred sodnji stol božji, poslušaj tudi, kaj ti veli glas tvoje vesti, in razsodi po tem, kar ti poreče, alj je to, kar ti kdo svetuje, dobro ali slabo, pripuščeno ali prepovedano.

Zdihlej: O Bog! naj se tebe bojim in naj mi bo tvoj strah vedno moje usta stražil, da ne bom nikoli govoril praznih in nečimurnih, ali clo nesramnih in pohujšljivih besed, in da ne dam svojemu bližnjemu priložnosti k grehu; daj mi tudi moč, da se ne dam nikoli zmotiti s zapeljivimi besedami in se od tebe ločiti. Luka

Evangeli svetega Janeža 11, 14 — 28.

Tisti čas je Jezus hudiča izganjal, in ti je bil mutast. In ko je bil hudiča izgnal, je mutec govoril, in množice so se čudile. Eni zmed njih pa so rekli: Z Belcebubom, višim hudičev, izganja hudiče. In drugi so ga skušali, in so iskali znamnja z neba od njega. On pa, ker je vidil njih misli, jim je rekel: Vsako kraljestvo, ktero je samo zoper sebe razdeljeno, bo razdjano, in hiša bo na hišo padla. Ako je pa tudi satan sam zoper sebe razdeljen, kako bo obstalo njegovo kraljestvo? ker pravite, da z Belcebubom hudiče izganjam. Če pa jaz z Belcebubom hudiče izganjam, s kom jih vaši otroci izganjajo? Zato bodo oni vaši sodniki. Ako pa s perstom božjim hudiča izganjam, je res božje kraljestvo k vam prišlo. Kadar močen v orožji svojega dvora varuje, je v miru njegovo premoženje. Če pa močnejši kakor on nadnj pride, in ga premaga, bo vse njegovo orožje pobral, na ktero se je zanašal, in bo delil njegov rop. Kdor ni z menoj, je zoper mene; in kdor ne pobira z menoj, raztresa. Kadar nečisti duh iz človeka pride, hodi po suhih krajih, in išče pokoja, in ker ga ne najde, pravi: Vernul se bom v svojo hišo, od koder sem izšel. In ko pride, jo najde pometeno in osnaženo. Tedaj gre, in si privzame sedem drugih duhov, hujših kot on, in gredo vnjo, in prebivajo tam. In poslednje tistega človeka je hujše, kakor pervo. Prigodilo se je pa, ko je to govoril, je povzdignula neka žena glas zmed množice, in mu je rekla: Blagor telesu, ktero je tebe nosilo, in persam, ktere si sesal! On pa je rekel: Veliko bolj blagor tistim, kteri Božjo besedo poslušajo, in jo ohranijo!

Ali zamore hudič človeka res posesti?

Vera rimsko-katolške cerkve je, da hudobni duh zamore na dve viži človeku silno škodovati, namreč njegovej duši, ker jo vabi v greh in hudobije, in telesu, ker ga večkrat vsega posede, in se na njem razodeva, da ga mečle, da razbija in nori itd. Od takih obsedenih govorijo večkrat in na več mestih sveto pismo in pisma svetih očakov. Tako piše sveti Ciprian: „Mi zamoremo nečiste in besneče duhove, *kteri v pogubo duše človeško truplo obsedejo*, s žuganjem in močjo prisiliti, da se dajo spoznati in izgnati.“ [1]) Obsedenje se zgodi deloma po božjem pripuščenju v skušnjo, deloma tudi v kazen za storjene grehe [2]), in cerkev je od svojega poglavarja Jezusa, ki je toliko hudičev izgnal, tudi moč zadobila, kakor On, hudiče izganjati. [3]) Vendar opominja tudi cerkev [4]) svoje služabnike, duhovnike, kteri so s prejetjem zakramenta svetega reda tudi oblast zadobili, hudiče izganjati, da naj dobro ločijo obsedenje in naturne bolezni, zato da se ne zmotijo in se ne golfajo. Verniki pa naj se le dobro varjejo, da ne mislijo precej, da je človek od hudiča obseden, kader vidijo, da ima kdo nenavadno in čudno bolezen; in naj ne poslušajo goljufov, marveč naj poprašajo za svet skušene zdravitelje in svojega dušnega pastirja, zato da ne bodo goljfani.

Kaj pomeni mutasti hudič?

Po besedi pomeni hudobnega duha, ki človeka obsede, in večkrat tako nadlegva, da oněmi. Zamoremo pa tudi dušno němost zastopiti, to je: tisto napčno sramožljivost, ktero hudič grešniku vzame, da se grešiti ne sramuje, mu jo pa zopet vdihne pri spovedi, da svoje grehe zamolči in tako še večji greh stori.

Kako izganja Kristus še zdaj mutaste hudiče?

S svojo gnado, ktera grešnika od znotraj razsvetli, da živo spozna, da bodo grehi, ki jih pri spovedi zamolči, enkrat celemu svetu očitno znani, ter mu tako serce da, svojo napčno sramožljivost premagati. — „Nikar se ne sramuj, povedati enemu človeku, kar se nisi sramoval s enim ali

---

1) Epist. adv. Donatum. 2) 1. Kor. 5, 5. 3) Mark. 16, 17. in Ap. dj. 5, 16. 8, 6. 7, 16, 18. itd. 4) Ritual rom. §. 3. §. 5—10.

morde z mnogimi ali vpričo več njih storiti", pravi sveti Avguštin. Premisli besede ravno tega svetnika: „Odkritoserčna spoved zmaga grehe, premaga satana, zaklene žrelo pekla, odklene vrata paradiža." [1])

S čim je Kristus dokazal, da ne izganja hudiča z Belcebubom?

S tim, da je jim dokazal: 1) da bi ne moglo obstati hudičevo kraljestvo, ako preganja hudič hudiča iz njegovega posestva; 2) da s tem osramotijo svoje sinove, ktere tudi hudiče izganjajo, in oni jim vender ne oponašajo, da jih z Belcebubom izganjajo; 3) s celim svojim djanjem, ktero je hudiču naravnost nasprotno in s katerim se razdevajo hudičeve djanja. — Zoper vse obrekovanje nič boljše ne brani in varje, kakor nedolžno in brumno živeti, in kdor je po nedolžnem obrekovan, ne najde boljše tolažbe, kakor je na Kristusa pomisliti, kteri je bil ves svet in je čudeže delal, in vendar je tudi on imel svoje obrekovavce.

Kaj pomeni perst božji?

Perst božji pomeni moč božjo, s ktero je Kristus hudiče izganjal, ter dokazal, da je Bog, in obljubleni Mesija, s katerim se kraljestvo božje na svetu začenja.

Kdo je močen v orožji?

Je hudobni duh, ki se tako imenuje, ker ima še vedno um in moči angelov, in zraven tega je še silno iskušen, in si prizadeva, kadar mu Bog to pripusti, mnogoverstno škodovati človeku. Tako delati ga naganja tudi njegova hudobna volja in njegovo sovraštvo do Boga in do ljudi.

Kako je hudičevo orožje?

Orožje hudičevo je hudo poželenje človekovo, mínljivo blago, časti in posvetne veselice, s kterimi človeka v greh vabi, moti in v večni ogenj pahne.

Kdo je pa močnejši, kteri hudiču vse njegovo orožje pobere?

Je naš Gospod Jezus Kristus, ki je za to na svet prišel, da razdeva djanje hudiča [2]), tega kneza teme iz sveta

---

1) In lib. de poenit. 2) Jan. 3, 8.

prežene [1]), in nas reši iz njegove oblasti. „Hudič je, pravi sveti Atanasij [2]), kakor zmaj, kterega je Gospod s ternkom križa vjel, z uzdo zvezal, kakor tovarno žival; je vklenjen kakor suženj, ki je hotel pobegniti; njegove ustnice (žnabli) so s železnim obročem prevertane, da ne more več požreti nobenega vernega kristjana. Zdaj je, kakor ubog vrabec, vjet od Kristusa v sramoti, in zdihuje zaničevan, teptan od nog kristjanov. On je menil poprej, da je ves svet njegov, ali zdaj mora nam biti podložen.“

Zakaj pravi Kristus: „Kdor ni z meno, je zoper mene“?

Te besede so bile prav za prav farizejem namenjene, kteri niso hotli spoznati Jezusa za Mesija, niso hotli z njim proti satanovemu kraljestvu bojevati, temuč so ljudstvu le branili, keršansko verovati in keršansko ljubiti. Enaki farizejem so vsi učitelji krivih ver, kteri s svojimi krivimi, lažnjivimi nauki verne od Kristusa in njegove cerkve odganjajo in ločijo. Tako je delal hudič, oče zmote in laži. Da bi vsi tisti, kteri menijo, da ni razločka med resnico in lažjo, da se zamore ob ednem služiti Kristusu in svetu, saj enkrat pomislili, da je ni *nobene srednje poti* med resnico in zmoto, med Kristusom in svetom, in da Kristus terja, da se veržemo na edno ali na drugo stran; treba je biti ali š njim, ali pa zoper njega; ali z njim in po njem se zveličati, ali brez njega se pogubiti.

Kaj pomenijo suhi kraji, kamor gre hudobni duh in ne najde pokoja?

„Suhi kraji in opuščeni, pravi sveti Gregor [3]), so serca pravičnih, kteri so s močjo pokore mokroto mesenega poželenja v sebi posušili. Na takih krajih se vé, da hudobni duh pokoja ne najde; zakaj njegova hudoba pravičnemu človeku ne dopade in njegova hudobna volja nema pri njem kaj opraviti, kakor bi rada.“

Zakaj pravi hudobni duh: „Vernul se bom v svojo hišo“?

Ker je le tam rad, kjer ga s veseljem sprejemejo in ohranijo, namreč pri tistih, kteri so scer svoje serce spo-

---

1) Jan. 12, 31. 2) Athanas. in vit. S. Ant. 3) 33. Moral. c. 3.

vedjo očistili in satana iz njega prepodili, pa za svoje poboljšanje ne skerbé, in gnado svetega zakramenta s grehi zopet zgubé, in postanejo tako prazni brez čednosti in gnad. Hudič taj pride, najde prostor in v njih stanuje in gospodari.

Zakaj pravi: „In poslednje tistega človeka je hujše, kakor pervo“?

1) Ker človek, kteri zopet v stari greh pade, po navadi še bolj potem greši, kakor popred; zato pravi, hudič gre, in si privzame sedem drugih duhov, hujših kot on, kteri pač pomenijo sedem poglavitnih ali smertnih grehov; 2) ker človek, kteri v stari greh nazaj pade, se vedno težej nazaj k Bogu oberne, kakor se bolnik, kteremu se večkrat ravno tista bolezen povračuje, tudi težej zopet ozdravi; 3) ker se človek greha navadi, ako večkrat vnovič vanj zabrede, in na zadnje je se spreoberniti človeku skorej nemogoče; 4) ker večkrat ravno tisti grehe ponavljati pogostoma človeka oslepi in terdovratnega stori, da za nič ne mara in se večno pogubi.

Zakaj je ta žena svoj glas povzdignula?

Farizeji, od napuha oslepleni, niso Jezusa za Boga spoznali in ko takega častili. Te prevzetneže osramotiti, je sv. Duh ponižno ženkico razsvetil, da ona ni le Jezusa neprestrašeno za Boga spoznala, temuč tudi srečno imenovala tisto, ktera je pod svojim sercom nosila Njega, kterega ne objame ne nebo ne zemlja. Premisli tukej visoko čast čiste device matere Sina božjega in poslušaj, kako jo sveti Očaki hvalijo. Sveti Ciril jo takole pozdravlja: „Hvala tebi sveta mati božja! zakaj ti si dragi biser vesolnjega sveta, luč, ki nikoli ne vgasne, venec devištva, žezlo prave vere“ [1]); sveti Krizostom: „Bodi počeščena, mati, nebesa, prestol, kinč naše cerkve;“ [2]) Sveti Efrem: „Bodi češčena, edino upanje očakov, oznanovavka apostelnov, slava mučencov, veselje svetnikov in venec devic, zavoljo tvoje nezmerne svitlobe in tvoje nedoseglive luči.“ [3])

---

1) Orat. contr. Nestor; 2) Serm. de Deipara; 3) Serm. de laud. Virg.

Zakaj je Jezus rekel, blagor tistim, kteri božjo besedo poslušajo in jo ohranijo?

Zato, ker ni zadosti, kakor je bilo že rečeno, ako se hoče kdo zveličati, da božjo besedo posluša, on jo mora tudi v svojem sercu ohraniti in po njej živeti. Maria naj ljubeznivša Jezusova mati, je to posebno marno spolnovala. Ravno zavoljo tega jo je Jezus še veliko srečnišo imenoval, kakor zavoljo tega, da je njega spočela, rodila in dojila.

Zdihlej. O Gospod Jezus, ti prava luč sveta! razsvetli oči moje duše, da se ne dam nikoli oslepiti od hudobnega duha, da bi iz negodne sramožljivosti kak greh v spovedi zamolčal, zato da ne bodo moji grehi na sodni dan pred celim svetom razodeti. Dodeli mi moč o Jezus, da zvesto nad seboj čujem, svoje hudo poželenje krotim, gerdega postopanja in slabih tovaršij se varujem, posebno da ne gledam na ljudi, ne na njih hvalo ne na njih grajo in tako hudiču orožje poberem; dodeli mi tudi moč o Jezus! da se varjem nazaj v greh pasti, da se ne pogubim, temuč da bom po tvojih zasluženjih iz vsih nevarnosti rešen in nebeško veselje dosegel.

V pondelek po tretjej nedeli v postu.

Berilo iz 4. bukev kraljev 5, 1—15.

Tiste dni je bil Naman, poglavar vojakov Sirskega kralja, velik mož pri svojem gospodu in češčen; zakaj po njem je dal Gospod zmago Sirji. Bil je pa močen in bogat mož, toda gobov. Takrat je bilo šlo iz Sirje nekaj vojakov na rop, in so bili pripeljali iz Izraelske dežele deklico vjeto, ktera je bila v službi pri Namanovej ženi. Ta reče svojej gospi: O, da bi bil pač moj gospod pri preroku, kteri je v Samarii; gotovo bi ga ozdravil od gob, ktere ima! Naman gre tedej k svojemu gospodu, in mu pove, rekoč: Tako in tako je govorila deklica iz Izraelske dežele. In mu reče Sirski kralj: Pojdi, poslal bom list Izraelskemu kralju. Gre, in vzame s seboj deset talentov srebra, in šest talentov zlatov, in deset pražnjih oblačil; in prinese list Izraelskemu kralju teh besed: Kadar prejmeš ti list, vedi, da sim poslal k tebi Na-

mana svojega služabnika, da ga ozdraviš od njegovih gob. Ko je Izraelski kralj list prebral, preterga svoje oblačila, in reče: Sim jaz mar Bog, da bi mogel umoriti in oživiti, ker je on do mene poslal, da bi ozdravil človeka od njegovih gob? Razumejte in poglejte, kako priložnosti išče zoper mene! Ko je slišal Elizej, mož Božji, da je namreč Izraelski kralj pretergal svoje oblačila, pošlje k njemu, rekoč: Zakaj si svoje oblačila pretergal? K meni naj pride, in zvedel bo, da je prerok v Izraelu. Naman tedaj pride s konji in z vozmi, in obstoji pred vratmi Elizejeve hiše. In Elizej pošlje k njemu sporočit in povedat: Pojdi in skoplji se sedemkrat v Jordanu, in bo ozdravelo tvoje telo, in boš očiščen. Naman se razjezi in oberne, rekoč: Sim mislil, da bo vun k meni prišel, in se ustopil, ter klical v ime Gospoda svojega Boga, in da se bo s svojo roko gob dotaknul, in me ozdravil. Niso li boljši Abana in Farfara, reke Damaške, od vsih vod v Izraelu, da bi se v njih kopal, in se očistil? Ko se je tedaj obernul, in je serdit šel, stopijo k njemu njegovi hlapci, in mu reko: Oče, ko bi ti bil tudi kaj težkega prerok naložil, bi bil to gotovo storil; koliko bolj, ker ti je zdaj rekel: Skoplji se, in boš očiščen! Na to gre, in se skoplje v Jordanu sedemkrat po besedi Božjega moža; in njegovo telo je zdravo, kakor telo majhnega otroka, in je očiščen. Tedaj se je vernul k Božjemu možu s vso svojo družino, in pride, in stoji pred njim, ter reče: Zdaj vem, da ni druzega Boga na vsej zemlji, kakor le v Izraelu.

Nauk. Prerok Elisej je gobovemu Namanu ukazal, se v reki Jordanu kopati, Naman je tako storil, in je bil očiščen. To je bila podoba zakramentov svetega kersta in svete pokore, katera po besedah svetega Ambroža [1]) odvzameta duši gobe, to je greh. — Sprejemaj prav pogostoma zakrament svete pokore, da se tvoja duša zmirom bolj očisti in da bo tako Bogu vedno bolj dopadljiva.

Evangeli svetega Lukeža 4, 23—30.

Tisti čas je rekel Jezus farizejem: Kaj pa da mi bote rekli ti pregovor: Zdravnik, ozdravi sam sebe! Kolikoršne reči smo slišali, da si jih delal v Kafarnaumu, jih delaj tudi tukaj v svojem kraji. Rekel je pa: Resnično vam povem: V

1) Lib. 4. in cap. 4. Luc.

dnevih Elijovih je bilo veliko vdov v Izraelu, ko je bila velika lakota pa vsej deželi, in k nobenej iz njih ni bil Elija poslan, ampak le v Sarepto na Sidonskem k ženi vdovi. Tudi je bilo veliko gobovih ob času Elizeja preroka v Izraelu; in nobeden njih ni bil očiščen, nego le Naman Sireč. In vsi v shodnici, to slišati, so bili polni jeze. In so vstali, in so ga vun iz mesta izgnali; in ga peljali na rob gore, na kterej je bilo njih mesto zidano, da bi ga doli sunili. On pa je, posred njih grede, v stran šel.

Razlaganje. Prebivavci Nazaretanski so zaničevali Jezusa zavoljo njegovega nizkega stana. Slišati od njegovih čudežev, so terjali, da naj pomaga tudi bolnim in nemočnim svojega domačega mesta. Jezus pa ni spolnil, kar so želeli, ker niso vere imeli. — Poglej, kako potrebna je živa vera, ako želiš, da ti Bog pomaga, in da te On ne zapusti, kakor je Jezus Nazaretance zapustil. Živa vera pa je dar božji, za kterega moraš vsaki dan Boga prositi, in jo moraš vsaki dan obuditi.

V torek po tretjej nedeli v postu.

Berilo iz 4. bukev kraljev 4, 1 — 7.

Tiste dni je neka žena vpila Elizeju preroku, rekoč: Tvoj hlapec moj mož je umerl, in ti veš, da se je tvoj hlapec bal Gospoda. In glej, posojevavec je prišel, in hoče vzeti moja dva sina, da bi mu služila. Elizej jej reče: Kaj hočeš da ti storim? Povej mi, kaj imaš v svojej hiši? Ona pa odgovori: Jaz tvoja dekla nimam druzega v svojej hiši, kakor malo olja, s kterim se mažem. Jej reče: Pojdi, sprosi na posodo od vsih svojih sosedov veliko praznih posod. In pojdi noter, in zakleni svoje duri, kadar boš že notri ti in tvoja sina, in vlij ga v tiste posode, in ko bodo napolnjene, jih postavi na stran. Gre tedaj žena, ter zapre duri za seboj, in za svojima sinoma; ta ji posode dajeta, in ona naliva. In kadar so bile posode polne, reče svojemu sinu: Prinesi mi še eno posodo. In on odgovori: Je nimam. Tedaj jenja olje teči. Ona pa gre, in pove Božjemu možu. In on reče: Pojdi, prodaj olje, verni svojemu posojevavcu; ti pa in tvoja sina živita od ostanka.

Nauk. Prerok Elizej je udovi olej čudno pomnožil in jej pomagal, da je svoje dolge plačala. „Tako pomaga tudi Jezus, pravi Elizej, govori sveti Avguštin [1]), cerkvi grešni dolg poplačati s svojo gnado in milostjo in s oljem ljubezni.“ — Posluži se kot otrok cerkve te gnade in plačaj svoj grešni dolg, namreč obžaluj iz ljubezni do Boga svoje grehe, in prosi Boga, da ti tvoj dolg odpusti iz ljubezni in zavoljo zaslug svojega Sina. Svetej Magdaleni je bilo veliko grehov odpuščenih, ker je veliko ljubila.

Evangeli svetega Matevža 18, 15 — 22.

Tisti čas je Jezus rekel svojim učencom: Ako greši zoper tebe tvoj brat, pojdi in ga posvari med seboj in med njim samim. Ako te posluša, si pridobil svojega brata. Ako te pa ne posluša, vzemi s seboj še enega ali dva, da v ustih dveh ali treh prič stoji vsa reč. Ako jih pa ne posluša, povej cerkvi. Če pa cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in colnar. Resnično vam povem, kar koli bote zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih. Še vam povem, da, ako se dva zmed vas zedinita na zemlji, se jima bo, za ktero reč koli prosita, zgodila od mojega Očeta, kteri je v nebesih. Zakaj kjer sta dva, ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, tam sim jaz v sredi med njimi. Takrat je pristopil k njemu Peter, je rekel: Gospod! kolikokrat bo grešil zoper mene moj brat, in naj mu odpustim? do sedemkrat? Jezus mu reče: Ne rečem ti do sedemkrat, ampak sedemdesetkrat sedemkrat.

Razlaganje. Bratovsko posvarjenje bližnjega, kteri je nam s kakim pregrešnim djanjem pohušanje dal, ima po Jezusovem nauku štiri stopnje, po kterih se ima praviloma zgoditi: 1) Posvari bližnjega prijazno in rahlo med seboj in njim samim; 2) ako te pa ne posluša, vzemi seboj še dva ali tri poštene možé za priče, da ga oni s teboj vred opomenejo in svarijo; 3) ako pa tudi teh ne posluša, povej predstojnikom cerkve, škofu, fajmoštru ali duševnemu pastirju, zato da se oni te stvari poprimejo in pohujšanje poravnajo;

---

1) Serm. 256. de temp.

4) in ako še teh ne posluša, naj ga veržejo iz občine vernih. Cerkveni predstojniki zamorejo to storiti. Zakaj Jezus jim je to oblast dal tedaj, ko jim je dal oblast zavezati in odvezati. Tacega človeka se moraš potem ogibati, in ne več se z njim pečati, vender pa moli zanj, da bi mu Bog oči odperl. Zakaj molitev, posebno če se jih več zedini moliti, nebeški Oče vselej usliši. — K besedam Jezusovim, da imamo sedemdesetkrat sedemkrat tistim odpustiti, ki zoper nas grešijo, pristavi sveti Avguštin: [1]) „Jaz si upam reči, in ako te razžali tvoj brat osem in sedemdesetkrat ali stokrat, odpusti mu, kolikokrat te je razžalil. Zakaj, ker je Kristus najdel po tavžente grehov, in jih je vender vse odpustil, je treba, da tudi ti ne odrečeš milosti.“

V sredo po tretjej nedeli v postu.

Berilo iz 2. Mojzesovih bukev 20, 12—24.

To reče Gospod Bog: Spoštuj svojega očeta in svojo mater, da boš dolgo živel na zemlji, ktero ti bo dal Gospod tvoj Bog. Ne ubijaj, ne prešestuj, ne kradi, ne govori zoper svojega bližnjega krivega pričevanja, ne želi svojega bližnjega hiše, tudi ne želi njegove žene, ne hlapca, ne dekle, ne vola, ne osla, ne kaj druzega, kar je njegovega. Vse ljudstvo pa je slišalo grom in glas trobente, in je vidilo blisk in goro z dimom pokrito, in so od strahu in trepeta vsi prevzeti od deleč stali, in rekli Mojzesu: Govori nam ti, in te bomo poslušali! Nikar naj nam ne govori Gospod, da ne umerjemo! In Mojzes je djal ljudstvu: Nikar se ne bojte; zakaj Bog je le prišel, da bi vas skusil, in da bi bil njegov strah pri vas, in da bi ne grešili. In ljudstvo je od deleč stalo. Mojzes pa je šel v meglo, v kterej je bil Bog. Rekel je Gospod Mojzesu še: To povej Izraelovim otrokom: Vidili ste, da sim vam z neba govoril. Ne delajte si srebernih in zlatih bogov. Storite mi altar iz persti, in darujte na njem svoje žgavne in hvalne darove, svojo drobnico in govedino na vsakem kraji, kjer bo spomin mojega imena.

Razlaganje. Bog je dal Judom zapovedi, ki so že tako vsakemu človeku v sercu zapisane [2]), med gromenjem in bliskanjem; zato da bi njih terdovratne serca s božjim strahom napolnil in tako naganjal, spolnovati zapovedi. Pravi

---

1) Serm. 15. de Verb. Dom. 2) Rim. 2, 15.

kristjan pa spolnuje zapovedi iz ljubezni do Boga, ker pravi Kristus: „Kdor moje zapovedi ima in spolnuje, on je, ki me ljubi.“ [1]) Čez to piše sveti Auguštin: „Kdor ima moje zapovedi v spominu, in jih spolnuje na poti; kdor jih ima v govorjenju in jih derži v djanju, kdor jih s tem ima, da jih posluša, in v tem stanoviten ostane, on je tisti, ki me ljubi.“ [2]) Ne reci, da ljubiš Boga, ako ne deržiš njegovih zapovedi.

Evangeli svetega Matevža 15, 1 — 11.

Tisti čas so prišli k Jezusu iz Jeruzalema pismarji in farizeji, rekoč: Zakaj prestopajo tvoji učenci zročilo starih? Ne umivajo si namreč rok, kadar kruh jedo. On pa je odgovoril in jim rekel: Zakaj prestopate tudi vi zapoved Božjo zavoljo svojega zročila? Zakaj Bog je rekel: Spoštuj očeta in mater, in: Kdor kolne očeta ali mater, naj umerje. Vi pa pravite: Kdor koli reče očetu ali materi: Daritev je, s čimur bi se ti dalo od mene pomagati, in ne bo spoštoval svojega očeta, ali svoje matere. Tako ste zapoved Božjo v nič storili zavoljo svojega zročila. Hinavci! prav je prerokoval od vas Izaija, rekoč: To ljudstvo me časti z žnabli, njih serce je pa deleč od mene. Pa zastonj me časte, ker uče uke in zapovedi človeške. In je množice k sebi poklical, in jim rekel: Poslušajte in umejte: Kar gre v usta, ne ognjusi človeka, ampak kar gre iz ust, to ognjusi človeka.

Nauk. Krivoverci in tudi mlačni katolčani oponašajo med drugimi katolškej cerkvi, da nalaga vernim neke zapovedi, kterih ni dal Jezus, n. pr. da se imajo zderžati od mesenih jedi, kadar so posti; oni pravijo: Kar gre v usta, ne ognjusi človeka. Res je, da nobena jed človeka ne ognjusi, če jo vžije zmerno in s pravim namenom, da svoje truplo pokrepča in svojo telesno moč obderži, toda znotrajna, hudobna misel, nepokorščina proti cerkvi, ktero poslušati nam je Kristus zapovedal, ognjusi človeka in ga stori grešnika. — Bodi pokoren svetej cerkvi, ktero viža sveti Duh, in ktera ko dobra mati vedno le za tvoj blagor skerbi.

---

1) Jan. 14, 21. 2) In hunc loc. tract. in Joan.

V četertek po tretjej nedeli v postu.

Berilo iz Jeremija preroka 34, 7, 1 — 6.

Tiste dni mi je govoril Gospod, rekoč: Stoj med vratmi Gospodove hiše, in oznanuj tam besedo, in reci: Poslušajte besedo Gospodovo, vsi Judovi, kteri hodite skozi te vrata Gospoda molit! To reče Gospod vojsknih trum, Bog Izraelov: Poboljšajte svoje pote in svoje dela, in bom prebival z vami na tem mestu. Ne zanašajte se na lažnjive besede, in ne recite: Tempelj Gospodov, tempelj Gospodov, tempelj Gospodov je. Zakaj če poboljšate svoje pote in svoje dela, če storite pravico med možem in njegovim bližnjem; če tujcu in siroti in vdovi ne storite krivice, tudi nedolžne kervi ne prelivate na tem mestu; in za tujimi bogovi ne hodite sami sebi v škodo; bom prebival z vami na tem mestu, v deželi, ktero sim dal vašim očetom, od vekomaj do vekomaj, reče Gospod vsemogočni.

Razlaganje. Judje so menili, da Bogu dopadejo, ker so imeli v Jeruzalemu tempel pravega Boga in so zunajno službo božjo po postavi opravljali. To pomoto jim prerok odvzame. On jim na božje povelje pravi, da je le tisti Bogu dopadljiv, kteri ima pri opravljanju službe božje tudi namen, samo Bogu dopasti, in zraven tega pravico dela, in usmilenje skazuje. Taki so tudi nekteri katolški kristjani; oni mislijo, da je že zadosti, k zvunajnej službi božjej hoditi in vse to storiti, kar je zapovedano, in kakor je v navadi; zraven pa ne mislijo, svoje serce prav resnično poboljšati. Ne zavoljo tega se boš posvetil in izveličal, ker si ud katolške cerkve in v zunajnem se takega skazuješ, temuč, ako po volji svete cerkve pobožno in sveto živiš.

Evangeli svetega Lukeža 4, 38 — 44.

Tisti čas se je vzdignul Jezus iz shodnice, in je šel v hišo Simonovo. Tašča Simonova pa je imela hudo merzlico; in so ga zanjo prosili. In je stopil k njej, in zapovedal merzlici, in jo je popustila. In zdajci je vstala, in jim stregla. Kadar je pa sonce zašlo, so vsi, kteri so imeli bolnike z mnogoterimi boleznimi, jih k njemu pripeljali. On pa je na slehernega roke položil, in ga je ozdravil. Šli so pa tudi hudiči iz mnogih, so vpili in rekli: Ti si Sin Božji! in jim je zažugal,

in jih ni pustil govoriti, ker so vedeli, da je Kristus. Kadar se je pa dan storil, se je podal, in šel v pust kraj, in množice so ga iskale, in prišle do njega; in so ga priderževale, da bi ne šel od njih. On pa je rekel: Tudi drugim mestom moram oznanovati Božje kraljestvo, ker sim zato poslan. In je oznanoval v shodnicah po Galileji.

Nauk. Pod merzlico tašče svetega Petra, ki jo je Kristus ozdravil, zastopi sveti Ambrož [1]) človeka, ki se ves trese za posvetnim veselovanjem in gerdim nečistim djanjem. —

Ako imaš ti moj kristjan! leto belezen, to nevarno merzlico, vpelji Kristusa pod streho svoje bolne duše. Sprejemaj namreč pogostoma Kristusa v svetem obhajilu; zakaj sveto obhajilo je žito, od kterega izvoljeni živijo, je vino, iz kterega device zorijo. [2]) Deviško meso Gospodovo pogasi ogenj nesramne nečistosti in prižge v tebi ogenj čiste ljubezni božje; tako uči sveto pismo, tako pričajo sveti očaki in vsakdanja skušnja.

V petek po tretjej nedeli v postu.

Berilo iz 4. Mojz. bukev 20, 1 — 13.

Tiste dni so se zbrali Izraelovi otroci zoper Mojzesa in Arona, in so se spuntali, in rekli: Dajta nam vode, da pijemo! — In Mojzes in Aron sta množico odpravila, in šla v šotor zaveze, in se na zemljo vergla, in sta k Gospodu vpila in rekla: Gospod Bog, usliši vpitje tega ljudstva, in odpri jim svoj zaklad, studenec žive vode, da se napijejo, in nehajo mermrati. In prikazalo se je veličastvo Gospodovo nad njima. In Gospod je govoril Mojzesu rekoč: Vzemi palico, in skliči ljudstvo ti in tvoj brat Aron, in govorita skali pred njimi, in ona bo vodo dala. In boš vodo iz skale pripravil, in bo pila vsa množica in njena živina. Mojzes je tedaj vzel palico, ktera je bila pred Gospodom, kakor mu je bil zapovedal. In je sklical množico k skali, in jim je rekel: Poslušajte puntarji in neverni! Ali vam bova mogla iz skale vode dobiti? In je vzdignul Mojzes roko, in s palico dvakrat vdaril na skalo, in je privrelo veliko vode iz nje, tako da se je napilo ljudstvo in živina. In Gospod je rekel Mojzesu in Aronu: Ker mi

1) Lib. 4. in Luc. 4, 38. 2) Zah. 9.

nista verjela, da bi me bila poveličala pred Izraelovimi otroci, ne bota peljala teh ljudi v deželo, ktero jim bom dal. To je voda prerekanja, kjer so Izraelovi otroci Gospodu prerekali, in je bil poveličan med njimi.

Navk. Bog je velike in neštevilne dobrote bil skazal Izraelskemu ljudstvu, ljudstvo pa mu je bilo le malo hvaležno. Koliko dobrot je Bog tudi tebi že skazal na duši in na telesu, kje je pa hvaležnost tvoja, ki si mu jo dolžen? Ali hočeš se gerše obnašati kakor nespametne živali? „Ali ne mora biti sram tistega, ki se ne zahvali svojemu dobrotniku, kadar vidi, da so še clo nespametne živali hvaležne,“ piše sveti Ambrož.

Evangeli svetega Janeza 4, 5 — 42.

Tisti čas je prišel Jezus v Samariško mesto, ktero se imenuje Sihar, bliz pristave, ktero je bil dal Jakob Jožefu svojemu sinu. Bil je pa tam Jakobov studenec. Jezus tedaj, truden od pota, je tako sedel per studencu. Bilo je okoli šeste ure. Pride žena iz Samarije vodo zajemat. Jezus jej reče: Daj mi piti. (Zakaj njegovi učenci so bili v mesto odšli, da bi jesti kupili.) Reče mu tedaj ta Samariška žena: Kako ti, ker si Jud, mene piti prosiš, ki sim Samariška žena? (Zakaj Judje se ne pečajo z Samarijani.) Jezus je odgovoril in rekel: Ako bi poznala dar Božji, in kdo da je, kteri ti pravi: Daj mi piti, bi bila ti njega morebiti prosila, in bi ti bil dal žive vode. Žena mu reče: Saj nimaš z čem zajeti, in studenec je globok; od kod imaš tedaj živo vodo? Ali si ti veči, kakor naš oče Jakob, kteri nam je dal studenec, in je iz njega pil on, in njegovi sinovi, in njegova živina? Jezus je odgovoril in je rekel: Slehern, kteri pije od te vode, bo spet žejen; kdor pa pije vode, ktero mu bom jaz dal, ne bo žejen vekomaj: ampak voda, ktero mu bom jaz dal, bo v njem studenec vode izvirajoče v večno življenje. Žena mu reče: Gospod! daj mi te vode, da ne bom žejna, in da ne bom hodila semkej zajemat! Jezus jej reče: Pojdi, pokliči svojega moža, in pridi semkaj. Žena je odgovorila in rekla: Nimam moža. Jezus jej reče: Prav si rekla: Nimam moža; zakaj pet

mož si imela, in kterega zdaj imaš, ni tvoj mož; to si prav rekla. Žena mu reče: Gospod! vidim, da si ti prerok. Naši očaki so na tej gori molili, in vi pravite, da v Jeruzalemu je mesto, kder se mora moliti. Jezus jej reče: Žena! verjemi mi, da pride ura, ko ne bote ne na tej gori, ne v Jeruzalemu molili Očeta. Vi molite, kar ne veste; mi molimo, kar vemo, zakaj zveličanje je iz Judov. Pride pa ura, in je že zdaj, ko bodo, kteri prav molijo, Očeta molili v duhu in v resnici; tudi oče namreč hoče, da so taki, kteri ga molijo. Bog je duh, in kteri ga molijo, ga morajo v duhu in resnici moliti. Žena mu reče: Vem, da Mesija pride, (kteri se imenuje Kristus); kadar tedaj on pride, nam bo vse oznanil. Jezus jej reče: Jaz sim, ki govorim z teboj. In med tem so prišli njegovi učenci, in so se čudili, da je z ženo govoril. Vunder pa nobeden ni rekel: Kaj vprašaš, ali kaj z njo govoriš? Popustila je tedaj žena svoj verč, in je šla v mesto, in reče tistim ljudem: Pridite in poglejte človeka, kteri mi je vse povedal, kar koli sim storila; ali je on Kristus? Šli so tedej iz mesta in prišli k njemu. Med tem so ga učenci prosili, rekoč: Učenik, jej! On pa jim je rekel: Jaz imam jed jesti, ktere vi ne veste. Učenci so tedaj rekli med seboj: Mu je li kdo jesti prinesel? Jezus jim reče: Moja jed je, da storim voljo tega, kteri me je poslal, in da dopolnim njegovo delo. Ali ne pravite vi, da je še štiri mesce, in žetev pride? Glejte! vam povem: Povzdignite svoje oči, in poglejte polje, da je že belo za žetev. In kdor žanje, prejme plačilo, in zbéra sad v večno življenje, da se vkupej veselita, kteri seje, in kteri žanje. Zakaj v tem je pregovor resničen: Drugi seje, in drugi žanje. Jaz sim vas poslal žet, česar niste obdelali; drugi so obdelali, in vi ste v njih delo stopili. Iz tistega mesta pa je veliko Samarijanov v njega verovalo zavoljo govorjenja žene, ktera je pričevala: Vse mi je povedal, kar koli sim storila. Ko so tedaj Samarijani k njemu prišli, so ga prosili, da bi per njih ostal. In je ostal tam dva dni. In veliko več jih je v njega verovalo zavoljo njegovega go-

vorjenja. In so rekli ženi: Zdaj več ne verujemo zavoljo tvojega govorjenja; zakaj sami smo slišali, in vemo, da je on resnično Zveličar sveta.

Razlaganje. 1) Živa voda, od ktere Jezus pravi, da vgasi žejo za večnost je studenec gnade, ki vedno teče iz neizkončnih zaslužen Jezusa Kristusa v svetih zakramentih naše cerkve, nas od grehov čisti, ogenj nečistosti gasi, žejo naše duše po neminljivem večnem veselju tolaži, in našo voljo rodovitno stori, da doprinaša dobre dela. Kolikorkrat z živo vero v Jezusa in z gorečim poželenjem Njegovih gnad svete zakramente prejemaš, tolikokrat piješ iz tega studenca, k čimur te vabi tudi cerkev z besedami: „Pridite in zajemajte z veseljem iz virov Izveličarja.“ [1]) 2) Ko pravi Jezus, da Bog je duh, in da je ga treba v duhu in resnici moliti, graja Jude, kteri so, kakor je že rečeno, skerbeli samo za zunajne šege in obrede, so pa pri tem pozabivali na pravo poboljšanje serca; graja tudi Samaritane, kteri so imeli tempel na gori Garizim, kjer so službo božjo po svojej volji vpeljali, in jo večkrat z paganskimi (ajdovskimi) šegami mešali. 3) Volja Očeta, to je, človeka rešiti in posvetiti, je bila Jezusova jed. Tako bodi tudi tvoja jed volja božja; Bog pa tirja od tebe, da ga ljubiš iz celega serca, in da spolnuješ njegove zapovedi.

V saboto po tretjej nedeli v postu.

Berilo iz Daniela preroka 13, 1 — 62.

Tiste dni je živel v Babilonu mož, Joakim po imenu, in je vzel za ženo Helcijevo hčer po imenu Suzano, silno lepo in bogaboječo. Njeni starši namreč, kteri so bili pravični, so učili svojo hčer po Mojzesovej postavi. Bil je pa Joakim zlo bogat, in je imel saden vert bliz svoje hiše; in Judje so se per njem shajali, zato ko je bil vsih nar častitljivši. In sta bila sodnika postavljena dva stara zmed ljudstva tisto leto, od kakoršnjih je govoril Gospod: Je šla hudobija iz Babilona od starih sodnikov, od kterih se je menilo, da vladajo ljudstvo. Ona sta zahajala v Joakimovo hišo, in hodili so k njima vsi, kteri so tožbe imeli. Kadar je bilo pa ljudstvo odšlo okoli poldneva, je šla Suzana na vert svojega moža, in se je sprehajala. In starca sta jo vidila vsak dan vnja iti, in sprehajati

1) Iza. 12, 3.

se; in vnelo se je poželenje do nje. Iu sta prevernula svoj um, ter uklonila svoje oči, da bi ne vidila neba, in se ne spomnila pravičnih sodeb. Prigodi se pa, kadar pazita priložen dan, pride Suzana, kakor poprejšnje dni samo z dvema deklama na vert, ín se hoče kopati; vroče namreč je bilo. In nikogar ni bilo tam, razun dveh starcov, ktera sta skrita, in jo strežeta. Reče tedaj deklama: Prinesite mi olja, in lepo dišečega mazila, in vrata na vert zaprite, da se skopljem. Kadar ste pa dekli odšle, vstaneta starca, in tečeta k njej, in rečeta: Glej vrata na vert so zaklenjene in nihče nas ne vidi, ín imava poželenje do tebe; zavoljo tega nama privoli, in se nama vdaj. Ako nočeš, bova pričala zoper tebe, da je bil mladeneč per tebi, in da si zato dekli od sebe poslala. Suzana zdihne in reče: V stiskah sim od vsih strani; zakaj če to storim, mi je umreti; če pa ne storim, ne bom ubezala vajnim rokam. Vender bolje mi je brez greha vama v roke pasti, kakor grešiti vpričo Gospoda. In Suzana je zavpila z velikim glasom. Zavpila sta pa tudi starca proti njej, in eden je stekel k vratam na vert, in jih je odperl. Ko so bili pa domači hlapci zaslišali kričanje z verta, so planili skozi zadnje vrata vnja, da bi vidili, kaj da je. Kadar sta pa starca povedala, je bilo hlapce zlo sram, ker se ni kikoli kaj tacega slišalo od Suzane govoriti. In drugi dan, kadar se je ljudstvo per Joakimu njenem moži zbralo, prideta tudi starca polna krivičnih naklepov zoper Suzano, da bi jo umorili. In rečeta vpričo ljudstva: Pošljite po Suzano, Helcijevo hčer, Joakimovo ženo! In pošljejo jaderno. In pride s svojimi starši, in z otroci, in z vso svojo rodovino. Tedaj jokajo njeni in vsi, kteri so jo poznali. Starca pa vstaneta v sredi ljudstva, in položita svoje roke na njeno glavo. Ona pa plaka, in se ozre proti nebu; zakaj njeno serce je zaupalo v Gospoda. In rečeta starca: Kadar sva se sama na vertu prehajala, je ona vanj prišla z dvema deklama, in je zaklenula vrata na vert, in od sebe poslala dekleta. In je prišel k njej mladeneč, kteri je bil skrit, in je ležal z njo. Mi dva pa sva bila v nekem kotu na vertu, in ko sva vidila pregreho, sva tekla k njima, in jih vidila v nečistem djanji. In njega sicer nisva mogla uderžati, ker je bil močnejši od naju, in je vrata odperl in zletel. Njo pa sva prijela in vprašala, kdo da je mladeneč, in nama ni hotla povedati. Tega sva priči. Verjela njima je množica, kakor starašinoma in sodnikoma ljudstva, in so jo k smerti obsodili. Suzana pa zavpije z velikim glasom, in reče: Večni

Bog, ki poznaš vse skrito, in veš vse, prejda se zgodi! ti veš, da sta krivično pričala zoper mene; in glej, umerjem, ako ravno nisim nič storila tega, kar sta una hudobno spletla zoper mene. In Gospod je uslišal njen glas. In ko jo peljajo k smerti, obudi Gospod svetega Duha v mladenči, kteremu je ime Daniel; in zaupije z velikim glasom: Nedolžen sim jaz nad njeno kervjo. In oberne se vse ljudstvo v njega, in reče: Kaj je to, kar si govoril? Stoje v sredi njih reče: Nespametni otroci Izraelovi! kako ste, da si niste izprašali in spoznali, kaj je res, odsodili Izraelovo hčer? Vernite se na sodišče, zakaj krivo sta pričala zoper njo! Ljudstvo se je tedaj jaderno vernulo, in Daniel jim reče: Odločite jih deleč narazen, in jih bom izpraševal. Ko sta bila tedaj ločena eden od druzega, pokliče njih enega, in mu reče: Zastarani v hudobii! zdaj so prišli na dan tvoji grehi, ktere si popred delal, ko si po krivem sodil, nedolžne zatiral, in krivične izpuščal, ako ravno Gospod govori: Nedolžnega in pravičnega ne mori. Zdaj tedaj, če si jo vidil, povej, pod kterim drevesom si jih vidil pogovarjati se med seboj? On odgovori: Pod mirtvikom. Daniel pa reče: Prav v svoje pogubljenje si se zlegal; zakaj glej, angel Gospodov, kteri je od Boga povelje prejel, te bo raztergal na dvoje. In ko so ga bili odpeljali, je ukazal unega pripeljati, ter mu reče: Zarod Kananov in ne Judov! lepota te je omamila, in poželenje je spačilo tvoje serce. Tako sta delala Izraelovim hčeram, in one so vama iz strahu privolile; ali Judova hči se ni vdala vajnej hudobii. Zdaj mi tedaj povej, pod kterim drevesom si jih dobil pogovorjati se med seboj? On odgovori: Pod češminom. Daniel pa mu reče: Prav si se zlegal tudi ti sam v svoje pogubljenje; zakaj čaka te angel Gospodov z mečem, da te preseka po sredi, in vaji umori. Tedaj zavpije vsa množica s velikim glasom, in hvalijo Boga, ki jih ohrani, kteri v njega zaupajo. In se vzdignejo zoper dvoja starca (zakaj Daniel jih je bil prepričal iz njih ust, da sta krivo pričala) in jima store, kakor sta ona hudobno delala zoper svojega bližnjega, ter jih umore. In oteta je bila nedolžna kerv tisti dan.

Nauk. Vsi hudobni grešniki, ki posnemajo ta dva nasladna sodnika, pravijo: „Kdo me vidi? Tema me obdaja, stene me zakrivajo, nobeden me ne vidi; koga bi se bal? Najvikši ne bo gledal na moje pregrehe!“ [1]) Sveti Ber-

1) Sir. 23, 25, 26.

nard [1]) pa takim odgovarja: „Postavimo, da te prav nobeden ne vidi. — Te vidi pa hudobni angel, te vidi dobri angel; te vidi tudi tisti, ki je veči od dobrih in hudobnih angelov, namreč Bog, te vidi tožitelj, te vidi mnogo prič, te vidi sodnik sam, pred čigar sodnim stolom ti bo enkrat stati; pred njegovimi očmi grešiti hoteti, je ravno tako nespametno, kakor strašno je, pasti v roke živega Boga.“ Vtisni si globoko v svoje serce leté besede, moj kristjan! nosi vselej in povsod po izgledu bogaboječe čiste Suzane v svojem sercu sveti božji strah. Zakaj vselej je boljše vse zgubiti, tudi samo življenje, kakor pa svojo edino dušo po smertnem grehu zapraviti.

Evangeli svetega Janeza 8, 1—11.

Tisti čas je šel Jezus na oljsko goro. In zjutraj zgodaj je spet prišel v tempelj, in vse ljudstvo je prišlo k njemu; in jih je sedé učil. Pripeljajo mu pa pismarji in farizeji ženo, ki so jo bili v prešestvu dobili; in so jo v sredo postavili, in so mu rekli: Učenik! ta žena je bila zdaj v prešestvu najdena. V postavi pa nam je Mojzes zapovedal, take kamnjati. Kaj tedaj ti praviš? To so pa rekli, ker so ga skušali, da bi ga mogli zatožiti. Jezus pa se je pripognul, in je z perstom pisal na tla. Ko pa niso jenjali ga vprašati, se je sklonil in jim je rekel: Kteri vas je brez greha, naj pervi verže kamen v njo. In se je spet pripognul, in pisal na tla. Kadar so pa to slišali, so eden za drugim vun šli, nar pervič starši; in je ostal Jezus sam in žena, ki je v sredi stala. Jezus pa se je sklonil, in jej rekel: Žena! kde so tisti, kteri so te tožili? Ali te ni nobeden obsodil? Ona je rekla: Nobeden Gospod! Jezus pa je rekel: Tudi jaz te ne bom obsodil; pojdi in nikar več ne greši.

Razlaganje. V današnem berilu vidimo izgled pobožne, čiste žene, ktero je Bog na čudni način rešil iz rok njenih hudobnih sovražnikov; donašni evangeli pa nam kažejo veliko, pa skesano grešnico, kterej je Jezus grehe odpustil in jo tako od večne smerti rešil. Oj kako neskončno vsmiljen je Jezus! Pa terdoserčni so večkrat kristjani, kteri vsakega

[1]) Serm. ad Cler. c. 16.

grešnika po farizejsko precej obsodijo in ne pomislijo, da so sami grešniki in da so vsmiljenja potrebni, in da tudi naj veči grešnik, ako se resnično spreoberne, zamore še velik svetnik postati. „Kaj sovraži in studi Bog bolj, kakor prederzno obsodbo, pravi sveti Dorotej [1]), terdijo vsi naši očetje. Oni niso zares nič bolj sovražili, nič bolj studili, kakor bližnega obsoditi.“ Pomisli, moj kristjan! da soditi gre le tistemu, kteremu je Oče dal vso sodbo, Sinu božjemu, in merkaj si apostelnove besede: „Kdor meni, da stoji, naj gleda, da ne pade.“ [2])

Navk za četerto nedelo v postu. (Laetare.)

Početek ali *uvod* donašne sv. maše, ki se z besedo *Laetare* začne, je tile: „Veseli se, Jeruzalem! in vsi, ki ga ljubite, snidite se. Radovajte se v velikem veselju, kteri ste bili žalostni, in nasitvajte se z obilnostjo njegove tolažbe. [3]) Veselil sim se, ko so mi rekli: „Pojdimo do Gospodove hiše.“ [4]) Čast bodi Bogu itd.

S timi besedami kakor tudi z današnim listom nas hoče cerkev opomniti na veselje, ktero nas čaka v nebeškem Jeruzalemu, ako se s stanovitno gorečostjo spokorimo ter preganjanje, križe in terplenje poterpežljivo prenašamo.

Molitev cerkvena. Dodeli, prosimo, vsegamogočni Bog! da, ker po zasluženji svojega djanja nadloge terpimo, si po razveselenji tvoje milosti oddahnemo. Skoz Gospoda itd.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Galačanov 4, 22 — 31.

Bratje! pisano je, da je imel Abraham dva sina; enega od sužinje, in enega od proste. Pa kteri je bil od sužinje, je bil po mesu rojen; kteri pa od proste, po obljubi. To pa je po drugačnem pomenu rečeno. To sta namreč dva testamenta: eden na gori Sinajskej, kteri v sužnost rodi, in ta je Agara; zakaj gora Sinajska je v Arabii, in se derži tiste, kjer je zdaj Jeruzalem, in služi s svojimi otroci. Eden pa, kteri je gornji Jeruzalem, je prosta in naša mati. Zakaj pisano je: Veseli se neporodna, ktera ne rodiš; zaukaj in zaupij, ktera nisi na porodu; ker zapuščena ima veliko otrok, več ko ta, ktera ima moža. Mi pa, bratje! smo po Izaku otroci obljube. Alj kakor je takrat tisti, kteri je bil po mesu

1) Serm. 4. 2) 1. Kor. 10, 12. 3) Iza. 66, 10. 11. 4) Ps. 121.

rojen, preganjal unega, kteri je bil po duhu; tako tudi zdaj. Ali kaj govori pismo? Izženi sužinjo in njenega sina; zakaj sin sužinje ne bo naslednik s sinom proste. Tedaj, bratje! nismo otroci sužinje, ampak proste, s ktero prostostjo nas je Kristus proste storil.

Razlaganje. Ob času, ko so stari očaki živeli, je bila sploh ta navada med ljudstvi, da je en mož po več žen imel. To je Bog tudi starim očakom pripustil, nekaj zato, ker bi se očakom in njihovemu rodu bilo pač terdo zdelo, [1]) da se morajo proti navadi vsih takrat živečih ljudstev ravnati, nekaj tudi zato, ker je tudi mnogoženstvo pripomagalo pomnožiti Izraelsko ljudstvo, ktero je bilo podoba, da se bojo nekdaj tudi božji otroci čudno množili. Tadaj je imel tudi Abraham dve ženi, in od vsake po enem sinu. Eden teh sinov, Izmael, se je Abrahamu rodil od njegove sužinje Agare po mesu in po navadnej viži; uni pa, Izak, sin proste zakonske žene Sare, se je rodil na čudno vižo po obljubi. [2]) Sam Bog je bil obljubil, da bode Sara, ako ravno je silno stara, po božjej milosti sina dobila. Te dve ženi tadaj s sinoma pomenite po besedah svetega Pavla oba testamenta. Sužinja Agara pomeni stari testament, prosta žena Sara pa novi testament; Agaren sin pomeni Jude, Saren sin pa kristjane; ker so Judje Abrahamovi otroci po natornem rodu, kakor Izmael, kristjani pa po milosti, kakor Izak. Stari testament je rodil, kakor Agara, samo sužne, zakaj Judje, judovska cerkev je bila postavi božjej pokorna samo zato, ker se je kazni bala in časen dobiček in povračilo pričakovala.

Novi tastament pa, gornji Jeruzalem, to je, keršanska cerkev rodi otroke, kteri radi in iz ljubezni do Boga božje zapovedi spolnujejo. Akoravno pa je bila keršanska cerkev, novi Jeruzalem, iz paganstva poklicana, in je bila spervega nerodovitna, kakor Sara, je vender porodila po milosti Jezusovej in delovanju njegovih apostelnov več otrok, kakor dolgo z Bogom sklenjena judovska cerkev, to je, več ajdov se je spreobernilo h keršanstvu, kot Judov, kteri so še clo sovražili in preganjali kristjane, kakor Izmael svojega brata Izaka. Zastran tega pa njih je tudi Bog zavoljo njih terdoserčnosti in nezvestobe izpodil kakor Agaro z njenim sinom, namreč Judje so po razdjanju mesta Jeruzalema po celem svetu raztrošeni. Zahvalimo torej Boga, da smo po Jezusu

1) Mat. 19, 8. 2) 1. Mojz. 18, 11. 14.

postali otroci božji, ki samo iz ljubezni Njegovo sveto voljo spolnujejo, in se tako izveličajo.

Zdihlej: O Jezus! daj mi gnado, da bom rad molil, se ojstro postil, v preganjanju in v nadlogah voljno poterpel in tako tvojega terplenja deležen in tebi podoben postal, zato da me enkrat ne zapodiš od sebe kot nevljudnega otroka, temuč da vreden postanem tvojih božjih obljub in tvoje večne tolažbe v nebeškem Jeruzalemu.

Evangeli svetega Janeza 6, 1 — 15.

Tisti čas je šel Jezus čes Galilejsko morje, ktero je Tiberiaško. In šla je za njim velika množica, ker so vidili čudeže, ki jih je delal nad bolniki. Jezus je tedaj šel na goro in je tam sedel z svojimi učenci. Bila je pa blizo velika noč, Judovski praznik. Ko je tedaj Jezus oči vzdignul, in je vidil, da je silno velika množica prišla k njemu, je rekel Filipu: Od kod bomo kupili kruha, da bi ti jedli? To je pa rekel, ker ga je skušal; zakaj on je vedel, kaj bo storil. Filip mu je odgovoril: Za dve sto denarjev kruha jim ni dosti, da bi vsakteri kaj malega dobil. Mu reče eden njegovih učencov, Andrej, Simona Petra brat: En mladenič je tukaj, kteri ima pet ječmenovih kruhov, in dve ribi; alj kaj je to med tolikanj? Jezus pa je rekel: Recite ljudem sesti. Bilo je pa tamkej veliko trave. So tedaj sedli, okoli pet tavžent mož števila. Tedaj je Jezus vzel kruhe, in je zahvalil, ter jih razdelil med sedeče; ravno tako tudi rib, kolikor so hotli. Ko so bili pa nasiteni, reče svojim učencom: Poberite kosce, kteri so ostali, da konca ne vzamejo. So tedaj pobrali, in napolnili dvanajst košev z kosci, ki so ostali od petih ječmenovih kruhov tistim, kteri so jedli. Tedaj so ljudje, ko so vidili čudež, kterega je bil Jezus storil, rekli: On je resnično prerok, kteri ima na svet priti. Ko je tedaj Jezus spoznal, da hočejo priti, in ga po sili vzeti, da bi ga kralja storili, je spet on sam zbežal na goro.

Zakaj je Kristus svetega Filipa skušal?

1) Zato da je skusil njegovo vero in njegovo zaupanje; 2) da nas je podučil, da moramo najpred gledati in pomagati z naternimi in navadnimi sredstvi, preden iščemo čeznatornih; 3) zato da je ljudstvo spoznalo, da nimajo potrebne jedi in potem tolikanj bolj zapopadlo čudež, ko je Jezus kruh čudno pomnožil; 4) da se učimo na Boga zaupati, kteri v potrebi o pravem času pomaga. [1])

Kterih znamenj se je Kristus pri tem čudežu poslužil, in zakaj?

Po besedah svetega Matevža (14, 19.) je 1) svoje oči proti nebesom obernul, da je s tim pokazal, da pride vsak dober dar od zgoraj doli, in da Bog svojo roko odpira in vse blagodarja; 2) je Boga zahvalil in nas s tim podučil, da moramo tudi mi marno ga zahvaliti za vse njegove dari. Sveti Krizostom [2]) pravi: „Miza, pri kterej se z molitvijo začenja in z molitvijo vselej konča, ne bo imela pomanjkanja, temuč bo še obilniše dari dobila“; 3) je blagoslovil kruh, da nas je podučil, da le blagoslov božji vse množi.

Zakaj je ukazal Kristus ostanke pobrati?

1) Zato, da bi se ne pohodili in tako podzlo šli; 2) da se je zamoglo viditi, koliko je še kruha ostalo in kako velik čudež je Jezus storil, in 3) da se učimo, tudi naj manjše božje dari spodobno hraniti, in ako jih sami ne potrebujemo, ubogim podeliti.

Zakaj je po tem čudežu Kristus ubežal?

Ker ga je ljudstvo po tem čudežu spoznalo za Mesija in ga je hotlo izklicati za kralja. On nas je hotel s tim podučiti, da morama tudi mi se ogibati hvale in časti, in da imamo pri vsih djanjih iskati ne sami svoje časti, ampak čast božjo.

Tolaživni navk v uboštvu.

Ti evangelj, ki pové, da je Kristus, tudi brez da bi ga bil kdo za to poprosil, skerbel za tiste, kteri so za njim hodili in njegov navk poslušali, posebno tolaži in trošta borne

---

1) Ps. 9, 10. 2) Hom. 79. ad pop.

in revne ljudi. — Od začetka sveta je Bog vselej za svoje služabnike skerbel. Svoje izvoleno ljudstvo potolažiti in mu pomagati, je Bog o času neke hude lakote sina očaka Jakoba, Jožefa, v Egipt naprej poslal; [1] Izraelce je On štirdeset let s kruhom iz nebes v puščavi redil; [2]) preroku Eliju je Bog krokarja pošiljal, da mu je živeža nosil; [3]) za Daniela je skerbel, ko je v levnjaku sedel. [4]) Tudi v novem testamentu je Bog pokazal, kako dobrotljivo za svoje zveste skerbi. On jih je v naj večej sili in potrebi zdaj po angelih, zdaj po druzih ljudeh, ali clo po živalih čudovito redil, kakor se vidi pogostoma v življenju svetnikov. Prav je torej David rekel: „Bog ne zapusti nobenega pravičnega, to je, tistega, kteri v resnici Bogu služi [5]) in kakor Kristus ukaže, pred vsim išče kraljestvo božje in pravico.“ [6]) Tisti pa, ki tega ne delajo, si nimajo veliko od Boga pričakovati, zakaj kdor Boga zapusti, tega zapusti tudi Bog, ker Bog nar bolj za svoje prave otroke skerbi. Prizadevaj si tadaj biti dober otrok, in Bog bo tvoj oče, in tadaj zamoreš po besedah kralja Davida vso svojo skerb na Boga vreči, in on te bo redil. Ne misli pa, da ti ni druzega treba ko moliti in v Boga zaupati. Bog hoče tudi, da se svojih moči poslužiš in trudiš, zakaj, kdor noče delati, naj tudi ne jé. (2. Tesal. 3, 10.)

Zdihlej. Jaz se zanašam le na tvojo vsegamogočnost in dobrotljivost, o moj Bog? Terdno verujem, da me tudi v ubožtvu ne boš zapustil, temuč mi veliko pomagal, ako bom le tebe se bal, hudega se varoval in tebi zvesto služil. Amen.

Navk za pripravo k svetemu velikonočnemu prazniku.

„Bila je pa blizo velika noč.“ Jan. 6, 4.

Ako hočemo o velikinoči s cerkvijo veselo Alelujo peti, moramo tudi se po njenih željah pripravljati, da bodemo ti sveti čas vredno obhajali. Zatorej moramo 1) opustiti nespodobne hrumeče tovaršije, se večkrat podati v samoto in tam goreče moliti in posebno britko Jezusovo terpljenje premišljevati. Ker „Bog govori v samoti k človekovemu

1) 1. Mojz. 45, 5. 2) 5. Mojz. 8. 3) 3 kralj. 17, 6. 4) Dan. 14, 37 5) Ps. 36, 25. 6) Luk. 12, 31.

sercu.“ [1]) 2) Moramo svojo vest marljivo spraševati in premišljevati, kako naša stvar z Bogom stoji; ker „ti dan je dan vaše sprave in očiščenja od vsih vaših grehov; očiščeni boste pred Gospodom, zakaj sabota pokoja je, in vi imate svoje duše krotiti, to je, imate pripravljati svoje duše s postom, z čuvanjem in z molitvijo.“ [2]) 3) Od sadaj do velike noči je treba ostrejše se postiti, ako je mogoče obilniše vbogajme dajati, ali pa kdor je sam vbog, naj svoje ubožtvo in potrebo poterpežljivo prenaša in jo Kristusu daruje, kteri je tudi bil boren, in je tudi lakoto in žejo preterpel itd. 4) Je treba odkritoserčno in s skesanim sercom se spovedati in serce očistiti od starega kvasa hudobije, zato da se zamore potem velikanoč obhajati s Kristusom v opresnem kruhu čistosti in resnice. [3]) V ti namen se ima tudi večkrat obuditi sveta želja, s Kristusom v duhu vstati od greha, ki je smert duše.

V ponedelek po četertej nedeli v postu.

Berilo iz 3 bukev kraljev 3, 16 — 28.

Tiste dni ste prišle dve ženi h kralju Salomonu, in stopite pred nja. In reče njih ena: Prosim, moj Gospod! Jaz in ta žena stanujeve v enej hiši, in sim porodila per njej v hramu. Tretji dan po mojem porodu pa je tudi ona porodila; in sve vkupej bile, in razun naju ni bilo nikogar druzega per nama v hiši. V noči pa je sin te žene umerl, v spanji namreč ga je zadušila. In vstane po noči, ko je bilo vse tiho, vzame mojega sina od mene, tvoje služabnice spijoče, in ga položi k sebi; svojega sina pa, kteri je bil mertev, k meni položi. In ko sim zjutraj vstala, da bi dala mleka svojemu sinu, najdem, da je mertev; ko ga per svetlem dnevu bolj na tanko pogledam, vidim, da ni moj, kterega sim rodila. Druga žena pa je rekla: Ni tako, kakor govoriš; ampak tvoj sin je mertev, moj pa živi. Nasproti je una rekla: Lažeš, zakaj moj sin živi, tvoj sin pa je umerl. In tako ste se prepirale pred kraljem. Tedaj reče kralj: Ta pravi: Moj sin živi in tvoj sin je umerl; in una odgovori: Ni tako, ampak tvoj sin je umerl, moj pa živi. Prinesite mi meč! In ko so meč prinesli kralju, reče: Razsekajte otroka živega na dvoje, in dajte polovico tej in polovico unej. Žena pa, ktere sin je bil živ, (njej namreč se je njen sin v

1) Osea. 2, 14. 2) 3. Mojz. 16, 30. 31. 3) 1. Kor. 5, 7. 8.

serce smilil,) reče kralju: Prosim, Gospod! dajte unej otroka živega, in nikar ga ne umorite! Nasproti pa una reče: Ne bodi ne moj ne tvoj, ampak razdeli naj se. Kralj odgovori in reče: Dajte pervej otroka živega, in nikar ga ne umorite; zakaj ta je njegova mati. In ves Izrael je slišal sodbo, ktero je storil kralj, in so se bali kralja, ker so vidili, da je modrost Božja v njem storiti pravico.

Nauk. Kadar kdo pregrešno živi, po navadi iz enega greha v drugega prestopa. Tako ni bilo nič sram ene tih dveh malovrednih žen, očitno legati in terditi, da je nje tovaršica svojega otroka umorila. Ona ni mislila na to, da zamore pač goljfati človeka, pa ne Boga. Varuj se, moj kristjan! perve stopnje v greh in pomisli, da je strah božji začetek vse modrosti, in podstava, na kterej pobožno, bogaboječe živlenje počiva. [1])

Evangeli svetega Janeza 2, 13—25.

Tisti čas je bila blizo velika noč, in Jezus je šel gori v Jeruzalem. In jih je najšel v tempeljnu, kteri so prodajali vole, in ovce in golobe, in menjavce sedeti. In je naredil kakor tepežnico iz vervic, in je vse izgnal iz tempeljna, tudi ovce in vole; in je menjavcom denarje izsul, in mize prevernul. In tistim, kteri so golobe prodajali, je rekel: Spravite to od tod, in ne delajte iz hiše mojega Očeta hiše kupčije. Njegovi učenci pa so se spomnili, da je pisano: Gorečnost za tvojo hišo me izjeda. Judje so tedaj odgovorili, in mu rekli: S kakošnim čudežem nam skažeš, da smeš to delati? Jezus je odgovoril in jim rekel: Poderite ti tempelj in v treh dneh ga bom postavil. Tedaj so Judje rekli: Šest in štirdeset let se je zidal ti tempelj, in ti ga boš v treh dneh postavil? On pa je govoril od tempeljna svojega telesa. Kadar je tedaj od mertvih vstal, so se spomnuli njegovi učenci, da je to govoril; in so verovali pismu in besedi, ktero je Jezus govoril. Ko je bil pa v Jeruzalemu o velikej noči, v dan praznika, jih je veliko verovalo v njegovo ime, ker so vidili njegove čudeže, ki jih je delal. Jezus se jim pa

---

1) Prigov. 1, 7.

ni zaupal samega sebe, zato ker je on vse poznal, in ker ni potreboval, da bi kdo pričeval od človeka; zakaj on je vedel kaj je v človeku.

Nauk. Gorečnost za hišo božjo naj tudi nas ravno tako izjeda, kakor Jezusa, to je, prizadevajmo si, od vsih posvetnih, maščevavnih, nevošljivih, prevzetnih, nasladnih misel se očistiti in tako s čistim sercom v cerkev stopiti; prizadevajmo si, v cerkvi pred Bogom pobožno in spodobno se vesti, in po moči pripomagati, da se cerkev hiša božja vedno čedna ohrani in se s vsim oskerbi, česar je treba, da se služba božja spodobno in slavno opravlja. Kar se z dobrim namenom cerkvi daruje, da se naj ona lepo popravi in okinča, se da Jezusu samemu, ki noč in dan v njej prebiva v naj svetejšem zakramentu sv. rešnjega telesa.

V tvorek po četertej nedeli v postu.

Berilo iz 2. Mojzesovih bukev 32, 7—14.

Tiste dni je Gospod Mojzesu govoril, rekoč: Pojdi z gore; zakaj grešilo je tvoje ljudstvo, ktero si izpeljal iz Egiptovske dežele. Odstopili so hitro iz pota, kterega si jim pokazal, in so si zlili tele, in so ga molili in mu darovali, rekoč: Ti so tvoji bogovi, Izrael, kteri so te izpeljali iz Egiptovske dežele. In Gospod je spet rekel Mojzesu: Vidim, da je to ljudstvo terdovratno; pusti me, da se vname moja jeza nad njimi, in da jih potrebim, in bom storil tebe v velik narod. Mojzes pa je molil k Gospodu svojemu Bogu, rekoč: Gospod! zakaj se je tvoj serd vnel zoper tvoje ljudstvo, ktero si izpeljal iz Egiptovske dežele z veliko krepostjo in močno roko. Naj ne reko Egipčani: Zvijačno jih je izpeljal, da bi jih pomoril v gorah, in iztrebil iz zemlje. Ulezi se tvoja jeza in bodi milostiv hudobii svojega ljudstva. Spomni se Abrahama, Izaka in Izraela, svojih hlapcov, kterim si prisegel sam per sebi, rekoč: Bom pomnožil vaš zarod, kakor zvesde na nebu, in vso to deželo, od ktere sim govoril, bom dal vašemu zarodu, in jo bote v last imeli vekoma. In Gospod se je dal potolažiti, in ni poslal svojemu ljudstvu nesreče, od ktere je govoril, in se je usmilil svojega ljudstva Gospod naš Bog.

Nauk. V tem berilu vidimo, kako krotek je Mojzes bil. On je na vse razžalenja Izraelcov pozabil in to kar je Bog s njim sklenil storiti, voditelja druzega velikega ljudstva, od

sebe odvernul, in tako serčno molil za nehvaležne Izraelce, in s tim zadobil, da so ga bolj ljubili zavoljo tega, ko je tako krotek bil, kot občudovali, zavoljo tega, ko je tako velike dela dopernašal. Tako se čudi sv. Ambrož. [1]) Vadi se tudi ti moj kristjan! vedno tudi tako krotek biti. Poslušaj! sam Jezus te k temu vabi, rekoč: „Učite se od mene, ki sim krotek," in „blagor krotkim, ker oni bodo zemljo posedli," to je, pridobili serca svojih bližnih. [2])

Evangeli svetega Janeza 7, 14 — 31.

Tisti čas, kadar je bil že praznik napol minul, je šel Jezus v tempelj, in je učil. In Judje so se čudili, rekoč: Kako umi on pisma, ker se ni učil. Jezus jim je odgovoril in rekel: Moj uk ni moj, ampak tistega, kteri me je poslal. Ako hoče kdo njegovo voljo storiti, bo spoznal iz uka, ali je iz Boga, ali jaz sam iz sebe govorim. Kdor sam iz sebe govori, išče svoje časti; kdor pa išče časti tistega, kteri ga je poslal, on je resničen, in v njem ni krivice. Vam li ni Mojzes dal postave? In nobeden zmed vas ne spolni postave. Zakaj me iščete umoriti? Množica je odgovorila in rekla: Hudiča imaš, kdo te išče umoriti? Jezus je odgovoril in jim rekel: Eno delo sim storil, in vsi se čudite. Poglejte Mojzes vam je dal obrezo, (ne da bi bila od Mojzesa, ampak od očakov,) in v saboto obrezujete človeka. Ako človek obrezo prejme v saboto, da se Mojzesova postava ne prelomi; zakaj se nad menoj hudujete, da sim celega človeka ozdravil v saboto? Ne sodite na oči, ampak sodite pravično sodbo. Nekteri iz Jeruzalema so tedaj rekli: Ni li taj tisti, kterega iščejo umoriti? In glejte! očitno govori in nič mu ne reko. Ali so viši res spoznali, da je on Kristus? Ali tega poznamo od kod je; kadar pa Kristus pride, ne ve nihče od kod je. Jezus je tedaj v tempeljnu učijoč zavpil in rekel: Poznate me, in veste od kod sim! In sam od sebe nisim prišel; ampak resničen je, kteri me je poslal, kterega vi ne poznate. Jaz ga poznam, ker sim od njega, in me je

1) Lib. 2. de off. c. 7. 2) S. Krizost. hom. 29. ad pop.

on poslal. Iskali so tedaj ga prijeti, in nihče ni rok nanj položil, ker še ni bila prišla njegova ura. Veliko iz množiče pa jih je v nja verovalo, in so rekli: Ali bo Kristus, kadar pride več čudežev delal, kakor jih ti dela?

Razlaganje. Vselej je tisti, kteri goreče spolnuje Jezusov nauk, sam na sebi občutil in spoznal resnico Jezusovih besed, da je njegov navk iz Boga; zakaj samo ti navk potolaži dušo, ki želi v znanostih vedno rasti, in v večnem pokoju in miru srečna in vesela biti. Zraven tega dokazuje Izveličar, da je njegov navk res iz Boga s tim, da pravi, da on ne išče svoje časti, ampak samo čast svojega Očeta. Vsi tisti, ki nove krive vere učijo, so po navadi prevzetni, napuh jih naganja k temu, iščejo samo svojo čast, s čimur dovolj dokažejo, da ni v njih božjega Duha. Ako bi bili Judje te Jezusove besede prav premislili, bi ne bili tako krivo čeznj sodili, in še clo tega na njem grajali, da o sabotah bolnike ozdravlja, ker so vender tudi oni ob sabotah otroke obrezovali. Tako so bili Judje oslepleni od sovraštva, hudobnih predsodkov in nevoščivosti, da niso spoznali, da je Jezus res od Boga poslan, ja ga še clo umoriti iskali. — Oj kako srečen je človek, kteri v Jezusa veruje, in njegov navk spolnuje! tukaj zadobi sladek mir, unstran groba pa neizreklivo srečo.

V sredo po četertej nedeli v postu.

Berilo iz Izaija preroka 1, 16 — 19.

To reče Gospod Bog: Umite se, očistite se, spravite hudobije svojih del spred mojih oči, jenjajte hudobno delati; učite se dobro storiti, iščite pravičnosti, pomagajte zatiranemu, storite pravico siroti, ponesite se za vdovo: tedaj pridite, in se pravdajte z menoj, reče Gospod. Ako so vaši grehi kakor škerlat, bodo beli, kakor sneg; in ako so rudeči kakor bagor, bodo kakor volna beli. Ako me hočete poslušati, bote dobrote dežele vživali, reče Gospod vsemogočni.

Razlaganje. V tem berilu nam da Bog po preroku očitno spoznati, da On človeku vse grehe odpusti in izbriše, če človek terdno sklene popustiti svoje krive pote, svoje serce očistiti od hudih misel in želj, ter se potem skesano k Bogu oberne. — Le tako, da se človek znotrajno, resnično poboljša, zadobi on odpuščanje in milost. Leto naj si

merkajo tisti, ki menijo, da je zadosti, požebrati kako grevengo brez vse pobožnosti, in v spovedi svoje grehe našteti brez serčne žalosti; oni se ravno tako motijo, kakor Judje, ki so mislili že čisti biti, ker so si pogostoma svoje roke umivali.

Evangeli svetega Janeza 9, 1 — 38.

Tisti čas, ko je šel Jezus memo, je vidil od rojstva slepega človeka. In so ga vprašali njegovi učenci: Učenik! kdo je grešil on ali njegovi starši, da je slep rojen? Jezus je odgovoril: Ni grešil ne on ne njegovi starši: temuč da se razodenejo Božje dela nad njim. Jaz moram delati dela tistega, kteri me je poslal, dokler je dan; pride noč, ko nihče ne more delati. Dokler sim na svetu, sim luč sveta. Ko je bil to rekel, je pljunul na tla, in storil blata iz pljunka, in je pomazal z blatom njegove oči, in mu je rekel: Pojdi! umij se v kopeli Siloe, (kar se prestavi poslan). Tedaj je šel, in se je umil, in je prišel vidijoč. Sosedje tedaj, in kteri so ga poprej vidili, da je bil berač, so rekli: Ali ni taj tisti, kteri je sedel, in vbogajme prosil? Eni so rekli: On je. Eni pa: Nikakor, ampak podoben mu je. On pa je rekel: Jaz sim. Tedaj so mu rekli: Kako so se ti odperle oči? Je odgovoril: Tisti človek, ki se imenuje Jezus, je blato storil in je pomazal moje oči, in mi je rekel: Pojdi h kopeli Siloe, in umij se. In sim šel, in se umil in vidim. In so mu rekli: Kdo je tisti? Je rekel: Ne vem. Peljajo ga, kteri je bil slep, k farizejem. Bila je pa sabota, kadar je Jezus blata storil, in odperl njegove oči. Tedaj so ga spet tudi farizeji uprašali, kako je spregledal. On pa jim je rekel: Blata mi je djal na oči, in sim se umil in vidim. Rekli so tedaj nekteri zmed farizejev: Ti človek ni od Boga, ker sabote ne derži. Drugi pa so rekli: Kako more človek grešnik take čudeže delati? In je bil razpor med njimi. Reko tedaj spet slepcu: Kaj ti praviš od njega, kteri ti je odperl oči: On pa je rekel: Prerok je. Judje tedaj niso verjeli od njega, da je bil slep, in da je spregledal, dokler niso poklicali staršev tega, kteri je bil

spregledal. In so jih vprašali rekoč: Je li taj vaš sin, od kterega vi pravite, da je bil slep rojen? Kako tedaj zdaj vidi? Njegovi starši so jim odgovorili, in rekli: Vemo, da je ti naš sin, in da je bil slep rojen; kako pa zdaj vidi ne vemo, alj kdo je odperl njegove oči, mi ne vemo. Njega vprašajte, je zadosti star, naj sam govori od sebe. To so rekli njegovi starši, ker so se Judov bali, zakaj Judje so bili že sklenuli, da, če kdo reče, da je on Kristus, naj bo od shodnice odločen. Zavoljo tega so njegovi starši rekli: Je dosti star, njega vprašajte. Tedaj so vdrugič poklicali človeka, kteri je bil slep, in so mu rekli! Daj čast Bogu! mi vemo, da je ti človek grešnik. On jim je tedaj rekel: Ali je grešnik, ne vem; samo to vem, da sim bil slep, in da zdaj vidim. So mu tedaj rekli: Kaj ti je storil? Kako ti je odperl oči? Jim je odgovoril? Sim vam že povedal, in ste slišali; kaj hočete spet slišati? Ali hočete tudi vi njegovi učenci biti? Tedaj so ga skleli in so rekli: Ti bodi njegov učenec; mi pa smo Mojzesovi učenci. Mi vemo, da je z Mojzesom Bog govoril, od tega pa ne vemo, od kod da je. Je odgovoril tisti človek, in jim rekel: To je čudno, da vi ne veste, od kod da je; in je odperl moje oči! Vemo pa, da grešnikov Bog ne usliši; ampak, če kdo Bogu služi, in njegovo voljo stori, njega usliši. Kar svet stoji, se ni slišalo, da bi bil kdo slepo-rojenemu odperl oči. Ko bi ti ne bil od Boga, bi ne bil mogel nič storiti. So odgovorili in mu rekli: V grehih si rojen ves, in ti nas učiš? In so ga izgnali vunkaj. Jezus je slišal, da so ga vunkej izgnali, in ko ga je bil najšel, mu je rekel: Veruješ ti v Sina božjega? On je odgovoril in rekel: Gospod! kdo je, da verujem vnja? In Jezus mu je rekel: Vidil si ga, in kteri z teboj govori, on je. On pa je rekel: Gospod! verujem. In je padel in ga molil.

Razlaganje. Med Judi se je sploh verovalo, da telesne bolezni pridejo od lastnih grehov ali pa od grehov, ki so jih stariši storili. Akoravno je temu večkrat taka, vender ni pak vselej res, kakor n. pr. pri tem slepcu, nad katerim je

hotel Jezus zopet skazati svojo božjo moč in svoj poklic, da je na svet prišel, ljudi zveličat. — Dan, ko je Jezus dela svojega Očeta delati imel, je bil čas, ko je on na tem svetu živel; po noči, po smerti, ne more nobeden več k časti božjej in zaslužnega za svoje duše izveličanje kej delati. — Ozdravlenje slepega človeka je pokazalo, da je Jezus luč sveta, ki preganja telesno in dušno temo; zakaj s telesno lučjo očes je dobil ti vbogi berač tudi luč, da je v Jezusa veroval. — Farizejem se oči niso odperle, ker jih je napuh slepil. V njih očeh je bil Jezus grešnik, in ker niso mogli čudeža drugače tajiti, so krivo terdili, da Bog grešnikov ne usliši, ker vender Bog nikoli ne zaverže molitve spokorjenega grešnika; Kristus pa je bil brez greha, in ni bilo mogoče, kacega greha ga obdolžiti. — Uči se tukaj, moj kristjan! studiti strašno hudobnost napuha in posnemaj ubozega sleporojenega, ki je tako pripravljen bil, sprejeti luč sv. vere in se ni vstrašil spoznati svoje vere v Jezusa, dasiravno so ga Jezusovi sovražniki hudo imeli.

V četertek po četertej nedeli v postu.

Berilo iz 4. bukev kraljev 5, 1—15.

Tiste dni je šla Sunamska žena k Elizeju na goro Karmelsko. In kadar jo je bil zagledal mož božji proti sebi iti, je rekel Giecu svojemu klapcu: Glej jo Sunamko! Teci jej naproti, in reci ji: Je li mir tebi in tvojemu možu in tvojemu sinu? Ona je odgovorila: Mir. Kadar je bila pa prišla k možu Božjemu na goro, se je oklenula njegovih nog; in Gieci je pristopil, in jo je hotel odrinuti. Mož Božji pa je rekel: Pusti jo; zakaj njej je britko pri sercu, in Gospod mi ni razodel, in mi ni povedal. Ona pa mu je rekla: Sim li prosila sinu od svojega Gospoda? Ti nisim li rekla: Nikar mi ne legaj? In on je rekel Giecu: Opasi svoje ledje, in vzemi mojo palico v svojo roko, ter idi. In ako te kdo sreča, ne pozdravljaj ga; in ako te kdo pozdravi, ne odgovarjaj mu. In položi mojo palico otroku na obraz. Na to je reklamati otrokova: Kakor resnično živi Gospod, in živi tvoja duša, te ne pustim! Tedaj se je vzdignul in je šel za njo. Gieci pa je bil pred njima odšel, in je bil palico položil otroku na obraz; in ni bilo glasú, ne občutenja. In se je vernul njemu naproti, in mu je povedal, rekoč: Otrok ni vstal. Elizej je šel tedej v hišo, in otrok leži mertev na njegovej postelji. In ko je bil vnjo

prišel, je zaperl duriza seboj in za otrokom, in je molil k Gospodu. Tedaj se je vzdignul, in je legel na otroka, in je djal svoje usta na njegove usta, svoje oči na njegove oči, in svoje roke na njegove roke; in se je razprosterl nad njim, in se je ogrelo otrokovo telo. In on je vstal, in šel enkrat po hiši semtertje; in je spet šel, in se ulegel na-nj, in otrok sedemkrat zazeva, in odpre oči. On pa je poklical Gieca, in mu je rekel: Poklici to Sunamko. In poklicana stopi noter k njemu. Jej reče: Vzemi svojega sina. Ona je prišla, in padla k njegovim nogam, in se mu priklonila do tal; in je vzela svojega sina, in šla, Elizej pa se je vernul v Galgalo.

Razlaganje. Da je prerok Elizej mertvega otroka udove oživil, je bilo, kakor pravi sveti Avguštin [1]) podoba tega, da je Jezus človeški rod od smerti greha oživil, ker takole piše: „Elizej je prišel in v stanico stopil. Kristus je prišel in na les križa stopil. Elizej se je vlegel na otroka, da bi ga obudil k življenju; Kristus se je ponižal, da bi svet, v grehe zakopan, povzdignul. Elizej je djal svoje oči in svoje usta na otrokove oči in usta. Glejte, bratje! kako se je tisti mož, ki je bil že v zrelej starosti vender skerčil, da je mertvemu otroku se popolnoma prispodobil. Kar je pa Elizej na tem otroku v podobi storil, je Kristus na celem človeškem rodu izpolnil. Poslušaj apostelna: „Ponižal je sam sebe in je pokoren bil do smerti.“ Oj, zahvalimo Jezusa, ki nas je od greha k večnemu življenju zopet obudil, in nas storil božje otroke.

Evangeli svetega Lukeža 7, 11 — 16.

Tisti čas je šel Jezus v mesto, ki se imenuje Najm in z njim so šli njegovi učenci in velika množica. Ko se je pa mestnim vratam približal, glej! so merliča nesli, edinega sina svoje matere, in ta je bila vdova; in z njo je bilo veliko ljudi iz mesta. In kadar jo je Gospod vidil, se mu je v serce smilila, in jej je rekel: Ne jokaj! In je pristopil, in se par dotaknul, (kteri so pa nosili, so obstali,) in je rekel: Mladeneč, rečem ti, vstani! In merlič se je vsedel, in začel govoriti. In ga je dal njegovej materi. Vse pa je strah obšel, in

1) Serm. 106. de temp.

so Boga hvalili, rekoč: Velik prerok je med nami vstal, in Bog je obiskal svoje ljudstvo.

Nauk. Pod udovo, materjo mertvega mladenča, zastopita sveti Avguštin [1]) in sveti Ambrož v duhovnem pomenu cerkev, ki žaluje za svoje otroke, kteri so smertno grešili in s tim zgubili dušno življenje, to je, gnado božjo; cerkev, ki s svojimi solzami in prošnjami Gospoda omeči, da pride in jim življenje svoje gnade zopet podeli. Tadaj pride Jezus, se dotakne grešnika s svojim križem, to je, ga opominja k pokori z notrajnim in zunajnim terplenjem, mu pomaga krotiti tudi strasti, mu odvzeme greh, mu da zopet gnado in grešnik zopet oživi; on dela dobro, tako da vsi, ki vidijo njegovo spreobernenje, Boga hvalijo in častijo. — Zahvali Boga, da si otrok te svete cerkve, v kterej Kristus še zmirom k življenju obuja na duši mertve.

V petek po četertej nedeli v postu.

Berilo iz 3. bukev kraljev 17, 17 — 24.

Tiste dni je zbolel sin gospodinje, in bolezen je bila tako silna, da ni bilo v njem več sape. Je rekla tedaj Eliju: Kaj je meni in tebi mož Božji? Si li zato k meni prišel, da pridejo moje pregrehe v spomin, in da umoriš mojega sina? In Elija jej je rekel: Daj mi svojega sina! In ga je vzel iz njenega naročja, in nesel v gornjico, kjer je on prebival, in ga je položil na svojo posteljo. In je klical v Gospoda, ter je djal: Gospod moj Bog! se li huduješ nad to udovo, per kterej jaz prebivam, da si umoril njenega sina? In se je razpel, in trikrat po dolgoma na otroka ulegel, in je klical v Gospoda, ter rekel: Gospod moj Bog! prosim, naj se verne duša tega otroka v njegovo telo. In Gospod je uslišal Elijevo prošnjo, in vernula se je duša tega otroka, in je oživel. In Elija je vzel otroka, in ga je nesel iz gornjice v spodnjo hišo, in dal njegovej materi, in jej rekel: Vidiš, tvoj sin živi! In žena je rekla Eliju: Zdaj iz tega spoznam, da si mož Božji, in da je beseda Gospodova v tvojih ustih resnična.

Navk. Ta udova se je ponižno in spokorno pred prerokom obtožila, da je ona prav za prav uzrok otrokove smerti. Skoz to, pravi sv. Teodor [2]) je gnado zadobila,

---

1) Serm. de Verb. Dom. 2) Q. 52.

da jej ga je prerok Elija zopet k živlenju obudil. — Poglej zopet tukaj, da Bog ne zaverže ponižnega in spokorjenega serca, in prenašaj terplenje, ki ti ga Bog pošilja, ponižno, poterpežljivo in v duhu pokore, dokler bo Bogu dopadlo, da ti ga zopet odvzame.

Evangeli svetega Janeza 11, 1 — 45.

Tisti čas je bil nekdo bolen, Lacar iz Betanije, iz terga Marije, in Marte njene sestre. (Marija pa je bila, ktera je Gospoda z mazilom mazala, in brisala njegove noge s svojimi lasmi, ktere brat Lacar je bil bolen.) Njegove sestre tedaj ste poslale do njega, rekoč: Gospod! glej, kterega ljubiš, je bolen. Ko je pa Jezus to slišal, jim je rekel: Ta bolezen ni k smerti, temuč je k časti Božjej, da bo Sin Božji po njej poveličan. Jezus pa je ljubil Marto, in njeno sestro Marijo, in Lacarja. Ko je tedaj slišal, da je bolen, je dva dni ostal na tistem mestu. Po tem pa je rekel svojim učencom: Pojdimo spet v Judejo! Učenci mu reko: Učenik! zdaj so Judje iskali te kamnjati, in greš tje? Jezus je odgovoril! Ni li dvanajst ur v dnevu? Ako kdo po dnevu hodi, se ne spotakne, ker vidi luč tega sveta; ako pa po noči hodi, se spotakne, ker ni luči pri njem. To je govoril, in po tem jim je rekel: Lacar, naš prijatel, spi; pa grem, da ga iz spanja zbudim. Njegovi učenci so tedaj rekli: Gospod! ako spi, bo ozdravel. (Jezus pa je bil rekel od njegove smerti; oni pa so menili, da od navadnega spanja govori.) Takrat tedaj jim je Jezus razločno rekel: Lacar je umerl. In vesel sim zavoljo vas, da nisim bil tam, zato da verujete; pa pojdimo k njemu. Tomaž tedaj, ki je imenovan Dvojčič, je rekel součencom: Pojdimo tudi mi, da z njim umerjemo! Jezus je tedaj prišel, in ga je najšel že štiri dni v grobu ležati. (Betanija pa je bila bliz Jeruzalema, okoli petnajst tečajev hoda.) Veliko Judov pa je bilo prišlo k Marti, da bi jih tolažili, zavoljo nju brata. Ko je tedaj Marta slišala, da Jezus pride, mu je naproti šla; Marija pa je doma sedela. Marta je tedaj rekla Jezusu: Gospod! ko bi ti bil tukaj, bi

moj brat ne bil umerl. Pa tudi zdaj vem, da, kar koli boš Boga prosil, ti bo Bog dal. Jezus jej reče: Tvoj brat bo vstal. Marta mu reče: Vem, da bo vstal ob vstajenji poslednji dan. Jezus jej je rekel: Jaz sim vstajenje in življenje; kdor v me veruje, bo živel, ako ravno umerje. In kdor koli živi in v me veruje, ne bo umerl vekomaj. Veruješ to? Mu reče: Kaj pa da verujem, Gospod! da si ti Kristus, Sin živega Boga, ki si na ti svet prišel! In ko je bila to izgovorila, je šla in poklicala na tihem Marijo sestro, rekoč: Učenik je tukaj, in te kliče. Ona, ko je to slišala, vstane hitro, in gre k njemu. Jezus namreč še ni bil prišel v terg; ampak je bil še na tistem mestu, kjer mu je bila Marta naproti prišla. Judje tedaj, kteri so bili per njej v hiši, in so jo tolažili, ker so vidili, da je Marija hitro vstala in vun šla, so šli za njo rekoč: K grobu gre, da bo tam jokala. Ko je tedaj Marija tje prišla, kjer je bil Jezus, in ga je vidila, mu je k nogam padla, in mu reče: Gospod! ko bi bil ti tukaj, bi moj brat ne bil umerl. Jezus tedaj, ko je jo vidil jokati, in jokati Jude, kteri so bili z njo prišlo, se je zgrozil v duhu, in se užalil, in je rekel: Kam ste ga položili? Mu reko: Gospod: pridi in poglej. In Jezus se je zjokal. Judje so tedaj rekli: Glejte, kako ga je ljubil! Eni zmed njih pa so rekli: Ali ni mogel ti, ki je oči odperl sleporojenemu, tudi storiti, da bi ne bil umerl? Jezus se je tedaj spet sam v sebi zgrozil, in pride k grobu. Je bila pa jama, in kamen je bil položen čez njo. Jezus reče. Odvalite kamen. Marta, sestra mertvega, mu reče: Gospod! že smerdi, zakaj štiri dni že leži. Jezus jej reče: Ali ti nisim rekel, da, ako veruješ, boš vidila čast Božjo? Tedaj so kamen odvalili. Jezus pa je oči na kviško vzdignul, in je rekel: Oče! zahvalim te, da si me uslišal. Jaz sim pa vedel, da me vselej uslišiš; toda zavoljo ljudstva, ki okoli stoji, sim rekel, da verujejo, da si me ti poslal. In ko je bil to izrekel, je s velikim glasom zavpil: Lacar, pridi vun! In kteri je bil umerl, je zdajci vun prišel, povezan na rokah in nogah

s povoji, in njegov obraz je bil v pert zavit. Jezus jim reče: Razvezite ga, in pustite ga iti. Veliko Judov tedaj, ki so bili prišli k Marii in k Marti, in so vidili, kar je Jezus storil, je v njega verovalo.

Navk. S tim čudežem, da je Jezus Lacarja k življenju obudil, je pokazal, da je Bog, in je našo vero poterdil, da bodemo tudi enkrat od smerti vstali. To uči sveti Ambrož [1]), ker pravi: „Zakaj je Jezus k grobu stopil in na glas zavpil: Lacar, pridi vun, ako ni hotel spričati, da bodo tudi prihodnič mertvi od smerti vstali?“ Potem pravijo tudi učeniki, da to, ko se je Lacar k življenju obudil, je podoba obujenja grešnika iz grešnega spanja, kadar namreč grešnik svoje grehe skesano spozna, se jih spove, in od duhovnika sveto odvezo zadobi. — Prosi Gospoda, da naj vsim grešnikom in tudi tebi na glas zavpije: Pridite vun, in zbudite se iz svojega grešnega spanja, spoznajte svoje grehe, in bote na veke živeli.

V saboto po četertej nedeli v postu.

Berilo iz Izaija preroka 49, 8 — 15.

To reče Gospod: Ob prijetnem času sim te uslišal, in v dan zveličanja sim ti pomagal; sim te ohranil, in te dal v zavezo ljudstvu, da povzdigneš deželo, in posedeš zapuščene dele, da rečeš jetnikom: Izidite! in tistim, kteri so v temi: Pridite na svetlobo! Na potih se bodo pasli, in na vsih planjavah bo njih paša. Ne bodo lačni, ne žejni, tudi jih ne bo pekla vročina in solnce, ker njih usmiljenik jih bo vodil, in k studencom vod jih peljal. In bo storil vse svoje gore v pot, in moje steze bodo povišane. Glej, oni bodo od deleč prišli, in glej, eni od severja in od morja, drugi od južne dežele! Ukajte, nebesa, in veseli se, zemlja! gore, pojte hvalo! Zakaj Gospod je poveselil svoje ljudstvo, in se usmilil svojih siromakov. Ali Sion reče: Zapustil me je Gospod in Bog me je pozabil! More li mati pozabiti svoje dete, da bi se ne usmilila sinu svojega telesa? In ko bi ga ona pozabila, jaz vender tebe ne bom pozabil, reče Gospod vsemogočni.

Razlaganje. Te prerokove besede so prerokovanje od Kristusa in od njegove cerkve in kažejo na tisti presrečni

1) l. de fid. resurr.

stan, kterega je Jezus s tim pripravil, da je za nas terpel, na križu umerl in svojo sveto cerkvo postavil. Vse, ki pridejo v Jezusovo cerkev, Jezus vodi, lakoto in žejo jim gasijo sveti zakramenti, in Jezus jim pomaga, naj težje čednosti depernašati. Prej so se jim tako težavne zdele, kakor se po visokih gorah plaziti. Oj srečni, da smo udje te svete cerkve, kjer Jezus tako usmiljeno s nami ravna in nam toliko milost skazuje!

Evangeli svetega Janeza 8, 12 — 20.

Tisti čas je Jezus govoril Judovskim množicam, rekoč: Jaz sim luč sveta; kdor hodi za menoj, ne hodi po temi, ampak bo imel luč življenja. Farizeji so mu tedaj rekli: Ti sam od sebe pričuješ, tvoje pričevanje ni resnično. Jezus je odgovoril, in jim rekel: Če tudi jaz sam od sebe pričujem, je moje pričevanje vender resnično; ker vem, od kod sim prišel, in kam grem; vi pa ne veste, od kod pridem in kam grem. Vi po mesu sodite, jaz nikogar ne sodim. In ako jaz sodim, je moja sodba resnična; ker nisim sam, ampak jaz in Oče, kteri me je poslal. In v vaši postavi je pisano, da dveh človekov pričevanje je resnično. Jaz sim, kteri sam sebi pričujem; in Oče, kteri me je poslal, pričuje od mene. Tedaj so mu rekli: Kje je tvoj Oče? Jezus je odgovoril: Ne poznate, ne mene, ne mojega Očeta; ako bi mene poznali, bi pač tudi mojega Očeta poznali. Te besede je Jezus govoril v tempeljnovej hrambi, ko je učil v tempeljnu; in nihče ga ni prijel, ker njegova ura še ni bila prišla.

Razlaganje. Jezus se imenuje luč sveta, ker s svojim naukom in s svojim izgledom vse ljudi vleče, resnico spoznati in pobožno živeti, ter jih tako k izveličanju napeljuje, ako le njegov glas slušajo in posnemajo njegov izgled. Farizeji hočejo imeti, da to naj spriča. Jezus jih je zavernul na svojega Očeta, kteri ga je razodeval, to je: na velike čudeže, ki jih je On v imenu svojega Očeta delal. Če pravi Kristus: Jaz nikogar ne sodim, hoče reči s tim, da ga on ne sodi kakor farizeji po mesu, to je: s pomoto in krivo; ali kakor sveti Krizostom pravi: On ne sodi sadaj nikogar, ker je na

svet prišel samo odrešit in izveličat; čas sodbe ni še nastopil, temuč še le nastopi konec sveta.

Zdihlej: O Jezus, luč sveta! daj, da hodim vedno za tebo, da te vselej spoznam za pravega Sina božjega, in da enkrat milostivo sodbo od tebe zaslišim.

Navk za peto postno ali tiho nedelo (Judica.)

Ta nedela se po pervej besedi *uvoda* imenuje *Judica;* imenuje se tudi po latinsko: dominika passionis, to je: *nedela terplenja*, ker cerkev začne s to nedelo že bolj premišljevati Kristusovo terplenje; in ker na tihem žaluje čez Jezusovo terplenje in čez hudobijo greha, ki je Jezusu to terplenje uzrokoval, jo Slovenci imenujejo tudi *tiho nedelo.* Dons se zakrijejo vse razpéla (ali križi, božje martre) v spomin, da se je Jezus Judom skril noter do dneva, ko je slovesni uhod v Jeruzalem imel, in se jim ni več očitno prikazal. (Jan. 11, 54.) Pri sv. maši se izpušča tudi: „Čast bodi Bogu itd., ker je nečast, ki se je delala Jezusu Kristusu, sveto Trojico zadela. Ravno tako se ne moli psalm *Judica* pri začetku sv. maše, ker so višji duhovniki sovet imeli zoper Jezusa; zato se posluži cerkev pri *uvodu* sv. maše v imenu terpečega besed: „Sodi me, o Bog! in pravdo mojo reši proti nesvetemu ljudstvu, reši me od krivičnega in zapeljivega človeka. Pošli svojo luč in resnico, da me peljete in pripeljete na tvojo sveto goro, v tvoje prebivališče.“ (Ps. 42.)

Cerkvena molitev: Prosimo, vsegamogočni Bog! poglej milostljivo na svojo družino, da bo s tvojo močjo na telesu vižana, in po tvojim ohranjenji na duši obvarvana. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista s. Pavla aposteljna do Tesaloničanov 5, 14 — 23.

Bratje! Kristus je pristopil, kakor veliki duhoven prihodnjih dobrot, skozi večji in veliko boljši šotor, kteri ni s roko storjen, to je, ne tega stvarjenja; tudi ni s kozlovsko ali telečjo kervjo, ampak je z lastno kervjo enkrat v presvetišče šel, in je večno odrešenje najel. Zakaj če kerv kozlov in juncov, in potreseni telečni pepel ognjusene posveti v telesno čistost, koliko bo bolj kerv Kristusa, kteri je po svetem Duhu

sebe brez madeža Bogu dal, našo vest očistila od mertvih del, da bomo služili živemu Bogu! In zato je srednik nove zaveze, da s smertjo obljubo odrešenja od tistih pregreh, ki so bile pod poprejšno zavezo, prejmejo, kteri so poklicani k večnemu delu v Kristusu Jezusu Gospodu našem.

Razlaganje. Sveti Pavl uči tukaj, da je Kristus ko pravi veliki duhovnik nove zaveze s svojo na oltarju križa prelito kervjo za grehe sveta sicer popolnoma zadostil, da morajo pa vendar tudi grešniki storiti, kar premorejo; zato da postanejo deležni terplenja Kristusovega, vredni njegovih zaslug in da si sad njegovega zadostenja prilastijo. To se pa zgodi, ako marno in pobožno sveto mašo, nekervavi aldov (ofer) služijo, v kterem se nam deli sad kervave daritve na križu; se zgodi, ako po volji in želji svete cerkve svojo vest s pravim kesom in spovedjo očistijo, prostovoljno dela pokore dopernašajo, Jezusov izgled zvesto posnemajo, ter tako saj nekoliko za grehe zadostiti si prizadevajo v zaupanju na Njegove zasluge.

Zdihlej. Daj nam, naj milostlivši Jezus! svojo gnado, da bomo vse svoje grehe popolnoma zgrevali, dobre dela dopernašali in se po tem vdeležili zaslug Tvojega britkega terplenja.

Evangeli svetega Janeza 8, 46 — 59.

Tist čas je rekel Jezus Judovskim množicam: Kdo zmed vas me bo greha prepričal? Ako vam resnico govorim, zakaj mi ne verujete? Kdor je iz Boga, besede Božje posluša. Za tega voljo vi ne poslušate, ker niste iz Boga. Judje so tedaj odgovorili in mu rekli: Ali ne govorimo mi prav, da si Zamarijan, in imaš hudiča? Jezus je odgovoril: Jaz nimam hudiča; ampak častim svojega Očeta, in vi ste mi čast odvzeli. Pa jaz ne iščem svoje časti; je, kteri nje išče in sodi. Resnično, resnično vam povem: Ako kdo mojo besedo dopolni, ne bo smerti vidil vekomaj. Judje so tedaj rekli: Zdej smo spoznali, da imaš hudiča! Abraham je umerl in preroki, in ti praviš: Ako kdo mojo besedo dopolni, ne bo smerti okusil vekomaj. Si li ti večji, kakor naš oče Abraham, ki je umerl? in prerocki so umerli. Koga sam

sebe delaš? Jezus je odgovoril: Če jaz sam sebe častim, moja čast nič ni; moj Oče je, kteri me časti, od kterega vi pravite, da je vaš Bog. In ga ne poznate; jaz pa ga poznam, in ako rečem, da ga ne poznam, bom lažnik, kakor vi; ali poznam ga in dopolnim njegovo besedo. Abraham, vaš oče, se je silno veselil viditi moj dan; vidil ga je, in je bil vesel. Judje so mu tedaj rekli: Še petdeset let nimaš, in si Abrahama vidil? Jezus jim je rekel: Resnično, resnično vam povem, prejda je bil Abraham, sim jaz. Tedaj so pobirali kamnje, da bi vnja lučali; Jezus pa se je skril, in je šel iz tempeljna.

Zakaj je Jezus Jude prašal, kdo ga zamore greha prepričati?

1) Zato, da nas je podučil, da mora tisti, ki hoče druge učiti ali svariti, kar je le mogoče, si prizadevati brez greha biti. 2) Zato da je skazal, da je On, ker je brez vsega greha, več ko samo človek, tedaj Izveličar in Sin božji, kakor je on večkrat in posebno v tem evangelju Judom rekel in tudi s svojimi čudeži očevidno dokazal.

Zakaj je rekel Kristus: Kdor je iz Boga, posluša božjo besedo?

Zato da bi Judje vedeli, da niso otroci božji, ampak hudičevi, ker niso hotli verovati njegovim božjim naukom, ker je bil hudič njih serca s sovražtvom in s nevošljivostjo oslepil. — Sveti Gregor [1]) pravi: „Naj se tedaj vsaki popraša, če božjo besedo posluša, odkod da je? Večna resnica terja, da imamo hrepeneti po nebeškej domovini, poželenje mesa krotiti; hvalo tega sveta zaničevati, leškečega blaga ne želeti, od svojega premoženja drugim deliti. Naj tedaj slehern sam sebe praša, in če ti božji glas v svojem sercu čuti, bo spoznal, ali je iz Boga.“

Tolažba v zaničevanju.

Ko je Kristus Judom resnico govoril, ni dobil, kakor se po navadi na svetu godi, nič druzega za povračilo, kakor

1) Hom. 18.

zaničevanje in zasramovanje. Judi so pravili, da je Zamarijan, to je, krivoverec in da ima hudiča v sebi, da je obseden. To je bilo za ristusa strašno zaničevanje in ga je moralo grozno boleti; toda to zamore tistim, ki so po nedolžnem zasramovani, le v tolažbo biti, ako pomislijo, da se tudi Kristusu ni nič boljše godilo. Tako jih tolaži tudi sveti Avguštin, [1]) ker njim pravi: „Prijatel! kaj še te zamore zadeti sramotnega, kar ni že popred iskusil tvoj Odrešenik? Ako je sramotivna beseda, glej! Jezus jih je tudi že popred slišal, ker so ga imenovali zdaj požeruha in pijanca, zdaj krivoverca in puntarja, zdaj tovarša grešnikov, zdaj obsedenega; ja slišati je moral, ko je izganjal hudiče, da to dela z Belcebubom, višjim hudičev. [2]) Zato je tolažil svoje učence rekoč: „Ako so hišnega gospodarja imenovali Belcebuba, koliko več bodo tako imenovali njegove ljudi?“ Ali se ti grenko zdi terplenje? Ni je bolečine, da bi je Jezus ne bil okusil; kaj je bilo grenkejše in bolj sramotivno kakor smert na križu? „O kristjani! pravi zavoljo tega sveti Pavl, [3]) spomnite se Tistega, ki je od grešnikov toliko zopernosti preterpel, zato da se ne vtrudite, in ne postanete maloserčni (akoravno ste zaničevani in zasramovani.“)

Kako in zakaj se je Kristus zagovarjal, kadar so ga Judje zasramovali?

Jezus se ni drugače zagovarjal, kakor da je, kolikor je mogoče bilo, zmerno in pohlevno na ravnost tajil, kar so mu sovražniki oponašali. On je rekel, da nima hudiča, in da ni Zamarijan, ker ne časti svojega Očeta po Zamarijansko, ampak po svoje. Da je pa Kristus na *to* oponašanje odgovoril, ker pa vender ni odgovarjal na zasramovanje, se je zavoljo tega zgodilo, ker, ako bi bil molčal in nič na to odgovoril, bi bil vtegnul kdo dvomiti, ali je on res od Boga poslan, in tako bi pri tem čast božja terpela in izveličanje ljudi. Kristus uči torej s svojim zaderžanjem, da se imamo le takrat, in scer prav zmerno in pohlevno zagovarjati zoper obrekovanje in zasramovanje, kadar bi pri tem terpela čast božja in zveličanje bližnega; nikoli pa, če je razžalena samo naša čast; zakaj po izgledu Kristusovem imamo Bogu prepustiti, da našo čast reši, kteri vé bolj, kakor mi, jo rešiti in jo nam zopet podeliti.

---

1) Serm. 10. de verb. Dom. 2) Mat. 10, 25. 3) Hebr. 12, 3.

Poglej tudi, kaj je bilo v razlaganju berila tretje nedele po gospodovem razglašenju rečeno.

Kako je Abraham vidil dan Kristusov?

V duhu, to je, 1) on je, dokler je še na tem svetu živel po božjem razodenju gotovo spoznal, da bode Kristus nekdaj prišel in se je tega veselil. 2) Je tudi v predpeklu z drugimi očaki po božjem razodenju spoznal, da je Kristus na ti svet prišel in je bil s tem silno potolažen.

Zakaj se je Kristus pred Judi skril, in se ni rajše nad njimi maščeval?

1) Zato, ker ni bil še čas, da bi bil imel vmreti. 2) Da je s tim pokazal svojo poterpežljivost in krotkost, in nas podučil, da se moramo svojih sovražnikov rajše ogibati in nekaj popustiti, ako ni grešno, kakor pa se jim zoperstaviti in se maščevati. 3) Kristus je nas hotel podučiti, da se imamo ogibati togotnih in prepirlivih ljudi, zakaj „čast gre človeku, kteri se ogiba prepira; nespametni pa se podajo v prepire in svaje.“ (Prigov. 20, 3.)

Zdihlej. Naj krotkejši Jezus! kadar so te tvoji naj hujši sovražniki tako grozno zasramovali, si jim zmerno odgovarjal, in kadar so te kamnjati hotli, si se jim ognul; mi pa zamoremo komaj eno krivo besedo poslušati, nočemo nič popustiti v prepirih z bližnim, temuč se hočemo vselej z naj večjo gorečnostjo braniti in se maščevati. Oh, odpusti nam vendar to našo nepoterpežlivost, in dodeli nam milost, da bomo vse nam namenjeno zasramovanje poterpežlivo prenašali, in, če je k tvojej časti in izveličanji bližnega potrebno, zmerno odgovarjali.

V ponedelek po tihej nedeli.

Berilo iz Jona preroka 3, 1—10.

Tiste dni je govoril Gospod vdrugič Jonu preroku, rekoč: Vstani in idi v Ninive, veliko mesto in oznanuj v njem, kar sim ti jaz rekel oznanovati. In je vstal Jona, in šel v Ninive po besedi Gospodovi. Ninive pa so bile mesto tri dni hoda veliko. In Jona je šel en dan hoda v mesto, ter je vpil in rekel: Še štirdeset dni, in Ninive bodo razdjane! In Ni-

vivljani so verovali v Boga, in so napovedali post, ter so oblekli ojstre oblačila od nar vekšega do nar manjšega. In prišla je beseda do kralja Ninivskega, in je vstal iz svojega stola, in vergel svoje oblačilo iz sebe, in se oblekel v ojstro oblačilo, ter sédel na pepel. In je bilo oklicano in rečeno v Ninivah po povelji kralja in njegovih knezov tako: Nič naj ne okusijo ne ljudje, ne živina, ne govedo, ne drobnica; tudi naj se ne pasejo, in vode naj ne pijejo. In naj se oblečejo v ojstre oblačila ljudje in živina, in naj kličejo v Gospoda na vso moč. In slehern naj se oberne od svojega hudega pota in od krivice svojih rok. Kdo ve, morebiti se bo Bog obernul, in bo zanesel, in odjenjal od svojega groznega serda, in ne bomo končani. In Bog je vidil njih dela, da so se obernuli od svojega hudega pota, in usmilil se je svojega ljudstva Gospod naš Bog.

Navk. Iz tega berila se vidi, kaj premore prava pokora, ona je tolikanj in tako velikih grehov tistega silno velikega mesta zbrisala, božjo jezo potolažila, njegovo šibo odvernula, milost in odpuščanje zadobila, in Ninivljane iz otrok pekla naredila otroke nebes, iz sužnih hudiča prijatle božje, iz krivičnih, hudobnih, nevernih, pregrešnih, je storila pravične, bogaboječe, verne, svete. [1]) „Če se pokore lotimo, piše sveti Bernard, [2]) storimo veselje angelom. Le urno tadaj, bratje! le urno, ker vas čakajo ne samo angeli, ampak tudi sam stvarnik angelov.“ — Tudi na te čaka Bog, čakajo angeli, urno se torej loti pokore, zato da ne bodo enkrat Ninivljani zoper tebe pričali. (Mat. 21, 41.)

Evangeli svetega Janeza 7, 32 — 39.

Tisti čas so viši in farizeji poslali hlapcov, da bi Jezusa prijeli. Jezus jim je tadaj rekel: Še malo časa sim per vas in grem k njemu, kteri me je poslal. Iskali me bote, in me ne bote našli; in kjer sim jaz, vi ne morete priti. Judje so tedaj rekli med seboj: Kam misli ti iti, da ga ne bomo najšli? Ali pojde med razkropljene nevernike, in bo nevernike učil? Kakošno govorjenje je to, ker je rekel: Iskali me bote in me ne bote najšli; in kjer sim jaz, tje vi ne morete priti? Posledni veliki dan praznika pa je Jezus vstal in vpil rekoč:

---

1 S. Chrys. Ambr. August. 2) Serm. 2. Vigl. Nativ.
)

Ako je kdo žejen, naj pride k meni, in naj pije. Kdor v me veruje, poteko, kakor pismo pravi, potoki žive vode iz njegovega oserčja. To pa je rekel od Duha, kterega so imeli prijeti v njega verujoči.

Razlaganje. V tem evangelji pravi Jezus Judom, da bo kmalo se vernul k svojemu Očetu, to je, da bo umerl, od mertvih vstal in v nebesa šel; potem ga bodo iskali, to je, Mesija želeli; pa ga ne bodo najdli, ker niso hotli spoznati njega, pravega Mesija, temuč so ga zavergli, in tadaj tudi ne bodo tjekej prišli, kamor on gre, v nebesa, ker greha ne zapusté. — Oj, kako strašna je slepota človeka, kteri ne spozna časa, ki ga Bog obišče in mu milost deli, kteri roko zaničuje, ki mu jo Bog ponuja in ne sluša glasu, ki ga k pokori vabi. Poslušaj, kaj Bog sam pravi: „Zato, ker sim klical, in vi niste hotli slišati, ker sim svojo roko stegoval, in nobeden ni zanjo maral .... bom pri vašej pogubi se smejal. kadar bo nenadoma vas nesreča zadela, kadar bo tuga in stiska (smert in sodba) čez vas prišla; tistikrat me bote klicali, jaz pa vas ne bom vslišal; za rano bote vstajali (me iskat), pa me ne bote najdli.“ „Prigov. 1, 24—28.) „Išči tadaj Gospoda, kadar ga še lahko najdeš; klici vanj, kadar ti je blizo.“ (Iza. 55, 6.)

V tvorek po tihej nedeli.

Berilo iz Daniela preroka 14, 28 — 42.

Tiste dni so stopili Babilončani pred kralja, in so rekli: Izdaj nam Daniela, ki je Bela razdjal, in drakona umoril; sicer bomo pomorili tebe in tvojo družino! Vidil je tedaj kralj da so zlo v nja tiščali, in prisiljen jim je izdal Daniela. Vergli so ga v levsko jamo, in tam je bil šest dni. V levnjaku pa je bilo sedem levov, in dajali so jim na dan po dve trupli in dve ovci; ali zdaj se jim ni nič dalo, da bi požerli Daniela. Bil je pa prerok Habakuk v Judeji, in on je bil skuhal podmet in nadrobil kruha v lonec; in je šel na polje, da bi nesel ženjcam. Tedaj je rekel angel Gospodov Habakuku: Nesi obed, ki ga imaš, v Babilon Danielu, kteri je v levnjaku. In Habakuk je rekel: Gospod! Babilona nisim vidil, in za jamo ne vem. In ga je prijel angel Gospodov verh glave, in ga nesel za lase njegove glave; in ga je postavil v Babilon nad jamo s svojo hitro močjo. In Habakuk je zavpil rekoč: Daniel,

služabnik božji, vzemi obed, kterega ti je Bog poslal! In Daniel je rekel: Spomnil si se me, Gospod Boy! in jih nisi zapustil, kteri te ljubijo. In Daniel je vstal in jedel. Angel Gospodov pa je Habakuka berž postavil na njegovo mesto nazaj. Sedmi dan tedaj je prišel kralj, da bi obžaloval Daniela, in je stopil k jami, ter v njo pogledal, in glej, Daniel sedi v sredi levov. Takrat je zaupil kralj s velikim glasom, rekoč: Velik si, Gospod, Bog Danielov! In ga je potegnul iz levnjaka; tiste pa, kteri so ga hotli pogubiti, je vergel v jamo in so bili požerti per tej priči pred njim. Tedaj je kralj rekel: Boje naj se vsi prebivavci po vsej deželi Danielovega Boga; ker on je odrešenik, ki dela znamja in čudeže na nebu in na zemlji, ki je rešil Daniela iz levnjaka.

Razlaganje. Babilonci so častili gerdega malika Bela, čigar duhovniki so ljudstvo goljfovali. Daniel je razkril goljfije tih duhovnikov, in je razdjal malika in njegov tempel. Čez to so se razjezili Babilonci, in so kralja, ki je Daniela rad imel, pa je bil maloserčen, primorali, da ga je rekel v levnjak vreči. Bog pa ne zapusti svojih zvestih služabnikov. Daniel je pa v levnjaku mirno več dni bil, in noben lev se ga ni dotaknul; Bog mu je tudi s čudežem živeža poskerbel. — Kristjan! izpolnuj le zvesto svoje dolžnosti, imej skerb za čast božjo in razdevaj in pokončaj dela satanove. Ne boj se nič, Bog svojih služabnikov ne zapusti!

Evangeli svetega Janeza 7, 1—13.

Tisti čas je Jezus po Galileji hodil, zakaj po Judeji ni hotel hoditi, ker so ga Judje iskali umoriti. Bil je pa blizo Judovski praznik zelenih šotorov. Rekli so mu pa njegovi bratje: Idi od tod, in pojdi v Judejo, da tudi tvoji učenci vidijo tvoje dela, ktere delaš. Zakaj nihče ne dela kaj na skrivnem, kteri išče očiten biti; če to delaš, daj se na znanje svetu. Tudi njegovi bratje namreč niso v nja verovali. Jezus jim tedaj reče: Moj čas še ni prišel; vas čas pa je vselej pripravljen. Vas svet ne more sovražiti; mene pa sovraži, ker jaz pričujem od njega, da so njegove dela hude. Vi pojdite na ti praznik; jaz pa še ne grem na ti praznik, ker moj čas še ni dopolnjen. Ko je bil to rekel, je on ostal v Galileji. Ko so bili pa njegovi bratje odšli, takrat je tudi

on na praznik šel, ne očitno, ampak nekako na skrivnem. Judje so ga tedaj iskali ob prazniku, in so rekli: Kje je on? In med ljudmi je bilo na tihem veliko govorjenja zavoljo njega. Zakaj nekteri so rekli: Dober je, nekteri pa so rekli: Ni tako, temuč ljudi zapeljuje. Vunder pa nihče ni očitno od njega govoril zavoljo strahu pred Judi.

Razlaganje. Tudi njegovi bratje, to je, sorodniki Jezusovi, niso vanj verovali, zato so ga nagovarjali, da naj gre v Jeruzalem, da naj tam čudeže dela, da bo višja sodnija tam sodbo izrekla, ali je on pravi Mesija. Toda Jezus jim odgovori: Ni še prišel moj čas, namreč moje smerti; ni še čas za me umreti, spet od mertvih vstati in cel svet prepričati, da sim v resnici od Boga poslan, vaš čas pa je vselej pripravlen, to je, vi, ki ste otroci tega sveta, jo deržite z mojimi sovražniki, kteri tudi svet ljubijo, in tadaj mene sovražijo, ker grajam pregrešne dela sveta in jih karam; vas pa ne sovražijo, vam se ni treba nič bati od njih, saj vi ljubite svet, kakor oni. — Resnica tih Jezusovih besed se še vselej skazuje. Kdor jo derži s lakomišlenimi otroci tega sveta, temu se ni nič bati od njih; kdor se pa njih tovaršije ogiba, je zaničevan in preganjan. Toda blagor vam bo, pravi Jezus, ko vas bodo ljudje sovražili, in zasramovali zavoljo Sinú človekovega, veselite se tisti dan, zakaj vaše plačilo je veliko v nebesih. [1])

V sredo po tihej nedeli.

Berilo iz 3. Mojzesovih bukev 19, 1. 2. 11—19

Tiste dni je govoril Gospod Mojzesu, rekoč: Govori vsemu zboru Izraelovih otrok, in reci jim: Jas sim Gospod vaš Bog. — Ne kradite, ne legajte, in nihče naj ne goljfa svojega bližnjega. Ne persegaj krivo v mojem imenu, in ne oskrunjaj imena svojega Boga; jaz sim Gospod. Ne delaj krivice svojemu bliznjemu, in ne zatiraj ga s silo; naj ne ostaja plačilo tvojega najemnika per tebi do druzega dne. Ne kolni gluhega, in slepemu ne postavljaj spodtikljeja; ampak boj se Gospoda svojega Boga, ker jaz sim Gospod. Ne stori nič krivičnega, in po krivici ne sodi. Ne glej lica ubozega, in ne spoštuj obraza mogočnega; sodi svojega bližnjega po pravici

1) Luk. 6, 22. 23.

Ne bodi opravljivec, ne podpihovavec med ljudstvom; ne podstopi se zoper kri svojega bližnjega; jaz sim Gospod. Ne sovraži svojega brata v svojem sercu, ampak očitno ga posvari, da nimaš greha zavoljo njega. Ne išči maščevanja, in ne spomni se krivice svojih sosedov; ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe; jaz sim Gospod. Moje zapovedi spolnujte, zakaj jaz sim Gospod vaš Bog.

Razlaganje. Bili so ljudje taki, in še se jih najde, ki terdijo, da ni mogoče deržati božjih zapoved. Na to odgovori cerkveni Tridentinski zbor: [1]) „Bog ne zapové nič nemogočega, temuč ti zapove in te spodbada, da storiš kar moreš, in da prosiš za to, kar ne premoreš, on pa ti na to gotovo pomaga, zato da zamoreš. Njegove zapovedi niso težke, njegov jarm je sladek, in njegovo breme lahko.“

Zdihlej. O Jezus! ki hočeš, da naj na se vzamem tvoj jarm, ako hočem svojej duši mir zadobiti; daj mi gnado, da ga zamorem veselo za tebo nositi do konca življenja. Amen.

Evangeli svetega Janeza 10, 22—38.

Tisti čas je bil praznik posvečevanja v Jeruzalemu, in zima je bila. In Jezus je hodil v templjnu po Salomonovej lopi. Judje so ga tedaj obsuli, in so mu rekli: Doklej nas v nevednosti pustiš? Ako si ti Kristus, povej nam naravnost! Jezus jim je odgovoril: Vam pravim, in ne verujete. Dela, ktere jaz delam v imenu svojega Očeta, te pričujejo od mene. Toda vi ne verujete, ker niste iz mojih ovac. Moje ovce moj glas poslušajo; in jaz jih poznam, in hodijo vsled mene. In jaz jim dam večno življenje, in ne bodo pogubljene vekomaj, in nihče jih ne bo iztergal iz moje roke. Kar mi je moj oče dal, je veči, kakor vse; in nihče ne more iztergati iz roke mojega Očeta. Jaz in Oče sva eno. Judje so tedaj kamnje pobirali, da bi ga kamnjali. Jezus jim je odgovoril: Veliko dobrih del sim vam pokazal od svojega Očeta, zavoljo kterega teh del me kamnate? Judje so mu odgovorili: Zavoljo dobrega dela te ne kamnjamo, ampak zavoljo bogokletstva, in ker se, ki si človek, Boga delaš. Jezus jim je

1) Sess. 3, c. 11.

odgovoril: Ni li pisano v vašej postavi: Jaz sim rekel, bogovi ste? Ako je tiste imenoval bogove, kterim je bila beseda Božja govorjena, in pismo ne more overženo biti: kako njemu, kterega je Oče posvetil, in na svet poslal, vi rečete: Preklinjaš, ker sim rekel: Sin Božji sim? Ako ne delam del svojega Očeta, mi nikar ne verjemite. Ako jih pa delam, in ako meni nočete verjeti, verjemite delom, da spoznate in verujete, da je Oče v meni, in jaz v Očetu.

Razlaganje. Judi so hoteli Jezusa v besedah vjeti. Zategavoljo so večkrat Jezusa prašali, ali je on Kristus. Jezus jih zavrača na svoje dela, in jim pravi, da bi morali zavoljo njih vanj verovati, da pa oni vanj ne verujejo, ker niso iz njegovih ovac, in da zavoljo tega ne sprejmejo njegovega navka, ki se jim tako oster zdi. — Tudi med kristjani je več takih, ki imajo samo ime in se štejejo k Jezusovim ovcam, pa vender niso njegove ovce, ker ne spolnujejo njegovega navka. Samo tisti, ki slušajo Jezusov glas, in zvesto za jim hodijo, so njegove ovce, tim da on večno življenje, in se ne zgubijo, tudi jih ne bo iz Jezusovih rok nobeden iztergal, ne svet, ne hudič, ne meso. Slušaj tadaj Jezusov glas, hodi za njim ko zvesta ovčica, in on te ne bo zapustil ne sadaj ne v večnosti.

V četertek po tihej nedeli.

Berilo iz Daniela preroka 3, 34—45.

Tiste dni je molil Azarija k Gospodu, rekoč: Gospod naš Bog! prosimo, ne zaverzi nas vekoma zavoljo svojega imena, in ne razderi svoje zaveze. Ne odtegni nam svojega usmiljenja zavoljo Abrahama svojega ljubega, Izaka svojega služabnika, in Izraela svojega svetega, kterim si govoril in obljubil, da boš pomnožil njih zarod, kakor zvezde na nebu in kakor pesek ob kraji morja. Zakaj zmanjšali, Gospod! smo se sdaj bolj, ko vsi narodje, in smo ponižani po vsej zemlji zavoljo svojih grehov. In nimamo zdaj kneza, ne preroka, ne vojvoda, ne žgavnega, ne klavnega, ne jednega daru, ne kadila, tudi ne mesta ti darovati pervine, da bi mogli najti tvoje usmiljenje; pa zavoljo potertega serca in ponižnega duha nas sprejmi. Kakor žgavni darovi ovnov in juncov in veliko tavžent tolstih jagnjet, tako bodi dans naša daritev pred tvo-

jim obličjem, da ti dopade; zakaj kteri v tebe zaupajo, ne ostanejo na sramoti. In zdaj gremo vsled tebe z vzim sercem, in se te bojimo, in iščemo tvojega obličja. Ne osrami nas, temuč stori z nami po svojej dobrotljivosti in po obilnosti svojega usmiljenja. Otmi nas po svojih čudežih, in daj čast svojemu imenu, Gospod! In osramoteni naj bodo vsi, kteri hudo delajo tvojim služabnikom; naj se sramujejo v tvojej vsemogočnosti, in jih moč bodi razterta. In naj vedo, da si ti Gospod Bog edini, in častitljiv po vsej zemlji, Gospod naš Bog.

Razlaganje. Kralj Nabuhodonosor je v svojej neomejenej prevzetnosti rekel podobo postaviti, in vsim svojim podložnim, torej tudi Judom ukazal, ki so bili v njegovej sužnosti, da jo morajo častiti. Trije judovski maladenči so se branili tega, in zato so bili na kraljevo povelje verženi v gorečo razbeleno peč. Bog pa jih je vsred ognja žive in zdrave ohranil, da so sred peči hodili in Boga hvalili, in eden tih treh mladenčev, Azaria po imenu, je molil k Gospodu, da naj se usmili svojega ljudstva, in ga reši iz rok njegovih sovražnikov, ker je spoznalo svoje grehe in je poterlega serca. — Posnemajmo te tri mladenče, ne priklanjajmo svojih kolen pred posvetnimi maliki, nasladnostjo in prevzetnim napuhom, in ničemurnostjo, temuč darujmo vse, tudi do zadnje kaplje kervi, za svojo sveto vero.

(Evangeli in razlaganje glej na praznik svete Magdalene v drugem delu.)

V petek po tihej nedeli.

Berilo iz Jeremija preroka 17, 13—18.

Tiste dni je rekel Jeremija: Gospod! vsi, kteri te zapuste, bodo osramoteni; kteri od tebe odstopijo, bodo v prahu zapisani, ker so zapustili Gospoda, vir živih vod. Ozdravi me Gospod! in bom ozdravljen, reši me, in bom rešen; zakaj ti si moja hvala. Glej, oni mi pravijo: Kje je beseda Gospodova? Naj pride! In jaz nisim bil zmamljen, kadar sim za teboj svojim pastirjem hodil; in dneva človekovega nisim poželel, ti veš. Kar je izšlo iz mojih ust, je bilo prav pred teboj. Ne bodi mi v strah, moje upanje si v dan nadloge. Naj bodo osramoteni, kteri me preganjajo, jaz pa naj ne bom osramoten; naj trepetajo oni, jaz pa naj ne trepetam; pripelji nad nje dan nadloge, in steri jih dvakrat, Gospod naš Bog!

Razlaganje. Prerok Jeremia je bil od Judov zasramovan in preganjan, ker jim je neprestrašen resnico oznanoval. Zdaj toži on Bogu, da je v potrebi, pa vendar terdno v njega zaupa in se s tim tolaži, da je Bog njegova hvala, to je, da je konec njegovega prizadevanja čast božja, in vsa čast le Bogu gre, ako je kej dobrega storil. — Varuj se prazne slavoželje. Svet Hieronim [1]) piše: „Tega se skerbno varuj, da te ne prevzame želja prazne časti, zakaj kdor hrepeni po praznej časti, ne more imeti vere! — Zatorej pravimo vselej: Ti si moja hvala, o Gospod!“

Evangeli svetega Janeza 11, 47—54.

Tisti čas so veliki duhovni in farizeji zbor poklicali, in rekli: Kaj hočemo storiti, ker ti človek veliko čudežev dela? Ako ga tako pustimo, bodo vsi v nja verovali, in bodo prišli Rimljani, in vzeli našo deželo in naš narod. Eden pa zmed njih, Kajfež po imenu, ki je bil tisto leto veliki duhoven, jim je rekel: Vi nič ne veste in ne pomislite, da je bolje za vas, da umerje en človek za ljudstvo, in da ves narod ni pokončan. Tega pa ni sam iz sebe rekel, temuč, ker je bil tisto leto veliki duhoven, je prerokoval, da ima Jezus umreti za narod, in ne samo za narod, temuč tudi, da bi otroke Božje, kteri so bili razkropljeni, v eno zbral. Od tistega dne tedaj so se posvetovali, da bi ga umorili. Jezus tedaj ni več očitno hodil med Judi, ampak je od tod šèl v kraj bliz puščave, v mesto, ki se imenuje Efrem, in je tam prebival z svojimi učenci.

Razlaganje. Od dne do dne so Judje bolj sovražili Jezusa, kolikor več čudežev je delal; oni so ga hotli po vsakej ceni iz poti spraviti. Zato so sbor poklicali, se posvetovali, in višji duhovnik Kajfež je prerokoval Jezusovo smert za odrešenje celega sveta s timi pomenljivimi besedami: Bolje je, da umerje en človek za ljudstvo, in da ves narod ni pokončan. — Kajfež je bil hudoben, in vender je prerokoval, ker je bil višji duhoven. Tako dela sveti Duh v svetih zakramentih po dobrih in hudobnih duhovnikih, ker se jih kot

1) Epist. ad Eustah. 22.

orodja posluži, da deli ljudem svoje gnade, kakor se cevi poslužimo, da si dobre vode napeljemo.

V saboto po tihej nedeli.

Berilo iz Jeremija preroka 18, 18—23.

Tiste dni so rekli hudobni Judje med seboj: Pridite, sklepujmo sklepe zoper pravičnega: zato ne bo zginula postava od duhovnov, ne svet od modrega, ne prerokvanje od preroka. Pridite in pobimo ga z jezikom, in nič ne čislajmo njegovega govorjenja! Gospod! glej na-me, in sliši glas mojih zopernikov. Se li povračuje dobro s hudim, ker so mi jamo izkopali? Spomni se, da sim stal pred tvojim obličjem, da bi govoril za njih prid, in odvernul tvoj serd od njih. Za tega voljo daj njih otroke v lakoto, in pelji jih pod ojster meč; naj bodo njih žene brez otrok in vdove, in njih možje pobiti, njih mladenči z mečem v boji presunjeni. Naj se sliši kričanje iz njih hiš, zakaj perpeljal boš naglo nad-nje razbojnika; ker so jamo izkopali, da bi me vjeli, in skrivaj zaderge nastavili mojim nogam. Ti pa, Gospod! veš vse njih svete zoper mene v smert; ne zanesi njih hudobii, in njih greh pred teboj ne bodi zbrisan; naj padejo pred tvojimi očmi, in ob času svojega serda se znosi nad njimi, Gospod naš Bog!

Razlaganje. Ker ima cerkev preroka Jeremija za podobo Izveličarja, zato se posluži današnega berila, v kterem prerok Boga prosi pomoči in prosi, da naj Judom pošle terplenje in nesreče, zato da bi se poboljšali; zakaj njegovi sovražniki so ga hotli umoriti, zato da bi ne slišali več njegovih ostrih pridig in da bi njih krivi preroki toliko bolj po svojem ravnati mogli. — Nikoli ne smeš sovražnikom nesreče želeti, kakor samo v tem namenu, da bi svoje krivice spoznali in se k Bogu obernili

Evangeli svetega Janeza 12, 10—36.

Tisti čas so se veliki duhovni posvetovali, da bi tudi Lacarja umorili; ker je zavoljo njega veliko Judov šlo, in so verovali v Jezusa. Drugi dan pa, ko je veliko ljudi, kteri so bili prišli na praznik, slišalo, da pride Jezus v Jeruzalem, so palmove veje vzeli, in mu naproti šli, ter vpili: Hozana, hvalen bodi, kteri pride v imenu Gospodovem, Kralj Izraelski! In Jezus je najšel osliča, in je nanj sedel, kakor je

pisano: Ne boj se hči Sion! glej, tvoj kralj pride sedeč na osličnem žebetu. Tega njegovi učenci popred niso umeli; ampak, ko je bil Jezus poveličan, takrat so se spomnili, da je bilo to pisano od njega, in da so mu to storili. Pričevala je tedaj množica, ktera je bila z njim, kadar je Lacarja iz groba poklical, in ga obudil od mertvih. Zavoljo tega mu je tudi množica naproti prišla, ker je slišala, da je storil ti čudež. Farizeji so tedaj rekli med seboj: Vidite, da nič ne opravimo! Glejte, cel svet dere za njim! Bili so pa nekteri neverniki med tistimi, kteri so gori prišli, da bi molili ob prazniku. Ti so tedaj pristopili k Filipu, ki je bil iz Betzajde Galilejske, in ga prosili, rekoč: Gospod! Jezusa bi radi vidili. Filip pride in pove Andreju; Andrej pa in Filip sta povedala Jezusu. Jezus pa jima je odgovoril, rekoč: Ura je prišla, da bo Sin človekov poveličan. Resnično, resnično vam povem, ako pšenično zerno ne pade v zemljo in ne umerje, ostane ono samo; ako pa umerje, stori veliko sadu. Kdor ljubi svoje življenje, ga bo zgubil; in kdor sovraži svoje življenje na tem svetu, ga bo prihranil v večno življenje. Ako kdo meni služi, naj za menoj hodi; in kjer sim jaz, tamkaj bo tudi moj služabnik. In ako kdo meni služi, ga bo moj Oče počastil. Zdaj je moja duša žalostna. In kaj hočem reči? Oče, reši me iz te ure? Alj zato sim prišel v to uro. Oče! poveličaj svoje ime. Glas je tedaj prišel iz neba: Poveličal sim ga, in ga bom spet poveličal. Množica tedaj, ki je stala in slišala, je rekla, da je zagromelo. Drugi so rekli: Angel je z njim govoril. Jezus je odgovoril in rekel: Ne zavoljo mene, ampak zavoljo vas je ti glas prišel. Zdaj je sodba sveta, zdaj bo vojvoda tega sveta izveržen. In jaz kadar bom povišan iz zemlje, bom vse k sebi vlekel. (To pa je rekel, da je na znanje dal, s kakošno smertjo da bo umerl.) Množica mu je odgovorila: Mi smo slišali iz postave, da Kristus vekomaj ostane; in ako praviš ti: Sin človekov mora povišan biti? Kdo je tisti Sin človekov? Jezus jim je tedaj rekel: Še malo časa je luč per vas. Hodite, do-

kler imate luč, da vas tema ne obide, in kdor v temi hodi ne ve, kam gre. Dokler imate luč, verovajte v luč, da bote otroci luči. To je Jezus govoril, in je šel, in se jim skril.

Razlaganje. Da je Jezus Lacarja od smerti obudil, to je njih več pripravilo, da so v Jezusa verovali, ja, še neverniki so prišli, da bi ga vidili in njegov navk poslušali. To je še naj bolj razdražilo farizeje; mislili so umoriti ne samo Jezusa, ampak tudi Lacarja, ker so se nadjali, da se bo tako naj ložej iztrebil vsak spomin, da je Jezus nja od smerti obudil. Toda zdaj je prišla ura, kjer se je Jezus radovoljno (kakor je bilo pri Bogu od vekoma sklenjeno) v smert dal, in kot pšenično zerno v zemljo zakopan biti hotel, zato da bi po sadu svoje smerti, s svojimi zaslugami grešnikom živlenje podelil. — Z besedami: „Kdor svoje živlenje ljubi, ga bo zgubil," je hotel Jezus reči, da se pogubi, kdor se vda poželenju svojega serca; kdor se mu pa protivi in ga premaga, se zveliča, in tak človek je njegov pravi služabnik in hodi za njim. — Na Jezusovo molitev, da naj ga Oče poveliča, je glas iz neba prišel. Posvetni Judje niso spoznali, kaj to pomeni, ker božji glas le tisti zastopi, kteri ga rad in ponižno posluša. — Z besedami: „Kadar bom povišan iz zemlje (na križu), bom vse k sebi vlekel," nas Jezus uči, da hoče On ljubezen naših duš, nas s svojimi zaslugami, s svojim izgledom in z močjo svoje ljubezni k sebi povleči. [1]) Daj se tadaj od milosti, ki ti jo Jezus tolikrat ponuja, in od ljubezni, ktero ti on na križu kaže, k Njemu vleči. Zdihni večkrat k Jezusu s svetim Avgustinom: „Gospod! vzemi me meni in daj me Tebi, stori, da bom eden s tebo in s tvojo ljubeznijo, in ne pripusti, da se od tebe ločim in v temo padem, kjer ni mogoče več vun priti.

Navk za šesto postno ali cvetno nedelo.

Zakaj se imenuje ta nedela cvetna nedela?

Ta nedela se imenuje cvetna nedela, 1) zavoljo palmovih vej, ki so jih Judje na pot stlali [2]) na današni dan Odrešeniku, ki je slovesno v Jeruzalem šel; 2) ker se ravno zavoljo tega v cerkvi pred službo božjo palme žegnujejo,

1) S. Alphons. Liguori. Odrešenje. 2) Mat. 21, 1—10.

s katerimi se napravi slovesna procesija, v spomin, da je ravno dones Jezus slovesno v Jeruzalem šel.

Zakaj se palme ali oljke blagoslovijo?

1) Zato, kakor se pravi tudi v tem blagoslovlenju, da zadobé pomoč na duši in na telesu tisti, ki jih s pobožnostjo nosijo; 2) da bi prebivavci tistega kraja, kjer se jih hrani, obvarovani bili od vsih zopernosti; 3) da bi tisti, ki nosijo palme ali oljke, po cerkvenej molitvi moč zadobili, svojo dušo z dobrimi deli okinčati in tako Kristusu v duhu naproti šli; 4) da bi s Kristusom, čigar udje smo, zmagali čez kraljestvo teme in smerti, in vredni postali se vdeležiti tistih zaslug, ki jih je Jezus nam pridobil s tim, da je slavno od smerti vstal in vesel v nebesa šel. Od palmovih vej piše sveti Auguštin: „One so hvala, in pomenijo zmago, ker je Gospod smert premagel s svojo smertjo, in s slavodobitnim znamnjem križa zmagal hudiča, kneza teme.“ [1]) Zato se tudi gre v procesii, prepevaje svete hvalne pesmi, okoli cerkve, in pred procesijo se križ nese; kadar pridejo do zapertih cerkvenih vrat, poterka duhovnik s križem na vrata, v znamnje, da nam je Adamov greh nebesa zaperl, in da je le križ, na kterem je Jezus greh in smert zmagal, človeka s Bogom spravil in mu zopet odperl Njegovo cerkev in vrata nebeškega paradiža z Bogom spravlenemu človeku.

Da bi nas cerkev ganila s terpečim Izveličarjem sovsmilenje imeti, kliče dans cerkev v imenu Kristusa z milim glasom v *uvodu* sv. maše takole: „Gospod! ne odteguj mi svoje pomoči; glej, da me obvaruješ. Reši me iz gerla leva, in mojo slabost od rogov samorogov. Moj Bog! moj Bog! ozri se na me, zakaj si me zapustil? Vpitje mojih grehov (to je, grehov celega sveta, ki sim jih na se prevzel), stori, da je pomoč daleč od mene.“ (Ps. 21.)

Cerkvena molitva. O Bog! ker nas pravica veže, te iz cele moči ljubiti; pomnoži v nas darove svoje neskončne milosti, in ker si storil, da skoz smert tvojega Sina vupamo, kar verjemo, nam daj skoz njegovo vstajenje priti, kamor želimo. Kateri s tebo živi in kraljuje itd.

---

1) Tract. 5. in Joan.

Berilo iz lista s. Pavla apostelna de Filipljanov 2, 5—11.

Bratje! ravno to mislite med seboj, kar Kristus Jezus, kteri, dasiravno je bil v Božjej podobi, ni v rop štel Bogu enak biti, temuč je sam sebe v nič storil, ko je podobo hlapca na se vzel, človekom se spodobil, in po zunajnem najden bil kakor človek. Ponižal je sam sebe, ko je bil pôkoren do smerti, smerti pa na križi. Zato ga je tudi Bog povišal, in mu dal ime, ktero je čez vse imena, da se v imenu Jezusovem (tukej se poklekne) vsako koleno pripogne teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, da vsak jezik spričuje, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta.

Navk. Sveti Krizostom pravi, da nas apostel v tem berilu posebno opominja, ponižnim biti; zakaj ponižnost nas Kristusu, Gospodu našemu naj bolj podobne stori. Kristus je veličastvo svojega nebeškega Očeta popustil, se učlovečil in iz pokorščine se do sramotne smerti na križu ponižal. „Da bi pač vsi slišali, zavpije sveti Gregor, [1]) Bog zoperstoji prevzetnim, in ponižnim deli svojo gnado. Da bi vsi slišali: Kaj se vzdiguješ, ki si prah in pepel? O da bi vsi Gospodove besede slišali: „Učite se od mene, ker sim ponižnega serca.“ Ker edinorejeni Sin božji je savoljo tega na se vzel podobo naše slabosti, zavoljo tega je prenašal zasramovanje, zaničevanje in terplenje, zato da bi se človek od ponižanega Boga učil, se ne napihovati.“

Zdihlej. Oh! da bi pač bil jaz enakih misel, kakor ti, o moj Gospod Jezus! ki si se bil tako ponižal, in pokoren do naj sramotnejše smerti na križu. Prosim te, o moj Odrešenik! daj mi gnado, da bodem tudi jaz iz serca ponižen, kakor si ti bil.

Pri sv. maši se bere namesto evangelia tako imenovani *pasion* ali terplenje Izveličarja po svetem Matevžu 26. 27. in 28. postave *) in se ne rabi ne kadila ne luči, tudi se ne reče *„dominus vobiscum,“* vse to v znamnje in v spomin, da je Jezus, luč sveta, na križu umerl in tako nam bil vzet, in da je pri tem, kakor vemo, se majala tudi vera in pobožnost apostelnov, ja skorej vgasnula. Kadar mašnik z branjem pasiona pride do besed: „in je glavo nagnul, in je dušo

1) I. 34. mor. c. 21.

*) Pasion glej veliki petek.

iz sebe dal," poklekne on sam in vsi pričujoči, da premišlujejo veliko skrivnost Jezusove smerti, s katero je nas odrešil, in da zanjo Boga zahvalijo iz celega serca.

Pri žegnu oljk bere mašnik tile

Evangeli svetega Matevža 21, 1—9.

Tisti čas, kadar se je Jezus približal Jeruzalemu, in je prišel v Betfage pri oljskej gori, je poslal dva učenca, in jima je rekel: Pojdita v ves, ktera je pred vama, in berž bota našla oslico pervezano in žebe per njej; odvezita in pripelita mi jih. In če vama kdo kaj poreče, recita, da jih Gospod potrebuje, in berž jih bo spustil. Vse to pa se je zgodilo, da se je dopolnilo, kar je govorjeno po preroku, kteri pravi: Povejte hčeri Sion: Glej, tvoj kralj pride k tebi krotek, in sedeč na oslici, in na žebetu podjarmljene oslice. Učenca pa sta šla, in sta storila, kakor jima je Jezus ukazal. In sta pripeljala oslico in žebe, in so položili svoje oblačila na njih, in so ga gori posadili. Silno veliko ljudi pa je razgrinjalo svoje oblačila po potu: drugi pa so veje sekali iz dreves, in stlali na pot. Množice pa, ktere so spredej in zadej šle, so vpile, rekoč: Hozana Sinu Davidovemu! Hvaljen bodi, kteri pride v imenu Gospodovem.

Zakaj je Jezus tako slovesno in pri tem tako ponižno v Jeruzalem šel?

1) Zato ta je pokazal, da je On obljubleni Mesija in kralj Judov, kakor je bilo to po Zahariju (9, 9) prerokovano; 2) da je pokazal, da pride zmagat svet, hudiča in meso. Te sovražnike je pa s tim zmagal, da je bil krotek, ponižen in boren. Zato ni jezdaril na krasnem konju, ampak na mladem žebetu ene oslice, in je tako ubog in ves ponižen prišel v Jeruzalem. S tim nas je učil, da je krotkost, ponižnost in zaničevanje posvetnega blaga nar boljše orožje, ako hočemo svoje sovraznike premagati; 3) da je dopolnil predpodobo velikonočnega jagneta. Zakaj ti dan so jagneta slovesno v mesto gonili, ktere so imele biti petek v tempelnu darovane. Tako je šel tudi Jezus ko krotko jagne v mesto Jeruzalem, da bi se za nas daroval. (Corn. a Lap. com. in Math. 21.)

Zakaj je šlo ljudstvo Kristusu s palmovimi vejami naproti?

Palma ali oljka je znamnje zmage in mira. Kristus je zmagal smert, hudiča in pekel, je celemu svetu sladek mir prinesel in nebeški Jeruzalem odperl. Zato je Bog ljudstvo tako nagnul, da je Kristusu s palmovimi vejami naproti šlo. Pri tem zamoremo tudi spoznati, kako nestanoviten in premenljiv da je svet; zakaj ravno tisti, ki so dans Kristusu s palmami naproti šli in mu „hozana Davidovemu Sinu!“ vpili, so nekej dni po tem kričali: „križaj ga! križaj ga!“ Uči se tukej zaničevati posvetno hvalo, in ne bodi tako nestanoviten, kakor je bilo ljudstvo. Glej! o velikinoči v svetem obhajilu s veseljem prejmeš Izveličarja! kajti ga potlej pa kmalo znovič križaš s svojimi grehi? (Hebr. 6, 6.)

Kako je treba dans iti za procesijo s blagoslovljenimi oljkami?

1) Pobožno misli, da greš v duhu Kristusu na proti, kakor nekdaj je pobožno ljudstvo storilo v Jeruzalemu, in glej, da ga ko pravega Izveličarja častiš. Pri tem se zamoremo poslužiti besed: Hozana Davidovemu Sinu; hvaljen bodi, kteri pride v imenu Gospodovem; hozana na višavah! 2) Serčno prosi, da bi nam dal Jezus svojo gnado, da bi zamogli vedno zeleneti, kakor palme ali oljke, to je: vedno dobre dela doprinašati, z njim in z njegovo pomočjo svet, hudiča in meso premagati, in si s tim zaslužiti, priti z njim v nebeški Jeruzalem.

Zdihlej. O Jezus! ki si vedno zeleno in sadunošno drevo življenja! daj da bomo kakor oljke vedno v ljubezni zeleneli, dobre dela dopernašali, tako lepo cveteli in sad nosili.

Navk za sveti veliki teden

Zakaj se imenuje ti teden sveti in veliki teden?

Pravi se sveti in veliki teden, ker je Jezus Kristus ti teden opravil naj svetejšo skrivnost našega odrešenja, in nam je tako dodelil neizrečene dobrote.

Kaj je Kristus posebnega storil perve štiri dni tega tedna?

Ko je na cvetno nedelo med naj večim veseljem ljudstva v Jeruzalem prišel, v tempel šel, in tam še clo od otrok bil pozdravljen z veselim vpitjem: „Hozana!“ je izpodil iz tempelna kupce in prodajavce; in po tem, ko je cel dan učil in bolnike ozdravljal, se je zvečer podal nazaj v Betanijo, ker je v Lacarjevej hiši prenočil; zakaj v Jeruzalemu ga ni hotel nobeden pod streho vzeti; vsi so se bali Njegovih sovražnikov. Tudi nasledne tri dni je hodil v Jeruzalem, in je čez dan v tempelnu učil, po noči pa je na oljskej gori molil in bedil. V svojih govorih je skušal te dni posebno Judovskim duhovnikom, pismarjem in farizejem skazati, da je On zares Mesija, in da se bodo oni z Njegovo smertjo, ktero je prerokoval, hudo pregrešili, ter sebi in celemu Judovskemu ljudstvu pogubo nakopali. To pogubo jim je tudi očevidno pokazal, da je figovo drevo preklel, in ono se je precej posušilo, in je prerokoval, da bode Jeruzalemsko mesto s tempelnom vred razdjano. Sicer se je z njimi prepiral, jih dobro zavračal in tudi osramotil očitno v svojih prilikah, tako, da so hudo razdraženi vsi enodušno in terdno sklenili, ga umoriti. Da so ti svoj sklep res izpeljali, je nar več jim pripomogel hudobni Judež, kteri Ga je iz lakomnosti za 30 srebernikov (blizo 15 goldinarjev našega dnara) višjim duhovnikom prodal, in precej drugi dan, namreč v četertek, ga je izdal in ga v njih roke pripravil.

V pondelek po cvetnej nedeli ali veliki pondelek.

Berilo iz Izaija preroka 50. 5—10.

Tiste dni je rekel Izaija: Gospod Bog mi je odperl uho; jaz pa se nisim vstavil, nisim odstopil. Svoje telo sim jim izdal, kteri so me bili, in svoje lica tistim, kteri so me tezali. Svojega obličja nisim odvernul od njih, ki so me zasramovali in zapljevali. Gospod Bog je moj pomočnik, zato ne bom osramoten; zakaj sim nastavil svoje obličje, ko naj terjo skalo, in vem, da ne bom osramoten. Blizo je, kteri me opravičuje; kdo mi bo zoper govoril? Stopimo skupaj; kdo je moj zopernik? Naj stopi k meni! Glejte, Gospod Bog je moj pomoč-

nik; kdo me bo obsodil? Glejte, vsi se bodo kot oblačilo postarali, molj jih bo jedel. Kdo zmed vas se boji Gospoda, in posluša glas njegovega hlapca? Kdo v temi hodi, in nima svetlobe, naj upa v Gospodovo ime, in naj se zanese na Gospoda svojega Boga.

Razlaganje. Vsi sveti očaki enoglasno terdijo, da Izaija tukej od Kristusa prerokuje, kteri je po volji svojega Očeta in brez upora se v naj sramotnejše terplenje za nas podal, in z božjo pomočjo terdno, kakor skala, stal poterpežliv, kadar so ga njegovi sovražniki bili in zasramovali. Njegovi sovražniki pa niso odšli pravičnej kazni. Kriva vest je jih glodala, kakor molj oblačilo, in njih spomin je zginul iz sveta. — Kadar tudi mi s Kristusom terpimo, in hodimo po temi nadlog in težav, in ne vidimo rešenja, zanašajmo se tadaj na Boga, on bo naš pomočnik in odrešenik.

Evangeli svetega Janeza 12, 1—9.

Šest dni pred veliko nočjo je Jezus prišel v Betanijo, kder je bil Lacar umerl, kterega je Jezus od mertvih obudil. Napravili so mu večerjo tam, in Marta je stregla; Lacar pa je bil eden zmed njih, ki so bili pri mizi. Marija je tedaj vzela libro dragega mazila prave narde, in je mazala Jezusove noge, in brisala njegove noge s svojimi lasmi; in hiša je bila napolnjena s duhom mazila. Eden njegovih učencov tedej, Judež Iškariot, tisti, kteri ga je imel izdati, je rekel: Zakaj se to mazilo ni prodalo za tri sto denarjev, in dalo ubogim? To je pa rekel, ne da bi mu bilo skerb za uboge, temuč, ker je bil tat, in je mošno imel, in nosil, kar je bilo v njo verženo. Jezus je tedaj rekel: Pustite jo, da to za dan mojega pogreba prihrani. Zakaj uboge imate vselej med seboj, mene pa nimate vselej. Velika množica Judov je tedaj zvedila, da je tam, in so prišli, ne le zavoljo Jezusa, temuč, da bi tudi Lacarja vidili, kterega je od mertvih obudil.

Navk. Kakor sveta Magdalena, tako mazilimo tudi mi Izveličarja s tim, da goreče dopernašamo dobre dela, in tako postanemo po besedah svetega apostelna, prijetna di-

šava Kristusova. [1]) Obnašanje izdajavca Judeža naj nas opominja, da nimamo svojega serca navezati na posvetno blago, da se ogibamo skerbno lakomnosti, ktera človeka še v večje pregrehe stermoglavi. Judež ni na enkrat postal tako velik grešnik. On je dnar ljubil, in tako je njegova ljubezen do Boga zmirom bolje opeševala; ta ljubezen do dnara ga je naj pred zapeljala, da je bil tat, potem lakomnik, potem izdajavec svojega Učitelja, in na zadnje je sam sebe umoril. Prizadevaj si torej vse hudo poželenje precej v začetku zatreti, zato da te ne pripravi v greh in v nesrečo, kakor Judeža.

V torek po cvetnej nedeli ali veliki torek.

Berilo iz Jeremija preroka, 11, 18—20.

Tiste dni je rekel Jeremija: Gospod, razodel si mi, in sim spoznal; pokazal si mi njih naklepe. In jaz sim bil kakor krotko jagnje, ktero peljajo k zaklanju; in nisim vedel, da so zoper me sklenuli, rekoč: Pridite, končajmo drevo z njegovim sadom, in izderimo ga iz dežele živih, da njegovo ime več ne bo pomnjeno. Ti pa, Gospod vsemogočni, sodiš pravično, in skušaš obisti in serca, vidil bom tvoje maščevanje nad njimi: zakaj tebi sim zročil svojo reč, Gospod moj Bog.

Razlaganje. Sveta cerkev enoglasno uči, da so te Jeremijeve besede, besede Kristusove. Naj pred se namreč nanašajo te besede res na Jeremija, kterega so tudi, kakor Kristusa, krivično preganjali njegovi sovražniki, in je ostal krotek in pohleven. Prav za prav pa kažejo te besede na Kristusa, kteri je pripustil, da so ga njegovi sovražniki na terdi les križa pribili, on je pa molčal kot krotko jagne. — Uči se tukej, o kristjan! posnemati izgled krotkega jagneta božjega, in molčé prenašati vse zopernosti. Jeremija Boga prosi, da bi se nad sovražniki maščeval. Zastran tega piše sv. Avguštin: „To se pravi dobro hoteti ne pa maščevati se, kadar se pravični veseli, da se hudobni štrafa; zakaj on se ne veseli čez pogubo grešnika, od kterega želi, da bi se poboljšal, temuč hoče pravico, s katero se njih mnogo spokori.“ [2])

---

1) 2 Kor. 2, 15; 1) Seut. 246.

(Tudi dans se pri sv. maši bere *pasion* ali terplenje Jezusa Kristusa po svetem Marku 14. in 15. post. (Glej *veliki petek.*)

V sredo po cvetnej nedeli ali veliko sredo.

Berilo iz Izaija preroka 62, 11; in 63, 1—7.

To govori Gospod Bog: Povejte hčeri Sion: Glej, Odrešnik tvoj pride; glej njegovo plačilo je ž njim; Kdo je ti, kteri pride iz Edoma, z rudeče omočenimi oblačili iz Bozre? Tisti lepi v svojej suknji, ki hodi s svojo veliko močjo? Jaz sim, ki govorim pravico, in sim branik, da rešim. Zakaj je tedaj rudeča tvoja suknja, in tvoje oblačila kakor tistih, ki tlačijo v tlačivnici? Sam sim tlačil v tlačivnici, in nobeden zmed narodov ni bil z menoj. Tlačil sim jih v svojem serdu, in jih stlačil v svojej jezi; zato se je razkropila njih kerv na mojo suknjo, in vse svoje oblačila sim ogerdil. Zakaj dan maščevanja je v mojem sercu, prišlo je leto odrešiti svoje. Sim se oziral, in ga ni bilo pomočnika; sim iskal, in ga ni bilo, kteri bi pomagal. Sama moja roka me je rešila, in moj serd sam mi je pomagal. In poteptal sim ljudstva v svojem serdu, in jih napajal s svojo serditostjo, in ob tla vergel njih moč. Usmiljenja Gospodovega se bom spomnil, hvalil Gospoda za vse, kar nam je dodelil Gospod naš Bog.

Razlaganje. Te prerokove besede se nanašajo zopet na Izveličarja in popišejo njegov slavodobiten uhod v Jeruzalem, delo odrešenja dognati, ktero je vedno imel pred svojimi očmi in v svojem sercu, in dognati zmago čez vse svoje sovražnike, svet in hudiča. Vse sovražnike je On s svojo kervavo smertjo na križu, enak tistim, ki grozdje tlačijo v tlačivnici, poteptal in vničil. — Dan Jezusove smerti je bil tudi dan maščevanja čes njegove sovražnike, ktere je na križu sam premagal. V poslednih besedah zahvali prerok, ki je vse to v duhu previdil, Boga za to, da je po Kristusu cel svet odrešil. To nas tudi opominja, da naj se Izveličarji zahvalimo za Njegovo kri, ki jo je za naše izveličanje prelil.

(Tudi dans se bere *pasion* po svetem Lukežu 22. in 23. post. 1—53. verste. Glej *veliki petek.*)

Navk za veliki četertek.

Kaj obhaja danas cerkev?

Ti dan obhaja sveta katolška cerkev od nekdaj slovesen spomin poslednje večerje, pri kterej je božji Odrešenik nar svetejšo daritev svete maše in presvetega rešnega Telesa postavil.

Zakaj se imenuje ti dan veliki četertek?

Zato, ker je Jezus Kristus dans zakrament svojega presvetega rešnega Telesa postavil, ker je danas v vertu Getsemani kervavi pot potil, in za nas terpeti začel.

Kaj je Kristus posebnega ti dan storil?

On je s svojimi apostelni v Jeruzalemu obhajal zadnjo velikonočno večerjo, to je, on je z njimi jedel po Mojzesovej postavi pečeno jagnje, ktero je bilo njegova podoba. To velikonočno jagnje se je moralo snesti tako, da so ljudi pri jedi stali, oblačila prepasane imeli, palice v rokah deržali in opresnih kruhov in grenke salate se poslužili. To je bilo zapovedano v spomin, da so Izraelci iz Egipta se nekdaj naglo morali pobrati, kjer so ga Judje morali enkrat ravno tako jesti, [1]) in v spomin, da moramo mi kristjani pravo velikonočno jagnje, Jezusa Kristusa, v naj svetejšem zakramentu oltarja z gorečo pobožnostjo, s čistim sercom in s solzami prave pokore in žalosti zavoljo naših grehov prejeti in užiti. Po velikonočnem obedu je Gospod v naj večej ponižnosti svojim apostelnom noge umival in jih opominjal, da naj tudi oni bodo ravno tako ponižni in ljubezni polni, kakor On; potem jim je dal svoje meso in svojo kri pod podobami kruha in vina v duhovno jed in pijačo, je tako postavil naj svetejši zakrament oltarja in presveto daritev svete maše, in je svoje apostelne posvetil mašnike, ker jim je ukazal, da naj tudi oni store ravno to, kar je On pred njimi zdaj storil. Potem je od njih začel slovo jemati in je k njim govoril, [2]) posebno od bratovske ljubezni, je svojo lepo molitev kot veliki duhovnik opravil, v katerej je k svojemu nebeškemu Očetu molil posebno za edinost svoje cerkve; potem se je podal, kot po navadi na oljsko goro, kjer je na kolena padel in goreče molil. Tukej je ga taka žalost

1) Mojz. 12. post. 2) Jan. 15—18.

in britkost obšla, da je kervav pot potil; alj vender je bil vdan v voljo božjo. Potem je prišel Judež, je Kristusa poljubil in s tim ga Judom izdal. Judi so Jezusa potem zvezali in ga peljali k vikšima duhovnima Anu in Kajfežu, kjer ga je veliki sbor v smert obsodil, Peter pa zatajil.

Uvod svete maše je tile: „Nam pa se je hvaliti s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa, v kterem je naše izveličanje, živlenje in vstajenje, po kterem smo izveličani in odrešeni.“ [1]) „Usmili se nas, o Bog! in blagoslovi nas, oberni k nam svoje milostivo obličje in usmili se nas.“ [2])

Molitev cerkvena. O Bog! od katerega je Judež štrafengo svoje pregrehe, in razbojnik plačilo svojega spokorjenja prejel; daj nam tvojo milost občutiti, da, kakor je Jezus Kristus, naš Gospod v svojem terplenji obema, vsakemu po njegovem zasluženji povernil, tako tudi nam staro zmoto odvsame, in gnado svojega vstajenja podeli. Kateri s tebo živi in kraljuje itd.

Kaj je dans pri svetej maši posebnega?

1) Mašnik pride v belo oblečen k oltarju, kjer je razpelo (božja martra) tudi z belim pertom zakrito, v veseli spomin, da je Jezus dones najsvetejši zakrament sv. altarja postavil. 2) *Gloria in excelsis* ali „Slava Bogu na višavah“ se veselo odpoje in pri tem s zvonovi zvoni, zato da bi vsi kristjani Boga spodobno hvalili, da je presveto rešnje Telo, obed ljubezni, nam izročil. 3) Po Glorii se ne zvoni več ne z zvončki ne z zvonovi in namesto njih se posluži cerkev noter do sabote nekterih lesenih priprav, s kterimi šklefeta. Sv. cerkev s tim naznani in skaže a) svojo veliko žalost zavoljo terplenja in smerti Jezusove, in nas opominja, te dni ravno tako tiho in žalostno premišljevati terplenje Jezusovo; b) se to zgodi v spomin, da so vsi apostelni svojega učitelja zapustili, sramotno pobegnili in vse te dni molčali. 4) Danas posveti mašnik tri hostie, eno zavžije pri obhajilu, druge dve shrani v kelihu za drugi dan, ker se veliki petek ne posveti nobena hostia. 5) Pred obhajilom mešnik v znamnje ljubezni in mira ne poljubi levitov, ki mu strežejo, kakor pri drugih velikih mešah. Ti dan je Judež

1) Gal. 6, 14. 2) Ps. 66, 2.

svojega Učitelja poljubil in tako izdal. 6) Po dokončanej svetej maši nese mašnik v kelihu shranjeno sveto posvečeno hostijo in presveto v tabernakelnu shranjeno monstranco s procesijo na kak manji oltar. To se zgodi v spomin na starodavne čase keršanstva, ko cerkve še niso imele tabernakelna in ko so se vselej po svetej maši posvečene svete hostije za bolnike in tiste, ki so k božjej mizi šli, hranile na posebno za to pripravlenem kraju v cerkvi. 7) Po procesii moli mašnik s tistimi, ki mu strežejo, večernice, presveti zakrament počastiti.

Berilo iz lista s. Pavla apostelna de Korinčanov 11, 20—32.

Bratje! kadar se vkupej snidete, se to ne reče večerjo Gospodovo jesti. Vsak namreč svojo večerjo popred vzame, in jé; in tako je nekteri lačen, nekteri pa pijan. Nimate mar hiš, da bi jedli in pili? Ali cerkev Božjo zaničujete, in tiste zasramujete, kteri nimajo? Kaj bi vam rekel? Vas hočem, hvaliti? V tem vas ne hvalim! Zakaj jaz sim prejel od Gospoda, kar sim vam tudi zročil, da je Gospod tisto noč, v kterej je bil izdan, vzel kruh, in zahvalil, ter razlomil in rekel: Vzemite in jejte, to je moje telo, ktero bo za vas dano; to storite v moj spomin! Ravno tako tudi kelih po večerji, rekoč: Ti kelih je nova zaveza v mojej kervi; to storite v moj spomin! Zakaj kolikorkrat bote jedli ti kruh, in ti kelih pili, bote smert Gospodovo oznanovali dokler ne pride. Kdor koli bo tedaj nevredno jedel ti kruh, ali pil kelih Gospodov, bo kriv telesa in kervi Gospodove. Naj pa presodi človek sam sebe, in tako naj jé od tega kruha in pije od keliha. Zakaj kdor jé in pije nevredno, si sodbo jé in pije, ker ne razloči telesa Gospodovega. Zato je med vami veliko slabih in bolnih in veliko jih spi. Ako bi sami sebe presodovali, bi ne bili sojeni. Kadar smo pa sojeni, smo od Gospoda svarjeni, da ne bomo s tim svetom pogubljeni.

Razlaganje. Ko so pervi kristjani sveto večerjo obhajali in sveto obhajilo zavžili, so po navadi imeli občen obed. Premožniši med njimi so jedi in pijače dajali. Ubogi in bogati so vkup jedli v znaminje bratovske ljubezni. To se je klicalo „*agape*,“ to je, obed ljubezni. V Korintu se je pa kmalo pokazala razvada, da so namreč nekteri svoje jedi, ki so jih sebo nosili, jedli preden so sv. obhajilo zavžili, se vpijanili in ubogim svoj del odtegovali. To razvado graja tukej apostel. On pravi, da je nespodobno, se tako priprav-

lati k svetemu obhajilu; jim torej ponavlja, kako je bil postavljen zakrament svetega rešnega Telesa, kakor je bil to zvedel po tem, da je mu Bog to posebno razodel, in jih poduči, kako strašen greh da je, nevredno prejemati meso in kri Jezusa Kristusa, ker, kdor to stori, se pregreši nad Telesom in Kervjo Jezusovo, to je: je kriv smerti Gospodove, kakor da bi bil Gospoda umoril, in njegovo kri prelil, pravi sveti Krizostom. — Presodi se torej sam, moj kristjan! kadar greš k obhajilu, in dobro pomisli, ali nimaš kakega smertnega greha na svojej duši, in ali si vse grehe serčno obžaloval in se jih čisto spovedal.

Evangeli svetega Janeza 13, 1—15.

Pred velikonočnim praznikom, ko je Jezus vedil, da je prišla njegova ura, da bi šel iz tega sveta k Očetu, ker je ljubil svoje, ki so bili na svetu, jih je do konca ljubil. In ko so večerjali, (in je bil hudič Judežu Iškarjotu Simonovemu že v serce dal, da bi Jezusa izdal;) vedoč da mu je Oče vse v roke dal, in da je od Boga prišel, in k Bogu gre, vstane od večerje, in dene iz sebe svoje oblačilo, in vzeme pert, ter se opaše. Potlej vlije vode v medenico, in začne umivati učencom noge, in brisati s pertom, z kterim je bil opasan. Pride tedej k Simonu Petru. In Peter mu reče: Gospod! ti meni noge umivaš? Jezus je odgovoril in mu rekel: Kar jaz delam, ti zdaj ne veš, vedil pa boš potlej. Peter mu reče: Ne boš mi umival nog vekomaj ne. Jezus mu je odgovoril: Ako te ne umijem, ne boš imel deleža z meno. Simon Peter mu reče: Gospod! ne samo nog, ampak tudi roke in glavo. Jezus mu reče: Kdor je umit ne potrebuje, kakor da noge umije, ampak je ves čist. Tudi vi ste čisti, pa ne vsi. Vedil je namreč, kdo je, kteri ga bo izdal, zato je rekel: Niste vsi čisti. Po tem tedaj, ko jim je bil noge umil, in vzel svoje oblačila, se je spet k mizi usedel, in jim je rekel: Veste kaj sim vam storil? Vi me kličete: Učenik in Gospod! in prav pravite, sim tudi. Ako sim tedaj jaz, Gospod in Učenik, vam noge umil, morate tudi vi eden dru-

gemu noge umivati. Zgled namreč sim vam dal, da ravno tako, kakor sim jaz vam storil, tudi vi storite.

Zakaj je Jezus svojim učencom noge umival?

Jezus je svojim učencom noge umival zato 1) da jim je pokazal, kako serčno jih ljubi in kako je On iz serca ponižen, kar naj tudi učenci storijo, in 2) da jih je podučil, da če so tudi od grehov očiščeni in tadaj ne nevredni prejeti njegovo presveto Telo in Kri, je vender treba očistiti njih noge, to je, da se imajo očistiti od vsih slabih nagibov in poželenj, ktere, kakor prah noge, serce omadežujejo in branijo, da sveto obhajilo ne more svojega veselega sadja za dušo popolnoma prinesti. (S. Bern. serm. in coen. Dom.)

Zakaj mašuje dans en sam mašnik, in drugi mašniki se le obhajajo?

Ker je Kristus na današni dan sam opravil nekervavo daritev, in je svoje učence sam s svojo roko obhajal s svojim telesom in s svojo kervjo; zato se spodobi, da v ti spomin vsi duhovniki ene občine presveti zakrament prejmejo iz rok svojega predstojnika, po izgledu učencov; v znamnje pa svoje duhovniške časti, ktero je Jezus dans apostelnom in njih naslednikom, mašnikom dal, pristopi vsak duhovnik k svetemu obhajilu s štolo obdan.

Zakaj se po službi božjej oltarji odkrijejo?

1) V spomin, da je Jezus Kristus, kterega oltar pomeni, ob času svojega terplenja, bi djal, se znebil svojega božjega veličastva, se popolnoma do smerti na križu ponižal in se svojim sovražnikom v roko dal (Filip. 2, 6. 7.); in 2) da je pri križanju bil po sili slečen do nazega, da so njegovo obleko vojaki si med sabo razdelili, kakor je to tudi psalm 21. prerokoval; zavoljo tega se pri tem obredu tudi psalm 21. moli. — To verne opominja, da naj slečejo starega grešnega človeka z njegovimi deli, in da naj sami sebe ponižajo in tako Kristusu podobni postanejo.

Zakaj umivajo potem duhovni predstojniki svojim podložnim, knezi pa dvanajsterim ubožčekom noge?

To se godi v spomin na Kristusa, ki je svojim apostelnom noge umival, kakor tudi v spomin, da morajo vsi ljudje,

tudi naj višjih stanov po Jezusovem izgledu se ponižati in tudi ljudi naj nižjega stanu po keršansko in bratovsko ljubiti. Zato poljubijo tudi noge ubogim, in papež pritisnijo njih noge na svoje persi in podajo vsakemu eno sreberno in zlato medalijo, na kterej se vidi, kako Kristus svojim učencom noge umiva.

Kaj so zornice (matutinum) in kaj pomenijo?

Zornice so molitve, ki jih duhovniki v sredo, četertek in petek v tem tednu popoldne žalostno prepevajo. S tim hoče cerkev žalovati čez Jezusovo terpljenje in smert, in svoje otroke opominjati, da se vernejo k Bogu; zato se posluži v njih žalostnih Jeremijevih pesem, in posebno njegovih žalostnih besed: „Jeruzalem! Jeruzalem! spreoberni se k Gospodu, svojemu Bogu.“

Zakaj se te zornice zvečer prepevajo?

1) V spomin na tiste čase, ko so pervi kristjani pred vsakim velikim praznikom celo noč molili. Ljudi so pozneje začeli bolj mlačni biti, so samo na predvečer in scer le samo duhovniki jih molili, kar se tudi še zmirom godi. 2) V spomin na temo, ki je tri ure cel svet pokrivala, kadar je Kristus na križu visel. 3) Dokazati, kako cerkev žaluje zavoljo Jezusovega terpljenja.

Zakaj se vgasujejo luči ena za drugo, ki so na trivoglat lesen svečnik postavljene, in tiste, ki so na oltarju, med tem, ko duhovni molijo?

Ker so, kakor smo že povedali, v pervih časih cerkve zornice ob zori molili, in so luči eno za drugo gasili, kakor se je dan bolj bližal; zato se to še dan današni v ti spomin dela. Da se pa luči pogašajo, še tudi nekaj skrivnega pomeni. To pomeni namreč, 1) da se ima sadaj naše veselje zmirom bolj manjšati, naša žalost pa naraščati, kolikor se bolj spominu Jezusove smerti bližamo; 2) da so o času Kristusovega terpljenja in smerti njegovi apostelni in učenci, ktere je On sam luč sveta imenoval, ga eden za drugim zapuščali; 3) da je pri Jezusovej smerti tema zemljo zakrivala; 4) da so Judje, kteri so od napuha bili oslepleni, da niso Kristusa spoznali za Odrešenika sveta, po njegovej smerti v naj večjo temo terdovratne nevere zabredli.

Kaj pomeni sveča, ktera se goreča nese za oltar, in potem zopet nazaj prinese po dokončanih molitvah?

Ona pomeni Kristusa, kteri je po svojej človeškej naturi scer umerl in tri dni v grobu ležal, na tretji dan pa vender iz lastne moči iz groba prišel kot prava luč sveta

Zakaj se na konec zornic s lesom ropoče?

To je bilo nekdaj znamnje, da je služba božja končana; lahko se pa tudi pod tem zastopi potres pri Jezusovej smerti.

Pazka. V stolnih cerkvah dans škofje blagoslovijo in posvečujejo sveto križmo in sveto olje, ki se rabijo k mazilenju pri svetem kerstu, pri birmi, pri mašnikovem žegnovanju in pri poslednjem olju, kakor tudi pri posvečenju oltarskih kamnov in kerstne vode. Zahvalimo se Jezusu, da je postavil te svete zakramente, pri kterih se rabijo te svete mazila!

Kako se je treba dans zaderžati pri službi božjej?

Ker katolška cerkev ti dan obhaja obletnico postavljenja najsvetejšega zakramenta oltarja, pojdi, o kristjan! in poklekni pobožno pri službi božjej, in pa v duhu si živo pred oči postavi, da je tvoj božji Učitelj in Izveličar Jezus v resnici in živo tukaj pričujoč. — Moli ga kot Sina božjega, ki je k nam na svet prišel in se učlovečil. Občuduj njegovo ljubezen, da je leti presveti zakrament postavil, zato da zamore vedno pri nas biti, in zahvali se mu za vse neprecenljive gnade, ki si jih ti in toliko milionov katolških kristjanov prejel v tem presvetem zakramentu.

Navk za veliki petek.

Leti dan je bil nekdaj Judom *dan pripravljanja* na velikonočni praznik, [1]) nam Kristjanom pa je obletnica smerti in pokopa Gospoda našega, ki se je ti dan ko večni veliki duhovnik in ko daritev za odrešenje sveta na križu daroval. [2])

---

1) Hebr. 7, 26. 36. 2) Mat. 27, 62.

Zakaj imamo mi kristjani ti dan v tolikej časti?

Mi kristjani imamo ti dan v velikej časti, ker je naj imenitniši dan od začetka do konca sveta; je dan, na kterem so se naj veči in v večnost segajoči sklepi božji spolnili, kakor je to Jezus sam na križu izgovoril, ko je rekel: „Dopolnjeno je!“ Ker ti dan je bil On od Judov nevernikom izdan, bičan (gajžlan), s terjnem kronan, zasmehovan in zasramovan, s križem obložen in na goro Kalvario peljan, in ondi v sredi med dvema razbojnikoma na križ pribit. Tukaj je s svojo grenko smertjo pregrešnega človeka odrešil in tako svoje veliko delo dopolnil.

Zakaj je pač Kristus tolikajn terpel za naše odrešenje?

On je tolikanj terpel zato, da nam je pokazal: 1) koliko zlo in kaka hudoba da je greh, zavoljo kterega mu je bilo toliko terpeti, da je pravici božjej zadostil; 2) da nam je pokazal svojo nezmerno ljubezen do nas, ker je za nas vso svojo sveto kri do sadnje kaplice prelil; 3) da ni samo za nektere, ampak sa *vse* ljudi zadostil, in scer preobilno, zato da se nobeden ne pogubi, temuč da vsi živlenje zadobé. — Premišluj dans in vsaki dan Kristusa, ki na križu visi, in glej, kako strašno Bog greh štrafa, ker ni prizanesel svojemu Edinorojenemu, kteri je le naše grehe na-se prevzel, in je moral tako grozovitno smert storiti. Kakošno smert si še le ti si zaslužil, ako greha ne sovražiš in ga ne popustiš?! —

Zakaj obhaja cerkev tako tiho spomin Kristusovega terplenja?

To se zgodi, verne spodbosti, da se naj Izveličarju za odrešenje spodobno zahvalijo in jih ganiti, da naj Jezusovo terplenje tiho premišljujejo in njega serčno ljubijo, ki jih je ljubil do smerti na križu. Zato je, pravi sveti Krizostom [1]), že sveti Pavl zaukazal, ti dan obhajati; in kristjani so ti dan vselej obhajali z naj večjo žalostjo in naj ostrejšim postom.

---

1) Hom. de Cruce.

Zakaj ne obhajamo mi velikega petka tako praznično, kakor protestanti?

Zato ne storimo mi tega, ker je naša žalost zavoljo smerti Jezusove tako velika, da ne moremo tega dneva veselo praznovati; saj je pri Jezusovej smerti tudi cela natora žalovala, solnce je otemnelo, zemlja se je potresla, skale so pokale. Seer se pa tudi katolški kristjan dans veseli gnade, da je ga Kristus odrešil, toda on je prepričan, da njegovo veselje samo ne more dopasti Gospodu, ako si ne prizadeva, si tega Jezusovega terplenja in smerti prilastiti s tim, da svoje grehe obžaluje, se resnično poboljša in ojstro pokoro dela; in ravno to je sveti namen naše cerkve, ko se pri današnej službi božjej tako žalostno in tiho vede.

Zakaj se ne prižgejo luči od začetka službe božje?

Luči se od začetka ne prižgejo v skrivnostni spomin, da je dans luč sveta, bi djal, vgasnila, ko je božji Učitelj in Odrešenik na križu umerl.

Zakaj se dans mešnik pred oltarjem na svoj obraz vleže?

Zato da bi mi z njim v velikej ponižnosti in spokorjeno premišljevali, kako je Odrešenik zavoljo naših grehov na križu umerl, in da mi nismo vredni svojih oči kviško povsdignuti.

Zakaj se dans služba božja z dvema beriloma začne?

V znamnje, da je Kristus umerl za Jude in za nevernike. Pervo berilo je iz Ozeja [1]) preroka, in drugo iz 2. Mojzesovih [2]) bukev, ki se nanašate na kervavo smert neomadežvanega jagneta, s ktero je nas On od naših grehov ozdravil in smerti odrešil.

Po pervem berilu moli mašnik tole molitev:

O Bog! kteri si Judeža zavoljo njegove pregrehe štrafal, in razbojnika za njegovo pričanje poplačal, daj nam tvojo milost občutiti, da, kakor je Jezus Kristus naš Gospod, v svojem terplenji obema, vsakemu posebej po za-

1) Ozea 6, 1—6. 2) 1. Mojz. 12, 1—11.

služenji povernil, tako tudi nam staro zmoto odvzame, in nas gnade svojega vstajenja deležne stori, kteri s tebo živi i. t. d.

Potem sledi *pasion* ali terplenje Jezusa Kristusa, kakor ga je popisal sveti Janez. Na to moli mašnik za edino pravo in zveličavno cerkev, zato da bi se vedno bolj razširila in se v miru in edinosti ohranila; za papeža, da bi srečno in slavno sv. cerkev vladal; sa škofe, mašnike, vse duhovske stanove in za ljudstvo, da bi Bogu pošteno v kerščanstvu služili; za tiste, ki so se vnovič spreobernili k našej svetej veri, zato da bi vedno bolje sv. vero spoznovali in brumno živeli; za oblastnike, vladarje, ki so pokrovitelji in brambovci cerkve, da bi njih podložni njim bili zvesti in v pokorščini vdani; za vse nesrečne, da bi se jih Bog usmilil; za krivoverce in odločene, da bi od zmote nazaj k resnici svete katolške vere se vernuli; za Jude, da bi bili razsvetleni v svojej slepoti; za nevernike, da bi popustili svoje malike in verovali na *enega* pravega Boga. Pred vsako molitvijo pravi mašnik *Oremus* (molimo) in *flectamus genua* (pokleknimo). Se poklekne, in na besedo *levate* (vstanite), se spet vstane; samo pri molitvi za Jude, mašnik ne poklekne, ker so Judje v poklekvanju Kristusa zasramovali. Ker je dans Kristus na križu za vse ljudi molil, zato hoče cerkev, da tudi mi za vse ljudi molimo. Moli tadaj:

O Gospod Jezus! ki si na križu v naj silniših bolečinah in na glas molil za vse ljudi, mi te ponižno prosimo za tvojega namestnika, rimskega papeža I. I., za našega škofa I. I., za vse mašnike in duhovnike vsih stanov in redov, za cesarja, našega kralja in vse vladarje, za vse spreobernjence, za vse tiste, ki so v stiskah in težavah, za vse katolške kristjane, da jih ti v pravej veri ohraniš in poterdiš, zato da vsak po svojem stanu in poklicu tebi zvesto služiti zamore. Prosimo te tudi za vse krivoverce in tiste, ki so od naše cerkve odločeni; za Jude in nevernike, zato da jih ti vse v tvojo sveto cerkvo vzameš in v večno zveličanje pripeljaš. Amen.

Kaj stori mašnik, ko te molitve dokonča?

Mašnik gre po opravljenih molitvah od oltarja na levej strani doli; vzame zagernjeno podobo križanega Jezusa, ki je bila za oltarjem, jo proti pričujočemu ljudstvu obernjen enmalo odgerne, da se vidi glava podobe križanega Jezusa, in zapoje z nizkim glasom: „*Ecce lignum crucis*“, to je: „glejte les križa, na kterem je bil za nas razpet Izveličar sveta.“ *Kor* ali pevci odgovoré: „*Venite adoremus*“, to je: „pokleknimo prednj in molimo ga!“ In zdajci vsi poklekenejo, Jezusa počastiti, ki je za nas na križu umerl. Zdaj stopi mašnik enmalo naprej od vogla oltarja, in potem na sredo oltarja. V drugič odgerne vso desno stran, v tretjič pred oltarjem pa cel križ; vsakokrat enmalo višej križ in zraven tudi glas povzdigne, prepevaje: *Ecce lignum crucis.*

Tako ima podoba križanega Jezusa, ktera je bila od tihe nedele sem zakrita pred našimi očmi, zdaj nam globej v serce seči in nas opomniti, da je bila vera v križanega Jezusa naj poprej v Judeji oznanena, in potlej zunej Judeje po vsem svetu. Trikrat se počasti Jezus, ker je bil trikrat zasramovan, namreč v dvorišču velkega duhovnika, v Pilatovej hiši in na Kalvarii. — Potem postavi mašnik na evangeljskej strani križ na mesto, ki je za to pogerneno in pripravleno, kar pomeni Jezusov pokop. Zdaj gre nekaj korakov preč na stran, izuje čevlje, kakor je nekdaj Mojzes storil, kadar se je hotel Bogu bližati. Kleče Jezusovo terplenje premišljuje, potem vstane in se enmalo naprej pomakne, poklekne vdrugič, in potem pri križu vtretjič. Tukej moli ponižno Jezusa, premišluje njegovo neskončno ljubezen, ktera ga je, nas grešnike odrešiti, na križ in v grob pripravila, in poljubi (kušne) spoštovavno v duhu Jezusove rane, ki jih je zavoljo nas dobil. Med tem ko mašnik in drugi dukovniki križ tako časté, pojejo pevci *očitanje*, neko žalostno pesem, in vmes ponavljajo po latinsko in po gerško prepevaje téle besede: „O sveti Bog! Sveti Vsigamogočni! Sveti Večni! usmili se nas!“ V tej žalostnej pesmi očita Jezus Kristus ves ljubezniv ljudstvu, ki ga križa, kako gerdo krivično in nehvaležno ono ravna. To tudi nas zadene, ker Jezusa z svojimi grehi tolikrat vnovič križamo. Zato se imenuje ta pesem *očitanje*, in se poje tako dolgo, dokler dukovniki križ časté. Potem se poje od svetega Fortunata zložena hvalna pesem Jezusu Kristusu v čast,

ker je na križu sovražnika našega zveličanja premagal; s to pesmijo hvalimo Jezusa za to neprecenjeno dobroto, ki je jo skazal.

Pojdi tjekej tudi ti, moj kristjan! poklekni trikrat pred podobo križanega Jezusa, ki je za te na križu umerl, in zdaj kot tvoj zmagovavni odrešenik v nebesih na desnici Boga Očeta sedi, in ga ponižno moli, ter ga s stertim sercom prosi, da ti odpusti vse grehe, s katerimi si ga razžalil, kušni (poljubi) s serčno ljubeznijo njegove svete rane, in obljubi mu, da boš vse ljudi, tudi sovražnike, po njegovem izgledu ljubil in v djanji pomagal vsim, ki so v revah in težavah.

Kaj se godi po tem?

Kadar so duhovniki Kristusa križanega molili in pesmi odpeli, gredo v procesii do kraja, kamur so včeraj posvečene in v kelihu shranjene hostije položili, jih prenesejo na veliki oltar, prižgejo kadilo v znamnje časti in molitve, in po nekih kratkih molitvah mašnik eno hostijo z desno roko povzdignejo, jo koj razlomijo, en kosek denejo po navadi v kelih; potem se obhajajo in slednič ko še kratko zahvalno molitvico zmolijo, grejo izpred oltarja.

Ali se dans ne bere sveta maša?

Dans se ne mašuje, ker se ne posveti kruha in vina; v ravno tem obstoji daritov sv. maše. Dans se le ena včeraj posvečenih hostij povzdigne in pri obhajilu vžije, druga se pa shrani in v monštranco postavi.

Zakaj se dans ne mašuje?

Dans se ne mašuje, ker je ti dan Jezus Kristus kot veliki duhovnik po Aronovem redu sebe samega kervavo daroval na lesu svetega križa, zato se ne spodobi, da se dans njegova darivna smert tudi nekervavo v svetej maši ponovi. Sveta maša je tudi razun tega daritev veselja in tolažbe, in se dans tudi zavoljo žalosti opusti.

Zakaj se v tako imenovanem svetem grobu sveti zakrament postavi, da ga naj vsi molijo?

Verne kristjane opomniti, da morajo posebno današni dan Izveličarja zahvaliti za njegovo britko terplenje in smert

ga za opuščanje prositi vsih grehov, s kterimi so ga do zdaj razžalili in s kterimi ga ljudje še vedno razžaljujejo, ga moliti kot pravega božjega Sina, Edinega srednika med Bogom in med nami, in ga prositi, da daj vse ljudi razsvetli s svojo lučjo, zato da ne bodo v temi grehov tavali, temuč za njim hodili in se njegovega večnega nebeškega veličastva vdeležili; zavoljo tega gori tudi okoli naj svetešega zakramenta toliko razno barvnih lučic.

Kaj se more dones še posebno pobožnega in dobrega opraviti?

Razun tega da Jezusa Kristusa v svetem grobu obiščemo in molimo, se dans lahko tudi sveti križev pot moli, Gospodovo terplenje premišluje in k sercu vzame, kakor, pravi sveti Avgustin: „Glej na rane Jezusove, ki na križi visi, glej kri vmirajočega, ceno Odrešenika! Svojo glavo je nagnul, nas vse poljubiti, svojo stran je odperl, nas vse ljubiti, svoje roke je stegnul, vse objeti, celo svoje telo je dal, nas vse odrešiti. Premišluj, kaj je to, zato da bo On popolnoma v tvojem sercu gospodaril, ki je za te na križ pribit.“

Navk, kako premišlevati britko terplenje Jezusa Kristusa.

„Kristus je za nas terpel, in vam izgled zapustil, da hodite po njegovih stopinjah.“ 1. Pet. 2, 21.

„Od kod to pride, piše sveti *Alfons Liguori*, da toliko vernih Jezusa na križi gleda, brez da bi jim to serce prebodlo. K večemu pridejo veliki teden v cerkev, in so pri službi božjej, kjer se spomin njegove smerti obhaja, toda njih serce je merzlo, brez da bi hvaležnosti občutili, kakor da bi se obhajal spomin na prigodbo, za ktero jim ni nič mar. Ali morebit ne vejo ali ne verujejo kar nam evangeli od Jezusovega terplenja pravi! Se ve, da vejo in da verujejo, pa ne primislijo vse to. Nemogoče je, da bi človek, ki to veruje in premišluje, ne bil od ljubezni do Boga vnet, kteri je iz ljubezni do njega terpel in umerl.“ Zakaj pa, se zamore tukej še na dalej prašati, zakaj ima vender veliko njih, kteri zares premišlujejo terplenje Jezusovo in njegovo smert, od tod tako malo koristi in dobička za svojo dušo? Zato, ker si

ne prizadevajo premišlevati, kar je On terpel, in posnemati, kar je On nas v svojem terplenju učil in pokazal.

„Kristusov križ, pravi sveti Avgustin, ni le postelja umirajočih, temuč tudi leca učečih.“[1]) Križ ni le postelja, na kterej Kristus umerje, temuč tudi leca, iz katere On nas uči, kaj imamo delati, kaj *posnemati*. Leto tadaj: čednosti *posnemati*, ki jih je Jezus v svojem terplenji in v svojej smerti v naj višjej stopni nas učil in pokazal, bodi naš posebni namen pri premišlevanju Kristusovega terplenja, to bodi naša naj perva skerb; toda ravno tega ne storê mnogi tistih, ki scer radi grozno terplenje Kristusovo premišlujejo in časte. Navadno se jim že dovolj zdi, da je njih serce omečeno in žalostno, ko vidijo Jezusa tolikanj groznih bolečin prenašati, pa ne gledajo in ne premišlujejo dalej, kako ponižno, kako poterpežlivo, krotko, ljubeznivo itd. On vse to terpi, in torej si tudi ne prizadevajo terdno skleniti, da hočejo tudi oni ravno tako se ravnati. Da pa ti kerščanska duša! terplenje in smert Jezusa Kristusa ne bodeš zastonj premišljevala, temuč iz tega naj večji dušni dobiček zadobila, poslušaj, kaj pobožni služabnik božji, *Alfons Rodriguez* o tej reči pravi in uči:[2])

„Kadar skrivnosti terplenja Jezusa Kristusa premišlujemo, si moramo prizadevati, da se naše serce pri tem vname in goreče postane, posnemati Kristusove čednosti; zato moramo počasi in pazlivo vsako čednost posebej premišlevati in pretuhtati, v svojem sercu jo ljubiti in po njej hrepeneti, pri tem terdno skleniti, jo v djanju posnemati, njej nasprotni greh pa sovražiti in studiti. Tako n. pr. če premišlujes, kako je Pilat Jezusa v smert na križu obsodil, premisli naj prej dobro Jezusovo ponižnost, ki se je tako močno ponižal in dasiravno nedolžen, vendar molče slušal in na se vzel, ko ga je clo nevernik krivično obsodil v sramotlivo smert na križu. Tukej vidiš, kako se je Jezus obnašal in kako moraš tudi ti sam sebe zaničevati, vse zamere, krive sodbe, obrekovanja poterpežlivo prenašati in se jih tudi veseliti, zato da Kristusa posnemaš. Zato da se pa tvoje serce pri premišlevanju Jezusovega terplenja tako vname in da zamoreš take sklepe delati, premišluj pri vsakej skrivnosti nasledne reči:

---

1) Tract. 119. in Joan. 2) V bukvah; Vadba Popolnosti. 4. del

Pervič, kdo je ti, ki terpi? On je naj nedolžniši, naj svetejši, naj ljubeznivši, je edinorojeni Sin Vsegamogočnega Očeta, Gospoda nebes in zemlje. *Drugič*, kaj terpi On odznotrej na duši, in odzunej na telesu? *Tretjič*, kako terpi On vse te bolečine, kako poterpežlivo, ponižno, krotko, ljubeznivo itd. prenaša On vse zaničevanje, vso sramoto? *Četertič*, za koga terpi On? Za vse ljudi, kteri so že umerli, kteri še živè ali bodo še rojeni, za svoje sovražnike in za tiste, kteri so ga križali, in za vsakega človeka posebej. *Petič*, od koga terpi Jezus? Od Judov in nevernikov, od vojakov, beričev in rabelnov, od hudiča in od vsih hudobnih posvetnjakov in grešnikov noter do konca sveta, kteri so bili vsi takrat v duhu zedinjeni s Jezusovimi sovražniki in so ga martrati in križati pomagali. *Šestič*, zakaj terpi Jezus? zato da zbriše grehe celega sveta, da plača dolg vsih grehov, da božjej pravici zanje zadosti, da nebeškega Očeta zopet z nami spravi, da nam nebesa odpre, da nam svoje neskončne zasluge podari, in s tem moč podeli, po poti proti nebesom brez nevarnosti hoditi. Ko te reči premišluješ in scer pri vsakej skrivnosti Jezusovega terplenja posebej, je to, da Jezusa posnemaš, da delaš, kakor je storil, to je naj pervo, in ravno to moraš vedno pred očmi imeti. To je potrebniše in koristniše kot vse drugo premišlevanje. Zakaj Jezusa posnemati, in po njem se ravnati, to se še le pravi keršansko živeti. Kadar tadaj Jezusovo terplenje premišluješ, imej vsakrat njegov izgled živo pred svojimi očmi, premisli kar ravno na njem vidiš, in poprašaj se ali tudi ti tako delaš ali pa se morebiti ravno nasprotno obnašaš? Ako je pri tebi taka, da ne hodiš za Jezusom, obžaluj ponižno svoj greh, obudi v sebi gorečo željo po čednosti, ki je temu grehu ravno nasproti, terdno skleni, zanaprej v tej čednosti se vaditi, in ti greh izkoreniniti, in prosi Gospoda za gnado in pomoč, da zamoreš dopolniti, kar si sklenul.

Tako še le bo premišlevanje Jezusovega terplenja za te velika sreča in dušni dobiček in tako še le boš Kristusu podoben; zakaj po besedah pobožnega Ljudevika iz Granade je naj večja čast in kinč za kristjana, podobnemu biti Kristusu, svojemu božjemu Učitelju, ne tako, kakor mu je hotel podoben biti Lucifer; temuč tako, kakor nam je On sam pokazal, ko je djal: Jaz sim vam dal izgled, da tudi vi tako storite, kakor sim jaz vam storil.“

Pasion

ali terplenje Gospoda našega Jezusa Kristusa po spisu vsih štirih evangelistov.

Približeval se je praznik opresnih kruhov, kteri se imenuje velika noč. In Jezus je rekel svojim učencom: Veste, da bo čez dva dni velika noč, in Sin človekov bo izdan, da bo križan. In veliki duhovni in pismarji so iskali, kako bi Jezusa umorili. Takrat so se zbrali veliki duhovni in starašini ljudstva v dvor velikega duhovna, kteri je bil imenovan Kajfež; in so se posvetovali, da bi Jezusa z zvijačo vjeli in umorili; bali pa so se ljudstva. Rekli so: Nikar v praznik, da kje hrup med ljudstvom ne vstane. Satan pa je šel v Judeža, kteri se je imenoval Iškarjot, ki je bil eden zmed dvanajsterih. In je šel in govoril z velikimi duhovni in z poglavarji, kako bi jim ga izdal, in jim je rekel: Kaj mi hočete dati, in jaz vam ga bom izdal? Oni pa, ko so to slišali, so se obveselili, in so mu obljubili trideset srebernikov. In je besedo dal. In je iskal priložnosti, da bi jim ga izdal brez hrupa.

Prišel je pa pervi dan opresnih kruhov, ob kterem se je moralo klati velikonočno jagnje. Tedaj so pristopili učenci k Jezusu in so mu rekli: Kam hočeš da gremo, in ti pripavimo, da boš jedel velikonočno jagnje? In pošlje dva svojih učencov, Petra in Janeza, in jima je rekel: Pojdita v mesto in vaju bo srečal človek, kteri ponese verč vode; pojdita za njim v hišo, v ktero gre, in recita hišnemu gospodarju: Učenik ti reče: Moj čas je blizo, pri tebi hočem imeti veliko noč z svojimi učenci. Kde je moja gostivnica, kjer bom velikonočno jagnje z svojimi učenci jedel? In on vama bo pokazal veliko obednico pogernjeno; ondi nam pripravita. In njegova učenca gresta in prideta v mesto, in najdeta, kakor jima je bil povedal; in sta pripravila velikonočno jagnje.

Ko se je bil pa večer storil, je prišel z dvanajsterimi. In kadar je ura prišla, je k jedi šel, in dvanajsteri aposteljni

z njim. In jim je rekel: Iz serca sim želel to velik onočno jagnje jesti z vami, preden terpim. Zakaj povem vam, da od zdaj ga ne bom več jedel, dokler ne bo dopolnjeno v Božjem kraljestvu. In je vzel kelih, ter je zahvalil in rekel: Vzemite in razdelite si med seboj. Zakaj povem vam, da ne bom pil od tertnega sadu, dokler božje kraljestvo ne pride.

In ko so večerjali, vstane od večerje, in dene iz sebe svoje oblačilo, in vzame pert, ter se opaše. Potlej vlije vode v medenico, in začne umivati učencom noge, in brisati z pertom, z kterim je bil opasan. Pride tedaj k Simonu Petru. In Peter mu reče: Gospod! ti meni noge umivaš? Jezus je odgovoril in mu rekel: Kar jaz delam, ti zdaj ne veš, vedil pa boš potlej. Peter mu reče: Ne boš mi umival nog vekomaj ne. Jezus mu je odgovoril: Ako te ne umijem, ne boš imel deleža z menoj. Simon Peter mu reče: Gospod ne samo nog, ampak tudi roke in glavo. Jezus mu reče: Kdor je umit, ne potrebuje, kakor da noge umije, ampak je ves čist. Tudi vi ste čisti, pa ne vsi. Vedil je namreč, kdo je, kteri ga bo izdal; zato je rekel: Niste vsi čisti.

Po tem, ko jim je bil noge umil, in vzel svoje oblačila, se je spet k mizi usedel in jim rekel: Veste, kaj sim vam storil? Vi me kličete: Učenik in Gospod! in prav pravite, sim tudi. Ako sim tedaj jaz Gospod in Učenik vam noge umil, morate tudi vi eden drugemu noge umivati. Zgled namreč sim vam dal, da ravno tako, kakor sim jaz vam storil, tudi vi storite. Resnično, resnično vam povem: Hlapec ni vekši, ko njegov gospod; ne poslanec vekši, ko tisti, kteri ga je poslal. Ako to veste, blagor vam bo, če bote to storili. Ne rečem od vas vsih; jaz vem, ktere sim izvolil. Ali da se dopolni pismo: Kteri z menoj kruh je, bo vzdignul zoper me svojo peto. — Zdaj vam to povem, preden se zgodi, da kadar se zgodi, verujete, da sim jaz. Resnično, resnično vam povem: Kdor sprejme, kterega pošljem, mene sprejme; kdor pa mene sprejme, sprejme njega, kteri me je poslal. In ko je bil Jezus to izrekel, je v duhu žalosten

bil, in je pričal in rekel: Resnično, resnično vam povem: Eden zmed vas me bo izdal, kteri je z menoj. Učenci so se tedaj eden drugega pogledovali pomišljevaje, od kterega da govori. In silno žalostni so začeli sleherni reči: Gospod! ali sim jaz? On pa je odgovoril in rekel: Kteri pomaka z menoj roko v skledo, ti me bo izdal. Sin človekov gre sicer, kakor je pisano od njega; tode gorje tistemu človeku, po kterem bo Sin človekov izdan! Bolje bi mu bilo, da bi ne bil rojen tisti človek. Eden pa njegovih učencov, kterega je Jezus ljubil, je slonel na Jezusovih persih. Temu je tedaj pomignul Simon Peter in mu je rekel: Kdo je, od kterega govori? On tedaj se nasloni na persi Jezusove in mu reče: Gospod! kdo je? Jezus je odgovoril: Tisti je, kteremu bom jaz pomočen kruh podal. Judež pa, kteri ga je izdal, je odgovoril, rekoč: Učenik! ali sim jaz? Mu reče: Ti si rekel. In je pomočil kruh, in ga dal Judežu Iškarjotu Simonovemu. In po grižljeji je šel satan v nja. Jezus mu tedaj reče: Kar misliš storiti, stori berž. Nobeden teh pa, kteri so pri mizi bili, ni vedel, čimu mu je to rekel. Eni namreč so menili, ker je Judež mošno imel, da mu je Jezus rekel: Kupi, kar za praznik potrebujemo, ali da bi kaj ubogim dal.

Kadar so pa večerjali, je vzel Jezus kruh, in ga je posvetil in razlomil, ter dal svojim učencom, in je rekel: Vzemite in jejte, to je moje telo, ktero je za vas dano. In je vzel kelih, je zahvalil, in jim dal rekoč: Pite iz njega vsi! To je moja kerv nove zaveze, ktera bo za njih veliko prelita v odpuščanje grehov. — To storite v moj spomin. In so pili iz njega vsi.

Ko je bil Judež odšel, je Jezus rekel: Zdaj je Sin človekov poveličan, in Bog je poveličan v njem. Ako je Bog v njem poveličan, ga bo Bog tudi sam v sebi poveličal; in zdajci ga bo poveličal. Otročiči! še malo časa sim pri vas. Me bote iskali, in kakor sim Judom rekel: Kamor jaz grem, vi ne morte priti, tudi vam zdaj rečem. Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj. V tem bodo vsi spoznali, da

ste moji učenci, ako bote ljubezen imeli med seboj. In ko so bili zahvalno pesem speli, so šli na oljsko goro.

Simon Peter mu reče: Gospod! kam greš? Jezus je odgovoril: Kamor jaz grem, zdaj ne moreš za menoj iti; potlej pa pojdeš za menoj. Peter mu reče: Zakaj ne morem zdaj za teboj iti? Gospod pa je rekel: Simon, Simon! glej! satan vas je hotel imeti, da bi vas presejal kakor pšenico. Jaz pa sim prosil za te, da ne jenja tvoja vera; in ti, kadar se boš nekdaj spreobernul, poterdi svoje brate. Peter pa mu je rekel: Gospod! s teboj sim privavljen v ječo in v smert iti. Svoje življenje bom za te postavil. Jezus mu je odgovoril: Svoje življenje boš za me postavil? Resnično, resnično ti povem, da nocoj to noč, preden bo petelin dvakrat zapel, me boš trikrat zatajil. Vsi se bote pohujšali to noč nad menoj; zakaj pisano je: Bom udaril pastirja, in razkropile se bodo ovce. Kedar vstanem, pojdem pred vami v Galilejo. Peter mu reče: Da bi se ravno vsi pohujšali nad teboj, jaz vendar ne. Jezus pa je rekel: Povem ti Peter! petelin ne bo dans pel, preden trikrat utajiš, da me poznaš. On pa je še več govoril. Ako bi mi bilo tudi umreti s teboj, te ne bom zatajil. Ravno tako so pa tudi vsi rekli. Jezus jih je pa milo tolažil in učil: Vaše serce naj se ne prestraši. Verujete v Boga, tudi v me verovajte. V hiši mojega Očeta je veliko prebivališč. In ko odidem in vam mesto pripravim, bom spet prišel, in vas bom k sebi vzel, da bote tudi vi, kjer sim jaz. In jaz bom Očeta prosil, in vam bo drugega Učenika dal, da pri vas ostane vekomaj. Ne bom vas zapustil sirot. — Jaz sim prava vinska terta, vi mladike. Ako ostanete v meni, in moje besede v vas ostanejo, prosite, kar koli hočete, in se vam bo zgodilo. Ako vas svet sovraži, vedite, da je mene poprej sovražil ko vas. To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sim vas jaz ljubil. Ko bi bili iz sveta, bi svet svoje ljubil; ker pa niste iz sveta, ampak sim vas jaz odbral, torej vas svet sovraži. Spomnite se besed, ktere sim vam jaz govo-

ril: Hlapec ni veči, kakor njegov gospod. Ako so mene preganjali, bodo tudi vas preganjali. Iz s-hodnic vas bodo devali, ura clo pride, da bo vsak, kteri vas umori, menil, da Bogu službo stori. Tega pa vam od začetka nisim pravil, ker sim bil pri vas. In zdaj grem k njemu, kteri me je poslal, in nobeden zmed vas me ne vpraša: Kam greš? Temuč, ker sim vam to govoril, je žalost napolnila vaše serce. Ali jaz vam resnico povem: Za vas je dobro, da jaz grem. Zakaj ako ne grém, Troštar ne bo k vam prišel, ako pa grem, vam ga bom poslal. Še malo, in me več ne bote vidili, in spet malo, in me bote vidili, ker grem k Očetu. Resnično, resnično vam povem, da bote jokali in žalovali, svet pa se bo veselil; vi bote žalovali, ali vaša žalost se bo v veselje spreobernila; spet vas bom vidil, in vaše serce se bo veselilo, in vašega veselja vam ne bo nihče vzel. Na svetu bote britkost imeli; ali zaupajte, jaz sim svet premagal. To je Jezus govoril, in je vzdignul oči v nebo in je rekel: Oče, ura je prišla; poveličaj svojega Sina, da tvoj Sin tebe poveliča: Jaz prosim za-nje, za te, ktere si mi dal, ker so tvoji. Sveti Oče ohrani jih v svojem imenu. Ne prosim, da bi jih iz sveta vzel, ampak da bi jih hudega varoval. Pa ne prosim samo za nje, ampak tudi za tiste, kteri bodo po njih besedi v mene verovali. Da bodo vsi eno, kakor ti Oče v meni, in jaz v tebi, da bodo tudi oni v nas eno. Oče! hočem da bodo tisti, ktere si mi dal, tudi z menoj tam, kjer sim jaz, da moje veličastvo vidijo.

Ko je bil to izgovoril, je šel s svojimi učenci čez potok Cedron, in je šel po navadi na oljsko goro. Za njim pa so šli tudi učenci. Tedaj je prišel z njim na pristavo, ki se jej pravi Getzemani, kjer je bil vert, v kterega je šel on in njegovi učenci. Vedel je pa tudi Judež, kteri ga je izdal, ti kraj, ker je Jezus s svojimi učenci pogosto tje hodil. Kadar je Jezus na mesto prišel, jim je rekel: Sedite tukaj, da grem tje, in molim. Molite, da ne pridete v skušnjavo. In vzame s seboj Petra, in Jakoba, in Janeza; in začne pre-

strašen, žalosten in otožen biti, in jim reče: Moja duša je žalostna do smerti; ostanite tukaj in čujte. In je malo naprej šel, in se je odtegnul od njih ljučaj kamna, in je na kolena padel, in molil rekoč: Moj Oče! ako je mogoče, vzemi ti kelih od mene, vendar ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi. In pride k svojim učencom, in jih najde spati, in reče Petru: Simon, spiš? Nisi mogel eno uro čuti? Čujte in molite, da ne padete v skušnjavo. Duh je sicer voljan, ali meso je slabo. Spet je vdrugič šel, in molil, rekoč: Oče moj! ako ne more ti kelih memo iti, kakor da ga pijem, naj se zgodi tvoja volja. In ko se je vernul, jih je spet najšel spati (njih oči namreč so bile trudne) in niso vedili, kaj bi mu odgovorili. In jih je popustil, in spet šel, in tretjič molil, in ravno tiste besede govoril. Prikazal se mu je pa angel iz nebes, kteri ga je pokrepčal. In ko so ga smertne težave obšle, je priserčniše molil. Njegov pot pa je bil, kakor kervave kaplje tekoče na zemljo. In pride vtretjič k svojim učencom, in jim reče: Spite zdaj in počivajte! Dosti je; ura je prišla, glejte! Sin človekov bo izdan v roke grešnikov. Vstanite, pojdimo! kteri me bo izdal, je blizo.

In ko je še govoril, glej! je Judež, eden dvanajsterih prišel, in z njim straža in velika množica služabnikov od velikih duhovnov in farizejov s meči, in koli, s svetili, in baklami, in orožjem. Dal jim je bil pa njegov izdajavec znamnje, rekoč: Kterega bom kušnul, tisti je, njega primite, in peljite ga varno. In ko je bil prišel, je šel pred njimi, in berž je k Jezusu stopil, in je rekel: Zdrav bodi Učenik! in ga je kušnul. In Jezus mu je rekel: Prijatel! čemu si prišel? Judež! s kuševanjem izdaš Sina človekovega? In Jezus, ki je vedel vse, kar je imelo čez nja pride, je naprej stopil, in je rekel: Koga iščete? So mu odgovorili: Jezusa Nacareškega. Jezus jim reče: Jaz sim. Stal je pa tudi Judež pri njih, kteri ga je izdal. Kadar jim je rekel: Jaz sim, so odstopili in padli na zemljo. Spet jih je tedaj vprašal: Koga iščete! Oni so pa rekli: Jezusa Nacareškega. Jezus je od-

govoril: Povedal sim vam, da sim jaz; ako tedaj mene iščete, pustite te iti. — Da so se dopolnile besede, ktere je rekel: Ktere si mi dal, nisim nobenega zmed njih zgubil.

Tedaj so pristopili, in roke na Jezusa vergli, in ga prijeli. Kadar so ga, kteri so bili okoli njega, vidili, kaj ima biti, so mu rekli: Gospod! ali naj mahnemo s mečem? Simon Peter tedaj, ki je meč imel, ga je izderl, in je mahnul po hlapcu velikega duhovna, in mu je odsekal desno uho. Hlapcu pa je bilo ime Malhuz. Jezus pa je odgovoril in rekel: Jenjajte od tega. In se je njegovega ušesa doteknul in ga je ozdravil. Tedaj je Petru rekel: Vtakni svoj meč v nožnico; zakaj vsi, kteri za meč prijemajo, bodo z mečem končani. Ali meniš, da ne morem prositi svojega Očeta, in mi bo poslal več ko dvanajst legijonov angelov. Ne bom li pil keliha, kterega mi je Oče dal? Kako se bodo tedaj dopolnile pisma, ker se mora tako zgoditi? Straža tedaj, in poglavar in hlapci Judov so Jezusa popadli, in so ga zvezali. Tisto uro je Jezus velikim duhovnom in poglavarjem tempelnja in starašinom, ki so nad nja prišli, rekel: Kakor nad razbojnika ste prišli z meči in z koli me lovit; vsak dan sim sedel pri vas, in učil v tempeljnu, in me niste prijeli; tode to je vaša ura in oblast teme. Pa to vse se je zgodilo, da se dopolnijo pisma prerokov. Tedaj so ga njegovi učenci zapustili, in so vsi zbežali.

In kteri so Jezusa ujeli, so ga peljali pervič k Anazu, bil je namreč tast Kajfeža, kteri je bil veliki duhoven tisto leto. Bil je pa Kajfež tisti, kteri je bil Judom svet dal, da je bolje, da en človek umerje za ljudstvo.

Kteri so Jezusa vjeli, so ga peljali potem h Kajfežu velikemu duhovnu, kjer so se bili pismarji in starašini sošli. Veliki duhoven tedaj je vprašal Jezusa za njegove učence in njegov uk. Jezus mu je odgovoril: Jaz sim očitno govoril pred svetom, jaz sim vselej učil v s-hodnici in v tempeljnu, kamor se vsi Judje s-hajajo, in na skrivnem nisim nič govoril. Kaj mene vprašaš? Vprašaj tiste, kteri so sli-

šali, kaj sim jim govoril; glej! oni vedo, kaj sim jaz govoril. Kadar je bil pa to rekel, je eden služabnikov, kteri je zraven stal, Jezusa za uho udaril, rekoč: Tako odgovarjaš velikemu duhovnu? Jezus mu je odgovoril: Ako sim hudo govoril, spričaj od hudega; ako pa prav, kaj me biješ? Veliki duhovni pa in ves zbor so iskali krivega pričevanja zoper Jezusa, da bi ga umorili, in ga niso našli, dasiravno je bilo veliko krivih prič pristopilo. Zakaj veliko jih je krivo pričevalo zoper njega, pa pričevanja se niso vjemale. Zadnjič pa ste prišle dve krive priči, in ste krivo pričevale zoper njega rekoč: Mi smo ga slišali reči: Jaz morem podreti tempelj Božji, in v treh dneh ga spet sozidati. In tudi njih pričevanje ni obstalo. In veliki duhoven je stopil v sredo, in vpraša Jezusa, rekoč: Ne odgovoriš nič na to, kar ti zoper tebe pričajo? On pa je molčal, in ni nič odgovoril. In veliki duhoven mu je rekel: Zarotim te pri živem Bogu, da nam poveš, ali si ti Kristus, Sin Božji? Jezus mu reče: Ti si rekel. Pa povem vam: Posihmal bote vidili Sina človekovega sedeti na desnici moči božje, in priti v oblakih neba. Tedaj je veliki duhoven raztergal svoje oblačila, rekoč: (Boga) je preklinjal, kaj potrebujemo še prič? Glejte! zdaj ste slišali preklinjevanje. Kaj se vam zdi? Oni pa so odgovorili in rekli: Smerti je vreden!

In možje, kteri so ga deržali, so ga zasramovali in bili. In so ga zakrivali, in ga v obraz bili; in so ga vprašali, rekoč: Prerokuj, kdo te je udaril? In več drugega preklinjevanja so govorili zoper njega.

Peter pa je od deleč za njim šel do dvora velikega duhovna, in drugi učenec. Tisti učenec pa je bil znan velikemu duhovnu, in je šel s Jezusom vred na dvorišče velikega duhovna; Peter pa je stal zunaj pri vratih. Uni učenec tedaj, kteri je velikemu duhovnu znan bil, je vun šel, in je govoril z vratarico, in je Petra noter peljal. Zakurili so pa ogenj v sredi dvorišča hlapci in služabniki, in so se greli. Stal je pa tudi Peter z njimi, in se je grel, da bi vidil ko-

nec. Ko ga je pa vidila dekla vratarica sedeti pri ognji, in ga je prav pogledala, je rekla: Tudi ti je bil z njim. In pristopila je k njemu, rekoč: Tudi ti si bil z Jezusom Galilejcem. On pa je tajil vpričo vsih, rekoč: Nisim; žena! ne poznam ga! ne vem in ne umim, kaj praviš! In je vun šel pred dvorišče, in je petelin zapel. Ko je pa skozi vrata šel, ga je vidila druga dekla, in je rekla tistim, kteri so bili tam: Tudi ti je bil z Jezusom Nacareškim! In kmalo po tem ga je drugi vidil, in rekel: Tudi ti si zmed njih. Peter pa je rekel: O človek! nisim. In nekako uro časa potlej je nekdo drugi terdil, rekoč: Resnično, tudi ti je bil z njim, ker je tudi Galilejec! In čez malo so zraven stoječi spet Petru rekli: Res si zmed njih; saj si tudi Galilejec, zakaj tvoj jezik te razodeva. In eden zmed hlapcov velikega duhovna, stric tistega, kteremu je bil Peter uho odsekal mu reče: Te li nisim jaz vidil na vertu pri njem? Peter je tedaj spet tajil: Ne poznam tega človeka, od kterega pravite. In zdajci je petelin vdrugič zapel. In Gospod se je ozerl in je pogledal v Petra. In Peter se je spomnil besede, ktero mu je bil Jezus rekel: Preden bo petelin dvakrat zapel, me boš trikrat zatajil. In je vun šel, in je britko jokal.

Kadar se je pa jutro storilo, so sklenili vsi veliki duhovni in starašini ljudstva zoper Jezusa, da bi ga v smert izdali, in so ga peljali v svoje zbirališče, rekoč: Ali si ti Kristus, povej nam? In jim je rekel: Ako vam povem, mi ne bote verjeli. Ako pa tudi vprašam, mi ne bote odgovorili, in me ne spustili. Odsihmal pa bo Sin človekov sedel na desnici moči Božje. Vsi pa so rekli: Ti si tedaj Sin Božji? In je rekel: Vi pravite, da jaz sim. Oni pa so rekli: Kaj potrebujemo še pričevanja? Saj smo sami slišali iz njegovih ust! In vstala je vsa njih množica, in so ga zvezanega peljali in izdali Ponciju Pilatu poglavarju dežele.

Tedaj, ko je Judež, kteri ga je izdal, vidil, da je obsojen, se je skesal, in je nazaj prinesel trideset srebernikov velikim duhovnom in starašinom, rekoč: Grešil sim, ker sim

izdal nedolžno kerv. Oni pa so rekli: Kaj je nam mar, ti glej. In je vergel od sebe srebernike v tempeljnu, in se je vernul, in je šel in se je z vervjo obesil. Veliki duhovni pa so vzeli srebernike, in so rekli: Ne spodobi se jih devati v tempeljnovo skrinjico; zakaj to je cena kervi. Sklenili so pa, in kupili za nje lončarjevo njivo, za pokopališče ptujcov. Zato je imenovana tista njiva Hakeldama, to je njiva kervi do današnjega dne. Tedaj se je dopolnilo, kar je bilo govorjeno po Jeremii preroku, ki pravi: In so vzeli trideset srebernikov, ceno cenjenega, kterega so skupčevali od Izraelovih otrok. In so jih dali za njivo lončarjevo, kakor mi je ukazal Gospod.

Peljajo tedaj Jezusa od Kajfeža v sodno hišo. Bilo je pa zjutrej. In oni niso šli v sodno hišo, da bi se neomadeževali, temuč da bi smeli jesti velikonočno jagnje. Šel je torej Pilat vunkaj, in je rekel: Kakošno tožbo prinesete zoper tega človeka. So odgovorili in mu rekli: Ko bi ti ne bil hudodelnik, bi ti ga ne bili izdali. Pilat jim je tadaj rekel: Vzemite ga vi, in ga po svojej postavi sodite. Judje so mu tedaj rekli: Mi ne smemo nikogar umoriti. Da se je dopolnila Jezusova beseda, ktero je govoril, ko je na znanje dal, z kakošno smertjo bo umerl. Začeli so ga pa tožiti, rekoč: Tega smo najšli, da zapeljuje naš narod, in da brani cesarju davkov dajati, in pravi, da je on Kristus kralj. Pilat pa ga je vprašal, rekoč: Si ti kralj Judovski? On pa je odgovoril in rekel: Ti praviš. In kadar je bil tožen od velikih duhovnov in starašinov, ni nič odgovoril. Tedaj mu reče Pilat: Ali ne slišiš, koliko zoper tebe pričujejo? Nič ne odgovoriš? In mu ni odgovoril na nobeno besedo, tako, da se je poglavar silno čudil.

Šel je tedaj Pilat spet v sodno hišo, in je poklical Jezusa, in mu rekel: Ti si kralj Judov? Jezus je odgovoril: Govoriš to sam iz sebe, ali so ti drugi povedali od mene? Pilat je odgovoril: Kaj sim jaz Jud? Tvoj narod in veliki duhovni so te meni izdali; kaj si storil? Jezus je odgovoril:

Moje kraljestvo ni od tega sveta. Ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bi se moji služabniki pač bojevali, da bi ne bil Judom izdan; zdaj pa moje kraljestvo ni od tod. Pilat mu je tedaj rekel: Tedaj si ti kralj? Jezus je odgovoril: Ti praviš, da sim jaz kralj. Jaz sim v to rojen, in v to prišel na svet, da pričam resnici. Vsak, kteri je iz resnice, posluša moj glas. Pilat mu reče: Kaj je resnica? In ko je bil to rekel, je spet vun šel k Judom, in jim reče: Jaz ne najdem nobene krivice nad njim. Oni so pa še bolj silili, rekoč: Ljudstvo šunta, ker uči po vsej Judeji, začevši od Galileje do sem. Ko je pa Pilat slišal Galilejo, je vprašal, ali je on Galilejec. In ko je zvedil, da je on spod Herodove oblasti, ga je poslal k Herodu, kteri je bil tudi v Jeruzalemu tiste dni.

Herodež pa, ko je Jezusa vidil, se je silno obveselil; zakaj že zdavno ga je želel viditi, ker je veliko slišal od njega, in je upal, da ga bo vidil kak čudež storiti. In ga je opraševal z mnogimi besedami, on pa mu ni nič odgovoril. Veliki duhovni pa in pismarji so stali, in ga terdo tožili. Herodež pa s svojimi vojščaki ga je zaničeval in zasramoval, in ga je oblekel v belo oblačilo, in ga je nazaj poslal k Pilatu. In postala sta prijatla Herodež in Pilat tisti dan; zakaj poprej sta bila v sovraštvu med seboj.

Pilat pa je poklical velike duhovne, poglavarje in ljudstvo, in jim je rekel: Pripeljali ste mi tega človeka, kakor da bi odvračeval ljudstvo, in glejte! jaz sim ga vpričo vas izprašal, in nisim najšel nobene krivice nad tim človekom v tem, česar ga tožite. Pa tudi Herodež ne; zakaj poslal sim vas bil k njemu, in glejte! nič smerti vrednega ni bilo najdenega nad njim. Ob prazniku pa je poglavar navado imel ljudstvu izpustiti enega jetnika, kterega so hotli. Imel je pa takrat slovečega jetnika, kteri je bil imenovan Baraba. Ti je bil zavoljo nekega v mestu storjenega punta in uboja v ječo veržen. In ko je ljudstvo gori prišlo, je začelo prositi za to, kar jim je vselej storil. Pilat pa jim je odgovoril, rekoč: Kterega hočete, da vam izpustim, Baraba ali Jezusa,

kteri je imenovan Kristus? Zakaj vedil je, da so ga bili iz nevoščivosti izdali. Kadar je pa sedel na sodnem stolu, je poslala k njemu njegova žena, rekoč: Nič si ne dajaj opraviti z tim pravičnim; zakaj veliko sim terpela dans v sanjah zavoljo njega. Ali veliki duhovni in starašini so pregovarjali ljudi, da bi prosili za Baraba, Jezusa pa pogubili. Poglavar pa je odgovoril, in jim rekel: Kterega tih dveh hočete, da vam izpustim? Zaupila je pa množica vsa kmalo, rekoč: Preč s tim, in pusti nam Baraba. Pilat jih je tedaj spet nagovoril, ker je hotel Jezusa izpustiti, in jim rekel: Kaj tedaj hočete, da storim z kraljem Judov? Oni pa so spet vpili: Križaj ga, križaj ga! On pa jim je vtretjič rekel: Kaj je pa ti hudega storil? Nič smerti vrednega ne najdem nad njim; pretepel ga bom in spustil. Ali oni so še bolj vpili, rekoč: Križan naj bo.

Na to je tedaj Pilat Jezusa vzel, in gajžljal. Vojščaki pa so ga peljali na dvorišče sodne hiše, in skličejo vso trumo. In so ga slekli, in so mu škerlatast plajšč ogernili. In so spletli krono iz ternja, in so mu jo na glavo djali, in terst v njegovo desnico, in so pred njega poklekovali in ga zasramovali, rekoč: Zdrav bodi, kralj Judovski! in so vnja pljuvali, in mu jih za uho dajali, in terst jemali, in tolkli po glavi, in so na kolena padali, ter ga molili.

Pilat je tedaj spet vunkaj šel, in jim reče: Glejte pripeljem vam ga vunkaj, da spoznate, da ne najdem nad njim nobene krivice. (Jezus je tedaj vunkaj prišel noseč ternjevo krono, in škerlatasto oblačilo.) In (Pilat) jim reče: Glejte, človek! Ko so ga tedaj vidili veliki duhovni in služabniki, so vpili, rekoč: Križaj, križaj ga! Pilat jim reče: Vzamite in križajte ga vi. Zakaj jaz ne najdem krivice nad njim. Judje so mu odgovorili: Mi imamo postavo, in po postavi mora umreti, ker se je Sina Božjega delal.

Kadar je Pilat slišal to govorjenje, se je še bolj bal. In je šel spet v sodno hišo, in je rekel Jezusu: Od kod si ti? Jezus pa mu ni odgovoril. Pilat mu tedaj reče: Meni ne od-

govoriš? Ne veš, da imam oblast te spustiti? Jezus je odgovoril: Ne imel bi nobene oblasti do mene, ko bi ti ne bilo od zgorej dano. Zavoljo tega ima tisti, kteri me je tebi izdal veči greh. In odslej je iskal Pilat ga spustiti. Judje pa so vpili rekoč: Ako tega spustiš, nisi cesarjev prijatel; zakaj vsak, kteri se kralja dela, cesarju zoper govori.

Pilat tedaj, ko je to govorjenje slišal, je Jezusa vun pripeljal, in je sedel na sodni stol, na mestu, ktero se imenuje Litostrotos, po hebrejsko pa Gabata. Bilo je pa dan pripravljanja velike noči, okoli šeste ure, in reče Judom: Glejte! vaš kralj! Oni so pa vpili: Preč z njim, preč z njim, križaj ga! Pilat jim reče: Vašega kralja bom križal? Veliki duhovni so odgovorili: Nimamo kralja razun cesarja. In oni so tiščali z velikim vpitjem, in so prosili, da naj bo križan; in njih vpitje je prihajalo čedalje večje.

Ko je pa Pilat vidil, da nič ne opravi, temuč da veči hrup vstaja, je vzel vode, in si je roke umil vpričo ljudstva rekoč: Jaz sim nedolžen nad kervjo tega pravičnega, vi glejte! In vse ljudstvo je odgovorilo in reklo: Njegova kerv pridi na nas, in na naše otroke. In Pilat je presodil, da bi se dopolnila njih prošnja. Tedaj jim je izpustil Baraba; Jezusa pa jim je izdal, da bi bil križan.

Vzeli so pa Jezusa, in po tem, ko so ga zasramovali, so mu slekli škerlat, in ga oblekli z njegovimi oblačili, in so ga vun peljali, da bi ga križali. In je svoj križ nesoč vun šel na mesto, ki se imenuje mesto mertvaških glav, po hebrejsko pa Golgota. Grede pa so dobili človeka iz Cirene, Simona po imenu, kteri je šel iz polja, očeta Aleksandrovega in Rufovega; tega so primorali, da je nesel njegov križ. Šla je pa za njim velika množiča ljudi in žen, ktere so jokale, in ga milovale. Jezus se je pa proti njim obernul in je rekel: Hčere Jeruzalemske! nikar se ne jokajte nad menoj, ampak jokajte se nad seboj, in nad svojimi otroci. Zakaj glejte! dnevi bodo prišli, ob kterih poreko: Srečne so nerodovitne, in telesa, ktere niso rodile, in persi, ktere niso

dojile! Takrat bodo začeli reči goram: Padite na nas, in hribom: Pokrite nas! Če namreč nad srovim lesom to delajo, kaj se bo godilo nad suhim? Peljana sta bila pa z njim tudi dva druga hudodelnika, da bi bila umorjena.

In so prišli na mesto, ki se imenuje Golgota, to je mesto mertvaških glav. In so mu dali piti vina z miro in žolčem zmešanega. In ko je bil pokusil, ni hotel piti. Ondi so ga križali, njega in hudodelnika, enega na desnej in enega na levej strani, v sredi pa Jezusa. In je bilo dopolnjeno pismo, ktero pravi: In med krivične je bil štet. Jezus pa je rekel: Oče! odpusti jim, sej ne vedo, kaj delajo. Bila je pa tretja ura in so ga križali. Napisal pa je Pilat tudi napis, in ga je djal verh križa. Bilo je pa pisano: Jezus Nacareški kralj Judov. Ti napis je veliko Judov bralo; kraj namreč, kder je bil Jezus križan, je bil blizo mesta. Bilo je pa pisano po hebrejsko, po greško, in po latinsko. Rekli so tedaj Pilatu veliki duhovni: Nikar ne piši: Kralj Judov, ampak da je on rekel: Kralj Judov sim. Pilat je odgovoril: Kar sim pisal, sim pisal. — Vojščak tedaj, ko so bili Jezusa križali, so vzeli njegove oblačila, (in so naredili štiri dele, vsakemu vojščaku del), in suknjo. Suknja pa je bila brez šiva, od verha sceloma tkana. Rekli so tedaj med seboj: Nikar je ne režimo, ampak losajmo za-njo, čigava bode. Da se je pismo dopolnilo, ki pravi: Razdelili so moje oblačila med se, in za mojo suknjo so losali. Vojščaki so tedaj to storili, in so sedeli, in ga varovali.

Ti pa, ki so memo hodili so ga preklinjevali, in z svojimi glavami zmajevali; in so rekli: Aha, kako tempelj Božji poderaš, in v treh dneh spet zozidaš; pomagaj sam sebi. Če si Sin Božji, stopi iz križa. Ravno tako so ga zasramovali tudi veliki duhovni z pismarji in starašini vred, in so rekli: Drugim je pomagal, sam sebi ne more pomagati! Ako je Izraelski kralj, naj stopi zdaj iz križa, in verujemo vnja. V Boga je zaupal, naj ga zdaj reši, če ga rad ima! Saj je rekel: Sin Božji sim. Zasramovali so ga pa tudi vojščaki,

kteri so pristopili, in mu jesiha ponujali, in so rekli: Ako si ti kralj Judovski, pomagaj si! Eden razbojnikov pa, ktera sta visela, ga je preklinjal, rekoč: Ako si ti Kristus, pomagaj sam sebi in nama. Drugi pa je odgovoril, in ga je svaril, rekoč: Se tudi ti ne bojiš Boga, ker si v ravno tistem obsojenji? In midva sicer po pravici, zakaj po zasluženji svojih del prijemava; ti pa ni nič hudega storil. In je rekel Jezusu: Gospod! spomni se me, kadar prideš v svoje kraljestvo. In Jezus mu je rekel: Resnično ti povem, dans boš z menoj v raji.

Poleg križa Jezusovega pa so stale njegova mati in sestra njegove matere, Marija Kleofova, in Marija Magdalena. Ko je tedaj Jezus mater in učenca, kterega je ljubil, vidil zraven stati, reče svojej materi: Žena, glej, tvoj sin! Potlej reče učencu: Glej, tvoja mati! In od tiste ure jo je učenec k sebi vzel.

Bilo je pa okoli šeste ure, in tema se je storila po vsej zemlji do devete ure. In solnce je otemnelo. In ob devetej uri je Jezus z velikim glasom zavpil, rekoč: Eli, Eli! lama sabaktani? To je: Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil? Eni pa tam stoječih, to slišati, so rekli: Glejte! Elija kliče.

Po tem, ker je Jezus vedil, da je vse dokoncano, da se je dopolnilo pismo, je rekel: Žejen sim! Stala je pa ondi posoda polna jesiha. Oni pa so gobo z jesihom napojili, in na hizop nateknuli ter mu jo k ustom podali. Drugi pa so rekli: Pusti, poglejmo ali pride Elija ga rešit! Kadar je bil tedaj Jezus jesih vzel, je rekel: Dopolnjeno je! In Jezus je zavpil z velikim glasom: Oče! v tvoje roke zročim svojo dušo. In ko je to izrekel, je dušo izdihnul. (*Tukaj se poklekne in nekoliko preneha.*) — In glej! zagrinjalo v tempeljnu se je pretergalo na dvoje od verha do tal: in zemlja se je potresla, in skale so pokale in grobi so se odperali, in veliko teles svetnikov, kteri so spali, se je obudilo. In so šli iz grobov po njegovem vstajenji, in so prišli v sveto mesto, tu so se mnogim prikazali. Stotnik pa, in kteri so z njim bili in

Jezusa varovali, ko so vidili potres in kar se je zgodilo, so se silno bali, in so rekli: Resnično, ti je bil Sin Božji! In vsi ljudje, kteri so se bili sošli to gledat, kadar so vidili, kar se je zgodilo, so terkali na svoje persi, in se vernuli. Vsi njegovi znanci pa, in žene, ktere so bile prišle za njim iz Galileje, med kterimi je bila Marija Magdalena, in Marija Jakoba manjšega in Jožefova mati, in Saloma; ktere so tudi, ko je bil v Galileji, za njim hodile, in mu stregle, in veliko drugih, ktere so bile z njim vred v Jeruzalem prišle, so od deleč stali in to gledali.

Judje tedaj, (ker je bil dan pripravljanja), da bi ne ostale na križu trupla v saboto, (tisti sabotni dan namreč je bil velik), so Pilata prosili, da bi se jim kosti poterle, in da bi se sneli. Vojščaki so torej prišli, in so pervemu sicer sterli kosti, in drugemu, kteri je bil z njim križan. Ko so pa do Jezusa prišli, so vidili, da je že mertev, in mu niso kosti sterli, ampak eden vojščakov je z sulico njegovo stran odperl, in zdajci je tekla kerv in voda iz nje. In kteri je vidil, je pričeval, in je resnično njegovo pričevanje; in on ve, da resnico govori, da tudi vi verujete. To se je namreč zgodilo, da je pismo dopolnjeno: Nobene kosti mu ne sterite. In spet drugo pismo pravi: Gledali bodo vnja, kterega so prebodli.

Kadar se je pa večer storil, je prišel neki bogat človek iz Arimateje Judovskega mesta, po imenu Jožef, imeniten svetovavec, dober in pravičen mož, (ti ni bil privolil v njih svet in djanje), kteri je tudi sam čakal Božjega kraljestva, in kteri je bil tudi sam učenec Jezusov, tode skrivaj zavoljo strahu pred Judi; in je serčno šel k Pilatu, in je prosil, da bi snel Jezusovo telo. Pilat pa se je čudil, da bil že umerl. In ko je zvedil od stotnika, je dovolil, in je dal Jožefu telo. Jožef pa je kupil tenčice, in ga je snel. Prišel je pa tudi Nikodem, kteri je bil vpervič po noči k Jezusu prišel, in je prinesel zmesi mire in aloe sto liber. Vzela sta tedaj Jezusovo telo, in ga zavila v tenčico z dišavami vred,

kakor je pri Judih šega pokopovati. Bil je pa na tistem kraji, kjer je bil križan, vert, in na vertu nov grob, v kterega še nihče ni bil položen, kterega je bil dal Jožef izsekati v skalo. Tam sta tedaj zavoljo dneva pripravljanja Judov Jezusa položila. In Jožef je zavalil velik kamen k durim groba, in je šel. Šle so pa za njim tudi žene, ktere so bile z Jezusom prišle iz Galileje, in so sedele grobu nasproti, in gledale, kam in kako je bilo položen onjegov otelo. In so se vernule, ter so pripravile dišav in mazil; in v saboto sicer so bile pri pokoji po postavi.

Drugi dan pa, kteri je po pripravljanji, so se zbrali veliki duhovni in farizeji k Pilatu, rekoč: Gospod! spomnili smo se, da je ti zapeljivec, ko je še živ bil, rekel: Čez tri dni bom vstal. Ukaži tedaj grob obvarovati do tretjega dne, da kje ne pridejo njegovi učenci, in ga ne ukradejo, in ne reko ljudstvu: od mertvih je vstal: in peslednja zmota bo hujša od perve. Pilat pa jim je rekel: Imate stražo, pojdite, obvarujte, kakor veste. Oni pa so šli, in so grob obdali z varhi in kamen zapečatili.

Navk za veliko saboto.

Zakaj se ta sabota tudi velika sabota imenuje?

Zato, kjer je Jezus Kristus dones v grobu bil. On je pa naj svetejši in njegov navk nas tudi k svetosti vodi; dalej zato, ker cerkev dans novo kerstno vodo dobi, s katero se človek k novemu, svetemu življenju prerodi, kar tudi blagoslovljeni ogenj in velikonočna sveča kažeta.

Zakaj se dans nov ogenj vkresa iz kresivnega kamna, blagaslovi ali žegna, in z njim prižgejo lampo in svečo v cerkvi?

V starodavnih časih je bila navada, da so vsaki dan, pozneje, sej vsako saboto nov ogenj kresali in blagoslovili, da so od njega v cerkvi sveče prižigali. V ednajstem stoletju menda so začeli to navado opuščati, tako, da je ostala samo za veliko saboto. — Ogenj pa se kresa iz kamna, kar

pomeni: 1) da so Judje Jezusa Kristusa zavergli, ki je luč sveta in tisti kamen, ki je zdaj postal vogelni kamen svoje cerkve [1]); 2) da je Sin božji, luč sveta, pri svojej smerti nekako vgasnul, pri svojem vstajenju pa vnovič se zasvetil; 3) da bi vsi z duhovno svitlobo bili vnovič napolnjeni v tem in v unem življenju, ktere v cerkvi božjej letá telesna luč obsija, ki je od tega ognja prižgana. Blagoslovi se pa ti ogenj, ker cerkev vse blagoslovi, kar gre k službi božjej; in ker morata biti sveta ogenj in luč, kterih se v cerkvi poslužujemo; zato, ker sta podoba Kristusa, kteri je ogenj svete ljubezni na svet prinesel, zato da bi vse serca z njim ogrel. [2])

Kaj pomeni svečnik s tremi svečami?

Pomeni sveto Trojico, ktere druga božja peršona je kot prava luč iz nebes na zemljo prišla; zato zapoje duhovnik pri vsakej sveči, ko jo prižgè: „*lumen Christi*“, to je: „*luč Kristusova*“, trikrat poklekne, in ponižno moli presveto Trojico, in posebno pravo luč Kristusa. Med tim drugi odpojó: „*Hvala Bogu!*“

Kaj pomeni velikonočna sveča?

Velikonočna sveča pomeni Kristusa, ki je od smerti vstal. Podoba Jezusa Kristusa je bil svetel oblak, kteri je Izraelce iz Egiptovske sužnosti peljal, kakor nas je Kristus, prava luč, iz Satanove sužnosti v svobodo otrok božjih prestavil. Pet luknic v sveči pomeni pet Jezusovih ran, s katerimi je človeštvo ozdravljeno [3]), in pet zern kadila pomeni dišave, s katerimi je bilo Kristusovo telo pomaziljeno.

Zakaj se prižge velikonočna sveča in potem vse druge sveče z edno izmed treh na svečniku gorečih sveč

To se zgodi v spomin: 1) da je Kristus od Očeta luči od vekomaj rojen, tedaj Bog od Boga, luč od luči; 2) da vse razsvitlenje človekovo pride od Boga po Kristusu, ki je luč sveta, in se z gnado svetega Duha čez nas vse izliva. [4])

---

1) Ps. 117, 22. 2) Luk. 12, 49. 3) Pet. 2, 24. 4) 2 Kor. 4, 6.

Kam se nanašajo dvanajstere berila, ki se pred blagoslovlenjem kerstne vode pojejo?

Se nanašajo na kerst, kjer se v Kristusu prerodimo k novemu življenju.

Zakaj se kerstna voda s toliko obredi in tako slovesno blagoslovlja?

Kerstna voda se *blagoslovlja* tako slovesno, zato da bi se spoznalo in vidilo, koliko dobička in koristi sv. kerst za dušo donaša, in da bi se ti sveti zakrament bolje spostoval, bolj pobožno in sveto delil in prejemal. Kerstna voda pa *pomeni* Kristusovo kri, s katero se čistijo naše duše, in hudič, bi djal potopi, kakor nekdaj Farao v rudečem morju.

Kaj pomenijo obredi pri blagoslovu kerstne vode?

Duhovnik razdeli vodo s roko v podobi križa, kar pomeni, da Bog podeli tej vodi skrivno moč, vse v izvirnem alj poerbanem grehu rojene v svete ljudi spremeniti po Kristusu Jezusu, ki je na križu umerl. On se s dlanjo vode dotakne v spomin, da sveti Duh, kakor nekdaj pri stvarjenju sveta, tudi nad to vodo stoji in s svojo milostjo tiste obilno obdaruje, ki sveti kerst prejmejo. Stori tri križe nad vodo, ker dobi voda moč, od grehov očiščevati, le od terplenja in od zaslug Jezusovih, od Boga Očeta v edinosti svetega Duha. Razdeli vodo s roko, in je nekaj razškropi proti štirim krajem sveta, ker ima kerst biti za vse prebivavce celega sveta. Duhovnik dihne trikrat v vodo v podobi križa. Tako je nekdaj Stvarnik v pervega človeka dihnul in mu vdihnul oživljajočo dušo; tako je tudi Kristus vdihnul apostelnom svetega Duha, kteri s svojo gnado in močjo kerščenike vnovič oživlja in posvečuje. Velikonočno svečo (podobo Izveličarja, ki je od mertvih vstal) potukne zmirom globokejše v vodo, in jo nazaj vun potegne, kar pomeni, da bodo kerščeniki s pomočjo svetega Duha vedno bolj razsvetleni s lučjo Jezusovega nauka, da bojo zmirom bolj spoznali, da je ti navk zares od Boga, in da bodo od vsih grehov očiščeni. Ljudstvo se s vodo poškropi v spomin, da so vsi pričujoči pri svetem kerstu posvečeni, in da, če so grešili, morajo se vnovič s solzami pokore očistiti. Na zadnje se olje in križma z vodo zmeša, kar pomeni, da

je gnada svetega Duha, ktero pomeni olje in križma, obilno podelena kerstnej vodi; pomeni tudi, da kerščeniki morajo samo Kristusu, božjemu Maziljencu služiti, in z njim v ljubezni sklenjeni biti.

Zakaj se samo dans in pa saboto po Binkuštih kerstna voda žegnuje?

Ker so v starih časih samo te dni odraščene in spreobernence kerščevali; in ker je Kristus, ki je od smerti vstal, podoba duše, ki je v kerstu posvečena; sveti Duh pa je začetnik svetosti in pravi vir kerstne gnade.

Kako se je treba pri žegnu kerstne vode zaderžati?

1) Treba je Boga serčno zahvaliti za prejeto gnado svetega kersta; 2) terdno skleniti kerstno nedolžnost ohraniti, ali jo s pokoro vnovič zadobiti. Dans naj se torej posebno ponovijo kerstne obljube, to je: naj se moli apostolska vera, tri božje čednosti, in žalost čez grehe ali grevenga, in na to naj se reče s ustmi in s sercom: „Odpovem se hudiču, in vsemu njegovemu napuhu, in vsemu njegovemu vabljenju, svetu in djanju.“

Zakaj moli duhovnik leže pred oltarjem, in vstane po litanijah?

Ležé pred oltarjem moli duhovnik zato, da bi s priprošnjo vsih svetnikov Boga ponižno naprosil, da bi gnado svetega kersta vsem ljudem podelil, da bi vsi s Kristusom vstali k gnadi in večnemu živlenju, kakor so bili vsi v grehu pomerli in pokopani.

Zakaj se dans oltarji ozalšajo?

Ker hoče Jezusova nevesta, cerkev, že dans svojim otrokom radostno oznaniti, da je Kristus od smerti vstal; zato se okinča, zato zapojejo zopet zvonovi in se slišijo pesmi. Tudi lahko pomeni, da je Kristus pri svojem vstajenju imel častitlivo, nestrohlivo telo.

Zakaj nima današna maša uvoda ali introita?

Uvod sv. maše je bil nekdaj cel psalm, ki se je pel med tem, ko je ljudstvo v cerkev vhajalo; to noč pa je bilo ljudstvo že v cerkvi zbrano, in zatorej ni bilo potrebno psalma

prepevati; zato se tudi dans uvod ne bere, ako ravno se sv. maša zjutraj po dne opravlja, zakaj cerkev je ponočne shode v cerkvi odstavila in preklicala.

Cerkvena molitva. Bog, ki si to presveto noč s častjo Gospodovega vstajenja razsvetil, ohrani v svojej novej družini duha, po kterem si jih svoje otroke storil, da ti bodo na duši in telesu prenovljeni s čistim sercom. Po ravno tistem Gospodu našem i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Kolosčanov 3, 1—4.

Bratje! ako ste vstali s Kristusom, iščite, kar je gori, kjer je Kristus, sedeč na desnici Božjej; hrepenite po tistem, kar je zgorej, ne pa, kar je na zemlji. Zakaj umerli ste, in vaše življenje je skrito s Kristusom v Bogu. Kadar se bo pa prikazal Kristus, vaše življenje, takrat se bote tudi vi prikazali š njim v časti.

Razlaganje. Sveti Pavl nam pred oči postavi Jezusovo vstajenje, da bi nam pokazal in nas nagnul, tudi iz groba po duhovno vstati. To se zgodi, kadar o velikonočnem času svete zakramente prav prejmemo. — S Kristusom moramo svetu umreti in v njem skriti živeti, ako želimo, enkrat na sodni dan častitlivo vstati, in ako hočemo, da bode nas Jezus pred vsim svetom za svoje zveste služabnike spoznal.

Po berilu zapoje mašnik trikrat *aleluja,* s katero besedo cerkev svoje veselje skazuje, da je Izveličar smert in hudiča premagal.

Evangeli svetega Matevža 28, 1—7.

Zvečer saboto pa, ko se pervi dan tedna zasveti, je prišla Marija Magdalena in una Marija gledat groba. In glej! velik potres je vstal. Zakaj angel Gospodov je prišel iz nebes, in je pristopil, ter kamen odvalil in nanj sedel. Njegovo obličje pa je bilo kakor blisk, in njegovo oblačilo kakor sneg. Od straha pa pred njim so varhi trepetali, in so bili kakor mertvi. Angel pa je pregovoril in rekel ženam: Nikar se ne bojte ne! zakaj vem, da iščete Jezusa, kteri je križan. Ga ni tukaj; vstal je namreč, kakor je rekel. Pridite in poglejte kraj, kamor je bil Gospod položen. In berž

pojdite in povejte njegovim učencom, da je vstal; in glejte! pred vami gre v Galilejo, tamkaj ga bote vidili. Glejte! pred sim vam povedal.

Kaj se imamo učiti iz tega evangelia?

Da bomo tudi mi zadobili polnost božjih gnad in nebeškega blagoslova, moramo mi kakor te blažene žene, Kristusa zgodej iskati, to je, preden se na svoje opravila podamo, ponižno moliti in dobre svete želje v nas obuditi.

Zakaj se dans Kredo in Agnus Dei ne moli? Zakaj se opusti poljubej miru, in se pojo po obhajilu slovesne kratke večernice?

Zato, ker so nekdaj, in v Rimu še dan današni *Kredo* ali vero kerščeni molijo; *Agnus Dei* ali Jagnje božje se je že v litanijah pelo, — zato se ne poje vdrugič pri maši. Ne da se še poljubeja miru, ker ni še rekel Kristus učencom: „Mir vam bodi.“ Slovesne kratke večernice so dans po mašnikovem obhajilu, ker je današni dan podoba večne sabote v nebesih, kjer ni več večernic, to je, tisti dan nima konca.

Ne opusti tudi dans obiskati sveti grob, Kristusa moliti v nar svetejšem zakramentu, ga zahvaliti za njegovo terplenje in smert, in počastiti njegovo prežalostno mater Marijo. Zvečer pridi k slovesnej procesii v spomin Kristusovega vstajenja, in ponovi zopet obljubo, da hočeš iz grešnega spanja sadaj vstati in s Kristusom pričeti novo živlenje.

Navk za sveto Velikonoč.

Kaj je velikanoč?

Velika noč je dan, na kterem je od smerti vstal Jezus Kristus, ker je svojo dušo spet sklenul s svojim telesom, in kot zmagavec smerti in pekla iz groba prišel, pred kterega je bil kamen zavalen in zapečaten.

Kaj pomeni beseda „Velikanoč“?

Beseda „*Velikanoč*“ pomeni tisto silno imenitno noč, v kterej je Jezus smert zmagal in častitlivo od smerti vstal; cerkev imenuje ti praznik *paška*, kar je hebrejska beseda,

in pomeni *prehod, memohod*, ker je namreč Jezus, Sin božji, po svojem učlovečenju in po svojej smerti prešel v življenje, in je nas vse k življenju pripeljal.

Kje je bila med tem njegova sveta duša?

Jezusova sveta duša je bila med tem v predpeklu, to je, na tistem kraju, kjer so duše pred Kristusom umerlih pravičnih odrešenje čakati morale, ker so še izvirni greh imele, pa vender jim ni bilo nič terpeti. K tem pravičnim je šla Jezusova duša po njegovej smerti, da jih je potolažila in jim bližno odrešenje oznanila.

Česa se imamo nadjati pri Kristusovem vstajenju?

Nadjati se imamo, da bodo enkrat tudi naše trupla od smerti vstale, akoravno v grobu strohne. [1]) Če je Kristus živ, ki je naša glava, moramo tudi mi zopet oživeti, ki smo njegovi udje, saj ne more biti živa glava brez živih udov.

Kaj se pravi Aleluja, ki se poje v velikonočnem času?

Aleluja pomeni v slovenskem jeziku „*hvalite Boga*“, in s tem razodeva cerkev svoje veselje nad tim, da je Kristus od smerti vstal in razodeva svoje upanje večnega zveličanja, ki nam ga je On zadobil.

Zakaj žegnuje cerkev dans jajca, kruh in meso?

Vernim v spomin, da se po opravljenem postu nimajo vdati požrešnosti, temuč da hvaležno in zmerno jedi vživajo, kar jim jih je treba k življenju.

Pri *uvodu* svete maše se posluži cerkev tihle besed, s kterimi Kristus svojega nebeškega Očeta ogovori: „Vstal sim, in sim pri tebi, aleluja! Ti si svojo roko nad mene stegnul, aleluja! Tvoja modrost je čudopolna, aleluja!“ (Ps. 138.) „Gospod! ti me preiščeš in me poznaš; ti veš, kadaj sedim in kadaj vstanem. Čast bodi Bogu itd.

Cerkvena molitev. O Bog! kateri si nam današni dan skoz svojega Edinorojenega smert premagal in vrata večnosti odklenil; naše želje, katere v nas obuduješ, tudi s

1) Rom. 8, 11.

svojo pomočjo spolnuj. Skoz ravno tega Gospoda našega. i. t. d.

Berilo iz lista s. Pavla apostelna do Korinčanov 5. 7—8.

Bratje! postergajte stari kvas, da bote novo testo, kakor ste opresni, ker naše velikonočno jagne Kristus je darovano. Obhajajmo tadaj velikonoč ne v starem kvasu, tudi ne v kvasu hudobije in malopridnosti, ampak v opresnih kruhih čistosti in resnice.

Razlaganje. Sveti Pavl nas tukej opominja, da, kakor so Judje velikonočno jagne s opresnim kruhom jedli, in se starega kvasa varovati morali, tako naj tudi mi postergamo o tem času stari kvas, to je, do zdaj storjene, morebiti ne še zadosti obžalovane in ne še spovedane grehe odpravimo s tim, da se jih čisto spovemo, vredno spokorimo, in velikonočno jagne, ki je Kristus Jezus, v svetem obhajilu s čistim in pobožnim sercom zavžijemo.

Reci dans in to celo osmino večkrat s cerkvijo vred: Aleluja, hvalite Boga, ki je dober, in večno je njegovo vsmilenje, aleluja! to je dan, kterega je Bog storil, aleluja! ukajmo in veselimo se v njem, aleluja! naše velikonočno jagne je Kristus, ki je bil za nas darovan, aleluja!

Evangeli svetega Marka 16, 1—7.

Tisti čas so Marija Magdalena in Marija Jakobova, in Salome kupile dišav, da bi prišle, in Jezusa mazale. In pervi dan po saboti so prišle clo zgodej k grobu, ko se je sonce izhajalo. In so rekle med seboj: Kdo nam bo odvalil kamen od duri groba? In so se ozerle, ter so vidile kamen že odvaljen; bil je namreč silno velik. In so šle v grob, in vidile mladenča sedeti na desni, ogernjenega z belim oblačilom, in so ostermele. On pa jim reče: Nikar se ne vstrašite! Jezusa iščete Nacareškega križanega; vstal je, ga ni tukaj! Glejte kraj, kamor so ga bili položili. Pojdite pa, povejte njegovim učencom in Petru, da gre pred vami v Galilejo; tam ga bote vidili, kakor je vam rekel.

Zakaj so hotle te svete žene Jezusovo telo s dišavami maziliti?

Zato, ker je bila navada per Judih, merliče maziliti. Ker pa niso mogle žene tega storiti pred pogrebom zavoljo sabote, ki je precej imela nastopiti, so precej po saboti za rano dišav nakupile, in k grobu hitele, da bi Jezusu to posledno ljubezen skazale. S tim nas one učijo, da prava ljubezen nema biti mlačna in lena, in da prava ljubezen precej brez odlašanja stori, kar Bogu dopade in ona doprinesti zamore.

Zakaj je poslal angel žene k Jezusovim učencom in posebno k Petru?

Ker so bili oni silno žalostni in pobiti zavoljo Jezusove smerti, in pa oni so imeli celemu svetu oznanovati, da je Kristus od smerti vstal. Peter pa je bil glavar apostelnov, in ker je bil trikrat Kristusa zatajil, je bil silno žalosten in malodušen, zato je bilo treba, njega pred drugimi narpred potolažiti.

Hčemu nas ima spodbosti Kristusovo vstajenje?

Kristusovo vztajenje nas ima spodbosti, da tudi mi z njim po duhu vstanemo, in za naprej novo življenje živimo [1]); to se pa zgodi, ako ne opustimo samo vsakega greha, temuč tudi se vsake priložnosti greha ogibamo, svoje hudobne navade opustimo, spačane poželenja krotimo in le brumno živeti, dobre dela dopernašati in si nebesa prislužiti hrepenimo.

Zdihlej. Veselim se, o moj Jezus! da si zopet zmagovavno iz groba vstal. Slavno si Ti zmagal smert, hudiča in pekel. Dodeli tudi nam gnado, da bomo zamogli svoje pregrešno poželenje krotiti, svoje dušne sovražnike premagati, novo življenje začeti in nikolj več v grob smertnega greha pasti. Amen.

Navk za naše zaderžanje.

Res je, da je Kristus s svojo smertjo na križu in s svojim vstajenjem popolnoma zadostil in odrešil ves človeški

1) Rom. 6, 4.

rod; zavoljo tega pa ne smemo misliti, da ni več treba nam se pokoriti, delati in vojskovati za zveličanje.[1]) Izraelci so, ko jih je Mojzes rešil iz Faraonove sužnosti, še dolgo in z mnogimi sovražniki se vojskovati imeli, preden so v obljubleno deželo prišli in jo posedli. Ravno tako je tudi nas Kristus res iz hudičeve sužnosti rešil, pa vender moramo zavoljo obljublene nebeške domovine se bojevati z božjo gnado in pomočjo, dokler živimo, proti sovražnikom, proti svetu, proti hudiču in proti mesu. Zakaj le tisti dobi krono, kteri je serčno se vojskoval.[2]) Mi se moramo še le vdeležiti Kristusovega odrešenja in zadostenja, si ga moramo pridobiti. To se zgodi, ako vedno za Jezusom hodimo, njegove čednosti posnemamo, pogostoma in z gorečnostjo prejemamo njegove svete zakramente, poterpežlivo prenašamo vse terplenje in nadloge in ako spokorno živimo. Lepo govori od tega pobožni Angel Silezi: „Kristjan! kaj ti pomaga, da je Sin Božje nedolžno jagne bil, ki je za me in za te vso svojo kri prelil, ako pa ti si ne prizadevaš ga posnemati? Sveti križ na Golgati te ne bo rešil, ako se ti križev ogibaš. Kristusova draga smert ti bo, o moj kristjan! še le takrat kej pomagala, kadar tudi ti zavoljo njega in v njem grehu umerješ.“

Navk za velikonočni pondelek.

Brumni mož Jozua je Izraelsko ljudstvo v obljubleno deželo peljal. Ravno tako nas pelja Jezus Kristus v svete nebesa; skoz svojo smert je On nam nebesa odperl, On je za nas kristjane drugi Jozua. Zato se dones v začetku svete maše bere: „Bog vas je peljal v deželo, kjer se mleko in med cedi, aleluja; zato da je postava vedno v vaših ustih, aleluja, aleluja![3]) Hvalite Gospoda, in klicite v njegovo sveto ime: oznanujte med ljudstvi njegove dela.„[4]) Čast bodi Bogu itd.

Cerkvena molitev. O Bog! kateri si nas skoz velikonočne praznike k zveličanju perpravil; prosimo te, oblagodaruj svoje ljudstvo čedalje bolj z nebeškimi darovi, da popolno prostost božjih otrok doseči zasluži, in raste k večnemu živlenju. Skoz Gospoda našega itd.

1) Hebr. 9, 12. 2) 2. Tim. 2, 5. 3) 2. Mojz. 13. post. 4) Ps. 104.

Berilo iz djanja apostoljskega 19, 37—43.

Tiste dni je Peter v sredo med ljudstvo stopil, in rekel: Možje in bratje! vi veste kaj se je zgodilo po vsej Judeji, kar se je začelo v Galileji po kerstu, kterega je oznanoval Janez, kako je Jezusa iz Nacareta Bog pomazal s svetim duhom in z močjo, kteri je okoli hodil, dobrote delil in ozdravljal vse od hudiča nadlegovane, ker je bil Bog ž njim. In mi smo priče vsega, kar je storil v Judovskej deželi in v Jeruzalemu, kterega so na les obesili in umorili. Tega je Bog obudil tretji dan, in ga dal viditi ne vsemu ljudstvu, ampak od Boga pred izvoljenim pričam, nam, kteri smo ž njim jedli in pili, ko je od mertvih vstal. In nam je ukazal ljudstvu oznanovati in pričevati, da je on tisti, kterega je Bog postavil sodnika živih in mertvih. Temu vsi preroki pričevanje dajajo, da v njegovem imenu dobé odpuščanje grehov vsi, kteri vnja verujejo.

Navk. Sveti Peter sklene ti svoj govor od Kristusovega vstajenja s tem, da reče, da zadobijo odpuščanje grehov vsi tisti, ki vanj verujejo. K temu pa je potrebna ne lena, mertva, temuč v ljubezni delavna, živa vera, ki se kaže v dobrih delih, in to, kar veruje, v djanju izpolni. Prizadevaj si, tako vero imeti, ker le takej veri je obljubleno odpuščanje grehov in večno zveličanje.

Evangeli svetega Lukeža 24, 13—35.

Tisti čas sta šla dva Jezusovih učencov ravno ti dan v terg, kteri je bil šestdeset tečajev od Jeruzalema deleč, po imenu Emauz. In ona sta med seboj govorila od vsega tistega, kar se je bilo zgodilo. In prigodilo se je, ko sta se pogovarjala, in izpraševala, se je tudi Jezus približal, in je šel z njima. Njune oči pa so bile zaderžane, da ga nista spoznala. In jima je rekel: Kakovi so ti pogovori, ki jih imata gredoč med seboj, in sta žalostna? Eden pa, ki mu je bilo ime Kleofa, je odgovoril, in mu rekel: Si ti sam ptujic v Jeruzalemu, in ne veš, kaj se je zgodilo v njem te dni? In jima je rekel: Kaj? In sta rekla: Od Jezusa Nacareškega, kteri je bil prerok, mogočen v djanji in v besedi, pred Bogom in vsim ljudstvom; in kako so ga izdali naši veliki duhovni in oblastniki v obsojenje k smerti, in so ga križali. Mi pa smo vpanje imeli, da bo on Izrael odrešil; ali memo vsega

tega je dans že tretji dan, kar se je to zgodilo. Pa tudi ene žene iz naših so nas ostrašile, ktere so bile pred dnevom per grobu, in niso našle njegovega telesa, ter so prišle in rekle, da so tudi prikazen angelov vidile, kteri pravijo, da živi. In nekaj naših je šlo k grobu, in so ravno tako najšli, kakor so žene pravile, njega pa niso našli. In on jima je rekel: O vi nespametni in kesnega serca verovati vse, kar so govorili preroki! Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to terpel, in tako v svojo čast šel? In je začel od Mojzesa in vsih prerokov, in jima je razlagal, kar je bilo od njega v vsih pismih. In so se približali tergu, kamor so šli; in on se je delal, kakor da bi hotel dalje iti. In sta ga silila, rekoč: Ostani z nama, ker se mrači, in se je dan že nagnul. In je šel noter z njima. In zgodilo se je, ko je z njima per mizi bil, je vzel kruh, in ga je posvetil in zlomil, in jima podal. In odperle so se jima oči, in sta ga spoznala; in on jima je zginul zpred oči. In sta rekla med seboj: Ali ni bilo najno serce goreče v naju, ko je po poti govoril, in nama pisma razkladal? In sta vstala tisto uro, in se vernula v Jeruzalem, in sta najšla zbrane enajstere, in tiste, ki so bili s njimi, kteri so rekli: Gospod je res vstal, in se je prikazal Simonu! In ona sta pravila, kaj se je bilo na potu zgodilo, in kako sta ga spoznala v lomlenji kruha.

Zakaj se je Kristus prikazal tema učencoma ko tujic?

Sveti Gregor [1]) pravi, da se je Kristus tako na videz vedel, kakor sta ona bila nadušena; ker učenca nista še terdno v Kristusa verovala, nista še kakor se zdi, verovala, da je Bog, akoravno je On to večkrat rekel in neoproverglivo skazal; marveč sta ga imela za preroka in sta dvomila, da je od smerti vstal. Onadva sta ga tadaj do tega časa le s telesnimi očmi gledala, in ne z očmi svoje duše, to je, nista gledala na njegovo božjo naturo; zategavoljo se jima tudi Izveličar le odzunej, njunim telesnim očem kaže in se ni razodel njunej duši. Tako ravna Bog navadno s človekom.

1) Hom. 23. in evang.

On nam deli vselej svoje milosti po tem, kakor smo mi nadušeni. Kakoršna je naša vera, naše zaupanje, naša ljubezen in zvestoba do njega, takošno je tudi naše spoznanje, ki ga od Njega imamo, takošne so milosti, ki jih od Njega prejemamo in dobrote, ki nam jih skazuje.

Ali ni Kristus sam rad terpel, ker pravi: „Ali ni bilo potrebno, da je Kristus terpel“?

Jezus se je radovoljno v smert dal, kakor je že prerok Izaia 53, 7. rekel. Ko se je pa že sam rad v smert dal, je bilo potrebno, da je terpel 1) zato da je dopolnil, kar so preroki prerokovali in nebeški Oče sklenul; 2) da je nas odrešil, je bilo potrebno, da je na križu umerl; 3) da je nam vsim izgled dal, da se zamore le s terplenjem v nebesa priti.

Kako je Kristus tema učencoma sveto pismo razlagal?

On jima je menda kazal, kako je sveto pismo njegovo terplenje in smert raznoverstno oznanovalo z besedami in s podobami. Postavim zgodba nedolžnega Jožefa, ki je bil od bratov prodan; njegova v kri pomočena suknja je bila podoba Kristusa, ki je bil po bičenji ves s kervjo oblit; njegove ternjeve krone podoba je bil oven, ki se je bil z rogmi med ternjem zapletel. Izak, ki je sam derva nesel, na kterih je imel biti darovan, je bil podoba Jezusa, ki je svoj križ nesel na goro Kalvario. Noe odgernjen in od svojih sinov zasmehovan je kazal na Odrešenika, kteremu so pri križanju vso obleko iz života stergali, ga do nazega slekli in zasramovali. Podoba njegovega križanja je bila kača, ktero je bil Mojzes v puščavi povzdignul. Klavne živali v starem testamentu, ki so se darovale, posebno pa velikonočno jagnje so bile njegova podoba, ker je Jezus na križu bil umorjen, kosti pa mu niso bile polomlene, kakor se velikonočnemu jagnetu ni smelo zlomiti nobene kosti; in kakor je bil prerok Jonas tri dni v trebuhu ribe, potlej pa je živ zopet vun prišel, tako tudi Kristus je tretji dan iz groba živ vstal. Tudi jima je kazal, kako očitno sta David in Izaija njegovo terplenje prerokovala in bi djal popisala.

Zakaj se je Kristus delal, kakor da bi hotel dalej iti?

Zato, pravi sveti Gregor, [1]) da ju je skušal, ali ga sej ko tujca ljubita, ker ga nista za Boga še spoznala, in pa da jima je dal priložnost delo usmilenja storiti. Zakaj Bogu je močno ušeč, ako človek tujca pod streho vzame in mu postreže. Tako so Abraham in Lot angelam v podobi popotnikov, svetniki v novej zavezi Kristusu samemu postregli.

Zakaj sta ga učenca spoznala pri lomlenju kruha?

Ker jima je, kakor menijo sveti cerkveni očaki, tukej svoje presveto Telo ravno tako podelil, kakor apostelnom pri zadnej večerji, kar sta menda slišala iz njihovih ust.

Kaj se imamo še posebnega učiti iz tega evangelia?

Iz tega evangelia se imamo še učiti, da, ko o velikonočnem času Kristusa v najsvetejšem zakramentu prejmemo, ga serčno prosimo, da naj pri nas ostane, ker se nam večer našega življenja zmirom bolj bliža.

Zdihlej. Ostani pri nas, o Gospod Jezus Kristus! z močjo svojega svetega zakramenta, zakaj, poglej! večer našega življenja — smert se nam vedno bolj bliža; da, ki smo po nespameti in omahlosti (nestanovitnosti) podobni učencoma, ki sta v Emauz šla, po zavžitju Tvojega presvetega Telesa se v veri okrepimo, v upanju očverstimo in tadaj v ljubezni s tebo tako sklenemo, da nas nič več od tebe ne odterže. Amen.

Navk za veliknočni tvorek.

Cerkev tudi dans še Boga hvali za odrešenje, in poje pri *uvodu* svete maše: „Napolnil jih je z vodo navka in zveličanja, aleluja. Nanje se bo opiral in ne omahoval, aleluja! na veke jih bo vslišal, aleluja, aleluja!“ [2]) „Hvalite Gospoda in klicite v Njegovo ime; oznanujte med ljudstvi Njegove dela.“ [3]) Čast bodi Bogu itd.

Cerkvena motitev. O Bog! kateri svojo cerkev vedno z novimi otroci množiš; dodeli svojim služavnikom, da skriv-

1) Hom. 23. in evang. 2) Eccle. 15, 3. 3) Ps. 101.

nost, katero so v veri prejeli, v svojem zaderžanji ohranijo. Skoz Gospoda našega itd.

Berilo iz djanja apostolskega 13, 26 — 33.

Tiste dni je Pavl vstal, in je z roko pokazal molčati in rekel: Možje, bratje, sinovi Abrahamovega rodu, in kteri se med vami Boga boje! vam je beseda tega zveličanja poslana. Zakaj v Jeruzalemu prebivajoči in njih knezi, ki niso Jezusa spoznali, ne besed prerokov, ktere se v saboto bero, so (jih) z obsojenjem dopolnili; in ako ravno nič smerti vrednega nad njim niso najšli, so Pilata prosili, da bi ga umorili. In kadar so vse dopolnili, kar je bilo od njega pisano, so ga sneli iz lesa in položili v grob. Bog pa ga je tretji dan obudil od mertvih, in vidili so ga skozi več dni ti, kteri so bili prišli ž njim vred iz Galileje v Jeruzalem, in ti so do zdaj njegove priče pred ljustvom. In mi vam oznanujemo tisto obljubo, ktera je bila našim očetom storjena; ker to je Bog nam, njih otrokom, dopolnil, ki je obudil Jezusa Kristusa Gospoda našega.

Zakaj govoré apostelni skorej v vsih pridigah od Kristusovega vstajenja?

Zato, ker je Kristusovo vstajenje podstava naše vere, šidro našega upanja; zato pravi sveti Pavl: „Ako ni vstal Kristus, je naša vera prazna, in ste še v grehih.“ [1]) Zakaj? Zato 1) Ker bi tadaj Kristus ne bil Sin Božji, naša vera bi torej bila samo človeška; 2) ker bi Kristus ne bil popolnoma premagal smerti brez vstajenja, tadaj tudi ne odvzel greha, ki je vzrok smerti; 3) ker bi mi brez Kritsusovega vstajenja ne mogli pričakovati, kar smo z grehom zgubili, namreč da smo opravičeni in da bomo k večnemu živlenju vstali Zato je Kristus pripustil, da so njegovi apostelni in učenci tako dolgo dvomili, da je On res od smerti vstal, dokler da se je jim večkrat prikazal in da so se z lastnimi očmi prepričali. Tako se pač ne more reči, da so bili prelahkoverni ali da so se dali ogoljfati.

Evangeli svetega Lukeža 24, 36 — 47.

Tisti čas je Jezus v sredi med svojimi učenci stal, in jim rekel: Mir vam bodi; jaz sim, ne bojte se. Prestrašili so

1) 1. Kor. 15, 17.

se pa in zbali, in so menili, da duha vidijo. In jim je rekel: Kaj ste prestrašeni, in take misli obhajajo vaše serca. Poglejte moje roke in noge, da sim jaz sam; potipajte in poglejte, saj duh nima mesa in kosti, kakor vidite, da jaz imam. In ko je to rekel, jim je pokazal roke in noge. Ker pa še niso verovali od veselja, in so se čudili, je rekel: Imate kaj jesti tukej? Oni pa so mu ponudili kos pečene ribe, in sat medu. In je vpričo njih jedel, ter vzel ostanke, in jim dal. In jim je rekel: To so besede, ktere sim vam govoril, ko sim še per vas bil, da mora vse dopolnjeno biti, kar je pisano od mene v postavi Mojzesovej, in v prerokih in v psalmih. Tedaj jim je odperl um, da so razumeli pisma. In jim je rekel: Tako je pisano, in tako je bilo treba Kristusu terpeti, in tretji dan vstati od mertvih; in oznanovati v njegovem imenu pokoro in odpuščanje grehov med vsimi narodi.

Zakaj je Kristus svojim učencom mir voščil?

Ker je mir nar večji, nar slajši blagodar. Kjer je mir, tam je Bog, ker Bog je Bog mira, pravi sveti Pavel. Mir je tudi posebno znamnje božjih otrok; [1]) ker grešniki miru ne vživajo.

Zakaj je Jezus učencom svojih pet ran pokazal?

Zato, da bi ne mogli več dvomiti, da je res od smerti vstal, in da bi jih bil v veri vterdil. Zato se je dal od njih dotekniti (ošlatati), je z njimi jedel in druge reči opravljal. Iz tega se učimo, kako moramo mi od smerti greha vstati; ker telesno vstajenje Kristusovo ima biti podoba in izgled našega duhovnega vstajenja. Kakor Kristus, moramo tudi mi živo in pridno delati in s tim na znanje dajati, da je naša duša od grešne smerti vstala in da zopet živi. To pa posebno s tim pokažemo, da Boga in bližnjega ljubimo, greh, grešne navade in grešne priložnosti sovražimo in bežimo, in dobre dela dopernašamo.

1) Mat. 5, 7.

Zakaj je imel Kristus svoje svete rane tudi po svojem vstajenju na životu?

1) Pokazati, da ima po vstajenju še ravno tisto telo, ktero je v terplenju te rane zadobilo; 2) da je nam svojo silno veliko ljubezen do nas pokazal, tako da nas je, bi skorej djal, zapisal na svoje roke, noge in v svoje serce, [1]) zato da bi tudi mi njemu to ljubezen vračali; 3) da nas spodbode, terdno v njega zaupati, zakaj po teh njegovih ranah zamoremo vse pričakovati, one so naj krepkejša priprošnja naša pri nebeškem Očetu; 4) da nam po teh ranah moč daja in serce, se s svetom, hudičem in mesom možko bojevati; 5) da tolaži žalostne, revne in tiste, ki so v skušnjavah itd. in jim pripravi pribežališče v njih stiskah in skušnjavah; 6) da prestraši nepokorjene, kterim bo enkrat pri sodbi pokazal te rane, in očital, koliko je za nje terpel. Vse to pa ni jim k nobenemu pridu bilo, in scer zato, ker se sami niso njegovih zaslug hotli vdeležiti. Prizadevajmo si torej, pobožno živeti, zato da se nam ne bode treba enkrat tih svetih ran bati, temuč veseliti.

Zdihlej. Daj, o naj dobrotlivši Jezus! da Tvoja naj dražja kri, ki je tekla iz tvojih peterih ran, za me in za vse grešnike ne bode zgubljena in zastonj prelita!

Navk od svetega pisma, od ustnega sporočila in od nezmotlivosti naše svete cerkve.

„On jim je odperl um, da so razumeli pisma.“ Luk. 24, 45.

Kaj je sveto pismo?

Sveto pismo se imenuje več knjig vkupej, v kterih je dosti tega zapisano, kar je Bog v časih ljudem razodeval od začetka sveta, in kar je več svetih mož zapisalo ne iz svoje lastne volje in razumnosti, [2]) temuč po vdahnenju svetega Duha. Sveto pismo obstoji iz dveh delov, to je, iz starega in iz novega testamenta ali zakona. *Stari zakon* obseže tiste sv. bukve, ki so bile spisane po vdahnenju svetega Duha pred Kristusovim rojstvom; *novi zakon* ali

1) Isa. 49, 16. 2) 2. Petr. 1, 21.

nova zaveza obseže tiste svete knjige, ki so bile po vdahnenju sv. Duha spisane po Kristusovem rojstvu.

Ali je v svetem pismu vse, kar je Bog razodeval?

Naka! — Samo sveto pismo pravi, da se je več svetih knjig pogubilo. Tako so se zgubile na pr. bukve Gospodovih vojsk, [1]) bukve pravičnih, [2])prerokbe več prerokov, [3]) en list sv. Pavla do Korinčanov. [4]) S temi bukvami se je gotovo tudi nekaj razodetih resnic pogubilo, ki se jih v druzih bukvah ne najde. Tadaj tudi po spričevanju samega svetega pisma vidimo, da ni več cela božja beseda v njem. To spričuje tudi sveto pismo nove zaveze na več krajih. Tako pravi sveti Pavl, [5]) potem ko je potrebno zapovedal zastran svetega obhajila, da bo sve drugo sam vredil, kadar bo sam v Korint prišel. Nikjer pa ne najdemo zapisano, kaj je vredil. Na več krajih njegovih listov do Tesaloničanov [6]) in do Timoteja [7]) govori od ustnih sporočil in govorov, ki jih je imel, in od podučnih besed, ki jih je pridigal, kterih se pa tudi nikjer zapisanih ne najde, in poslednič piše Timoteju te omenjenja vredne besede: „Kar si od mene slišal vpričo mnogih, to zaupaj zvestim osebam, ki so sposobni tudi druge učiti.“ [8]) Kje pa so zapisani ti zaupani navki apostelna, se ne vê. Sveti Janez piše na koncu svojega evangelia, da ni vsega zapisal, kar je Jezus storil; in sveti Luka [9]) pravi, da je Jezus po svojem vstajenju s svojimi učenči govoril od kraljestva božjega; kaj pa je govoril, tega ni zapisal. Sedaj vsi imenitni navki, ki jih je Jezus svojim apostelnom dajal po svojem vstajenju, nam sceloma manjkajo v svetem pismu. Kako je torej mogoče, da bi sveto pismo v sebi zaderžalo vso božjo besedo? — Pa tudi apostelnom ni bilo ukazano, in tudi niso imeli tega namena, vse navke Jezusove spisati v posebne bukve. Jezus jim ni ukazal pisati ampak pridigati, in evangeli je bil že v treh delih sveta oznanjen, [10]) in je naj lepši sad rodil, preden je bilo kej pisano. Svete bukve nove zaveze so bile le o perložnostih spisane, ko so vstajali krivoverci, ali ko se kaki navk ni prav zastopil, in pri drugih enakih priložnostih; zatorej se nima v njih iskati popolen in cel Jezusov navk, kar nam, kakor smo vidili, samo sveto pismo spričuje.

1) Num. 21, 14. 2) Jos. 10, 13. 3) 2. Kron. 33, 19. 4) 1. Kor. 5, 9. 5) 1. Kor. 11, 24. 6) 2. Tes. 2, 14. 7) 1. Tim. 6, 20, 2. Tim. 1, 13. 8) 2. Tim. 2, 2. 9) Ap. dj 1, 3. 10) Rim. 10.

Kje se pa najdejo tiste verne resnice, tisti Jezusovi navki, ki niso v svetem pismu?

Vse druge Jezusove navke, ki niso v svetem pismu, najdemo v *ustnem sporočilu*, ki obseže vse, kar je Jezus učil, ali kar so apostelni od svetega Duha navdahnjeni sami pridigali, pa ne spisali, temuč ustmeno svojim naslednikom sporočili. Da se je taka godila, spoznamo iz besed svetega Pavla: „Kar si od mene slišal vpričo mnogih, to zaupaj zvestim osebam, ki so sposobni tudi druge učiti," spoznamo tudi iz spričevanj naj starših svetih očakov. Tako opominja svet Ignaci († 107. po Kr.), se zvesto deržati apostolskih sporočil[1]), tako pravi sveti Klement († 101. po Kr.), pomagavec svetega Pavla,[2]) da so ga bratje večkrat prosili, da naj spiše, kar je ustmeno slišal od duhovnikov, kteri so sledili po apostelnih; tako govori sveti Bazili: „Verne resnice, ki se v cerkvi učijo, so do nas prišle nekej po bukvah, ki so jih apostelni spisali, nekej po svetih ustnih sporočilih; svete knjige in te ustne sporočila so *enake važnosti*, in vsakteri se jim naj podverže,"[3]) in sveti Krizostom piše: »Apostelni niso vsega spisali. Mnogo so le ustmeno zapustili; to zasluži ravno tisto vero, kakor uno.[4]) Katolška cerkev se zatorej po vsej pravici nanaša in opera v svojih vernih in djanskih navkih tako na sveto pismo, kakor na ustno sporočilo, in se mora tudi nanj operati, ker ji je Kristus ukazal, ljudstva vsega učiti, kar je On zapovedal in je rekel, da prešle boste nebo in zemlja, njegove besede pa ne bodo prešle.[5]) V svetem pismu pa niso vse Jezusove besede, in celi nauk njegov; kako bi torej zamogla cerkev to povelje spolniti, ako bi ne imela tega v ustnem sporočilu, kar jej v svetem pismu manjka? Ko tadaj protestanti terdijo, da je samo sveto pismo edino pravilo vere, in ustno sporočilo overžejo, so očitno v velikej velikej pomoti, in se še sami oporekvajo. Zakaj oni sami se deržе več apostolskih naredb, kterih se v svetem pismu ne najde. Tako praznujejo oni z katoličani vred kot sedmi dan tedna nedelo, kerščujejo majhne otroke, učijo, da se ne sme dvakrat prejeti zakrament svetega kersta, vživlajo (jejo) kri itd. kar ali ni zapisano, ali pa še clo nasprotno v svetem pismu stoji. Od kod pa vejo oni, da je vse to pripuščeno? Odkod drugdje,

1) Cus. hist. cul. l. 3. c. 36. 2) Ibid. l. 6. c. 11. 3) de Spirit. S. c. 27. 4) in II. Thes. c. 2. 5) Mat. 24, 35. 28, 20.

kakor iz sporočila katolške cerkve. In vender overžejo ustno sporočilo! — Koliko terdnejšo podstavo ima navk katoljške cerkve!

Ali ima v katolškej cerkvi sveto pismo, ali pa ustno sporočilo večjo veljavnost?

V katoljškej cerkvi imate sveto pismo in ustno sporočilo *enako veljavnost.* Obe zaderžujete besedo božjo, kakor nas uči cerkveni Tridentinski sbor: [1]) „Vse bukve stare in nove zaveze, ker obojih začetnik je le Bog, kakor tudi ustne sporočila od verskih in djanskih navkov, ki jih je ustmeno učil ali Kristus sam, ali pa so bili od svetega Duha vdahnjeni, in po vednem sporočenju v katolškej cerkvi hranjeni, spozna sveti sbor, in jih časti z enako pobožnostjo in spoštovanjem....kdor pa ne spozna teh bukev in radovoljno zaničuje omenjene sporočila, bodi izključen.“

Ali je res, kakor terdijo nasprotniki naše cerkve, da ustno sporočilo uči kak navk, kterega je le kak človek ali papež izmislil?

To je le obrekovanje; zakaj leto, kar so apostelni sami od Jezusa slišali ali po vdahnenju svetega Duha sprejeli, pa ne zapisali, temuč ustmeno sporočili svojim naslednikom, je ustno sporočilo, in samo to spozna za tako sveta cerkev, in se derži pravila: „Le to je pravo ustno sporočilo, kar se je vselej, povsod in od svih pravih katolških kristjanov verovalo.“

Ali ni sveto pismo zadosti jasno, da ga zamore vsakteri razumeti?

Naka; ker bi scer ne bilo potrebno, da je Jezus svojim učencom pisma razlagal, kakor pové današni evangeli. Iz tega sledi, da ne more vsaki človek po svojej volji svetega pisma razumeti in razlagati. Sveto pismo ni tako lahko razumlivo, da ga zamore vsak zastopiti, kakor pravi sveti Peter p. od listov svetega Pavla, [2]) ko piše kristjanom v malej Azii: „Vedite pred svim drugim, da se vsako prerokovanje svetega pisma ne more po svojej volji razlagati.“ [3]) Komornik kraljice Kandace je na vprašanje diakona Filipa,

1) Sess. 4. de script. can. 2) 2. Pet. 3, 16. 3) Ibid. 1, 20, 21.

ali razumi sveto pismo, ki ga bere, odgovoril: „Kako ga bom razumel, ako mi ga no beden ne razloži.“ [1]) Ako bi bilo sveto pismo vsakemu človeku razumlivo, bi ne bilo med krivoverci toliko prepirov zastran vere in tudi ne toliko raznih vêr; vsi se na sveto pismo naslanjajo, in s svetim pismom v roki eden druzega kolnejo in obsodujejo. Sveto pismo je bilo od svetega Duha vdahnjeno svetim možem, in zato ga zamore samo sveti Duh, ali pa tisti, kterim je sveti Duh obljubljen in zares dan, prav razumeti in razlagati. Sveti Duh pa ni obljubljen vsakemu človeku v ti namen, da bo zastopil in razlagal sveto pismo, kakor spričuje sveti Pavl, [2]) in tudi ni vsak v stanu, sveto pismo v izvirnem jeziku brati in razsoditi, ali je prevod zvest ali pa spačen, ali je od ravno tistih pisateljev, kteri so ga pisali, ali zaderžuje v resnici božjo besedo ali ne itd. Iz tega vsega je očitno, da je Bog, ki hoče, da vsi ljudje resnico spoznajo, in se zveličajo, [3]) v zadevah verskih in djanskih navkov še drugi temelj razun svetega pisma postavil, na kterega vsi lahko in brez nevarnosti zidajo in se opirajo, kteri želijo doseči pravo spoznanje.

Kteri je ti temelj ali podstava?

Ti temelj je *nezmotliva učeča cerkev* rimsko katoljška, ki obseže papeža, naslednika svetega Petra in vidlivo glavo cerkve, in pa škofe in mašnike, naslednike apostelnov, kteri se opirajo na nepopačene, apostolske sporočila in na pomoč Jezusa in svetega Duha, kterega jim je On obljubil, kadar imajo razsoditi, kteri je pravi pomen svetega pisma v verskih in djanskih resnicah, in kako se ima razlagati. To sveto učeništvo se ne more zmotiti, ker hoče Jezus zmirom pri njem biti in Njegov sveti Duh ostane z njim do konca sveta. [4]) Vsi sveti očaki pravijo, da je to učeništvo pravo edino pravilo vere. To nezmolitvo učeništvo morajo tadaj vsi poslušati, kteri hočejo, da jih ne bo vsak veter nove vere sem pa tje premetal in v zmotnjave pripravil; zakaj zaviti in spačeni ljudi se poslužujejo vseh mogočih pripomočkov, da priproste premotijo, [5]) to učeništvo morajo vsi poslušati, kteri hočejo priti v pravi Jezusov ovčji hlev, v Njegovo cerkvo, ali pa ako so že v cerkvi in se

1) Ap. dj. 8, 31. 2) 1. Kor. 12, 8. 3) 1. Tim. 2, 4. 4) Mat. 28, 19. 20. Jan. 14, 16. 26. — 16, 13. 5) Efez. 4, 14.

hočejo ovarovati vsake pomote, ker ono je steber in temelj resnice [1]) in zato da bi nobeden tega, kar postavni opravitelji tega učeništva učé, ne imel za samo človeški navk, ampak za navk Kristusov, mu je tudi Kristus to veljavo dal, ker je rekel: „Kdor vas posluša, mene posluša; kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ [2])

Kaj mora tadaj katolški kristjan odgovoriti, kadar krivoverci zoper sveto mašo, zoper češčenje svetnikov, zoper vero itd. nespodobno govore?

Naj reče: Te in enake resnice verujem zato, ker jih je Bog razodel, in da je to res, verujem, ker je učeča cerkev steber in podstava resnice, in jej Jezus in sveti Duh na strani stoji, da se ne more zmotiti; cerkev pa mi to verovati zapové.

Navk za pervo nedelo po velikej noči ali za belo nedelo.

Zakaj se ta nedela imenuje bela nedela?

Bela nedela se imenuje od belega oblačila, ktero so od velike sabote kerščeni nekdaj nosili cel teden do te nedele, v znamnje nedolžnosti. To nedelo pa so jih slekli. Oni so pa dobili en *Agnus Dei* ali *Jagnje božje* iz voska narejeno in od papeža požegnano. To jagnje so si okoli vrata obesili, da so se vselej spominjali na nedolžnost, ki so jo zadobili pri svetem kerstu, in na krotkega Jezusa, ki je pravo Jagnje božje. Zato poje cerkev v *uvodu* svete maše: „Kakor novorojeni otroci, aleluja! poželujte duhovno, nepokvarjeno mleko (čisti navk), da po njem k izveličanju izrasete, aleluja, aleluja!“ [3]) „Radujte se Boga, ki je naš pomočnik; radujte se Jakobovega Boga.“ [4]) Čast bodi Bogu itd.

Molitev cerkvena. Dodeli, prosimo, vsegamogočni Bog! da, ker smo velikonočne praznike dokončali, jih z tvojo pomocjo v djanji in zaderžanji vedno ohranimo. Skoz Gospoda našega itd.

---

1) 1. Tim. 3, 15. 2) Cateh. Rom. in praef. Luk. 10, 16. 3) 1. Pet. 2, 2. 4) Ps. 80.

Berilo iz 1. lista sv. Janeza aposteljna 5, 4—10.

Preljubi! vse, kar je rojeno iz Boga, premaga svet; in to je zmaga, ktera premaga svet, naša vera. Kdo je pa, kteri premaga svet, kakor kdor veruje, da je Jezus Sin Božji? Ti je, kteri je prišel z vodo in kervjo, Jezus Kristus, ne le v vodi, ampak v vodi in kervi. In Duh je, kteri pričuje, da je Kristus resnica. Zakaj trije so, kteri pričujejo v nebesih: Oče, beseda, in sveti Duh, in ti trije so eno. In trije so, kteri pričujejo na zemlji: Duh, in voda in kerv; in ti trije so eno. Ako človeško pričevanje sprejmemo, je pričevanje Božje vekše; to namreč je pričevanje Božje, ktero je vekše, ker je Bog pričeval od svojega Sina. Kdor veruje v Sina Božjega, ima pričevanje Božje v sebi.

Navk. Kakor v svojem evangeliu, si prizadeva sveti Janez tudi v svojih listih, in posebno v tem berilu dokazati, da je Jezus Kristus v resnici Bog, kar je tajilo več krivovercov. Janez taj pravi, da je prišel Kristus s vodo in s kervijo, t. j. s svojo kervjo, ktero je na križu za naše odrešenje prelil, in z vodo svetega kersta, kterej je On s svojo kervjo božjo moč podelil, vse ljudi od grehov očistiti in se je tako skazal božjega Odrešenika. To njegovo božjo čast in mogočnost spričuje tudi sveti Duh, ki je v vsej popolnosti prebival in delal v Kristusu, in ki je po Njegovej smerti od Njega poslan v apostelnih in vernih toliko čudežev delal. Kakor tadaj na svetu trije, Duh, voda in kri pričajo, da je Kristus res Bog, in so v tem soglasni, tako pričajo tudi v nebesih trije od božje nature Kristusove: Oče, ki ga imenuje Svojega ljubeznivega Sina [1]); Beseda, ali sam Sin božji, ki je toliko čudežev delal; sveti Duh, ki je pri Jordanu, kjer je bil Jezus kerščen, nad Njega prišel v podobi goloba; [2]) in tudi ti trije enoglasno pričajo.

Ker je pa Kristus v resnici Bog, moramo tudi vanj verovati; ali ta vera mora biti živa, to je, se mora skazati z dobrimi deli, in ta vera premaga potem svet, ker nas uči, ljubiti Boga čez vse, svet pa z njegovo nasladnostjo zaničevati in tako s zaničevanjem premagati. Prizadevajmo si, tako vero imeti, in potem bomo svet in skušnjave premagali in večno krono dosegli.

1) Mat. 3, 17. 2) Luk. 3, 22.

Ždihlej. O Gospod Jezus! okrepčaj me z živo vero, da si Ti v resnici pravi, živi Bog, in pomagaj mi, da v duhovnem boju zoper meso hudiča in svet ne omagam, in se na veke ne pogubim.

Evangeli svetega Janeza 20, 19 — 31.

Tisti čas, kadar je bil večer tistega dneva, pervega v tednu, in so bile duri zaklenjene, kder so bili učenci zbrani zavoljo straha pred Judi, je prišel Jezus in je v sredo med nje stopil, in jim rekel: Mir vam bodi! In ko je bil to rekel, jim je pokazal roke in stran. Učenci so se tedaj obveselili, ker so vidili Gospoda. Tedaj jim je spet rekel: Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem. In ko je bil to izrekel, je v nje dihnul, in jim rekel: Prejmite svetega Duha; kterim bote grehe odpustili, so jim odpuščeni; in kterim jih bote zaderžali, so jim zaderžani. Tomaža pa, dvanajsterih enega, kteri je imenovan dvojčič, ni bilo pri njih, ko je Jezus prišel. Drugi učenci tedaj so mu povedali: Gospoda smo vidili. On pa jim je rekel: Ako ne vidim na njegovih rokah znamenj žebljev, in ne denem svojega persta v rane žebljev, in ne položim svoje roke v njegovo stran, ne bom veroval. In čez osem dni so bili njegovi učenci spet notri, in Tomaž z njimi. Jezus pride, ako ravno so bile duri zaklenjene, in je stal na sredi in rekel: Mir vam bodi! Potlej reče Tomažu: Vloži svoj perst semkej, in poglej moje roke; in podaj semkej svojo roko, in položi jo v mojo stran, in ne bodi neveren, ampak veren. Tomaž je odgovoril, in mu rekel: Moj Gospod, in moj Bog! Jezus mu reče: Ker si me vidil Tomaž! si veroval; blagor jim, kteri niso vidili, in so verovali. Jezus je sicer še veliko drugih čudežev storil vpričo svojih učencov, kteri niso zapisani v teh bukvah. Ti pa so zapisani, da verujete, da je Jezus Kristus Sin Božji, in da imate verovajoči življenje v njegovem imenu.

Zakaj pravi Jezus tolikrat svojim učencom: Mir vam bodi?

Da pokaže, da je le s svojo smertjo in s svojim vstajanjem mir storil med Bogom in ljudmi, in da se bodo njegovi služabniki v tem spoznali, da bodo enodušni, eno serce, ena duša med seboj.[1]) — Mir je trojni: mir z Bogom, mir sam s sebo in mir z bližnjim. Mir z Bogom nam je Jezus s svojo smertjo zadobil. Mi ga moramo pa s tim vedno ohraniti, da Boga z nobenim grehom ne razžalimo, ali, če smo grešili, da se precej prav spokorimo in zopet s Bogom spravimo. Mir s sam sebo bomo imeli, ako imamo dobro vest; mir s bližnjim pa zadobimo z ljubeznijo, ktera vse prenese in vsako razžalenje odpusti. Ti trojni mir je potreben, da bomo časno in večno srečno živeli.

Zakaj je Jezus dihnul v svoje učence, ko jim je oblast dal grehe odpuščati?

S tim je hotel pokazati, da, kakor je nekdaj Adam po telesu oživel, ko je Bog vanj dihnul, tako tudi Adamovi otroci, ki so smertno grešili, se zopet po duhu oživijo, to je: posvečujočo gnado božjo zadobijo; ktero gnado jim apostelni in jih nasledniki po svetem Duhu podelé v zakramentu svete pokore.

Zakaj je Bog pripustil, da Tomaž pervej Kristusovej prikazni ni veroval?

Sveti Gregor[2]) pravi, da se je to prigodilo zato, da je bil Tomaž sam, in potem tudi mi vterjeni in prisiljeni ponižno verovati, da je Kristus od smerti vstal, tako da ne moremo več čez to resnico dvomiti.

Ali je Tomaž imel pravo vero, ker je Kristusa s svojimi očmi vidil?

Tomaž je imel pravo vero. On je vidil Kristusa le ko človeka, in vender je pričal od njega, ko od Boga, ker je zavpil: „Moj Gospod in moj Bog!“

1) Jan. 13, 35. 2) Hom. 26.

Je pa prav in zaslužno, ako se noče popred verovati, preden se z očmi vidi, kar se ima verovati?

To ni nikakor prav, ne zaslužno, ker vera obstoji v tem, da terdno za res imamo, kar ne vidimo. Zato pravi tudi Kristus: Blagor tistim, ki ne vidijo, in vender verujejo,

Kdaj se prav in zaslužno veruje?

Prav se veruje, kadar se vse neomejeno za res ima, kar je Bog razodel, naj bo pisano ali ne, in da se po tej veri tudi živi, ker sama vera v Jezusa človeka še ne zveliča. Treba je tudi storiti, kar je on ukazal. [1]) *Zaslužna* pa je vera, kadar mi, brez da bi dvomili in pretuhtovali, svoj um radi podveržemo razodetej resnici, akoravno je ne sapopademo, in ko to storimo zavoljo Boga, kteri je večna resnica in ne more goljfati.

Od kod zamoremo za gotovo vediti, da je Bog kej razodel?

Od Kristusove cerkve, ktera edina hrani zvesto in neskaženo razodeto besedo božjo, kakor se ona najde v svetem pismu in v ustnem sporočilu; sveti Duh jo uči vse resnice, [2]) in Kristus jo viža, [3]) kteri ostane pri njej do konca sveta.

Kaj ni mogoče razodetih resnic spoznati in prave vere zadobiti samo s tem, da se sveto pismo bere in preiskuje?

Naka, zakaj 1) Kristus ni nič pisal, in tudi svojim apostelnom ni ukazal pisati; 2) On ni nikjer ukazal, da se ima sveto pismo pretuhtovati, zato da človek Njegovemu navku veruje, marveč je zapovedal, da je treba poslušati Njegove apostelne in njih naslednike [4]); 3) po besedah svetega Pavla [5]) pride vera *ne iz branja* ampak *iz poslušanja;* 4) apostelni so povsod postavljali učitelje, oznanovavce božje besede [6]) in ne pisarjev; 5) vsak človek nima daru sv. pismo razlagati kakor priča sveti Pavl; [7]) 6) vsi ljudje tudi ne znajo brati in če bi tudi brati znali, nimajo vender vsi potrebnih znanosti, sveto pismo prav brati in zapopasti,

1) Mat. 7, 21. Jak. 2, 19. 2) Jan. 16, 13. 3) Mat. 28, 20. 4) Luk. 10, 16. 5) Rom. 10, 17. 6) Efež. 4, 11. 1. Kor. 12, 28. 7) 1. Kor. 12, 8—10.

potem takem bi bili vsi tisti, ki ne znajo brati, obsojeni resnic ne poznati in se pogubiti; 7) ne more vsakteri vediti, ali je tista knjiga, ki jo bere, v resnici nepokaženo sveto pismo, ali ne, ker se zamorejo tudi laži pisati in natisnuti; 8) vsi, ki sveto pismo berejo, ne pridejo s tem do *edne, ravno tiste* in *prave* vere, in vender je *ena sama prava vera,* kakor govori sv. apostel.[1]) Zategavoljo vidimo, da med krivoverci, kteri priporočajo sv. pismo neomejeno brati in pretuhtovati, vsakteri kej druzega veruje, in da je tavžent raznih ver med njimi, in se vsi vender opirajo na sveto pismo; 9) tudi dan današni kakor o času apostelnov, se prava Jesusova vera širi s tim, da se ustmeno uči in oznanuje, ne pa da se sv. pismo razdeluje in prebira; 10) Kristus ni rekel: „kdor ne bere svetega pima," temuč: „Kdor cerkve ne posluša, je enak neverniku in cestninarju."[2]) Človek zamore torej k pravej veri priti le v cerkvi, v kterej je Kristus postavil nezmotlivo učeništvo (kakor je bilo zgorej dokazano), in je ukazal, da ga imajo ljudje poslušati.

Ktera je prava Jezusova cerkev?

Samo tista je prava Jezusova cerkev, ktera ima vse znamnja prave cerkve.

Ktere znamnja ima prava Jezusova cerkev?

Prava Jezusova cerkev, kakor najdemo v prestarih verskih bukvah, mora biti: 1) *edina;* 2) *sveta;* 3) *apostolska;* 4) *katoljška* ali *vesoljna.*

V čem mora biti cerkev edina?

Edina mora biti cerkev v *navku,* da se namreč povsod ravno tiste verske in djanske resnice uče, in da vsi ljudi ravno tiste reči verujejo; v *zakramentih,* da imajo vsi ljudi povsod ravno tiste zakramente in jih povsod ravno toliko; v *glavarju,* to je, da spoznajo ravno tistega nevidljivega poglavarja Gospoda Jezusa Kristusa, in ravno tistega vidljivega poglavarja, namreč postavnega naslednika svetega Petra na rimskem sedežu.[3])

Kako je cerkev sveta?

Cerkev je sveta v svojem poglavarju Jezusu Kristusu; v svojem božjem začetku in vredeju; v svojem nauku in

1) Efež. 4, 3 — 7. 2) Mat. 16, 18. 3) Mat. 16, 18. Efež. 4, 3 — 7.

v svojih zakramentih, ki človeka posvečujejo; v svojih udih, ki so vsi k svetosti poklicani in nekteri res sveti postali; in poslednič v pravem obhajanju svete daritve, ki se ima doprinašati in opravljati po celem svetu.[1])

Kako je cerkev apostolska?

Nauk, ki ga cerkev uči, mora biti zares tisti, ki so ga učili Kristus in apostelni, in mora v vsih časih z njim biti v soglasju; cerkveni predstojniki morajo biti pravi nasledniki apostelnov[2]) to je: da so veljavno posvečeni in se nepretergano od apostolskih časov sem eden za drugim verstijo.

Kako je cerkev vesoljna ali katoljška?

Cerkev je vesoljna ali katoljška, ko se širi in oznanuje po celem svetu[3]); mora od apostelnov sem nepretergano ob vsih časih obstati, in vsi ljudje se je morajo deržati in njen nauk sprejeti, ako se hočejo zveličati[4]); ona mora vselej in povsod vse to učiti, kar je Kristus svojim apostelnom zapovedal, delati in oznanovati. (Mat. 28.)

Ktera je tedaj prava cerkev?

Prava cerkev je *rimsko-katolška cerkev*, ker on sama ima vse te znamnja. Ona je *edina* v svojem poglavarju, rimskem papežu, v svojem nauku in v svojih zakramentih itd., kar se posebno v tem vidi, da vse tiste iz svoje srede odloči, kteri nočejo čisto vse verovati, kar ona uči in verovati zapove. On je *sveta*, ker je svet nje začetnik, Jezus Kristus, njeni zakramenti in nauki napeljujejo človeka k svetosti kakor spričujejo trume svetnikov. Da so ti res sveti, je Bog poterdil s tim, da je jim dal čudeže delati. Nobena od katoljške cerkve ločena občina nima takih svetnikov. Ona je *apostolska*, ker ne sprejme nobenega nauka, ako niso ga apostelni bili učili in zamore tudi dokazati, kako prestojniki cerkve, škofi nepretergano od apostelnov pridejo. Ona je *katoljška* ali vesoljna, ker je bila od apostolskih časov vselej, kar se dovolj že s tem spriča, da so se od apostolskih časov vselej nekteri dobili, ki so se ločili od rimsko-katolške cerkve, in so postavljali nove sekte. Deblo pa mora poprej biti, kakor veje, ki iz nje izrasejo in se posu-

1) Efež. 5, 26. Mal, 11. 2) Efež. 2, 20. Ap. dj. 14, 22. Hebr. 5, 4. 3) Jan. 10, 16. 4) Mat. 28, 19 — 20.

še; in ona mora biti veselej, in ni mogoče, da bi bila kedaj prejenjala biti, ali da bi se bila spačila, ker je Kristus obljubil, da hoče pri njej biti do konca sveta. Ona je tudi razširjena čez celo zemljo, se še vedno oznanuje vsim ljudstvom, in je tudi primerna vsim ljudstvom na svetu.

Ali se zamorejo pa zveličati tisti, ki niso udje rimsko-katolške cerkve?

Sveti cerkveni sbor Tridentinski[1]) pravi, da nobeden ne more Bogu dopasti brez katolške vere, in rimski katekizem[2]) uči: „Katoljška cerkev se zato tudi imenuje, ker morajo vanjo stopiti vsi, kteri se hočejo zveličati, kakor so o času potopa vsi tisti poginuli, ki so bili zunej Noetove barke.“ Po tem nauku naše cerkve, kterega poterdé sveti očaki, so tedaj od zveličanja izključeni samo neverniki in terdovratni krivoverci, kteri resnico spoznajo, in jo vender tajijo in zaničujejo, in zato ne stopijo v Jezusovo cerkev. Katolška cerkev pa ne sodi krivovercov; ona le moli zanje, prepusti sodbo Gospodu, kteri sam pozna serce, in vé, ali je človek sam kriv ali ne, da se zastran vere moti: dalej cerkva opominja vse svoje verne, da naj molijo za razsvetljenje krivovercov.

Ali je k zveličanju zadosti, da je kdo ud prave Jezusove cerkve?

Ako se hoče človek zveličati, ni še zadosti, da je ud prave Jezusove cerkve; on mora tudi živeti po nauku, kterega cerkev uči, in marno se posluževati njenih zakramentov, in spoštovati in izpolnovati vse njene naredbe in naprave, ker se scer tistim, ki tega ne delajo, to zgodi, kar pravi Kristus: „Veliko jih bo od izhoda in zahoda prišlo, in bodo sedeli pri mizi s Abrahamom, Izakom in Jakobom v nebeškem kraljestvu; otroci kraljestva (prave cerkve) pa bodo pahnjeni v unajno temo.“[3])

Navk za drugo nedelo po velikej noči.

Zavoljo radostipolnega Kristusovega vstajenja, in zavoljo gnad, ki nam od tod izvirajo, poje cerkev dans v *uvodu* sv. maše: „Zemlja je polna Gospodovega usmiljenja,

1) Sess. V. od začetka. 2) Part. art. q. 3) Mat. 8, 11.

aleluja! Gospodova beseda je nebesa vterdila, aleluja! Ukajte, o pravični, v Gospodu: poštenim se spodobi hvalno petje.“ (Ps. 32.) Čast bodi Bogu itd.

Cerkvena molitev. O Bog! kateri si s ponižnostjo svojega Sina ležeči svet vzignul: dodeli svojim vernim obstoječe veselje, da ker, si jih iz nesreče večne smerti potegnil, jim daš k vživanju neminljivega veselja priti. Skoz ravno tega Gospoda Jezusa Kristusa i. t. d.

Berilo iz 1. lista sv. Petra apostelna 2, 21 — 25.

Preljubi! Kristus je za nas terpel, in vam sled zapustil, da hodite po njegovih stopinjah. On ni greha storil, tudi ni bila najdena golfija v njegovih ustih. On, ko je bil preklinjan, ni klel; ko je terpel, ni protil, temuč se mu je vdal, kteri ga je sodil krivično; on je naše grehe sam nosil v svojem telesu na lesu, da bi grehom odmerli, in pravičnosti živeli. Z njegovimi ranami ste bili ozdravleni. Zakaj bili ste, kakor zgublene ovce; zdaj pa ste se obernuli k pastirju in škofu svojih duš.

Razlaganje. Sveti Peter opominja kristjane, da naj križe in terplenje, ja tudi krivične pregonstva poterpežljivo prenašajo, zato jim kaže izgled Kristusa Jezusa, kteri je ko naj nedolžniši čuda veliko poterpežljivo preterpel. Ali smo prave ovčice dobrega pastirja, ako pri naj manjšem križu, psovki in zazmehu vso poterpežljivost zgubimo, se razjezimo in togotimo?

Zdihlej. O Gospod Jezus! daj mi gnado, Tebe mojega dobrega pastirja posnemati, da ne bom se togotil in klel, kadar me drugi psovajo, zaničujejo, ali clo zavoljo pravice preganjajo.

Evangeli svetega Janeza 10, 11—16.

Tisti čas je rekel Jezus farizejem: Jaz sim dobri pastir. Dobri pastir da svoje življenje za svoje ovce. Najemnik pa, in kdor ni pastir, ki niso ovce njegove, vidi volka priti, in popusti ovce, in beži; in volk popade in razpodi ovce. Najemnik pa beži, ker je najemnik, in mu ni skerb za ovce. Jaz sim dobri pastir, in posnam svoje, in moje poznajo mene; kakor pozna mene Oče, in jaz poznam Očeta, in dam svoje življenje za svoje ovce. In imam še druge ovce, ktere

niso iz tega hleva; tudi tiste moram perpeljati, in bodo moj glas poslušale, in bo en hlev, in en pastir.

S čim je Kristus skazal, da je dober pastir?

Kristus se je dobrega pastirja s tem skazal, da je za tiste, ki ga niso popred ljubili, in mu tudi tako ljubezen niso mogli verniti, in še clo za svoje sovražnike svoje življenje daroval,[1]) in na to še samega sebe njim v jed dal.

Kako se zamore spoznati, da je kdo izmed Jezusovih ovčic, tedaj v številu izvoljenih?

1) Ako on glas dobrega pastirja v pridigah in kristjanskih navkih, v duhovnih knjigah in pogovorih itd. rad posluša, ga vboga in posebno, ako je pokoren Njegovej cerkvi, iz katere dobri pastir k nam govori, in izpolnuje njene zapovedi:[2]) „Tisti, so besede svetega Avguština, kteri nima cerkve za mater ne bo tudi Boga imel za Očeta.“ 2) Ako on rad vživa jed dobrega pastirja, to je, njegovo sveto meso in kri v svetem obhajilu. 3) Ako on je poterpežliv in krotek, kakor ovčica, in rad odpusti svojim sovražnikom. 4) Ako on vse ljudi iz serca ljubi, jim le dobro dela in si prizadeva, jih k Jezusu pripeljati.

Ktere so še te druge Kristusove ovce?

Druge Kristusove ovce so neverniki, ki niso bili iz ovčnjaka Izraelskega. Tudi te je hotel Kristus po svojih učencih in jih hoče še po apostelnovih naslednikih v svoj ovčji hlev pripeljati. — K tem ovcam spadamo tudi mi in naši prededi. Oj kako smo dolžni se zahvaliti Bogu, da smo pripeljani v ovčnjak Njegove cerkve, in kako goreče moramo tudi skerbeti se tako zaderžati, kakor se dobrim ovčicam spodobi!

Kako bo en pastir in hlev?

To se bo tako zgodilo: cerkev moli za vse nevernike, da bi se spreobernili, in razpošilja po celem svetu iskrene može, ki vero oznanujejo. To bode poslednič zdalo. Vsi ljudi se bojo spreobernili k edino zveličavnej veri, in tedaj

1) 1. Jan. 4, 10. Rim. 5, 8. 2) Luk. 10, 16.

bo ena sama cerkev pod enim poglavarjem. — Molimo goreče, da se to zgodi.

Zdihlej. O Gospod Jezus! ti dobri pastir! ki si na deblu svetega križa Svoje življenje dal za svoje ovce; mi te prosimo, daj nam zavoljo Svoje smerti gnado, da bomo mi vsi na sebi nósili znamnja tvojih ovac, in da bomo enkrat številu tvojih izvoljenih v nebesih prišteti.

Navk od upanja.

„Jaz dam svoje življenje za svoje ovce.“ Jan. 10, 15.

Kaj nam je Kristus s svojo smertjo zaslužil?

Kristus nam je s svojo smertjo zaslužil odpuščanje grehov, gnado, da zamoremo Bogu dopadlivo živeti in pa večno izveličanje, ki ga zamoremo sadaj zvesto upati, s verdnim zaupanjem pričakovati in gotovo tudi doseči, ako le storimo, kar nam je storiti.

V čem obstoji izveličanje?

Izveličanje obstoji posebno v tem, da bomo vidili Boga samega od obličja do obličja. Boga viditi in spoznati, bode nas tudi vnelo, ga čez vse ljubiti; in ta ljubezen bo nas tako razveselovala, da tega sedaj še nemoremo zapopasti in občutiti.

Kako pa zamoremo izveličanje doseči?

Z gnado božjo, to je, z njegovo vedno pomočjo; s tim, da se v treh božjih četnostih, veri, upanju in ljubezni vadimo, da božje zapovedi deržimo, da svete zakramente vredno prejemamo in vedno molimo. To je nam storiti treba. Sveti Avguštin pravi: „Bog, ki nas je stvaril brez nas, nas ne bo zveličal brez nas,“ to je brez našega prizadevanja.

Kaj posebno zamore naše upanje zveličanja oživiti in poterditi?

1) Misel, da je Bog neskončno dober in vsmiljen. Bog nas od večnosti sem bolj ljubi, kakor mati svoje dete, in zavoljo te ljubezni do nas ni še svojemu edinorojenemu Sinu prizanesel, temuč ga je za nas dal v naj groznejšo smert. Ali nam bo nebesa odrekel, potem ko nam je v Svojem Sinu

vse podaril, več kot nebesa? 2) Misel, da je Bog zvest in resničen. Bog nam je tolikokrat izveličanje obljubil, in v svetem pismu na več krajih jasno rekel, da nas hoče izveličati. On mora svojo obljubo izpolniti, ker je večna Resnica, in ne more ne lagati, ne goljfan biti. [1]) On ne reče dans je, in jutre ni, on se ne spremeni in preoberne, pri njem še sence ni kakega preobračanja. [2]) 3) Misel, da je Bog vsegamogočen. Bog zamore in premore vse, Njemu se ne more noben zoperstaviti, nobeden mu ne more braniti, kar hoče storiti. Če toraj zaupamo bogatemu poštnemu možu, kteri nam je obljubil v potrebi pomagati, ali ne bomo veliko več zaupali na nar dobrotlivšega, nar zvestejšega, vsegamogočnega Boga!

Kdaj je treba obuditi upanje?

Upanje je obuditi: 1) kader človek k pameti pride, in je dovolj podučen, kaj je upanje, in kaj k upanju nagiba; 2) o času stiske in nadloge, ali pa v hudej skušnjavi zoper to čednost; 3) kadar človek prejeme svete zakramente; 4) vsak dan zjutraj ali zvečer, in posebno o smertnej uri.

Pazka: Ravno to velja od vere in od ljubezni.

Navk za tretjo nedelo po velikej noči.

Cerkev nas vedno še k veselju in hvali božjej zavoljo Kristusovega vstajenja opominja, zato poje dans v *uvodu* sv. maše: „Ukajte k Bogu vse dežele, aleluja! hvalite njegovo ime, aleluja! proslavite ga, aleluja!“ [3]) Čast bodi Bogu itd.

Cerkvena molitev. O Bog! kateri zgublenim, da se na pot pravice verniti zamorejo, luč svoje resnice pokažeš; daj, da bojo vsi, kateri se med kristjane štejejo, to sovražili, kar je temu imenu nasprotno, in to ljubili, kar se po njem spodobi. Skoz Gospoda našega i. t. d.

Berilo iz 1. lista s. Petra apostelna 2, 11 — 19.

Preljubi! prosim vas, zderžite se, kakor ptujci in popotniki, mesnih želj, ktere se vojskujejo zoper dušo; imejte lepo živlenje med neverniki, da, ko vas obrekujejo, kakor hudodelnike, vaše dobre dela vidijo, in Boga časte v dan

1) Hebr. 6, 18. 2) Jak. 1, 17. 3) Ps. 65.

obiskanja. Bodite tedaj podložni vsakej človeškej stvari zavoljo Boga, bodi si kralju, kakor nar višemu, ali vojvodom, kakor od njega poslanim v maščevanje nad hudodelniki, dobrim pa v pohvalenje. Zakaj to je volja Božja, da z dobrimi deli usta zamašite nespametnim in neumnim ljudem; kakor prosti, in ne, kakor bi prostost imeli v zagrinjalo hudobije, ampak kakor hlapci Božji. Vse spoštujte, brate ljubite, Boga se bojte, kralja častite. Hlapci, bodite podložni gospodarjem z vsim strahom; ne le dobrim in krotkim, ampak tudi čmernim. To namreč je prijetno v Kristusu Jezusu Gospodu našem.

Razlaganje. Sveti Peter opominja kristjane, da naj se mislijo na zemlji tujce in popotnike, in časno blago kot na posodbo vzeto, da naj tedaj nikar svojega serca nanj ne navežejo, ker jim ga bo kmalo smert probrala. Potem jih tudi opominja ko kristjanje tudi po kristjansko živeti, in nevernikom, kteri kristjane sovražijo in obrekujejo, dober izgled dajati in jih k resnici pripeljati. Te besede naj si posebno tisti katoljški kristjani v svoje serce globoko vtisnejo, kteri živijo v sredi med ljudmi raznih vér. Ako oni zvesto in goreče izpolnujejo vse to, kar jim veli sveta vera, in ako čisto pobožno živijo, s tim zamorejo pobolšati in k resnici pripeljati nevernike. Ako pa mlačno alj pa pregrešno živijo, jih le še bolj poterdijo v zmoti in škodijo katolškej cerkvi. Po tem terja sveti Peter od kristjanov, da naj bodo podložni vsakej postavnej gosposki, ker je od Boga postavljena, in da naj jej bodo pokorni tudi zavoljo Boga [1]) v vsih rečeh, ki niso zoper božje zapovedi, tadaj da naj tudi davke zvesto odrajtujejo. Kristus sam je za se in za Petra plačal navadni davek, [2]) in sveti Pavl naravnost zapove davke plačati, komur grejo. [3]) Na zadnje opominja sveti Peter posle, da naj bodo pokorni in podložni svojim gospodarjem, naj bodo dobri ali hudi in čmerni; ker to je Bogu dopadlivo, in jim bo enkrat v zaslugo zarajtano.

Zdihlej. O Jezus! daj mi gnado, da se bom, dokler na tem svetu živim, vedno imel za tujca in popotnika, in da se tudi le ko popotnik poslužim posvetnega blaga, — Daj mi poterpežlivost v zopernostih in moč, da bom vikšim tudi

1) Rim. 13, 1. 2) Mat. 17, 26. 3) Rim. 13, 7.

takrat rad pokoren, kadar se mi bodo njih postave in naredbe težke zdele, in davki veliki. —

Evangeli svetega Janeza 16, 16 — 22.

Tisti čas je Jezus rekel svojim učencom: Še malo, in me več ne bote vidili; in spet malo, in me bote vidili; ker grem k Očetu. Tedaj je nekaj njegovih učencov reklo med seboj: Kaj je to, kar nam pravi: Še malo, in me ne bote vidili, in spet malo, in me bote vidili; in: ker grem k Očetu? So tedaj rekli: Kaj je to, kar pravi: malo? Ne vemo, kaj govori. Jezus pa je spoznal, da so ga hotli vprašati, in jim je rekel: To se vprašate, sim rekel: Še malo, in me ne bote vidili; in spet malo, in me bote vidili? Resnično, resnično vam povem, da bote jokali in žalovali, svet pa se bo veselil; vi bote žalovali, al vaša žalost se bo v veselje spreobernula. Žena, kadar je na porodu, ima žalost, ker je prišla njena ura; kadar je pa porodila dete, ne misli več na britkost, od veselja, da je človek rojen na svet. Tudi vi tedaj imate zdaj sicer žalost; pa spet vas bom vidil, in vaše serce se bo veselilo, in vašega veselja vam ne bo nihče vzel.

Kaj pomenijo Kristusove besede: „Še malo, in me več ne bote vidili itd.“?

Te besede, ki jih je Kristus nekaj ur pred svojim terplenjem govoril svojim učencom, se zastopijo, po svetem Krizostomu, [1]) od časa med Jezusovo smertjo in njegovem vstajenjem; sveti Avguštin pa jih razumi od časa od Jezusovega vstajenja do vnebohoda in do sodnjega dne, in pristavi, [2]) da malo časa je ves sedajni čas. To malo se zdi dolgo, dokler živimo; kadar pa prejde, takrat bomo občutili, kako da je kratko. V nadlogi se zamoremo torej tudi s tim tolažiti, da je bo kmalo konec, in da se ne more primeriti prihodnej časti, ktera v nebesih poterpežlivo terpeče večno čaka.

1) Hom. 78. 2) Tr. 101.

Zakaj je Jezus svojim učencom napovedal njih terplenje in radosti?

1) Da so ložej prenašali terplenje, ki jih je čakalo; zakaj človek se lahko pripravi k terplenju, kadar ve, da ga ima zadeti. 2) Da so vedeli, da je vse terplenje, ki jih je čakalo, le majhno in kratko proti večnemu veselju, ktero jim je bilo pripravljeno. Žena na porodu velike bolečine terpi, pa to hitro mine in mati vse kmalo pozabi zavoljo veselja, da je dete rodila. Sveti Krizostom pravi: „Ti si za kralja izvolen, pa tisto noč, preden v stolno mesto h kronanju greš, bi moral prenočiti v zapuščenem hlevu v velikej težavi. Reci mi ali bi se ti težko zdelo? Ali bi tega vesel ne prenesel, ki imaš upati, da boš potem kraljeval?“ Zakaj bi torej mi v tej dolini solz ne živeli radi v težavah, ker imamo gotovo nado, da bomo enkrat dosegli nebeško kraljestvo?

Zdihlej. Razsveti me, o sveti Duh! da spoznam, da to pričujoče življenje in vse težave, ki nas zamorejo zadeti, so le majhne in kratke, in poterdi moje upanje na prihodnje večno veselje, da bom vse težave tega življenja poterpežlivo prenašal.

Tolažba v zopernostih in nadlogah.

„Vi bote jokali in žalovali.“ Jan. 16, 20.

Kristjan dela nespametno, če misli da sreča na tem svetu obstoji v časti, v bogastvu in v sladnostih. Večna Resnica Kristus nas ravno nasprotno uči, ubogim in stiskanim obljubi, da bodo zveličani, bogatim pa, kteri imajo svojo tolažbo že na tem svetu, napoveduje, da bodo večno žalovali in jokali. Kako so tadaj obžalovanja vredni tisti kristjani, kteri to verujejo, in vender tako živé, kakor da bi njih te resnice prav nič ne zadevale, in kteri na nič druzega ne mislijo, kakor na to, svoje življenje na tem svetu poslajšati in pri tem še upajo v nebesa priti. Vsi svetniki in Kristus sam, Sin božji, so vender le skozi križ in terplenje v nebesa šli.

Molitev v nadlogah. O naj dobrotlivši Jezus! kteri si razodel, da moramo le po nadlogah v nebesa priti [1]) in tudi blagor rekel tistim, ki so na tem svetu žalostni, stiskani in preganjani, pa poterpežlivo terpé in zavoljo tega imajo tolaženi in zveseleni biti; in ki si verh tega še učil, da se nam brez da bi Tvoj nebeški Oče ne vedel, ne more nič hudega zgoditi, in ne en las skrivlen biti; [2]) jaz terdno verujem, da bom tolikanj srečnejši, kolikor bom bolj stiskan in preganjan, ako le vse poterpežlivo prenašam. Vdam se torej popolnoma v tvojo sveto voljo; ker vem, da, če se tudi cel pekel z vso svojo derhaljo zoper mene vzdigne, mi vender ne more brez tvojega pripuščenja nič hudega storiti.

Navk za četerto nedelo po velikej noči.

V uvodu svete meše se Bogu hvala poje: „Pojte Gospodu novo pesem, aleluja! ker je čudo storil, aleluja! V pričo ljudstev je On razodel svojo pravičnost aleluja! Pomagala mu je Njegova desnica, in Njegova sveta roka.“ [3]) Čast bodi Bogu itd.

Cerkvena molitev. O Bog! kateri serca svojih vernih storiš enega duha; daj svojemu ljudstvu to ljubiti, kar zapoveš, in to želeti, kar obljubiš; da se med spremenovanjem posvetnih reči naše serca vedno tje obračajo, kjer je resnično veselje. Skoz Gospoda itd.

Berilo iz 1. lista sv. Jakoba aposteljna 1, 17—21.

Preljubi! vsak dober dar in vsako popolno darilo je od zgorej, ki pride od očeta svetlobe, per kterem ni premenjenja, tudi ne sence preobračanja. Zakaj radovoljno nas je rodil z besedo resnice, da smo nekakošne pervine njegovih stvari. Veste preljubi moji bratje! vsak človek bodi hiter k poslušanju, kesen pa k govorjenju, in počasen k jezi; človekova jeza namreč ne dela pravice Božje. Za tega voljo odložite vso nečednost in obilnost hudobije, in v krotkosti ohranite vsajeno besedo, ktera zamore zveličati vaše duše.

Razlaganje. Naj boljši vsih darov, ki jih od Boga dobivamo, je ti, da nas je z besedo resnice, z evangeljem, s

1) Ap. dj. 14, 21. 2) Luk. 21, 18. 3) Ps. 97.

svojimi zakramenti, posebno s svetim kerstom prerodil, da smo tadaj Njegovi otroci in pervenci vsih stvari, to je, čez vse stvari povzdigneni. Kako velika je torej ta čast, in kolikajn si moramo prizadevati, da si jo ohranimo! Ali k temu je naj bolj potrebno, da božjo besedo, besedo resnice, sveti evangeli radi poslušamo, kadar se nam v pridigah oznanuje. Opominvanje Apostelnovo, da naj bo vsak človek hiter k poslušanju, kesen pa k govorjenju in počasen k jezi, je resnično, ker „veliko govoriti ni brez greha, kdor pa svoje usta vderžuje, je moder;“ [1]) in zato nam je Bog dal en sam jezik in dve ušesi, da bi več poslušali ko govorili, in ne tako lahko se jezili, ker se s tim, da veliko govorimo, jeza rada napravi.

Zdihlej. Pomagaj mi, Gospod! pri svetem kerstu zadobleno čast ohraniti; daj, da bom tvojo sveto besedo rad poslušal in okrepi me, da bom svoj jezik krotil in ga samo k tvojej časti rabil.

Evangeli svetega Janeza 16, 5 — 14.

Tisti čas je Jezus rekel svojim učencom: Grem k njemu, kteri me je poslal, in noben zmed vas me ne vpraša: Kam greš? Temuč, ker sim vam to govoril, je žalost napolnila vaše serce. Ali jaz vam resnico povem: Za vas je dobro, da jaz grem. Zakaj ako ne grem, Troštar ne bo k vam prišel; ako pa grem, vam ga bom poslal. In kadar on pride, bo svet prepričal greha, in pravice in sodbe; greha sicer, ker niso verovali v me; pravice pa, ker grem k Očetu, in me po tem ne bote vidili; sodbe pa, ker je vojvoda tega sveta že obsojen. Še veliko vam imam povedati; tode zdaj ne morete nositi. Kadar pa pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico; ne bo namreč govoril, sam iz sebe, temuč, kar bo slišal, bo govoril, in prihodne reči vam bo oznanoval. On bo mene poveličal, ker bo od mojega vzel, in vam oznanoval.

Navk. Učenci niso Jezusa prašali, kam gre, ker so bili žalostni, da gre Jezus terpet in umret, in se potem k svojemu Očetu verne. Ravno tako se kristjani večidel zato, ker

1) Prid. 10, 19.

je njih serce na ti svet in na njegovo sladnost navezano, ne poprašujejo: Kam grem? kam pelja moja pot? Morebiti pa grešno živim in grem proti peklu! Ali me bo moja mlačnost v dobrem, moja mlačna molitev itd. v nebesa spravila? Vprašaj se vender enkrat resnobno, moj kristjan! kam pelja pot, ki jo hodiš? in ako najdeš, da ni prava pot, po kterej si do zdaj hodil, verni se pri tej priči, in pojdi in hodi za Jezusom, kteri je le skozi terplenje in križ v nebesa nazaj šel.

Zakaj niso mogli učenci zadobiti svetega Duha pred Kristusovim vnebohodom?

Ker so kakor otroci materi, tako oni svojemu Učitelju, Kristusu bili presilno vdani s počutno ljubeznijo, da Kristus je moral popred z dušo in s telesom kot človek se nazaj verniti k Bogu, preden je Bog s popolnostjo svojih gnad, s svetim Duhom, mogel k človeku priti. Ker je tadaj počutna ljubezen pri apostelnih branila, da niso prejeli sv. Duha, kako je mogoče, da bi sveti Duh prebival v človeku, ki le na posvetno misli, in ki je od nečiste ljubezni vnet?

Kako bo sveti Duh svet prepričal greha, in pravice in sodbe?

Sveti Duh bo *greha prepričal* svet, to je Jude in nevernike takole: sv. Duh bode apostelne razsvetil in vnel, da bodo lepo učili, sveto živeli in čudeže delali, tako in tudi s tim, da bode Jude in nevernike znotraj razsvetil, bode jih prepričal, kako hudo so se pregrešili z nevero in s hudobijami; *pravice* jih bo prepričal, ker jim bo razodel njih lažnjivo pravičnost in jim bo pokazal, da je samo Kristus, kterega so po krivem zavergli, pravičen in začetek pravice; [1]) *sodbe* pa jih bo prepričal, ker bojo vidili, kako kraljestvo hudiča to je: kraljestvo nevere in pregrehe in temote konec jemle, — kraljestvo božje pa, to je: kraljestvo ljubezni in resnice se razširja; ker bojo taj spoznali, da so neumno ravnali in si strašno nesrečo nakopali.

Zakaj ne pove Kristus apostelnom vsega, kar jim ima še reči?

Zato, ker bi sadaj še ne mogli vsega zapopasti, ker so bili še preslabi in preveč vdani Judovskim šegam; tudi so

1) Cyril. lib. 6.

bili še silno žalostni. Zato jim obljubi svetega Duha, kteri jih bo razsvetlil, in jih tudi vsega učil.

Kako uči sveti Duh vso resnico?

Sveti Duh uči vso resnico, ker napeljuje cerkev, to je, nezmotljivo učeništvo cerkve, da spozna in uči vse resnice, ki so vedeti potrebne k zveličanju; zakaj On jo razsvetluje in vsake pomote varuje, in vodi tudi vse ude svete cerkve, kteri ga za razsvetlenje prosijo, in se njegovej gnadi nasproti ne stavijo, da zmirom dalje bolje resnico spoznajo in po njej živijo.

Kaj pomeni to: On ne bo govoril sam iz sebe, temuč kar bo slišal?

To pomeni: On nam bo le to govoril, kar je od vekomaj od Očeta in od Sina slišal; njegov navk bo tadaj popolnoma soglasen s navkom Kristusovim, in mu ne bo nasproten; zakaj sveti Duh izhaja enako od Očeta in od Sina, je en Bog s Očetom in Sinom, in kar On uči, je tudi navk Očeta in Sina. Ravno to pomenijo tudi besede: On bo od mojega vzel in vam oznanoval.

Zdihlej. Oh moj Gospod in Bog! vodi moje noge po poti tvojih zapovedi in ohrani moje serce čisto od grehov, da sveti Duh nič kazni vrednega nad meno ne najde, me vso resnico uči in k tebi, *Večnej Resnici,* v nebesa pripelja. Amen.

Navk za peto nedelo po velikej noči.

Za odrešenje se zahvaliti, poje cerkev dans v *uvodu* sv. maše: „Oznanujte z radostnim glasom, razglasujte in raznašajte glas do konca zemlje, da je Gospod svoje ljudstvo odrešil, aleluja! [1]) Pojte Bogu vse dežele; prepevajte hvalne pesme Njegovemu imenu; slavno naj se razlega Njegova hvala.“ [2]) Čast bodi Bogu itd.

Cerkvena molitev. O Bog, od katerega vse dobro pride, dodeli nam, svojim sovražnikom, da po tvojem vdih-

1) Iza. 48, 20. 2) Ps. 55.

nenji mislimo, kar je prav, in pod tvojim vižanjem ravno to storimo. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista s. Jakoba apostelna 1, 22 — 27.

Preljubi! bodite delavci besede, in ne samo poslušavci, s čimur bi sami sebe zapeljevali. Zakaj ako je kdo poslušavec besede, ne pa delavec, tak je podoben človeku, kteri ogleduje obraz svojega rojstva v zerkalu; se ogleda namreč in gre, in berž pozabi, kakošen je bil. Kdor pa prav pregleda polno postavo prostosti, in v njej ostane, ne pozabliv poslušavec, ampak delavec, on bo srečen v svojem djanji. Ako pa kdo meni, da je pobožen, pa ne berzda svojega jezika, temuč zapeljuje svoje serce, je prazna njegova pobožnost. Čista in pred Bogom in Očetom neomadežana pobožnost je ta: obiskovati sirote in udove v njih nadlogi, in neomadežanega se ohraniti pred tim svetom.

Razlaganje. Prava pobožnost, kakor piše tukej sveti Jakob, obstoji v tem, da voljo božjo ne samo spoznamo, temuč tudi spolnujemo, — da svoj jezik, ki tako nevaren in škodljiv biti more, krotimo in berzdamo, — da uboge in zapuščene ljubimo in se jih vsmilimo, — da svet in njegovo blago zaničujemo, ki človeka mnogokrat pohujša, oslepi in pogubi. Pomisli, kaka je s teboj, moj kristjan!

Zdihlej. Oj Jezus! voditel moje duše! daj mi gnado, da bom prav in resnično pobožen, kakor to priporoča sveti Jakob.

Evangeli svetega Janeza 16, 23 — 30.

Tisti čas je Jezus rekel svojim učencom: Resnično, resnično vam povem: Ako bote Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal. Do zdaj niste nič prosili v mojem imenu. Prosite, in bote prejeli, da bo vaše veselje dopolnjeno. To sim vam v prilikah govoril. Pride ura, da vam ne bom več v prilikah govoril, ampak vam bom očitno oznanoval od Očeta. Tisti dan bote v mojem imenu prosili; in vam ne rečem, da bom jaz Očeta prosil za vas. Zakaj Oče vas sam ljubi, ker ste vi mene ljubili, in ste verovali, da sem jaz iz Boga izšel. Izšel sim od Očeta, in sim prišel na svet; svet zapustim, in grem k Očetu. Mu reko njegovi učenci:

Glej! zdaj očitno govoriš, in ne praviš nobene prilike. Zdaj vemo, da vse veš, in ne potrebuješ, da te kdo vpraša; zato verujemo, da si od Boga izšel.

Zakaj hoče Bog, da ga prosimo?

1) Zato, da spoznamo, da vse dobrote le od njega pridejo; 2) da tako spoznamo svojo slabost in siromaštvo, ker nam je zmirom in v vsem potrebna pomoč božja; 3) da ga ravno tako poveličamo in častimo, in se tako vredne storimo vsih Njegovih milosti, ki nam jih je obljubil.

Kaj se pravi: prositi v Jezusovem imenu?

V Jezusovem imenu prositi, se pravi 1) prositi v zaupanju na Jezusove zasluge, kteri po besedah svetega Cirila kot Bog nam z Očetom vred dobrote deli, kot srednik naše prošnje pred Očeta nosi. Zato končuje cerkev vse svoje molitve s pristavkom: po Jezusu Kristusu Gospodu našem. 2) V Jezusovem imenu prositi se pravi tudi prositi za to, kar nam želi sam Kristus in hoče, da se nam podeli, namreč, kar je k našemu izveličanju, zakaj prošnje za same časne dobrote, da bi na svetu srečni živeli, niso Kristusu dopadlive in nič ne veljajo. „Tisti ne prosi, pravi sveti Avguštin v Jezusovem imenu, kteri za to prosi, kar je na potu, da se on ne izveliča.“ Zato je tudi rekel Jezus svojim učencom: „Do zdaj niste nič prosili v mojem imenu, ker niso prosili za to, kakor pravi sveti Gregor, kar je k zveličanju.“

Zakaj ne vsliši Bog kakšenkrat naše molitve?

I. Bog ne usliši kakšen krat naše molitve, ker večkrat za reči prosimo, ki so nam škodlive, in zato nam jih Bog ne da. Kakor dober oče, nam namesti tistega kej boljšega in koristnišega da. II. Da skuša našo poterpežlivost in stanovitnost v molitvi. III. Ker po navadi ne molimo tako, kakor bi imeli moliti; zakaj da molitev Bogu dopade, se mora 1) opraviti v stanu gnade božje in v zaupanju na Jezusove zasluge, ker molitev pravičnega pri Bogu veliko premore;[1]) 2) se mora opraviti s ponižnim in v voljo božjo vdanim sercem; 3) se mora opraviti v duhu in resnici, in 4) s terdno in stanovitno voljo.

1) Jak. 5, 16.

Kdaj je posebno treba moliti?

Moliti je treba posebno 1) zjutro, odpoldan, in zvečer, pred jedjo in po jedi, in kadar ura bije; zakaj kakor Bog vedno na nas misli in nam dobrote skazuje, tako se tudi spodobi, da se večkrat čez dan nanj spomnemo, in se pri njem za Njegove dobrote zahvalimo; 2) med službo božjo v cerkvi, ali pa, kadar kdo ne more v cerkev iti, o času službe božje doma; 3) o času hude skušnjave; 4) kadar prejmemo svete zakramente; 5) kadar važno opravilo začnemo; 6) o smertnej uri.

Kako zamoremo po Kristusovem nauku (Luk. 18, 1.) vredno moliti?

1) Ako čez dan večkrat svojega duha k Bogu povzdignemo, kar se s *zdihleji* ali kratkimi molitvicami lahko zgodi, to je, s takimi molitvicami, s kterimi obudimo ljubezen, kes čez grehe, ponižnost itd., in Boga na pomoč kličemo, n. pr. O Jezus, daj da te ljubim; tebe samega hočem ljubiti! Oh, bodi mi milostiv! Gospod, hiti mi pomagat! 2) Ako pri začetku vsakega dela storimo dober namen, da ga hočemo storiti iz ljubezni do Boga, in po njegovej svetej volji.

Kaj pomenijo razne navade katoljčanov pri molitvi?

Sploh reči pomenijo, da je treba Bogu služiti in ga moliti ne samo s dušo, ampak tudi s telesom. Kadar torej na glas molimo, hočemo Boga hvaliti z dušo in s ustmi. Kadar glavo odkrijemo alj pripognemo, — roke sklenemo, raztegnemo alj povzdignemo, — se pripognemo, klečimo alj na tla veržemo, in tako molimo, tedaj pokažemo, da se Bogu podveržemo, ga ponižno hvalimo in častimo. Mi smo prah in pepel, in se ne moremo nikoli zadosti pred Njim ponižati. Te razne navade pri molitvi najdemo pogostoma v starem in v novem zakonu, in tudi Kristus in Apostelni so se jih posluževali, da so n. pr. na svoj obraz se vergli, kadar so molili, ali da so pokleknili itd.

Ktera je naj imenitniša molitev?

Naj imenitniša molitev je sveti Očenaš, kterega je sam Kristus nas moliti učil. Zato ima tudi ta molitev naj večjo moč, če se prav in pobožno moli. Mat. 6. Luk. 11.)

Kratko razlaganje svetega Očenaša.

Iz česa obstoji sveti Očenaš?

Očenaš obstoji iz enega *predgovora*, ki je kot priprava k molitvi, in iz *sedem prošenj*, v kterih je vse zapopadeno, kar imamo prositi k časti božjej in k svojemu lastnemu zveličanju. Predgovor se glasi: „Oče naš, kteri si v nebesih.“

K čemu nas spodbode beseda „Oče“?

Beseda *„Oče“* nas spodbode 1) Boga ljubiti, ker nas je po svojem Sinu za svoje otroke vzel in nas storil deležnike nebeškega kraljestva; 2) Bogu se zahvaliti za neizmerno dobroto, da je nas stvaril, odrešil in posvečal; 2) na Boga zaupati in v njegovo neskončno dobroto in milost, s ktero Bog kot naj boljši oče z nami ravna; 4) Bogu terdno obljubiti, da bodemo zmirom dobri otroci tako dobrega Očeta.

Kaj pomeni besedica „naš“?

Besedica *„naš“* pomeni: 1) da imamo v občini svetnikov za vse otroke božje in s vsimi božjimi otroci moliti; 2) da imamo biti ponižni, in se med seboj obnašati in ljubiti kakor otroci enega očeta, kakor brati in sestre.

Zakaj pravimo: „kteri si v nebesih“? ali ni Bog povsod?

Mi pravimo, *„kteri si v nebesih:“* 1) v spomin, da nismo še na pravem domu, in da so nebesa naš pravi dom; 2) v spomin, da vse naše želje imajo le v nebesa siliti, kjer naš Oče kraljuje, in kjer je tudi za nas že mesto pripravljeno.

Kaj prosimo v pervej prošnji: „posvečeno bodi tvoje ime“?

V pervej prošnji prosimo, da bi Boga mi in vsi ljudje prav spoznali, častili in ljubili. Prosimo torej 1) da bi vsi neverniki resnico spoznali in se k Bogu spreobernili; 2) da bi vse krive vere in zapeljevanja ob moč prišle; 3) da bi vsa hudobija bila končana, vsi grešniki pa se resnično spokorili in brumno živeti začeli; 4) da bi mi sami nikoli nič ne mislili, govorili ali storili, kar se otrokom bož-

jim ne spodobi; 5) da bi vsi kristjani bili vedno pobožniši in svetejši.

Kaj prosimo v drugej prošnji: „pridi k nam tvoje kraljestvo“?

V drugej prošnji prosimo: 1) da bi cerkev božja, Kristusovo kraljestvo, se razširila po celem svetu, kraljestvo greha in pa hudiča razdjano bilo; 2) da bi Kristus v našem sercu in v sercu vsih ljudi s svojo gnado gospodoval ali kraljeval; 3) da bi Bog blagovolil, nas po dobro dokončanem teku tega življenja v nebeško kraljestvo vzeti.

Kaj prosimo v tretjej prošnji: „Zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji“?

V tretjej prošnji prosimo nebeške moči, da bi zamogli božjo voljo tako pokorno in veselo tudi na svetu spolnovati, kakor jo spolnujejo v nebesih angeli in svetniki, in da bi se jej v vsem ponižno vdali, če se nam tudi težavno zdi. S to prošnjo torej tudi obljubimo, da hočemo ne le spolnovati vsih božjih zapovedi, temuč tudi vse sprejeti in prenašati, kar njegova sveta previdnost zastran nas in drugih naredi in nam pošle.

V tih treh prošnjah torej iščemo, po Jezusovem nauku,[1]) najpred kraljestvo božje; zato da se nam še vse drugo prida.

Kaj prosimo v četertej prošnji: „daj nam dans naš vsakdanji kruh“?

V četertej prošnji prosimo za vse, kar za dušo in za telo potrebujemo, ker se vse to zapopade pod besedo „*kruh*“, to je vsakdanji potrebni živež, beseda božja, gnada božja, Jezusovo rešnje telo v presvetem zakramentu itd. V tej prošnji je na dalej zapopadena tudi ta prožnja, da bi Bog od nas odvernul strelo, točo, slabo letino in vsako drugo škodo, in da bi nam vselej dal tako vreme, kakor je za sadje na polji nar bolje.

Zakaj pravimo v tej prošnji „dans“ in „vsakdanji“?

Besedica „*dans*“ pomeni, da se imamo znebiti vsih nepotrebnih skerbi in v Boga zaupati, kteri nam bo vsak

1) Luk. 12, 31.

dan potrebnega živeža dal. Besedica „*vsakdanji*“ nas uči, da se imamo ogibati vsih nepotrebnih jedi, vsega nepotrebnega tratenja jedil, in da nam je le toliko jesti, kolikor nam je k življenju treba. Zakaj, kdor pri obedu jedila trati, ne jé vsakdanjega kruha, temuč vživa jedi za več dni.

Kaj prosimo v petej prošnji: „odpusti nam naše dolge“?

V petej prošnji prosimo, kot ubogi grešniki, za odpuščanje svojih dolgov, ki jih delamo pri Bogu s svojimi grehi vsak dan, in mu nasproti obljubimo, da smo tudi mi svojim dolžnikom, to je tistim, ki so nas kej razžalili, že v resnici odpustili, in ne še le s časoma, v prihodnje. Kdor to prošnjo moli, in vender še bližnjega sovraži, laže Bogu naravnost, in ne more upati odpuščanja. [1])

Kaj prosimo v šestej prošnji: „ne vpelji nas v skušnjavo“?

V šestej prošnji prosimo, da bi Bog vse nevarne skušnjave od nas ali popolnoma odvernul, ali pa v njih sceloma ne zapustil, kakor smo večkrat vredni, temuč naj nam moč podeli, da ne privolimo v skušnjave, ki nam pridejo od hudiča, od mesa in sveta. Popolnoma brez teh skušnjav pa ne moremo biti na tem svetu, skušnjave so nam koristne in potrebne za naše zveličanje. Zakaj brez skušnjave ni boja, brez boja ni zmage, brez zmage pa ni krone.

Kaj prosimo v sedmej prošnji: „reši nas od zlega“?

V sedmej prošnji prosimo, da bi nas Bog rešil od edinega pravega zlega, to je, greha, nas varoval naj bližnjih priložnosti grešiti, nesrečne hudobne smerti in pekla, in pa tudi, da bi milostivo od nas odvernuti blagovolil vse časne zlege in nesreče, kakor so: vojska, lakota, kuga itd.

Navk od procesij.

Kaj so procesije?

Procesije so očitni slovesni obhodi, ktere katoljška cerkev po starodávnej naredbi svetih očakov napoveduje in obhaja nekaj zavoljo tega, verne k pobožnosti spodbuditi, nekaj

1) Mark. 11, 25. 26.

zavoljo tega, se prejetih dobrot spomniti ali se za nje zahvaliti, ali pa za nove prositi. Procesije nas tudi opominjajo na visoke zveličanske skrivnosti, in vsi tisti, ki procesije prav opravljajo, dobivajo od Boga zveličaven sad keršanske pobožnosti. [1])

Ali so procesije kej novega?

Procesije niso nič novega; procesije so bile v navadi že v pervih stoletjih cerkve, kakor pričajo djanje učencev svetega Cipriana, Lucia, Bonifacia, in sveti očaki Bazili [2]), Krizostom [3]), Ambrož [4]), Gregor itd. Tudi sveto pismo govori od procesij. Kralj David je skrinjo zaveze s slovesno procesijo prenesel v Jeruzalem. [5]) Ravno tako je njegov sin Salomon storil, kadar je dal skrinjo zaveze v novo sozidani tempel prenesti. [6]) Tako je tudi Kristus sam na cvetno nedelo slovesno med prepevanjem hvalnih pesem v Jeruzalem prišel.

* Stari, nekdajni kristjani so rabili latinsko besedo „*procedere*“ v pomenu: hoditi od ene cerkve do druge, in od tod pride beseda „*processio*“, naša procesija, to je: izhod ali obhod.

Kaj pomenijo procesije?

Procesije 1) vsakega vernega kristjana močno spodbadajo, goreče in pobožno moliti. Kadar po sto in večkrat po tavžent vernih na glas Boga hvali, ali ga na pomoč kliče, da bi se jih vsmilil, ali se ne bo tudi nar merzliše serce omečilo, k pobožnosti in k gorečnosti vnelo? Jezus je ja obljubil, da hoče on zraven biti, kjer sta dva ali trije zbrani v njegovem imenu? 2) Procesije so podoba kerščanskega popotovanja na svetu. Tukej smo ptujci, popotniki. Naše popotovanje pelja iz te doline solz v nebeški Sion; zato konča procesija vselej v cerkvi; naše popotovanje pelja čez ternje tega življenja; zato gre procesija pod milim nebom, kjer moramo vsako vreme prenašati. 3) Procesije pričajo in kažejo, da gre samo Bogu vsemogočnemu hvala in slava, in da verujemo v križanega Jezusa. 4) Procesije so slovesna in očitna zahvala, da smemo pred celim svetom očitno Kristusa častiti, od kterega smo tolikajn milosti do-

1) Rit. rom. de process. § 1. 2) Ep. 207. 3) Orat. contr. dud. 4.) Ep. 40. ad Theod. 5) 2. kralj. 6. post. 6) 3. kralj. 8. post.

segli. 5) One očitno spričevajo, da verujemo na edino, sveto, katoljško cerkev, čigar udje veže ravno tista vera, in ki pod svojim poglavarjem Kristusom *eno* družino božjo storé Zato se romarji iz ene cerkve v drugo podajo; zato se pozdravljajo z banderi, kadar se procesije srečajo. 6) Poslednič so procesije znamnje, da je kristjanska vera tamno noč neverstva premagala. To so taj svete procesije.

To naj nekteri pomislijo, in kmalo bodo omolknuli vsi zasmehovavci in neverniki.

Zakaj se pri procesijah nosi križ in banděra?

Križ pomeni, da smo kot kristjani v imenu Križanega zbrani, v čigar imenu hočemo začeti in dokončati vse svoje pobožno djanje, in po čigar zaslugah zaupamo od nebeškega Očeta vse doseči, in kterega moramo nasledovati vselej in povsod na tem popotovanju proti nebesom. Rudeče banděra pomenijo, da se moramo bojevati pod Jezusovim banděrom proti grehu, svetu in hudiču do kervi, in da moramo biti pripravljeni, kakor nekdaj sveti mučenci, za vero kri in življenje dati. Modre (plave) banděra pomenijo, da moramo prav ponižno in spokorno hoditi po poti pokore in zatajevanja, da greh potlačimo. Banděra kažejo tudi, da je Kristus smert in pekel zmagal, in da je keršanska vera judovstvo in neverstvo premagala.

Zakaj grejo procesije čez njive, polja in senožeti?

Zato, da prosimo dobrotlivega Boga, da naj On vsmiljeni Oče s svojo dobrotljivo roko zemljo blagoslovi, pridelke zemlje da in ohrani, kakor polni vse živali s svojim blagoslovom in jim o pravem času živež daja.

Kdaj in kako so se začele procesije svetega Marka in križnega tedna?

Procesija na svetega Marka dan se je že pred papežem Gregorjem Velikim (607) obhajevala; sveti Gregor jo je le vnovič vpeljal in kristijane spodbodil, jo bolj pobožno obhajati, zato da bi, kakor on sam piše [1]), s prošnjami Boga nekako obsuli, da naj nam naše grehe milostljivo odpusti. Ravno ti sveti papež pa je tudi še eno drugo procesijo vpeljal, ki se je *sedmerna procesija* klicala, ker so

1) Ep. app. § 3. II.

verni v Rimu v sedmerih oddelkih iz sedmerih cerkev s procesijo šli, se v eno procesijo sošli in tako zedinjeni proti cerkvi matere božje romarili. Imenovala se je tudi *procesija zavoljo kuge*, ker jo je sveti Gregor zato obhajati ukazal, da bi od Boga sprosili odvernenje strašne kuge, ki je takrat v Rimu in po vsih laških deželah ljudi morila, in vso zemljo tako okužila, da je vsak človek nagloma mertev okolj padel, kteri je kihnul, in tako usta in nosnice odperl; od tistega pride tudi še zdaj obstoječa navada, da rečemo: *„Bog pomagaj!“* kadar kdo kihne, in v nekterih krajih usta prekrižajo, kadar zazehnejo. Pri tej procesii je ti sv. papež rekel, s procesijo okoli nesti podobo matere božje, ktero je, kakor se pravi, sveti Lukež namalal ali izobrazil, in to mogočno Mater na pomoč klicati, in kuga je zares prejenjala.

Procesije križnega tedna jo vpeljal sveti Mamert, škof v mestu Viene na Francoskem. Okoli leta 469 po Kr. namreč so bili v tistih krajih na Francozkem strašni potresi, poljski pridelki so poginvali in več druzih zopernosti in nadlog je ljudi zadevalo; ti škof je tedaj svoje verne kristjane okoli sebe zbiral, jim pravil, da naj pri milostlivem Bogu pomoč iščejo, in jih je peljal s procesijo po polju.[1]) Te procesije so se potem kmalo tudi po druzih krajih na Francozkem vpeljale; in sčasoma so jih po vsej cerkvi povsod obderžali. Imajo se torej te pročesije, da bi po njih sprosili od Boga, da bi odvernul od nas lakoto, kugo, vojske itd. Ob enem se tudi pripravimo k prazniku Kristusovega vnebohoda, kteri je naš naj mogočnejši besednik pri svojem Očetu v nebesih, in ki ga moramo te dni posebno moliti in pomoči prositi.

S kakošnim namenom je treba iti za procesijo?

1) Za procesijo se ima iti z namenom, Boga častiti, ga za vse njegove gnade zahvaliti, in v telesnih in dušnih potrebah njegovo pomoč si sprositi; 2) za procesijo je treba iti na dalej zato, da mi očitno pred vsim svetom svojo vero kot rimsko-katolški kristjani pokažemo; in 3) pri procesii si moramo terdno predvzeti, na poti pokore hoditi in križanega Kristusa posnemati. — Kdor pa gre z drugim namenom za procesijo, iz kterega časnega dobička ali za-

1) Sidonius Apol. lib. ep. 1.

voljo pregrešnega razveseljevanja, ali zato, da se delu umakne itd., taj se pregreši zoper Boga in zoper cerkev, ktera take razvade objokuje in studi.

Navk za god Kristusovega vnebohoda.

V *uvodu* svete maše poje cerkev tiste besede, s katerimi sta angela po Jezusovem vnebohodu apostelne in učence nagovorila: „Možje Galilejski! kaj stojite in gledate v nebo? Ti Jezus, kteri je bil vzet od vas v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga vidili iti v nebo. Aleluja! [1]) Ploskajte z rokami vse ljudstva; ukajte Bogu v radosti.“ [2]) Čast bodi Bogu itd.

Cerkvena molitva. Dodeli, prosimo, vsegamogočni Bog! da, kateri verujemo, da je tvoj Edinorojeni, naš Odrešenik, današni dan v nebesa šel, tudi mi s svojim duhom v nebesih prebivamo. Skoz ravno tega Gospoda našega Jezusa Kristusa, Sina tvojega, kateri s tebo itd.

Berilo iz djanja apostoljskega 1. 1. — 11.

V pervem pisanji sim govoril, o Teofil! od vsega, kar je Jezus od začetka delal in učil do dneva, ko je apostelnom, ktere je bil izvolil, po svetem Duhu zapovedi dal, in bil gor vzet; kterim je po svojem terpljenji tudi z mnogimi znamnji skazal, da je živ, ko se jim je prikazoval štirdeset dni, in je govoril od kraljestva Božjega. In kadar je ž njimi jedel, jim je zapovedal, da naj ne hodijo iz Jeruzalema, ampak naj čakajo obljube Očetove, ktero ste (je rekel) slišali iz mojih ust; ker Janez je kerščeval z vodo, vi pa bote kerščeni s svetim Duhom kmalo po teh dneh. Tedaj so ga, kteri so se bili sošli, vprašali rekoč: Gospod! ali boš v tem času postavil Izraelovo kraljestvo? Rekel pa jim je: Vam ne gre vediti časov ali ur, ktere je Oče ohranil v svojej oblasti; pa prejeli bote moč svetega Duha, kteri bo v vas prišel, in mi bote priče v Jeruzalemu, in po vsej Judeji in Samarii in do kraja sveta. In kadar je bil to izgovoril, se je vpričo njih vzdignul, in oblak ga je vzel spred njih oči. In ko so ga gledali v nebo iti, glej, sta dva moža per njih stala v belih oblačilih, in sta rekla: Možje Galilejski! kaj stojite, in gledate v nebo? Ti

1) Ap. dj. 1, 11. 2) Ps. 46.

Jezus, kteri je bil vzet od vas v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga vidili iti v nebo.

Razlaganje. Sveti Lukež je v svojem evangeliu življenje, terplenje in smert Jezusa Kristusa do njegovega vnebohoda popisal Teofilu plemenitnemu kristjanu v Antiohii; tukej pa v djanju apostolskem, kterega je tudi on spisal, pravi na dalej in v kratkem, kaj je Kristus štirdeset dni po svojem vstajenju še delal, in kako je v pričo svojih učencov se v nebo podal. Veseli se dans s Kristusom, da je svoje drago kupleno kraljestvo v nebesih v posest sprejel in moli takole:

Veselim in radujem se, o kralj nebes in zemlje! tiste tvoje časti, ktero si dans v nebesih dosegel. „Kraljestva zemlje pojte Bogu! hvalo pojte Gospodu, hvalite Boga, kteri čez nebes nebesa proti izhodu gori gre. Častite Izraelskega Boga, čigar čast in moč je v oblakih. Hvalite našega Boga, hvalite našega kralja, hvalite! Kralj cele zemlje je Bog, hvalite ga z modrostjo. Bog gospoduje čez nevernike; Bog sedi na svojem svetem sedežu.“ [1]) Aleluja!

Evangeli svetega Marka 16, 14—20.

Tisti čas se je Jezus prikazal enajsterim, ko so per mizi bili, in je svaril njih nejevero in terdobo njih serca, da tistim, kteri so vidili, da je vstal, niso verjeli. In jim je rekel: Pojte po vsem svetu, in oznanujte evangeli vsej stvari. Kdor veruje in je kerščen, bo zveličan, kdor pa ne veruje, bo pogubljen. Kteri pa verujejo, pojdejo te znamnja za njimi: V mojem imenu bodo hudiče izganjali; nove jezike govorili; kače prijemali; in ako kaj strupenega pijejo, jim ne bo škodovalo; in na bolnike bodo roke pokladali, in bodo zdravi. In Gospod Jezus, ko jim je bil izgovoril, je bil v nebo vzet, in sedi na desnici Božjej. Oni pa so šli, in so učili povsod, in Gospod je delal z njimi, in besedo poterdoval z čudeži, kteri so se po tem godili.

1) Ps. 67, 46.

Zakaj pravi Kristus svojim apostelnom: „Pojdite po celem svetu, in oznanujte vsim stvarem?

S tim je hotel pokazati, da se ne sme nobeden sam za pridgarja postaviti, ampak da mora k temu poklican biti od postavljenih cerkvenih poglavarjev. Kristus svoje apostelne po celem svetu k vsim ljudstvom pošle, brez da bi koga odločil ali zavergel. S tim taj da na znanje svojo voljo, da hoče vse ljudi zveličati, in če se ta volja božja pri nekterih ne izpolni, se to mora pripisati ne Bogu, temuč ljudem, kteri ali ne sprejmejo evangelskega navka, ali po njem ne živé, ali pa terdovratno v svojih pregrehih ostanejo in se nevredne store, da se jim evangeli ne oznanuje.

Ali je k zveličanju zadosti sama vera in kerst?

Sama vera, to je, vera ki se v delih, v djanju, ne skazuje, in tadaj ni zasluživna,[1]) ni zadosti k zveličanju. Taka vera, pravi sveti Anzelm, ni vera kristjana, ampak vera hudiča. Le kdor v resnici v Jezusa in v njegov navk veruje in po njem živi, se bo zveličal.

Ali morebiti ni prava naša vera, ker ne delajo vsi verni znaminj, ktere jim Jezus obljubi?

Sveti Gregor odgovori prav lepo na to vprašanje, ker pravi:[2]) „Ker je Odrešenik rekel, da bodo čudeže delali tisti, kteri bodo verovali, si nimate misliti, da vi nimate vere, ker ne delate tih čudežev; ti čudeži so morali o začetku cerkve biti, ker je imela njih vera rasti po teh vidlivih znamnjih božje mogočnosti.“ — Scer pa Kristus tudi še dandanašni moč, take čudeže delati, svojim vernim podeli, kadar so take znamnja potrebne, da se prava vera razširi in neverstvo zmaga.

Ali se godijo res tudi še dan današni v katoljškej cerkvi take znaminja?

Še dan današnji se v našej cerkvi godijo čudeži vidno in nevidno. Ob vsih časih so v cerkvi živeli taki svetniki, ki so s svojo vero naj večje čudeže delali, kakor se vidi v njih življenju, in sami krivoverci jih ne morejo tajiti, n. pr. sveti Frančišek Ksaveri je vpričo nevernikov več mertvih

1) Gal. 5, 6. 2) Hom. 29. in evang.

k življenju obudil. Nevidno delajo pobožni katoljški kristjani v duhu še vedno take čudeže; tako pravi sveti Krizostom, da hudiča izganjajo, kadar se s pokoro greha znebijo, ki je hujši kot hudič. Oni govorijo nove jezike, kadar po svojem spreobernenju ne govoré več od posvetnih, nečimurnih, pregrešnih, ampak od duhovskih in nebeških reči. Oni kače prijemajo, da več ne škodijo, pravi sveti Gregor, [1]) kadar druge goreče opominvajo in jih greha obvarujejo, brez da bi sami se z njimi oskrunili. Oni pijejo strup brez škode, kadar slišijo zapeljivo govorjenje in se ne dajo zapeljati v hudobijo. Svoje roke polagajo na bolnike in jih zdravijo, kadar podučijo nevedne, v kreposti malo vajenim lepe izglede dajajo in jih tako v dobrem krepijo, grešnike od greha odvračajo itd. Prizadevaj si, moj kristjan! to storiti pri vsakej priložnosti, ker ti Bog rad da k temu svojo gnado in pomoč, in tako boš sebi in drugim bolj koristil, kakor če bi naj večje čudeže delal.

Kako in kje je Kristus v nebesa šel?

Kristus je tam v nebesa šel, kjer se je njegovo terpljenje začelo, namreč na oljskej gori; to nas uči, da križ in terpljenje človeka v nebesa pripelja, ako ga poterpežlivo in vdan v voljo božjo prenaša. Kristus je šel gori v nebo iz svoje lastne moči, ker je bil Bog, in se je tamkej s svojo zdaj že duhovno poveličano človeško natoro vsedel na desnico Boga Očeta, da je ondi zdaj vedno naš srednik.

Kdo je bil vpričo, kadar je Kristus v nebo šel?

Kristus je v nebo šel vpričo svojih apostelnov in mnogo učencev, ki jih je popred blagoslovil [2]), in kteri so po besedah svetega Leona neizrečeno veselje občutili, kadar so ga vidili v nebo iti. Veseli se tudi ti, kristjanska duša! ker je Kristus ti dan tebi nebesa odperl, da zamoreš vanje priti, ako le hočeš, to je, ako v Kristusa terdno in živo veruješ in Bogu dopadljive djanja doprinašaš. Zato pravi prav lepo sveti Avguštin: [3]) „Podajmo se gori v nebesa v duhu s Kristusom, da bomo mogli, kadar njegov dan pride, za njim iti tudi s telesom. Vedeti pa moramo, ljubi bratje! da s Kristusom ne more gori iti ne napuh, ne lakomnost, ne nečistost, ne drugi grehi; zakaj s tistim, ki je ponižnost

1) Ibid. 2) Luk. 24, 51 3) Serm. 2. de asc.

učil, se ne more gori povzdignuti napuh, s tistim ki je nar večji dobrotnik, se ne more gori povzdignuti hudobnost, s tistim, ki je rojen od device, se ne more gori povzdignuti nečistost.“ Tako tadaj povzdignimo se gori za njim, da slehern svoje grehe in hudobno poželenje z nogami potepta, in si tako lestvico napravi, da zamoremo kviško stopiti. Iz svojih grehov pa si napravimo stopnice do nebes, ako jih premagamo in poteptamo. [1])

Zdihlej. O kralj časti! o Gospod moči! ki si dans zmagovavno se gori nad vse nebesa podal; ne zapusti nas kot uboge sirote, temuč pošli nam od Očeta Duha resnice, kterega si nam obljubil. Aleluja!

Zakaj se dans po evangelju velikonočna sveča pogasi?

Po evangeliu se dans velikonočna sveča vgasne v spomin, da je Kristus, kterega velikonočna sveča pomeni, se ločil od svojih učencev.

Navk za šesto nedelo po velikej noči.

Ta nedelja in cel ti teden nam ima biti čas pripravljanja k svetemu binkuštnemu prazniku, zato da se pobožno obnašamo, dobro delamo in tako darov svetega Duha vdeležimo. Cerkev poje v *uvodu* svete maše: „Usliši o Gospod! moj glas, ker k tebi vpijem. Moje serce ti je reklo: Iščejo te moje oči. Tvoje obličje, o Gospod! hočem iskati. Ne oberni proč od mene svojega obličja. Aleluja! Gospod je moja luč in moje zveličanje, koga se bom bal? [2]) Čast bodi Bogu itd.

Cerkvena molitev. Vsegamogočni večni Bog! stori, da svojo voljo vselej tebi podveržemo, in tvojej svetlosti s čistim sercom služimo. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz 1. lista s. Petra apostelna 4, 7 — 11.

Predragi! bodite modri, in čujte v molitvah. Pred vsim pa imejte vedno ljubezen med seboj, ker ljubezen pokrije obilnost grehov. Jemljite radi eden druzega pod streho brez godernjanja. Kakor je vsak prijel dar, s tem postrežite eden drugemu, kakor dobri delivci mnogotere milosti Božje. Ako kdo govori, naj govori, kakor božje besede; ako kdo služi,

1) Idem term. 3. de asc. 2) Ps. 26. 7,

naj služi iz moči, ktero Bog daja: da bo Bog v vsih rečeh češčen po Jezusu Kristusu Gospodu našem.

Razglaganje. Brumno delati in dobro storiti, kakor sveti Peter vernim priporoča, se pravi vredno pripraviti, da sv. Duha sprejmemo; zakaj nič nas ne stori vrednišе, da nas sv. Duh obišče kakor to, rad pomagati in deliti, kakor to, se vsih božjih darov zvesto poslužiti in vse dolžnosti lepo spolnovati. Prizadevaj si torej to marno izpolnovati, in se tako vrednega storiti gnad svetega Duha. Moli tudi dans in vsaki dan ti celi teden tole:

Cerkvena molitev. Pridi sveti Duh! napolni serca svojih vernih, in vžgi v njih ogenj svoje ljubezni, kteri si ljudstva vsih jezikov v edinosti vere sobral.

Evangeli svetega Janeza 15, 26 — 27. in 16, 1 — 4.

Tisti čas je Jezus rekel svojim učencom: Kadar pride Učenik, kterega vam bom jaz poslal od Očeta, Duh resnice, kteri se od Očeta iz-haja, on bo pričeval od mene. Pa tudi vi bote pričevali, ker ste od začetka pri meni. To sim vam govoril, da se ne pohujšate. Iz s-hodnic vas bodo devali; ura clo pride; da bo vsak, kteri vas umori, menil, da Bogu službo stori. In to vam bodo storili, ker ne poznajo ne Očeta, ne mene. To pa sim vam govoril, da se spomnite, kadar ura pride, da sim vam jaz to pravil.

Zakaj se pravi sveti Duh tolažnik?

Sveti Duh se kliče tolažnik, ker tolaži tiste, ki terpé preganjanje zavoljo pravice, to je, zavoljo tega da v resnici keršansko živijo, da resnico in pravico z besedo ali s pisanjem ali pa s svojim življenjem branijo. Taka se je godila apostelnom in drugim svetnikom, kteri pa so v terplenju zavoljo Jezusa z naj slajšo tolažbo in z naj večjo radostjo bili napolnjeni.

Kako je sveti Duh od Kristusa pričal?

Sveti Duh je pričal od Kristusa po apostelnih in učencih njegovih, ktere je tako zgovorne in serčnate storil, da so neprestrašeno spoznovali in oznanovali, da je Kristus Sin božji in pravi Mesija. Kar so učili je sveti Duh z velikimi čudeži in s tim poterjeval, da so apostelni in drugi učenci

za svojo vero kri stanovitno in veseli prelivali. — Sveti Duh priča tudi zdaj od Kristusa po učečej cerkvi, to je, po pridgarjih, po kterih On govori: Spoštuj taj sv. cerkev!

Če hočemo biti kristjani, to je, Kristusovi učenci, moramo tudi mi pričati od Kristusa, in s pobožnim življenjem, s poterpežlivostjo v križih in terplenju spoznavati in kazati, da je On naš učitelj, naš Gospod in naš Bog; zakaj, če ga ne bomo mi pred svetom tako spoznali, nas tudi On ne bo enkrat spoznal v nebesih pred svojim Očetom. [1])

Ali so grešili Judje, da so apostelne preganjali in morili?

Judje so grešili, ker so preganjali apostelne in jih morili; zakaj, če so tudi v svojej zmoti menili, da s tim Bogu službo storé, je bila vender ta njih zmota in vednost silno pregrešna in kazni vredna, ker bi bili lahko resnico zvedili, in se podučiti dali. — V takej pregrešnej in kazni vrednej nevednosti so tudi tisti kristjani, kteri ne hodijo h kerščanskemu navku, ne pridig poslušat, in tedaj komej vejo, ali morda še clo nič ne vejo, kar je k izveličanju potrebno, in tadaj več reči še ne porajtajo, ki so vender veliki grehi; ravno tako tudi tisti, kteri prav ne vejo, ali po pravici ali po krivici ptuje blago posedijo, in pri vsem tem si ne prizadevajo čisto pozvediti, ker se bojijo, da bi morali potem nazaj dati, komur gre.

Zdihlej. O Gospod Jezus Kristus! pošli nam tolažnika svetega Duha, kteri se od Očeta in Tebe zajedno izhaja, da nas v vsih nadlogah potolaži in okrepča. Ovaruj nas milostivo, da nikogar ne pohujšamo, in da se tudi ne damo zapeljati ne sebe ne druzih k grehu. Spodbujaj nas s svetim Duhom, da se bomo vsih resnic naše sv. vere marno učili, po njih živeli in tako k tebi prišli. Amen.

Navk od pohujšanja.

„To sim vam govoril, da se ne pohujšate.“ Jan. 16, 1.

Kako se da pohujšanje?

Pohušanje se da, kadar se kej govori, stori ali opusti, kar previdimo, da bo komu priložnost dalo v greh pasti. To

1) Mat. 10, 33.

se zamore zgoditi na štiri viže: p. ako se nesramno oblačiš, se nesramno odkriješ, nesramno govoriš ali prepevaš, kar zamore, kakor previdiš, bližnjega zapeljati v nečiste misli, želje ali djanja; ali kar je še hujši, ako vpričo drugih storiš take nesramne dela, ali rašrjaš slabe knjige, ki so nasprotne dobremu zaderžanju, ali nasprotne svetej katolškej veri; ali pa naganjaš drugim, da se zjezé, da preklinjajo, da se maščujejo; ali pa jim braniš iti k božjej službi, k pridigi, h kerščanskemu navku itd. Glej! ako kej tacega, ali kej enacega storiš, storiš greh pohujšanja, in se vdeležiš vsih tistih grehov, ki pridejo iz tacega pohušanja.

Še za svoje lastne grehe ne bo mogel enkrat človek se pri sodbi zagovarjati, kaj bo pa rekel ali reči mogel sa vse tiste grehe, kterih se je s svojim pohušanjem vdeležil? — Zato pravi Jezus tistim, ki dajejo pohujšanje: „Gorje človeku, po kterem pohujšanje pride! Bolje bi mu bilo, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat, in da bi se potopil v globočino morja.“ [1])

Kako dajajo starši pohujšanje?

Starši dajajo pohujšanje, 1) če svojim otrokom slab izgled dajajo s tim, da se nezmerno jezijo, preklinjajo in priduševajo, prisegajo, krivico delajo in goljfujejo, se kregajo in prepirajo, nezmerno jedo in pijejo, svoje premoženje zapravljajo, se bahajo in nepotrebno lišpajo, sveto vero in dobro zaderžanje zaničujejo itd. 2) Če svojih otrok ne varujejo in ne odvračajo od slabih tovaršij in priložnosti, ali če jih še clo sami v take nevarnosti vozijo. 3) Če otrok svojih ne kaznujejo zavoljo njih napak in si ne prizadevajo jih odvaditi. Kako močno se starši s takim pohujšanjem pregrešé ni mogoče popisati! Na sodni dan bodo jih tožili njih lastni otroci!

Kako dajajo pohujšanje gospodarji svojim poslom itd.?

1) Ravno tako, kakor starši svojim otrokom; 2) če jih ob nedelah in praznikih k božjej službi ne priganjajo, ali če jih s svojim zgledom ali clo z ukazom od božje službe odvračajo; 3) če jim ob zapovedanih postih meso jesti dajo; 4) če jim kej pregrešnega zapovejo, postavim, da naj kradejo, ali komu škodo napravijo itd.

1) Mat. 18, 6.

Od pridparve k svetemu binkuštnemu prazniku.

Da se človek k svetemu binkuštnemu prazniku prav pripravi, je treba:

1) naj po zgledu svetih apostelnov in presvete Device matere božje Marie se v samoto poda, ali saj, kar je mogoče, se ogiba nepotrebnega shajanja z drugimi ljudmi, naj malo govori, marno pa in stanovitno in gorečno moli; ker Bog k človeku v zamoti rad govori.
2) Naj obžaluje svoje grehe, se jih čisto in skesano spové, svojo vest očisti, se s svojim bližnim spravi, ako z njim v sovraštvu živi; ker sveti Duh je Duh čistosti in miru, in prebiva le v čistih in miroljubnih dušah. [1])
3) Naj po premožnosti daje vbogajme; zakaj od neverskega stotnika Kornelia pravi apostolsko djanje, da se je s molitvijo in z miloščino vrednega storil gnade in darov svetega Duha. [2])
4) Naj se obudi goreča želja, sprejeti svetega Duha, in naj se ta želja s pogostimi zdihleji k Bogu razodeva; k temu se lahko porabi molitev: „*Pridi, sveti Duh idl.*“

Navk za presveti binkuštni praznik.

Kakšin praznik je to?

To je tisti dan, na kterem je sveti Duh vidno se prikazal v podobi ognjenih jezikov, ko je prišel nad apostelne in učence, kteri so bili enodušno z Mario Jezusovo materjo v Jeruzalemu k molitvi zbrani v nekej hiši.

Zakaj se kliče ti dan Binkušti?

Ti praznik se *binkušti* imenuje od gerške besede *pentekoste,* kar pomeni *petdeseti*, to je, petdeseti dan po velikej noči; sveti Hieronim pravi, da so ga pervi kristjani celih petdeset dni po velikej noči praznovali v duhovnem veselju zavoljo Kristusovega vstajanja. [3])

Zakaj se ti dan tako slovesno obhaja?

Ti dan se tako slovesno obhaja, 1) ker je ti dan prišel sveti Duh čez apostelne, in tadaj so dans vpervič svetu

1) Ps. 75, 5. 2) Apost. dj. 10. 3) Hier. in cap. 4. ep. ad Gal.

oznanovali veliki gnado, da je človek opravičen in posvečen; 2) ker so apostelni ti dan, napolnjeni s svetim Duhom, začeli delo opravičenja in posvečenja ljudi s tim, da so kerstili tri tavžent ljudi, ki so se na pervo Petrovo pridigo spreobernili; 3) in ker je ti dan Jezusova cerkev vidno stopila v svet kot posebna za se obstoječa občina, in je očitno pokazala svojo vero v križanega Izveličarja.

Zakaj je sveti Duh prišel na svet ravno na judovski binkunštni praznik?

Zato, ker so Judje ti dan praznovali spomin, postavodajanja na gori Sinai. Bog je hotel ravno ti dan svetega Duha poslati in tako pokazati, da zdaj jenja stara postava in da začenja nova postava milosti. Bog je ti dan izbral tudi zavoljo tega, ker so Judje iz vsih strani sveta bili v Jeruzalemu zbrani k binkuštnemu prazniku; tako so zamogli sami biti priča tega čudeža, in slišati apostelne novo postavo oznanovati.

Zakaj se saboto pred binkuštmi kerstna voda žegnuje, kakor veliko saboto?

Kerstna voda se zdaj blagoslovlja, ker je sveti Duh začetnik svetosti in vir kerstne gnade, in v apostoljskem djanju (1, 5.) se imenuje kerst tudi prihod svetega Duha.

V *uvodu* svete maše poje dans cerkev v veselju zavoljo prihoda svetega Duha: „Duh Gospodov napolnuje zemljo, aleluja! in Njemu, ki vse vkup derži, je znan vsaki glas, aleluja, aleluja! [1]) Vzdigne naj se Bog, da se razperšijo Njegovi sovražniki, in da pobegnejo pred Njegovim obličjem, ki ga sovražijo.“ [2]) Čast bodi Bogu itd.

Cerkvena molitev. O Bog! kateri si današni dan serca vernih skoz razsvetlenje svetega Duha učil: daj, da ravno v tem Duhu, kar je pravo, spoznamo, in se njegovih tolažb vselej veselimo. Skoz Gospoda našega Jezusa Kristusa, tvojega Sina, kateri s teboj živi in kraljuje v edinosti ravno tega svetega Duha Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Berilo iz djanja apostolskega 2, 1 — 11.

Kadar je bilo petdeset dni (po velikej noči) dopolnjenih, so bili vsi apostelni vkupej na tistem mestu. In vstal je na-

1) Ps. 1, 7. 2) Ps. 67.

nagloma iz neba šum, kakor prihajočega silnega piša, in je napolnil vso hišo, kjer so sedeli. In so se jim prikazali razdeleni jeziki kakor ognja, in je sedel na njih slehernega. In so bili napoljeni vsi s svetim Duhom, in so jeli govoriti v mnogoterih jezikih, kakor jim je sveti Duh dal izgovarjati. Prebivali so pa v Jeruzalemu Judje, bogaboječi možje, iz vsacega naroda, kteri je pod nebom. Kadar se je pa to razglasilo, se je množica sošla, in se je zavzela, ker jih je slišal vsak po svojem jeziku govoriti. Vsi pa so ostermeli, in se čudili, rekoč: Glejte, niso li vsi ti, kteri govore, Galilejci, in kako mi slišimo vsak svoj jezik, v kterem smo rojeni? Partjani, Medjani, in Elamljani, in kteri prebivajo v Mezopotanii, v Judeji in Kapadocii, v Pontu in v Azii, v Frigii in Pamfilii, v Egiptu in v straneh Libije, ktera je pri Cireni, in ptujci iz Rima, tudi Judje in preobernjeni, Kerčani in Arabljani, smo jih slišali govoriti v naših jezikih velike dela Božje!

Zakaj je prišel sveti Duh v podobi ognjenih jezikov nad apostelne?

Sveti Duh je prišel nad apostelne v podobi ognjenih jezikov v znamnje: 1) da sveti Duh jezike apostelnov in oznanovavcev besede božje viža; 2) da on vnema njih serca in serca vernih z ljubeznijo do Boga in do bližnjega.

Zakaj je prišel sveti Duh s šumenjem silnega viharja?

Sveti Duh je s takim šumom prišel opomniti, da se ima kej posebnega zgoditi, to je, da ima poslan biti sveti Duh, in da se je ljudstvo zbralo k pridigi svetega apostelna Petra.

Kaj je sveti Duh v apostelnih storil.

1) On je storil, da se niso več bali; 2) on jim je podelil svojo luč, da so resnico popolnoma spoznali; 3) on je vnel njh serca z naj gorečnišo ljubeznijo in je obudil v njih naj stanovitnišo gorečnost, da bi razširili kraljestvo božje; 4) jim je moč dal, prenašati vse terplenje in preganjanje [1]);

1) Ap. dj. 5, 41.

5) jim je podelil dar jezikov, to je, da so razne jezike govorili, in da so ločiti znali duhove.

Evangeli svetega Janeza 14, 23 — 31.

Tisti čas je Jezus rekel svojim učencom: Ako me kdo ljubi, bo moje besede spolnoval; in moj Oče ga bo ljubil, in bova k njemu prišla, in per njem prebivala. Kdor me ne ljubi, ne spolnuje mojih besed. In besede, ktere ste slišali, niso moje ampak Očeta, kteri me je poslal. To sim vam govoril, dokler sim pri vas. Učenik sveti Duh pa, kterega bo poslal Oče v mojem imenu, on vas bo učil vse, in vas bo opomnil vsega, kar koli sim vam rekel. Mir vam zapustim, svoj mir vam dam; ne kakor svet daja, vam jaz dam. Vaše serce naj se ne prestraši, in naj se ne boji! Slišali ste, da sim vam jaz rekel: Grem, in pridem k vam. Ako bi me ljubili, bi se pač veselili, da grem k Očetu; zakaj Oče je veči od mene. In zdaj sim vam povedal, preden se zgodi; da bote verovali, kadar se zgodi. Ne bom že veliko z vami govoril. Pride namreč vojvoda tega sveta, in per meni nič nima. Ampak da svet spozna, da ljubim Očeta, in tako delam, kakor mi je Oče zapovedal.

Zakaj se li sveti Duh imenuje svet, ker ste svete tudi une dve božje peršoni?

Tretjo božjo peršono posebno *Sveto* imenujemo, ker je sveti Duh začetnik znotrajne svetosti, kakor tudi vsih čeznatornih darov in gnad, in se zato njemu posebno pripisuje to, da on človeka posvečuje.

Kaj dela sveti Duh v človeku?

Sveti Duh človeka razsvetluje, da spozna verske in zveličanske resnice, da občuti, kako lepo je brumno živeti; On obudi v njem željo, brumno živeti; On mu deli svoje darove.

Kteri so darovi svetega Duha?

Darovi svetega Duha so po besedah preroka Izaija [1]) sedmeri, namreč: 1) *Dar modrosti,* ki stori, da Boga prav

1) Iza. 11. 2. 3.

spoznamo, bolj za nebeške reči porajtamo, kakor za časne, in da imamo veselje le na božjih rečeh; 2) *dar zastopnosti*, ki stori, da prav spoznamo in razumimo to, kar se nam verovati zapoveduje; za ti dar naj bi otroci, pa tudi odraščeni marno molili, posebno pred keršanskim navkom in pred pridigo; 3) *dar soveta*, kteri nam potrebno znanost deli, da zamoremo dobro svetovati sam sebi in drugim v sitnih zadevah; — ti dar je posebno potreben a) predstojnikom, b) tistim, ki si mislijo, kak drugi stan nastopiti, c) zakonskim, ki nesrečno živé in si večkrat ne vejo pomagati; 4) *dar moči*, ki nam daja moč, velikodušno prenašati in premagati vse zopernosti, vse preganjanje zavoljo čednosti; 5) *dar učenosti*, s kterim prav spoznamo sam sebe, svoje dolžnosti in pa način, kako zamoremo svoje dolžnosti spolnovati, da Bogu dopademo; 6) *dar bogaboječnosti*, ki nas naganja, v vsih opravilih le na Boga misliti, vse njemu k časti storiti, in vedno pripravljeni biti, mu v ljubezni služiti; 7) *dar straha božjega*, ki stori, da se bojimo ne le samo pravičnih kazni božjih, ampak tudi in scer posebno božjega razžaljenja bolj kot vsega druzega na svetu.

Kteri je sad svetega Duha?

Dvanajsteri sad svetega Duha omeni sveti Pavel, [1] namreč: 1) ljubezen, 2) veselje v Gospodu, 3) mir, 4) poterpežlivost, 5) miloserčnost, 6) dobrotlivost, 7) prizanašlivost, 8) krotkost, 9) vero, 10) pohlevnost, 11) zderžnost, 12) čistost. — Da ti sad zadobiš, kakor tudi darove svetega Duha, moli vsaki dan molitev: „Pridi sveti Duh itd.“

Zakaj pravi Kristus: „Oče je veči od mene“?

Ker je bil Kristus Bog in človek skupej, je bil Oče res veči od človeka Kristusa, toda Kristus ko Bog je bil Očetu v vsem enak.

Zakaj pravi Kristus: „Ne bom še veliko z vami govoril?

Te besede je govoril Kristus malo pred svojim terplenjem in je hotel reči, da je čas že blizo, ko bo satan s svojim orodjem, to je, s hudobnimi Judi Ga umoril, ne pa zato, kakor da bi satan imel to oblast čez Njega, ampak, ker hoče On sam iz pokorščine do Svojega Očeta umreti.

1) Gal. 5, 22. 23.

Navk za binkuštni ponedelek.

(*Uvod* v sv. mašo glej na praznik svetega rešnega Telesa.)

Cerkvena molitev. O Bog! kateri si svojim apostelnom svetega Duha dal; dodeli svojej družini izpolnenje pobožne prošnje; da, katerim si dal vero, tudi mir milostljivo dodeliš. Skoz Gospoda.... v edinosti ravno tega svetega Duha itd.

Berilo iz djanja apostoljskega 10, 42 — 48.

Tiste dni je Peter odperl svoje usta, in rekel: Možje bratje! nam je Gospod ukazal oznanovati ljudstvu, in pričevati, da je on tisti, kteri je od Boga postavljen sodnik živih in mertvih. Temu vsi preroki pričevanje dajajo, da dobe v njegovem imenu odpuščanje grehov vsi, kteri vnja verujejo. Ko je Peter še gogoril te besede, je sveti Duh padel na vse, kteri so besedo poslušali. In verni iz obreze, kteri so bili s Petrom prišli, so se zavzeli, da je bila tudi na nevernike milost svetega Duha izlita. Slišali so jih namreč govoriti mnoge jezike, in Boga poveličati. Tedaj je Peter rekel: Sme li kdo vode braniti, da bi ne bili kerščeni ti, kteri so svetega Duha prijeli, kakor tudi mi? In jih je ukazal kerstiti v imenu Gospoda Jezusa Kristusa.

Razlaganje. V tem berilu se pové, da je sveti Duh prišel tudi čez verne ajde, kteri so bili zbrani pri stotniku Korneliu, in so z ukaželjnim sercom Petrovo pridigo poslušali. — Prizadevaj si tudi ti, poslušati pridige z ukaželjnim sercom, da te bo sveti Duh razsvetil; ne pozabi pa pred pridigo svetega Duha na pomoč klicati.

Evangeli svetega Janeza 3, 16 — 21.

Tisti čas je Jezus rekel Nikodemu: Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da, kdor koli v nja veruje, se ne pogubi, temuč ima večno življenje. Bog namreč ni poslal svojega Sina na svet, da bi svet sodil, temuč da bi bil svet po njem zveličan. Kdor v nja veruje, ne bo sojen; kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime edinorojenega Sina Božjega. To pa je sodba, ker je luč prišla na svet, in so ljudje bolj ljubili temo ko luč; zakaj njih dela so bile hude. Slehern namreč, kteri hudo dela,

sovraži luč, in ne pride k luči, da niso svarjene njegove dela. Kdor pa dela resnico, pride k luči, da se razodenejo njegove dela, ker so v Bogu storjenje.

Iz česa spoznamo ljubezen Boga do nas?

Iz tega, da je On svojega edinorojenega Sina nam dal za Učitelja in Odrešenika, in da ga je zavoljo nas dal v nar sramotnišo in nar grozovitnišo smert. „Bog je svet tako ljubil, piše sveti Janez, da je dal svojega edinorojenega Sina, da, kdor koli vanj veruje, se ne pogubi, temuč ima večno življenje.“ [1])

Zakaj se jih vender toliko pogubi?

Akoravno Bog svet tako ljubi, se jih vender mnogo pogubi, ker zaničujejo to božjo ljubezen, ker ne marajo za Kristusa, ki je luč sveta, to je, oni ne spolnujejo njegovega nauka, ali ga še clo sovražijo; ljubijo pa bolj svoje hudobne dela, to je, temo in svet, čigar vladar in poglavar je duh tme.

Ali je prišel sveti Duh svet razsvetlit?

Sveti Duh je prišel razsvetlit svet; On razsvetluje tudi odznotraj s svojo gnado serca ljudi, da prav zapopadejo zveličanske resnice; in kakor natorna luč človeka iz teme spravi na svetlo, ravno tako nas pelja sveti Duh s svojo čeznatorno lučjo iz teme nevednosti, On nas razsveti, da spoznamo vse nevarnosti, On nas poterdi, da premagamo vse skušnjave in tako stori, da v nebesa pridemo.

Ljubimo Boga!

„Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina.“ Jan. 3, 16.

Kako in kaj bomo Bogu vernili za ljubezen, ktero nam je skazal in nam jo še vedno vsako uro, vsak trenutek skazuje? Od vekomaj sem nas je ljubil, ko nas še ni bilo, in tadaj ni mogel pričakovati, da bi mu ljubezen z ljubeznijo vračali; in akoravno je vedel, da bomo grešniki in njegovi sovražniki, nas je vender neskončno ljubil, in to ljubezen

1) Jan. 3, 16.

je s tim pokazal, da je nas stvaril po svojej podobi, to se pravi: da je nas iz nič stvaril in nam vdihnul nevmerjočo, s pravičnostjo in svetostjo ozalšano dušo (Efes: 4, 24). Pa to še mu ni tosti bilo! Poslal je svojega ljubega, edinorojenega Sina, da bi za nas človek postal, nas na križu odrešil in v presvetem rešnjem telesu na čudno vižo pri nas ostal do konca sveta.

Kaj bi mogel Bog za nas še več storiti? Še nekaj je, kar bi bil vsmiljeni Bog nam še dati mogel, in tudi to je nam dal, — dal je nam sv. Duha, kterega pri sv. kerstu zadobimo in od njega vse potrebne gnade in dobrote prejemamo.

Sv. Bernard pravi: „Mi ljubimo tistega, ki nam kaj dobrega stori, nam kaj podari, nam v potrebi priskoči in pomaga, za nas kaj preterpi itd. Kaj bi ne imeli ljubiti tistega, kteri je nam vse dal, kar imamo; kteri je nam dal angele, da nas varjejo, sonce, mesec in zvezde, da nam svetijo, zemljo, da nas nosi, rastline in živali, da nas redijo in nas razveselujejo; kteri nas zmiram ohrani, da se spet v stari prah ne pogreznemo; kteri nas vsak trenutek pred neštevilnimi nevarnostmi obvarje; kteri se za nas ni samo vsmertno nevarnost podal, temuč je za nas nar grenkejšo smert na križu storil; kteri nam tako vsmiljeno grehe odpušča, naše rane zaceluje, našo slabost podpira, nas pred večnim pogublenjem varuje in nas tako milostljivo v nebesih plača in krona?!“ (Ps. 102.)

Oh! Ljubimo taj Boga v nebesih, ki je tako dobrotljiv in vsmiljen, ki je nas poprej ljubil! Naj nas iz celega serca greva, da smo ga dosedaj tako slabo ljubili, in tako malo iz ljubezni do njega prenašali! Zdi se, kakor da bi Bog le za nas živel, za nas skerbel, naše zveličanje v sercu nosil, in mi .... ah! mi smo pa dosedaj namesto za njega, le za svet in posvetne reči marali in živeli! Kako bodemo pred njim obstali, ko bode nas sodil! Oh! Prosimo ga, prosimo ga serčno za gnado in pomoč, da ga bodemo zamogli zanaprej serčno in stanovitno ljubiti, — ali kar se je nam pa bati večnega pogublenja.

Navk od svete birme.

„Ko so aposteljni, ki so v Jeruzalemu bli, slišali, da je Samarija božjo besedo sprejela, so jim poslali Petra in

Janeza. In sta prišla, in sta za nje molila, da bi prejeli svetega duha. Zakaj v njih nobenega še ni bil prišel, ampak samo kerščeni so bili v imenu Gospoda Jezusa. Tedaj sta roke na nje pokladala in so prijeli svetega duha.“ Dja. apost. 8, 14—17.

Kaj je sveta birma?

Sveta birma je zakrament, v kterem je kerščeni človek s sveto križmo in božjo besedo od svetega Duha v gnadi poterjen, da svojo vero stanovitno spozna in po njej živi.

Alj je birma res sv. zakrament?

Je; zakaj pri sv. birmi se znajdejo vse tri znamnja, ki so pri vsakem zakramentu potreba. Namreč sv. birma je 1. od Jezusa Kristusa postavljena; 2. ima vidno znamnje in 3. podeli nevidno gnado.

Alj je sv. birma res od Jezusa Kristusa postavljena?

Je od Jezusa postavljena; zakaj on 1. ni samo apostelnom, temuč tudi vsim vernim svetega Duha obljubil, kteri jih bo v veri in ljubezni poterdil; [1]) 2. aposteljni so verne birmovali, kar bi ne bili storili, če bi ne bil Jezus, njih učenik, jim to delati zapovedal. [2]) 3. Sv. katoljska cerkev, ktera je steber resnice in se ne more motiti, je to vselej učila in še uči. Tako piše sv. Klemens, učenec svetih apostelnov, da je ga to, da je sv. birma prav zakrament, sv. Peter učil, in da so to tudi drugi aposteljni po Jezusovem ukazu oznanovali. [3])

Ktero je pri sv. birmi vidno znamnje?

To je vidno znamnje, da škof na birmance roke pokolada, jih s sv. križmo pomaže in pri tem besede izreče: J. J. zaznamovam te s znamnjem križa, in te birmam (poterdim) s križmo zveličanja v imenu Boga Očeta itd.

Kaj dodeli sv. birma?

Sv. birma pomnoži posvečujočo gnado božjo in da posebno gnado, da kerščeni človek svojo vero stanovitno spozna in terdi in po njej živi. Vtisne tudi duši neiz-

1) Jon. 7, 37. 2) Dj. apost. 8, 17. 3) Epist. 4. ad Jul.

brisljivo znamnje, zatorej človek ne sme več ko enkrat birman biti.

Kdo ima oblast birmovati?

Prav za prav le samo skofje; zakaj, kakor se bere v dj. apost. 8, 16 so le samo aposteljni birmovali; pravi nasledniki sv. aposteljnov so pa le samo škofje.

Kaj je sv. križma?

Sv. križma je olej, kteremu se nekaj balzama primeša; škof ga vsako leto na veliki četertek blagoslovijo. Že sv. papež Fabijan je zapovedal, se pri birmovanji sv. križme poslužiti. Sv. križma nas opomene na to, da nas sv. Duh pri birmi močne stori in poterdi, dalej ona dobro diši in s im nas opomene, dobre dela dopernašati in tako lep izgled bližnjemu dajati.

Zakaj se birmanci na čelu s sv. križmo pomažejo?

To se zgodi, jih opomniti, da bi se ne sramovali, Jezusa Kristusa s besedo in v djanjem pred celim svetom spoznati in oznanovati, ter se serčno za njegovo sv. ime in slavo potegovati.

Zakaj škof na birmance roke pokladajo?

Zato, ker so ravno tako tudi aposteljni delali in ker je to znamnje, da bo Bog birmance posebno pod svoje varstvo vzel in jih obvaroval.

Zakaj škof birmance malo na lice vdarijo?

To se zgodi, jih opomniti, da bi naj imeli pripravljeni biti, za sveto vero vse, naj bode še tako težavno in grenko — voljno in stanovitno prenašati.

Zakaj se tudi k birmi botri jemljejo?

Da bi tudi oni pripomagali in si prizadevali, svoje birmance lepo in keršansko izrediti v strahu božjem; za to tudi pri birmi svojo desnico na pravo ramo svojega birmanca položijo.

Alj je sv. birma k večnemu zveličanju potrebna?

Sv. birma k večnemu zveličanju ni neobhodno potrebna tako, kakor sv. kerst, brez kterega nihče ne more v nebesa priti. Kdor pa zanemara sv. birmo prijeti, vendar po-

kaže, da mu nič ni mar za gnado božjo, ki je nam za zveličanje potrebna, da ne čuti, kako da je človek slab in božje pomoči potreben in da mu zveličanje nevmerjoče duše nič pri sercu ne leži! —

Kakošen mora tisti biti, kdor sv. birmo vredno prejeti hoče?

Da kdo sv. birmo vredno prejeme, mora biti v gnadi božji; odraščeni pa morajo še verh tega u veri in posebno v tem, kar ti zakrament zadene, dobro podučeni biti, morajo se tudi s molitvijo in s drugimi dobrimi deli k temu pripravljati.

Kaj je po sv. birmi storiti?

Treba je 1. v cerkvi počakati in tiho moliti; 2. se Bogu serčno zahvaliti za prejete velike gnade; 3. svoje obljube ponoviti: sv. vero spoznati in stanovitno po njej živeti, in 4. doma tudi v djanju to pokazati.

Molitva za birmane (večkrat ponoviti). Sveti Duh! serčno se zahvalim, da si mi pri sv. birmi svojo gnado podelil in me poterdil, skušnjave in terplenje stanovitno premagovati. Pohlevno te prosim, zmiram me znotraj v sercu naganjaj, da vse nevarnosti s tvojo pomočjo srečno premagam in nikolj — ne iz straha ne iz sramožljivosti — bozjih alj cerkvenih zapovedi ne prelomim. Naj da rajše vmerjem, kakor da bi tebe, sveti Duh! kedaj razžalil, tebe ne poslušal, alj pa clo smertno grešil in te tako od mene odpodil. Amen.

Navk za pervo nedelo po binkoštih, o kterej se tudi praznik presvete Trojice obhaja.

Zakaj se ti praznik ravno to nedelo obhaja?

Binkoštni praznik so aposteljni prejeli sv. Duha, kteri je jih razsvetil in poterdil. Koj hitro po tem so oni začeli pridgovati; Jezusovo sv. vero oznanovati in ljudi kerščevait v imenu Boga Očeta, Sina in sv. Duha, kakor je jim bil Jezus zapovedal (Mat. 28, 19). Zato se praznik presv. Trojice koj hitro po binkoštih obhaja. Ti praznik je nar višji

in nar svetejši praznik med vsimi prazniki celega leta; vendar ga sv. katoljška cerkev tako slovesno ne obhaja, kakor nektere druge praznike. S tim hoče ona na znanje dati, da ni v stanu, visoki praznik presv. Trojice tako obhajati, kakor bi se spodobilo.

Zakaj se ti praznik obhaja?

1. Na znanje dati, da mi verujemo na veliko in čudno skrivnost presv. Trojice; 2. se zahvaliti, da je vsaka božja oseba alj peršona k našemu zveličanju kej pripomogla: Bog Oče je nas stvaril, Bog Sin je nas odrešil, Bog sv. Duh je nas posvetil.

Presveto Trojico hvaliti in častiti sv. katoljška cerkev v uvodu sv. maše poje: „Bodi češčena presveta Trojica in nerazdelena enota. Hvalimo jo; zakaj ona je nam milost skazala.“ [1]) Gospod, naš Gospod, kako čudno je tvoje ime po celem svetu!“ [2]) Čast in hvala bodi...

Cerkvena molitev. Vsegamogočni, večni Bog! kateri si svojim služavnikom v pričevanju prave vere veličastvo večne Trojice spoznati ino v mogočnosti veličastva edinost moliti dal; prosimo, da bomo skoz terdnost ravno te vere vsih zopernost obvarvani. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 11, 33—36.

O visokost bogastva, Božje modrosti in znanja! kako nezapopadljive so njegove sodbe, in neizvedne njegove pota! Zakaj kdo je spoznal misel Gospodovo, ali kdo je bil njegov svetovavec? Ali kdo mu je pred kaj dal, da bi se mu povernulo? Saj je vse iz njega, in po njem in v njem; njemu bodi čast in hvala vekoma. Amen.

Razlaganje. Sv. Pavl se tukaj začudi, kako čudovit in nezapopadljiv je Bog, da je Jude zavergel, hajde pa poklical k pravej veri. Sv. katoljška cerkev pa te besede po pravici oberne na previsoko skrivnost donašnega praznika. Res je, da skrivnost presvete Trojice našo pamet daleč, daleč preseže, vendar človeku zdrave pameti ni težko, to visoko skrivnost terdno verovati; zakaj Bog, večna resnica, ki ne more golfati alj golfan biti, on je jo nam razodel.

---

1) Tob. 12. 2) Ps. 8.

Kadaj se je sveta Trojica razodela?

Sv. Trojica se je ob Jezusovem kerstu razodela. Jezus je svojemu služabniku Janezu kerstniku zapovedal, ga kerstiti, in ko je ga kerščeval, so se nebesa odperle, sveti Duh je prišel, in nad njim stal v podobi goloba, in Oče se je oglasil rekoč: „Ti je moj ljubi Sin, nad kterim imam dopadenje.“ [1]) Jezus je dalej po svojem vstajenju svojim učencom rekel: „Pojdite, in učite vse narode in kerstite jih v imenu Očeta, Sina in svetega Duha,“ [2]) In sv. Janez [3]) pravi: „Tri so, kteri v nebu pričujejo, Oče, Beseda, in sveti Duh: in ti tri so le eno.“

Kaj pa je sv. Trojica?

Sv. Trojica je en sam Bog v treh peršonah, kterih perva je Oče, druga Sin, in tretja sveti Duh.

Koliko natur ima vsaka tih treh božjih peršon?

Oče ima le eno naturo, božjo; in toraj je le Bog. Sin ima dve naturi, božjo in človeško, on je tedaj pravi Bog in pravi človek. Sv. Duh ima eno naturo, božjo; in je toraj le Bog

So tedaj tri bogovi?

Ako ravno ima vsaka peršona božjo naturo, niso tri bogovi, temuč en sam Bog, ker imajo te tri božje peršone le eno božjo naturo in eno bitje.

Ktera iz med božjih peršon je starejša, mogočnejša, svetejša, kot druga?

Nobena; vse tri božje peršone so od vekoma, toraj večne in vse so enako svete, pravične, mogočne, dobre, modre in popolnoma od vekomaj.

To je visoka, nezapopadljiva skrivnost: preden boš celo morje v malo skledico počrepal, kakor pa presveto Trojico zapopadel. Verovaj jo, Bog sam je ti jo razodel: „Zveličani so, kteri ne vidijo, in vender verujejo.“

Zdihlej. „Sprijmi nas, o večni Oče! v svojo ljubeznivo očetno skerb, naj po stezi pokorščine srečno k tebi dojdemo. Sprijmi nas, o Sin božji! v svojo nebeško ljubezen braterno, in bodi naš prijatel, učenik in voditel.

1) Mat. 3, 13. 2) Mat. 28, 19. 3) I. Jon. 5, 7.

Sprijmi nas, Bog sv. Duh! v svoje vsmilenje, ter razsveti in poterdi našo dušo. Sprijmi nas, trojno edini Bog! kakor oče v svojo gnado, naj se tvoja sveta volja vselej zgodi.“ Amen.

Evangeli svetega Matevža 28, 18—20.

Tisti čas je Jezus rekel svojim učencom: Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Torej pojdite, in učite vse narode, in kerščujte jih v imenu Očeta, in Sina, in svetega Duha. Učite jih deržati vse, kar koli sim vam zapovedal. In glejte! jaz sim z vami vse dni do konca sveta.

Zakaj pravi Jezus: Meni je dana vsa oblast?

S tim hoče Jesus na znanje dati, da je on oblast prejel, aposteljne med vse narode po celem svetu poslati in da, kdor njih ne posluša, tudi njega ne posluša.

Kaj se pravi: kerščevati v imenu Očeta, Sina, sv. Duha?

Se pravi, kerščevati na božje bitje in po božjej oblasti. Pri sv. kerstu postane kerščenec ljubljen otrok nebeškega Očeta, brat in sodedič Jezusa, božjega Sina, in posvečen tempelj sv. Duha: mi smo kerščeni na božje bitje in ime. Da pa sv. kerst nam take gnade deli, to se zgodi po božjej oblasti, ktero je Jezus svojim aposteljnom in učencom ter njihovim naslednikom izročil.

Kaj nas učijo besede: „Učite jih vse deržati“?

Te besede nas učijo: 1. da samo verovati ni zadosti, temuč da je treba po sv. veri živeti in tako božjo voljo spolnovati; 2. da Jezus ni zapovedal svojim apostelnom, sv. evangeli *spisovati*, temuč le ustmeno *učiti*. Tisti se taj motijo, ki terdijo, da so sv. aposteljni ves Jezusov navk zapisali, — treba je tudi ustmenega sporočila, kakor ga mi katoljčani res imamo.

---

1) Jan. 20, 30.

Kako je Jezus pri sv. apostelnih do konca sveta?

Nevidljivo; svojim apostelnom je Jezus sv. Duha poslal, kteri je jih učil vso resnico, jih razsvetil in poterdil. Apostelni so pomerli, namesto sebe pa vstavili druge božje namestnike, pri kterih je sv. Duh tudi in bode do konca sveta, kakor Jezus v donešnih evangelih obljubi. Kar toraj sv. kat. cerkev uči, je od sv. Duha, je toraj božja, sveta in čista resnica!

Zdihlej. O Bog! ostani tudi pri nas; zakaj brez Tebe naši dušni pastirji ne morejo božjo besedo vredno oznanovati, verni pa je ne zastopiti in spolnovati. Mi tvoje pomoči zmiram potrebujemo, — ostani taj zmiram pri nas! Tebi je dana vsa oblast: ti imaš pravico zapovedovati, mi imamo pa dolžnost, Tvoje zapovedi spolnovati. To zvesto storiti smo pa tudi pri sv. kerstu obljublli. To kerstno obljubo dones pred Teboj ponovimo. Pa mi smo slabi, — o pomagaj nam, to kerstno obljubo lepo spolnovati. Tako bomo brumno živeli, Tebi dopadli in enkrat v nebesa prišli! —

Navk od zakramenta svetega kersta.

Kaj je sveti kerst?

Sveti kerst je pervi, in nar potrebniši zakrament, v kterem je človek z vodo in z božjo besedo od poerbanega greha, in vsih prostovoljnih grehov očiščen, je nova stvar v Jezusu Kristusu, posvečen in prerojen v večno zveličanje.

Kdo je zakrament svetega kersta postavil?

Postavil je sveti kerst, in druge svete zakramente naš gospod in odrešenik, Jezus Kristus.

Kdaj je Jezus Kristus zakrament svetega kersta postavil?

Postavil ga je po svojem vstajenji, ko je svojim apostelnom rekel: „Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite tedaj, in učite vse narode, in kerstite jih v imenu Očeta, Sina in svetega Duha.“ Mat. 28, 19. Jezus je z timi besedami postavil in zapovedal sveti kerst, in tudi učil, kako kerščevati.

Zakaj se sveti kerst imenuje in je pervi zakrament?

Zato, ker je sveti kerst vrata v katolško cerkev, in ker nekerščen človek ne sme druzih zakramentov prejeti.

Zakaj se sveti kerst imenuje, in je nar potrebniši zakrament?

Zato, ker se brez tega zakramenta ne pride v nebeško kraljestvo. Vsi smo od spočetja zavolj poerbanega greha otroci jese, maščevanja in pogubljenja in brez zakramenta svetega kersta se v nebesa ne pride. Jezus pravi. „Kdor ni prerojen iz vode, in iz sv. Duha, ne more v kraljestvo božje priti.“ Jan. 3, 5.

So vsi, in tudi keršanskih porodnikov otroci zakramenta svetega kersta potrebni?

Resnično, da so ga vsi potrebni: vsi otroci, in tudi otroci keršanskih porodnikov so duhovnega prerojenja potrebni, ker, če tudi nimajo prostovoljnih grehov, imajo vender poerbanega. Sveti Paul je Efežanom pisal: „Bili smo otroci jeze po naturi, kakor tudi drugi.“ 2, 3. Grešniki smo vsi po naturi; ne po naturi, ki je v začetku po usmiljenem Stvarniku bila, temuč po naturi v pervih stariših popačenej. Sveti Pavel zopet uči, rekoč: „Po enem človeku (Adamu) je greh na svet prišel, in po grehu (časna in večna) smert; tako je tudi smert na vse človeke prišla po tem, v kterem smo vsi grešili.“ *Riml.* 5, 12.

Iz nevere, al slabovere, al naturnega vsmiljenja je neumno prizadjanje izviralo, da eni pomanjšajo, al overžejo hudobo poerbanega greha. V času svetega Avguština so krivoverci prederzno učili, da je greh pervih starišev njim samim, ne pa druzim škodoval, in da so njih in vsi otroci čisti rojeni. Nekteri krivoverci poslednjih časov so ta kriv navk ponavljali, in priproste verne motili. Tridenski sbor je zoper nje sklenil, rekoč: „Otroci iz keršanskih porodnikov rojeni so svetega kersta potrebni, in so kerščeni v odpuščanje grehov; ker ni drugače umeti, kar je sveti Pavel Rimljanom pisal: Po enem človeku je greh na svet prišel . . . v kterem smo vsi grešili. Cerkev je po aposteljnih prejela, da otroci, kteri prostovoljnih grehov še nimajo, so tudi kerščeni v odpuščanje grehov; da je z kerstom zbrisano v njih, kar so v spočetji poerbali.“ Sej. V.

Dolžnost je terdno verovati, da smo vsi greh poerbali, in da smo toraj svetega kersta potrebni v večno zveličanje,

ker poerbani greh je velik, in zasluži večno pogubljenje. Kako da smo ga poerbali, je visoka skrivnost, ktere nihče dognati ne more, resnično je pa, da smo ga poerbali, in kdor ni kerščen, je otrok jeze, maščevanja in pogubljenja.

Kako se po volji Jezusovej kerščuje?

Kerščuje se z vodo, in z božjo besedo. On je svojim aposteljnom rekel: „Pojdite, učite vse narode, in kerstite jih v imenu Očeta, Sina in svetega Duha.“ Mat. 28, 19. Aposteljni so bili Jezusu pokorni, učili so ljudi vsegamogočnega Boga, vsmiljenega odrešenika Jezusa spoznati, in kako pobožno živeti; in ko so oni terdno verovali, in pripravljeni bili po zapovedih živeti, so bili kerščeni z vodo in z božjo besedo.

Kteri telesni ud se obliva?

Glava, ker je nar imetniši ud vsega telesa, in dušni sedež. Ako ni mogoče glavo obliti, se pa v sili drug ud oblije.

Ktere besede se med oblivanjem izrekujejo?

Lete: „Jaz te kerstim v imenu Očeta, Sina in svetega Duha.

Kdo sme kerščevati?

Kerščevati smejo skofje, fajmoštri in z njih dovoljenjem drugi mašniki in diakoni; v sili pa vsak sme kerščevati. Ne le verni, ampak tudi neverni, judje in drugi smejo kerščevati v sili, in kerst velja, ako le scer kerščevavec hoče storiti po volji katolške cerkve. Rim. kat. štev. 24.

Je kerst dober, ako eden obliva, in eden izrekuje besede?

Ne, ampak, kdor obliva, naj tudi zrekuje besede; če ne, kerst ne velja. Če eden izrekuje besede, in eden obliva, resnice ne govori, ko pravi: „Te kerstim.“ Kdor obliva otroka, naj med oblivanjem (ne prej ne potlej) izrekuje besede: „Jaz te kerstim v imenu Očeta, Sina in svetega Duha.“

Kakšen bodi kerščevavec?

Kerščevavec, ki očitno al v sili kerščuje:

1) Bodi v gnadi božji; če pa ni, naj veliko žalost čez svoje grehe obudi; ker, če ravno delivca nevrednost

svetega kersta ne slabi, ni vender prav, da vernik deli zakrament v smertnem grehu.

2) Misel naj v sercu ima, da hoče storiti po volji katolške cerkve.

3) Naj zvesto spolnuje, kar je k temu zakramentu potrebnega.

4) Naj z sosebnim spoštovanjem deli sveti kerst, po kterem je odpuščanje grehov in večno zveličanje.

Je pripuščeno kerstiti otroka, kteri je bil doma v sili kerščen?

Če se gotovo ve, da je bil otrok prav kerščen, ni pripuščeno ga vdrugič kerstiti; temuč se spolnujejo le nad njim drugi zapovedani opravki; če se pa gotovo ne ve, da bi bil prav kerščen, se mora kerstiti z tim pristavkom: „Ako nisi kerščen," te kerstim v imenu Očeta, Sina in svetega Duha.

Porodniki, kterih otrok je doma v sili kerščen, in ga potlej pošlejo v cerkev, naj botrom skerbno naroče duhovnemu povedati, da je otrok doma oblit bil, da duhoven ve, kaj je storiti potreba.

Če je otrok najden, kaj je storiti?

Ako je majhen otrok najden, in zveditи ni mogoče, če je, al ni kerščen, se mora kerstiti z tim pristavkom: „Če nisi kerščen," te kerstim v imenu Očeta, Sina in svetega Duha.

Porodniki grešé, ki skrivaj oddajo otroka, al ga kje popusté, in ne skerbé, da bi bil kerščen, al brez kersta umerje, al je vdrugič kerščen. To storé zavolj vbožtva, al da svoj greh prikrijejo, al iz druzega konca, nimajo pa izgovora pri Bogu.

Kader je odraščen umen človek kersta katolške cerkve željen, kaj mu je storiti?

On mora pripravljen biti, kakor bo zdaj rečeno:

1) Mora iz serca želeti sveti kerst prejeti, da ud Jezusov in cerkve postane, in večno zveličanje doseže. Mora želeti in prositi, da bi kerščen bil iz čistega namena, svojo dušo zveličati, ne pa iz hinavščine al kakega posvetnega konca. Jezus je Nikodemu rekel: „Resnično, resnično ti povem: kdor ni prerojen iz vode in svetega Duha,

ne pride v nebeško kraljestvo.“ Jan. 3, 5. Kdor ni kerščen, je pogubljenju podveržen; in naj toraj iz tega namena prosi svetega kersta, da bo svojo dušo zveličal.

2) Mora vediti in verovati potrebne razodete resnice, da prav veruje, in ve, kako služiti Bogu. Ako bi ne veroval, al ne vedil, kako služiti Bogu, bi sveti kerst nepridno prejel. Aposteljni, in njih nastopniki so ljudi skerbno učili, in njih kerščevali, da bi bili vedili, kaj so prejeli, in keršansko živeli. To je po Jezusovej zapovedi: „Pojdite, in učite vse narode; in kerstite jih v imenu Očeta, Sina in svetega Duha.“ Mat 28, 19.

3) Dolžen je svoje grehe iz serca sovražiti, in terdno voljo imeti po navkih Jezusovih živeti. Božja zapoved je to, da se vsak pripravlja k svetemu kerstu z pravo pokoro. Sveti Peter je Judom rekel: „Spokorite se, in daj se sledni kerstiti v imenu Jezusa Kristusa v odpuščanje grehov, in boste prejeli dar svetega Duha.“ Djan. Apost. 2, 38. Božja zapoved je tudi, da terdno voljo ima, po vsih navkih Jezusovih živeti; da se resnično odpove hudiču, svetu, in vsemu hudemu, da bo do konca stanovitno služil Bogu. Sveti Pavel je Rimljanom pisal: „Ne veste, da vsi, kteri smo v Jezusu Kristusu kerščeni, smo u njegovej smerti kerščeni? Pokopani smo tedaj po kerstu v smert; da moramo, kakor je Jezus vstal od mertvih po časti Očetovi, tako tudi mi v novem življenji hoditi.“ Riml. 6, 3—4.

Je kerst želje dober, in v zveličanje zadosten?

Resnična želja sveti kerst prejeti, je prijetna in zadostna Bogu, ako si človek prizadene, in ne more svetega kersta prejeti. Ako človek s gnado svetega Duha veruje poglavitne katolške resnice, in tudi da je sveti kerst potreben, želi ga prejeti, mu pa mogoče ni, je izgovorjen. Tako so terdno mislili cerkveni očetje, sveti Avguštin, Ambrož, Bernard, in drugi. To tudi Tridentski sbor zadosti umevno uči, da je človek po oznanenji svetega evangelja med božje otroke prinesen z kerstom, al z terdno obljubo ga prejeti. Sej. VI.

Kaj je še, zraven prave želje sveti kerst prejeti, človeku potrebno?

Potrebno je še to, da ljubi Boga iz vse duše, svoje grehe zavolj njega sovraži, pravično živi in željno čaka in išče priložnosti kerst vode prejeti.

Kaj je kerst kervi?

Kerst kervi je, kader nekerščen človek želi kerščen biti, pa ne more, in svojo kri in svojo življenje za Boga in vero da. Godilo se je večkrat, da so malikovavci vidijoči stanovitnost, in čudeže Jezusovih maternikov, s gnado svetega Duha spoznali pravega Boga in odrešenika Jezusa, in so bili umorjeni, preden so kerščeni bili. Oni so bili v svojej kervi kerščeni, in so bili zveličani, ker so iz ljubezni do Boga dali svoje življenje za vero. Cerkev to uči in sveti Basili v njenem imenu pravi: „Eni so se vojskovali, in umerli sa vero, ako ravno niso kerščeni bili; kerščeni so pa bili v svojej kervi.

Kaj dobrega zadobimo pri svetem kerstu?

Veliko dobrega se zadobi per svetem kerstu:

1) Zadobimo odpuščanje poerbanega greha, vsih druzih grehov, in vsih strafeng.
2) Pri svetem kerstu zadobimo posvečujočo gnado božjo.
3) Po svetem kerstu smo otroci božji, udje Jezusovi, in prebivališče svetega Duha.

Ktere dolžnosti so po svetem kerstu naložene?

Te:

1) Katolško vero ohraniti.
2) Hudiču in vsemu hudemu vstavljati se.
3) Vse zapovedi iz ljubezni do Boga spolnovati.
4) Po Jezusu Kristusu živeti.

Alj spolnujejo vsi kristjani, kar so pri svetem kerstu obljubili?

Malo jih je, da spolnujejo, kar so pri svetem kerstu obljubili. Sveti Pavl je spreobernjenim Filipanom pisal: „Veliko jih je, kteri, kar sim vam večkrat povedal, (zdaj pa tudi z solzami povem) živé ko sovražniki križa Kristusovega; kterih konec je pogubljenje.“ Fil. 3, 18—19. Kaj bi pa sveti Pavl rekel, ako bi zdajne kristjane vidil? Veliko

kristjanov je, ki prav ne vedo resničnega keršanstva, in toraj živé, ko bi kerščeni ne bili. Sveti Pavl jih svari, rekoč: „O vi nespametni! kdo vas je zapeljal, da resnici niste pokorni, pred kterih očmi je bil Jezus živo popisan?“ Gal. 3, 1. Sveti Avguštin resnično svari slehernega hudobnega kristjana, rekoč: „Kdor po Kristusu ne živi, se kristjan lažnivo imenuje. Zakaj se tedaj imenuješ, kar nisi? Če si kristjan, živi keršansko.“

Od kod je, da malo kristjanov po obljubah svetega kersta živi?

Iz hudega poželjenja je to. Hudič, vsega dobrega sovražnik, je prisejal luliko v serce pervih porodnikov, v kterih smo vsi grešili; ta pa obroduje obilni sad veliko grehov. Hudo poželjenje ostane po kerstu v vojskovanje, in tistim ni škodljivo, ki se serčno premagujejo, veliko pa jih je hudemu poželjenju pokornih, iz tega so grehi in grehov pohujšanje, in tako so tudi keršanske dežele z vsim hudim napolnjene. Naše hude čase je sveti Pavl prevedil, in svojemu ljubemu učencu Timoteju pisal: „Vedi, da bodo v poslednjih dnevih nevarni časi: ker bodo ljudje sebe ljubili, lakomni, bahači, napuhnjeni, preklinjavci, starišem nepokorni, nehvaležni, hudobni, neusmiljeni, nepokojni, opravljivi, nečisti, in bodo bolj ljubili sladnosti, kakor Boga.“ Tim. 3, 1—4.

So kristjani dolžni premisliti in ponavljati, kar so pri svetem kerstu obljubili?

Dolžni so, da se če dalje bolj vnemajo Bogu zvesto služiti. Veliko kristjanov to pozabi, in spomnijo se le, da so rojeni in kerščeni na dan svojega goda, da pojedino napravijo.

Kdaj se spodobi ponoviti, kar smo pri svetem kerstu obljubili?

Ponoviti obljube pri svetem kerstu storjene, smo dolžni; lete pa ponovite se nar bolj spodobi:

1) Kmalo ko v leta razsodka pridemo.
2) Pred sveto birmo.
3) Na dan svojega godu.
4) Pred spovedjo in obhajilom.
5) Velikonočno in binkuštno saboto.

6) O času skušnjave.
7) Večkrat v življenji, in sosebno v nevarnej bolezni.

Kako se ponovi, kar smo pri svetem kerstu obljubili?

Tako: Verujem v Boga Očeta, Sina in svetega Duha. Verujem v Jezusa Kristusa Sina božjega, Boga in človeka skupaj, kteri je človeški rod z svojo smertjo odrešil. Verujem vse, kar je Bog razodel, Jezus učil, in katolška cerkev uči. Zahvalim Očeta, Sina in svetega Duha, v kterih imenu sim kerščen bil, zavolj vsih prejetih dobrot, kterih sem nevreden. Iz serca me grevajo vsi moji grehi, s kterimi sim vsmiljenega Boga razžalil; in se v novič odpovem hudiču, vsim grehom, in vsemu napeljevanju v grehe. Terdno obljubim s pomočjo gnade božje po keršanko živeti, vse raji terpeti in zgubiti, ko vero zapustiti, al kako zapoved prestopiti. O usmiljeni Bog! poterdi me z svojo mogočno gnado, in stori me svojega zvestega služabnika, da dosežem, kar si mi dobrotljivo obljubil. Amen.

Zakaj cerkev zapoveduje, da morajo botri biti?

Cerkev iz več dobrih namenov to zapoveduje: sosebno pa:

1) Da botri nesejo, al spremejo njega, kteri je k svetemu kerstu namenjen.
2) Da duhovnemu povedó, kakošno bo njegovo ime; če je bil al ne doma oblit, in namesti njega odgovarjajo, ako sam ne more.
3) Da so priče prejetega kersta.
4) Da za njegovo dušo goreče skerbé.

Kakošni morajo botri biti?

Cerkev zapoveduje, da so botri tega svetega opravila vredni, to je:

1) Da so katolške vere, ker ljudje krive vere so nevredni vdeležiti se svetih skrivnost, in so nepripravni po navkih cerkve odgovarjati in skerbeti za zveličanje njih, ktere so v kerst deržali.
2) Da so v katolški veri dobro učeni, ker druzih učiti ne morejo, ako so nevedni.
3) Da so še birmani, in prejeli popolnamost keršanskega življenja, da bodo druge vterjevali v veri in v vsem dobrem.

4) Da so keršanskega pobožnega življenja, ker krivičniki, pijanci, preklinjevavci, cerkvi nepokorni, in drugi očitni grešniki so nevredni in nepripravni v pričo cerkve obljubiti, da bodo za druzih zveličanje skerbeli, če za svoje zveličanje ne skerbé. Kako bodo botri namesti otroka odgovorili: Se odpovem hudiču, njegovemu djanju in napuhu, ako mu oni služijo?
5) Spodobi se tudi, da niso botri premladi, ker sami vojvoda potrebujejo; al prestari, ker morde svoje duhovne otroke prehitro zapusté; al predeleč doma, al neznanega jezika, da morejo svoje duhovne otroke učiti, in jih po poti pravičnosti voditi.

Kakošne dolžnosti imajo botri do tih, ktere so v kerst deržali?

Dolžni so pomagati, da so po keršansko zrejeni:
1) Dolžni so jih sosebno ljubiti, ker so njih duhovni očetje, al matere.
2) Skerbeti morajo, da so po keršansko zrejeni, in da obljube zvesto spolnujejo.
3) Dolžni so za-nje moliti, jih v potrebi svariti, in jim dober zgled dajati, da pobožno živé.

So vsi botri dolžni to spolnovati?

To jih po okolišinah več al manj veže. Če so porodniki skerbni za svoje otroke, in si prizadevajo jih po keršansko zrediti, so botrom njih dolžnosti polajšane; ako pa tisti, ktere so v kerst deržali, porodnikov nimajo, al jih neskerbne, al neučene imajo, so botri dolžni, si prizadjati, svoje dolžnosti po moči spolnovati.

Kaj so porodniki botrom svojih otrok dolžni?

Dolžni so jih sosebno ljubiti, ker so oni pomagavci v keršanskem zrejenji njih otrok.

Kaj je vsak svojim botrom dolžen?

Vsak je dolžen svoje botre sosebno ljubiti, spoštovati, bogati, in za nje moliti.

Molitve in opravki pri deljenji svetega kersta popisani in razlagani.

O p o m b a.

Dobro in koristno je majhno razlaganje opravkov svetega kersta, da kristjani vedó, kakošni so bili pred kerstom, in kaj so po prejetem kerstu. Jezus Kristus je zapovedal kerščevati s naturno vodo, in s božjo besedo v odpuščanje grehov. Zapovedal je s vodo kerščevati v imenu Očeta, Sina in svetega Duha; sveta cerkev je pa molitve in opravke pristavila, da vsi vedó, kaj dobrega po svetem kerstu prejmejo. Dobro je tedaj vse to kratko razlagati, da bo Jezus hvaljen, kteri je sveti kerst postavil.

Botri pernesó otroka k svetemu kerstu, in z njim čakajo pred cerkvenimi vratmi.

* Cerkev, al božja veža je podoba katolške kerščanske cerkve, in toraj botri ne gredó va-njo s otrokom, ampak zunaj cerkve čakajo, ker on va-njo ne sme, dokler kerščen ni, ker je v grehu. S svetim kerstom le se pride v katolško cerkev, in v nebeško kraljestvo; kdor kerščen ni, ni ud cerkve, odločen je od nje, in ne pride v nebeško kraljestvo, kterega je božja veža podoba. To prepriča, da je tudi otrok kerščanskih porodnikov otrok jeze in maščevanja, preden je kerščen. *

Duhoven vpraša botre, kteri so otroka pred cerkev prinesli:

Kako bo ime temu otroku?

Botri odgovore:

Jakob.

* Otrok vernih, al slabovernih porodnikov k svetemu kerstu namenjen dobi imé po kakem svetniku, in se mu ne sme dati prazno al ničemurno ime. — Človeku je ime dano iz dveh namenov: pervič zato, da se ljudje razločijo; drugič, da kristjan skerbno živi po svetniku, kterega imé ima; in ravno to misli cerkev. *

Duhoven vpraša:

Jakob, kaj želiš od cerkve božje?

Botri namesti otroka odgovoré:

Vero.

Duhoven dalej vpraša:

Kaj ti da vera?

Botri odgovoré:

Večno življenje?

* Duhoven vpraša: „Kaj želiš od cerkve božje?“ da on sam, al po botrih razodene svojo željo sveti kerst prejeti. To tudi kaže misel katolške cerkve, da ona nikogar ne sili, ampak da hoče radovoljne kristjane imeti. Kdor je tedaj zunaj katolške cerkve, naj prosi va-njo, da se uči prav verovati, in da po čistej veri prejme večno življenje. *

Duhoven mu reče:

Ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi. Ljubi gospoda svojega Boga iz vsega svojega serca, iz vse svoje duše, in iz vse svoje pameti; in svojega bližnega ko sebe.

* Te besede so sosebno podučne. Duhoven mu v imenu cerkve reče: „Ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi.“ Želiš vero katolške cerkve, ker brez nje ne boš zveličan; tvoja želja je dobra, ker v katolškej cerkvi le je prava vera v večno zveličanje; vera sama pa ni zadosti, temuč, treba je, da spolnuješ zapovedi, kterih zapopadek je te: Ljubi Boga iz vse duše, in ljubi bližnega kakor sebe. *

Duhoven dahne trikrat v obličje otroka, in reče:

Pojdi iz njega, nečisti duh, in daj prostor svetemu Duhu.

* Duhoven dahne trikrat v otrokovo obličje, da posnema Kristusa, kteri je po svojem vstajenji k svojim apostelj- nom prišel, in jim rekel: „Prejmite svetega Duha.“ Jan. 20, 22. Duhoven v Jezusovej oblasti zapové hudiču proč iti, in dati prostor svetemu Duhu, ker hudič in sveti Duh ne moreta biti skupaj v človeku. Hudič je nečisti duh imenovan, ker je v grehu, in v grehu vterjen. Mašnikove besede, s kterimi zapové hudiču iz človeka iti, da on po svetem kerstu prejme gnado svetega Duha, prepričajo, da je nekerščen človek v oblasti hudičevej. *

Duhoven potlej zaznamnja otroka z svetim križem na čelu in na persih, rekoč:

Prejmi znamnje svetega križa na čelu †, in na sercu †, vzami z njim vero nebeških zapoved, in živi tako, da boš tempel božji biti zamogel.

* Duhoven je prej zapovedal hudiču proč iti, in dati prostor svetemu Duhu; zdaj pa zaznamnja človeka k svetemu kerstu namenjenega z križem na čelu in na persih, da z tim kaže veliko moč križa Jezusovega, kterega zasluženje premaga hudiča. Duhoven zasnamnja otroka na čelu z svetim križem, da se ne bo sramoval Jezusa in njegovih zapoved. Zaznamnja ga tudi z svetim križem na persih, da ljubi zupovedi božje, in da je prebivališče svetega Duha: in ravno zavolj tega moli tako: *

Molitva. Prosimo te, Gospod, milostljivo usliši naše prošnje, in tega izvoljenega Jakoba z vtisnjenjem svetega križa zaznamnjanega z stanovitno močjo ohrani, da perve navke tvoje visoke časti ohrani, in z spolnovanjem tvojih zapoved v čast prerojenja priti zasluši. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

Duhoven potlej položi svojo roko na glavo otrokovo, in moli:

Vsegamogočni večni Bog, Oče gospoda našega Jezusa Kristusa, milostljivo poglej letega svojega služabnika Jakoba, kterega si dobrotljivo poklical k pervim navkom vere: izženi iz njega vso slepoto serca; raztergaj vse satanove zaderge, s kterimi je zvezan bil; odpri mu, Gospod, vrata svoje milosti, da bode z znamnjem tvoje modrosti napolnjen, brez smradu vsih hudih želj, in po prijetnem duhu tvojih zapoved vesel v tvojej cerkvi tebi služil, in vsaki dan (v dobrem) rastel. Po tistem Kristusu Gospodu našem. Amen.

* Duhoven položi svojo roko na otrokovo glavo, in to kaže, da je Bogu posvečen, in da ga bo Bog obvaroval s svojo mogočno gnado. Dokler duhoven derži svojo roko nad otrokom, moli za-nj, da bi po prejetem kerstu živel Bogu v čast. *

Duhoven dene otroku v usta enmalo posvečene soli, rekoč:

Jakob, vzemi sol modrosti: sprava naj ti bo v večno življenje.

* Sol pomeni modrost, ktera je nar potrebniši dar. Sol stori jedi prijetne in dobre, in modrost stori naše dela všečne Bogu. Sol stori jedi prijetne in dobre, in sol v usta dana pomeni željo cerkve, da bi Bog dal kerščencu veselje do razodetih resnic, ktere so slabemu človeku grenke, ako on ne pomaga. Sol ohrani mesó, da se ne usmradi, in ravno zato cerkev prosi, da bi Bog kerščenega človeka s svojo gnado ohranil brez greha. *

Duhoven potlej reče:

Mir bodi z teboj.

Služabnik odgovori:

In s tvojim duhom.

Molitva. Bog naših očetov, Bog stvarnik vse resnice, ponižno te prosimo, da se milostljivo ozreš na tega svojega služabnika Jakoba, in da njega, ki zdaj leto pervo pašo solí okusi, ne pustiš dalej lakoto terpeti, da bi ne bil s nebeško jedjo nasiten, ampak da bo vselej v duhu goreč, v upanji vesel, in tvojemu imenu vedno služil. Pripelji ga, Gospod, h kopeli novega prerojenja, da bo s tvojimi vernimi večno plačilo tvojih obljub zaslužil. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

Zarotim te, nečisti duh, v imenu Očeta †, in Sina †, in svetega Duha †, da greš, in pobegneš iz letega služabnika božjega Jakoba, ti preklet obsojen, ker on ti zapové, kteri je s nogami po morji hodil, in Petru, ko se je topiti začel, svojo desnico pomolil. Spoznaj tedaj, prekleti hudič, svoje obsojenje, in daj čast živemu in resničnemu Bogu, daj čast Jezusu Kristusu njegovemu Sinu, in svetemu Duhu: in pojdi iz letega služabnika božjega Jakoba, ker njega je sebi Bog in gospod naš Jezus Kristus k svojej gnadi, k posvečenju, in studencu kersta milostljivo poklical.

* Duhoven zarotuje hudiča, in mu v imenu Očeta, Sina in svetega Duha zapoveduje iz človeka iti k svetemu kerstu namenjenega; to pričuje, da vsak človek, in tudi

majhen otrok je pred kerstom v oblasti hudičevej zavolj poerbanega greha. *

Duhoven zaznamnja otroka na čelu s križem, rekoč:

In letega znamnja svetega križa †, ktero mi njegovemu čelu damo, se ti, prekleti hudič, ne prederzni nikoli oskruniti. Po tistem Kristusu gospodu našem. Amen.

Duhoven položi roko na glavo otrokovo, in reče:

Tvojo večno in nar pravičnišo milost prosim, sveti Gospod, vsegamogočni Oče, večni Bog, začetnik svetlobe in resnice, nad tim tvojim služabnikom Jakobom, da njega z svitlobo svoje modrosti razsvetliš; očisti in posveti ga; daj mu pravo učenost, da bo vreden gnade tvojega kersta, da ohrani stanovitno upanje, ravni sovet in sveto učenost. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

Duhoven položi konec štole na otroka, in ga pelje v cerkev, rekoč:

Jakob, pojdi v tempelj božji, da imaš del z Kristusom v večno življenje. Amen.

* Rečeno je že bilo, da je cerkev podoba katolške cerkve, in nebeškega kraljestva. Ker je otrok po botrih prosil Jezusovo vero, ga duhoven pelje v cerkev, v znamnje, da se po veri pride v nebeško kraljestvo. Duhoven položi konec štole na otroka; štola pa pomeni oblast, ktero je Jezus svojej cerkvi dal sprejemati vse ljudi, kteri iz serca želé v katolško cerkev po svetem kerstu priti. *

Ko so v cerkev prišli, duhoven glasno govori apostoljsko vero, in botri za njim:

Verujem v Boga Očeta vsegamogočnega i. t. d.

Tudi Oče naš, al Gospodovo molitev, in botri za njim namesti otroka:

Oče naš, kteri si v nebesih i. t. d.

* Otrok je po botrih prosil vero katolške cerkve; (če je odraščen, sam prosi): za tega voljo duhoven glasno moli apostolsko vero, da mu pové in razodene poglavitne resnice, ktere katolška cerkev veruje. Botri, namesti otroka kleče molijo za duhovnim, da skažejo spoštovanje veri katolške cerkve. Botri glasno, al vsaj umevno

molijo, da razodevajo svojo vero. Ostanek je to stare navade. Duhovni so odraščene, ki so želeli v cerkev priti, skerbno učili, in oni so katolške resnice očitno spoznali v cerkvi, preden so kerščeni bili. Ako je zdaj kak odraščen človek kerščen, mora ravno tako pred kerstom očitno razodeti, kar veruje.

Po apostolskej veri se Oče naš moli, to pa v znamnje, da, kdor terdno veruje, zaupljivo kliče v Boga, rekoč: Oče naš in ga zaupljivo prosi, ker je vernik otrok božji. *

Preden je otrok kerščen, duhoven govori to zarotenje:

Zarotim te, ves nečisti duh, v imenu Boga Očeta vsegamogočnega †, in v imenu Jezusa Kristusa Sina njegovega, gospoda in sodnika †, in v moči svetega Duha †, da greš iz lete božje podobe Jakoba, kterega je naš Gospod v svoj sveti tempelj milostljivo poklical, da bo prebivališče živega Boga, in da sveti Duh v njem prebiva. Po tistem Kristusu gospodu našem, kteri bo prišel sodit žive in mertve, in svet z ognjem. Amen.

Duhoven se s slino svojih ust dotakne ušes otrokovih, rekoč:

Epheta, to je: Odprite se.

Potlej se nosnic dotakne, rekoč:

K prijetnemu duhu. Ti pa hudič pobegni, ker se bo sodba božja približala.

* Človek je po spačenej naturi gluh in mutast, in toraj ne sliši, ne ume in ne govori božjega, ako ga Bog ne ozdravi z svojo gnado. On je podoben človeku gluhemu in mutastemu, kterega je Jezus z slino svojih ust, in z svojo vsegamogočno besedo ozdravil. Mar. 7, 32—35. Glušec ne sliši, kar drugi govoré, in govoriti ne vé; duhoven se toraj njegovih ušes dotakne, rekoč: „Odprite se;“ in potlej njegovih nosnic, rekoč: „K prijetnemu duhu,“ da bi on s pomočjo gnade svetega Duha rad poslušal božje navke, in da bi mu oni prijetno dišali al dopadljivi bili. Duhoven zapové hudiču pobegniti iz njega, ker se bo sodba božja približala, to je, da bo

pirmoran njega zapustiti, ker bo kmalo kerščen, in da bo po kerstu prebivališče svetega Duha. *

Duhoven potlej vpraša h kerstu namenjenega, rekoč:

Jakob, se odpoveš hudiču?

Botri namesti otroka odgovoré:

Odpovem se.

Duhoven:

In vsemu njegovemu djanju?

Botri:

Odpovem se.

Duhoven:

In vsemu njegovemu napuhu?

Botri:

Odpovem se.

* Kar človek, k svetemu kerstu namenjen, sam, al po botrih obljubi, odpovedati se hudiču, vsemu njegovemu djanju in napuhu, je obljubiti in spolnovati dolžen. Vsak je dolžen, naj obljubi al ne obljubi, odpovedati se hudiču božjega in vsega dobrega sovražniku; in je dolžen služiti vsegamogočnemu Bogu, svojemu vsmiljenemu stvarniku. Botri scer namesti otroka obljubijo, pa je vender vsak kristjan dolžen po tih obljubah živeti, ker ni druzega po svojih botrih obljubil ko to, kar je Bogu dolžen, in, če po tih obljubah ne živi, ne bo zveličan. *

Duhoven pomoči pavec v olje katehumenov ali novincov v veri imenovano, in pomaže otroka na persih, in med plečami v podobi križa, rekoč:

Te pomažem † z oljem zveličanja, v Kristusu † Jezusu gospodu našem, da imaš večno življenje. Amen.

* Sveto mazilo, z kterim duhoven pomaže otroka na persih in med plečami, pomeni gnado, ktero Jezus daje tistim, ki se njegovemu jarmu podveržejo, da ga poterpežljivo in serčno nosijo. V starih časih so se tekarji, in uni, ki so se v ograji skušali, mazali, da so bili gibčnejši; ravno tako Jezus svoje vojšake maže s mazilom svoje gnade, da so urnejši, in sovražnikom odidejo. *

Duhoven potlej vpraša:

Jakob, veruješ v Boga Očeta vsegamogočnega stvarnika nebes in zemlje?

Odgovori sam, al po botrih:

Verujem.

Duhoven:

Veruješ v Jezusa Kristusa Sina njegovega edinega, kteri je rojen bil, in je terpel?

Odgovori:

Verujem.

Duhoven:

Veruješ v svetega Duha, sveto katolško cerkev, gmajno svetnikov, odpuščanje grehov, in večno življenje?

Odgovori:

Verujem.

* Ako ravno je človek, h kerstu namenjen, sam al po botrih prosil vero katolške cerkve, in je potlej spoznal poglavitne resnice v apostolskej veri zapopadene, ga duhoven, preden je kerščen, vender spet vpraša, da ve njegovo čisto željo po svetej veri, in njegovo stanovitnost v nji. To tudi pomeni veliko skerb vse duhovščine, in da so oni prošnjavce natanko skusili, če resnično al hinavsko želé v cerkev božjo. *

Duhoven potlej vpraša:

Jakob hočeš kerščen biti?

Odgovori sam, al po botrih:

Hočem.

* Duhoven ga spet vpraša, če želi kersta, ker cerkev nikogar ne sili se veri podvreči, al se dati kerstiti, ampak, če po gnadi svetega Duha prepričan, želi in hoče. *

Duhoven ga kersti, rekoč:

Jakob, jaz te kerstim v imenu Očeta †, in Sina †, in svetega Duha †. Amen.

Duhoven pomoči pavec v sveto križmo, in pomaže dete verh glave v podobi križa, rekoč:

Vsegamogočni Bog, Oče gospoda našega Jezusa Kristusa, kteri te je prerodil iz vode, in svetega Duha, in ti vse grehe odpustil, on naj te pomaže z križmo zveličanja † v tistem Kristusu Jezusu gospodu našem v večno življenje. Amen.

Duhoven reče:

Mir tebi.

Služabnik odgovori:

In s tvojim duhom.

* Križma pomeni Kristusa, Kristus pa pomazanca, ker on je zgola svetost, in izvir vse svetosti za tiste, ktere je odločil v večno življenje. Kerščen človek je tedaj posvečen, ker je Jezusove svetosti vdeležen, da sveto živi v večno življenje. Duhoven mu potlej reče: „Mir tebi," in prav, ker so mu vsi grehi odpuščeni, je s Jezusom združen, in pojde v večni mir, če ne odpade s velikim grehom.

Duhoven dene belo ruto na otroka, rekoč:

Vzemi belo oblačilo, ktero neomadežano prinezi pred sodni stol gospoda našega Jezusa Kristusa, da dosežeš večno življenje. Amen.

* Bela ruta pomeni gnado, nedolžnost in svetost po svetem kerstu prejeto. Duhoven ga opomni, da naj prejeto gnado ohrani; ako ne, bo sodniku, Jezusu Kristusu, odgovor dajal. Bela ruta, ktero duhoven dene na otroka, pomeni tudi belo oblačilo, v kterega so oblekli odraščene po prejetem kerstu, kterega so osem dni nosili. Veliko, al velikonočno saboto kerščeni, so belo oblačilo do perve nedelje po velikonoči nosili, in ravno za tega voljo se „Bela nedela" imenuje. *

Duhoven njemu al botrom poda gorečo svečo, rekoč:

Vzemi gorečo svečo, in ohrani brez madeža svoj kerst; spolnuj zapovedi božje, da, kader bo Gospod k ženitvanju prišel, moreš njemu naproti iti z vsimi svetniki v nebeškej kraljevej hiši, in prideš v večno življenje, da živiš vekomaj. Amen.

* Goreča sveča veliko reči pomeni. Ona pomeni Jezusa Kristusa, kteri je luč sveta. Pomeni našo živo vero v Jezusa Kristusa Sina Božjega. Pomeni ljubezen do Boga, ker je ljubezen ognju primerjena. Pomeni vse naše dobre dela, ktere so iz ljubezni do Boga. Vse rečeno se v tih besedah zapopade: „Po veri Jezusovej živeti iz ljubezni do njega.“

Goreča sveča je kristjanu per svetem kerstu podana, in mu bo podana v zadnji uri, da s tim pričuje, da hoče v svetej veri umreti, ktera mu je bila per svetem kerstu s posvečujočo gnado vlita. Prav je to, če je spolnoval božje zapovedi, in ko otrok svetlobe živel, ker pojde v večno luč. *

Duhoven mu na sadnje reče:

Jakob, pojdi v miru, in Gospod bodi s teboj.

* Te kratke besede obilen navk zapopadejo. Duhoven ga kliče po imenu, da skerbneje posluša, kar mu povedati hoče, in mu potlej reče: „Pojdi v miru.“ To je, premisli, kaj si bil pred kerstom, in kakšen si po kerstu: sovražnik božji si bil, zdaj pa otrok božji, in erb nebeškega kraljestva; mir si dosegel, pojdi v miru, in ga ohrani z zvestim spolnovanjem božjih zapoved, da pojdeš v večni mir. Duhoven mu tudi reče: „Gospod bodi z teboj.“ To je, dosegel si mir, brez božje pomoči pa ga ne moreš ohraniti; iz serca ti tedaj voščim, da bo s teboj, in ti pomaga s svojo gnado ohraniti prejeto pravičnost. Bodi tudi ti s Bogom, prosi ga za gnado, zvesto mu služi, in ga ne zapusti, da ga boš užival vekomaj. „Amen,“ to je, naj se ti godi, kakor sim rekel, da prideš v večno zveličanje. *

Navk za pervo nedeljo po binkoštih.

Uvod sv. maše nas spodbada na božjo milost zaupati, in se tako glasi: „Gospod! zaupam na Tvoje vsmilenje, veseli se moje serce v Tvojej svetosti; bom Gospoda pel, ki je meni dobro storil. [1])“ Še koliko časa, o Gospod! se boš mene pozabil? Še koliko časa boš svoje obličje od mene obračal? Čast bodi i. t. d.

1) ps. 12.

Cerkvena molitva. O Bog! ti moč vsih, kateri v te zaupajo, skaži se milostliv našim prošnjam; ino ker brez tebe človeška slabost nič ne zamore, nam dodeli pomoč svoje gnade, da ti v izpolnovanji tvojih zapoved po volji ino djanji dopademo. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz pervega lista sv. Janeza aposteljna 4, 8—21.

Predragi! Bog je ljubezen. V tem se je skazala ljubezen Božja do nas, da je Bog svojega edinorojenega Sina poslal na svet, da bi po njem živeli. V tem obstoji ljubezen: ne da kakor bi bili mi Boga ljubili, ampak da nas je on pred ljubil, in da je poslal svojega Sina v spravo za naše grehe. Predragi! ako nas je Bog tako ljubil, moramo tudi mi eden druzega ljubiti. Boga ni nikoli nihče vidil. Ako se ljubimo med seboj, ostane Bog v nas, in njegova ljubezen je v nas popolna. Iz tega spoznamo, da ostanemo v njem, in on v nas, ker nam je dal od svojega Duha. In mi smo vidili in spričujemo, da je Oče poslal svojega Sina odrešenika sveta. Kdor koli bo pričal, da je Jezus Sin Božji, ostane Bog v njem, in on v Bogu. In mi smo spoznali, in verovali ljubezni, ktero ima Bog do nas. Bog je ljubezen; in kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu, in Bog v njem. V tem je ljubezen Božja pri nas popolna, da imamo zaupanje v dan sodbe; zakaj kakor je on, tako smo tudi mi na tem svetu. V ljubezni ni strahu, ampak popolna ljubezen izžene strah. Zakaj strah ima terplenje; kdor se pa boji, ni popoln v ljubezni. Ljubimo tedaj mi Boga, ker nas je Bog pred ljubil. Ako kdo reče: Ljubim Boga, in sovraži svojega brata, kterega vidi; kako more Boga ljubiti, kterega ne vidi? In to zapoved imamo od Boga, da, kdor ljubi Boga, naj ljubi tudi svojega brata.

Razlaganje. Močneji nagibi Boga in bližnjega ljubiti se ne morejo navoditi, kot ti, ktere tukej sveti Janez na vodi, kteri se zavoljo njegove goreče ljubezni do Boga tudi nar ljubši učenec Jezusov imenuje. Ni vstanu se njegovim besedam zoperstavljati, kdor jih le količkaj pregleduje in premišluje. Vzroki Boga ljubiti so bili na binkoštni pondelk obširno navojeni, dobro bi bilo jih tukej prebrati. — Bližnjega ljubiti bi nas moglo že samo to nagnati, ker ga Bog ljubi; zakaj kar Bog ljubi, je gotovo tudi naše ljubezni vredno, in ker

nihče ne more Boga ljubiti, ako svojega bližnjega ne ljubi: „Ako je bližnji," pravi sveti Auguštin, „tvoj brat, in ti ga ne ljubiš, kako ljubiš Boga, kterega zapoved tako zaničuješ."

Evangeli svetega Lukeža 6, 36—42.

Tisti čas je Jezus rekel svojim učencom: Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče usmiljen. Ne sodite, in ne bote sojeni; ne pogubljajte, in ne bote pogubljeni; odpuščajte, in vam bo odpuščeno. Dajte, in se vam bo dalo; dobro, natlačeno, in potreseno, in zverhano mero vam bodo dali v vaše naročje. Z kakoršno mero namreč bote merili, s tako se vam bo odmerjalo. Povedal jim je pa tudi priliko: Ali more slepec slepca voditi? Ali ne padeta oba v jamo? Učenec ni več, kakor učenik; popolnoma pa bo vsak, če je kakor njegov učenik. Kaj pa vidiš pezder v očesu svojega brata, bruna pa, ki je v tvojem očesu, ne čutiš? Ali kako moreš reči svojemu bratu: Brat! pusti, da ti bom izderl pezder iz očesa; ko sam v svojem očesu bruna ne vidiš? Hinavec! izderi poprej bruno iz svojega očesa, in potlej glej, da izdereš pezder iz očesa svojega brata.

Bodite vsmiljeni, kakor je vaš Oče vsmiljen!

Ako hočemo biti otroci nebeškega očeta, moramo njega v vsmiljenji in v dobrotljivosti posnemati, moramo biti vsmiljeni in dobrotljivi in kakor on svoje sonce čez dobre in slabe sijati in čez pravične in grešnike svojo milost rositi da: ravno tako moramo tudi mi ne le samo svoje prijatle, ampak tudi svoje sovražnike ljubiti in se do njih po svojej moči tako vsmiljeni in dobrotljivi skazovati, kakor voščimo, da bi se Bog proti nam skazoval.

Ne sodite in ne bote sojeni, ne pogubljajte in ne bote pogubljeni!

Dvojno sodbo nam tukej Kristus prepove, on nam prepove bližnega soditi prederzno in prevzetno. Prederzna sodba, ktera se največ iz prazne sumljivosti izreče, je zato

prepovedana, ker se tako ljubezen in čast bližnjega oškodova, ker se vendar v njegovo serce viditi in namen njegovega djanja in nehanja spoznati ne zamore; zakaj čez to zamore le sam Bog soditi, ki serca in obisti pregleduje in tudi skrito pregleda. Prevzetna sodba, ako druge sodimo, brez da bi kako pravico alj dolžnost imeli, bližnjega soditi. Kdor prederzno alj prevzetno sodi, sega v božjo pravico in oblast ter kliče, kakor pravi sveti Dorotej, Boga k maščevanju, in se oropa vsega božjega varstva. „Dvojni, ali clo trojni greh je," reče sveti Krizostom, „druge soditi, in bruno v svojem očesu nositi, brez da bi kake bolečine čutil."

Odpustite in vam bo odpuščeno!

Tukej pravi Kristus, da nam Bog naše grehe, s kterimi smo ga razžalili, le tedaj odpusti, ako svojim razžalnikom pregrehe, ktere so proti nam storili, odpustimo in sicer iz serca odpustimo; „zakaj," pravi sveti Krizostom, „kako si v stanu svojo roko proti nebesu povzdignuti, ako sam ne odpustiš; zakaj čeravno bi hotel Bog tebi tvoje grehe odpustiti, mu ti ne pripustiš, ker sovraštvo v svojem sercu do svojega brata rediš."

Dajte in vam bo dano!

Smo vbogi in prav potrebni, da bi nam Bog dal; zato ga tudi po beraško vsak dan prosimo: Daj nam dans naš vsakdajni kruh. Alj Bog nam odgovori: Delite in vam bo podeljeno. Vi ste vbogi moji in vi imate druge vboge okoli sebe; storite tedej vašim vbogim, kar voščite, da bi vam jaz storil. Ljubezen in dobrotljivost božja do nas naj nam stoji zmiram pred očmi in naj nas spodbada, tudi ljubezen v sercu nositi. Posnemajmo božjo ljubezen, akoravno je doseči ne moremo; zakaj med našo in med ljubeznjo in dobrotljivostjo božjo je velik razloček: mi le malo damo, Bog pa da veliko in tudi za to majhno, kar vbogim podelimo, nam hoče dobro, obilno, natlačeno in doveršeno mero poverniti. To velja tudi od vsih druzih del, ktere iz ljubezni do Boga dopernesemo; zakaj on poplača vsako delo, če je še tako majhno, neskončno obilno; že tukej na svetu nam zato deli zmiram nove gnade in dobrote, tam v večnosti nam pa hoče dati večno zveličanje.

Alj je v stanu slepec slepca peljati?

S temi besedami hoče naš odrešenik učiti, da nima noben svojega bližnjega svariti in podučiti, ako ni sam brez pregreh, zavoljo kterih hoče druge svariti in podučiti; zakaj učenec mora biti čez učenika, zato mora učitelj gotovo popoln biti, da ne vodi slepec slepca in da ni treba oponašanja slišati: Potegni bruno, to je: svoje velike pregrehe iz svojega očesa poprej, kakor hočes pezder, to je: male pregrehe svojega bližnjega poboljšati. Slepec, ki druzega slepca vodi in ga v brezden verže, je tudi taisti, ki samo po svojih telesnih željah dela, in se ne da od luči božje gnade voditi in od roke božje milosti peljati. Ta slepota je nar nevarnejša in nar strašnejša, ona človeka na ravnost v pogublenje pahne.

Zdihlej. O da bi bil vselej dobrotljiv in vsmiljen do svojega bližnjega, da bi tudi jaz enkrat pri Bogu milost doseči mogel! O da bi nikoli nobenega prederzno obsodil ne bil, da ne bom tudi jaz enkrat od Boga zavolj svojih grehov preveč ojstro obsojen in pogubljen! Ah jaz se kesam vsih svojih grehov iz celega serca, moj Bog! in zaupam od Tebe odpuščanje taistih zadobiti; tudi jaz odpustim vsim, ki so mene razžalili. Razsvetli, o Gospod! mojo slepoto, da se bom poslednič takšnih grehov varval, telesnim željam se ne vdal, pravo pot k nebesam najdel in tudi druge s svojim izgledom tjekej peljal! Amen.

Nauk za praznik svetega rešnjega telesa.

Zakaj se ti dan svetega rešnjega telesen dan imenuje?

Ker katolška cerkev na ti četertek spomin postavlenja zakramenta svetega rešnjega telesa, ali praznik gospodovega telesa obhaja; zatorej tudi latinska beseda corpus (telo) Domini (Gospoda).

Kdo je ti praznik postavil?

Cerkovni poglavar papež Urban IV.; on je zastran tega posebno pismo izdal, v kterem popisuje, kako visok je ti praznik, in kako bi ga imeli ljudje posvečevati. On takole pravi: „Akoravno vse dni pri daritvi svete maše spomin tega svetega zakramenta ponavljamo, verujemo vendar,

ga enkrat v letu slovezneji posvečevati, da bi tako krivoverci osramoteli; in ker smo še h temu zvedili, da je Bog nekterim bogaboječim ljudem razodel, da se ima ti praznik v vsih cerkvah posvečevati, zatorej zaukažemo vsim vernim, se pervi četertek po pervej nedelji po binkoštih v cerkvi zbrati, da bi tamkej s duhovniki božjo čast prepevali i. t. d.“

Trojni so taj vzroki, zakaj da se je ti praznik postavil: 1. pokazati visoko skrivnost tega zakramenta, 2. osramotiti taiste krivoverce, ki resnico tele skrivnosti tajijo; 3) spolniti božjo voljo, ktero je on nekterim pobožnim ljudem razodel. To razodetje je prejela nektera pobožna samostanska devica v mestu Litihu, s imenom Juliana, in nje bogaboječe tovaršici Eva in Izabela. Juliana namreč je vidila večkrat pri molitvi prikazen, pod ktero je leskeč mesec vgledala, ki je bil na enem kraju nekaj merknen. Na nje mile prošnje ji je Bog razodel, da cerkvi še en imeniten praznik majnka, namreč praznik svetega rešnjega telesa. Ona oznani to prikazen leta 1246 Litihskemu škofu Robertu. Ti začne to reč pretresovati in po tem, ko je misel zvedel več učenih in ojstroumnih mož, med kterimi je bil tudi Litihski arhidijakon, Jakob Pantaleon, potem papež po imenu Urban IV., je hitro vse pripravil, ti praznik v svojej škofii vpeljati. Alj pred ko je svoj namen izpolnil, ga je smert dohitela. Po njegovej smerti je prevzel kardinalski poslanec Hugo namen mertvega škofa izpeljati, tako, da se je ti praznik v resnici leta 1247 pervikrat v cerkvi svetega Martina v Litihu obhajal. Več druzih škofov je to posnemalo in tako se je ti praznik skozi več let obhajal, dokler ga ni papež Urban IV. leta 1264 za vse cerkve zapovedal, kar je tudi Klemens V. v cerkovnem zboru v mestu Vienne leta 1311 poterdil in zaukazal, da naj se vsako leto na četertek po pervej nedeli po binkoštih praznuje. K temu je poslednič vpeljal leta 1317 papež Janez XXII. še slovezne procesije.

Zakaj so ti dan tako veličastne procesije?

1. Oznaniti očitno našo sveto vero, da je Jezus Kristus v tem svetem zakramentu resnično in bitno pričujoč. 2. Ga prositi za odpuščanje vsih zamer, vsega razžalenja in osramotenja, ki so in bojo brezbožni ljudje Kristusu v tem zakramentu storili. 3. Slovezno častiti in moliti Sina

božjega v tem zakramentu. 4. Se mu zahvaliti za vstavlenje tega zakramenta in za vse skozi njega prejete dobrote in milosti. 5. Zadobiti božji bogoslov čez zemljo in ljudi.

Zakaj se pri tej procesii na štirih mestih začetki štirih evangel slovezno pojejo?

S tem se pokaže: 1. da so vsi ljudje od izhoda sonca do zahoda k posvečenju v Jezusu Kristusu poklicani; 2. da vsi štirje evangelisti enoglasno pričujejo, da je Sin božji pravi človek povstal in da je on nebeški kruh, ki našej duši večno živlenje deli; 3. da so Kristusovega odrešenja deležni ne le samo ljudje, temuč vse stvari, nebo in zemlja.

Ali je imela ta procesija tudi v starej zavezi kakšno podobo?

Je imela in sicer na taistej procesii, pri katerej se je okoli nosila skrinja, v katerej je bila mana, kot podoba tega svetega zakramenta, shranjena.

Pri vvodu sv. maše cerkev poje vesele Davidove besede: [1]) „Jih je živil s mozgom pšenice in nasitoval s medom iz skale. Alleluja, Alleluja, Alleluja! Veselite se Boga našega pomočnika: Veselite se Boga Jakopovega.“ Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev. O Bog! kateri si nam v prečudnem zakramentu spomin svojega terplenja zapustil: dodeli, prosimo, da svete skrivnosti tvojega Telesa ino tvoje Kervi tako častimo, da sad tvojega odrešenja vedno v sebi občutimo. Kateri živiš ino kraljuješ i. t. d.

Berilo iz pervega lista na Korintarje 11, 23—29.

Bratje! jaz sim prijel od Gospoda, kar sim vam tud zročil, da je Gospod Jezus tisto noč, ko je bil izdan, vzel kruh, in zahvalil, ter razlomil in rekel: Vzemite, in jejte; to je moje telo, ktero bo za vas dano. To storite v moj spomin! Ravno tako tudi kelih po večerji, rekoč: Ti kelih je nova zaveza v moji kervi. To storite, kolikorkrat

1) ps. 80.

bote pili, v moj spomin! Zakaj kolikorkrat bote jedli ti kruh, in kelih pili, bote smert Gospodovo oznanovali, dokler ne pride. Kdor koli tedaj bo nevredno jedel ti kruh, ali pil kelih Gospodov, bo kriv telesa in kervi Gospodove. Naj torej človek sam sebe presodi; in tako naj jé od tega kruha, in pije od kelha. Kdor namreč nevredno jé in pije, si sodbe jé in pije; ker ne razloči telesa Gospodovega.

Evangeli svetega Janeza 6, 56—59.

Tisti čas je Jezus rekel Judovskim množicam: Moje meso je res jed, in moja kerv, je res pijača. Kdor jé moje meso, in pije mojo kerv, ostane v meni, in jaz v njem. Kakor je mene poslal živi Oče, in jaz živim zavoljo Očeta, tako bo tudi tisti, kteri mene jé, živel zavoljo mene. Ta je kruh, kteri je iz nebes prišel; ne kakor so jedli vaši očetje mano, in so umerli. Kdor jé ta kruh, bo živel vekomaj.

(Razkladanje tega berila in evangelja je v sledečem navku zapopadeno.)

Obširni navk od zakramenta svetega rešnega telesa in presvetega obhajila.

Kaj je zakrament svetega rešnjega telesa?

Je taisti zakrament, v katerem je pod podobami kruha in vina telo in kri našega Gospoda Jezusa Kristusa resnično in bitno pričujoča.

Je pravi zakrament?

Je, zakaj ima 1. očitno znamnje, 2. nevidno gnado, in 3. je bil od Jezusa Kristusa obetan in resnično postavljen.

Kako in kadaj je on ti zakrament obetal?

On je ti zakrament obetal skorej eno leto poprej, ko ga je postavil, na dan ko je kruh pervokrat čudno pomnožil. Obetal ga je v sinagogi mesta Kafarnauma in sicer, kakor sveti evangelist Janez [1]) pove, takole: Po tem, ko je

1) Jan. 6, 24. 65.

Jezus blizo jezera Tiberiade v puščavi z malo kruhov pet jezer ljudi čudno nasitil, so se vsi zavzeli čez tak velik čudež, so želeli imeti od tega kruha in niso ga hotli več zapustiti, ampak so ga hotli po sili za kralja postaviti. Alj Jezus zveditи njih misli, jim skrivši vteče na neko goro in se poda še tisto noč s svojimi učenci v Kafarnaum; to mesto, na unem kraju jezera leži. Alj tudi tjekej prihruši za njim mnogo Judov in Jezus se posluži te priložnosti ter jeme od skrivnostnega dušnega kruha govoriti, kterega bo njim in vsim ljudem prihodnič dal. Poprej jih posvari, da nimajo biti tako željni telesnega kruha, ki mine, temuč da imajo iskati neminljivi dušni kruh, kateri jih živi k večnemu življenju in kterega jim nebeški Oče po Njem tako obilno deli. Ta nepreminljivi dušni kruh je naj poprej božja beseda, njegovi sveti navk, posebno pa navk in vera, da je iz nebes prišel nam pomagati k večnemu življenju (v. 35—38). Čez besede, da je iz nebes prisel, so Judje godernjali (v. 41); Jezus pa je jih hotel s tem potolaziti, da je njim pokazal, da ne more noben verovati, da je On res iz nebes prišel in da je On pravi Mesija, brez posebne gnade nebeškega Očeta (v. 43, 44). Po tem vvodu od dolžnosti verovati na njega in na njegov navk, kot pravo dušno jed, je Jezus zdej prav očitno odkril skrivnost druzega dušnega kruha; ti kruh se pa ima še le prihodnič deliti in ti kruh on ne bo prejel od nebeškega Očeta, kakor je prejel svoj sveti navk, temuč te kruh bo on sam od sebe delil, on sam je tisti kruh. To uči Jezus rekoč: „Jaz sim živi kruh, ki iz nebes pride; ako bo kdo od tega kruha jedel, bo živel na veke: in kruh, ki ga bom dal, je moje meso, k življenju sveta.“ (v. 51, 52.) Tih tako očitnih besed pa niso hotli Judje verjeti, ker so mislili, da je kej tacega nemogoče in so godernjali rekoč: „Kako nam zamore on svoje meso jesti dati?“ (v. 53) Jezus pa ni svojih besed preklical in jim ni na njih vgovor nič odgovoril, temuč je svoje besede še bolj poterdil in jih takole razjasnil: „Resnično, resnično vam povem, ako ne bote jedli mesa Sinu božjega in pili njegove kervi, ne bote imeli življenja v sebi (v. 54). Moje meso je za res jed in moje kri je za res pijača. Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem. Ti je kruh, kateri je iz nebes prišel, ne kakor so jedli vaši očaki mano in so vmerli. Kdor ti kruh jé, bo živel vekomaj.“ (v. 55—59.) Očitno in razločno je tedej Jezus povedal, da bo

prihodnič svoje lastno meso in kri resnično za dušno jed dal; te besede so Judje in njegovi učenci tudi prav zastopili in so prepričani bli, da hoče Jezus svoje lastno, resnično meso in kri za jed dati. Alj, ker so za nemogoče imeli, da bi Jezus v stanu bil, jim svoje meso in kri vžiti dati, in ker so mislili, da jim hoče svoje mertvo meso na sirovo, telesno vižo jesti dati, so čez to godernjali ne le Judje, ampak tudi veliko njegovih učencov rekoč: „Ta govor je terd; kdo ga je v stanu poslušati? Alj Jezus ostane pri svojih besedah: Moje meso je resnično jed i. t. d. in svoje učence zaverne na nov čudež, da on nekdaj v nebesa pojde. To se vam bo še bolj čudno in še bolj neverjetno zdelo in se bo vendar le v resnici zgodilo. Dalje je jim pokazal z besedami: „Duh je, ki oživlja, meso nič ne pomaga; besede, ki sim vam govoril, so duh in življenje," (v. 63, 64) da se ima ta skrivnost samo s gnado in s razsvetlenjem svetega duha verovati, ne pa zapopasti, in da ljudje njegovo meso in njegovo kri ne bojo tako vživali, kakor drugo meso in kri na sirovo, telesno vižo, temuč oni bojo vživali na skrivno, čudno vižo. Vender se je ti govor nekterim učencom preterd zdel tako, da so od njega odšli in niso več k njemu prišli. Vzrok pa, zavolj kterega se jim je ti govor preojster zdel, je bil, kakor je izveličar očitno povedal, (v. 65) ker jim je prava vera majnkala. Pustil jih je oditi in je vprašal svoje aposteljne rekoč: „Hočete tudi vi proč iti?" S tem jim je dal na znanje, da so ga odivši učenci prav in dobro zastopili in da je on govoril s njimi od nekej takega, kar verovati se človeku res težko zdi. Alj apostelini niso odšli, zakaj oni so bili premočno prepričani, da je Jezus pravi, resnični Bog, kteremu je vse mogoče; to je sveti Peter očitno spoznal rekoč: „Gospod, h komu pojdemo? Ti imaš besede večnega življenja in mi smo verovali in spoznali, da si Kristus, Sin božji." (v. 69, 70.)

Iz te povesti svetega Janeza se očitno spozna, da je Jezus gotovo obetal, nam svoje presveto meso in kri v resnici in v djanju na čudno, skrivno vižo jesti dati in ne kakor nasprotniki in zaničevavci tega presvetega zakramenta terdijo, da je le v prilikah govoril od dolžnosti, v njega verovati. Ako bi bil Jezus to v mislih imel, bi bil moral vse bolj razjasniti. Judi in njegovi učenci so njegove govorenje le prav po besedi, po pismenkah vzeli in zatorej tudi niso zastopili, kako jim more Jezus jesti dati svoje

meso in kri. — Jezus bi bil jim moral povedati, da so ga narobe zastopili, da on tega ne misli. — Alj Jezus je ostal pri svojih besedah, da je njegovo meso resnično jed in njegova kri resnično pijača in je celo ojstro zaukazal, njegovo meso in kri vživati (v. 54). Tudi je pokazal kako potrebna je ta dušna jed (v. 55) in vzrok, zakaj da je ta jed potrebna in koristna (v. 56); in ko so njegovi učenci zavolj terdega govorenja odšli, jih je pustil oditi, ker niso hotli njegovim besedam verovati in ker niso bli v stanu zavolj svoje preveč telesne mišljave verovati. Ta sveta skrivnost namreč se mora verovati in se ne zamore zapopasti. Jezus je tedej, kakor je to katolška cerkev zmirej verovala in učila, resnično obetal, da je njegovo meso in kri pod podobami kruha in vina v presvetem zakramentu pričujoča, in da bo resnična dušna jed, in kar je obetal, je tudi resnično dal.

Kada in kako je Jezus zakrament svetega rešnjega telesa postavil?

Postavil ga je pri zadnjej večerji, na dan pred svojim terplenjem, ko je poprej s svojimi aposteljni jedel velikonočno jagnje, ktero je bilo podoba te skrivnosti. Trije sveti evangelisti: Mateuž [1]), Markuž [2]) in Luka [3]) povejo kratko pa jasno, da je Jezus ti večer kruh in kelih v svoje roke vzel, posvetil in oboje svojim aposteljnom podal rekoč: „To je moje meso, ktero bo za vas darovano; to je moja kri, ktera bo za vas in za mnogo druzih prelita.“ Tukej se je taj na vsegamogočno Jezusovo besedo na čudno višo spremenil kruh in vino; tukej se je dal Jezus sam svojim aposteljnom jesti in je postavil taisto presveto poslednjo večerjo, ktera, kakor cerkev poje, vso sladkost obseže. Kar trije evangelisti očitno poterdijo, poterdi tudi sveti apostelj Pavl [4]), kateri od vstavlenja svetega rešnjega telesa pripoveduje, in sledeče besede priloži: „Kdor nevredno (to je v grešnem stanu) od tega kruha jé, alj od tega keliha pije, bo kriv telesa in kervi Gospodove . . . si jé in pije sodbo.“ Iz teh in iz besed predimenovanih treh evangelistov se vidi očitno, da je Jezus resnično svojo obljubo spolnil, presveti zakrament postavil in svoje presveto telo in kri vživati dal aposteljnom. Noben evangelistov in tudi sveti Pavl ne pove, da bi bil Jezus rekel: „To *bo* moje telo,

1) Mat. 26, 26. 2) Mark. 14, 22. 3) Luk. 22, 19. 4) I. Kor. 11, 23.

alj to *pomeni* moje telo, temuč to *je* moje telo, to *je* moja kri; s tim vsi ti jasno učijo, da je Kristusovo telo in kri pod podobami kruha in vina resnično, in bitno pričujoča, kakor hitro se ta skrivnosti polna prememba zgodi. To tudi pričujejo besede: „ktero bo za vas darovano," „ktera bo za vas in za veliko druzih prelita;" zakaj za naše odrešenje ni dal Jezus ne kruha, ne vina, in tudi ne podobe svojega telesa in svoje kervi, temuč svoje pravo telo in pravo kri; in sveti Pavl bi ne mogel terditi, da zamore kdo nevredno gospodovo telo in kri vživati, ako bi ne bilo pod podobami kruha in vina pričujoče pravo Kristusovo meso in kri, temuč njih sama podoba, ali sam čisti kruh in samo čisto vino. To pričuje tudi vsakdajna vera in navk katolške cerkve, ktera je, kakar sveto pismo in staro, neprenehljivo, apostolsko ustmeno sporočilo dokaže, vselej verovala in učila, da je pod podobami kruha in vina pravo Jezusovo telo in prava Jezusova kri pričujoča, kakor to občni cerkovni Tridentinski sbor očitno razloži [1]): „Vsi naši pradedi, karkoli jih je v pravej Kristusovej cerkvi bilo, in karkoli jih je od tega presvetega zakramenta govorilo, so očitno in jasno spoznali, da je naš izveličar ti prečudni zakrament pri zadnjej večerji postavil, ker očitno in jasno pravi in priča po posvečenju kruha in vina, da njim (aposteljnom) podari svoje telo in kri," in „ako (zatorej) kdo taji, da ni v zakramentu svetega rešnjega telesa resnično in bitno telo in kri z dušo in z božanstvom našega gospoda Jezusa Kristusa vred, zatorej cel Kristus zapopaden, temuč terdi, da je le kakor v znamnju, ali kakor v podobi, alj po svojej moči pričujoč, taisti naj bo iz cerkve pahnjen."

Alj je Jezus ti zakrament za vse čase postavil?

Jezus je ti zakrament za vse čase postavil; zakaj nar poprej je obečal, da je kruh, ki ga bo dal, njegovo meso k življenju sveta [2]); dalej je očitno rekel, da, kdor ne bo njegovega mesa jedel in ne pil njegove kri ne bo imel življenja v sebi, in potlej je tudi svojim aposteljnom in njihovim namestnikom (duhovnim) pri zadnjej večerji s temi besedami: „to storite k mojemu spominu" [3]) oblast dal, v njegovem imenu kruh in vino v njegovo meso in kri spremenovati in za dušno jed vživati in drugim deliti, ktero oblast so

1) Ses. 13. c. 1. can. de sacr. Euchar. 2) Jan. 6, 52. 3) Luk. 22, 19.

apostelјni in njih nasledniki [1]) tudi spolnovali in bojo spolnovali do konca sveta.

Kako dolgo ostane Jezus v presvetem zakramentu pod podobami kruha in vina pričujoč?

Dokler so podobe kruha in vina pričujoče. To je bila zmirej vera svete cerkve; za tega voljo so verni kristjani tudi že koj od začetka naše sv. vere presveto Jezusovo telo po dokončanej daritvi sv. maše seboj domu nesli, tamkej shranili in z lastnimi rokami jedli; to se je zgodilo, da bi se ta velika skrivnost pred neverniki obvarovala. To sveti očaki Justin, Ciprijan, Bazili i. t. d. pričujejo. Ko je pa preganjanje jenjalo, in ko je cerkev smela prosto in javno svojo vero oznanovati, se je sveti zakrament v božjih hišah v nalaš zategavoljo pripravljene drage posode (cibori, kelh, monštranco) shranil, in pozdej tudi pri posebnih priložnostih izpostavil, da so kristjani pred njim poklekovali, svoje prošnje razlivali in ga molili.

Alj mi katoličani molimo kruh, kadar presveto rešnje telo v ciborji, alj v monštranci, alj v tabernaklu molimo?

Ne, mi ne molimo kruha, ker ni več kruh, ampak Jezusovo presveto meso in kri, kteri je pod podobo kruha resnično pričujoč. Kjer pa je Jezus, se tudi spodobi, da ga molimo; kakor delajo angelci, tako tudi naj delajo ljudi. Sveti Auguštin pravi [2]): „Nihče ne jě od tega telesa, da bi ga ne bil poprej molil, in mi ne samo ne grešimo, ako ga molimo, ampak mi bi grešili, ako bi ga ne molili,“ in Tridentinski cerkovni sbor prekolne taiste, ki terdijo, da ne gre moliti Kristusa, edinorojenega Sina božjega v presvetem zakramentu in to tudi očitno na znanje dajati. Kako se taj motijo taisti krivoverci, ki nas zavolj tega zasramuje'o, da Jezusa v presvetem zakramentu molimo; saj ni še nobenemu katoličanu v glavo padlo, zvunajne podobe tega zakramenta moliti, ampak le samo izveličarja Jezusa Kristusa, ki je pod timi podobami skrit; dalej kako močno se pregrešijo taisti merzli katoličani, kteri Kristusa v tem zakramentu tako malo častijo, ja še le nečast mu delajo.

---

1) I. Kor. 19, 16. 2) In ps. 98.

Ktere so zvunajne znamnja tega zakramenta?

Podobe kruha in vina, to je, belina, pokus, duh, krogлina in barva kruha; zakaj bitnost kruha in vina se po Jezusovih besedah, ki jih mašnik izrečejo, premeni v pravo Jezusovo telo in kri, in same podobe ostanejo.

Kdaj se kruh in vino spremeni v telo in kri Jezusovo?

Se spremeni na oltarju pri daritvi svete maše, (zatorej se tudi imenuje zakrament svetega oltarja) ker duhoven ne v svojem imenu, ampak v imenu in v oblasti Kristusa čez kruh in vino izreče besede, ktere je Kristus pri poslednjej večerji izrekel. Prav lepo piše od tega sveti Ambrož [1]): „Če se k temu pride, da se ima ti zakrament dopernesti, se duhoven ne posluži več svojih besed, ampak besed Kristusovih, tedej dopernesejo Kristusove besede ti zakrament.“

Alj je Kristus pod vsako podobo cel pričujoč?

Kristus je pod vsako podobo cel in popolnama pričujoč, z božjo in človeško naturo, s telesom in z dušo, z kervjo in z mesom. To se opira posebno na besede sv. aposteljna Paula: „Vemo, da Kristus, potlej ko je od smerti vstal, več ne umerje [2]).“ Ker tedej Kristus več ne umerje, in ker živo telo brez kervi in duše, in kri brez telesa živeti ne more, sledi iz resnične Kristusove pričujočnosti, da mora biti cel pod vsako podobo zapopaden; zatorej tudi Tridentinski cerkovni sbor pravi [3]): „Kdor taji, da je cel Kristus zapopaden v častivrednem zakramentu svetega rešnjega telesa pod vsako podobo, pod vsakim delom vsake podobe, kjer se je količkaj kej odločilo, taisti naj bo iz cerkve pahnjen.

Alj prejme vsak, kteri ti zakrament vžije, Kristusa Gospoda?

Prejme; zakaj tudi vsak svetih aposteljnov je Kristusa celega prejel, in ako je Bog mogel s svojo vsegamogočnostjo narediti, da se solčne luči vsi ljudje skup in vsak človek posebej razveseli in taisto celo vživa, in ako je mogel storiti, da se en in ravno taisti glas v ušesih vsih

1 De sacr. I. 4. c. 4. 2) Rim. 6, 9. 3) Sess. 13. can. 3.

poslušavcov sliši, zakaj bi ne zamogel storiti, da se Kristusovo telo tolikokrat pomnoži, kolikor jih ga prejme?

Alj je k temu potreba, da se presveti zakrament pod obojno podobo prejme?

Ne; zakaj kakor se je že reklo, se znajde pod vsako podobo Kristus cel z mesom in kervjo, z božjo in človeško naturo, s telesom in z dušo; zato celega Kristusa prejeme, ki ga tudi le pod eno podobo vžije. Kristus sam obeča večno živlenje tistemu, kdor zakrament svetega rešnjega telesa tudi le pod eno podobo vživa. Kristus pravi: „Kdor od tega kruha jé, bo živel do vekomaj: kruh, ki ga bom dal, je moje meso k življenju sveta“ [1]). Že pervi kristjani so vživali ob času preganjanja skrivno ti zakrament le pod podobo kruha v svojih hišah. In ako so v poprejšnih časih pravoverniki kakor duhovni kelih dobili, to ni bilo ojstro zapovedano in cerkev je potlej iz važnih vzrokov obhajilo pod eno podobo namreč pod podobo kruha zapovedala, in sicer 1. „da se pri veliki gnjeci ljudi ob času svetega obhajila gospodova kri na tla ne polije in tako ne ponečasti; 2. ker mora biti sveti zakrament za bolnike zmirej pripravljen, se je bilo bati, da se podoba vina, ako se predolgo shrani, skazi; 3. se najdejo nekteri, ki vina še pokusiti ne morejo; 4. v nekterih krajih vina zmanjkuje, kjer se vino taj le za velik denar in z zelikimi težavami dobiva; 5. naj se s tim očitno in jasno dokaže in iz tega vidi, da se tisti hudo motijo, ki terdijo, da ni cel Kristus pod eno samo obojnih podob pričujoč.“ [2])

Kakor je tedej cerkev iz važnih vzrokov to zapoved vpeljala, jo zna tudi preklicati, pa vendar mora zmirej zavreči misel taistih krivovercov, ki terdijo, da je pod podobo kruha pričujoče samo mertvo Kristusovo telo in pod podobo vina samo mertva Kristusova kri, zakaj Kristus, ki živi in čez smert gospoduje, nima nobenega mertvega telesa in nobene mertve kervi.

Ktere gnade donese človeku vredno prejetje tega presv. zakramenta?

Gnade, ki jih ti presveti zakrament donese, so, kakor rimski katekizem reče, neizmerne; [3]) zakaj on je studenc

1) Jan. 6, 52. 2) Kat. rom. I. s. §. 66. 3) I. c. §. 47.

vsih milosti, ker ima na čudno vižo v sebi Kristusa gospoda, ki je izvirk vsih nebeških milosti in vstanovitelj vsih zakramentov, od kterega, kakor od studenca, vse dobro in popolno, kar vsi zakramenti imajo, v taiste se napeljuje. Kakor cerkev uči, jih je šest posebnih gnad, ktere ti zakrament donese tistim, ki ga vredno prejmejo: 1. zjedini taistega, ki ga prejme, z Kristusom, kar je sam očitno povedal, ker je rekel: „Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ostane v meni, in jaz v njem.“ [1]) Zato latinsko ime „komunion“ alj po slovensko: „združenje“; sv. papež Leo piše: „Prejetje Kristusovega telesa in kervi ne stori druzega, kakor da prestopimo v to, kar prejememo;“ in s tim, da se s Kristusom, našim poglavarjem, sdružimo, se tudi še bolje in tesneje sdružimo s našimi brati in sestrami, da postanemo eno telo [2]). 2. Ohrani in pomnoži posvečujočo gnado božjo, ki je duhovno življenje duše. zakaj izveličar pravi: „Kdor mene jé, bo živel zavolj mene“ [3]). 3. Pomajnša v nas trojno slabo poželenje in nas včversti proti vsemu zalezovanju peklenskega sovražnika. Sv. Krizostom pravi: „Ako se vredno obhajamo, odstopimo od te mize enaki gorečim levom, kterih se hudič boji.“ 4. Včini, da rodimo serčno in stanovitno dobrega sadja, zakaj taisti, ki je v Kristusu in Kristusa v sebi ima, rodi veliko sadu.“ 5. Zbriše odpustljive grehe in nas obvarva pred smertnimi. Tedej piše sveti Ambrož; „Ti vsakdajni kruh jemlemo kakor pomoč proti vsakdajnim slabostim;“ in ker po vživanji tega presv. zakramenta posebno postanemo Kristusovi in njegove ovčice, ktere on sam s svojo presv. rešnjo kervjo redi, nikolj ne pripusti, da bi se mu ta ljuba ovčica od drage čede ločila. Vender se to le takrat godi, kedar si s gnado božjo tudi mi sami prizadevamo, in pridno molimo, se postimo in vojskujemo. 6. Nam zagotovi veličastno ustajenje in večno izveličanje; zakaj taisti, ki se vredno obhaja, zadobi taistega, ki je vstajenje in življenje, [4]) in ki je rekel: „Kdor moje meso jé in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil na sodni dan.“ [5]) Ima tedej v Kristusu zastavo, da bo veličastno vstal in vekomaj živel. To so tai presvete in prevelike gnade, ki jih zakrament presv. rešnjega telesa vsakemu donaša, ki ga vredno prejema.

1) Jan. 6, 57. 2) I. Kor. 10, 17. 3) Jon. 6, 58. 4) Jan. 11, 25. 5) Uan. 6, 55.

Kako iskreno, s kako priserčno željo bi imeli hrepeneti, vžiti to naj sladkejo nebeško jed, ti studenc vsih milosti! Pervi kristjani so jo vsakdan prijemali in zatorej tudi piše sveti Augustin: [1]) „Prejmi vsak dan, kar ti vsak dan pomaga;“ in sveti Ciril: „Kerščeni naj vejo, da se dalječ od večnega življenja odstranijo, ako dolgo časa k sv. obhajilu ne stopijo.“ Ah, od kod pride v sedanjih dnevih, da je toliko katoličanov mlačnih, slabih in hudobnih i. t. d.! To pride od tod, ker redko in nar več nevredno k svetemu obhajilu hodijo. Moj kristjan, ne zatakni svojih ušes, poslušaj Jezusov glas, ki te tako ljubeznivo k svoji mizi vabi, rekoč: „Pridite k meni vsi, ki ste trudni in obloženi, in jaz vas hočem pokrepčati.“ Hodi tedej pogostama, prav pogostama k njemu; in ako pa k njemu greš, ne zanemaraj se prav pripraviti, da ga vredno prejemeš, in kmalo bodeš njegove moči na svoji duši občutil in sam sebe prepričal resnic, kterih smo te opomnili.

Kako se vredno in ponižno pripravljati k temu svetemu zakramentu?

Kar dušo zadene, obstoji častljivo pripravljanje v tem, 1. da se človek svojih grehov prav spove in se vsaj vsih smertnih grehov očisti; zakaj kdor v smertnem grehu sveto obhajilo prejme, si jě po besedah sv. aposteljna samemu sebi sodbo in pogubo; 2. da se k sveti mizi bliža z globoko ponižnostjo, z terdnim zaupanjem, z serčno ljubeznijo in z gorečo željo. Kar pa telo zadene, obstoji pripravljanje v tem, da mora biti tešč od polnoči, preden ko se sveti zakrament prejme.

Zakrament svetega rešnjega telesa se hrani tudi v tabernaklu, pred kterim noč in dan gori luč, ki se *večna luč* imenuje, ne le pokazati, da je tukej pričujoč Kristus, luč sveta, ampak nas tudi opomniti, da mora v sebi imeti vsaka kristjanska soseska luč prave vere, plamen terdnega upanja, ogenj božje ljubezni in da mora vse to s tim na znanje dajati, da pobožno živi ter za božjo čast živi in gori, kakor večna luč. Ako tedej moj kristjan veruješ, in kot katolški kristjan si dolžen verovati, da je Jezus resnično pričujoč v tabernaklu pod podobo kruha, in da tvoj odrešenik in izveličar, tvoj kralj in gospod, tvoj nar boljši prijatelj in

1) Serm. n Matth. 2) Serm. in Joan.

ljubej tvoje duše tamkej stanuje, kteri svoje veselje ima med ljudmi stanovati, je tudi tvoja dolžnost, da ga prav pogostama v tem svetem zakramentu obiskuješ, ga ponižno in pobožno častiš in moliš. „Resnično je," pravi sveti Alfons Liguori, „da je Bogu nar bolj dopadljivo in ljudem nar bolj koristno, Jezusa Kristusa v presv. rešnjem zakramentu prejemati; zatim je nar pervo, Jezusa v zakramentu presv. rešnjega telesa ponižno moliti. Tedej ne mudi se njega moliti; daj slovo vsemu posvetnemu veselovanju in podaj se od danes za naprej vsak dan najmanj pol alj četertinko ure v cerkev, da se tukej s Kristusom v presvetem zakramentu pogovarjaš in veseliš. Vedi, da ti bojo tiste ure, ki si jih na to obernul, nar slajši trošt in veselje na smertni postelji, ja! skozi celo večnost." — Ne obiskuj pa Jezusa samo v cerkvi, temuč ne zanemaraj tudi sveto rešnje telo spremljati in moliti, ako se v procesji okoli nosi, alj h kteremu bolniku nese. Ako to storiš, skažeš svojemu Bogu in gospodu vredno čast, tebi pa nabiraš velike zaslužke in zaupaj gotovo, da ti bo to Kristus enkrat stokrat povernil.

Opomba. Od zakramenta svetega rešnjega telesa, kot daritve alj od svete maše in od njenih obredov, se bo bolj obširno govorilo na koncu teh bukev.

Navk za praznik Jezusovega serca.

Od kod ti praznik?

Že veliko bogaboječih duš je natihoma in skrivši častilo presveto Jezusovo serce, kakor se to vidi iz življenja svetega Auguština, svetega Bernarda, Bonaventura, Tomaža Akvina, Franca Salezija, Ignacija, svete Klare, Jederte, Mehtilde, Katarine Sjenenske, Terezje in druzih. Vender je božji izveličar hotel, da bi se neizmerna ljubezen njegovega serca spoznala od vsih ljudi in se tako vnel nov in goreč ogenj ljubezni v merzlih sercih. K temu se je poslužil neke slabe, neznane ženske, da bi tako cel svet spoznal, da je pobožnost alj andoht k njegovemu ljubeznivemu sercu, ktera ni bila do takrat skorej nič poznana, njegovo delo. Ta ženska je bila neka v posvetnih očeh malo veljavna, alj pred Bogom zavolj brumnega življenja veliko vredna nuna, z imenom Margareta Maria Alakokve, iz reda Mariinega obiskovanja v Paraji na Burgundskem.

Tej svojej čistej in ponižnej nevesti se prikaže božji izveličar večkrat, in jej pokaže svoje ljubeznivo serce kot na enem prestolu okoli in okoli od plamenov obdano, previdljivo kot vledenc (kristal), žareče in bolj svetloče, kot solnce. Rana, ktero je Jezus na križu dobil, se je lepo vidila: serce je bilo z ternjem ovenčano in nad taistim se je blisketalo znamenje našega odrešenja — sv. križ.

Ko je enkrat po svojej navadi med osmico praznika svetega rešnjega telesa pred presvetim rešnjim telesom prav serčno in pobožno molila, se jej prikaže spet božji izveličar, jej pokaže svoje goreče ljubezni vneto serce in pravi: „Poglej na to serce, ktero je človeški rod tako ljubilo, da je vse poskusilo, vse preneslo in se v smert dalo, le zato ljudem pokazati, kako da jih ljubi! Namesto zahvale pa ne prejemam večjidel od njih nič kot nezahvalo, ljudi me večjidel zaničujejo, se pred meno nespodobno obnašajo, me nevredno prejemajo, in so merzli proti meni, ki jih v tem presvetem zakramentu tako serčno ljubim. Kar pa mene nar bolj žali, je, da ravno tiste serca, ki so meni posvečene, s menoj tako ravnajo. Zatorej terjam od tebe, da naj bo pervi petek po osmici praznika svetega rešnjega telesa posvečen k posebnemu prazniku, da se naj moje serce slovesno in goreče za odpuščanje prosi za vso nečast, ki se mu godi, in da se naj ti dan obhajilo v ti namen prejema, nadomestiti nečastljive hudobije, ki so se presv. rešnjemu telesu storile te osem dni, ko je bilo na oltarju izpostavljeno. Ti obečam, da se bo moje serce razširilo, in da bom moč božje ljubezni obilniše razlil nad taiste, ki mu bodo to čast skazali in pripomogli, da se mu tudi od druzih skazuje.“

Margareta vboga, alj povsod se jej protigovori, clo se ona zasramuje in preganja clo od svojih sosester. Slednič jej pa vender srečno spod rok gre. Ona postane v samostanu učenica mladih novink (novicin) in jih premore, da so začele presveto Jezusovo serce častiti. Alj to še ni bilo zadosti, ona je še več želela. Vedno so jej nune se vstavljale alj ona je skušala to storiti in dognati, kar je jej Jezus naročil. Slednič Jezus sam na pomoč pride, terde serca spreoberne in stori, da so vse nune goreče ljubile in častile presveto serce Jezusovo. Od tod se razširja ta slovesnost v bližnje škofije, kjer se precej osnujejo bratovšine k časti svetega serca Jezusovega. Papež Klemens XIII. je vso to reč natajnko pregledal, in je ukazal, da se

ima slovesno po celej kristjanskej cerkvi posvečevati praznik presvetega Jezusovega serca vsako leto v petek po osmici presvetega rešnjega telesa.

Od andohti k božjemu sercu Jezusovemu.

1. Kaj je ta andoht?

Pod božjim sercom izveličarja si ne smemo misliti nobeno neživo alj mertvo od Jezusa Kristusa odločeno serce, temuč živo serce Bogočloveka; u tem svetem sercu so se oživljali vsi njegovi občutki, iz njega so izvirale vse njegove čednosti in v tem sercu živo vidimo, kako goreče je nas Jezus Kristus ljubil. Ravno tako časti sv. katoljska cerkev sv. križ, sv. kri in sv. rane našega odrešenika in je postavila sv. praznike, posebne sv. meše in molitve. Ona hoče s tim našo ljubezen do Jezusa Kristusa bolje vneti, ki je za nas na sv. križu svojo rešnjo kri prelil in hude rane dobil. Te rane je on še po svojem vstajenju na svojem telesu obderžal, jih seboj v nebesa nesel in jih bode na sodnji dan sopet kazal v živo znamnje, kako je On nas ljubil. Pa koliko bolj in več je Jezusovo presveto serce vredno, da ga častimo in ljubimo! Zakaj to serce ni mislilo, ni občutilo, ni delalo druzega, kakor to, kar je nam za večno zveličanje; to serce je bilo zmirej pripravljeno, prav zgrevane grešnike sprejeti, jim odpustiti, jih sopet ljubeznivo objeti, jih večnega zveličanja deležne storiti.

Za tega voljo so tudi svetniki, kakor se je že zgorej opomnilo od nekdaj temu svetemu sercu tako veliko čast in hvalo skazovali. „Longin," pravi sveti Augušstin, „je s svojo sulico Jezusovo stran odperl, tam noter jaz hodim in počivam v miru." „Oh kako lepo, kako prijetno je," pravi sveti Bernard, „v tem sercu prebivati ... V tem tempeljnu, v tem svetišču, pred to skrinjo zaveze hočem moliti, gospodovo ime slaviti in hvaliti, in z prerokom klicati: Sim najšel serce Jezusa, mojega kralja, mojega brata, mojega prijatla." „Verujte mi, o slepotni ljudje," pravi sveti Bonaventura, „ako bi znali hoditi v Jezusovo serce skozi svete rane, bi tamkej ne le same čudne sladkosti za vaše duše najšli, temuč tudi sladki mir za vaše telo. Ako pa telo tamkej mir vdobi, kako velika mora biti pa sladkost, ktero duša vživa, kadar se skozi te rane z Jezusovim sercom

zjedini! Tako tudi govori sveti Peter Damian: „V tem presvetem sercu vdobimo orožje, proti sovražnikom se braniti; zdravila, dušne rane zaceliti, močno pomoč, skušnjave premagati, naj sladkejo tolažbo, križe in nadloge voljno nositi in nar večje in slajše veselje v tej solznej dolini.“

Kako ljubeznjivo in vse časti vredno da je Jezusovo serce, ste posebno spoznale in občutile dve svetnici: sv. Mehtilda in sv. Jedert. Za to ste tudi to sveto serce posebno goreče častile in molile. Sv. Jedert je od Boga razsvetljena tole rekla: „Gospod je prihranil andoht do tega sv. serca vpeljati za pozdeje čase, da ljudem še poslednič pokaže, kako je jih ljubil.“ Da bi vsi spoznali, kako ljubeznjivo je Jezusovo serce, in da bi ga vsi prav goreče častili!!

Ta andoht je kaj imenitna.

Je, piše častivredni O. Simon Gourdan,

1. naj *svetejša andoht*; zakaj s to častijo ljudje v Kristusu nar svetejše namene in občutke njegovega serca, s kterimi je cerkev posvetil, svojega nebeškega Očeta poveličal, in samega sebe ljudjem predpostavil kot nar popolniši izgled nar višje svetosti.
2. nar *stareja andoht* svete cerkve, ktera je, od velikega svetega aposteljna Pavla podučena, veliko dobrotljivost božjega Jezusovega serca zmiraj spoznala.
3. naj *bolj priporočena andoht;* zakaj sveto pismo nas po vsih krajeh opominuje, da moramo z poboljšanjem svojega življenja svoje serca ponoviti, z pravo pokoro zatreti, z ognjem božje ljubezni vneti in s vsimi čednostmi okinčati. Za tega voljo se nam obeta novo serce, po kterem bi imeli tudi naše serce ravnati. Taisto serce pa ne more biti nobeno drugo, kot Jezusovo serce, ki nas uči vse čednosti, in po kterem se moramo ravnati, ako hočemo biti izvelicani;
4. naj *popolnejša andoht,* ker iz nje izvirajo vse druge andohti; zakaj Jezusovo serce je taisti neizprazljivi zaklad, iz kterega je zajemala sveta mati božja in vsi drugi svetniki svoje gnade, svoje življenje, svoje čednosti in vse druge duhovne dobrote. Polni teh zakladov so tudi mnogi drugi služabniki božji marsiktere andohti napravili in vstanovili;

5. naj *koristniša andoht*, zakaj po njej imamo studenc življenja in vsih milosti pred očmi in zamoremo iz tega naravnost zajemati in tako v vsih krepostih napredovati, ako imamo to božje serce vedno pred očmi, taisto častimo, taistega svete občutke premišlujemo in si prizadevamo, taistemu enaki biti;
6. *Kristusu naj ljubša andoht;* zakaj na tako vižo molimo, kakor Kristus od nas terja, Boga v duhu in v resnici, ker tako služimo znotrej in v sercu Bogu in mu skerbimo tudi dopasti;
7. *naj potrebnejša andoht*, ker nje cel namen tjekej meri, da se iz cele duše zjedinimo kot soudniki z Kristusom Jezusom, našim poglavarjem; da po njega duhu živimo in eno telo bomo, da imamo z Kristusom samo eno serce in eno dušo in se po njegovej milosti z njim zjedinimo, kar je in biti mora namen vsih andoht.

Ker je tedej ta andoht tako važna in imenitna, se ne more zadosti vsim dušam, kterim njih večno izveličanje na sercu leži, svetovati in priporočevati. Scer zna vsakdo posebej za se to andoht opravljati in Jezusovo serce častiti, vendar je bolj koristno, ako jo bogaboječe duše skup in kot v bratovšini zjedinjene opravljajo. Takih bratovšin se je leta 1726 več kot tri sto štelo in zdej so po vsih katolških deželah razširjene. Za tega voljo ne mudi se kristjanska duša, to andoht opraviti in zjedinjena z druzimi dušami božje serce Jezusa častiti; zakaj v tem visoko češčenem sercu vsi ljudje dobijo njih spravo, pobožni njih zagotovljenje, grešniki njih zaupanje, zatirjani njih tolažbo, bolni njih polajšanje, vojniki njih hrabrost, vmirajoči njih pribežališče, in izvoljeni njih posebno veselje in radost.

Vvod maše v teh dnevih se glasi: „Gospod se bo vsmilil po velikosti svoje miloserčnosti; ker ni ljudi od svojega serca odgnal in pahnil; gospod je dobrotljiv proti tem, ki v njega zaupajo, dobrotljiv proti duši, ki po njem vpraša.“ [1] — „Večno bom pel gospodovo dobrotljivost od roda do roda.“ [2] Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev. Prosimo te, vsegamogočni Bog, dodeli nam, da bomo mi, ki se v presvetem sercu Tvojega ljubeznivega Sina hvalimo in se naj večjih dobrot njegove

1) Žalost. p. Jerem. 3, 32. 2) ps. 88.

ljubezni proti nam spomenemo, da bomo mi po tem v djanju in v vživanju razveseljeni. Skozi taistega Gospoda i. t. d.

Berilo na praznik presv. Jezusovega serca. Izaia 12, 1—6.

Zahvalim se ti, o Gospod! da si ti bil jezen na me, in da se je tvoja jeza spreobernila in si me potolažil. Glej Bog je moj zveličar, potolažen sem in se ne bojim; kajti moja moč in moja hvala je Gospod, in on mi je postal moje zveličanje. Vi bote vode veseli zajemali iz vrelcov zveličarjevih in rekli tisti den: Proslavujte Gospoda in klicite njegovo ime: oznanujte med narodi njegove naklepe: spomnite se, da je visoko njegovo ime. Zapojte Bogu, zakaj on je slavno storil, oznanujte to po celej zemlji. Radujte se in ukajte vi, ki v Sionu prebivate; kajti velik je v tvojej sredi sveti Izraelski.

Razlaganje. Tega berila besede so zahvalna pesem za to, da je Bog rešil Jude iz sovražnikovih rok, in zraven še prerokovanje preroka, da bo poslednič celo človeštvo odrešeno od greha in smerti po Jezusu Kristusu. Z veseljem, pravi prerok, bodo potlej ljudje iz izveličarjevega studenca zajemali. Ti studenci so milosti, ktere nam je Jezus na križu zadobil, posebno pa, piše sveti Auguštin, sta zakramenta svetega kersta in svetega rešnjega telesa, ki sta iz operte strani izveličarja v katoljško cerkev pritekla. Čez te milosti se smemo veseliti in posebno čez milost, da Izraelski svetnik, to je Jezus, sin božji, vsred Siona, to je katolške cerkve v zakramentu presvetega rešnjega telesa stanuje in tukej do konca sveta ostane. Bližajmo se tedej večkrat temu zmirej tekočemu studencu vsih milosti, zakramentu svetega rešnjega telesa in izčrepajmo iz tega ljubeznivega studenca s pravim zaupanjem tolažbo, pomoč, krepost in serčnost.

Evangeli svetega Janeza 19, 31—35.

Judje tedej, ker je bil dan pripravljanja, da bi ne ostale na križu trupla v saboto (tisti sabotni den namreč je bil velik praznik) so Pilata prosili, da bi se jim kosti poterle, in da bi se sneli. Vojščaki so toraj prišli, in so pervemu sicer sterli kosti in drugemu, kteri je bil ž njim križan. Ko so pa do Jezusa prišli, so vidili, da je že mertev, in mu niso kosti sterli, ampak eden vojščakov je s sulico njegovo

stran odperl, in zdajci je tekla kerv in voda iz nje. In kteri je vidil, je pričeval in je resnično njegovo pričevanje.

Razlaganje. Po Judovskej postavi se ni smel v saboto ne pregrešnik obsoditi in tudi ni smelo telo obsojenega na morišču ostati; zatorej so Judje deželnega poglavarja Pilatuža prosili, da bi jim pripustil, mertve telesa Jezusa in obojnih razbojnikov pokopati. Poprej pa ko se je to zgodilo, so se morale po Rimskej postavi križanih kosti z železnimi baticami razbiti. To so tudi storili vojščaki pri obeh razbojnikih, ki so še živeli, ko pa k Jezusu pridejo, ga ne najdejo več živega. Zatorej zabode eden izmed vojščakov, po imenu Longin, svojo sulico v Jezusovo stran, kakor je bilo vse to že od prerokov prerokovano.

Jezus pa si je pustil odpreti svoje presveto serce 1. spokoriti in potreti taiste grehe, ki iz človeškega serca izvirajo. Kristus sam reče: [1]) „Iz serca pridejo slabe misli, vmoritve, prešestovanje, nečistosti, tatvine, goljufne spričbe, bogokletve;“ 2. nam pokazati svojo neskončno ljubezen, z ktero je nas poprej ljubil in na ktero bi nas imela sulica opomniti; 3. nam spričati, da mu ni bilo nič predrago, kar bi za nas ne bil dal, ker je zadnjo kaplico svoje rešnje kervi za naše izveličanje prelil; 4) nam v svojem odpertem sercu pribežališče zapustiti, kakor sveti Avguštin pravi: „Evangelist je v svojih besedah previden; zakaj ne reče: vojščak je prebodil alj ranil njegovo serce, ampak je odperl, da bodo tamkej odperte življenja vrata, iz kterih tečejo za cerkev zakramenti, brez kterih se ne more priti k taistemu življenju, ki je pravo življenje.“ Zatorej kolikorkrat nas skušnjava napade, alj kakšno terplenje nas teži, pojdimo k imenovanemu mestu in stanujmo tamkej, dokler se vihar ne vleže; zakaj sveti prerok pravi: [2]) „Zlezi v pečino in skri se v votlino.“ Kaj je pečina, ako ne Kristus, in votlina, ako ne njegova rana? —

Zdihlej k presvetemu Jezusovemu sercu.

(Kdor to molitev pred podobo Jezusovega serca z pravim kesom čez svoje grehe moli, zadobi vsakikrat odpustek na 100 dni in ako jo čez cel mesec vsaki dan moli, zna na kteri den si bodi še popoln odpustek zadobiti, ako se spove, obhaja in po volji cerkve moli.)

1) Mat. 15, 19. 2) Iza. 2, 10.

O preljubeznivi Jezus, da se Ti zahvalim in Ti zadostim za mojo mnogoternato nezvestobo, darujem Tebi moje serce in se posvetim celega in za zmirej Tvojej službi; z Tvojo milostjo sklenem tudi resnično, Tebe nikoli več ne razžaliti. Amen.

Navk za drugo nedelo po binkuštih.

Vvod sv. maše: „Gospod je bil moj branitelj; peljal me je na dalje in me je obvarval, ker me je ljubil [1]). Bom ljubil Tebe, Gospod, moja moč, moja terdnjava, moje pribežališče in moj rešnik.“ Čast bodi Bogu i. t. d.

Cerkvena molitev. Stori v nas, o Gospod! da bomo do tvojega svetega imena ne le strah, ampak tudi vedno ljubezen imeli: ker tistih nikdar z svojim vižanjem ne zapustiš, katere v zvestobi svoje ljubezni poterdiš. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz pervega lista sv. Janeza apostoljna 3, 13—18.

Predragi! nikar se ne čudite, ako vas svet sovraži. Mi vemo, da smo bili preneseni iz smerti v življenje, ker ljubimo brate. Kdor ne ljubi, ostane v smerti. Slehern, kteri sovraži svojega brata, je ubijavec, in veste, da noben ubijavec nima večnega življenja v sebe obstoječega. V tem smo spoznali ljubezen Božjo, da je on svoje življenje za nas postavil; tudi mi moramo za brate življenje postaviti. Kdor ima premoženje tega sveta, in vidi svojega brata, da je v potrebi; in zapre svoje serce pred njim, kako prebiva ljubezen Božja v njem? Otročiči moji! ne ljubimo z besedo, tudi ne z jesikom, ampak v djanji in resnici.

Razlaganje. Resnično bogaboječi imajo zmirej kaj od hudobnega sveta preterpeti, kakor je že Jezus sam rekel; alj vendar ne jenjajo svojih sovražnikov, kot svojih naj bolših prijatlev ljubiti, in bi bili pripravljeni, ako bi bilo treba, za sovražnike, kakor Kristus, svoje življenje darovati. Taki bi imeli biti vsi kristjani; zakaj bližnjega, tudi neprijatla ljubiti, je božja zapoved, ki vse zadene in veže; je dušno življenje, kakor jeza dušo ob duhovno življenje pripravi in stori, da človek vmori, ker je jeza začetek vmo-

1) Ps. 17.

ritve in marsikrat z pobojem in vmoritvo konča. Na ljubezni se morajo pravi kristjani od druzih poznati in ločiti[1]). Sveti Janez clo pravi, da je ljubezen očitno znamnje večnega življenja rekoč: „Vemo, da smo od smerti k življenju prestavljeni, ker svoje brate ljubimo.“ O kako malo izvoljenih se bo vidilo med donešnimi kristjani, ker je tako redka ljubezen med njimi! Sladke besede dajati, se objemati in kuševati, se prijazno priklanjati, to se pravi le z besedami in z jezikom ljubiti in taka prazna malovredna ljubezen se povsod po svetu najde; kako redka pa je ljubezen v resnici in v djanju, ktera je proti revnemu bližnjemu miloserčna! Vendar je obečano večno življenje samo takej ljubezni, ker iz božje ljubezni izvira!

Zdihlej. O Bog, ki si ljubezen sama: dodeli mi ljubeznivo serce, da pokažem ljubezen do Tebe z tim, da dobro delam svojemu bližnjemu, ki se v potrebi znajde!

Evangeli svetega Lukeža 14, 16—24.

Tisti čas je Jezus farizejem to priliko govoril: Neki človek je napravil veliko večerjo, in jih je veliko povabil. In je poslal svojega hlapca ob uri večerje reči povabljenim, da nej pridejo, ker je že vse pripravljeno. In so se začeli vsi skupej izgovarjati. Pervi mu je rekel: Pristavo sim kupil, in moram iti, in jo ogledati; te prosim, imej me izgovorjenega. In drugi je rekel: Pet jarmov volov sim kupil, in jih grem poskusit; prosim te, imej me izgovorjenega. In drugi je rekel: Oženil sim se, in torej ne morem priti. In hlapec se je vernul, in je povedal svojemu gospodu. Tedaj se je hišni gospodar razserdil, in je rekel svojemu hlapcu: Pojdi beržˇ po cestah in ulicah mesta, in pripelji sem uboge, in hrome, in slepe, in kruljeve. In hlapec je rekel: Gospod! zgodilo se je, kakor si ukazal; in še je prostor. In gospod reče hlapcu: Pojdi na pota in prelaze, in primoraj jih noter iti, da se napolni moja hiša. Povem vam pa, da nobeden unih mož, kteri so bili povabljeni, ne bo okusil moje večerje.

1) Jan. 13, 35.

Kaj je ta velika večerja?

Jezusova cerkev in sicer *vojevavna* na svetu, v kterej se daje vživati pravi Jezusovi navk in njegovo presveto meso in kri taistim, ki v nja verujejo, in *zmagovavna* v nebesih, v kteri bo Bog sam naša jed s tim, da ga bomo gledali od obličja do obličja. Ta večerja se imenuje velika, ker je Bog sam cerkev vstanovil, ker ta cerkev nebo in zemljo obseže, toljikanj ljudi obseže in ki vsi v njo iti morejo, in ker bo ona po dokončanem vojskovanju na zemlji v nebesih vedno obstala. Tam bodo služabniki božji večno vživali naj večje sladkosti, tam ne bodo le trohice več poželeli, tam se vse njih želje spolnijo. O kakšna sreča, da smo že k tej gostii povabljeni, da smo clo nje svati, in kot takšni bomo nasiteni že tukej na zemlji z Jezusovim navkom in z njegovim presvetim mesom in s njegovo rešnjo kervjo, in, ako v dobrem stanovitni ostanemo, tudi v nebesih, kjer bomo Boga imeli in posedeli!

Kdo je ti človek, ki to večerjo napravlja?

Kristus, bogočlovek, ki je k našemu izveličanju vstanovil svojo sveto cerkev, njej svoj nebeški navk in zakrament svojega mesá in svoje kri izročil, njej z svojim terplenjem in smertjo večno izveličanje zadobil; na to večerjo je nas povabil naj pervič po prerokih, ki so prerokvali njega in njegovo kraljestvo (cerkev), potlej po aposteljnih, ki nas zmirej skozi svoje namestnike vabijo.

Kteri so tisti, ki so se izgovarjali?

Narprej so Judje; ti niso hotli Jezusa spoznati in v njegovo cerkev iti, zakaj prevzetnost, prenapeta ljubezen do posvetnih reči in do posvetnega veselja je jih omotila in oslepila. Posebno pa pomeni tisti, ki je rekel, da je pristavo kupil, in da mora iti jo ogledat, taiste prevzetne lakomne posvetneže, ki iz prevelike skerbi za posvetno blago in za posvetno bogatijo za večno izveličanje ne skerbijo. Tisti, ki je pet jarmov volov kupil, pomeni tiste marljive ljudi, ki si toliko del in opravil naložijo, da jim ne ostane nič časa, za nebesa delati, ker celo nedele in praznike na posvetne opravila porabijo. Tisti, ki se je oženil in naravnost reče, da ne more priti, pomeni mesnemu poželjenju in nečistoti vdane ljudi, ki so jih mesene sladnosti tako omamile, da za dušne in nebeške veselja clo nič ne marajo. Tedaj

ker te tri sorte ljudi nočejo priti k nebeškej večerji in se tako taiste same nevredne storijo, je jih Bog zavergel in druge poklical.

Kdo so ti drugi, vbogi, hromi i. t. d., ki so bili potlej za pervič povabljenimi poklicani?

Ponižni in podučljivi Judje, očitni grešniki, potlej pa tudi Samaritani in neverniki, ki niso Jezusa in njegovega navka zavergli, kakor prevzetni, napuhnjeni, spačeni farizeji in pismouki, h katerim je Jezus v tej priliki govoril, temuč ki so v njega verovali, k njega cerkvi pristopili, in tako se večnega izveličanja deležne storili. — To se zgodi še vsaki dan; Bog bo napuhnjene, lakomne in nesramne kristjane od nebeškega veselja izključil. Še zmirej njegovi služabniki, duhovni, take kristjane vabijo, to presveto večerjo vživati, ti nevredneži pa povabilo odveržejo; Bog pa bo vboge in siromaške, zaničevane ljudi, spokorne grešnike, v svoje kraljestvo vzel. On jih s svojo gnado od posvetne ljubezni in nje slabih želj odganja, on jim pošilja težave in nadloge, in jih, tako reči, s silo naganja, brumno in pobožno živeti in se tako vdeležiti dušnih veselj v njegovej cerkvi na zemlji in večnega veselja v nebesih.

Zdihlej. Te zahvalim, o premiloserčni Jezus! da si me v Tvojo cerkvo poklical, da me Tvoje posledne ljubeznjive večerje še tolikrat vdeležiti pustiš in da si mi nebeške radosti s Tvojim terplenjem in s Tvojo smertjo pridobil. Naganjaj me po Tvojej volji, sili me clo s časnimi težavami ponižno, trezno in lepo živeti in tako vrednim postati, da bom posedel pri nebeškej večerji tisto mesto, ki je za me že pripravljeno.

Nekaj od gerde nečistosti.

„Sim se oženil in zatorej ne morem priti.“ Luk. 14, 20.

Iz tega neumnega izgovora bi se zdelo, kakor da bi zakonski stan človeka zaderževal k poslednej večerji nebeškega veselja priti; to pa ni res; sv. zakon, ako se prav sklenjen lepo derži, le pripomaga, večno izveličanje zadobiti, taistim, kterim ni dano, se zderžati in deviško živeti. Tedej ne pride to, da se je oženjeni tako izgovarjal, od njegovega stanu, temuč od njegovega prevelikega in zatorej napčnega nagnjenja k mesnemu poželjenju; to stori, da člo-

vek, ki se temu nagnjenju vda, ni več za dušne in nebeške reči, zakaj „mesen človek ne razume, kar je dušnega.“ [1])

Kako nesrečni so pa tisti, ki se dajo od mesnega poželenja zapeljati, da čisto in nedolžno serce, ki človeka enakega angelcu stori in ki je človeka nar večje bogastvo, prodajo za kratko, gnjusno veselje in zapravijo taisto belo in predrago oblačilo nedolžnosti, s kterim bodo čiste duše, ki ga neomadeževano ohranijo, večno v nebesih svetlele pred obličjem božjim! In kakšen dobiček ima nesramnež potlej, ko se je napčni želji vdal in jej postregel? Nič druzega ne dobi, kot da se mu gnusi nad storjenim grehom, da ga vest hudo peče, da se boji pred Bogom in njegovo jezo, in da, ako se ne spokori, pride v večno pogubljenje. Sveti apostelj piše: [2]) „Ne pustite se goljufati, ne nečistniki, ne prešestovavci, ne mehkužniki — ne bodo nebeškega kraljestva posedli.“ Kako močno pa Bog nečistosti grehe sovraži, se vidi že iz sv. pisma stare zaveze; zakaj se je Bog kesal, da je bil človeka stvaril? [3]) Zakaj je pokončal vse ljudi na celem svetu razun nekih v občnem potopu? [4]) Zakaj je mesta Sodomo in Gomoro z ognjenim in žveplenim dežjem požgal? [5]) Zakaj je oba brata Hera in Onana z naglo smertjo kaznil? Zakaj je vkazal cel rod Benjamina pokončati, kot ravno zavoljo ostudnega greha nečistosti? [6]) Ali ni v resnici ta napaka ostudna in prave jeze božje vredna? Nesramnež oskruni s svojimi grehi svoje telo, ki bi imelo biti Kristusov ud, tempelj svetega duha, oskruni svojo dušo, ki je božja podoba z drago Kristusovo kervjo očiščena in odkupljena, se zaverže pod živino, ktera brezumno le po svojem naravnem nagibu dela, slabi moč svojega telesa in svoje duše, si podkopuje svoje zdravje; se opravi za poštenje pri vsih dobrih ljudeh, dela pohujšanje svojemu bližnjemu, se odloči prostovoljno od družbe svetnikov, se opleni posvečujoče gnado božje in nima več deleža na vsih zaslugah Jezusa in njegovih svetnikov in na zadnje, ako terdovraten ostane, da se ga več ne primejo večne resnice od smerti, od sodbe, od pekla in od večnosti, da derži grozopolne grehe nečistosti le za malenkosti, le za človeške slabosti, clo za noben greh, in se tako redko alj nobenkrat ne spokori. Slaba navada je postala druga narava, železna

1) I. Kor. 2, 14. 2) I. Kor. 6, 9. 3) Moz. 6, 6. 4) Moz. 6, 17. 5) Moz. 19. 6) Moz. 38. 7) Lib. jud. 20.

srajca; on je že preslab se poboljšati, rad bi to srajco raztergal, pa ni več u stanu. Za tega voljo obupa in samega sebe pahne v brezen večnega ognja, kjer notrajni červ vedno grize, in kjer nečistniki z hudičem in njegovimi angelci terpijo noč in dan na celo večnost.

Moj kristjan, ne pusti se goljufati od sveta; on bi rad gnusobo tega greha tako rad z besedami: „ljubezen in prijaznost“ pokril in zavil; on bi rad spričil, da je ta pregreha le človeku prirojena slabost. Ta nesramna ljubezen je ogenj, ki v peklu izvira in ki bo večno terpinčal v peklu telesa nečistnikov, ki so se jej vdali: Ne more biti nobena malenkost, nobena človeška slabost, kar sam Bog tako močno sovraži in kazni! Temveč vtisni si globoko v serce, da že vse prostovoljne nečiste misli, želje in pogledi, v ktere dovoljiš, vse nečiste besede, pesmi, odkrivanje, potipanje, norčije i. t. d. so veliki grehi, ki od nebeškega kraljestva izključijo, ker nič nečistega ne more priti v nebesa, in taisti, ki ženo z željnimi očmi le pogleda, je že v sercu, kakor Kristus pravi, z njo prešestoval. [1]) Zatorej se moramo skerbljivo varvati takšnih malenkost, kakor jih hudoben svet imenuje, ako se nočemo v preveliko nesrečo podati, izveličanje zgubiti. — Akoravno je težko, da se nesramnež prav spokori, vendar nima nihče obupati, ker Bog nobenega, tudi naj večjega hudobneža, ne zaverže in ker je Jezus v tempeljnu prešestvavki milost skazal, sveti Magdaleni prizanesel in jej odpustil; alj on mora z vso močjo in z gorečo izkrenostjo pripomočke rabiti, da se poprejšnih grehov zvesto obvaruje, si gnado božjo pridobi, in v stare grehe ne pade. Pripomočki, nečistosti se ovarovati, so:

1. *Neprenehljivo moliti;* že modri kralj opominja: „Ker sim vedil, da se ne morem drugače zderžati, kakor da mi Bog pomaga, sim stopil pred Gospoda in sim ga prosil.“ [2]) 2. *Meso krotiti in se postiti:* zakaj, pravi Jezus, ta sorta (nečistih duhov) se ne more drugače odpoditi, kot z molitvijo in z postom. [3]) 3) *Večkrat premišlovati* štiri poslednje reči in britko terplenje našega Gospoda. „Ni tako koristnega in močnega pripomočka v sili nečistosti, piše sveti Auguštin, kot je terplenje mojega izveličarja. 4. *Mirno premišlovati časne in večne nesreče,* ki jih nečisti greh nanaša, kakor so se zgorej popisale. 5. *Častiti in ljubiti* prečisto devico Ma-

1) Mat. 5, 28. 2) Modr. 8, 28. 3) Mat. 17, 20.

rio, ki je, kakor sveti Bernard od nje piše, mati lepe ljubezni, pribežališče vsih grešnikov; tudi jo ni še noben v silah na pomoč klical, brez da bi mu ne bila pomagala. 6. *Skerbljivo paziti na oči*, „s katerimi je bil pobožni Job zavezo naredil, da nobene misli ne bo imel na nobeno devico.“ [1]) 7. „*Se varovati slabih priložnosti*, posebno se ogibati slabih tovaršij z osebami druzega spola.“ Premisli, piše sveti Hieronim, da je žena prebivavca iz paradiža pahnila, in da nisi sveteji od Davida, močneji od Samsona, modreji od Salomona, ki so bili se pajdašili s slabimi ljudmi in so padli.“ 8. *Varovati se vse lenobe in postopanja;* zakaj lenoba, pravi pregovor, je bogata mati vsih hudobij. 9. *Hitro iz glave zbijati* vse nečiste misli, izrekovati velikokrat presvete imena Jezusa in Marie, ktere imajo, kakor sveti Alfons Liguori pravi, posebno moč, slabe misli odganjati. Zadnič 10. *pogostno prejemati zakramenta* svete pokore in svetega rešnjega telesa. Posebno zadnji pripomoček nam pridobi gotovo dušno zdravje, ako odkritoserčno odkrijemo svoje slabosti spovedniku in sicer, ako je mogoče zmirej enemu, in ako prav in zvesto spolnujemo to, kar je nam spovednik zaukazal. Kar pogostni prejem svetega obhajila zadene, pravi sveto pismo, da je pšenica, iz katere se device rodijo, in da je miza, ktero je Bog postavil, proti vsim skušnjavam, ki nas hočejo napasti.

Cerkvena molitev za zderžanje in čistost. Vžgi, o Gospod, naše misli in naše serca z ognjem svetega duha, da bomo s čistim telesom Tebi služili in s čistim sercom Tebi dopadli! Amen.

Navk za tretjo nedeljo po binkuštih.

Pri vvodu sv. maše moli z duhovnim prav ponižno in serčno: „Ozri se na me in vsmili se mene; zakaj jaz sim zapuščen in vbog. Poglej! kako sem stiskan in reven: in odpusti mi vse moje pregrehe. K tebi, o Gospod! povzdigujem mojo dušo, moj Bog; na tebe zaupam, ne daj me v sramoto priti. (Ps. 24.) Čast bodi i. t. d.

---

1) Job. 31, 1.

Cerkvena molitev. O Bog! varh v te zavupajočih, brez katerega ni nič močnega, nič svetega; pomnoži nad nami svoje usmilenje, da pod tvojim napelovanjem ino varstvom tako skoz časne dobrote pridemo, da večnih ne zgubimo. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz pervega lista sv. Petra aposteljna 5, 6—11.

Predragi! ponižajte se pod mogočno roko Božjo, da vas Bog poviša ob času obiskanja. Vso svojo skerb njemu pustite, ker njemu je skerb za vas. Bodite trezni, in čujte; ker hudič, vaš zopernik, hodi kakor rjoveč lev okoli, in išče, koga bi požerl. Temu se ubranite terdni v veri, vedoč, da so vaši po svetu razkropljeni bratje v ravno takem terpljenji. Bog vse milosti pa, kteri nas je poklical k svoji večni časti v Kristusu Jezusu, vas bo po kratkem terplenji popolne storil, uterdil in vkoreninil. Njemu bodi slava in gospostvo od vekomej do vekomej. Amen.

Razlaganje. Ker se Bog, kakor sveti Peter v poprejšnej petej versti pravi, prevzetnim zoperstavi, ponižnim pa svojo milost deli: nas opominuje, da naše slabosti, in naše pregrehe spoznamo in se ponižamo pod mogočno roko božjo, ki s tremi persti cel svet derži, da se tedej ne smemo na nas nič zanašati in se ne poviševati; potlej bomo od Boga ob času obiskovanja, to je na sodni dan, povišani. Ta tako potrebna ponižnost se mora pri nas skazati s tem, da zaupaje vse naše skerbi prepustimo vsigamogočnej previdnosti božjej, katera, kakor sveti Auguštin pravi, [1]) skerbi za enega človeka, kot za vse, in za vse, kot za enega samega. Zraven pa tudi ne smemo zanemarati, trezni biti in čuvati, se dalječ posvetnega veselovanja ogibati in nikoli brez skerbi živeti; zakaj hudič, kakor rjoveč in lačen lev okoli hodi in išče, našo dušo pogubiti. Zakaj naganja vernim s skušnjavami in britkostmi; vender se imamo in moremo njemu zoperstavljati in terdno zaupati na božjo pomoč. Mi ja vidimo, da se tudi drugim taka godi, in da nas bo Jezus ob času te kratke skušnje podpiral in nas za to z večnim zveličanjem poplačal. Zmagati nam pomaga Jezus Kristus, kteremu bodi čast in hvala od vekomaj do vekomaj.

---

1) 3. Conf. 11.

Navk pijanosti se varovati.

„Bodite trezni in čujte.“ 1. Petr. 5, 8.

Treznost stori, da čujemo, nezmernost pa, posebno v pijači, je mati lenobe in veliko druzih pregreh, ktere veliko duš peljajo v oblast hudičevo, ki kot stradan lev noč in dan svoj plen išče. Gorje tedej taistim, ki zavoli pijanosti vedno v temnej noči tavajo in terdno spijo grešno spanje! Kaka jim bo, kader jih bode iz spanja nagloma zbudila nesrečna smert, jih zdramila in jih postavila pred sodni stol nebeškega sodnika! Imeli bojo na sebi neštevilne grehe, kterih niso spoznali, niso hotli spoznati! Zakaj kdo zamore prešteti grehe, ki se v pijanosti storijo, za ktere pijanci nič ne marajo, in kterih se niso torej ne skesali, ne jih spovedali. Pijanci namreč večji del živijo, kakor neumna živina, in zatorej ne vejo, kaj so v pijanosti mislili, govorili, alj delali.

Pa nebeškemu sodniku ni nič skritega, On ničesar ne pozabi. Alj ne bo nebeški sodnik pri njeh nobenega greha najdel? Alj se ne bo maral za grehe, njih kletve, njih preklinovanje, zmerjanje, pohujšanje? On, kateri bo nas na sodbo postavil zavoljo vsake brezpotrebno izrečene besede? — Kaj ne, alj ne bo pijance ojstro sodil, da so toliko zlatih ur zapravili toljkanj dnara zagnali, toliko službe božje zamudili, da so svoje otroke in podložne tako slabo učili, svoje gospodarstvo tako slabo oskerbovali in še druge velike grehe dopernašali? Takrat se bojo hotli izgovarjati s tem, da so to storili nevedno v pijanosti, alj da so se le norčevali, in da so imeli slabo glavo, ktera ni mogla veliko nositi. Alj bo pa Bog te izgovore poterdil, alj ne bo vse to le v njih pogubljenje? Zakaj ravno to ni bilo prav in zatorej je kazni vredno, ker so preveč čez svojo potrebo in moč od teh pijač vživali, se tako ob pamet pripravili in tako prostovoljno dovoljili v grehe, ki so jih v pijanosti storili.

Kaj tedej na nje čaka? Kaj druzega, kakor to, kar se je zgodilo bogatinu, ki je bil zavolj požrešnosti in nezmernosti v pekel pahnjen, tam sedaj njegov jezik po kaplici merzle vode serka, da bi se ohladil, pa je ne bo dobil na večne čase ne. [1]) Da! tam je kraj za taiste nespokorne pijance, od kterih sveti Pavl [2]) pravi, da ne bodo kraljestva

1) Luk. 16, 22. 2) I. Kor. 6, 10.

božjega posedli. Pred to strašno nesrečo jih zamore ovarovati samo prava pokora; alj kako redko in kako težko se prav spokori vsak pijanc. Pijančevanje je za njega huda navada, kakor pri nečistniku, in večjidel nočejo se poslužiti izveličanskih pripomočkov zakramenta svete pokore in svetega rešnjega telesa.

Alj bi to ne imelo vsakega od pregrehe pijanosti ostrašiti in odverniti? Kdor pa na vse to nič ne porajta in dalej pijančuje, naj pregleda in premisli, kako nespodobno, gerdo in škodljivo je pijančevati; morebiti ga to bolj gane, se tega greha varovati.

Kako nespodobno je to, da se človek, z umom obdarovani in za nebesa stvarjeni, vda živinskej pijanosti! On oskruni svojo po podobi božjej stvarjeno dušo, in podoben postane brezumnej živini in se celo pod živino zaverže! Ktera žival, kader se je že za žejo napila, se da presiliti le kaplico več, kakor ji je treba, vžiti? „Alj niso tedej, kakor sveti Krizostom piše, slabeji od živine?“ Da! pa ne samo zavolj tega, da so pijani, temveč zavolj tega, kako nespodobno se nosijo in valjajo, kako nesramno in gerdo govorijo in delajo! Kako gerdo odkrit je ležal na tleh Noe, akoravno se je bil po nevednosti opil! Njegov lastni sin Kam ga je zasmehoval! [1]) Za kakšno veliko sramoto so neverni Rimljani imeli, vpijaniti se, to priča, da so sužnika vpijanili in pred otroke postavili, da bi jim pokazali, kako gerdo in ostudno je pijan biti in da bi jih tako obvarovali pred pijanostjo.

Zadnjič, kar bi moglo vsakega od tega greha odverniti, je to, da je tako škodljiv. On škoduje duši in telesu. „Veliko jih je pijanost pokončala,“ pa še več ob zdravje pripravila. „Komu gorje? Čigar očetu gorje? Kdo se rad sprekarja? Kdo pade v jamo? Kdo dobi rane bez potrebe? Kdo ima slabe oči? Kaj ne tisti, ki se vedno pri vinu znajdejo, in si prizadevajo, bokale prazniti?“ [2]) Te besede svetega pisma vsakdanja skušnja poterdi in pijanci, ki so na stare dni vsi klaverni in poterti, tudi očividno pričajo, kako škodljivo je pijančevanje.

---

1) I. Moz. 9, 21. 2) Prisl. 23, 29.

Evangeli svetega Lukeža 15, 1—10.

Tisti čas so se colnarji in grešniki Jezusu približali, da bi ga poslušali. In farizeji in pismarji so godernjali, rekoč: Ta grešnike sprejema, in jé z njimi. Pa povedal jim je to priliko, rekoč: Kteri človek zmed vas, ako ima sto ovac, in eno zmed njih zgubi, ne popusti devet in devetdeseterih v puščavi, in ne gre za zgubljeno, dokler je ne najde? In kadar jo najde, jo zadene vesel na svoje rame. In ko pride domu, pokliče prijatle in sosede, in jim reče: Veselite se z menoj, ker sim najšel svojo zgubljeno ovco. Povem vam, da tako bo v nebesih veče veselje nad enim grešnikom, kteri se spokori, kakor nad devet in devetdesetimi pravičnimi, kteri ne potrebujejo pokore. Alj ktera žena, ki ima deset denarjev, ako en denar zgubi, ne prižge luči, in ne pomete hiše, ter ne išče skerbno, dokler ga ne najde? In kadar ga najde, pokliče prijatlice in sosednje, rekoč: Veselite se z menoj, ker sim najšla denar, kterega sim bila zgubila. Tako, vam povem, bo med angeli Božjimi veselje nad enim grešnikom, kteri se spokori.

Kaj je ganilo grešnike, se Jezusu bližati?

To, da je tako prijazno, ljubeznivo in vsmiljeno spokorne grešnike sprejemal. Bližaj se mu tudi ti ponižno in zaupljivo, in bodi prepričan, da dobiš od njega milost in odpuščanje, ako bi tudi bil nar večji grešnik.

Kaj hoče Jezus reči z to priliko od zgubljene ovce in od zgubljenega denara?

S tem nam hoče povedati, kako močno želji grešnike izveličati in nam oznani veselje, ki ga on in z njim cele nebesa občutijo, če se grešnik spokori. Tudi hoče s tem pokazati farizejem, ki niso hotli z očitnimi grešniki se tovaršiti, le samo sebe za pravične imeli, in čez Jezusovo dobrotljivost godernjali, kako zaslužijo grešniki, ki so v resnici nesrečni, da bi jih rajše pomilovali, kot na nje jezni bili.

Zakaj imajo angeli večje veselje nad enim grešnikom, ki se spokori, kakor nad devet in devetdesetimi pravičnimi?

1. Ker se tako prazne mesta, ki so jih hudobni angeli zgubili, spet polnijo, 2. ker grešnik, ki se spokori, jim podoben postane; 3. ker vidijo, kako se vsmiljeni Bog čez to veseli; 4. ker vidijo, da njih molitev za poboljšanje grešnikov ni bila zastonj; zatorej piše sveti Bernard: „Solze spokornikov so vino za angelce;“ 5. ker, kakor sveti Gregor piše, pravi spokorniki začnejo bolj iskreni in goreči biti v pokori, kot še nedolžni. —

Zdihlej. Sim zablodil, kakor ovca, ki je bila zašla: alj tebi, o Jezus, ti dobri pastir, se zahvalim, da si me obiskal, ker si me tako skerbljivo svaril, opominval in oserčil: pelji me po pravej pokori h Tebi nazaj, da tvoje angele razveselim! Amen.

Navk za četerto nedeljo po binkuštih.

Pri začetku sv. maše obudi zvesto zaupanje in moli s duhovnim: „Gospod je moja luč, in moja pomoč, koga se bom bal? Gospod je varh mojega življenja, pred kom se bom tresel? Moji preganjavci in moji sovražniki so oslabeli in padli. Akoravno bi boj proti meni vstal, se moje serce ne bo balo.“ [1]) Čast bodi . . .

Cerkvena molitev. Daj nam, prosimo, o Gospod, da nam bojo po tvojej previdnosti vse prigodbe sveta k zveličanju, in da se tvoja cerkev veseli, tebi v miru služiti. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Paula aposteljna do Rimljanov 8, 18—23.

Bratje! menim, da se terpljenje sedajnega časa ne da primeriti prihodnji časti, ktera ima nad nami razodeta biti. Zakaj vse stvari željno čakajo razodenja Božjih otrok. Ker stvari so ničemernosti podveržene, ne iz svoje volje, ampak zavoljo tistega, kteri jih je podvergel, v upanji, da bodo tudi te stvari rešene iz sužnosti trohnjenja v častitljivo prostost otrok Božjih. Vemo namreč, da dozdaj vse

1) Ps. 26.

stvari zdihujejo in stokajo, kakor na porodu. Pa ne samo one, ampak tudi mi, kteri imamo pervine Duha, tudi mi sami per sebi zdihujemo, ko čakamo pootročenja Božjega in odrešenja svojega telesa, v Kristusu Jezusu Gospodu našem.

Navk. Ni boljše tolažbe v nadlogah in terplenju, ni močneje pomoči v stiskah in težavah pobožnega in bogaboječega živlenja, kakor misel, da vse terplenje sedajnega časa ni nič proti prihodnej časti v nebesih, in da nam naša sedajna celo kratka in lohka nadloga prinese večno in čez mero visoko čast, katera vse preseže. [1]) Za tega voljo pravi sveti Auguštin: [2]) „Ako bi morali vsak dan vse muke terpeti, celo nekaj malo časa peklenski ogenj prenesti, da bi potem Kristusa vidili in številu njegovih svetnikov bili prišteti, kaj? alj bi ne bilo to vredno vse žalosti prestati, da se takšne sreče, takšne časti vdeležimo?“

Zdihlej. Ah Gospod, kadaj se bomo od tega revnega živlenja rešili in se vdeležili taistega nepopislivega veličanstva, ki si napravil svojim otrokom? Tam bomo od tako velike revščine in od tako velikih skušnjav oteti večno veselje vživali? Stori tedej, da zmirej bolj spoznamo, kako je to posvetno živlenje polno rev in težav, da bi nas to spodbodlo, za čast in veselje v tvojem kraljestvu skerbeti in se truditi.

Evangeli svetega Lukeža 5, 1—11.

Tisti čas, ko so Jezusa množice obsule, da bi poslušale besedo Božjo, je on stal pri Genezareškem jezeru. In je vidil dva čolna ob jezeru stati; ribiči pa so bili vun stopili, in so izpirali mreže. Stopil je pa v en čoln, kteri je bil Simonov, in ga je prosil malo od kraja odriniti. In je sedé množice iz čolna učil. Ko je pa nehal govoriti, je rekel Simonu: Pelji na globoko, in verzite svoje mreže na lov. In Simon je odgovoril, in mu rekel: Učenik! vso noč smo delali, in nismo nič vjeli; na tvojo besedo pa bom vergel mrežo. In ko so bili to storili, so zajeli veliko število rib; njih mreža pa se je tergala. In so mignuli tovaršem, kteri

1) II. Kor. 4, 17. 2) Serm. 2. d. fest. omn. Ss.

so bili v unem čolnu, da naj pridejo, in jim pomagajo. In so prišli, in napolnili oba čolna, tako da sta se topila. Simon Peter pa, ko je to vidil, je padel Jezusu h kolenom, rekoč: Gospod! pojdi od mene, ker sim grešen človek. Groza namreč je bila obšla njega in vse, kteri so bili z njim, nad vlakom rib, ki so ga bili storili; ravno tako pa tudi Jakoba in Janeza Cebedejova sinova, ki sta bila Simonova tovarša. In Jezus je rekel Simonu: Ne boj se, odslej boš ljudi lovil. In so potegnuli čolna h kraju, in vse popustili, ter za njim šli.

Kaj se imamo od ljudstva učiti, ktero je Jezusa obsulo, da bi božjo besedo poslušalo?

Da moramo tudi mi z ravno tako veliko gorečnostjo in z ravno tako notrajno željo besedo božjo poslušati, ker zadobi tako človek dušno življenje in izveličanje.

Zakaj je Jezus iz Petrovega čolna učil?

S tem je hotel pokazati, [1]) da se dobi pravi in čisti Jezusov navk le iz taiste cerkve, kterej bo Peter za poglavarja postavljen in ktero je tukej z Petrovim čolničem pokazal. Akoravno se je proti temu čolniču alj pravej cerkvi od nekdaj toliko hudih viharjov vzdignilo, in se jih še za naprej vzdignilo bo, vendar se ne bo Petrov čolnič, kakor je Jezus obečal, (Mat. 16, 18.) nikoli ne potonil. Iz tega čolniča uči še zmirej Jezus po naslednikih svetega Petra in po svojih namestnikih, škofih in duhovnih, kterim je obečal, da ostane pri njih do konca sveta. [2])

Zakaj Peter in njegovi hlapci niso celo noč nič vjeli in potlej toliko?

Ker so poprej na se zaupali. „Se vidi, pravi sveti Ambrož, iz prigodbe, kako prazno in nič veljavno da je prederzno zaupanje, in kako močna da je ponižnost, ker so taisti, ki so poprej lepo zastonj delali, zdej na samo odrešenikovo besedo polne mreže nalovili.“ [3]) Učimo se tedej iz tega, naše slabosti ponižno spoznovati in vse naše dela

1) Corn. a Lap. 2) Mat. 28, 20. 3) Hom. in Math.

le z Bogom, to je v zaupanju na njegovo pomoč, in iz ljubezni do njega, začenjati, opravljati in dokončevati. Zares! Gospodov bogoslov bo prebival pri nas!

„To so resnične besede naše sv. vere, pravi sv. Ambrož; iz teh so evangelske pridige stkane in spletene, in z njimi apostolski nasledniki, škofi in duhovni — vlačijo naše duše iz teme nevednosti, jim luč večne resnice prižigajo, jih večnega pogublenja rešijo in v svete nebesa vozijo.“

Kaj pomeni to, da so tovarše na pomoč klicali?

S tem se mi učimo, da moramo pri spreobračanju grešnikov učenikom in duhovnim pastirjem pod ramo segati, da za grešnike molimo, se postimo, vbogaime dajamo in druge dobre dela dopernašamo, to je, lepo živimo in tako lepe izglede dajamo; to je prav zaslužljivo delo. (Jak. 5, 20.)

Zakaj je Jezus izvoljil vboge in neučene ribče za svoje aposteljne?

Da bi bilo tako očitno, da vstavlenje in razširovanje svete katolške cerkve ni človeško, ampak božje delo; zakaj kako bi bili mogli vbogi, neučeni ribči napuhnjeno paganstvo potreti, in ljudstvo nagniti, da bi poprijeli navk križanega bogočloveka Jezusa, ki je bil Judom gnusoba, ajdom pa neumnost?

Navk od dobrega namena.

„Učitelj! vso noč smo delali, in nismo nič vjeli; na tvojo besedo pa bom vergel mrežo.“ Luk. 5, 5.

Veliko ljudi je, kteri po nekej posebnej božjej naredbi, ki je ne poznamo, ker smo kratkovidni, pa je vender vselej modra in ljubezni polna, se zdijo tako rekoč že rojeni za ubožno trudapolno življenje, in (kar je naj bolj obžalovanja vredno) vender ne morejo na drugem svetu plačila se nadjati, ker svojega siromaštva in svoje revšine, ktero jim je Bog dal, da bi se po njej zveličali, ne porabijo v svoj prid *z dobrim namenom.*

V čem obstoji dober namen?

Dober namen obstoji v tem, da se vse misli, besede in djanja, tudi naj manjše, storijo v božjem imenu, to je, da se vse oberne v njegovo čast in vse opravi po njegovej

presvetej volji, in da se vse terplenje in nadloge rade sprejmejo iz njegove roke in z Jezusovim terplenjem vred Bogu darujejo.

Kako se ima obuditi dober namen?

Precej zjutro daruj Gospodu Bogu vse misli, besede in djanje, križe in terplenje, vse djanje in nehanje celega dneva, in scer: 1. kot *daritev*, s katero mu skažeš dolžno službo, čast in hvalo; 2. kot *zahvalno daritev*, da se mu zahvališ za prejete dobrote; 3. kot *spravno daritev*, da z njo božjej pravici nekako zadostiš za svoje in za tuje grehe; 4. kot *prosivno daritev*, da po Jezusovih zaslugah za se in za druge novih gnad in darov zadobiš. Ne sme se pa pozabiti pri obudenju dobrega namena vsih svojih djanj z Jezusovimi zaslugami skleniti, ker le tako zadobijo pred Bogom ceno in zaslugo; in varovati se je treba, da se zjutro storjeni dobri namen ne opravi ob svojo moč z nepoterpežlivostjo alj s grešnim djanjem, ker dober namen ne more s grehom obstati. Tudi je prav koristno, če se vse djanje in nehanje položi v Jezusove sv. rane, in se ga po Mariinih rokah, ki je Mati blažena božja, Bogu daruje; svetuje se tudi, da se dobri namen večkrat čez dan ponovi, kar se lahko s temi alj enacimi besedami stori: „Gospod, tebi za ljubo! zavoljo tebe! Vse k božjej časti! Z ravno tim namenom, ki sim ga dans zjutro storil.“ Prizadevaj si, priproste ljudi in tiste, ki brati ne znajo, podučiti, kako se dober namen obudi, in tako se boš tudi njih dobrih del vdeležil.

Čemú je dobri namen?

Dobri namen, po besedah svetega Anzelma: 1. tudi naj manjše dela v zlato preoberne in stori, da so Bogu kej ušeč; 2. po besedah svetega Gregorja stori, da so zasluživne vse misli, vse besede, in vse djanja; in 3. stori, da zamoremo o smertnej uri, kakor petero pametnih devic, veselo pričakati nebeškega ženina Jezusa, kteri nas bo za to obilno plačal.

Zdihlej. Daj, o Bog! da bo moje serce tvojim zapovedim udano. Ovaruj me, da ne delam v grešnej noči, in si tedej s svojim djanjem nič ne zaslužim. Stoj na strani tudi vsim dušnim pastirjem, da dobijo duš za tvoje kraljestvo s tvojo božjo besedo, in da jih k tebi pripeljejo.

Navk za peto nedelo po binkuštih.

Pri *uvodu* sv. maše prosi Boga pomoči, in reci z mašnikom: „Usliši, Gospod! moj glas, ki k tebi vpijem; usmili se me in vsliši me. Bodi ti moja pomoč: ne zapusti me in ne zaničuj me, o Bog, moj Odrešenik! — Gospod je moja luč in moja pomoč, koga se bom bal?“ (Ps. 26.) Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev. Bog, kteri si tistim, ki te ljubijo, nevidne dobrote pripravil, izlij v naše serca svojo živo ljubezen, da te v vsem in čez vse ljubimo, in tako deležni postanemo tvojih obljub, ki vse želje presežejo. Po Gospodu našem i. t. d.

Berilo iz pervega lista sv. Petra aposteljna 3, 8—15.

Predragi! bodite vsi ene misli, usmiljeni, bratoljubni, miloserčni, krotki, ponižni. Ne povračujte hudega za hudo, ne kletve za kletev, ampak nasproti blagoslovite, ker ste v to poklicani, da blagoslov v del posedete. Zakaj kdor hoče življenje ljubiti, in viditi dobre dni, naj derži svoj jezik od hudega, in njegove usta naj ne govore goljfije; naj se ogiba hudega, in naj dobro stori; naj išče miru, in naj se ga derži. Ker oči Gospodove so obernjene v pravične, in njegove ušesa v njih molitve; obraz Gospodov pa je zoper hudodelnike. In kdo vam bo škodovol, ako ste za dobro vneti? Pa če tudi kaj terpite za pravice voljo, blagor vam! Njih strahovanja pa se ne bojte, in ne pustite se zmotiti. Gospoda Kristusa pa posvečujte v svojih sercih.

Kako moremo in moramo Kristusa Gospoda posvečevati v svojih sercih?

S tem, da si tiste čednosti prilastimo in se v njih vadimo, ktere sveti Peter tukej na tanjko popiše in jih svetuje vsim kristianom. Ker, če si prilastimo te čednosti in jih v djanju kažemo, častimo Kristusa, kakor je njemu dopadljivo, in storimo, da ga tudi drugi časté, kteri se zgledujejo nad našimi dobrimi deli, ter Kristusa in njegov navk spoštujejo in za njim hodijo. Na ti način častimo in posvečujemo Kristusa ne le v svojih sercih, ampak tudi v drugih, in se delamo vredne božje milosti in brambe, tako da se nam ni nič bati, ako nas tudi hudobni ljudje za pobožnosti

voljo preganjajo, ker je Bog s nami, in nam v plačilo da večno izveličanje.

Zdihlej. O naj dobrotlivši Izveličar, Jezus Kristus! daj, da si prilastim tvoje čednosti, posebno pa tvojo ponižnost, poterpežlivost, vsmilenost in ljubezen, in da se v njih marno vadim, Tebe tako poveličujem, sebe posvečujem in se vrednega storim tvoje milostive brambe!

Evangeli svetega Matevža 5, 20—24.

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencom: Resnično vam povem, ako ne bo obilniša vaša pravica, kakor pismarjev in farizejev, ne pojdete v nebeško kraljestvo. Slišali ste, da je rečeno starim: Ne ubijaj; kdor pa ubija, bo sodbe kriv. Jaz pa vam povem, da vsak, kteri se jezi nad svojim bratom, bo kriv sodbe; kdor pa svojemu bratu reče raka, bo kriv sbora; kdor pa reče norec, bo kriv peklenskega ognja. Če tedaj svoj dar prineseš k altarju, in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe: pusti ondi svoj dar pred altarjem, in pojdi poprej spravit se z svojim bratom, in tedaj pridi in daruj svoj dar.

Kakošna je bila pravica farizejev?

Pravica farizejev je ostajala v zunajnih djanjih pobožnosti, in v tem, da so se skerbno ogibali velikih grehov, kteri ne morejo skriti ostati in sramoto in škodo sabo prinesejo. V sercu pa so farizeji hranili hudobne, slabe nagnenja in želje napuha, nevošlivosti, lakomnosti i. t. d., in so mislili vedno na hudobne kovarstva in maščevanje, zato jih je tudi Jezus klical hinavce, pobeljene grobe, in sveti Janez jim je rekel: gadova rodovina. — Prava pravica pa ne obstoji samo v zunajnih delih pobožnosti, n. pr. molitvah, miloščini i. t. d., temuč posebno v čistem, pohlevnem, odkritem, proti Bogu in bližnemu dobro mislečem sercu. Brez tega niso vse druge tudi naj boljše dela nič druzega kakor lupina brez jedra.

Kako je razumeti, kar tukej Jezus pravi od jeze in od sramotivnih besed?

Pomen Kristusovih besed je ta le: Slišali ste: da je postava vašim prededom v puščavi prepovedala, koga

ubiti, in da se mora ubijavec sodbi izdati, zato da se kazni; jaz pa vam povem, da vsak, kteri se hudobno jezi nad svojim bližnim, bo kriv sodbe božje; še bolj pa, kdor svojo jezo skazuje s sramotivnimi besedami, kakor *raka*, nemarnik, brez da s tem kej druzega razodene, kakor svojo nevoljo, ki jo občuti v sercu; [1]) naj bolj pa tisti, kteri svojo jezo proti bližnemu s ponečastivnimi govori zaničvanja in zasramvanja na znanje daja, da mu reče: norec, hudobnež, neznabožec. Te tri sorte jeze bodo s peklenskim ognjem štrafane, vender pa na različno vižo; kar pa ne moremo razložiti, pravi sveti Auguštin, [2]) ker se bo nevidno godilo.

Alj je vsaka jeza greh?

Vsaka jeza ni greh; pogrešna je jeza le takrat, kadar se svojemu bližnemu veliko zlo privošči alj storiti želi na životu, na časti ali na blagu, ali kadar se tako zasramuje, ali zaničuje, da je njegovo dobro ime razžaljeno, in on sam s tem razjezen ali v žalost pripravljen. — Če se pa kdo vgreje in zjezi zavoljo pregreškov in napčnost, grehov in hudobij druzih ljudi, ker od njega terja služba, ki jo ima, ali stan, v kterem je, da mora čuti, bediti nad zaderžanjem svojih podložnih, jih štrafati in poboljšati, (kakor so postavim: starši, odgojitelji, predstojniki) ta njih jeza ni greh; in če se človek iz zgol ljubezni do Boga vgreje zavoljo grehov in hudobij svojih sobratov, kakor kralj David, ali če kdo hudobnega zapelivca, ki k grehu vabi, z nejevoljo od sebe pahne, je to še clo sveti serd. Zato pravi sveti Gregor: [3]) „Vediti je treba, da jeza, ki pride iz nepoterpežlivosti, je vse kej druzega, kakor pa jeza, ktera pride iz gorečnosti za pravico. Una jeza se rodi iz hudobije, ta pa iz čednosti.“ Kdor se tadaj zjezi za pravice voljo, ne greši, temuč dela prav in po božjej volji; ker se je bil tudi Kristus zjezil čez kupčevavce in prodajavce v tempelnu, [4]) sveti Pavel čez čarovnika Elima, [5]) in sveti Peter čez goljfijo Anania in Safire. [6]) Zato da tedej jeza je brez greha, mora priti iz *prave gorečnosti* za čast božjo in za duš zveličanje, ker se hoče druge tako od pomot in od grehov ovarovati, in jih poboljšati. Vender pa se mora tudi v tem velika skerb imeti in ne pripustiti, da bi jeza pamet otemnila, temuč jo je treba imeti samo za pripomoček k dobremu; zakaj lahko se zgodi,

1) S. Aug. hom. lib. I. de serm. D. in monte. 2) Ibid. 3) Lib. moral 31. c. 17. 4) Jon. 2, 15. 5) Ap. dj. 13, 8. 6) Ap. dj. 5, 3.

da človek misli, da je njegova jeza samo pravičen serd, in vender pride iz častiželjnosti in iz sebičnosti.

Zakaj je treba iti se spravit z bližnim, preden se Bogu dar prinese, alj kako drugo dobro delo stori?

Ker Bogu ne more biti dopadliv noben dar, ne drugo dobro delo, če se živi s svojim bližnim v sovraštvu, jezi, razpertii, ker se s tem dela njegovej svetej volji nasproti. To naj pomnijo posebno tisti kristiani, kteri se podstopijo iti k svetej spovedi in k presvetemu obhajilu, brez da bi odpustili svojim razžalivcom, ali da bi odpuščanja prosili tiste, ktere so oni sami razžalili; vedeti morajo taki, da oni namest odveze svojih grehov si z nevredno spovedjo nov greh nakopajo in v svetem obhajilu svojo sodbo jejo.

Kako se ima zgoditi spravlenje z bližnim?

1. *Hitro*, ker apostel pravi: „*Solnce naj ne zajde v vašej jezi.*“ [1]) Če pa ni blizo tistega, kterega si razžalil, pravi sveti Auguštin, [2]) in če ne moreš lahko k njemu priti, si dolžen, se v duhu z njim spraviti, to je, se pred Bogom ponižati, Ga prositi odpuščanja, in terdno skleniti, se pri pervej priložnosti s sovražnikom spraviti. Če je pa pričujoč, in ti lahko k njemu prideš, idi k njemu, prosi ga za odpuščanje, alj če te je on razžalil, odpusti ti mu iz serca. 2. Odpuščanje mora biti *resnično* in ne samo na videz, ker Bog vidi v serce; 3. *stanovitno*, zakaj če ni stanovitno, je bilo težko kedaj resnično.

Od te Kristusove zapovedi, se pred darovanjem s svojimi sovražniki spraviti, je prišlo v navado, da so v starih časih pri svetej maši pred obhajilom verni se buševali (kuševali). Še dan današni storé to pri petih mašah mašniki in leviti, da se namreč bušnejo, ali pa da si dajo poljubiti kako svetinjišče, in s tem pričujoče verne opominjajo, da se imajo med saboj sveto ljubiti, in pred svetim obhajilom popolnoma spraviti s svojimi sovražniki.

Zdihlej. O Bog! ne kazni me s slepoto farizejev, da ne bom tako, kakor oni, si prizadeval s svojim djanjem ljudem dopasti, in tako zgubil večnega plačila. Izženi iz mojega serca vsako pregrešno jezo, in daj mi sveto gorečnost ljubezni, da ne bom skerbel, kakor le za tvojo čast in za

1) Efež. 4, 26. 2) Hom. de Serm. D. in mont. l. c.

zveličanje bližnega. Daj mi tudi gnado, da nobednega ne razžalim, svojim razžalivcom rad odpustim, tako pravo, kerščansko pravico spolnujem, in tebi dopadliv postanem.

Kako se jeze ovarovati.

Pervo in naj boljše sredstvo, jezo premagati, je ponižnost; zakaj kakor so med prevzetnimi vedne svaje in raspertije, [1]) tako so ponižni, ki se ne povzdigujejo v svojih mislih, mirni, krotki in poterpežlivi. 2. Kdor pa hoče biti tako ponižen, krotek in poterpežliv, naj pogostoma misli na Kristusov zgled, kteri ni greha storil, tudi ni bila najdena goljfija v njegovih ustih, [2]) in je vender preterpel toliko suprotivnost grešnikov, toliko progonstva, zaničvanja in zasramvanja, [3]) ko je bil preklinjan, ni klel, in pri vsem svojem tolikem terplenju ni nobenemu protil svoje osvete. Zato nam je tudi po vsej pravici rekel: „*Učite se od mene, ki sim krotek in ponižnega serca.*“ [4]) 3. Posebno dober pomoček zoper jezo je na dalej ta, da si človek že zjutrej pomisli, kaj bi ga utegnulo čez dan v jezo pripraviti, in da že zjutrej terdno sklene, vse tiho in poterpežlivo prenesti; če se mu pa potem v resnici kej prigodi, kar ga nevoljnega stori, naj te alj enake misli obudi: Kaj mi pač tudi pomaga, ako se razjezim? Ali morem znabiti to stvar z jezo prenarediti? Ali se ne storim s tem, da sim zasmeha vreden, in, alj ne škodi jeza clo mojemu zdravju? (Zakaj skušnja in tudi sveto pismo uči, da jeza življenje prikrajša. [5]) 4. Naj potrebniši pomoček poslednič, jezo krotiti, je goreča molitev za dar krotkosti in poterpežlivosti; ker, če se tudi našej natori težko, in morebiti tudi nemogoče zdi, poterpežlivim biti, nam vender to s božjo pomočjo postane ne samo mogoče, ampak tudi lahko.

Navk od daritve.

„Daruj svoj dar.“ Mat. 5, 23.

V *daljnem ali splošnem smislu* pomeni *dar* ali *daritev (ofer)* vse djanja pobožnosti, s kterimi se razumna stvar Bogu podari, da se z njim sklene, in v tem smislu je molitev, zahvala, skesano serce, usmiljenje do bližnega, vsako

1) Prig. 13, 10. 2) 1. Pet. 2, 22. 3) Hebr. 12, 2. 4) Mat. 11, 29. 5) Sir. 30, 26.

dobro delo in spolnenje božje postave že daritev, kakor pravi sveto pismo: „*Darujte Bogu dar pravice in zaupajte v Gospoda.*“ [1]) „*Daruj Bogu dar zahvale.*“ [2]) „*Daritev je pred Bogom žalosten duh; stertega in ponižanega serca ne boš, o Bog! zaničeval.*“ [3]) „*Skerbno gledati na zapovedi in se od vsih grehov oddaljiti, je zveličavna daritev.*“ [4]) — „Zato je, pravi sveti Auguštin, [5]) vsako dobro delo, ki se ga stori, da se človek z Bogom sklene, in v njem ostane, prava daritev, ker se nanaša na cil dobrega, na Boga, kar nas zamore zveličati.“ Kadar se tadaj v molitvi pred Bogom ponižaš, se Bogu vsega podariš in svojo lastno voljo njegovej svetej volji podložiš, prineseš daritev Bogu. Kadar svoje telo krotiš s zderžanjem, svoje občutke s zatajevanjem, in to po dolžnosti zavoljo Boga storiš, mu dar daruješ, ker jih Bogu ponudiš kot orodje pravice. [6]) Kadar krotiš hudo poželenje svojega mesa, spačene nagnenja svoje duše, in se odpoveš enemu posvetnemu veselju, enej posvetnej veselici zavoljo Boga, mu dar daruješ i. t. d. Take darove daruj Bogu vsaki dan, brez takih darov nimajo vse druge daritve nobene cene, in ne dopadejo Bogu, in take daritve zamoreš tudi Bogu vsaki čas darovati, ker zamoreš vsaki hip Boga ljubiti, in Bogu za ljubo misliti, govoriti in delati.

Prizadevaj si torej, moj kristian! Bogu najvišemu take njemu dopadlive dare darovati, in kakor bodeš ti Njega s tem poveličeval, bo tudi On tebi enkrat plačal z neizreklivim zveličanjem.

(Od daritve v *tesnem smislu*, posebno od Jezusove kervave daritve na svetem križu in njenega ponovlenja pri svetej maši, glej zdolej na koncu te knjige).

Nauk za šesto nedelo po binkuštih.

Uvod sv. maše je molitev duše, ki zaupa v mogočno brambo dobrotlivega Boga: „K tebi, Gospod, moj Bog! hočem vpiti, ne obmolkni mi; zato da, če mi obmolkneš, ne postanem tistim enak, ki v jamo padejo. (Ps. 27.) Gospod je moč svojega ljudstva, in brambovec zveličanja svojega maziljenca. Pomagaj svojemu ljudstvu, Gospod! in žegnaj svoj delež, in vižaj jih, in vslišuj jih vekomej.“ Čast bodi itd.

1) Ps, 4, 6. 2) Ps. 49, 14. 3) Ps. 50, 19. 4) Sir. 35, 2
5) De civ. Dei lib. 10. 1. 6. 6) Rim. 6, 13.

Cerkvena molitev. Bog moči in začetek vse dobrote! vsadi ljubezen svojega imena v naše serca, in daj češčenju svojega veličastva rast in tek, da se vse dobro po tebi prične, in po tebi pričeto tebi v pobožnih sercih ohrani; po Gospodu našem itd.

Berilo iz lista sv. Pavla apostelina do Rimljanov 6, 3 — 11.

Bratje! kteri koli smo kerščeni v Jezusu Kristusu, smo u njegovi smerti kerščeni. Ž njim namreč smo pokopani s kerstom v smert, da, kakor je Kristus vstal od mertvih s častjo Očetovo, tako tudi mi v novem življenji hodimo. Zakaj ako smo vanj vsajeni v podobnosti njegove smerti, bomo tudi v podobnosti njegovega vstajenja; ker vemo, da je bil naš stari človek ž njim vred križan, da bi se razdjalo telo greha, in da bi več ne služili grehu. Ako smo pa umerli s Kristusom, verujemo, da bomo tudi živeli ž njim vred; ker vemo, da Kristus, ko je vstal od mertvih, več ne umerje, smert ga ne bo več gospodovala. Zakaj da je umerl, je zavoljo greha enkrat umerl; da pa živi, živi Bogu. Tako mislite tudi vi, da ste namreč grehu odmerli, živite pa Bogu v Kristusu Jezusu Gospodu našem.

Razlaganje. Apostel uči tukej, da smo po kerstu v Kristusa vsajeni, to je, da smo postali udje njegovega telesa in da moramo torej tudi grehu umreti, kakor je Kristus s svojo smertjo po telesu umerl, in da, kakor je bil Kristus po svoji smerti zokopan, pa je zopet vstal, moramo tudi mi z vednim ponovlenjem kerstne zaveze in s zatajevanjem samih sebe greh pokopati in vstati k novemu kerščanskemu življenju. Treba je torej, da, kot udje Kristusovi, po duhu posnemamo Kristusa. Kakor je on svoje telo dal na križ pribiti, da je zadostil za naše grehe, imamo tudi mi svoje telo greha, to je, hudo poželenje, s zatajevanjem križati, moriti in pokopati, in kakor On po svojem vstajenju na veke živi za Boga, to je, božje življenje ima, k časti božjej, imamo tudi mi, potem ko smo vstali od smerti greha le Bogu živeti, po Kristusovi zapovedi in z njegovo gnado pobožno živeti in ne več se v stare grehe verniti.

Zdihlej. O Gospod Jezus! jaz zaupam, da sim po zaslugah tvojega groznega terplenja od smerti greha vstal, da, kakor ti več ne umerješ, temuč Bogu živiš, tudi moja

duša več z grehom ne umerje, temuč po tvojej zapovedi le za Boga živi.

Evangeli svetega Marka 8, 1 — 9.

Tisti čas, ko je bilo veliko ljudstva pri Jezusu, in niso imeli kaj jesti, je poklical Jezus svoje učence, in jim reče: Množica se mi smili; ker glejte! tri dni so že pri meni, in nimajo kaj jesti. In ako jih lačne spustim na njih dom, bodo omagali na poti; nekaj namreč jih je bilo od deleč prišlo. In njegovi učenci so mu odgovorili: Kako jih bo kdo mogel tukej v puščavi nasititi z kruhom? In jih je vprašal: Koliko imate kruhov? Oni so rekli: sedem. In je ukazal množici sesti po tleh. In je vzel sedmere kruhe, in je zahvalil, ter razlomil, in dal svojim učencom, da bi predpoložili, in so položili pred množico, in so imeli nekaj ribic; in jih je žegnal, in ukazal predpoložiti. In so jedli in se nasitili, in so pobrali ostanke koscov, sedem jerbasov. Njih pa, kteri so jedli, je bilo okoli štiri tavžent. In jih je spustil.

Zakaj pravi Kristus: Množica se mi smili?

Jezus govori tako nekej, da skaže svoje usmilenje in dobrotlivost do ljudi, nekej tudi da v djanju pokaže to, kar je pri drugej priložnosti [1]) učil, namreč, da tistim, kteri pred vsem drugim iščejo nebeško kraljestvo in pravico, bo pridano vse drugo, če tudi za tisto ne prosijo; ker nobeden iz te množice ni Kristusa prosil za jed, in vender je on za vse poskerbel.

Opazka. Dans lahko bereš tudi nauk čez evangeli četerte postne nedele, ki govori tudi od takega čudeža kakor dnešni evangeli.

Nauk od žegnov in posvečevanj v katolškej cerkvi.

„In jih je žegnal.“ Mark. 8, 7.

Pervi človek je od satana zapeljan božjo sveto zapoved prelomil, in ko je zavoljo greha v prekletstvo božje padel,

1) Mat. 6, 33. (Poglej evangeli štirnajste nedele po binkuštih.)

je bila prekleta [1]) tudi zemlja, njegovo prebivališče, in tako je prišel v oblast satana, kterega Kristus tudi poglavarja tega sveta imenuje, on sam in vse stvarjene reči. — Pred grehom je bil človek od Boga za gospodarja postavljen vseh stvari na zemlji; človek bi imel biti podložen Bogu, človeku pa so imele pokorno služiti vse stvari na zemlji. Kadar je pa človek Bogu pokoršino odrekel in grešil, so se tudi zoper njega spuntale vse stvari: živali so pred njim bežale, polje mu je le osat in ternje rodilo, zelišča postale strupene, ali pa so zgubile svojo prejšno zdravilno moč itd.. S grehom je tadaj prišla velika poguba čez vse ljudi in čez vso zemljo, hudič je človeka in zemljo sebi podvergel, v svojo sužnost spravil, in ta hudobni duh se zdaj posluževal stvarjenih reči, da bi človeka popolnoma od Boga odtergal in za veke pogubil. Bog pa ni hotel, da bi človek in zemlja v tem stanu ostala. Kristus, Sin božji, je prišel, je odrešil svet iz satanovih verig in je dal vsem ljudem oblast, da spet otroci božji postanejo. Hudič je bil na križu premagan, pa ne umorjen, človek in zemlja sta bila vzeta iz njegovega gospodarstva, pa ne popolnoma vsakemu njegovemu uplivu odtegnena, ker še vedno, kakor piše apostel, [2]) v podnebji gospoduje, še vedno okoli hodi kakor rjoveč lev, in išče, koga bi požerl. [3]) Kakor je tedej v raju se bil poslužil prepovedanega sadu, da je človeka zapeljal, tako se posluži še vedno stvarjenih reči te zemlje, da človeka skuša, kteri je že sam na sebi bolj k posvetnemu nagnen, kakor pa k nebeškemu, in da ga po grehu zopet pripravi v svojo sužnost. — Temu pogublivemu uplivu satana se imajo torej človek odtegnuti in vse stvari, se imajo rešiti sužnosti pogube, in zopet zadobiti svobodo otrok božjih. [4]) In to se godi v cerkvi z žegni in posvečevanji; cerkvi je Kristus dal oblast vezati in odvezovati, in jej zaupal delo posvečevanja v svetem Duhu. Opiráje se na Kristusove zasluge in na pomoč svetega Duha *žegnuje* in *posvečuje* torej cerkev, ali duhovnik v imenu cerkve osebe in druge stvari, ki so ljudem za rabo, ali pa ki so cerkvi potrebne pri božjej službi. — Cerkev posnema v tem zgled Jezusa in apostelnov. Jezus je objemal otročiče in svoje roke nanje pokladal in jih tako

1) 1 Mojz. 3, 17. 2) 2 Efež. 6, 12. 3) Pet. 5, 8. 4) Rim 8, 19.

žegnal; [1]) On je žegnal kruh in ribe, in taužente z njimi nasitil; On je žegnal kruh in vino pri zadnjej večerji; [2]) ko je kruh požegnal v Emausu, sta ga učenca spoznala; [3]) učence žegnaje je šel v nebesa. [4]) Apostelnom je Gospod vkazal, [5]) da imajo mir voščiti vsakej hiši, v ktero stopijo, in sveti Pavel pravi razložno, da se vsaka stvar posveti z besedo božjo in molitvijo. [6]) V starej zavezi najdemo že podobe cerkvenih blagoslovov. Bog je vkazal duhovnikom, da naj blagoslovijo in posvetijo, kar je bilo namenjeno za božjo službo, [7]) in stara postava je polna svetih blagoslovov in posvetenj, ki so bili zapovedani duhovnikom. [8]) Če se je pa v starej zavezi žegnovalo osebe in reči, ki so bile namenjene za božjo službo, ktera božja služba je bila le podoba, kolikajn bolj se mora to zgoditi v novi zavezi, kjer je resnica stopila na mesto podobe. Kar tako sveto pismo skazuje, spričujejo vsi sveti očaki in cerkvena navada vsih časov, ker cerkev je dobila od svoje glave, Kristusa, oblast žegnovati in posvetjevati.

Cerkveni *blagoslovi* pa ali *žegni* so prošnje in molitve, s katerimi duhovnik v imenu cerkve Boga prosi, da naj On po zaslugah Kristusovih (zato se dela znamnje svetega križa) in prošnjah svetnikov kakej osebi ali pa kakej reči svoj sveti blagoslov podeli, jo posveti. S *posvečevanjem* pa, kjer se razun molitve in znamnja svetega križa tudi večkrat mazilenje s svetim oljem rabi, se reči, ki so k božjej službi potrebne, od druzih posvetnih reči odločijo in posvetijo. *Blagoslovijo* se tedaj alj žegnajo ljudje, sadje, kruh, vino, hiše, ladje, polje i. t. d.; cerkve pa, oltarji, zvonovi i. t. d. se *posvečujejo.*

Kakošno moč imajo žegni?

Tu moramo ločiti žegne oseb od žegnov reči. Naj poglavitniši nasledki žegnov oseb so: 1. človek se ovaruje alj reši satanovega upliva, 2. duša se ovarje njegovih skušnjav in zmotnjav, 3. život in blago človeka se ovarje njegove škodoželjne hudobnosti; 4. odpustlivi grehi se odpuste in se dobi moč, zatirati hudo poželenje, 5. zadobi se zdravje na telesu, naj si bo bolezen natorna alj čeznatorna, 6. se zadobi blagoslov za človeka celega in vse, kar ga obdaja,

1) Mark. 10, 16. 2) Mat. 26, 26. 3) Luk. 24, 30. 4) ib. 51. 5) Mat. 10, 12. 13. 6) 1 Tim. 4, 5. 7) 3 Mojz. 8. 8) 2 Mojz. 29, 36. 30, 25. 40, 9.

7. gnada, ki človeka budi k pokori alj ga spreoberne, 8. cerkvene molitve deležen postane človek, in zadobi gnado, da se mu odpuste časne kazni. — Blagoslovljene reči pa 1. so odtegnene uplivu hudiča, da se jih ne more več poslužiti k zapelevanju v greh; 2. po njih bomo deležni žegna božjega v blagor duše in telesa, in 3. so nam bramba proti hudobnemu duhu in pa pripomoček našega zveličanja.

Od kod imajo žegni to svojo moč?

Žegni imajo to svojo moč od Jezusovih zaslug, kteri je s svojo darivno smertjo na križu satana premagal; zato moli cerkev po Njem in v Njegovem imenu k Bogu, da naj zavoljo zaslug Svojega Sina in na prošnjo svetnikov, ko poveličanih udov njegovega telesa, kako osebo ali reč žegna, in stori, da nam bo njena poraba na duši in na telesu koristna. Ker je cerkev živo telo Kristusa, kteri je njena glava, in ker cerkev vedno na ta način moli, kakor je molil Kristus sam k svojemu Očetu, sledi iz tega, da tudi vsi njeni žegni zares dobijo in imajo tisto moč, ktero jim hoče dati cerkev. — Ali se pa ta moč žegna pokaže ali ne v človeku, kteri ga prejme ali rabi kako žegnano reč, zavisi nekej od njegovega zaupanja in čudorednega stanu, nekej tudi od tega, ali mu je zares koristno ali ne, kar žegen deli. — Človek ne sme tedaj napotlejev staviti žegnom z nezaupanjem v Boga in v cerkvene molitve, in s pregrešnim življenjem, in naj terdno veruje, da ti žegni človeku pridstvajo in dobro teknejo, če so mu le zares koristni po božjej volji, in če jih tako porabi, kakor želi cerkev, namreč kot pomoček, v sebi in v druzih greh premagati, se tako posvečevati in Bogu dopasti.

Zakaj se žegnuje sol in voda?

To se jasno vidi iz molitve, ki jo duhoven pri žegnanju moli; on prosi namreč u imenu cerkve, da naj bi Bog moč svojega blagoslova nad *vodo* izlil, da zmaga hudiča, bolezni odverne in vse, kar se po hišah in drugih krajih z njó poškropi, ovarje vse nesnage in vsake škode; prosi, da naj *sol* posveti in žegna, da bi vsem dobro teknula na duši in na telesu, kteri jo bodo rabili.

Zakaj ob nedelah pred sveto mašo in po božjej službi duhovnik ljudstvo poškropi s žegnano vodo?

1. V opomin, da imamo priti k božjej službi z nedolžnostjo, ktero smo pri svetem kerstu zadobili; če smo jo pa z grehi zgubili, pa se imamo s solzami pokore oprati. 2. V spomin, da nas je Jezus s svojo sveto kervijo odrešil in od grehov očistil. Na to kažejo tudi besede 50. psalma: *Asperges me hyssopo* etc., to je, poškropi me s isopom, in bom očiščen i. t. d., ki jih mašnik moli, in pa trikratno poškroplenje oltarja, kar pomeni, da imamo čisto in vredno se zaderžati pri svetih skrivnostih, ki se na oltarju godijo, in da vsa moč čiščenja izhaja iz Kristusa, čigar podoba je oltar. 3. Da se želja obudi, da bi vse skušnjave sovražnika od vsih daleč bile, zato pa bi brez raztrešenja in bolj goreči bili pri službi božjej.

Kaj je še posebnega pomniti od rabe posvečenih ali žegnanih reči?

Da se jih vedno z velikim spoštovanjem in z vernim zaupanjem poslužimo k temu, za kar jih je cerkev posvetila ali žegnala. Spoštovanje gre takim rečem zato, ker so posvečene od cerkve v imenu Jezusa, in veči del so iz starodavnih časov kerščanstva. 2. Kristian naj nikar ne misli, da ga svete ali žegnane reči že zato posvečujejo, če jih posede, saboj nosi ali rabi; temuč naj si dobro v serce vtisne, da so posvečene reči le sredstvo in pripomoček posvečenja, in da svojo moč skazujejo le takrat, če ima verni resnično voljo, grehu odmreti, z vso močjo se vojskovati zoper sovražnike svojega zveličanja, za Kristusom hoditi in ga posnemati, in tako v svobodo otrok božjih in v nebesa vzet biti.

Nauk za sedmo nedelo po binkuštih.

V uvodu sv. maše nas vabi cerkva, da naj Boga hvalimo, ker pravi: „Ploskajte z rokami vse ljudstva, ukajte mu v radosti! ker Gospod naj vikši je strašen: kralj čez celo zemljo“ (Ps. 46) Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev. O Bog, čigar previdnost je v svojih naredbah negoljfiva, ponižno te prosimo, da odverneš

od nas vse, kar nam škoduje, in vse podeliš, kar nam je koristno; po Jezusu Kristusu i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 6, 19 —23.

Bratje! po človeško govorim, zavoljo slabosti vašega mesa: Kakor ste podali svoje ude služiti nečistosti in krivici v hudobijo, tako podajte tudi zdaj svoje ude služiti pravici v posvečenje. Zakaj kadar ste bili sužnji greha, ste bili prosti pravičnosti. Kakošen sad ste tedaj takrat imeli v tem, česar se zdaj sramujete? Konec tega namreč je smert. Zdaj pa, ko ste prosti od greha, služite pa Bogu, imate svoj sad posvečevanje, konec pa večno življenje. Zakaj plačilo za greh je smert; milost Božja pa je večno življenje u Kristusu Jezusu Gospodu našem.

Razlaganje. Pavel je hotel reči tukej Rimljanom, ki so bili že kerščeni, pa še slabi v dobrem in še preposvetni, da imajo biti v službi božjej, v krotenju svojih strast dosti bolj gorečni; pa ravno zato, ker so še slabi, terja od njih, da naj si ravno toliko prisadevajo zdaj svoje duše posvečevati, kolikor so si poprej prizadevali pogubovati. To je pač pravično, ker nekteri bi gotovo pravično in sveto živeli, če bi za nebesa le tolikajn storili, kolikor delajo za greh in za pekel. Da bi pa spoznali, kako koristno je, svoje ude pravici in posvečenju dati, naj premislijo, kaj so z grehom pridobili. S grehom se ne dobi nič druzega, kakor sramota, kes, in smert, s pobožnim življenjem pa se zadobi gnada božja in večno življenje. — Premišluj večkrat leto, moj Kristian! in ne omadežvaj se z grehi, kteri ti nič druzega ne prinesejo, kakor sramoto, kes in maščevanje božje.

Evangeli svetega Matevža 7, 15 —21.

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencom: Varujte se lažnjivih prerokov, kteri pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi! Po njih sadu jih bote spoznali. Se li bere grozdje iz ternja, ali fige iz osata? Tako rodi vsako dobro drevo dober sad; malopridno drevo pa rodi malopriden sad. Dobro drevo ne more malopridnega sadu roditi; tudi ne malopridno drevo roditi dobrega

sadu. Vsako drevo, ktero ne stori dobrega sadu, bo posekano in v ogenj verženo. Tedaj iz njih sadu jih bote spoznali. Ne vsak, kteri mi pravi: Gospod! pojde v nebeško kraljestvo; ampak kteri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.

Kaj zna pomeniti beseda „lažnjivi preroki“?

1. Pomeni tiste zapelivce, kteri odvračajo nedolžne, priproste duše na mnogotere viže od poti čednosti, in jih na videz krepostni in pošteni zapelujejo u nesramne, hudobne dela. S sladkimi besedami, n pr.: Bog je neskončno dobrotliv, on ne gleda tako ostro na greh, ne terja tolikajn od nas, ker dobro vé, da smo slabi, šebki, če se greši, zamore zopet spokoriti se i. t. d., skušajo priprostim dušam vzeti ves strah božji in sveto sramožlivost, in jih potem v pogublenje pahnuti. Varuj se takih hinjavcov, oni imajo strup modrosa pod svojim jezikom! 2. Pomeni tiste lažnive učitelje in razširjavce krive vere in pomot, kteri s zvitimi besedami pravo vero zaničujejo, vedno od razsvetlenja in svobode govoré, in mnogotere duše z obljubo, da jih hočejo osvoboditi in osrečiti, v dvome in pomote zapletejo in jih ob pravo vero in ob dušni pokoj pripravijo. Nikar ne poslušaj takih ljudi; ne beri pisem in knjig, ki ti jih morebiti dajo, ali pa nesi jih k svojemu gospodu fajmoštru in svetvaj tudi drugim, da naj to storé.

Kako je mogoče spoznati lažnive preroke?

Zapelivce zamoremo spoznati po njih djanju, ker slabo, malopridno drevo zamore le malopridno sadje roditi. Če se tedaj gleda na njih življenje, če se skuša pozvediti, kako se obnašajo, najde se, da imajo skaženo spačeno serce, da so hudobni hinjavci, in se na videz dobro vesti prizadevajo, zato da zamorejo ložej svoj strup širiti. Lažnive učitelje in razširjevce krive vere lahko deloma od tod spoznamo, deloma in posebno pa iz njih namenov, kteri so: ves red na svetu, od Boga vstanovlen, prebernuti, in na mesti njega postaviti neoberzdano mesno sladnost in samovoljo. —

Koga zamore še pomeniti beseda „lažnivi preroki“?

Zamore pomeniti tudi tiste goljufe, kteri obetajo lahkovernim ljudem, da jih hočejo obogatiti in osrečiti, ter jih

tako zapeljejo, da se poslužijo vraž, zvijačnosti, golufije in krivice; posebno pa pomeni tiste hudobneže, kteri ljudstvo šuntajo k skrivnemu ali očitnemu puntu proti duhovskej in deželskej gosposki pod goljfivo obseno svobode in enakosti, občne sreče in neodvisnosti. Oj, ne daj se nikar zapeljati od teh, ki se imenujejo osrečivce ljudstva, ki pa vedno le na svoje lastno korist gledajo, temuč zaupaj v Boga, živi se pošteno, živi po kristiansko, in tako boš pravo svobodo in pravo srečo dosegel tukej in tamkej.

Zakaj pravi Kristus: Vsako drevo, ktero ne stori dobrega sadu, bo posekano in v ogenj verženo?

Kristus hoče s tem reči, da je k pogublenju že zadosti, ako se ni nič dobrega storilo; zato pristavi: Ne vsak, kteri mi pravi: Gospod, Gospod! (kteri se torej na videz, od zunej, z ustmi vede za mojega služabnika, in v djanu in v resnici ni moj služabnik) pojde v nebeško kraljestvo, ampak tisti, kteri spolnuje dolžnosti svojega stanu in z dobrimi deli stori voljo mojega Očeta, in si tadej s pomočjo božjo tako nebesa zasluži. Prizadevaj si torej, moj kristian! v vsem spolniti voljo božjo, in posebno vse svoje vsakdanje opravila in dela z dobrim namenom opravljati, tako boš gotovo dosegel nebeško kraljestvo.

Navk od dobrih del.

Kaj je dobro delo?

Dobro delo je vse, kar je po božjej volji, dobro samo na sebi, in se tudi z dobrim namenom stori, namreč iz ljubezni do Boga in v stanu gnade božje.

Ktere so naj poglavitniše dobre dela?

Naj poglavitniše dobre dela so: molitev, post in almožna, ktere sveto pismo posebno priporoča.[1]) Pod molitvijo pa se zapopadejo bogoslužne dela, pod postom zatajevanja telesne in dušne, in pod almožno vse dela usmilenja.

Kolikere so dela usmilenja?

Dela usmilenja so dvojne, telesne in duhovne.

1) Tob. 12, 8.

Ktere so duhovne dela vsmilenja?

Duhovne dela vsmilenja so tiste, ktere se storé za duš izveličanje, kakor: Grešnike svariti, nevedne podučiti, dvomlivim prav svetovati, žalostne tolažiti, krivico poterpežlivo prenesti, odpustiti radovoljno, in Boga prositi za žive in za mertve.

Ktere so telesne dela vsmilenja?

Telesne dela vsmilenja so tiste, s kterimi se bližnemu na telesu pomaga, kakor so: lačne nasititi, žejne napojiti, nage obleči, popotne sprejeti pod streho, jetnike rešiti, bolnike obiskati, merliče pokopati.

Alj je mogoče se zveličati tudi brez dobrih del?

Brez dobrih del ni mogoče se zveličati, ker Kristus pravi: Vsako drevo, ktero ne stori dobrega sadu, bo posekano in v ogenj verženo. In tisti hlapec v evangeliu, [1]) kteri ni zapravil svojega talenta, temuč ga le ni porabil in ga je v zemljo zakopal, je bil že zavoljo tega v zunajno temo pahnen. Zato se tisti grozno motijo, kteri se nadjajo v nebesa priti, ako le nič hudega ne delajo. Lepo govori proti tej pomoti sveti Krizostom, kjer pravi: Ako bi ti hlapca imel, kteri sicer ni, ne tat, ne požrešnež, ne pijanec, bi pa vedno doma lenáril, nič ne delal, in vse zanemarjal, za kar si ga v službo vzel; alj bi ga ti ne plačal s tepenjem in bi ga iz svoje hiše ne zapodil? Alj ni že to zadosti hudo, če se tega ne stori, kar dolžnost terja? ... Ravno tako je kristian že zadosti hudoben, če sicer nič hudega pa tudi nič dobrega ne stori, in zgubi svoje plačilo; zakaj, nebeško veselje je plačilo za storjeno delo; kdor tedaj ni delal, ne more tudi nobenega plačila pričakovati.

Zdihlej. Ovaruj me, o Gospod! lažnivih prerokov, krivovercov in zapelivcov, in daj mi gnado, da bom po nauku svetega Pavla rodoviten dobrih del. Vnami moje serce, da bom z njimi svojo vero okinčal, tako spolnil voljo nebeškega Očeta in vreden postal nebeškega kraljestva.

---

1) Mat. 25, 25.

Navk za osmo nedelo po binkuštih.

Uvod sv. maše se glasi takole: „Prejeli smo, Bog! tvoje usmilenje v sredi tvojega tempelna. Kakor tvoje ime, o Bog! tako sega tvoja hvala do mej zemlje: polna pravice je tvoja desnica. — Velik je Gospod, in velike hvale vreden v mestu našega Boga, na njegovej svetej gori.“ (Ps. 47.) Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev. Daj nam, Gospod! dobrega duha, vselej misliti, kar je dobro, in storiti, kar je prav; da, kakor ne moremo biti brez tebe, tako tudi popolnoma po tebi — po tvojej svetej volji živeti zamoremo, po Gospodu našem i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov. 8, 12—17.

Bratje! nismo dolžniki mesa, da bi po mesu živeli. Zakaj ako bote po mesu živeli, bote umerli; ako bote pa dela mesa z duhom morili, bote živeli. Ktere koli namreč Duh Božji vodi, ti so otroci Božji. Saj niste prejeli duha sužnosti spet v strah, ampak prejeli ste duha posinovljenih otrok, v kterem kličemo: Aba, Oče! Duh sam namreč daje pričevanje našemu duhu, da smo otroci Božji; ako pa otroci, tudi deleži, deleži Božji, sodeleži pa Kristusovi.

Kteri živijo po mesu?

Po mesu živijo tisti, kteri živijo po hudobnem poželenju in nagibih spačene natore, in doprinašajo dela mesa: nečistost, nesramnost, požrešnost i. t. d. Take ljudi ne vodi Duh božji, ker on ne stanuje v človeku, ki po živinsko živi; [1]) oni niso otroci božji, tudi ne bodo deleži božji, in bodo večno smert storili. Kterega pa vodi Duh božji, kteri z Njim in po Njem svoje meso in njegovo poželenje križa, mu sveti Duh, ki v njem prebiva, otroško zaupanje v Boga vdiha, da kliče: Abba (Oče)! in mu daje pričevanje, da je otrok božji, in delež božji in sodelež Kristusov. — Poprašaj in izprašaj se torej dobro, alj ne živiš morebiti tudi ti po mesu, in prizadevaj si, pokroti mesne in občutne sladnosti z molitvijo, s postom i. t. d., da postaneš otrok božji in delež nebes.

---

1) Mojz. 6, 3.

Zdihlej. Podeli mi moč, Gospod! da ne bom živel po nagibih mesa, temuč da se jim s pomočjo tvojega Duha serčno stavim, in jih zatrem, da ne storim večne smerti.

Evangeli svetega Lukeža 19, 41—47.

Tisti čas je Jezus svojim učencom to priliko govoril: Bil je neki bogat človek, kteri je imel hišnika, in ta je bil obdolžen pred njim, kakor da bi bil zapravljal njegovo premoženje. In ga je poklical, in mu rekel: Kaj, to slišim od tebe? Daj odgovor od svojega hiševanja; zakaj posihmal ne boš mogel več gospodariti. Hišnik pa je sam per sebi rekel: Kaj bom storil, ko mi moj gospod odvzame hiševanje? Kopati ne morem, vbogajme prositi se sramujem. Vem, kaj bom storil, da me, kadar sim odstavljen od hiševanja, vzamejo v svoje hiše. Tedaj je poklical vse dolžnike svojega gospoda, in je rekel pervemu: Koliko si dolžen mojemu gospodu: On pa je rekel: Sto čebrov olja. In mu je rekel: Vzemi svoje pismo, usedi se hitro, in zapiši petdeset. Potlej je rekel drugemu: Ti pa, koliko si dolžen? On pa je rekel: Sto starjev pšenice. In mu reče: Vzemi svoje pismo, in zapiši osemdeset. In gospod je hvalil krivičnega hišnika, da je bil modro storil; zakaj otroci tega sveta so modrejši kakor otroci luči v svojem redu. In jaz vam povem: Delajte si prijatle z krivičnim mamonom, da vas, kadar obnemagate, vzamejo v večne prebivališča.

Kdo je bogati mož in njegov hišnik?

Bogati mož je Gospod Bog, njegov hišnik je človek, kteremu je Bog zaupal svoje blago, to je, mnogo darov telesnih in dušnih, darov natore in gnade, namreč pet občutkov, zdravje, telesne moči, lepoto, ročnost, moč in oblast čez druge, spomin, um, in prosto voljo, vero, vdahnenja in razsvetlenja, čas in priložnost dobrih del, časno premoženje i. t. d. Teh raznoverstnih darov telesa in duše pa nam Bog ne da v vlast, temuč da jih rabimo k njegovej časti, k svojemu lastnemu izveličanju in k izveličanju bližnega; in za tega voljo bo on od nas ostro rajtengo ter-

jal, ako jih neprav porabimo, in se jih poslužimo k grehu, nasladnemu življenju, k zapelanju in zatiranju druzih.

Čemu se je Kristus poslužil te prilike?

Kristus je to priliko povedal, da bi nas spodbodel dela vsmilenja dopernašati, posebno vbogajme dajati in tako vbogim djansko in resnično pomagati.

Kakošne prijatle si moremo z almožno pridobiti?

Ti prijatli so za ubogimi, kakor uči sveti Ambrož, svetniki božji, angeli, in Kristus sam; ker to, kar damo ubogim, damo Kristusu samemu. [1]) In: *„kdor se bližnega usmili, posodi Gospodu na obresti; On mu bo povernul.“* [2]) Roke ubožčeka, govori Peter Krizolog, so Kristusove roke. Po ubožčekovih rokah pošiljamo svoje blago v nebesa, kjer ga bomo po smerti zopet dobili; ker molitev ubozih in svetnikov, ktere si s tem prijatle storimo, bo Boga gotovo primorala, da nam bo dal gnado srečne smerti.

Zakaj hvali Gospod svojega hišnika?

Gospod hvali hišnika zavoljo njegove umnosti in previdnosti, ne pa zavoljo njegove krivičnosti, zato pristavi: Otroci tega sveta so modrejši kakor otroci luči, to je, posvetni ljudje so bolj umetni in bolj skerbni zadobiti kej posvetnega blaga, veselja in časti, kakor pa otroci luči, pobožni ljudje, si nabirati zakladov za nebesa, ker ne skerbé s tako gorečnostjo z dobrimi deli Bogu dopasti.

Zakaj se imenuje bogastvo krivično?

Bogastvo se krivično imenuje, 1. ker se pogostoma s krivico spravlja in hrani, 2. ker nektere ljudi h krivici mika in naganja, in 3. ker se ga večkrat krivično zapravlja in porabi.

Zdihlej. Dodeli mi vender svojo gnado, o moj pravični Bog in sodnik! da se na tem svetu blagá, kterega si mi ti dal, tako poslužim, da si z njim prijatle zadobim, ki me bodo enkrat po mojej smerti v večno veselje sprejeli.

---

1) Mat, 25. 2) Prig. 19, 17.

Od obrekovanja.

„In ta je bil obdolžen, da zapravlja.“ Luk. 16, 1.

Hišnik dnašnega evangelia je po pravici bil obdolžen, da zapravlja; ali, kolikajn ljudi pride po nedolžno ob čast in dobro ime, ker se jih krivo dolži in s hudobnim obrekovanjem stori, da se slabo od njih govori. Oj, koliko hudega naredé obrekovavci na svetu! kako navadna je pregreha obrekovanja, pa kako malo se za njo porajta, in kako težko je, s tem storjeno škodo popraviti!

Kako se godi obrekovanje?

1. Kadar se od svojega bližnega, tudi če je že mertev, en greh, kterega ni imel, razglasuje, alj pa veči dela, kakor je na sebi bil; 2. ako se na skrivnem storjen in še skrit greh alj hudobija bližnega s tem namenom razodene, da se mu škodi, alj pa, kadar se nima dolžnosti, ga razodeti; 3) če se zmišluje in brez uzroka pravi, da ima bližni pri vsem svojem djanju in nehanju hudobne namene, alj če se krivo sodi čez njegovo djanje; 4. če se dobre dela in lastnosti bližnega tajijo ali zmanjšujejo ali se njegove zasluge ne spoznajo; 5. če se o priložnostih, ko bi se imel bližni hvaliti, molči, alj pa le merzlo od njega govori; 6. če se rado posluša okrekovanje in se ga ne brani, kadar je to mogoče, ali če se kdo veseli takega obrekovanja.

Ali je obrekovanje velik greh?

Obrekovanje je velik greh, 1. ker je naravnost ljubezni do bližnega nasprotno, tedaj tudi proti ljubezni do Boga, in zatorej, kakor pravi sveti Ambrož, človeka Bogu in ljudem pristudi; 2. ker se z njim bližnemu vkrade veči blago, kakor je bogastvo, [1]) se ga večkrat pahne v revo in nadloge in v naj veči hudobije; 3. ker se z obrekovanjem satan posnema. Zato pravi sveti Krizostom: „Bežimo pred obrekovanjem, ki je satansk brezden poln njegove zvijačnosti.“ 4. Poslednič je obrekovanje velik greh, ker se težko popravi škoda, ki jo stori, in večkrat je nemogoče jo kedaj popraviti, zakaj, kakor listje, ki se iz žaklja izsuje, veter na vse strani raztrosi in odnese, da se ne more več vkupej spraviti, ravno tako se ne more več obrekovavnih besed preklicati in storiti, da ne škodjejo.

1) Prig. 22, 1.

Kaj je storiti, ako se je kdo obrekoval?

Treba je 1. kakor hitro je mogoče, obrekovanje preklicati, in škodo popraviti, ktera se je tako bližnemu storila na blagu ali na časti; 2. ta greh studiti, ga obžalovati, in s pravo pokoro zopet izbrisati; in ker je silno težko, obrekovanje popraviti, naj se 3. vsakdan moli za tistega, kteremu se je z obrekovanjem škodvalo, in se je za naprej treba varovati, zopet tak greh storiti.

Alj se ne smejo nikoli razodeti pravi pregreški bližnega.

Pravih pregreškov svojega bližnega razodevati samo v razveseljevanje pohajačev, alj samo za to, da se ima kej novega povedati in da se vstreže radovednosti drugih ljudi, ni nikoli pripuščeno, je vselej greh. Vse kej druzega pa je, če se pomote in grehi bližnega, kterih ne moremo z bratovskim posvarjenjem na skrivnem popraviti in poboljšati, starišem ali predstojnikom pové, da se štrafa in spreoberne; ker to ni le samo noben greh, ampak je veliko bolj dolžnost in dobro delo, in proti temu se pregrešijo tisti, kteri molčijo k pregreham bližnega, ker bi vender s takim ovajenjem jih vbranili in veliko žalosti prihranili njemu in njegovim ljudem.

Ali je greh, če se rado posluša obrekovanje.

Tudi to je greh; ker se s tem obrekovavcu priložnost da in nagon, da še bolj in več govori. Zato pravi sveti Bernard: [1]) „Ne denem se razsoditi, kdo več greši, obrekovavec, ali pa, kdor obrekovavca posluša.“ V takih priložnostih je treba konec storiti obrekovavnemu govorjenju, alj pa si prizadevati, tako govorjenje vbraniti, alj pa proč iti: alj če se tudi tega ne more storiti, treba se resnobno zaderžati in temno, in tako pokazati, da se nima nad takim govorjenjem nobenega dopadenja, ker, po besedah svetega Duha, *temni obraz razžene obrekovavne jezike, kakor sever dež odžene.*“ [2]) Ravno to naj se stori pri nečistih pogovorih.

Kako se še drugi obrekujejo?

Posebno ostudno obrekovanje je, če se z ostroumnimi in zasmehovavnimi besedami drugi zaničujejo in zasmehujejo;

1) Lib. 2. de consid. 2) Prig. 25, 23.

še gerši je, če se resnične alj tudi zmišlene pomote in pregreški drugih ljudi okoli nosijo, in tako tisti, kteri mirno med sabo živijo, eden proti druzemu nadraži alj pa tisti še bolj k sovraštvu vnamejo s razodevanjem tega, kar govorijo eden od druzega, kteri živijo v sovraštvu med sabo. Sveti Duh govori: [1]) *„Podpihovavec in dvojezičnik se preklinja, ker med mnogimi, kteri v miru žive, smešnjave napravi.“*

Kaj ima človeka vderžati od obrekovanja?

Da človek tega greha ne stori, naj misli, 1. kako velik je ta greh, 2. kako je težko, ja, nemogoče, škodo z obrekovanjem storjeno zopet popraviti, 3. kako se ta greh štrafuje, ker sveti Pavel očitno pravi, [2]) da obrekovavci ne bodo posedli nebeškega kraljestva, in Salomon piše: *„Nenadoma se prikaže pogin obrekovavca.“* [3])

Zdihlej. Ovaruj me, preljubeznivi Jezus! da me ne oslepi ne sovraštvo ne nevoščlivost, da vkradem z obrekovanjem čast bližnega, in se krivega storim tolikega greha.

Tolažba v obrekovanju.

Če so ti hudobni jeziki tvojo čast vzeli, tolaži se s tem, da je Bog to pripustil k tvojemu ponižanju, zato da se vadiš v poterpežlivosti in se rešiš prevzetnosti in praznega dopadenja nad samim sabo. Oberni svoje oči na svetnike stare in nove zaveze, n. pr. na sramožlivega Jožefa, ki je bil po krivem obdolžen prešestvanja, in v ječo pahnen, [4]) na krotkega Davida, kterega je Semei očitno zasramoval in ga kervoželjnega grozovitneža imenoval; [5]) na sramožlivo Suzano, ktera je bila tudi prešestvanja obdolžena, in k smerti obsojena; [6]) posebno pa glej na Jezusa, glavarja vsih svetnikov, kterega so kot bogokletca, pijanca, požrešneža, s hudičem sprijaznenega, šuntarja ljudstva zasramovali, tožili, in obsodili, in kot naj večega hudodelnika, med dvema razbojnikoma na križ pribili. Pomisli na dalej, da ti to pri Bogu prav nič ne škodi, če tudi vse mogoče hudo od tebe krivo govorijo, in da Bog za čast tistih vselej skerbi, kteri so njemu popolnoma udani; ker,

1) Sir. 28, 15. 2) I. Kor. 6, 10. 3) Prig. 24, 22. 4) I. Mojz. 39. p. 5) 2. Kralj. 16. p. 6) Dan. 13. p.

kdor se časti tistih dotakne, kteri se Boga bojé, se dotakne tako rekoč očesa božjega, [1]) kar gotovo brez kazni ne pusti.

Zdihlej. O naj nedolžniši Jezus! ki si bil tako hudo obrekovan, jaz se udam popolnoma v tvojo božjo voljo, sim pripravlen, kakor ti, vsako zasramovanje in obrekovanje poterpežlivo prenesti, ker z vsem zaupanjem tebi darujem in priporočim svojo čast, in sim prepričan, da jo boš po svojem dopadanju branil in ohranil; in me rešil iz rok mojih sovražnikov.

Nauk za deveto nedelo po binkuštih.

Klici Boga na pomoč zoper vse skušnjave in zmotnjave vidnih in nevidnih sovražnikov, in reci z mašnikom k *uvodu* sv. maše: „Glej! Bog mi stoji na strani, in Gospod varje mojo dušo. Odverni zlo nad moje sovražnike, in v svojej pravici jih zatri, o Gospod, moja bramba! — V svojem imenu reši me, o Bog! in v svojej moči stori mi pravico!“ (Ps. 53.) Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev. Odpri, o Gospod! ušesa svojega usmilenja molitvam teh, ki te prosijo, in da v resnici dosežemo, kar želimo, vodi ti naše prošnje, da samo to požélimo, kar je tebi všeč. Po Gospodu i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 10, 6—13.

Bratje! nikar ne poželimo hudih reči, kakor so jih Judje poželeli. Tudi vi ne bodite malikovavci, kakor njih eni, kakor je pisano: Ljudje so sedli jest in pit, in so vstali igrat. Tudi ne kurbajmo se, kakor so se njih eni kurbali; in jih je padlo en dan tri in dvajset tavžent. Tudi ne skušajmo Kristusa, kakor so ga njih nekteri skušali; in so jih kače pokončale. Tudi ne godernjajte, kakor so njih nekteri godernjali; in so bili pomorjeni od angela morije. Vse to pa se jim je v podobi zgodilo; zapisano je pa v posvarjenje, na ktere je konec sveta prišel. Kdor tedaj meni, da stoji; naj gleda, da ne pade! Skušnjava naj nad vas ne pride druga, ko človeška! Bog pa je zvest, ki vas ne bo pustil skušati bolj, ko uterpite, temuč bo storil, da se bo skušnjava tudi dobro izšla, da jo zmagate.

1) Zah. 13. p.

Ali zamoremo grešiti tudi z željami in s mislimi?

Tudi s željami grešimo in z mislimi, če pregrešne in nepripuščene reči želimo ali radovoljno in z dopadanjem na nje mislimo, akoravno tudi djanja ne storimo; ker Bog ne prepové [1]) samo hudobnega djanja, ampak tudi pregrešne misli in želje, kjer pravi, da nimaš poželeti svojega bližnega žene, blaga i. t. d. Kristus pravi, [2]) da, kdor eno ženo pogleda, in poželi z njo grešiti, je že prešestoval z njo v svojem sercu. Vender pa so pregrešne misli, in domišlovanja še le takrat pregrešne, kadar jih za pregrešne spoznamo, vanje privolimo in v njih več časa ostanemo; če se jim človek pa upira, če jih studi, si zamore z njimi še clo kej pri Bogu zaslužiti. Zavoljo tega nekterikrat Bog pripusti, da so tudi pravični tako skušani.

Kaj se pravi Boga skušati?

Boga skušati se pravi, prederzno terjati znamnje ali dokaz božje vsegamogočnosti, dobrotlivosti, previdnosti, pravice i. t. d. Ta greh se stori 1. če se brez uzroka terja, da bi se verske reči z novimi čudeži razodele ali poterdile; 2. če se kdo sam poda v nevarnost telesno ali dušno s zaupanjem, da ga bo Bog rešil; 3. če se v navadnej bolezni noče vzeti navadnih zdravil in se le na božjo pomoč zanaša.

Ali je velik greh, godernjati zoper Boga?

Kakošen greh je, zoper Boga godernjati, se zamore spoznati iz tega, kako so bili Izraelci štrafani, ki so godernjali: ker brez Koreta, Datana in Abirona, ktere je zemlja požerla, jih je več tavžent v ognju poginulo. In vender niso oni naravnost zoper Boga godernjali, temuč le zoper Mojzesa in Arona, ki sta jim bila od Boga predpostavlena. Iz tega se vidi, da godernjanje zoper duhovsko in deželsko gospojsko, ki je od Boga postavlena, je godernjanje zoper Boga samega, zato je tudi rekel Mojzes Izraelcom: „*Vi ne godernjate zoper naju, ampak zoper Boga*“. [3])

Zdihlej. Očisti, te prosim, Gospod! moje serce od vsih pregrešnih misel in želj. Ne daj, da bi te hotel jaz kedaj skušati, ali da bi godernjal zoper tvoje očetovske naredbe. Ne pripusti tudi, me bolj skušati, ko uterpim,

1) 2 Mojz. 20, 17. 2) Mat. 5, 28. 3) 2 Mojz. 16, 8.

temuč daj mi toliko moči, da vse skušnjave zmagam, in da se mi dobro, k zveličanju moje duše, izidejo.

Evangeli svetega Lukeža 19, 41 — 47.

Tisti čas, ko se je Jezus približal Jeruzalemu, in je mesto ugledal, se je zjokal nad njim, rekoč: Da bi bilo sposnalo tudi ti, in zlasti ta svoj dan, kar je v tvoj mir! Zdaj pa je skrito pred tvojimi očmi. Ker prišli bodo dnevi nad te, in tvoji sovražniki te bodo obdali in stiskali od vsih strani. In bodo v tla pomandrali tebe in tvoje otroke v tebi, in ne bodo pustili v tebi kamna na kamnu, zato ko nisi spoznalo časa svojega obiskanja. In je šel v tempelj, in jih je začel izganjati, kteri so v njem prodajali in kupovali; in jim je rekel: Pisano je: Moja hiša je hiša molitve; vi pa ste jo storili jamo razbojnikov. In je učil vsak dan v tempeljnu.

Zakaj se je Jezus zjokal nad mestom Jerusalem?

Zjokal se je 1 zavoljo nehvaležnosti, slepote in oterpnenja njegovih prebivavcov, ker ga niso spoznali za svojega božjega Odrešenika; 2 zavoljo njegovega bližnega pogina, in 3 ker je pomislil, da je vse njegovo prizadevanje in terplenje pri njih zastonj [1])

Kteri čas je bil čas obiskanja?

Čas obiskanja za Jude je bil čas, ko je Bog enega preroka za drugim k Judom pošiljal, jih in k pokori vabil, ktere so pa oni zasramovali, kamnjali in morili. [2]) Posebno pa bil je čas obiskanja čas Kristusovega učenja, ko je Jezus svoj zveličavni nauk tolikrat v Jeruzalemskem tempelnu pridigal, s čudeži poterjeval in tako dokazoval, da je On Mesia Odrešenik sveta, kterega pa je to terdovratno, nespokorno mesto zaničevalo in overglo.

Čigar podoba je terdovratno in nespokorno mesto Jeruzalem?

Nespokorno in terdovratno mesto Jeruzalem je podoba terdovratnih in nespokornih grešnikov, kteri ne spoznajo

1) Ciril. Beda. 2) Mat. 23, 34.

časa božjeja obiskanja, kakor Jeruzalemci, to je, časa, o kterem jih Bog po pridigarjih, spovednikih, predstojnikih, s znotrajnim vdihvanjem i. t. d. opominja, da naj poboljšajo svoje življenje in skerbé za zveličanje svoje duše; kteri ne poslušajo opominvanja in svoje spreobernenje odlašajo do smerti. Pa na koncu življenja se jim bo godilo, kakor temu hudobnemu mestu: sovražniki, to je, hudobni duhovi bodo obdali nih dušo, jo skušali, nadlegvali in v brezden pogublenja potegnuli. — Oj, pač je nespametno, tako lahkomišleno zapraviti čas milosti, dni izveličanja! Oj, kako bi pogubljeni radi pokoro delali, če bi smeli zopet na ta svet priti; kako marño bi s časom obračali tako, da bi rešili svoje duše! Porabi torej, moj kristian! čas milosti, ki ti ga je Bog odločil; če ta steče in ga nisi dobro porabil, temuč zapravil, bo gorje tebi, ker ti ga ne bo Bog ne za en sam miglej podaljšal.

Ali prikriva Bog hudobnim, kar jim je k zveličanju?

Nikakor! temuč, pravi sveti Gregor, [1]) ko grejo za sladnostmi tega življenja, oni sami ne vidijo nesreč, ktere jim za herbtom sledé; in ker jim misel na prihodnost v sredi posvetnih veselic, ki jih uživajo, nepokoj dela, si oni prizadevajo, ta strašni pogled v prihodnost le daleč od sebe odrinuti, in tako tečejo oni med veseljem z zavezanimi očmi naravnost v večni ogenj. Ne Bog, ampak oni sami si prikrivajo spoznanje tega, kar jim je v mir, in se tako pogubijo.

Zdihlej. O Gospod Jezus! kteri si ze zjokal nad Jeruzalemskim mestom, ker ni zpoznalo časa svojega obiskanja, razsvetli, te prosim, moje serce, da spoznam čas milosti in ga v dobro porabim.

Koristen nauk od odlašanja pokore do smertne ure.

Ali se zamore grešnik zanesti, da se bo spreobernul o smertnej uri?

Nobeden se ne zamore zanesti, da bo konec življenja se spreobernul, ker to se pravi grešiti na božje vsmilenje, in bi bilo greh zoper svetega Duha. Sveti Auguštin [2])

1) Hom. 39. in evang. 2) Serm. 10. de omn. sanct.

pravi: „Bog štrafa navadno take hudobne grešnike, da sami na se pozabijo o smertnej uri, ker so poprej na Boga pozabili, dokler so bili še zdravi.“ In Bog sam [1]) pravi: „*Oni mi herbet obračajo, in ne obraza. Pa, ko jim pride stiska, vpijejo: Vstani in pomagaj nam! Jaz pa jim porečem: Kje so vaši bogovi, ki ste jih si naredili? naj oni vstanejo in vas rešijo ob času vaše stiske!*“ In akoravno imamo tolažbe poln zgled poznega spreobernenja v spokornem razbojniku na križu, je to vender, po besedah svetega Augustina, *en sam* zgled, zato da bi noben grešnik ne obupal: je pa tudi *edin* zgled zato, da se noben grešnik ne prederzne pokore odlašati.

Kaj se ima misliti od tistih, ki se spreobernejo še le o smertnej uri?

Od takih imamo misliti zmirom, kar je bolje, akoravno se po besedah svetega Auguština [2]) ne more za gotovo terditi, da je odpuščanje zadobil, kteri se je kesno spreobernul. Zakaj sveti Hieronim piše, [3]) da izmed tavžent njih, ki so hudobno živeli, se javalne *eden* o smertnej uri v resnici spreoberne in zadobi odpuščanje svojih grehov; in kakor govori sveti Vincenc Fereri, dobra srečna smert človeka, ki je hudobno živel, je veči čudež, kakor obuditi merliča k življenju. Ni treba se temu čuditi, ker je pokora konec življenja navadno le prisilena pokora, zato ker strah pred smertjo in sodbo, ki se naglo bliža, človeka k pokori naganja. Sveti Auguštin pravi: „Ne zapusti on greha, ampak greh zapusti njega, in on bi ne jenjal grešiti, ako bi ne imel jenjati živeti.“ Ali kaj se zamore upati od takega spreobernenja?

Kdaj je treba tedaj pokoro delati?

Pokoro delati je tedaj treba, dokler je človek še pri zdravej pameti in pri moči, ker je, po besedah svetega Auguština, pokora bolnega človeka tudi bolna, in pokora umirajočih tudi umira. [4]) Človeka martrajo ob času bolezni, kakor spričuje skušnja, bolečine bolezni, strah pred smertjo, grizenje vesti, skušnjave hudobnega duha, skerb za svoje ljudi i. t. d., in to ga tako moti, da zamore komej kej jasno misliti, in tedaj ne more misliti na resnično pravo pokoro.

1) Jer. 8, 27. 28. 2) Serm. 36. 3) In ep. de mort. Euseb. 4) Serm. 57. de temp.

Če se nekterim tako silno težko zdi, pokoro delati, dokler so še zdravi, in jim nič ne brani, svojega duha k Bogu povzdignuti, kako se jim bo to še le težko zdelo, kadar bo oslabljena glava in cel život, in jih bodo bolečine mučile! Skusilo se je tudi pri nekterih bolnikih, da potem, ko so ozdraveli, niso prav nič vedili od vsega tega, kar se je med njih boleznijo godilo, in da se vender potlej niso več mogli spomniti, akoravno so se bili med boleznijo spovedali in svete zakramente vmirajočih prejeli! — Če si tedaj storil velik greh, pojdi brez zamude, obžaluj ga iz celega serca, in spovej se ga kakor hitro ti je le mogoče, da se zopet z Bogom spraviš. Ne odlašaj pokore od dneva do dneva, ker tako ti bo pokora vedno težej, tako, da se na zadnje človek ne more spreobernuti brez izvanredne gnade božje; take gnade pa Bog ne skaže tistim, kteri prederzno na božjo milost grešijo.

Nauk za deseto nedelo po binkuštih.

Pri *uvodu* sv. maše hvali Boga, kakor ga cerkev hvali, za pomoč, s katero naj nas proti našim sovražnikom brani: „Ko sim na Gospoda klical, je moj glas vslišal, in me rešil od tistih, kteri so se mi sovražno bližali. On jih je ponižal, kteri je pred vsem časom in bo na vekomej. — Verzi svojo skerb na Gospoda, in on te bo ohranil“. (Ps. 54) O Bog! vsliši mojo molitev in ne zaverzi moje prošnje. Glej na me, in vsliši me“. Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev. O Bog, kteri svojo vsegamogočnost naj bolj s prizanašanjem in z usmilenjem razodevaš; pomnoži čez nas svojo milost, da serčno potečemo za tem, kar si nam obljubil, in deležni postanemo po tebi nebeških darov, po Gospodu našem i. t. d.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 12, 2 — 11.

Bratje! kadar ste bili neverniki, veste, da ste k mutastim malikom hodili, kakor ste bili peljani. Zato vam na znanje dam, da nihče, ki v Duhu Božjem govori, Jezusa ne kolne; in nihče ne more reči Gospod Jesus, drugači, ko v svetem Duhu. Darovi so mnogoteri; Duh pa je eden; in opravila so mnogotere, Bog pa je eden, kteri dela vse v vsih. Slehernemu pa je dano razodenje Duha v prid. Enemu je po Duhu dano govorjenje modrosti, enemu pa

govorjenje učenosti po ravno tistem Duhu, enemu delanje čudežev, enemu prerokvanje, enemu razločenje duhov, enemu mnogoteri jeziki, enemu izlaganje jezikov. Vse to pa dela en ravno tisti Duh, kteri deli slehernemu, kakor hoče.

Razlaganje. Apostel opominja tukej Korinčane, kteri so iz neverstva se k kerščanstvu bili spreobernili, velike gnade, ki so jo od Boga prejeli pri spreobernenju, in jim veli zato Bogu se zahvaliti. Ker v neverstvu so Jezusa kleli, zdaj po od božjega Duha, k spoznanju pripeljani, spoznajo Jezusa za svojega Gospoda in Odrešnika, kterega se zamore spoznati le po razsvetlenju svetega Duha. To pa vse, karkoli so scer od Boga prejeli, je le dar svetega Duha, kteri vse dela v vsih. — Te darove, namreč: Govorjenje modrosti in učenosti, druge vpeljevati v skrivnosti kristianstva in jih podučevati; dar ozdravlenja bolezen, dar čudežev in prerokvanja, razločenja duhov, ali je kteri od duha božjega ali duha sveta, satana in mesa gnan, dar jezikov i. t. d., vse te davove je delil sveti Duh v pervih časih kristianstva vernim, posebno pa predstojnikom cerkve, da se je kerščanska vera zamogla širiti; so se pa vedno bolj umaljivali, kadar je vera se že razširila in vterdila; tisti darovi pa, kteri človeka posvečujejo, ostanejo in bodo vedno v cerkvi božjej ostali.

(Poglej nauk od darov svetega Duha v binkuštno nedelo.)

Evangeli svetega Lukeža 18, 9 — 14.

Tisti čas je Jezus enim, kteri so sami v se zaupali, da so pravični, in so druge zaničevali, to priliko povedal: Dva človeka sta šla v tempelj molit, eden farizej, in eden colnar. Farizej je stal, in je sam per sebi molil: Bog! zahvalim te, da nisim kakor drugi ljudje, razbojniki, krivičniki, prešestniki, ali tudi kakor ta colnar. Se postim dvakrat v tednu; dajem desetino od vsega, kar imam. In colnar je od deleč stal, in še oči ni hotel proti nebu vzdignuti; temuč je terkal na svoje persi, rekoč: Bog! bodi milostliv meni grešniku! Vam povem, ti je šel opravičen v svojo hišo, uni pa ne; ker vsak, kteri se povišuje, bo ponižan: kdor se pa ponižuje, bo povišan.

Kaj nas uči Jezus v priliki od farizeja in od cestninarja?

Jezus nas uči v tej priliki, da némamo ošabno obsoditi in zaničevati nobenega človeka, če se nam tudi hudoben zdi, in nam pokaže, kako lahko se v tej sodbi motimo, kakor se je grozno motil ta farizej, ki je cestninarja zaničeval kot velikega grešnika, kteri je vender pred Bogom bil opravičen zavoljo svoje spokornosti.

Kaj je treba storiti, preden se v cerkev stopi?

Preden človek v cerkev stopi, naj pomisli, da gre v hišo božjo se z Bogom pogovarjat; naj tedaj dobro premisli, kaj bo z Njim govoril, za kaj Ga bo prosil; in da bo vreden uslišan biti, naj se poniža, kakor Abraham; [1]) naj pomisli, da je prah in pepel, in da zavoljo svojih grehov ni vreden se prikazati pred božje obličje, še manj pa z Njim govoriti; ker Bog gleda le na molitev ponižnih, [2]) in jim deli svoje milosti, ošabnim pa zoperstoji. [3])

Ali je bila farizejeva molitev Bogu dopadliva?

Farizejeva molitev ni bila Bogu dopadliva, ker ni bila molitev, temuč le ošabno bahanje, ker je sam sebe hvalil, svoje na videz dobre dela naštel, si jih sebi pripisal, in tako Bogu čast prikratil, pod obseno svetosti svoj napuh zakril, druge pa zaničeval, jih krivo sodil, za tatove, krivičnike, prešestnike imel, tedaj je s tem se še le pregrešil, ne pa Bogu dopadel.

Je bila pa cestninarjeva molitev Bogu dopadliva?

Cestninarjeva molitev pa je bila Bogu dopadliva, ker je bila, akoravno kratka, vender prav pohlevna in spokorna. On ni šel tje naprej, kakor ošabni farizej, temuč je od deleč stal, in s tem pokazal, da se nevrednega šteje, biti vpričo Boga in v občini ljudi; s pobesenimi očmi je tu stal, in s tem skazal, da zavoljo svojih grehov ni vreden, zvojih oči k nebesom povzdignuti, in tako je nam pokazal, kako moramo tudi mi zavoljo svojih grehov se nevredne šteti pred Božje obličje priti. On se spozna grešnika, in terka zavoljo tega na svoje persi, in

1) Mojz. 18, 27. 2) Ps. 101, 18. 3) Jak. 4, 6.

s tem, pravi sveti Auguštin,[1]) je hotel on svoje grehe štrafati, ki jih je storil v svojem sercu. Zato tudi mi med sveto mašo večkrat terkamo na svoje persi, in spoznamo s tem, da smo vbogi grešniki, in da iz serca obžalujemo svoje grehe.

Od napuha in prazne časti.

Iz tega evangelia se imamo posebno učiti, da Bog gleda na ponižne, in je deleč od prevzetnih;[2]) in da ponižuje ošabne, ponižne pa povišuje. Farizej je šel v tempel ves napuhnjen, in, kakor je menil, poln dobrih del; iz tempelna pa je šel prazen vun in od Boga sovražen; cestninar pa pride scer pred Boga kot očiten pa spokorjen in ponižen grešnik, se verne pa opravičen iz tempelna domu. Res boljši je pred Bogom ponižen grešnik, kakor prevzeten pravičnik.

Kdor se hvali s svojimi dobrimi deli, ali jih le za to opravlja, da ljudem dopade, ali da prazno hvalo dobi, zgubi svoje plačilo pri Bogu, ker Kristus pravi:[3]) „Glejte, da svojih dobrih del ne delate pred ljudmi, da bi vas vidili; scer ne bote imeli plačila pri svojem Očetu, kteri je v nebesih".

Da se učimo, prazno hvalo zaničevati, moramo si dobro v serce utisnuti ta nauk, in pri tem premisliti, da se bo častiželjnemu na smertnej postelji ravno tako godilo, kakor tistemu človeku, kteri je dolgo in z velikim trudom popotval po suhem in po morju, da si je zakladov nabral, na zadnje pa ladjelom storil in vse zgubil: ravno tako bo častiželjen, hvale lakomen človek o smertnej uri vidil, da je zgubil vse zasluge svojih dobrih del, ki bi jih imel, ako bi bil samo za božjo čast delal. Da se tega zlega ovaruješ, prizadevaj si vselej, kadar kako delo začneš, v svojem sercu dober namen obuditi, to je, da hočeš to delo k božjej časti začeti in dogotoviti.

Da pa zamoreš napuh, ki je navadno močno skrit, dobro spoznati in se ga skerbno ogíbati, imaš veditì, da je napuh prevelika ljubezen in štimanje samega sebe in prevelika želja, druge zmagati, biti češčen in hvalen. Napihnenec, ošabnež, se tako rekoč v svojih mislih sam čez se povzdiguje, misli torej, da je kej več, kakor je v resnici, in

1) Serm. 8. de verb. Dom. 2) Ps. 137, 6. 6) Mat. 6, 1.

zaničuje druge, kakor je delal farizej, kterega je za tega voljo Bog sovražil; ponižni pa misli od sebe pohlevno in ponižno, se ne povziguje, ne zaničuje nobenega druzega, kakor samega sebe, kakor je storil očitni grešnik, ki je zavoljo tega Bogu tolikajn dopadel. Posnemaj ga, in boš tudi ti milost pri Bogu dosegel.

Zdihlej. O Bog, ki gledaš na molitev ponižnega, ošabne pa zaničuješ in pogubljaš, prosim te iz celega serca, daj mi ponižno serce, da posnemam ponižnost tvojega edinorojenega Sinu, našega Gospoda Jezusa Kristusa in tako vreden postanem, ž njim povikšan biti v nebesih.

Nauk od desetine.

„Jaz dajem desetino od vsega, kar imam.“ Luk. 18, 12.

Kdo je ukazal dajati desetino?

Desetino plačevati je ukazal Bog sam v starej zavezi,[1]) ko je Izraelcom zapovedal, da imajo Levitom (služabnikom altarja) desetino odrajtovati za to, ker opravljajo božjo službo in varujejo svetišče; in v novem testamentu uči sveti Pavel apostel,[2]) da imajo duhovni pravico, terjati, da jim verni dajo potrebni živež, ker pravi,[3]) da to Božja zapoved zapové, in je pravično in se spodobi, da, kdor duhovske darove deli, telesnih darov (živež) od vernih v zameno zadobi. Pervi kristiani so svoje premoženje apostelnom dajali,[4]) in so duhovnikom prostovoljno pomagali; ko se je pa cerkev razširila, in je pogasnula perva gorečnost kristianov, je tudi cerkev zapovedala, da se ima odrajtovati desetina, kakor pričata sveti Ciprian[5]) in sveti Hieronim[6]); in torej se naslanja ta naredba, po kterej se ima destina dajati služabnikom oltarja, na božjo in na cerkveno zapoved. Res da tudi nekteri neduhovniki desetino vlečejo, ali oni so jo večidel od cerkve dobili zavoljo tega, ker so cerkvi zvesto služili, in pri tem tudi dolžnost prevzeli, enokoliko pripomoči k božjej službi, n. pr. k zidanji cerkve i. t. d.

1) 2 Mojz. 22, 29. 4 Mojz. 18. 2) 1 Kor. 9. 3) ibid. v. 11. 4) Ap. dj. 4, 34. 35. 5) Lib. I. ep. 9. 6) Ep. ad Nepot.

Ali je greh goljfovati pri odrajtovanju desetine, ali, kadar se kdo brani desetino plačati?

To je greh, ker 1. je prelomlenje božje, cerkvene in nekdaj tudi deželske postave; 2. ker se krade cerkvi in ubogim, zakaj po volji katoliške cerkve gre en del dohodkov fajmoštrovih cerkvi, en del pa ubogim. Veči del pobožnih zavodov (štifting) je od duhovnikov vstanovlenih; kako pa morejo oni tako koristne zavode ustanovljati za uboge, bolnike, šole i. t. d., če se jim ne da, kar jim gre, ali če se jim dohodkov prikrajša?

Ali je zaslužno, desetino plačevati?

Dobro je in zaslužno, odrajtovati desetino, 1. ker se z tem izpolni volja božja in cerkve; 2. se kaže človek hvaležnega za duhovne dobrote; 3. pomaga s tem odrajtanjem ubogim, cerkvam, in drugim miloserdnim zavodom. S to naměro naj se tadaj vselej dolžna desetina odrajta, in pri tem se lahko tole moli:

O moj Bog! jaz hočem zdaj dolžno desetino odrajtati, da ubogam tebe in tvojo cerkev, da se zahvalim za duhovne dobrote in za obilnost letnih pridelkov, da povikšam tvojo službo in ubogim pomagam. — Blagoslovi mene in celo mojo družino tudi v prihodnje, ovaruj me vsake škode, in daj, da se posvetnega blaga tako poslužim, da ne zgubim nebeških darov. Amen.

Nauk za ednajsto nedelo po binkuštih.

Pri *uvodu* svete maše prosi z mašnikom vred za bratovsko spravo in za pomoč in brambo zoper vídne in nevidne sovražnike: „Bog, ki prebivaš v svojem svetišču, in storiš, da ljudje spravno vkupej živé: daj svojemu ljudstvu mogočnost in moč zoper vse njegove sovražnike. (Ps. 67) Bog! vstani, da se raztresejo tvoji sovražniki, in da pred tvojim obličjem bežijo, kteri te sovražijo. Čast bodi i. t. d.

Cerkvena motitev. Vsegamogočni večni Bog! kteri v svojej preobilnej milosti prosivcom vselej več daš, kakor si zaslužijo in želijo; izlij čez nas svoje usmilenje, da nam podeliš, kar si naša molitev komej upati zamore, po Gospodu našem i. t. d.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 15, 1 — 10.

Bratje! opomnim vas evangelija, kterega sim vam oznanil, kterega ste tudi sprejeli, v kterem ste tudi stanovitni, v kterem bote tudi zveličani, ako ga tako deržite, kakor sim vam oznanoval, če le niste zastonj verovali. Zakaj učil sim vas sosebno, kar sim tudi prejel: da je Kristus za naše grehe umerl po pismih; in da je bil pokopan, in da je tretji dan vstal po pismih; in da se je Kefu prikazal, in potem enajsterim; potlej se je prikazal več ko pet sto bratom vsim kmalo, zmed kterih je še zdaj veliko živih, eni pa so zaspali. Potlej se je prikazal Jakobu, potlej vsim aposteljnom. Poslednjič pa se je prikazal tudi meni, kakor negodniku. Zakaj jaz sim nar manjši aposteljnov, in nisim vreden apostelj imenovan biti, ker sim preganjal cerkev Božjo. Po milosti Božji pa sim to, kar sim, in njegova milost v meni ni bila prazna.

Nauki. 1. Sveti Pavel svari Korinčane pred tistimi, kteri so tajili Kristusovo vstajenje in umerlih vernih, ter jih opominja, terdno ostati v veri, ktero so od njega sprijeli, in po tej veri tudi živeti. — Uči se iz tega tudi ti, o kristian! posebno v teh naših časih, ko se prava vera v Jezusa in njegovo cerkev povsod, bi djal, stiska, zaničuje, zasramuje, taji, da ostaneš stanoviten v samozveličavnej kotoliškej veri, ki je ravno tista, kakor jo je učil sveti Pavel. 2. Sveti Pavel daja tudi v tem berilu Korinčanom in nam lep izgled ponižnosti, ker se zavoljo grehov, ki jih je pred svojim spreobernenjem storil, negodnika in naj manjšega apostelnov imenuje, kteri ni vreden, apostel imenovan biti, akoravno je tolikanj se trudil v službi Jezusovej. Zraven tega spozna, da vse, kar je, je le skozi božjo gnado. — Tako dela v resnici ponižen človek: on ne vidi na sebi druzega, kakor slabosti, pomankanje, in grehe, zavoljo kterih on sam sebe zaničuje in želi, da bi ga drugi zaničevali; vse dobro pa, ki je na njem ali ki ga dela, pripisuje samo Bogu in daje le njemu vso čast in hvalo. Prizadevaj si tudi, moj kristian! za tako ponižnost; ker ti imaš več uzrokov, kakor sveti Pavel, se ponižati zavoljo grehov, ki si jih storil po kerstu, ker se nisi poslužil božjih gnad in ker si nemarno in nezaslužno do sedaj živel!

Zdihlej. O naj ponižniši Jezus! izženi vun iz mene duha napuha in dodeli mi tolikajn potrebno ponižnost. Daj,

da spoznam, da sam iz sebe nič ne premorem; da, če kej dobrega na sebi imam ali storim, mi to le od tebe pride, ker ti sam delaš v meni, da hočem, kar je dobro, in ga tudi spolnim.

Evangeli svetega Marka 7, 31 — 37.

Tisti čas je Jezus šel iz krajev Tira, in je skoz Sidon prišel k Galilejskemu morju, sred krajev Desetomestja. In mu pripeljejo gluhega in mutastega, in ga prosijo, da naj položi roko nanj. In ga je vzel zmed množice na stran, in je vtaknul svoje perste v njegove ušesa, ter je pljunul, in se dotaknul njegovega jezika, in je pogledal v nebo in zdihnul, in mu reče: Efeta! to je, odpri se. In kar odperle so se mu ušesa in razvezala se je vez njegovega jezika, in je prav govoril. In jim je zapovedal, da naj nikomur ne pravijo. Pa bolj ko jim je prepovedal, bolj so oznanovali. In so se še bolj čudili, rekoč: Vse je prav storil; gluhim je dal slišati, in mutastim govoriti.

Ktere zamoremo zastopiti pod gluhim in mutastim človekom?

Tiste, kteri nočejo nič ne slišati ne govoriti od besede božje in od reči, ki se tikajo duš izveličanja.

Zakaj je Kristus gluhega in mutastega vzel na stran?

Kristus je to storil v naše podučenje, da, kdor se hoče spreoberniti in pobožno živeti, se mora, kar je le mogoče, ogibati posvetnega hrupa in nevarnih tovaršij, in mora samoto ljubiti: ker Bog govori k sercu v samoti. [1])

Zakaj je Kristus prepovedal, da naj se nikomur ta čudež ne pové?

Zato da se učimo, se ogibati človeške hvale, ktera je vselej prazna in premenliva.

1) Ose. 2, 14.

Kaj se učimo od ljudi, kteri so gluhega in mutastega k Jezusu pripeljali, in so zoper Jezusovo zapoved čudež razglasili?

Učiti se imamo od teh ljudi, da je treba bližnemu ljubeznivo pomagati, kadar je v potrebi in bolen, in da nimamo opustiti, božjih dobrotnih del hvaliti in oznanovati; zakaj Bog jih zato dela, da se njegova vsegamogočnost in dobrota spozna in hvali.

Zdihlej. O Gospod Jezus! kteri si na tem svetu bolne in nemočne ozdravljal, odpri moje ušesa, da bom tvojo voljo poslušal, in odvezi moj jezik, da bom tvoje dela hvalil in rasglašal. Odverni od mene, naj dobrotlivši Jezus! poželenje, prazne človeške hvale, da zavoljo nje svojih dobrih del ne razglasim in tako plačila zgubim pri nebeškem Očetu. [1])

Nauk od obredov.

Kaj so obredi (ceremonije)?

Obredi so neke svete navade in obnašanja, naredjene k službi in časti božjej, k povišanju pobožnosti in pobolšanju človeka, ki so s tem, kar se znotrej v človeku godi, v zvezi in tisto tudi od zunej kažejo.

Zakaj se poslužujemo pri službi božjej takih obredov?

1. Zato da Bogu služimo ne samo s dušo ampak tudi s telesom, ne samo s znotrajno ampak tudi s zunajno pobožnostjo. 2. Da se pri službi božjej tako lahko ne rastresemo, z večjo pobožnostjo molimo, in tako drugim lep zgled damo, 3. da nas te zunajne stvari povzdignejo, premišlovati znotrajnih in božjih reči. [2])

Ali se obredi vpirajo tudi na sveto pismo?

Obredi se naslanjajo tudi na sveto pismo; tako je Kristus, kakor beremo dans v evangeliu od gluhega in mutastega, mu svoje perste vtaknul v njegove ušesa, ter je pljunul, in se dotaknul njegovega jezika, in je pogledal v nebo, da je s temi znamnji pokazal, *kaj se ima od znotrej zgoditi na tem gluhomutcu in na vsakem človeku, namreč,*

1) Mat. 6, 1. 3) Trid. sess. 22.

da imajo radi poslušati božjo besedo, njegovo hvalo oznanovati, in samo iz nebes pomoč pričakovati. Tako je tudi o drugih priložnostih se obnašal, ko je kruh in ribe žegnal, [1]) ko je oči sleporojenega z blatom pomazal, [2]) ko je klečé molil, [3]) ko je na svoj obraz padel im molil, [4]) ko je dihnul v svoje učence in jim tako svetega Duha podelil, [5]) in ko jih je pri svojem vnebohodu s povzdignenimi rokami blagoslovil. [6]) Tako so bili tudi Judom v starej zavesi od Boga mnogoverstni obredi predpisani, kteri veči del v novej zavezi več ne veljajo, nekteri so pa vender še pri nas in z drugimi pomnoženi. Če tedaj nasprotniki cerkve terdijo, da so suvišni obredi in nepotrebni, ker je Kristus sam Judom oponašal njih z obredi preobloženo službo božjo, in rekel, da se ima Bog v duhu in v resnici moliti, se mora na to odgovoriti, da, ker se je Jezus sam nekterih obredov poslužil, ni on grajal obredov, temuč Jude, kteri so z naj večjo skerbjo natanjko vse obrede spolnovali, si pa pri tem niso prizadevali, ponižni biti, in niso nič marali, če so tudi svojega bližnega zatirali in oropali. Zato pravi Kristus, da je treba Boga moliti v duhu in v resnici, to je, v znotrajnem sercu, in ne samo v zunajnem na videz. — Ne daj se tedaj zmotiti ne z sasmehovanjem in zaničevanjem neprijatlov cerkve, temuč prizadevaj si spoznati pomen tistega obreda in pa v serce vtisnuti, da zamoreš po tem se ložej k pobožnosti vnemati, Boga poveličevati in bližnemu dober zgled dajati.

Kako se greši s jezikom?

Ni ga nevarnišega in škodlivšega uda na našem telesu kakor je jezik. Sveti Jakob [7]) pravi: „*Jezik je majhen ud, pa veliko stori, in on je med udmi tak, da omadežuje cel život, naše telo k divjim strastim vname, in če je peklu pokoren, ga satan viža.*“ *Z jezikom*, pravi na dalej, *hvalimo Boga in Očeta, in z njim preklinjamo človeka, ki je stvarjen po božjej podobi. Iz ravno tistih ust pride hvala in kletvina.*“ Pa tudi se težko najde ena dežela, eno mesto ja ena hiša, kjer bi hudobni jeziki ne napravljali razdira in krega, nesprave in sovraštva, ljubosumnosti in obrekovanja,

1) Mat. 15, 36. 2) Jan. 9, 6. 3) Luk. 22, 41. 4) Mat. 26, 39 5) Jan. 20, 22, 6) Luk. 24, 50. 7) Jak. 3, 5 — 12.

zapeljevanja in nečistosti. Hudoben jezik kolne Boga in njegove svetnike, preobrača in presekuje božjo besedo, napravlja krivovere in razkolništva, dela ljudi nezmerne, nesramne, nevošlive in sovražne i. t. d. Z eno besedo: jezik je po apostelnovih besedah ogenj, svet poln krivice. Kačji jezik je zapeljal naše perve stariše, in je prinesel na svet revo in smert. [1]) Judežev jezik je Jezusa izdal. [2]) — In kaj je tolikrat vojsko napravilo med vladarji, punte med ljudstvi i. t. d., kakor jezik častiželjnih, nepokojnih ljudi, kteri v vojski in puntu svojo srečo iščejo. Koliko njih se je pa tudi s svojim neoberzdanim jezikom v naj večjo nesrečo pogreznulo! — Kako je pa mogoče se ovarovati pred tem tako nevarnim domačim sovražnikom? Ne drugače kakor da je človek, po svetu svetega Jakoba, [3]) počasen v govorjenju, to je, da se malo, pa pametno in dobro premišleno govori. Na ta način se človek ne bo pregrešil z nobeno besedo, in bo popoln. [4]) Ker se pa to ne more zgoditi brez posebne gnade božje, moramo, kakor svetuje sveti Auguštin, Boga za to gnado prositi, kar se zamore storiti s tem le

zdihlejem: Gospod! postavi eno stražo pred moje usta, in duri na moje ustnice, da se ž njimi ne pregrešim, in da me moj jezik ne pogubi. [5])

Nauk za dvanajsto nedelo po binkuštih.

Uvod dnašne svete maše je molitev duše, ktera Boga za pomoč prosi zoper svoje sovražnike: „Bog! naj ti bo mar, da mi pomagaš: Gospod! hiti mi pomagat. Sramujejo naj se in sram naj jih bo, kteri mi hočejo življenje vzeti. Nazaj naj pobegnejo in sram naj jih bo, kteri mi hočejo škodovati“ (Ps. 69.) Čast i. t, d.

Cerkvena molitev. Vsegamogočni, milostivi Bog! čigar gnada stori, da ti tvoji verni vredno in dopadlivo služijo, dodeli nam milostivo, da brez napotleja po tem hrepenimo, kar si nam obljubil, po Gospodu našem i. t. d.

---

1) 1 Mojz. 3. 2) Mat. 26, 47. 3) Jak. 1, 19. 4) ibid. 3, 2. 5) Ps. 140, 3.

Berilo iz 2. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 3, 4 — 9.

Bratje! takošno zaupanje imamo po Kristusu v Boga, ne kakor da bi premogli iz sebe kaj misliti, kakor iz sebe, ampak naša premožnost je iz Boga, kteri nas je tudi storil pripravne služabnike nove zaveze, ne po čerki, ampak po duhu. Čerka namreč umori, duh pa oživlja. Ako je tedaj služba smerti, s čerkami v kamne vdolbena, v časti bila, tako da Izraelovi otroci niso mogli pogledati v Mojzesov obraz zavoljo svetlobe njegovega obličja, ktera mine; kako ne bo veliko bolj služba duha v časti? Zakaj ako je služba pogublenja v časti, je služba pravice v veliko obilnišej časti.

Razlaganje. Sveti Paul govori v poglavji, iz katerega je to branje vzeto, od spreobernitve Korinčanov, katero ni on z lastno, temuč s božjo pomočjo dopernesel; od Boga je bil izbran služabnik nove zaveze in učenik prave vere Kristusove, katera človeka skoz darove sv. duha od smerti greha zbudi, z Bogom spravi, in tako v novem življenju Bogu dopadljivega stori. Vera stare zaveze pa, ki je več obredov in manj postav imela, ni spreobernila človeka v novo življenje, temuč ga temveč umorila, t. j. ker je tistim, kteri postavo prelomijo, s smertjo žugala, in človeka od greha odrešiti in z Bogom spraviti ni mogla, in je tako revnega v večno smert pasti pustila. To pravo vero Kristusovo, ki ne obstoji v golej čerki, ampak ki je vsa svetim duhom napolnjena in človeka oživi, ga pravičnega stori in posveti, je on oznanoval, in ako je Mojzesov poklic, čeravno je on morivno vero stare zaveze oznanoval, od Boga tako poveličan bil, da se je svetilo njegovo obličje, ko se je bil vernul iz gore Sinaj, ker mu je bil Bog postavo izročil, kolikor bolj mora poklic služabnika prave vere Kristusove časten in poveličan biti. Uči se iz tega pridigarsko službo častiti, in ponižen biti, kakor Paul, ki je na Boga zaupal ne na se, ne sebi, temuč njemu vso čast dal.

Evangeli svetega Lukeža 10, 23 — 37.

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencom: Srečne oči, ktere vidijo, kar vi vidite. Ker povem vam, da veliko prerokov in kraljev je hotlo viditi, kar vi vidite, in niso vidili; in slišati, kar vi slišite, in niso slišali. In glej! neki učenik postave je vstal, kteri ga skuša in reče: Učenik! kaj naj

storim, da bom večno življenje zadobil? On pa mu je rekel: Kaj je v postavi pisano? Kako bereš? On je odgovoril in rekel: Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse svoje moči, in iz vse svoje misli; in svojega bližnjega, kakor sam sebe. In mu je rekel; Prav si odgovoril, to stori, in boš živel! On pa je hotel sam sebe pravičnega delati, in je rekel Jezusu: In kdo je moj bližnji? Jezus pa je odgovoril in rekel: Neki človek je šel od Jeruzalema doli v Jeriho, in je padel med razbojnike, kteri so ga tudi obropali, in z ranami obdali, ter so šli in ga pustili na pol mertvega. Primerilo se je pa, da je neki duhoven šel po tistem potu; in ga je vidil, in je memo šel. Ravno tako je tudi levit, ko je prišel na to mesto, in ga vidil, memo šel. Neki popoten Samarijan pa je prišel do njega, in ko ga je vidil, se mu je v serce smilil. In je pristopil in mu obezal rane, in je vlil v nje olja in vina, in ga je posadil na svoje živinče, ter ga peljal v gostivnico, in ga oskerbel. In drugi dan je vzel dva denarja, in jih je dal gostivniku, in je rekel: Skerbi za-nj, in kolikor več izdaš, ti bom jaz nazaj gredé povernul. Kteri teh dveh se ti zdi, da je bil bližnji tistemu, ki je padel med razbojnike? On pa je rekel: Tisti, kteri mu je usmiljenje storil. In Jezus mu reče: Pojdi, in tudi ti tako stori.

Zakaj imenuje Kristus svoje učence zveličane?

Ker jim je bilo dano njegov dohod doživeti, njega viditi in njegove nauke slišati. Akoravno nismo mi tako srečni, Jezusa viditi in slišati, smo vender ravno tako zveličani, kakor apostelni; Kristus tiste zveličane imenuje, ki ne vidijo in vender verujejo. [1])

Kaj je zraven vere k zveličanju nar bolj potrebno?

Da Boga in bližnega ljubimo, ker je v teh dveh zapovedih cela postava zapopadena. [2])

Kdo je naš bližni?

Vsak človek, naj bo ptuj ali domač, vbog ali bogat, naše vere ali druge; ker Samarijan ni dolgo vpraševal nesre-

1) Jan. 20, 29. 2) Mat. 22, 40.

čnega popotnika: kdo, in od kod je? — temuč ga je brez vprašanja za bližnega spoznal, mu hitro pomagal in se mu tako bližnega skazal.

Kako je treba bližnega ljubiti?

Kristjan mora bližnega ljubiti, kakor sam sebe t. j. mu mora vse dobro vošiti, želeti in v sili tudi skazati, kar si sam želi, in temu nasprot mu ne sme nič želeti, vošiti in storiti, kar si sam ne želi. Tako je Samarijan svojega bližnega ljubil in v tej čednosti duhovnika in levita močno prekosil.

Kako se mora ljubezen do bližnega posebno spolnovati?

Skos dušne in telesne dela milosti. Zraven tega se moramo pa:

1. veseliti čez dušne in telesne dobrote, ktere je Bog bližnemu skazal, čez njegovo nesrečo pa se žaliti in ga po izgledu sv. Paula [1]) pomilovati.
2. Pomankanje in slabosti bližnega preterpeti, kakor nas sv. Paul opominja, rekoč: „Eden drugega butaro nosite, in tako bote Kristusovo postavo dopolnili.“

Zakaj imamo bližnega ljubiti?

Mi imamo zato bližnega ljubiti, ker Bog zapove; zraven te zapovedi nas primorajo tudi drugi vzroki: 1 mi vsi smo bratje in sestre ne samo po Adamu temuč v gnadi Kristusovej, in mi bi se morali pred živali sramovati, ki svojo podobo ljubijo, ako bi nas v ljubezni presegle. 2. Vsi naši bližniki so Božja podoba, odrešeni z drago kervjo Jezusovo, deležni te kervi in posinovleni in poklicani za nebesa, kakor mi. 3. K tej ljubezni nas ima Kristusov izgled primorati, kateri nas je ljubil, ko smo še njegovi sovražniki bili [2]) in je za nas vmerl. Ali pa moremo njegovi učenci biti, ako ga ne nasledujemo, in ljubezni nimamo; ljubezen je ja znamnje, da smo učenci Jezusovi [3]) 4. Zadnič nas mora primorati misel, da je ljubezen do bližnega potrebna, ker brez te se ne more človek zveličati. „Kdor ne ljubi bližnega, pravi sveti Janez, ostane v smerti, [4]) in kdor ne

3) I. Kor. 1, 4. 2) Rim. 5, 10. 3) Jan. 13, 35. 4) I. Jan. 3, 14.

ljubi bližnega, ne ljubi tudi Boga, [1]) ker nar večjo zapoved Božjo prelomi in postave ne dopolni. [2])

Kaj je potreba, da je ljubezen do bližnega zasluljiva?

Da meri na Boga t. j. da bližnega samo zavolj Boga ljubimo, ker to namreč Bog zapove in ker mu je to dopadljivo. Bližnega iz naravskega nagnenja, iz samoprida, ali morebiti iz drugega še bolj sramotnega uzroka ljubiti in mu dobro storiti, je samo naravska, živinska in ajdovska ljubezen, ker tudi ajdi tiste pozdravljajo in ljubijo, kateri jih ljubijo in pozdravljajo. [3])

Zdihlej. O moj Bog, miloserčni Oče, dodeli mi blagodarno in vsmileno serce, ktero me bo vselej naganjalo, svojemu bližnemu zavolj tebe dobro storiti, siromakom pomagati, žalostne tolažiti, nevedne podučevati, zatiranim priskočiti, vboge krepčati, da tudi jaz od tvoje milosti to zaslužim.

Kaj pomeni prilika današnega evangelja po duhovsko?

Kakor cerkveni učeniki razlagajo, se ima pod človekom, ki je med razbojnike padel, naš pervi oče Adam in celo človeštvo zapopasti, ktere je Adamova nepokorščina v oblast hudiča in njegovih angeljev spravila. Ti so mu pervo pravičnost in nedolžnost in gnado božjo slekli, in verh tega še s slabim poželenjem na vsih duševnih močih ranili in oslabili. Duhovnik in levit, ktera staro postavo pomenita, nista ne hotla ne mogla tej nesreči pomagati: Kristus pa, pravi Samarijan ali pomočnik, je pomagal ranjenemu človeku, ker je olje svoje gnade in vino svoje kervi v dušne rane človeka vlival in ozdravil, njega po sv. kerstu v svojo sv. cerkev pripeljal in tukaj duhovnim izročil, da naj za njega dalej skerbé in mu strežejo. Zahvali Kristusa, miloserčnega Samarijana za veliko ljubezen in skerb, ki je jo za te imel, in prizadevaj si, da storiš dobrega kolikor moreš in se tako zveličaš.

Nauk od zakramenta sv. poslednjega olja.

In je v njegove rane olja in vina vlil. Luk. 10, 34.

Samarijanovo ravnanje s smertno ranjenim človekom se more za podobo zakramenta sv. poslednjega olja imeti, v

1) I. Jan. 4, 20. 2) Rim. 5, 10. 3) Mat. 5, 46.

katerem Kristus, pravi Samarijan, bolniku skoz sv. olje in mašnikovo molitev svojo gnado za ozdravlenje duše in večkrat tudi telesa podeli.

Je poslednje olje zakrament?

Da; zakaj sv. poslednje olje po zvunajnem od Kristusa postavlenem zmanju bolniku gnado Božjo deli.

Je Jezus ta zakrament resnično postavil?

Zveličar naš ga je postavil; ker se zdi, kakor rimski katekizem piše, [1]) da je on to mazilo v mislih imel, kadar je dva in dva svojih učencov pred svojim obličjem poslal; sv. evangelj takole pravi: [2]) In oni so vunkaj šli, in so pridigovali, da bi pokoro delali. In so veliko hudičev izgnali, in veliko bolnikov z oljem pomazali in ozdravili. Moramo verjeti, da niso apostelni sv. poslednjega olja iznajdli, ampak da ga je Gospod zapovedal. To poterdi Tridentinski cerkveni sbor, [3]) rekoč: Sveto olje bolnikov je bilo postavljeno resnično za zakrament nove zaveze, pri sv. Marku naznanjeno, od apostelna Jakoba pa, brata (sorojaka) Gospoda, vernim priporočeno in oznanjeno (z besedami) [4]): „zboli kdo izmed vas, naj pokliče cerkvene mašnike, oni naj molijo nad njim, in naj ga pomazilijo z oljem v imenu Gospodovem; in verna molitev bo bolniku pomagala, in Gospod bo dal, da mu bo boljše, in ako je v grehih, mu bodo odpuščeni.“ Sv Jakob bi ne bil mogel tega reči, ako bi mu postavljenje in zapoved Kristusova bila neznana bila; ravno to tudi apostolsko izročilo priča.

Ktero je zvunajno znamjne pri tem zakramentu?

Mazilo s svetim oljem, ktero blagoslovijo škof na veliki četertek, in mašnikova molitev.

Ktere gnade dodeli ti zakrament bolniku?

Posledno olje dodeli: 1. Pomnoženje posvečujoče gnade božje. 2. Odpuščanje malih, ino tudi tistih smertnih grehov, katerih se bolnik alj iz nedolžne pozablivosti alj pa iz nezmožnosti ni spovedal. 3. Rešenje od hudih nastopkov greha, ino njegovih ostankov. 4. Moč, se nalezovanju ino skušnjavam hudiča vstavlati. 5. Pomoč zoper

1) Praš 2. c. 6 §. 8. 2) Mark. 6, 12. 3) Sej 14. c. 1. 4) Jak. 5, 14.

preveliki strah zavoljo bližne smerti ino sodbe. 6. Večkrat tudi telesno zdravje, ako je duši k zveličanju.

Zakaj se ti zakrament poslednje olje imenuje?

Ker se izmed vsih svetih mazil, ktere je Jezus Kristus postavil, nar zadnje deli. Ali ker se nar zadnje deli, ne umerje zavoljo tega bolnik, kakor nekteri mislijo, temveč včasi zdravje zadobi, če je za zveličanje duše.

Kaj dela mašnik, kader v hišo bolnika stopi?

On voši hiši mir in blagor, in prosi Boga, naj pošle svetega angelja, da bi prebivavce varoval, naj od njih vse skušnjave odverne in bolnika potolaži, krepča in ozdravi.

Zakaj pokropi mašnik bolnika s žegnano vodo?

Bolnika opomniti s solzami pokore svojo dušo oprati in od Boga odpuščanje svojih grehov sprositi, da bi zoper njega skušnjave hudiča nič ne zamogle.

Zakaj se molijo litanije vsih svetnikov?

Da bi Bog na priprošnjo vsih svetnikov in svetnic vse, kar mu je za telo in za dušo koristno, dodelil. Zatega-voljo naj vsi pričujoči in tudi bolnik z mašnikom pobožno molijo.

Kaj prosi mašnik, kader svoje roke bolniku na glavo položi?

Mašnik prosi, da bi Bog skoz položenje rok in na prošnjo vsih svetnikov moč hudiča, ki na smertno uro bolnika nar bolj skuša, vničiti in potreti hotel.

Kaj pravi mašnik, kader bolnika s svetim oljem mazili?

Mašnik prosi Boga, da bi bolniku skoz mazilo in njegovo milost vse grehe odpustiti hotel, ki jih je s peterimi počutki storil. Pri tem delu naj bolnik s ponižnim in zgrevanim sercom Boga za odpuščanje grehov prosi, ktere je s počutki svojega telesa dopernesel.

Zakaj kaže mašnik podobo Jezusovo bolniku in mu jo da kušniti?

Ga opomniti, da mora vse terplenje poterpežljivo prinesti, kakor Jezus, da naj v neskončno zasluženje Jezusovo terdno zaupa, in da ima iz ljubezni do Jezusa pripravljen biti, terpeti in umreti. Zatorej se ima podoba Jezusova bolniku večkrat pokazati in kušniti dati.

Kaj ima bolnik storiti, kader so mašnik vse opravili?

Bolnik ima iz cele moči Boga za prejete dobrote zahvaliti, se ranam in za nas prelitej kervi Jezusovej priporočiti in mirno premišljevati smert in večnost.

Kako dobra in vsmiljena se naša sv. kat. cerkev skazuje, da svojim vernim bolnikom na bolnej posteli tako lepo streže! Kakor skerbljiva mati je človeka skoz sveti kerst na svoje naročje vzela, in ga v svetej birmi s potrebnim orožjem proti grehu, krivoveri in neveri oskerbela, skoz sveto pokoro pa od madežev greha očistila in slabotnega s kruhom življenja okrepčala in za brumno življenje, in obranila, da več v greh ne pade, in zdaj na zadnjo uro, na smertnej postelji ne zapusti revnega človeka, temuč mu ljubeznivo vso skerb skaže. Na zadnjo uro, kader prijatli, sorojaki in celo stariši bolnika zapustijo, katerega neznana večnost in strašna ostra sodba čaka, katerega v svojo oblast dobiti skušnjavec na vso moč si prizadeva, v tih silah in nevarnostih se sveta mati katolška cerkev bliža. Enak angelju pride mašnik, njeni služabnik, k postelji vmirajočega, mu v terplenju pomagat, boječega z Gospodovo besedo tolažit, omadežanega očistit, z Bogom spravit po svetej pokori, slabotnega krepčat in redit s kruhom življenja, in mu v boju moč delit skoz sveto olje, in tako njegovo dušo z vsimi pripomočki in gnadami, ki jih je Jezus zadobil in svojej cerkvi izročil, oskerbljeno pred obličje večnega sodnika spremlja, da bi tam zavoljo njegovega svetega imena milost zadobila.

Kristjan! ako to premisliš, ali se ne boš srečnega štel, da si v tej cerkvi? ali ne boš iz celega serca Boga za to dobroto zahvalil, in terdno sklenil, njej zvesto služiti, v kterej se sicer dobro ne živi, kakor v krivoveri, ali dobro vmerje?!!

Nauk za trinajsto nedeljo po binkuštih.

Moli dans s cerkvijo pri začetku sv. maše za pomoč proti njenim sovražnikom: „Ozri se na tvojo zavezo, in ne pozabi na duše tvojih vbogih za vselej. Vzdigni se o Bog! razsodi tvojo reč: ne pozabi na besede tistih, ki te iščejo.[1]) O Bog! zakaj si nas celo zavergel: zakaj se je tvoja jeza čez ovce tvoje paše vnela? Čast bodi i. t. d.

Molitev cerkvena. Vsegamogočni, večni Bog! daj nam rast u veri, upanji ino ljubezni; ino da zaslužimo doseči, kar obètaš, stôri, da ljubimo, kar zapoveduješ. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Galačanov 3, 16 — 22.

Bratje! Abrahamu in njegovemu zarodu so bile obljube storjene. (Pismo) ne reče: In zarodom, kakor da bi jih več bilo, ampak kakor le enemu: In zarodu tvojemu, kteri je Kristus. To pa rečem: Od Boga poterjena zaveza s postavo, ktera je štiri sto in trideset let potlej dana, ni overžena, da bi obljuba nič ne veljala. Zakaj ako je iz postave delež, tedaj ni iz obljube; Abrahamu pa ga je Bog po obljubi dal. Čemu tedaj postava? Zavoljo prelomljenja je postavlena, dokler bi ne prišel zarod, kteremu je bil (Bog) obljubil in je bila po angelih sredniku zročena. Srednik pa ni enega, Bog je eden. Je li tedaj postava zoper obljube Božje? To ne! Zakaj ko bi bila postava dana, ktera bi mogla oživljati, bi bila pravičnost res iz postave. Pa pismo je vse pod greh zaklenulo, da bi bila obljuba iz vere Jezusove vernim dana.

Razlaganje. Sv. Paul hoče v tem listu na Galačane, kteri so skoz krivo vero zapeljani preveč judovsko postavo deržali, pokazati, da je ta nezadostna in nepotrebna, in jim spričati, da so skoz Kristusa od njenega jarma odvezani in da bodo le skoz živo in dobrih del polno vero v Kristusa zveličani. Zatorej pravi on, da so obljube, ki jih je Bog Abrahamu storil, ki je podoba Jezusova bil, le na Kristusa merile, skoz kterega, bodo vsi narodi zemlje, ki v njega verjejo, blagoslovljeni in zveličani. Postava sicer ni nasproti tej obljubi, vender je manj kot obljuba, tale ima

1) ps. 73

prednost pred postavo in ima celo jenjati, ker je obljuba spolnjena s tim, da je Kristus, pravi Mesia prišel, kteri je človeka od greha odrešil, od kterega ga ni mogla židovska postava odrešiti. O zahvalimo se za to obljubo, še več pak za Kristusovo včlovečenje, skoz ktero je ta obljuba dopoljnena.

Zdihlej. O Bog, kteri nam nisi samo obljubo, temuč Jezusa, Obljubljenega, poslal, in ž njim vse podaril, dodeli, da bomo s živo vero v njega nebeško kraljestvo dosegli in dedovali!

Evangeli svetega Lukeža 17, 11 — 19.

Tisti čas, ko je Jezus v Jeruzalem šel, je hodil po sredi Samarije in Galileje. In ko je šel v eno vas, mu je naproti prišlo deset gobovih mož, kteri so od deleč stali, in so povzdignuli glas, rekoč: Jezus, učenik, usmili se nas! In ko jih je zagledal, je rekel: Pojdite, in zkažite se duhovnom. In prigodilo se je, ko so šli, so bili očiščeni. Eden zmed njih pa, ko je vidil, da je očiščen, se je vernul, in je z velikim glasom Boga častil; in je padel na obraz pred njegove noge, in se mu je zahvalil. In ti je bil Samarijan. Jezus pa je odgovoril in rekel: Ali jih ni bilo deset očiščenih? Kje je pa unih devet? Nobeden se ni znajšel, da bi se bil vernul, in Bogu čast dal, kakor ti ptujic. In mu je rekel: Vstani in pojdi, ker tvoja vera ti je pomagala.

Kaj se more duševno pod gobami misliti?

Grehi, posebno pa nečistost, skoz ktero se človeška duša veliko bolj omadežuje in onečedi, kakor telo z nar bolj ostudnimi gobami. V židovskej postavi so se tri plemena gob razločile, gobe na mesu, na obleki in po hišah. Dušno so *gobovi na mesu* nečistniki, ki lahko tudi druge s nesramnimi pogledi, govori in gerdim obnašanjem z gobami okužijo, zatorej se jih moramo ogibati. *Gobe na obleki* pomenijo prebogate oblačila in nesramne noše, ktere ne samo enega ali drugega ampak cele srenje v božtvo pripravijo in dosti jih skoz obleko tudi nedolžnost zgubi.

Gobe v hišah so tam, kjer so pohujšljivi posli, kjer so nespodobni plesi in igre in nesramne dela; kjer se zakonski

pričo drugih nesramožljivo obnašajo in lastnim otrokom pohujšanje dajajo, svoje že bolj odraščene otroke k sebi v posteljo jemljejo, otrokom obeh spolov skupej spati pustijo. Iz takih hiš se mora bežati, ker so s kužnimi gobami greha ognjusene, in gorje tistim, ki v njih radovoljno prebivajo.

Zakaj so gobovi od deleč stali?

Ker je tako v Mozesovej postavi zapovedano bilo, da bi od njih noben te bolezni ne nalezel. Iz tega se učimo, da se moramo pred pohujšljivimi ljudmi in hišami skerbljivo varovati; kdor se z nasladnimi, prevzetnimi, in nečistimi peča, jim bo enak v kratkem.

Čemu je jih poslal Kristus k duhovnikom?

1. Da bi spodobno čast duhovnej službi in Božjej zapovedi skazal; ker je bilo zapovedano,[1]) da se imajo gobovi duhovnim pokazati, kteri jih imajo ogledati in za čiste ali nečiste sposnati. 2. Da bi vero, zaupanje in pokornost gobovih možev skušal. Kristus jih ni hotel na njih prošnjo ozdraviti, ker je hotel, da bi si zdravje skoz lastno pripomoč zaslužili. Ozdravljenje je bilo tedaj plačilo za njih pokorščino in vero.

Zakaj je Jezus po devetih vprašal, ki so bili ozdravljeni?

Pokazati, kako mu je nehvaležnost zoperna. Akoravno je on vse krivice, ki so mu bile storjene, molčé prenašal, je vender nehvaležnost posvaril. Taka velika pregreha je nehvaležnost, ki jo Bog in ljudje sovražijo: „Nehvaležnost, pravi sveti Bernard,[2]) je dušni sovražnik, kateri zaslužke vniči, čednosti pokvari in gnade zaderžava; je ojster veter, ki posuši studenec dobrote, roso milosti, in reko gnade Božje. Sveti Krizostom[3]) pa pravi, da je hvaležnost in zmisliti se na prijete dobrote nar bolji pomoček, prijaznost in dobrotljivost ljudi si tudi zanaprej ohraniti, in nič Bogu bolj ne dopade, kakor hvaležna duša; ko nam on vsak dan dobrot brez števila stori, ne tirja od nas drugega za nje, kakor da smo hvaležni. Zategavoljo ne pozabi, kristjan! zjutrej in zvečer, pred jedjo in po jedi Boga zahvaliti. Kaderkoli boš na tvojej hiši, tvojih

1) III. Moz. 14. 2) Serm. 21, in cant. 3) Hom. sup. Matth.

otrocih, tvojim premoženju Božji blagoslov opazil, zahvali Boga, posebno pa kader pridelke zemlje spravljaš, tako si boš zmirej nov blagoslov in nove gnade pridobil „Ne moremo nič boljšega, Bogu bolj prijetnega misliti, reči, ali pisati, pravi sv. Augustin, [1]) kakor: „Čast bodi Bogu.“

Izdihlej. O dobrotljivi Jezus! kteri si se do nebeškega Očeta, dokler si na zemlji živel, nam v izgled zmirej hvaležnega skazoval; daj, da jaz zmirej po tem izgledu in nauku tvojega služabnika Paula nebeškega Očeta za vse dobrote zmirej hvalim!

Nauk od sv. zakramenta mašnikovega posvečenja.

Pojdite in pokažite se duhovnim. Luk. 17, 14.

Tako čast je Bog duhovnim stare zaveze skazal, da je k njim gobove poslal, akoravno niso mogli nič pomagati, jih ozdraviti. Kako čast duhovni nove zaveze tedaj zaslužijo, kterim je Bog oblast dal, gobove na duši ozdravljati in zraven te oblasti pri mašnikovem posvečenju tudi druge še večje oblasti podelil.

Ali je duhovni stan poseben, od Boga izvoljen, svet stan?

Da! ker to sveto pismo stare in nove zaveze kaže in sv. apostoljsko izrocilo spričuje. Bog sam si je v Mozesovej postavi poseben rod, — Arona in njegove rodiče iz Judovih pokolenj izbral, očitno službo Božjo slovesno opravljati, za ljudstvo moliti in ga v veri podučevati, [2]) posebno pa vsakdanje darila opravljati; [3]) k tej službi so bli skoz sedem dni z mnogoterimi od Boga predpisanimi, lepimi, in zanimivimi obredi alj ceremonijami posvečeni. [4]) Bog je v starej zavezi druge nižje duhovne izvolil, da bi pri službi Božjej v tempeljnu stregli, levite; [5]) oni so bili iz roda Levi, in niso prijeli kakor drugi rodovi zemljišč, da bi jih obdelovali, temuč so živeli od darov in desetin in so bili posvečeni kakor duhovni. Tega duhovstva, ktero je bilo predpodoba duhovništva nove zaveze, Kristus ni pereklical,

1) Hom. 8. in Ep. od Col. 2) II. Moz. 28, 1. III. Moz. 9, 7. I, Kralj: 2, 28. 3) III. Moz. 1, 11. IV. Moz. 18. 4) II. Moz. 28, 4. 29. 5) IV. Moz. 3, 12. 8, 6.

temuč še spolnil in popolnoma storil. ker ni prišel postave vničiti, temuč izpolniti. Zatorej si je Kristus, ko je učiti začel, dvanajst aposteljnov in dva in sedemdeset učencov iz vernih odbral in k njim rekel: „Jaz sem vas izvolil, in sem vas postavil, da greste in sad prinesete.“ [1]) On jim je dal oblast, grehe odpuščati, ljudi osvečevati in z Bogom spraviti, [2]) on jim je vkazal, sv. evangelj vsim narodom oznanovati, [3]) in svojo sveto daritvo opravljati. Kakor apostelni in učenci, tako je bil potle sveti Paul od duha Božjega za aposteljna izbran, kateri se služabnika Božjega in deljivca skrivnosti imenuje, [4]) in je z Barnabom za mašnika posvečen bil. Tako so tudi aposteljni svoje naslednike izbirali in posvečevali, [5]) in tudi sedem djakonov za pomagavce v duhovnej službi si pridružili. [6]) Vse to taj očitno priča, da je Kristus v novej zavezi, kakor Bog v starej, višati sveto cerkev, opravljati službo Božjo in oskerbovati zveličanje vernih, da je On zato poseben stan iz med možkih izvolil in med njimi versto višjih in nižjih postavil, kar tudi sveto apostoljsko izrocilo spriča. Že pervi sveti cerkveni očaki, Ignaci in Klemen, apostolska učenca, pišeta od škofov, mašnikov in dijakonov, kakor jih sveto pismo imenuje, kteri so za službo Božjo in vernih odločeni; od poddijakonov, vratarjev, bravcov, izganjavcov, in strežnikov piše sveti Gregor Nacianzenski, sveti Justin, sveti Ciprian in drugi, in posebno zbor Kartagonski leta 398, kteri tudi naznani, kako da se imajo novi mašniki posvečevati. Krivoverci sicer terdijo, da rimsko katolška cerkev svojim vernim čast jemlje, ker le enemu stanu duhovstvo izroči, in to dokazati se vpirajo na to, kar na dveh krajeh sv. pisma stoji. Sv. Peter [7]) verne kraljevo duhovstvo imenuje in sv. Janez [8]) pravi, da nas je Kristus za kralje in mašnike postavil. Ali te besede sv. pisma govorijo od znotrajnega duhovstva; to pa v tem obstoji, da more vsak skoz kerst posvečen kristjan, ki je v gnadi Božjej, tedaj pravičen in živi ud Jezusa Kristusa, nar vikšega mašnika, duhovne daritve, to je, dobre dela molitve, pokore, milosti i. t. d. na altarju svojega serca Bogu darovati, kakor to sveti apostelj Peter, sveti Paul in David uči. Ako bi misel

1) IV. Moz. 18, 21, 8, 6. 2) Jan. 15, 16. 3) Mat. 18, 18. 4) Math. 28, 18. 5) Luk. 22, 19. 6) I. kor. 4, 1. 7) dj. apost. 13, 2. 8) I. Tim. 4, 14. II. Tim. 1, 6.

nevernikov, da so vsi verni mašniki, resnična bila, čemu je Bog že v starej zavezi posebno duhovstvo postavil, čemu je Kristus in čemu so aposteljni prikladne može za službo Božjo izvolili? Ako imajo vsi verni mašniki biti, zakaj niso vsi tudi kralji, ker vender sv. Janez pravi, da nas je Kristus za kralje postavil? Temveč je Bog tiste, ki so se podstopili, duhovne opravila delati, ostro kaznoval, kakor je kralju Oziu storil, kterega je z gobami vdaril, ker je v tempeljnu kadila zažgal, kar so smeli sami duhovni storiti.

Neverni morajo to terditi, ker pravijo, da je sveto pismo edino vodilo vere, ktero more vsak sam razlagati, čemu jim je tedaj pridigarjev potreba? In ker nimajo daritve in samo sveti kerst iz med sakramentov, čemu bi mašnikov potrebovali? Ker pa v svetej rimsko katolškej cerkvi daritev Jezusova do konca sveta ostane, ker se v njej vsi od Jezusa postavljeni zakramenti delijo in naročilo, vse narode učiti, izpolnuje, morajo tudi mašniki v ti namen izvoljeni in odločeni biti, kteri sveto službo Gospodovo opravljajo, in ti morajo ne samo zbrani ampak tudi v posebnem zakramentu posvečeni biti.

Kaj je mašnikovo posvečevanje?

Je zakrament od Kristusa postavljen, kteri da vredno poklicanim možem, ki se cerkvenej službi posvetijo, duhovno oblast in posebno gnado, službo Božjo prav in sveto opravljati.

Ktero je zvunajno znaminje, po kterem se mašnikom gnada deli?

Položenje škofovih rok in izročenje kelha s kruhom in vinom, in ustmeno pooblastenje, ti kruh in vino v pravo telo in kri Kristusa spremenovati, in grehe odpuščati ali zaderževati.

Kadaj je Kristus ti zakrament postavil?

Pri zadnjej večerji, kader je kruh v svoje pravo telo in vino v svojo pravo kri spremenil in potem aposteljnom rekel: „Storite to v moj spomin“, in ker je po svojem stvajenju njim rekel: „Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošlem, je v nje dahnil, in svetega Duha dal, in oblast grehe odpuščati ali zaderževati.

Ali je mašnikovo posvečevanje v cerkvi zmirej za pravi zakrament sposnano bilo?

Že sveti apostelj Paul [1]) svari svojega učenca Timoteja, da naj ne zanemara gnade, ktero je pri položenju rok starešin (mašnikov in škofov) zadobil, in na drugem mestu sv. pisma ga opominja, [2]) gnado zbuditi, ki jo ima skoz položenje rok. Iz tega se vidi, da je sv. Paul veroval, da se skoz položenje škofovih ali mašnikovih rok posebna gnada deli, in v tem obstoji sv. zakrament. Zategavoljo pahne Tridentinski sbor tiste iz cerkve, [3]) ki terdijo, da mašnikovo posvečevanje ni od Kristusa postavljen, resničen zakrament, temuč samo iznajdba človeška ali pa neka šega, služabnike Božje besede in zakramentov izbirati.

Kako morajo pripravljeni biti tisti, ki ga prejeti hočejo?

Morajo vse znamnja imeti, da so resnično od Boga poklicani v to visoko službo, to je, pobožnost, učenost, gorečnost, in vse drugo, kar Jezus in cerkev zapovedujeta. Sveti Paul pravi; *Nihče se te časti ne polasti, ampak kdor je poklican od Boga.* Hebr. 5, 4. Kterikoli želi ti zakrament prejeti, naj prej skerbno premisli, če je poklican, naj prosi Boga za razsvetljenje, naj vpraša modre svetovavce, sosebno svojega spovednika, da ne zajde. Porodniki naj ne vrinejo svojih sinov iz posvetnih namenov v cerkveno službo; in naj jim ne branijo, ako imajo vse znamnja, da so resnično v to poklicani.

Ali se v duhovni stan poklicani hitro za mašnika posvetijo?

Ne; popred se preiskuje, alj so zadosti podučeni v bogoslovstvu, alj so res poklicani za duhovni stan in alj so lepo in pošteno zaderžali se, potem še le se posvetijo, in še le potlej so mašniki, kader sedem svetih redov prejemejo.

---

1) I. Tim. 4, 14. 2) II. Tim. 1, 6. 3) Sess. 23. de ord. can. 3.

Koliko je žegnov v katolškej cerkvi?

V katolškej cerkvi je sedem žegnov, štirje majhni, in trije veliki imenovani.

Kako se imenujejo štirje majhni žegni, in kakošno službo opravljajo tisti, ki so jih prejeli?

Štirje majhni žegni se imenujejo, in dolžnosti naložé, kakor bo zdaj rečeno:

Pervi je žegen vartarstva. Kdor ga prejme, ima dolžnost in oblast, cerkvene duri odpirati in zapirati, cerkev snažiti, čuti, da nevredni ljudje va-njo ne gredó, in da se notri ne godi, kar se ne sme.

Drugi je žegen pismobranja. Kdor ga prejme, ima oblast in dolžnost, v cerkvi brati sveto pismo, al kar škof ukaže; tudi otroke in druge nevedne učiti.

Tretji je žegen izganjanja. Kdor ga prejme, ima oblast nad hudiče, da jih iz človeka izganja. Cerkev to oblast od Jezusa prejeto svojim majhnim služabnikom daje, da vsi spoznajo, kako majhno moč ima hudič, ki je njenim majhnim služabnikom podveržen, in od njih premagan.

Četerti je žegen strežbe. Kdor ga prejme, ima dolžnost skerbeti, da so svetila, ogenj, kadilo, in druge reči k božjej službi potrebne, pripravljene: oni tudi pri božjej službi strežejo.

Kdo je štiri majhne žegne postavil, in zakaj?

Štiri majhne žegne je cerkev postavila, in nimajo toraj obljube gnade božje. Cerkev je možke pobožnega življenja in dobrega imena odbrala, da so narmanje reči pri očitnej božjej službi spodobno opravljene. — Kar so prej zgoraj imenovani cerkveni služabniki opravljali, sdaj neduhovni, al pa duhovni opravljajo.

Kakšen je peti žegen?

Peti žegen je višji od unih štirih, pa vender ni zakrament. Duhovni petega žegna, al subdiakoni imajo oblast in dolžnost, brati al peti list, pripravljati, kar je k svetej maši treba, duhovnim šestega žegna pri božjej službi streči. Kdor ta žegen prejme, ne sme več odstopiti; preden ga

prejme, je po nekdajnej cerkvenej zapovedi dolžen, vedno čistost obljubiti, in jo potlej stanovitno ohraniti.

Kakšen je šesti žegen?

Šesti žegen je od aposteljnov semkaj, in veliko oblast daje. Duhovni šestega žegna al diakoni, strežejo mašniku pri svetej maši, beró al pojejo s. evangeli pri s. maši; s mašnikovim pripuščanjem smejo pridigovati, verne obhajati, in očitno kerščevati. Imenitniši so bili v starih časih ko zdaj, ker so vse cerkveno premoženje v oblasti imeli, da so oskerbovali vdove, uboge, zapuščene otroke in druge potrebne. Aposteljni so jim to oblast in skerb naložili, kakor se v njih Djanji bere, 6. 3. 4. Sveti Štefan pervi marternik, in sveti Lorenc, tudi marternik, sta bila duhovna šestega žegna. — Učeniki terdijo, da šesti žegen je zakrament, to je, da ima obljubo gnade božje.

Kakšen je sedmi žegen?

Sedmi žegen, ali mašnikovo posvečevanje, je zakrament, ki ima obljubo gnade božje, daje veliko oblast, in vtisne duši znamnje, ktero nikdar ne bo zbrisano.

Kakšno oblast in kakšne dolžnosti imajo duhovni sedmega žegna al mašniki?

Veliko oblast in velike dolžnosti imajo, to je:

1) Sveto mašo brati sa žive in mertve. Škof slehernemu, ki mu mašnikovo posvečanje delí, reče: *Prejmi oblast maševati za žive in mertve.* Duhoven, ki svojo čedo ima, je dolžen za-njo maševati, kaderkoli so verni dolžni sveto mašo slišati.

2) Svete zakramente deliti. Vsak mašnik, in sosebno če zročeno čedo ima, je dolžen tudi v nevarnosti svojega življenja, ob času kuge in druge nevarnosti vernim zakramente deliti. Vsak duhoven je dolžen po volji Jezusovej in cerkvenej zvesto deliti svete skrivnosti al zakramente.

3) Oznanovati besedo. Jezus je to zapovedal, rekoč: *Pojdite, in učite vse ljudi.* Mat. 28, 19. To zapoved sveti Paul ponovi, ki svojemu učencu Timoteju, in slednemu duhovnu reče: *Oznanuj besedo, ne jenjaj, bodi si priložno al nepriložno; prepričuj, svari z vsim poterpljenjem in ukom.* II. Tim. 4, 2. Vsak duhoven, ki zročeno čedo ima, je dolžen vsako nedeljo in zapovedan praznik

oznanovati besedo božjo, tudi posebej učiti in svariti, kaderkoli je potreba; sosebno pa otroke, da bodo pravi služabniki božji.

4) Keršansko ljudstvo voditi. Duhovni, kterim je čeda zročena, so dolžni svoje ovce učiti, svariti, opominjati, za-nje moliti, jim s dobrim zgledom naprej hoditi, svete zakramente deliti, in vse druge dolžnosti zvesto opravljati, kar vodi ljudi v večno zveličanje.

Ali imajo vsi duhovni enako oblast?

Vsi duhovni nimajo enake oblasti, ampak so v vladanji katolške cerkve razločeni, in so eden drugemu podverženi, da se mir in edinost ohrani, kakor se spodobi, in je potrebno v kraljestvu Jezusovem, to je, v katolškej cerkvi.

Kaj so verni duhovnim dolžni?

Verni so dolžni

1) Ljubiti duhovne. Verni nimajo na svetu takó dobrih prijatlov, kakor so jim duhovni, ki skerbé za njih večno srečo. Če jim duhovni prepovedujejo grešne veselja, in jim zapovedujejo keršanske čednosti, to iz svetega evangelija govoré, ker drugači v nebesa ne pridejo. Neumneži se hudobujejo zoper duhovne, ki jim resnico govoré, pa bodo zvedili, da so svoje dobrotnike zaničevali.

2) Spoštovati duhovne. Duhovni so namestniki Jezusovi, delivci svetih zakramentov, sredniki med Bogom in njimi, in so toraj velikega spoštovanja vredni. Modri pravi: *Iz vse duše ljubi Boga, in njegove duhovne spoštuj.* Sirah 7, 33. Spoštovanje do duhovnov je vernim potrebno, ker brez spoštovanja ni pokorščine, in tudi ne večnega zveličanja.

3) Bógati duhovne. Duhovni v Gospodovem imenu učé, in kdor jih ne bóga, zaničuje Jezusa, kakor je on sam govoril: *Kdor vas posluša, mene posluša; kdor vas zaničuje, mene zaničuje.* Luk. 10, 16. Pokorščina do duhovnov je v zveličanje potrebna, nepokorščina je greh, nagajivost pa iz hudega serca je še huji greh.

4) Pomagati duhovnim. Verni so dolžni duhovnim pomagati, da po svojem stanu živé, ker so oni zmiraj pripravljeni njih dušam streči. Premalo je pa to, in naj jim pomagajo z molitvo, da svoje velike dolžnosti zvesto

spolnujejo; naj jim pomagajo z vsim prizadevanjem, da svaré nepokorne, da zatirajo pohujšanje, in še drugači. Ako bi se hišni očetje, in drugi po tem ravnali, bi duhovnim butaro polajšali, in bi bilo veliko manj hudega na svetu. Nekteri, namesti duhovnim pomagati, dražijo druge v nje, podpirajo hudobneže, zagovarjajo in branijo pohujšljivce, in so enaki unim, od kterih aposteljnov Djanje pravi: *Judje so podpihali ene bogaboječe žene, in imenitne v mestu, in so obudili preganjanje v Paula.* 13, 50.

Kaj so verni Jezusu dolžni, ki jim je duhovščino dal?

Verni naj bodo Jezusu Kristusu vedno hvaležni, ki jim je dal, in še daje duhovščino, da pobožno živé, in večno zveličanje dosežejo. Vse bi bilo pozabljeno al popačeno, kar je Jezus delal in učil, ako bi duhovščine ne bilo in hvala bodi višjemu pastirju Jezusu Kristusu, kteri namestnike pošilja, da vsi dosežejo večno zveličanje.

Nauk za štirnajsto nedeljo po binkuštih.

Pri uvodu sv. maše obudi z mašnikom živo poželenje po nebesih z besedami: „Bog naš varh! poglej obličje tvojega mazilenca: zakaj en dan v tvojej vejži je več vreden, kakor tavžent drugih.“ — Kako ljubeznive so tvoje prebivališča o Gospod vojskinih trum. Moja duša želi, in omedluje po hiši Gospodovej. [1]) Čast bodi Bogu i. t. d.

Cerkvena molitev. Vari, prosimo, o Gospod! svojo cerkev z vednim vsmilenjem; ino ker brez tebe vmerjoči človek obnemaga: ga vleci z svojo pomočjo vselej od škodlivega, ino ga obračaj na vse, kar mu je k pridu. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista s. Pavla aposteljna do Galačanov 5, 16—24.

Bratje! hodite po duhu, in ne bote želj mesa spolnili. Zakaj meso poželi zoper duha, duh pa zoper meso; ta dva namreč sta eden drugemn zoper, da ne storite, kar

1) ps. 83.

bi koli hotli. Ako se daste duhu voditi, niste pod postavo. Dela mesa pa so znane, in te so: prešeštovanje, kurbanje, nečistost, nesramnost, malikovanje, zavdajanje, sovraštva, zdražbe, zavid, jeza, boji, kregi, razpertje, nevošljivosti, uboji, pijančevanje, požrešnost, in kar je temu podobnega. Od tacih del vam napovem, kakor sim vam napovedoval, da, kteri take reči delajo, ne bodo kralejstva Božjega dosegli. Sad duha pa je: ljubezen, veselje, mir, poterpežljivost, miloserčnost, dobrotljivost, prizanašljivost, krotkost, vera, pohlevnost, zderžnost, čistost. Zoper takošne ni postava. Kteri so pa Kristusovi, so svoje meso križali z grehi in željami vred.

Kaj pomeni po duhu hoditi?

Pomeni vselej in v vsih rečeh svarjenje sv. Duha poslušati. Kdor to stori, ne bo slabih del mesa, ki jih sv. Paul imenuje, dopernesel, on bo temveč vsako poželenje mesa potlačil in pomoril, in tako svoje meso z vsimi pregrehami in željami križal, in bo tako sadu svetega Duha vreden, bo Kristusov in večno zveličanje si pridobil. Tisti pa, ki po mesu živi t. j. kteri poželenje mesa posluša in tukaj imenovane dela stori, nima zveličanja upati.

Čudno je, da so vsi kristjani Kristusovi in dediči njegovega kraljestva, pa mesa s poželenjem križati nočejo, ker je vunder Kristus vsim rekel: Ako kdo hoče za meno hoditi, naj zataji sam sebe (premaga slabo poželenje) in vzeme svoj križ in hodi za meno. (Mat. 16, 24.)

Zdihlej. Prosi za me sveti Paul, da mi Bog gnado da, moje meso s slabim poželenjem križati in tako s tebo mojega Gospoda Jezusa deležen biti.

Evangeli svetega Matevža 6, 24—33.

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencom: Nihče ne more dvema gospodoma služiti; ali bo namreč enega sovražil, in enega ljubil; ali se bo enega deržal, in enega zaničeval. Ne morete služiti Bogu in mamonu. Zato vam povem, ne skerbite za svoje življenje, kaj bote jedli; tudi ne za svoje življenje, kaj bote jedli; tudi ne za svoje telo, kaj bote oblačili. Ali ni življenje več, ko jed, in telo več, ko oblačilo? Poglejte ptice neba, ker ne

sejejo, in ne žanjejo, in ne spravljajo v žitnice; in vaš Oče nebeški jih živi. Ali niste vi veliko več, kakor one? Kdo pa zmed vas more z svojo skerbjo pridjati le en komolc k svojej dolgosti? In za obleko kaj skerbite? Poglejte lilije na polji, kako rastejo: ne delajo in ne predejo; pa vam povem, da še Salomon v vsej svojej časti ni bil tako oblečen, kakor njih ena. Če pa travo na polji, ktera dans stoji, in se zjutrej v peč verže, Bog tako oblači; koliko bolj bo vas, maloverni! Ne skerbite tedaj, rekoč: Kaj bomo oblačili? Ker po tem vsem oprašujejo neverniki. Saj ve vaš Oče nebeški, da vsega tega petrebujete. Iščite tedaj nar poprej Božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo priverženo. -

Kaj se pravi Bogu služiti?

Bogu služiti se pravi, voljo Božjo izpolnevati, ali vse to, kar Bog v našem stanu od nas tirja, zvesto, marljivo in z ljubeznijo delati.

Ktera sta tista dva gospoda, kterima ne more nobeden vkupej služiti?

Bog in mamon, ali bogatije, pod kterimi se zastopi tudi drugo blago. Tema dvema se ne more ob enem služiti, ker ravno nasprotno vkazujeta; Bog, postavimo, prepoveduje, bližnega oderati, krasti, goljfovati itd. poželenje bogatstva pa sili te dela dopernašati. Bog vkazuje, nedelje in praznike praznovati in posvečevati, ljubezen do bogatije pa vabi človeka službo Božjo zanemarati, in časen dobiček iskati, ne da človeku v cerkvi pokoja, da je samo s telesom pričujoč, serce pa ima doma pri blagu in opravilih?

Komu more bogastvo v prid biti?

Tistim, ki posnemajo svetnike in ž njimi dela milosti delajo, in si zaklade za nebesa spravljajo.

Zakaj nas pošilja Kristus k ptičam v zraku in liljam na polju?

Naše zaupanje na Božjo previdnost zbuditi, ki tudi ptice in cvetlice živi in ohrani. Če Bog mladim vranam,

ki k njemu vpijejo, živež da [1]), če ptice, ki ne sejejo, ne žanjejo in v žitnice ne spravljajo, redi; če cvetlice na polji tako lepo oblači, koliko bolj bo za človeka skerbel, kterega je po svojej podobi stvaril, in za svojega otroka vzel, ako se kakor njegov otrok obnaša, njegove zapovedi izpolnuje, in zmirej kakor otrok v njega zaupa.

Tedaj ni treba za kej skerbeti in delati?

Tega ne pravimo; Kristus prepoveduje le nepotrebne skerbi, ktere storijo, da človek Boga pozabi in zveličanje duše opusti. Bog sam je tako napravil [2]), da ima človek z velikim trudom sadje revne zemlje jesti, in v potu obličja si kruh pridobivljati, in sveti Paul pravi: „Kdor noče delati, nima jesti [3])."

Kako se moremo nepotrebnih skerbi znebiti?

S tim, da terdno in živo verujemo, da nam hoče in more Bog pomagati. Da nam more je očitno, ker je vsegamogočen, da hoče, je gotovo, ker je on v toliko mestih sv. pisma obljubil, in ker je v svojih obljubah neskončno zvest. Da imamo živo na Boga zaupati, nas poserčuje Kristus sam, ter pravi: „Vse, kar koli v molitvi prosite, verujte, da bote prejeli, in se vam bo zgodilo [4])." Zatorej nam ukazuje sv. apostelj vse naše skerbi, Gospodu izročiti, kteri za nas skerbi [5]). In kako bi Gospod za nas ne skerbel, ker nam je sina in z njim vse dal; zategavoljo pravi sv. Auguštin: Kako moreš dvomiti, da ti Bog dobro da, ker je hudo za te prestati se ponižal?

Zdihlej. O Gospod Jezus! daj meni terdno zaupanje v tvojo božjo previdnost, in pomnoži jo vsaki dan v meni, da bom v vsih rečeh terdno veroval, da bom potrebno zadobil, če pred vsim Božje kraljestvo in njegovo pravico iščem.

Tolažba v revšini.

Ne skerbite nezmerno za svoje življenje. Mat. 6, 25.

Ako si revnega rodu, ali ako po kakej nezgodi na beraško palico prideš, ali če si sam kriv svoje revšine,

1) ps. 156, 9. 2) I. Moz. 3, 17. 3) II. Tesal. 3, 10. 4) Mark. 11, 24. 5) I. Petr. 5, 7.

tolaži se s tem, da ti jo je previdnost božja v tvoje izveličanje naklonila; zakaj sreča in nesreča, življenje in smert, revšina in bogastvo pride od Boga [1]). Zatorej bodi poterpežljiv in ne mermraj, poslal ti jo je Bog, da bi te greha zanaprej obvaroval. Grešil bi morebiti le in le, ko bi se ti zmiraj le dobro godilo. Z bogastvom in razujzdanim življenjem si marsikteri koplje jamo k večnemu pogubljenji. Ako si po zapravljivosti ubožal, misli si, da je revšina zdaj tvoja pokora, in bodi hvaležen Bogú, ki ti priložnost da, se spokoriti. Ako pa svoje revšine nisi kriv, tolaži se s svetniki, od katerih sv. Pavl govori, da so se veselili, ko se jim je premoženje odvzelo, ker so vedili, da jih v nebesih boljši in neminljiv zaklad čaka [2]). Posebno pa naj te Kristusov izgled spodbada, kateri je, ko je bil bogat, prostovoljno za nas reven postal [3]) in tukaj na zemlji ni imel, kamor bi bil svojo glavo položil [4]).

V tvojej revšini pogosto z Jobom izdihni [5]): Bog je dal, Bog je vzel, kakor je njemu dopadlo, takó se je zgodilo. Njegovo imé naj bo češčeno.“ — Nag sim prišel iz maternega telesa, nag se bom vernil v naročje zemlje. Tobija pa je rekel svojemu sinu [6]): „Ne boj se, moj otrok, revni smo sicer, toda veliko dobrega bomo od Boga prejeli, ako smo bogaboječi in se greha varjemo in dobre dela doprinašamo.“ Bogú služiti in z malim zadovoljen biti, se obilno poplača, če ne na tem svetu, gotovo na unem. Zató je tudi Jezus nebeško kraljestvo obljubil ubogim v duhu t. j. ne samó ponižnim temuč tudi revnim, kateri so ponižni in njemu vdani. Posnemaj todaj revnega Jezusa, posnemaj pa tudi prečisto devico Marijo in posedel boš nebeško kraljestvo. —

Nauk zoper odertijo.

„Bogú in mamonu ne morete ob enem služiti. Mat. 6, 24.

Odérati se pravi: od svojega bližnjega, kateremu smo kaj posodili, neprimerjeno obrest terjati ali jo s silo ztirjati. Navadno se odertniki imenujejo tudi tisti, ki potrebni živež, kakor žito, moko i. t. d. o dragini prider-

1) Sir. 11, 14. 2) Hebr. 10, 34. 3) II. Kor. 8, 9. 4) Mat. 8, 20. 5) Job. 1, 21. 6) Tob. 4, 23.

žujejo in le po nar vijšej ceni prodajajo, ali pa, ki ga nakupijo, da ga potem revnim po prevelikej ceni prepustijo. Odertija je velik greh; zató Bog odertnikom večno pogublenje žuga [1]) in tudi Kristus razločno prepoveduje odertijo [2]). — Odertniki so pijavke revnih, izsizajo jim mozeg in kri in gotovo ne bodo nebeškega kralejstva posedli, ker prelomijo naravno postavo, še bolj pa se pregrešijo zoper božjo zapoved, ki razločno veleva svojega bližnjega ljubiti in revnim dela miloserčnosti skazovati. — O da bi ti nauk terdoserčni odertniki premislili in si k sercu vzeli Jezusove besede, ki pravi [3]): „Kaj pomaga cloveku, ako ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi.“

Nauk za petnajsto nedeljo po binkoštih.

Sv. maša se začne z molitvijo: „Oberni se k meni, o Gospod in usliši me. Pomagaj Tvojemu služabniku, ki od Tebe pomoč pričakuje. Usmili se me, o Gospod, Tebe kličem celi dan. Razveseli dušo Tvojega služabnika; k Tebi o Gospod povzdigujem svoj glas [4]).“ Čast bodi.....

Cerkvena molitev: Tvojo cerkuv, o Gospod! naj vedno vsmilenje čisti ino vterduje: ino ker brez tebe ne more terdna ostati, jo vižaj vselaj z svojo pomočjo. Skoz Gospoda i. t. d.

List sv. Pavla aposteljna na Galačane 5, 25—26. in 6, 1—10.

Bratje! ako v duhu živimo, tudi v duhu hodimo. Ne bodimo željni prazne časti, da bi eden druzega dražili; eden drugemu nevošljivi bili. Bratje! ako je kdo od kacega greha prenagljen, tacega vi, ki ste duhovni, podučite v duhu krotkosti; in glej sam na-se, da ne boš tudi ti skušan. Eden druzega bremena nosite, in tako bote dopolnili Kristusovo postavo. Zakaj ako kdo od sebe meni, da je kaj, ker nič ni, sam sebe zapelja. Slehern pa naj prevdari svoje delo; in tako bo sam v sebi čast imel, in ne v drugem. Vsak namreč bo svoje breme nosil. Tisti pa, kteri je v kerščanstvu podučevan, naj podeluje tistemu, kteri podučuje, vse dobro. Nikar se ne motite; z Bogom se ni šaliti. Zakaj kar človek seje, to bo tudi žel. Kdor seje tedaj v svojem mesu, bo od mesa tudi žel

1) Eccli. 18, 13. 2) Luk. 6, 34. 3) Mat. 16, 26. 4) ps. 85.

trohnjenje; kdor pa seje v duhu, bo od duha žel večno žirljenje. Kadar pa dobro delamo, nikar se ne utrudimo; ker ob svojem času bomo želi, ako se ne utrudimo. Dokler tedaj čas imamo, storimo dobro vsem, zlasti pa domačim po veri.

Razlaganje. Ti list je z listom pretečene nedelje vzet iz pisma sv. Pavla na Galačane. Sv. Pavl je v tem listu Galačanom naj poprej pomanjkljivost judovske postave dokazal, in razložil, da zamorejo izveličanje doseči, le ako živo verujejo v Kristusa; potem pa jih je opomnil, da naj tudi v djanji pokažejo živo véro v Kristusa. „Vi zdaj v duhu živite," jim pravi: „to je, sv. Duh vašo dušo s svojo gnado oživlja, razsvetljuje in kropi, vas vnema, opominja, podučuje in k dobremu spodbada. Ravnajte se tedaj tudi v vašem djanji po tem in vadite se posebno ponižnosti in ljubezni, ker ste te dve čednosti podlaga pravega pobožnega življenja. Ponižnost naj vas vadi, prevzetnost in nečimernost sovražiti, ljubezen naj vas spodbada k krotkosti in milosti s vsimi tudi z grešniki, katere ljubeznivo podučujte in na pravo pot vodite. Pogosto se namreč primeri, da, kdor grešnike zaničuje in ojstro z njimi ravna, v ravno te grehe ali še v večje zabrede.

Posebno bote skazali svojo ljubezen, ako si prizadevate, eden z drugim poterpeti, t. j. ako ptuje pregreške in slabosti ravno takó poterpežlivo prenesete, kakor je vam ljubó, da drugi vaše slabosti prenesejo. Takó bote Kristusovo zapoved, ki veleva, svojega bližnjega ljubiti, spolnili in se obvarovali veliko druzih grehov. Globoko v grehe zabrede, kdor misli, da terdno stoji, se zato čez druge povzdiguje, njih napake oponaša in nepokoj dela. Kdor takó dela, sam sebe goljufa in v sramoti ostane. Pravo čast si bo pridobil le, kdor svoje slabosti in nagnenja spozná, jih premaga in opusti, kér ima vsak nad seboj dosti popraviti. Bodite pa tudi hvaležni tistim, ki vas v božjej besedi podučijo in dajte jim od vašega premoženja kaj. Ne motite se v tem, kar sim od pravega keršanskega življenja govoril: z Bogom ne norčujte se. Kar séjete, bote žéli. Ako namreč le mesenemu poželenji služite, se ne poboljšate in vaše pregrešne želje doprinašate, bote želi na unem svetu večno

smert in pogublenje; ako pa storite, kar vam sv. Duh zapoveduje, bote tudi od sv. Duha večno zveličanje dosegli.

Ravnajmo se po tem nauku, zakaj, tudi nas zadeva in globoko v serce si vtisnimo, da večnega izveličanja ne bomo dosegli, če se na duši in na telesu ne poboljšamo.

Zdihlej. Sv. Pavel! sprôsi nam od Boga gnado ponižnosti in ljubezni do bližnjega, da bomo v vsem Kristusovo zapoved spolnovati zamôgli!

Evangeli svetega Lukeža 7, 11—16.

Tisti čas je šel Jezus v mesto, ki se imenuje Najm itd. (kakor v četertek po 4. nedelji v postu, stran 196.)

Zakaj se je Kristus te vdove vsmilil?

Vsmilil se je je nas prepričati, da Bog žalostne in zapuščene vdove tolaži in jim pomaga, in nas podučiti, da smo dolžni ravno takó storiti. Gorjé tedaj tem, ki vdove in sirote stiskajo in zatirajo, namesto jih tolažiti in jim pomagati. Jok in stok vdov v nebo vpije in Bog se bo maščeval nad krivico, katera se jim je godila.

So bili pa tudi drugi uzroki, da se je Kristus te vdove vsmilil. Pokazal je namreč na tem mertvem mladenču smert grešnikov, in na žalostnej materi, britkost, katero naša mati keršanska katolška cerkev občuti nad zgubo toliko svojih otrok, ki od goljufivega sveta zapeljani hodijo po širokej poti, ki derži v pekel. Žalovati moramo, ako smo zvesti otroci naše matere katolške cerkve, ko vidimo, koliko jih je, ki dan na dan v zmiraj večje grehe zajdejo, ali koliko jih duhovsko spi, koliko jih je zopet, ki so se od prave zveličavne cerkve ločili in zdaj po gladkej poti k večnemu pogublenji hitijo. — Oh, prosimo vsaki dan Jezusa, naj se vsmili grešnikov, naj jih zbudi iz duhovskega spanja in naj razsvetli krivoverne, da bodo vsi njegovo vero spoznali in po poti hodili, ki pelje k večnemu življenji! —

Zakaj je rekel Kristus tej vdovi: „Ne jokaj?“

Hotel jo je vtolažiti in nas podučiti, da nikar ne žalujemo preveč po ranjkih, kakor neznabogi, ki ne verujejo v vstajenje k večnemu življenji. Kristjanu, ki veruje, da bomo vstali in večno živeli, se spodobi poter-

pežliva vdanost v božjo voljo; voljno poterpeti, moliti in druge dobre dela dopernašati nam in ranjkim bolj hasni, kakor vse solzé. —

Kaj se še učimo iz tega evangelia?

Da ni nihče, bodi star ali mlad, smerti varen in da naj bodimo zmiraj pripravljeni umreti. —

Djanski nauk od smerti.

Ko bi bilo sto ljudi v enej ječi vkup zapertih, katerim bi bila sôdba k smerti neprekljicljivo naznanjena, poslednji dan in smertna ura bi se pa vunder nobenemu ne povedala; bi ne trepetalo tu sleherno sercé, kadar bi se vrata ječe odperle in bi odpeljali k smerti enega za drugim, pogosto pa ravno tega, ki bi se nar manj nadjal? — Ravno to nas vse čaka. — Sleherni od nas tiči v svojej koži, kakor jetnik v ječi[1]). Enega za drugim pokoplejo, — in vunder le malo na tó porajtamo. Živimo kakor bi vedno živéli, trebuhu le strežemo, za njega le skerbimo, za dušo pa nič. — Ali je to pametno? gotovo ne. — Truplo bodo červi glodali, duša pa bo (Bog vé kdaj?) šla v večnost, kamor mora veliko dobrega seboj prinesti ali že tam pripravljeno imeti, če hoče večno izveličanje vživati. Kdo bi hotel tedaj takó nespameten biti, da bi le za truplo skerbel, dušo pa zanemaril?

O človek! je djal sv. Frančišek Salezjan[2]), misli si, da se bo o tvojem poslednjem trenutku svet za-te končal, vidil boš, kakó bo spred tebe zginil. S tvojo poslednjo uro ti bo minulo veselje, nečimernost, bogastvo, čast in vse, kar ti je bilo ljubo. Kesal se boš, da si za to malenkost in slepotijo bolj skerbel, kakor za svoje izveličanje. Temu nasprot te bodo tvoje dobre dela razveseljevale in rekel boš: O zakaj nisim zmirej takó brumno živel?!

Grehi, na katere si malo porajtal, se ti bodo veliki zdeli in tvoje dobre dela čez in čez pokrili. Strah in groza te bota spreletela, ko boš vidil, da moraš iti v večnost, katera po besedah sv. Bernarda vse požre. Sv. Gregor

1) ps. 141, 8. 2) Filot. I. 13.

pravi: „Ložeje je, rêči, kaj da ni (večnost), kakor ka: da je!“ Trepetala bo tvoja duša, ko bo stala pred Bogom, katerega v svojem življenji ni resnično ljubila in častila, zdaj pa mu mora natanjčni odgovor dati in pravično sodbo zaslišati!! Ali te to nič ne gane? —

Kakó pa zamoreš vjiti temu strahú? Ako zdaj živiš takó, kakor si boš o poslednej uri želel. Dokler si še živ, se uči, mirno umreti — le enkrat boš umerl. Umri, kakor sv. Pavel, vsaki dan t. j. odrêci se poželenju mesá, svetu, njegovemu bogastvu in nečimernosti, predinj te smert siloma zgrabi, zakaj: „Kdor umerje, predinj umerje, ne bo umerl, kadar umerje“ pravi moder in pobožen mož. —

Zdihlej. O goljufni svet! slovó ti dam že zdaj, ker svoje poslednje ure ne vem, v katerej te moram zapustiti. Prijateli in znanci! tudi vam hočem zanaprej le tako ljubezen skazovati, ki seže tudi unkraj grôba.

O Gospod! pomagaj mi, da že zdaj sebi in svetu popolnoma umerjem, da bom zamogel le Tebi živeti in takó večno izveličanje doséči.

Nauk od obredov (ceremonij) pri pogrebih.

„Nesli so k pogrebu mertvega mladenča, edinega sina svoje matere, in veliko ljudi je šlo ž njo.“ — Luk. 7, 12. —

Od ljudi, ki so mertvega mladenča k grobu spremili, se učimo, da smo dolžni, mertvemu zadnjo čast skazati, kar je Bogú dopadlivo [1]); če se ne stori iz nečimernosti ali samogoltnosti, temuč iz dobrega namena in zavoljo Bogá. Zlo se tedaj pregrešijo, ki to dobro delo ali clo opustijo ali se pa na poti k pokopališču od praznih reči pogovarjajo in se ne spomnijo, da je treba za merliča kaj moliti. —

Zakaj se križ nese pred merličem?

S tem se hoče naznaniti, da je merlič v svojem življenji križanega Kristusa spoznal, v njega veroval, v tej veri umerl in da od njega vstajanje zdaj pričakuje.

1) Tob. 1, 20. 2, 3.

Zakaj se nese luč pred merličem?

Luč se nese pred merličem, ker cerkev želi, da bi zdaj večna luč ranjkemu svetila, in da bi mi tudi za-tó za njega molili. Ta navada je že silno stara; že pri pogrebu sv. Cipriana, ki je bil o 258. letu po Kristusovem rojstvu ob glavo djan, so nesli vošene sveče in plamenice, in ga z molitvijo in veliko svečanostjo pokopali [1]).

Zakaj se raka ali grôb z blagoslovljeno vodo pokropi?

Raka ali grôb se z blagoslovljeno vodo pokropi, ker cerkev želi, kakor pravi sv. Tomaž Akv. [2]), da bi mi Bogá prosili, naj usliši njeno prošnjo in naj duše pravovernih kristjanov očisti od grehov in polajša njih muke ali martre. —

Zakaj se merlič in grôb s kadilom pokadi?

S tem naznani cerkev, da je bil ranjki po keršanskem poklicu Kristusova dišava [3]); opomni tudi pravovernike, naj molijo za mertve, ker se bo njih molitev kakor kadilo k nebu povzdignila. —

Zakaj se psalmi in druge sv. pesmi pojo?

Pojó se, da bi nas opomnile na nauk sv. Pavla, ki pravi [4]): „Ne žalujte nezmerno, kakor neznabogi, ki vstajenja ne pričakujejo.“ Mi pa pokažemo s tem, da privošimo ranjkim večni mir [5]), katerega zdaj vživajo. — Kakor terdi sv. Hieronim [6]), izhaja ta obred od apostelnov, kateri so že pri pogrebu sv. Štefana svete in hvalne pesmi peli. —

Zakaj merliču zvoni?

Merliču zvoni, da bi se pravoverniki povabili k pogrebu in k molitvi za ranjkega, ki je o svojem življenji tudi glas zvonov vbogal, ž njimi tudi za nje pri božjej službi molil; zdaj pa ga je smert od njih ločila. —

1) Ruinart. 2) Lib. 3, art. 21. 3) II. Kor. 2, 14. 4) I. Tes. 4, 12. 5) Skr. razod. 14, 13. 6) Epist. 53.

Zakaj se pravoverniki z glavo proti izhodu in mašniki z glavo proti zahodu obernjeni pokopujejo?

Pravoverniki se pokopujejo z glavo proti izhodu, kér pričakujejo Kristusa, ki je izhod iz višave [1]), in čigar glas bodo na sodnji dan zaslišali, ko jih bo k vstajenji klical. Mašniki se pokopujejo z glavo proti zahodu, kér bodo na sodnji dan dušam, katere so se jim izročile, nasproti stali, kjér bodo za nje odgovorni in pričevali za nje ali zoper nje. —

Zakaj se na gomilo križ ali kak spominek postavi?

Na gomilo se križ ali kak spominek postavi, ker se hoče naznaniti, da je ranjki v svojem življenji križanega Kristusa posnemal, da memogredijoče zdaj k priprošnji in na neogibljivo smert opomene. —

Zakaj se pravoverniki v blagoslovljeno zemljo zraven cerkve pokopujejo?

Pravoverniki se v blagoslovljeno zemljo zraven cerkve pokopujejo: 1) ker so njih trupla po sv. kerstu postale prebivališča sv. Duhá in so tedaj te časti vredne; 2) se s tem hoče naznaniti, da so oni še zmirej udje sv. cerkve, katerej so se pri sv. kerstu pridružili in jej zvesti ostali do smerti; 3) da bi se ljudje bali grôbov ogerditi ali poškodovati. —

Zakaj se krivoverci ne smejo pokopovati s katolškimi obredi?

Krivoverci se ne smejo pokopovati s katolškimi obredi, ker se v svojem življenji niso hotli pridružiti sv. katolškej cerkvi in so njene sv. obrede in molitve zaničevali. Kdor v svojem življenji cerkvene reči zametuje, temu cerkev po smerti gotovo ne bo pomagala. —

Zakaj se obsojenim pregrešnikom in samomorcom cerkveni pokop ne dovoli?

Obsojenim pregrešnikom in samomorcom se cerkveni

1) Luk. 1, 78.

pokop ne dovoli, ker se hoče pravovernim ostudnost takih pregreh pokazati, da bi se jih varovali. —

Nauk za šestnajsto nedelo po binkoštih.

O začetku sv. maše prôsi milost od Bogá z besedami psalm. 85.: „Usmili se me, o Gospod! Tebe kličem celi dan. Ti, o Gospod si dobrotljiv in milostljiv vsim, ki Te prosijo. Usliši me, o Gospod, reven sem in ubogi. Čast bodi Bogú.....

Cerkevna molitev. Prosimo te, o Gospod! naj hodi tvoja gnada vselej pred nami ino za nami, ino naj stori, da bomo vselej za dobre dela skerbni. Skoz Gospoda itd.

List sv. Pavla aposteljna do Efežanov 3, 13—21.

Bratje! vas prosim, da ne obnemagajte v nadlogah mojih za vas, ktere so vaša čast. Zavoljo tega priklanjam svoje kolena pred Očetom Gospoda našega Jezusa Kristusa, kteri je Oče vsega, kar je v nebesih in na zemlji, da vam da po bogastvu svoje časti močno uterditi se po njegovem Duhu v notranjem človeku, prebivati Kristusu po veri v vaših sercih, da v ljubezni vkoreninjeni in uterjeni morete umeti z vsemi svetimi, kakošna je širokota in dolgota, visočina in globočina; tudi spoznati ljubezen Kristusovo, ktera um preseže, da ste napolnjeni z vso polnostjo Božjo. Njemu pa, kteri premore vse obilniši storiti, kakor prosimo ali umemo, po moči, ktera v nas dela, njemu čast v cerkvi in v Kristusu Jezusu v vse rodove vekoma! Amen.

Sv. Pavel je bil v Rimu v ječi zapert, kér so ga Judje po krivem zatožili, kakor pripoveduje v listu prihodnje nedele. Iz ječe je pisal Efežanom, katere je k keršanstvu spreobernil. Pisal jim je, da bi jih v keršanskej veri še bolj poterdil. „Moje terplenje, jim piše, naj vam bo v čast, ko sem jez, vaš duhovni oče, vreden postal, Kristusu enako terpeti. Hvaležen sem Bogú za tó in ga klečé prosim, naj tudi vas v svojej veri poterdi, da bote vaše strasti berzdati, vaše sercé zmirej bolj očistiti in dušo posvetiti zamogli. Prosil bom Bogá tudi zanaprej, naj vam pravo ljubezen dodeli, t. j. da bi ne ljubili Bogá zavoljo plačila samó, temuč tudi

zavoljo nadlog, katere vam pošlje, da zamorete Kristusu zmirej podobnejši biti. Le kdor Kristusa stanovitno ljubi, zapopade velikost in širokost njegove ljubezni, ker so vsi udje njegovega života, in vse moči njegove duše zavoljo naših pregreh neizrečeno terpele; zapopade tudi dolgost njegove ljubezni, ker je že pred tri in tridesetimi leti za vse to terplenje vedel, globokost, ker zunaj njega še nihče ni toliko terpel in tudi ne bo; zapopade potem tudi visokost, ker je na križu za grozno hudobijo naših grehov in za strašno razžalenje božjega veličanstva dobro vedel in tedaj za nas terpel. Drugi sv. očetje terdijo, te besede pomenijo vso skrivnost našega odrešenja, širokost namreč pomeni, da je bilo to odrešenje vsemu ljudstvu namenjeno, dolgost pomeni, da je za vse veke in vedno, visokost pomeni, da nas od pozemelskih reči odterga in k nebu povzdigne; globočina, ker clo v kraljestvo mertvih seže to odrešenje. — Kdor te skrivnosti našega odrešenja nekoliko premisli, spozna neizrečeno božjo ljubezen, Bogá zmirej bolj in bolj ljubi in bo tudi njegove neskončne dobrote deležen.

Promišlúj tudi ti te skrivnosti našega odrešenja, premišluj Jezusovo neskončno ljubezen do nas, pomisli, koliko je terpel za nas, in terpi tudi ti, da mu boš nekoliko podobnejši! Kedar vidiš, kakó se cerkev ali njeni služabniki, škofje in mašniki preganjajo in jih težave in nadloge tarejo, ne obupaj, temuč pomisli, da le, kdor terpi, je Jezusov učenec, in da cerkev in njeni služabniki morajo terpéti, ker je Kristus, njih poglavar, terpel. Mnogo je sicer prestala naša mati rimsko-katolška cerkev o preteklih sedemnajstih stoletjih, tode premagala je vse njene protivnike, kakor jih je premagal Jezus, njeni poglavar. Protivniki so poginili, ona pa zmirej še slavno živi, bo živela do konca svetá in se v nebesih vekomaj radovala. —

Evangeli svetega Lukeža 14, 1—11.

Tisti čas, ko je šel Jezus v hišo nekega višega farizeja v saboto kruh jest, so oni na-nj gledali. In glej! neki vodeničen človek je bil pred njim. In Jezus je spregovoril, in djal učenikom postave in farizejem, rekoč: Ali se sme v saboto ozdravljati? Oni pa so

molčali. In ga je prijel, ozdravil in spustil. In je odgovoril, in jim rekel: Komu zmed vas bo osel ali vol v kapnico padel, in ga ne bo izlekel precej sabotni dan? In mu niso mogli na to odgovoriti. Povedal je pa tudi povabljenim priliko, ker je vidil, kako si perve sedeže izbérajo, in jim je rekel: Kadar si povabljen na gostijo, ne sedaj na pervo mesto; da, ko bi bil morebiti častitljivši kakor ti, od njega povabljen, ne pride, kteri je tebe in njega povabil, in ti ne reče: Ugani se temu; in se takrat ne začneš z sramoto na zadnje mesto presedati. Temuč kadar si povabljen, pojdi in sedi na poslednje mesto, da ti poreče, ko pride, kteri te je povabil: Prijatel! pomakni se više! Takrat ti bo čast v pričo tistih, kteri so z teboj vred pri mizi. Zakaj vsak, kteri se povišuje, bo ponižan, in kdor se ponižuje, bo povišan.

Zakaj je Jezus pri farizejih večerjal?

Kakor sv. Ciril terdi [1]), je Jezus pri farizejih večerjal, ker je želel jih podučiti, da je pripuščeno v saboto ozdravljati. Hotel jim je pa Jezus tudi pokazati, kako se morajo obnašati, ki vabijo, in kakó tisti, ki so vabljeni. Farizeji niso Jezusa k večerji povabili, da bi mu delo miloserčnosti skazali, ampak da bi na njem kaj zapazili, česar bi ga potem grajati môgli. Jezus pa jih je krotkó nagovoril in si prizadeval, jih podučiti. — Varuj se svarivnosti in bodi, kakor Jezus, tudi svojim sovražnikom dober. —

Kateri so vodeničnemu v današnjem evangelji podobni?

Vodeničnemu v današnjem evangelji so podobni vsi nečistniki in lakomniki [2]). Kakor vodenični zmirej le po pijači hrepené in si svoje žeje nikoli ne vgasé, ravno takó nečistniki, če bolj razujzdano živijo, bolj po nečistem veselji hrepenijo; in lakomni, če imajo več bo-

1) In caten. 2) Beda et Aug.

gastva, še več si ga želé. Kakor se vodenični težkó ozdravijo, ravno takó redko se nečistniki spreobernejo.

Zakaj je lakomnost poglaviten greh?

Lakomnost je poglaviten greh, kér je korenina vsega hudega [1]). Kdor se njej vda, začne kmalo tudi vohrovati, krasti, goljfovati pri vagi, meri, kupčii, krivo prisegati, revne, vdove in sirote zatirati in vero zatajevati; porok tega nam je Judež Iškariot. Zató pravi sv. apostel Pavel I. Tim. 6, 10.: „Kteri hočejo obogateti, padejo v skušnjavo in zaderge hudičeve.“ Opominja nas on tedaj, se je ogibati, vnema nas pa tudi zavoljo tega k pravičnosti, pobožnosti, veri, ljubezni, poterpežlivosti in krotkosti. —

Naj lože se bomo ostudne lakomnosti ogibali, če pogosto premislimo, da od vsega premoženja, kar ga imamo, na uni svet nič seboj ne ponesemo [2]), in da nam bo marveč treba, ojstro odgovornim biti, kakó smo ga rabili. —

Nauk od posvečevanja nedele.

„Ali se smé v saboto ozdravljati.“ Luk, 14, 3.

Zakaj je Kristus to vprašal?

Vprašal je to, ker so Judje posebno pa farizeji zastran praznovanja sabote veliko praznih ver iméli in niso hotli Jezusa kot Mesija spoznati, kér je v saboto ozdravljal, čeravno je s tem mnogim veliko dobrega storil. Če so Judje ali iz prazne vere ali iz hinavšine saboto takó vestno praznovali in se jim je greh zdelo, kaj delati na ta dan, se moramo zjokati, ko toliko kristjanov vidimo, kateri clo ne porajtajo na nedelo ali praznik in se prederznejo tudi ob nedeljah in praznikih kakoršne koli težke dela opravljati.

Ljubi kristjan! celi teden služiš tvojemu životu, od svita do mraka se trudiš, da bi sebe in svojo družino pošteno preživel, kar je prav in Bogú dopadljivo. Toda Bog si je v tednu en dan prideržal, nedelo namreč, in

1) I. Tim. 6, 9. 2) I. Tim. 6, 7.

si še nekoliko praznikov izvolil, katere Njemu in tvojej duši posveti. Nespametno tedaj ravnaš, če Bogú posvečeni dan k svojemu pozemelskemu dobičku ali pa k vživanji nečimernega in pregrešnega veselja oberneš in ga takó rekoč Bogú vkradeš. Živini dovoliš nekoliko počitka, sebi ga nič ne dovoliš. Pravi mir in počitek pa najdeš le v molitvi, pobožnosti, premišlevanji božjih dobrot, v obiskovanji službe božje, v sv. zakramentih i. t. d..... Kolikorkrat boš svoje vest natanjko pregledal, boš spoznal, da te je gerda dobičkarija pogosto pa tudi pomankanje žive vere k temu grehu napeljalo. S silo si hotel obogateti in nisi pomislil, da je to brez božje pomoči nemogoče. „Kteri hočejo obogateti, padejo v skušnjavo in zadergo hudičevo“ pravi sv. apost. Pavel I. Tim. 6, 7. Dobro si hotel živeti in nisi premislil, da je naše življenje le čas pokore, in ta svet le kraj, si s terplenjem nebesa zaslužiti. Ob nedeljah in praznikih si postopal, se lišpal, klafal, kupčeval, hlapčevske dela opravljal ali clo kaj nesramnega počel. Bog pa bo svoje zasramovavce osramotil in jim svoj blagoslov odtegnil [1]), česar se vsaki dan lahkó prepričamo. O človek! globoko si vtisni ta nauk. —

Zdihlej. O Jezus! Tvoje besede in dela so krotkost in modrost. Dodeli nam pomoč, da se bomo v vsem našem djanji le po Tebi ravnali, da bomo le Tebi dopadli in svojega bližnjega k dobremu vnemali. Pomagaj nam tudi, da bomo vse nedele in praznike Tebi v čast in našim dušam v izveličanje obračali; dodeli nam pravo krotkost in ponižnost, da Te bomo zmiraj bolj posnemali in se v nebesih s Teboj vekomaj veselili. Amen. —

Nauk za sedemnajsto nedelo po binkoštih.

O začetku sv. maše hvali pravico in milost božjo s besedami psalm. 118.: O Gospod! Ti si pravičen in pravična je Tvoja sôdba. Ravnaj s Tvojim služabnikom po Tvojej velikej milosti. Srečni so, ki nedolžni umerjejo in spolnijo zapoved Gospodovo. Čast bodi Bogú.....

Cerkvena molitev: Daj, prosimo, o Gospod! svojemu ljudstvu, vsega hudičevega zapelovanja se ogibati, ino

1) Malah. 2, 3.

tebe, samega Boga, se z čistim duhom deržati. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Efežanov 4, 1—6.

Bratje! prosim vas jaz jetnik v Gospodu, da spodobno živite po poklicu, h kteremu ste poklicani, z vso ponižnostjo in krotkostjo, s poterpljenjem; prenesite eden druzega v ljubezni, in skerbite ohraniti edinost duha v zavezi miru. Bodite eno telo in en duh, kakor ste poklicani v eno upanje svojega poklica. En Gospod je, ena vera, en kerst. En Bog in Oče je vsih, kteri je nad vsemi, in po vsem, in v nas vseh, kteri je hvaljen vekomaj. Amen.

Opomin. Prôsi vedno Bogá za pomoč, da boš zamogel svoj keršanski poklic spolnovati s čednostmi, katere tukaj sv. Pavel priporoča. —

Nauk od edino zveličavne cerkve ali vere.

»En gospod, ena vera, en kerst, en Bog in oče vsih« Efež. 4, 5.

Te besede sv. Pavla razločno pokažejo, da ni vse eno, te ali une vere biti. Vunder pa se o sedanjih časih pogosto sliši terditi: Vse eno je, katere vere si je človek, v vsakej veri zamore zveličan biti, če le v Enega Bogá veruje in pošteno živi. Le nespametni kaj tacega terditi zamore! Pomisli, ljubi kristjan! le En Bog je in ta je le Enega odrešenika poslal, kateri je le Eno vero oznanoval in le Eno cerkev vstanovil. Ko bi bil Bog več cerkev imeti hotel, bi jih bil Jezus gotovo vstanovil. Ne bil bi Ene edino — zveličavne vere oznanoval in tudi ne Ene keršanske cerkve vtemelil, ker so vsi Judje že v Enega Bogá verovali. Ali Jezus je zavergel krivoverstvo in judovstvo, je oznanoval le En namreč nov nauk in vtemelil le Eno cerkev. Nikoli Jezus ne govori od več cerkev, temuč zmiraj le od Ene same.

Zapoveduje nam On, to cerkev slušati in ne pristavi, da more kako drugo slušati, kdor to zaverže. Govori le od Enega dobrega pastirja, od Ene čede, od Enega samega hleva, v katerem naj se vsi združijo. Ravno takó govori le od Enega božjega kraljestva na zemlji, kakor je le Eno nebeško kraljestvo; nadalje govori le od Enega

gospodarja in Ene družine in omeni le Eno njivo, le En vinograd, cerkev namreč, in le Eno skalo, na katero je svojo cerkev zidati hotel. Pred svojo smertjo ta dan je goreče molil k svojemu nebeškemu očetu, naj bodo vsi pravoverni le Edno, kakor sta On in Oče le Edno. Zapovedal je tudi svojim aposteljnom, vsim narodom svoj sv. evangelj oznanovati in jih podučevati, kar jim je bil zapovedal. Kar so tudi natanjko spolnili aposteljni.

Povsod so oznanovali le En nauk, razpertije razsojevali in krivoverce od cerkve odpravili. Kakor so ravnali aposteljni, so ravnali tudi njih nasledniki. Tudi sv. očetje priporočajo v svojih spisih edinost v veri in terdovratnim krivovercom upanje izveličanja popolnoma odrečejo. —

Ljubi kristjan! spoznaj iz tega, da le Ena sama prava cerkev biti more. Ako je pa le Ena cerkev prava, se tedaj le v tej izveličanje doséže. Jezus, ki je pot, pravica in življenje, govori od Ene same cerkve, katero moraš slušati, ako hočeš izveličanje doseči. Kdor cerkve ne sluša pravi, naj ti bo kot odpadenec in očiten grešnik. Nadalje govori Jezus le od Enega hleva in samo od tih ovec, ki so iz tega hleva, in so glas svojega pastirja zaslišale, za njim tekle in večno življenje zadobile. Tudi aposteljni so se prepričali, da je le Ena sama cerkev prava in zveličavna. „Brez vere je nemogoče Bogú dopasti," piše sv. Pavel [1]) in „ta vera je le Ena" uči Efežane [2]). — Pa tudi apostelni, ko bi ne bili popolnoma prepričani od Edine zveličavne cerkve bi je gotovo ne bili takó razločno priporočevali in očitno razglasovali Jezusovega nauka od edinosti svoje cerkve. Kakor so učili apostelni, so učili tudi njih nasledniki in vsi sv. očetje jednoglasno terdijo, da zunaj prave cerkve ni življenja. Sveti Ciprian jo primeri Noetovej barki rekoč [3]): Če je zunaj Noetove barke kdo smerti vbežal, ji vbeži tudi eden, ki je zunaj prave cerkve." — Iz vsega tedaj razvidite, da je le Ena prava edino zveličavna vera ali cerkev, zunaj katere ni življenja, temuč smert in pogublenje. —

Ktera je tista cerkev? Gotovo le rimsko-katolška, apostolska. Samó njo je Jezus vtemelil, samó za njó so

1) Hebr. 11, 9. 2) Ef. 4, 5. 3) De unit. eccl. c. 7, 4.

apostelni delali, samó za njo je tisuč in tisuč svetih mučencov svojo kri prelilo, samó ona ima znamnja prave Jezusove cerkve [1]) in samo njej je Jezus obljubil, da bo vsim njenim sovražnikom vpor obstala do konca svetá. — Pač so pred tri sto letmi nekteri, ki so od katolške cerkve odpadli, terdili in še zdaj terdijo, da se katolška cerkev moti in pravega Jezusovega sv. evangelja ne oznanuje več. Ko bi ti možjé prav imeli, bi bil Jezus tega kriv, ker jo je On vtemelil in jej obljubil, pri njej ostati do konca svetá in jo s pomočjo sv. Duhá vekomaj vladati. On bi tedaj ne mogel spolniti, kar je obljubil. Kaj tacega le misliti, je gotovo nespametno. Kedaj in zakaj bi se bila zmotila sv. katolška cerkev, ki je bila vunder naj perva, od Jezusa samega osnovana in čigar temelj je sv. Peter? Naj večje in naj mogočnejše deržave so poginule in naj terdnejši prestoli razpadli, sv. cerkev še zmirej terdna stoji. Ko bi ne bila kot prava in edino-zveličavna od Jezusa vtemeljena, ne mogla bi takó dolgo obstati, ker Jezus razločno pravi, da se bo vse, kar njegov nebeški Oče ni vsadil, poruvalo [2]). Davno že bi bila zginula rimsko-katolška cerkev, ko bi ona ne bila Jezusova; takó pa stoji še dandanašnji in vsi njeni protivniki so zginili in bodo zginili, ker je tudi peklenske vrata ne bodo premagale, kakor govori Gospod, ki bo spolnil, kar je obljubil! —

Vidiš tedaj, ljubi kristjan! da je le rimsko-katolška cerkev prava in edino-zveličavna. Vidiš tudi, kako nespametni in zapeljivi so tisti, ki pravijo: „V vsakej veri zamoremo zveličani biti, če le v Enega Boga verujemo in pošteno živimo.“ — Zunaj prave Jezusove rimsko-katolške cerkve ni življenja — so učili apostelni, vsi sv. očetje in so z neštevilnimi pravovernimi svojo kerv prelili za to resnico. Ravnaj se tudi ti po nauku te cerkve, vbogaj, kar ti zapové in stori, kar ti svetje. Hvali Bogá za neprecenljivo dobroto, ko si tudi ti ud te edino-zveličavne cerkve, môli pa tudi za tvoje zmotjene brate, ki so še zunaj te cerkve, da tudi te Gospod pripelje in se spolni, kar je Jezus obljubil rekoč: „En hlev bo in En pastir.“ —

1) Glej nauk za pervo nedelo po veliki noči. 2) Mat. 15, 13.

Evangeli svetega Matevža 22, 34—46.

Tisti čas so pristopili k Jezusu farizeji; in eden zmed njih, učenik postave, ga je vprašal ga skušajoč: Učenik! ktera je velika zapoved v postavi? Jezus pa mu je rekel: Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli. Ta je nar veči in perva zapoved. Druga pa je tej enaka: Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe. V teh dveh zapovedih je zapopadena vsa postava in preroki. Ko so bili pa farizeji zbrani, jih je Jezus vprašal, rekoč: Kaj se vam zdi od Kristusa, čigav sin je? Mu reko: Davidov. Jim reče: Kako ga tedaj David v duhu imenuje Gospoda, rekoč: Gospod je rekel mojemu Gospodu: Usedi se na mojo desnico, dokler ne položim tvojih sovražnikov v podnožje tvojih nog. Ako ga tedaj David imenuje Gospoda, kako je njegov sin? In nobeden mu ni mogel odgovoriti besede; tudi se ga ni od tistega dne nobeden prederznul še kaj vprašati.

Kaj se pravi: Bogá ljubiti?

Bogá ljubiti, se pravi: svoje dopadanje, radost in veselje nad Bogom imeti, ker je naša naj večja in naj popolnejša dobrota; veseliti se njegovega veličanstva in krasote, le od njega misliti in govoriti, njegovo voljo v vsim z veseljem spolnovati in vse svoje premoženje tudi življenje rajše zgubiti, kakor njega s kakim grehom razžaliti. —

Kaj se pravi: Bogá ljubiti iz celega svojega serca iz vse svoje pameti, iz vse svoje duše i. t. d.....

Te različne besede prav za prav eno in ravno tisto pomenijo, namreč: Bogá prav, odkritoserčno in goreče ljubiti. Sicer pa v pomenu „*serca*“ zamoremo svojo *voljo* zastopiti, ko Bogú vse izveličanje in krasoto želimo in nič druzega nočemo, kakor, da bi ga vsi ljudje spoznali, ljubili, častili in da bi mi vsi drugi njegovo voljo natanjko spolnili. — Za pomen „*duše*“ zamoremo *pamet*

vzeti, ker si moramo vsi prizadevati, ga po premišlevanji stvarjenih reči zmiraj bolj in bolj spoznovati in ljubiti. — *Pamet* nam zamore spomin pomeniti, ker se moramo vedno na Boga in na njegove neštevilne dobrote spominjati, ga za tó hvaliti in hvaležni biti. — *Z vso svojo močjo* bomo Bogá ljubili, če mu z vsim životom t. j. s peterimi občutki, z rokami, nogami, jezikom, očmi in ušesmi služimo in vse storimo, kar On hoče, in zató, ker On hoče. —

Ali je prava ljubezen, če Boga le zató ljubimo, ker nam je dober?

Taka ljubezen se imenuje zahvalna in je dobra in hvale vredna; tode popolna še ni, ker ni brez sebičnosti, samopašnosti in poželjivosti. —

Ktera ljubezen se imenuje popolna?

Popolno Bogá ljubi, le kdor ga zató ljubi, ker je sam na sebi naj večja in naj ljubeznjivša dobrota; in takó ga moramo vsi ljubiti ne iz sebičnosti, ali iz strahú pekla, ali, ker plačilo od njega pričakujemo, temuč zató, ker je sam na sebi naj dobrotljivši in vse ljubezni vreden. —

Ali zamore z ljubeznijo tudi bogaboječnost sklenjena biti?

Le detinska bogaboječnost zamore z ljubeznijo sklenjena biti ne pa hlapčevska.

Hlapčevska bogaboječnost je bolj boječnost pred kaznijo kot bogaboječnost ali žalost, kér smo Boga razžalili. Hlapčevska bogaboječnost z božjo ljubeznijo ne more sklenjena biti, kér v ljubezni, kakor pravi sv. Avguštin, ni boječnosti, popolna ljubezen se nič ne boji. —

Detinska bogaboječnost je boječnost, Boga naj boljšega očeta razžaliti. Ta boječnost pride le iz ljubezni in je začetek modrosti. Obvarje nas greha, nam naše življenje slajša in podaljša. O smertnej uri nas blagoslovi in po smerti osreči. —

Kdo Bogá popolno ljubi?

Bogá popolno ljubi, kdor: 1. Njegovo neskončno popolnost, vsegamogočnost, dobrotljivost, modrost, svetost in lepoto premišluje. — 2. Kdor premišluje Njegovo neskončno ljubezen do nas, katero nam je v učlovečenji, terplenji in smerti svojega edinorojenega sina razodel. — 3. Kdor si prizadeva, Boga zmiraj bolj in bolj ljubiti. — 4. Kdor tudi Bogá za te dar goréče prosi. —

Kdaj smo dolžni, Bogá popolno ljubiti?

Dolžni smo, Bogá popolno ljubiti: 1. Kadar se popolno pameti zavemo, Bogá spoznamo in previdimo, da smo dolžni, ga ljubiti. — 2. Kadar nas svét, hudič in poželenje mesa s svojim bogastvom in veseljem zapeljati hoče. — 3. Kadar smo se smertno pregrešili. — 4. Kadar kak sv. zakrament prejmeno; posebno pa po sv. obhajilu. — 5. Kader smo kako posebno dobroto od Bogá prejeli. — 6. Pri jedi, pijači in vsakem pripuščenem veselji. — 7. Kader kako božjo stvar ogledamo. — 8. O smertnej uri. — 9. Večkrat o dnevi. —

Ljubezen do bližnjega je že razložena v nauku dvanajste nedelje po binkoštih.

Zakaj ste zapovedi ljubezni do Bogá in do bližnjega naj imenitnejše?

Te dve zapovedi ste naj imenitnejše, ker vse druge zapopadete in kér v njih, kakor Kristus pravi, vsa postava obstoji. Kdor te dve zapovedi spolni, spolni vso postavo in vse stori, kar je Bogú dopadljivo; zakaj, kdor Bogá resnično ljubi, se ne loči od njega z nevero ali krivoverstvom, ne mermra zoper njega, ne imenuje po nevrednem božjega imena s kletvino ali krivo prisego, posvečuje praznike, ker vé, da je vse to Bogú dopadljivo. Spoštuje svoje starše, svojemu bližnjemu ne stori žalega, ne tepe in ne vbija nikogar, ne prešestuje, ne krade, ne opravlja, ne priča po krivem, ne obrekuje, ni nevošljiv, sovražliv, ali neusmilen. Z eno besedo, to vse stori zató, ker Bogá ljubi in svojega bližnjega zavolj Bogá kakor samega sebe. Zakaj pa mi od tega takó

malo storimo ali clo nič? ker svojega bližnega ali clo nič ali pa premalo ljubimo. —

Kaj mislite vi od Kristusa?

Takó je Kristus vprašal farizeje, da bi jih iz njih lastnega odgovora prepričal, da on ni samó človek in ne samo po telesu Davidov sin, temuč da je kot edinorojeni božji sin od vekomaj Gospod Davidov in Gospod vsih ljudi. Psalm. 2, 7. — Tudi dandanašnji je še, žalibog, veliko ljudi, ki, kot farizeji, Kristusu, sinu božjemu, božjo natoro vtajijo in ga kot samó modrega, bogoljubnega človeka imajo, in njegovega nauka, čeravno ga je z mnogimi čudeži poterdil, nočejo kot božjega vzeti. Varuj se, ljubi kristjan! takih zapeljivcov, ki te z njihovo lažnjivo vero ob Kristusa, ob dušni mir in upanje prihodnjega vstajenja pripraviti hočejo. Ako pa veruješ, da je Jezus sin božji, naš gospod, učenik in odrešnik, ravnaj se tudi po njegovem nauku in stori, kar govoriš. —

Zdihlej. Preljubeznjivi Jezus! ki si nas k ljubezni do bližnjega takó serčno opominjal, dodeli nam milostno, da se bodo vse naše misli, besede in djanja v ljubezni začele in jenjale. Dodeli nam, da Te bomo z vso močjo duše in telesa ljubili in se s Teboj takó sklenili, da nas, kakor svetega Pavla, nobena skušnjava, nadloga, nevarnost in tudi smert ne bo od Tebe ločila.

Dodeli nam tudi, da bomo zavoljo Tebe zamôgli svoje prijatle in neprijatle kakor sami sebe ljubiti in po tej ljubezni vredni postati, Te kot svojega izveličarja in milostljivega sodnika imeti. —

Nauk za osemnajsto nedelo po binkoštih.

Cerkev v začetku sv. maše prosi mir, katerega je Bog po prerokih obljubil: „O Gospod! dodeli mir tistim, ki v Tebe upajo, da bodo Tvoje preroke kot pravične spoznali. Usliši Tvoje služabnike in Tvoje Izraelsko ljudstvo.“ Sirah. 36, 18. — „Veselim se, kadar se mi rêče: Pojdimo v hišo Gospodovo.“ Psalm. 121, 1. —

Cerkovna molitev. Daj, prosimo, o Gospod! svojemu ljudstvu, vsega hudičevega zapelovanja se ogibati, ino

tebe, samega Boga, se z čistim duhom deržati. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz I. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 1, 4—8.

Bratje! zahvalim svojega Boga vselej za vas zavoljo milosti Božje, ktera vam je dana v Kristusu Jezusu; ker ste po njem v vsem obogateli, v vsej besedi in v vsem znanji (kakor je bilo pričevanje Kristusovo poterjeno med vami), tako da vam ne manjka nobenega daru, kteri čakate razodenja Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki vas bo tudi poterdoval do konca, da bote brez greha v dan prihoda Gospoda našega Jezusa Kristusa.

Razlaganje. Sv. Pavel razloži v tem berilu, da ima pravo ljubezen do bližnjega, ker se veseli in Bogá hvali, ko je Korinčanam veliko pripomogel. Veseli ga posebno, ker jim je pogosto božji nauk oznanoval in takó v njihovih sercih Kristusa vterdil, da zamorejo brez strahú pričakovati Kristusov prihod k sôdbi. Vesêli se tudi ti, ko vidiš, da je tvoj bližnji v gnadi božjej, zakaj to je znamnje prave ljubezni do svojega bližnjega.

Evangeli svetega Matevža 9, 1—8.

Tisti čas je Jezus stopil v čolnič, ter se je prepeljal, in je prišel v svoje mesto. In glej! prinesli so mu mertvoudnega, ležečega na postelji. In ker je Jezus vidil njih vero, je rekel mertvoudnemu: Zaupaj sin, odpuščeni so ti tvoji grehi! In glej! eni pismarjev so sami pri sebi rekli: Ta preklinja. In ko je Jezus vidil njih misli, je rekel: Zakaj mislite hudo v svojih sercih? Kaj je ložej, reči: Odpuščeni so ti tvoji grehi; ali reči: Vstani in hodi? Da pa veste, da ima Sin človekov oblast na zemlji odpuščati grehe, (reče tedaj mertvoudnemu): Vstani, vzemi svojo posteljo, in pojdi na svoj dom. In je vstal, in šel na svoj dom. Množice pa, to viditi, so stermele, in častile Boga, kteri je dal tako oblast ljudem.

Nauki: I. Dobrotniki, ki so tega bolnika k Kristusu prinesli, so nam v izgled, kakó da tudi mi revne bolnike

pojiščimo in jim po mogočosti pomagajmo. Ker je pa Kristusu tudi njihova ljubezen tako dopadla, da je zavoljo tega mertvoudnemu grehe odpustil in ga ozdravil, se učimo, kako tudi mi marsikteremu na duši bolnemu pomagati zamoremo ali z molitvijo ali s priprošnjo, ali če ga z lepim izgledom in podučenjem k Bogu pripeljemo. Molimo saj za spreobernenje grešnikov, če jim nič dobrega storiti ne moremo. —

II. Kristus je mertvoudnemu najpred grehe odpustil, potem še le ga ozdravil. S tem nas je hotel podučiti, da so bolezni pogosto nasledki grehov. Z boleznijo in nadlogami nas Bog opomni in zdrami iz dušnega spanja. Ta nauk je Jezus poterdil, ko je bolniku, ki je bil že osem in trideset let bolen, rekel: „Ne greši zanaprej, da se ti kaj hujega ne zgodi [1]).“ — O da bi to vsi tisti pomislili, ki Bogá tolikokrat za polajšanje svojih nadlog prosijo in zraven ne pomislijo, da je treba najpred rešiti se grehov, v katere so takó globoko zabrêdli. —

III. On Bogá psuje. Takó so oslepljeni Judje od Kristusa mislili, ker so menili, da se je zoper božje pravice pregrešil, ko je temu bolniku grehe odpustil; zakaj psovati se pravi: zoper Bogá ali zoper svetnike kaj sramotnega misliti, govoriti ali storiti. Na tó pa niso pomislili ti blaznivci, da so oni sami z njihovo prederzno mislijo Kristusa psovali. Čeravno je mertvoudnega ozdravil in veliko druzih čudežev doprinesel, so ga vunder natolcevali, da on Boga psuje, takó da jih je moral okarati. Če je Kristus Judom, ker so ga psovali in ga kot Bogá niso hotli spoznati, takó zameril, kaj bo kristjanom storil, ki ga ali navadno ali samo v jezi psujejo, preklinjajo, svete zakramente zasramujejo? i. t. d.....

IV. Ko je Jezus njih misli zvedil, jih je nagovoril: „Kaj mislite hudobnega v svojih sercih?“ To naj si zapomnijo tisti, ki mislijo, da Bog naših hudobnih misel in želj ne bode sodil, se jih tedaj pri spovedi ne obtožijo in jih tudi ne opustijo. Naj ložje se boš pregrešnih misel ogibal, če se pogosto spomniš na Bogá, ki vse tvoje naj skrivnejše misli vidi in jih bo sodil. —

Zdihlej. O Jezus! dober in milostljiv si proti revnemu grešniku, ko revnemu in mertvoudnemu človeku v da-

1) Jan. 5, 14.

našnjem sv. evangelji nisi samó grehe odpustil, temuč ga tudi kot sina imenoval, tolažil in popolnoma ozdravil. Ta Tvoja ljubezen me spodbada, Te prositi za pomoč, da bi tudi mi vsi iz naših grehov s pravo pokoro vstali, se poboljšali in po Tvojej poti v nebesa prišli. Amen.

Nauk od odpustkov.

»Bodi brez skerbi moj sin, tvoji grehi so ti odpuščeni.« Mat. 9, 2.

Ravno te besede, ki jih je Kristus mertvoudnemu rekel, reče spovednik vsakemu skesanemu grešniku in mu z božjo oblastjo odpusti grehe in večno kazen. Prizadevajmo si pa tudi, rešiti se časnih kazen, ker imajo grehi zraven pregrehe in večne kazni tudi časne kazni [1]) kot nasledke. Časne kazni so dvojne: dušne ali čeznatorne kazni, in so: razne žalostne dušne okolšine, in druge posebne nadloge na tem svetu alj tudi po smerti v vicah za terpeti, in naravne kazni, kakor so: revšina, bolezen, razne nasprotnosti in nesreče. Vsih tih se z odpustkom zamoremo rešiti. —

Kaj je odpustek?

Odpustek je popolno odpuščanje kazen, katere bi bil moral človek na tem ali na unem svetu prestati za grehe, ki so mu že odpuščeni. —

Od kod vemo, da mora grešnik po odpuščenem grehu še časno kazen prestati?

To vemo iz sv. pisma. Že naši predstariši so morali časno kazen prestati, čeravno jim je Bog greh že odpustil [2]). Ravno takó je Bog tudi Izraelskim otrokom, ki so večkrat zoper njega mermrali, na Mojzesovo priprošnjo greh scer odpustil, kazni pa ne, ter jim je obljubljeno deželo odrekel in jih v pušavi umreti pustil [3]). Ravno to se je Mojzesu in Aronu zavoljo njune nezaupnosti v Bogá pripetilo [4]). Davidu se je po preroku Nathan-u prešestvo in vmoritva scer odpustila, vunder

1) Glej 4. nedelo v adventu. 2) I. Moz. 3. 3) IV. Moz. 14. 4) II. Reg. 12.

je moral zató še velike časne kazni prestati namreč: smert svojega naj ljubšega sina Absalon-a i. t. d..... Naposléd nas tudi vera uči, da bomo morali po smerti v vicah zavoljo svojih grehov takó dolgo terpeti, dokler ne bomo popolnoma čisti [1]). —

Ali je bila sv. katolška cerkev zastran tega nauka s sv. pismom zmiraj edinih misel?

Sv. katolška cerkev je bila zastran tega nauka s sv. pismom zmiraj edinih misel; zakaj sv. katolška cerkev vpirajoča se na sv. pismo je zmiraj učila, da se pri zakramentu sv. pokore pregreha in večna kazen grehov zavoljo neskončnega zasluženja Jezusa Kristusa sicer odpusti, vunder pa časne kazni ostanejo, katere mora grešnik prestati. Sv. katolška cerkev je marveč že v naj pervih časih keršanstva grešnikom zavoljo njihovih grehov ojstre cerkvene kazni ali pokoro naložila, čeravno jim je grehe že odpustila. Kdor je, postavim, kogar vbil ali prešestval se je moral dvajset let, kdor je po krivem prisegel, se je moral enajst let, kdor je bil nečist, ali je vero zatajil ali je vračaril, se je moral sedem let pokoriti s postom i. t. d.... Med tem časom je moral le péš hoditi, in se ni moral vdeležiti daritve sv. maše in sv. obhajila i. t. d..... Ako se je spokornik resnično poboljšal ali če so imenitni cerkveni udje, posebno mučenci za njega prosili, so mu škof odpustek podelili t. j. odpustili so mu ostalo kazen deloma ali popolnoma. Dandanašnji pa mora cerkev zavoljo slabosti pravovernih kristjanov krotkó v tem ravnati. Zunaj cerkvenih kazen se nam po odpustkih prikrajšajo in polajšajo tudi duhovne kazni, katere bi bili morali na tem svetu ali v vicah prestati, da bi se grehov popolnoma očistili. —

Ali imá cerkev oblast, časne kazni odpuščati, t. j. odpustek deliti?

Da ima cerkev zarés oblast, odpustek podeliti, je razsodil Trident. cerkv. zbor [2]) vpiraje se na Kristusove besede [3]): „Resnično Vam povem: „Vse, kar bote na zemlji zavezali, bo tudi v nebesih zavezano," in: „Vse,

1) Mat. 5, 26. 2) Sej. 25. 3) Mat. 18, 18.

kar bote na zemlji odvezali, bo tudi v nebesih odvezano“ t. j. katerim bote grehe odpustili, odpuščeni so jim, in katerim jih bote zaderžali, zaderžani so jim. Sv. Pavel je kervosramnemu Korinčanu ojstro kazen naložil. Ko se je pa resnično poboljšal, mu je v imenu in oblasti Jezusovej odpustil to, kar bi bil moral še prestati, „da bo njegova duša dosegla izveličanje o dnevu, o katerem nas bo naš Gospod Jezus Kristus sodil. [1])“

Cerkev iz svojega zaklada ali iz zaklada družbe svetnikov odpustke deli.

S tem se hoče rêči, da Bog grešniku po cerkvi časne kazni le zavoljo neskončnega zasluženja Jezusa Kristusa in svojih svetnikov grehe odpusti. Nadomesti tedaj to, kar grešnik zadostiti ne more. —

Kolikoteri so odpustki?

Odpustki so popolni in nepopolni. Popolni odpustek zbriše vse cerkvene in časne kazni, zavoljo katerih bi se moral grešnik pokoriti. — Nepopolni odpustek zbriše le nekaj od časne kazni. Taki so odpustki od štiridesetih dni, od enega ali več let. —

Kaj je sveto leto ali svetoletni odpustek?

Sveto leto ali svetoletni odpustek je popolni odpustek, katerega Rimski papež po preteklem vsakem 25. letu katolškemu keršanstvu vsega svetá iz zaklada neskončnega zasluženja Jezusa Kristusa in svetnikov podeli. Svetoletni odpustek zbriše vse časne kazni in vse grehe, od katerih le papež ali škofje odvezati zamorejo. Zbriše tudi vse cerkvene kazni, ki so na te grehe postavljene. Kdor se hoče tega odpustka vdeležiti, se mora o tem času skesano spovedati, sv. rešnje telô pobožno prejeti in terdno skleniti, se poboljšati, nagnenje do greha popolnoma opustiti in vsake priložnosti, ki bi ga v greh zapeljati utegnila, skerbno ogibati se. Mora moliti tudi za razširjenje sv. rimsko-katolške cerkve, za mir in edinost keršanskih vladarjev i. t. d..... vsaj 7

[1]) II. Kor. 2, 10. I. Kor. 5, 5.

Očenašov in Češena si Maria s Čast bodi Bogu Oč. in vero i. t. d.... kakor so papež Gregor XIII. naročili.

Ali nas odpustki vse pokore rešijo?

Odpustki nas nikakor pokore ne rešijo; zakaj zraven tega, da vse opravimo, kar moramo storiti, ako se hočemo odpustka vdeležiti, kar pa malokdo stori, moramo tudi sami, kolikor zamoremo, za svoje grehe pokoro storiti. Zakaj cerkev nas ne more z odpustkom tudi vse pokore osvoboditi, kér bi nasproti ravnala Kristusu, ki pravi [1]): „Ako se ne spokorite, bote vsi poginili.“ — Cerkev hoče z odpustkom le našej slabosti pomagati, nas podpirati v pokori in nadomestiti, kar bi nam še pomanjkati utegnilo. Kdor se tedaj sam za-se in za svoje grehe noče pokoriti, se odpustka gotovo ne bo vdeležil. —

Ali odpustki tudi rajnkim hasnijo?

Odpustki tudi rajnkim hasnijo, če le spolnimo vse, kar je k odpustku potrebno in Bogá prosimo, naj jim zavoljo neskončnega zasluženja svojega Sina in svetnikov kazni odpusti. Ali Bog to našo prošnjo usliši ali ne, ne vemo, ter se pri tem le po lastnosti rajnkega ravná. Ne zanašajmo se tedaj na odpustke ali na druge dobre dela, katere bodo morda drugi za nas opravili, ko bomo mertvi. Prizadevajmo si marveč, dokler smo še živi, brumno živéti, in si veliko dobrih del in odpustkov za večnost pripraviti, da si bomo takó svoje izveličanje zagotovili. —

Kaj se učimo iz tega nauka rimsko-katolške cerkve?

Iz tega nauka se učimo: 1. Da nikakor ne smemo grešiti, misleči, da nam bo Bog te greh po prihodnjem odpustku odpustil, kakor protivniki cerkve lažnjivo terdijo. — 2. Da se nam po odpustku ne odpusté grehi, ki smo jih že storili, še manj pa grehi, ki jih bomo še le storili. — 3. Da katolški kristjan ne smé misliti, da mu po odpustku ni treba pokoriti se, dobrih del doprinašati, vojskovati se zoper hudo nagnenje in strasti, krivice poravnati in popraviti zanemaranega. — 4. Da se nam po odpustkih le časna kazen naših storjenih grehov popolnoma

1) Luk. 13, 3.

ali deloma odpusti. — 5. Da nas odpustki opomnijo na naše slabosti in mlačnosti, ko jih primerimo z ojstro pokoro pervih kristjanov. — 6. Da nas spodbadajo, božjej pravici kolikor mogoče zadostiti. — 7. Da nas opominjajo k hvaležnosti do Bogá, ki zavoljo neskončnega zasluženja Jezusovega in svetnikov našej slabosti pomaga in nam nadomesti, kar s pokoro doseči ne moremo. —

Nauk za devetnajsto nedeljo po binkoštih.

O začetku sv. maše govori Bog: „Jez zim blagor ljudstva, v katerejkoli nadlogi me bo klicalo, jez ga bom uslišal: in bom zmiraj njegov Gospod. Ljudstvo, pazi na mojo zapoved in slušaj me.“ Psalm. 77, 1. —

Cerkvena molitev: Naj viža, prosimo, o Gospod! naše serca vsegamogočno vsmilenje, ker tébi brez tvoje pomoči ne moremo dopasti. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Efežanov 4, 23—28.

Bratje! ponovite se v duhu svojega uma, in oblecite novega človeka, kteri je po Bogu stvarjen v resničnej pravičnosti in svetosti. Za tega voljo opustite laž, govorite resnico vsakteri s svojim bližnjim; ker smo udje med seboj. Jezite se, tode nikar ne grešite; solnce naj ne zajde v vašej jezi. Ne dajajte prostora hudiču! Kdor je kradel, naj ne krade več; temuč naj raji pridno dela s svojimi rokami, kar je dobro, da bo imel kaj podeliti potrebnemu.

Razlaganje in nauk. — Sv. apostelj Pavel opominja Efežane in tudi nas, da postergajmo stari kvas hudobije in malopridnosti in živimo v presnem kruhu čistosti in resnice, t. j. poboljšajmo se zunaj in znotraj. Poboljšali se bomo, če svoje navadne pregrehe, postavim: laž, jezo, krivico i. t. d..... opustimo, če svojo dušo z lepimi čednostmi zalšamo in po keršanskej pravici in svetosti hrepenimo. Marsikterikrat smo si že morebiti prizadevali, se poboljšati, k čemur nam je sv. léto ali kaka druga posebno cerkevna svečanost priložnost ponudila. Očistili smo takrat morebiti svojo dušo z veliko spovedijo, in smo terdno sklenili, odsihmal le za Boga in za svojo dušo truditi se. Zdelo se nam je, kakor da bi ne bili

več ti stari. Tode, kakó dolgo je to terpélo? Žalibog! kmalo smo v stare grehe zabrêdli! Zakaj? Gotovo, ker smo mislili, da že terdno stojimo. Mislili smo, da smo z veliko spovedjo vse opravili in si nismo prizadevali, se obderžati v tem srečnem stanu. Nismo se Bogú zahvalili za pomoč spreoberniti se, in ga tudi ne prosili za pomoč stanovitni ostati. Nismo se ogibali hudobnih tovaršij in nevarnih priložnost, marveč smo, kakor popred, lenobo pasli, razujzdano živéli i. t. d..... Morali smo tedaj zopet v stare pregrehe zabrêsti. — „Tudi zavolj odpuščenih grehov moramo biti v svetej skerbi [1]).“ „Čeravno smo vse storili vunder ne vemo, ali smo jezo božjo od sebe odvernili [2]).“ S strahom in trepetom tedaj za svoje izveličanje skerbimo [3]), da ne pademo v stare pregrehe, iz katerih je težkó ali clo nemogoče vstati. —

Evangeli svetega Matevža 22, 1—14.

Tisti čas je govoril Jezus velikim duhovnom in farizejem v prilikah, rekoč: Nebeško kraljestvo je podobno kralju, kteri je napravil ženitnino svojemu sinu. In je poslal svoje hlapce poklicat povabljene na ženitnino; pa niso hotli priti. Spet je poslal drugih hlapcov, rekoč: Povejte povabljenim: Glejte! svoje kosilo sim pripravil, moji junci in pitana živál je zaklana, in vse je pripravljeno; pridite na ženitnino. Oni pa niso marali, in so šli, eden na svojo pristavo, eden pa po svojej kupčii. Drugi pa so zgrabili njegove hlapce, ter so jih zasramovali in pobili. Ko je pa kralj to slišal, se je razserdil, in je poslal svoje vojske, in je končal tiste ubijavce, in njih mesto požgal. Potlej reče svojim hlapcom: Ženitnina je sicer pripravljena, tode povabljeni je niso bili vredni. Pojdite tedaj na razpotja, in ktere koli najdete, poklicite jih na ženitnino. In njegovi hlapci so šli na ceste, in so jih nabrali, kolikor so jih najšli, hude in dobre; in ženitnina je bila napolnjena z svatmi. Prišel je pa kralj pogledat svatov; in je vidil tam človeka, ki ni bil sva-

1) Sir. 5, 5. 2) Prid. 9, 11. 3) Fil. 2, 12.

tovski oblečen, in mu reče: Prijatel! kako si le sem prišel, ker nimaš svatovskega oblačila? On pa je umolknul. Tedaj je kralj rekel služabnikom: Zvežite mu roke in noge, in verzite ga v unanjo temo, ondi bo jok in škripanje z sobmi. Veliko namreč jih je poklicanih, ali malo izvoljenih.

Opomba. Ta prilika je zlo podobna priliki, ki se na drugo nedeljo po binkoštih bere. Pomeni tudi ravno to. — Poglej tedaj razlaganje tega evangelja in razlaganje evangelja, ki se bere o prazniku sv. Katarine. —

Razlaganje. — Kralj v današnjem evangelji je nebeški oče, ki je svojega edinorojenega sina s cerkvijo poročil in veliko gostijo napravil, ter mu evangelski nauk, sv. zakramente in nebeško veselje zročil. K tej gostii je po svojih služabnikih najpred Jude, potem preroke, apostelne in Kristusove učence povabil. Tode Judje niso marali za čast in pomoč, katero jim je nebeški kralj namenil, so hudo ravnali z njegovimi služabniki in jih poslednič vbili. Zavoljo tega je pa nebeški kralj tudi nje zavergel in z Jeruzalemskim mestom vred pogubil. Naměsto njih je poklical pagane (neznaboge) in vse ljudstva, katere so hodile po širokej cesti, ki derži v pekel. Odvernil jih je od pregrešne poti in jih postavil v cerkvenej gostii na mesto nesrečnih Judov, katero mesto bodo tudi v nebesih posedli. — Resnično je tedaj od Judov, na katere je Jezus to priliko obernil, da je veliko od njih poklicanih, pa malo izvoljenih. —

Djanski nauk. — Tudi nas je nebeški kralj k tej gostii povabil, tudi mi smo svatje te gostije, ker smo po veri udje Jezusove cerkve postali. „Kristjan pa, ki je po veri ud cerkve postal in ne ljubi, je kakor človek, ki brez svatovskega oblačila med svatovšino pride“ pravi sv. Gregor [1]). To oblačilo, katero se ljubezen imenuje, je imel naš odrešenik, ko je prišel, da bi s svojo nevesto namreč s cerkvijo svatboval. Hoče tedaj Jezus s tem reči, da je le ljubezen svatovsko oblačilo, katero moramo imeti na sebi. Kdor veruje in je ud cerkve, ljubi pa ne, je sicer pri gostii, toda svatovskega oblačila nima na sebi. Mertev cerkevni ud je, zato ga pa tudi

1) Hom. 38. in Evang.

nebeški kralj na sodni dan brez svatovskega oblačila ne bo pustil k nebeškej gostii, temuč ga bo vergel v večno temo. — Nepovabljeni svat pa, ko ga je nebeški kralj po svatovskem oblačilu vprašal, je vmolknil, kar pomeni, da se nihče pri Bogu zavoljo pomankanja ljubezni izgovarjati ne more, ker jo sleherni lahko doseže, ako Bogá za-njo prosi. —

Zdihlej. O Jezus! zahvalim se Ti, kér si me k gostii v Tvojej sv. cerkvej povabil; daj mi svatovsko oblačilo ljubezni, da pridem med nebeško svatovšino in ne v zunajno temo.

Cerkveni nauk od pekla.

»Verzite ga v zunajno temo.« Mat. 22, 13.

Kaj je pekel?

Pekel je strašen kraj, kjér obsojeni večne kazni terpijo. —

Ali je zarés pekel?

Zarés je pekel. To nam priča pamet, sv. pismo in cerkveni nauk. Pamet nam pové, da je en Bog, ki je pravičen in tedaj vsaki greh kaznuje. Znano je, da se ne kaznujejo na tem svetu vsi grehi, mora tedaj biti en kraj, kjer se kaznuje vsaki greh, katerega nismo s kesom in pokoro zbrisali; in te kraj je — pekel. Vse ljudstva od začetka svetá so verovale, da je pekel. —

Še bolj očividno nam sv. pismo priča, da je pekel. Že brumni in poterpežlivi Job [1]) govori od dežele, kjer je jok in stok, tema in veden strah. To priča tudi prerok Izaia, ki pravi [2]): „Pekel je globok in širok, in ogenj, ki v njem gori, ne vgasne nikoli.“ — Tudi naš Izveličar primeri pekel z ognjem, ki nikoli ne vgasne, s červom, ki nikoli gristi ne neha [3]). To učijo in spričujejo tudi vsi sv. cerkveni očetje. Sv. Avguštin pravi: „Neskončna modrost božja nam pové, da je pekel, in neskončna božja vsegamogočnost je, ki bo obsojene sicer čudivitno tode resnično kaznovala. —

1) Job. 10, 12. 2) Iza. 30, 33. 3) Mat. 9, 42. 10, 28.

Kakošne muke obsojeni v pekli terpijo?

Od muk, katere obsojeni v pekli terpijo, nas uči sv. pismo in cerkev, ter pravita, da obsojeni v večnem, nevgasljivem ognji gorijo. Te ogenj, pravijo sv. cerkveni učeniki, nikoli ne vgasne in njegov dim se vzdiga in vzdiguje od veka. „Zdi se mi, kakor da bi te ogenj kako pamet imel; ne dela razločka med krivimi in muči vsacega obsojenega po velikosti njegovih grehov“ pravi sv. Gregor. — „Te ogenj gori in vunder nikoli ne povžije svojih žertev, temuč jim, kakor Kasiodor pravi, svojo nevmerjočnost deli in jih terpéti pusti, katero terplenje jih ohrani, kakor sol, ki obvarje mesó, da ne zgnije.“ — Jezus pa pravi: „Vsak bo z ognjem nasoljen.“ Mark. 9, 48. — Te ogenj ne sveti, temuč pusti obsojene v večnej temoti, z njim je sklenjen tudi červ, ki obsojene neprenehoma muči in grize, kakor pravi Jezus. Te červ ni samó nepokojna vest, kakor pravijo sv. očetje, temuč obstoji tudi v tem, kér ne gledajo obličja božjega. Večno muči obsojenega misel: Jez sim Bogá, edino pravo, naj večjo dobroto zgubil, sam sem tega kriv; zavoljo kratkega veselja sim ga zgubil na vekomaj. To je tisti červ, ki obsojene neprenehoma muči in gloda, je med vsimi mukami in bolečinami naj strašnejša in večna. V peklu je le večnost. Če čez več tisuč let kak zaverženi svojega nesrečnega tovarša vpraša: „Koliko časa kej terpimo“ mu te tužno odgovori: „Tukaj je večnost.“ —

Kamenito sercé mora imeti, kogar bi te misli ne ganile in spodbodle k terdnemu sklepu, odsihmal bati se peklá in se skerbno ogibati vsacega greha! Vunder pa jih je, žalibog, še veliko, ki pekel tajijo in pravijo: Bog je ljubezniv in ne more z večnim terplenjem kazniti greha, katerega je človek o takó kratkem času doprinesel. Ali možjé, ki to govorijo, ne pomislijo, da je Bog tudi pravičen in sicer zmiraj pripravljen, skesanemu grešniku grehe odpustiti; tode tudi pravično ravna z grešnikom, kateri njegovo ljubezen zaverže. Ne pomislijo ti možjé, da, kolikorkrat se ali radovoljno ali nevedoma pregrešimo, tolikokrat Bogá neskončno razžalimo in tolikokrat tudi večno kazen zaslužimo. —

Ljubi kristjan! ne slušaj tih zapeljivcov, ki ti pekel tajijo. Radi bi se ga rešili, zató ga tajijo; toda ne morejo ga vtajiti, ker nam ga je Jezus zagotovil, ki je pot, resnica in življenje. Da se boš pekla rešil, bodi brumen in pobožen, podaj se v duhu večkrat v pekel, premišluj tu muke zaverženih in terdno skleni, posnemati Jezusa, ki je vsim svojim zvestim posnemovavcom nebeško veselje obljubil.

Od nebeškega veselja.

»Nebeško kraljestvo je podobno kralju, kateri je svojemu sinu gostijo napravil.« Mat. 22, 2.

Kristus primeri nebesa tudi z gostijo, ker so izvoljeni v nebesih z Bogom popolnoma sklenjeni in večno veselje vživajo. Tega neizrekljivega veselja ni mogel popisati sv. Pavel. Rekel je le [1]): „Nobeno oko ni vidilo, nobeno uhó ni slišalo, in nobeno sercé ni občutilo, kar je Bog pripravil tem, ki ga ljubijo.“ Popisuje nam tudi sv. pismo to nebeško veselje.

Imenuje ga zaklad, katerega môli ne snedo, rija ne zgloda in tatje ne vkradejo, imenuje ga tudi rajsko sladost, dragi biser i. t. d.

Primeri ga s kraljestvom, s prestolom, s krono, katera nas visoko povzdigne, pripodobi ga mestu, katero je iz zlatá, dragih kamnov in biserov sozidano, prelepo okinčano in sladki mir vživa. Toda vse te prilike in podobe nam le pozemeljsko krasoto in bliščobo pred oči postavijo, nas podučiti, da so nebesa še veliko krasnejše in prijetnejše, kakor si jih mi tukaj misliti zamoremo. Izvoljeni v nebesih vživajo popolno veselje brez vsega zlega, brez strahu, da bi kedaj jenjalo.

Zadosti: v nebesih bomo Bogá, izvir vsega veselja in izveličanja gledali in svoje lastno izveličanje vekomaj z Njim vživali. Daleč od nas bosta zleg in terplenje in deležni bomo Svojega veselja in popolnosti, ja „podobni Mu bomo [2]).“ Zaničujmo tedaj vse nečimerno, kratko in nepopolno pozemelsko veselje, poterpimo voljno vse nadloge in težave tega svetá, da bomo v nebesih zató večno veselje vživali. — „Sveti raj je

1) I. Jan. 3, 2. 2) I. Kor. 2, 9.

naš dom; dirjajmo torej, kolikor moremo, hrepenimo in sveto dela dopernašajmo, da srečno s svetniki noter pojdemo, kjér so naši bratje, in Bogá vživamo, kteri je naš oče," pravi sv. Ciprian. —

Zdihlej. O Gospod! prijetne so Tvoje nebesa, po njih hlepi in hrepeni moja duša. „Veseli se moja duša v živem Bogu." Psalm. 83, 2. 3. „Oh, kakó mi na zemljo merzi, kedar nebesa pogledam." Sv. Ignaci Lojol. —

Nauk za dvajseto nedeljo po binkoštih.

O začetku sv. maše se ponižno moli molitev, v kateraj spoznamo, da nas Bog zavoljo naše nepokorščine kaznuje: „O Gospod! vse, kar si mam odločil in storil, si pravično storil, kér smo grešili in nismo vbogali Tvojih zapoved. Ali, počasti Tvoje imé in ravnaj z nami po Tvojej velikej milosti." (Dan. 3, 28.) Čast bodi Bogú.....

Cerkvena molitev. Prosimo, o Gospod! dodeli milostlivo svojim vernim odpuščanje ino mir: da bojo vsih grehov očiščeni, tebi z zavuplivim duhom služili. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna od Efežanov 5, 15—21.

Bratje! glejte, kako bi ravno hodili, ne kakor nespametni, ampak kakor pametni; odkupljajte čas, ker so dnevi hudi. Ne bodite torej neumni, ampak umejte, kaj je volja Božja. In nikar se ne upijanite z vinom, v kterem je nečistost; ampak hodite napolnjeni s svetim Duhom, in govorite med seboj v psalmih, in hvalnih in duhovnih pesmih, in pojte in prepevajte Gospodu v svojih sercih in dajajte vselej hvalo za vse Bogu Očetu v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa. In bodite eden drugemu podverženi v strahu Kristusovem.

Kako si zamoremo čas kupiti?

Zamoremo si kupiti čas, ako sv. Avguština vbogamo in si, kakor on, prizadevamo, vse svoje žive dni za nebesa skerbeti, iz ljubezni do Boga delati, terpeti in v čednostih rasti.

Brumni Korneli a Lapide pravi: „Ako hočeš vediti, kakó drag je čas, vprašaj obsojene, povedali ti bodo. Pridi, bogatin, iz pekla in povej nam, koliko bi nam ti dal za eno leto, za en dan, za eno uro tega časa? Odgovori jim: rad bi vam jez dal ves svet, vse veselje, vse bogastvo in preterpel bi vse muke. O ko bi kak trenutek časa imel, da bi zamogel svoje grehe obžalovati! Kupil bi si rad te trenutek s kakoršnim koli delom, s pokoro, ali z mukami in terplenjem, ali z britkostmi in bolečinami, katerih zaverženi v pekli še niso poskusili, če bi jih ravno sto ali tisuč miljonov let terpeti moral, da bi le potem upati zamogel, rešen biti iz peklá! O neprecenjeni trenutek!

Ljubi kristjan! O koliko trenutkov in ur pa ti zamudiš, v katerih bi lahkó Bogú služil, Ga ljubil, iz ljubezni do Njega dobre dela doprinašal in si takó večno izveličanje oskerbel. Z enim trenutkom časa, ako ga dobro porabiš, si zamoreš večno izveličanje kupiti; z vso večnostjo pa ne Enega trenutka dragega časa! —

Zdihlej. Dobrotljivi Bog in Gospod! meni je iz serca žal, da sem čas, ki si ga meni dal si zveličanje zaslužiti, tako slabo porabil. Poravnati tedaj, kolikor morem, kar sem zamudil, ti darujem vse, kar sim jaz storil, ali preterpel, od kar sem k pameti prišel, ravno tako kakor da bi imel vse to še storiti ali terpeti; in to svoje darovanje sklenem s vsim, kar je naš zveličar storil in preterpel, in te prosim ponižno, da z njegovim neskončnim zasluženjem dopolniš, kar meni pomankuje, in vse moje dela in terplenje prijetno prevzameš!

Ne vpijanite se z vinom, v kterem je nečistost?

(Od pijanosti poglej tretjo nedelo po binkoštih. Tukej bomo le od tistih govorili, kteri z neznernim napivanjem ali z nagovarjenjem druge vpijanijo.)

Perzijski kralj Asuer je pri velikem gostovanju prepovedal [1]), kakega siliti piti. Ti hajd, kteri je samo po svojem slabem umu spoznal bil, da je krivično, druge v nezmerno pijančevanje zapeljati, bo enkrat pri sodbi tiste kristjane tožil in osramotil, kteri, čeravno od luči sv. vere razsvitljeni, niso hotli te pregrehe spoznati in

1) Esth. 1, 8.

popustiti. Zategavoljo pravi prerok Izaija [1]): Gorje, kteri ste korenjaki per pijači, in druge vpijaniti zastopite, in sveti Avguštin [2]) nas opominja tistih ne imeti za prijatele, ki nas z napivanjem sovražnike Božje storiti hočejo.

Evangeli svetega Janeza 4, 46—53.

Tisti čas je bil neki kraljič, kterega sin je boln ležal v Kafarnaumu. Ko je ta slišal, da je Jezus prišel iz Judeje v Galilejo, je šel k njemu, in ga je prosil, da naj pride doli, in ozdravi njegovega sina; začel je namreč umirati. Jezus mu je tedej rekel: Ako ne vidite znamenj in čudežev, ne verujete! Kraljič mu reče: Gospod! pojdi doli, preden moj sin umerje. Jezus mu reče: Pojdi, tvoj sin živi! In človek je veroval besedi, ktero mu je rekel, in je šel. Ko je pa še na poti tje doli, so mu hlapci naproti prišli, in povedali rekoč, da njegov sin živi. Tedej jih je vprašal po uri, ob kterej mu je bilo bolje. In so mu rekli: Včeraj ob sedmej uri ga je pustila merzlica: Oče je tedaj spoznal, da je bilo tisto uro, ktero mu je Jezus rekel: Tvoj sin živi; in je veroval in vsa njegova hiša.

Nauki: I. Bog je morebiti sinu tega kraljiča zato bolezen poslal, da bi od Kristusa zdravje svojega sina sprosil in tako pravo vero in zveličanje zadobil. Tako Bog grešnike veči del na pravo pot pripravlja, ker jim nesreče pošilja ali sedaj pri otrocih, sedaj pri premoženju, živini i. t. d. Zatorej pravi David [3]): Za mene je dobro, da si me ponižal, da se tvojih postav učim; zategavoljo je tudi Boga prosil, nas grešnike s sramoto napolniti, da bi po Gospodovem imenu prašali [4]). To se je tistim zgodilo, od kterih David pravi [5]): Nesreča jih je obsula, potem so oni hiteli k Bogu. O da bi tudi mi tako storili. Ako nam Bog pošle slabe leta, povodnjo, točo, dragoto, vojsko i. t. d. nas hoče s tem primorati, ne več grešiti in se k njemu oberniti. Ali kaj delamo

1) Izai. 5, 22. 2) Sermo 23. de temp. 3) ps. 118, 71. 4) ps. 82, 17. 5) ps. 18, 4.

mi? Namesto hiteti k Bogu, si hočemo pomagati na grešno, vražno vižo ali pa mermramo proti Bogu, psovamo ali preklinjamo njegovo sveto voljo; namesto se prav spokoriti, in tako naše grehe omiti, dopernašamo mi zmirej nove grehe s tim, da mermramo nepoterpežljivo terpimo, krivo sodimo in druge dolžimo, da moramo mi zavolj njih grehov toliko terpeti. Kaj bo zadnič Bog počel, ako nas ne more ne s dobrim ne s hudim poboljšati?

II. Kristus je rekel kraljiču: Ako ne vidite znamnj in čudežev, ne verujete? Te besede je on zaslužil slišati zavolj svoje slabe vere; ako bi bil on resnično veroval, bi ga (Jezusa) ne bil v svojo hišo poklical, temuč bi kakor stotnik verovati imel [1]), da more Kristus tudi nepričujoč z eno samo besedo njegovega bolnega sina ozdraviti. Nekteri kristjani zaslužijo od Jezusa ravno tako pokregani biti, ker vso vero in zaupanje na Boga zgubijo, ako jim v potrebah hitro ne pomaga, kakor želijo. Kako je pak tako slabo upanje Bogu neprijetno, on v svetem pismu [2]) kaže, kjer tistim strašno gorje žuga, in vso pomoč odreče, ki so tako nestanovitni, in vse upanje in poterpežljivost zgubijo.

III. Koliko zamore dober izgled hišnih gospodarjev! Komaj je ta kraljič veroval, se je vsa družina h kristjanskej veri preobernila in je verovala. O koliko dobrega bi gospodarji in gospodinje pri podložnih in hišnih lahko storili, ako bi pogosto in goreče molili, pogosto in vredno sv. zakramente prejemali, ponižno, zmerno in sramožljivo živeli!

Tolažba v bolezni.

„Sin kraljiča je bolen ležal.“ Jan. 4, 46.

V bolezni se potolažiti, misli, da ti je Bog to bolezen v zveličanje tvoje duše poslal, da namreč tvoje grehe spoznaš; ali pa če si nedolžen, da se v poterpežljivosti, ponižnosti, ljubezni i. t. d. vadiš in tako večje plačilo v nebesih služiš. Zategavoljo je tisti ranjki očak ednemu izmed svojih sobratov, kteri je tožil, da je dostikrat bolen, takole rekel: Moj sin, ako si dobro

1) Mat. 8. 2) Sir. 2, 1.

zlato, boš skoz bolezen skušen, ako si pa žlindrast boš očiščen. Sveti Avguštin piše, da jih je, ki so zdravi hudi grešniki, kteri bi pobožni bli v bolezni; in sveti Bernard pravi: Boljši je skoz bolezen zveličanje zadobiti, kakor zdravje imeti in se večno pogubiti.

Se v bolezni tolažiti, veliko tudi pomaga na terplenje Kristusovo misliti, kteri od verh glave do podplatov ni nič zdravega na sebi imel. To premisljivši je sv. Bonaventura te besede izrekoval: O Gospod, nočem brez bolezni živeti, ker tebe tako ranjenega vidim.

Ako je človek bolen, naj se marljivo izprašuje, ali nima krivičnega blaga, ali nima na vesti drugih skrivnih grehov; in ako bi vidil, da je kriv, naj se odkritoserčno spove, serčno zgreva in naj poverne ptuje blago in se tako grehov očisti. Grehi dostikrat storijo, da nam Bog bolezen pošle in morebiti noben zdravnik je ne bo ozdravil, dokler imamo grehe na duši. Bog svojega blagoslova ne da, če se človek ne spokori in ž njim ne spravi. Še manj se ima pomoč upati, temveč časna in večna nesreča bati, ako imamo zaupanje na vraže, babjovero i. t. d. Taka se je godila kralju Ohoziu, kteri je bil zato s smertjo kaznovan, ker se je v svojej bolezni pri maliku pri Belzebubu pomoči iskal [1]).

Zdihlej. O Jesus, pravi zdravnik naših duš! kteri raniš in ozdraviš; tudi nam dostikrat bolezni na telesu pošleš, da na duši ozdravimo se; dodeli mi, da vsako telesno bolečino iz tvojih rok ljubeznivo prevzemem, poterpežljivo nosim, in si tako večno zveličanje služim!

Kako za bolnike skerbeti?

„Pojdi, preden moj sin vmerje.“ Jan. 4, 49.

Kakor te oče imajo vsi misliti, kteri s bolniki opraviti imajo, to je, morajo naj prej skerbeti, Jezusa v svetih zakramentih k njim poklicati, dokler je bolnik še pri pameti in jih vredno prejeti more. Ničesar hudič bolj vbraniti ne želi in vse žile napenja, kakor to, da bi bolnik sv. zakramentov o pravem času ne prejel. On nanosi bolniku, ga ložej pogubiti, misel v glavo, dabi znal še več časa živeti, da bo gotovo ozdravel. Per tem mu tisti zvesto pomagajo, kteri se bojijo, da bi bolnika ne ostrašili ali mu

1) IV. Kralj. 1.

nadležni ne bili, in tako mašnika ne pokličejo o pravem času. Ta je pač nečloveška ljubezen, ktera bolnika ob dušo in zveličanje pripravi; oh kako strašna rajtenga bo za to! Kjer gre za zveličanje, ni nobena skerb prevelika. Ni modro in varno to reč odlašati, ker se zna bolezen zhujšati in bolnika tako oslabiti, da ni več u stanu, dalje za izveličanje svoje duše skerbeti. Nevarnost, v kteri je, se mu nima skrivati, in dokler je bolnik še pri pameti, gre mašnika poklicati, kterega si more bolnik sam zbrati in od njega sv. zakramente prijeti. Zategavoljo mu ni treba prej vmreti, temuč to mu bo prav koristno in zdravo; on svojo vest od grehov očisti, zavoljo kterih morebiti je mu Bog bolezen poslal, in morebiti tudi zdravje zadobi, ali narmanj saj Božjo gnado in moč zadobi, bolečine poterpežljivo prenašati, in ložej, bolj mirno in sladko vmreti. Tudi se ima bolniku priporočiti, da naj se Božjej volji izroči in v Božjo pomoč zaupa; dobro je tudi, pred njim potolažljive molitve moliti, ga žalostnih misel in skušnjav hudičevih obvarovati in okrepčati; dostikrat se mu naj podoba križanega kušniti da, in svete imena Jezus, Maria in Jožef izrekajo in drugi potolažljivi zdihleji govorijo, ali iz molitvenih bukvic počasi in ne preveč na glas bere, čez njega sveti križ stori, z blagoslovljeno vodo pokropi, in se serčno moli, da naj srečno vmerje; ne pa tolko jokati in tuliti, potem še veliko težje umerje, tudi to ne, se od praznih in posvetnih reči ž njim pogovarjati, to ga moti, da ne more na Boga in na zveličanje svoje duše prav misliti, in se k zadnjemu nevarnemu vojskovanju prav pripravljati. Zadnič se imajo na vsako vižo vse tiste osebe odpraviti, s kterimi je bolnik morebiti v grešnih zvezah živel, zakaj te bi mu na potu bile, da bi se prav spreoberniti ne mogel.

Ni gorše ljubezni, kakor bližnega k srečnej smerti pripravljati.

Nauk za eden in dvajsto nedelo po binkoštih.

Pri vvodu se moli molitev Mardoheja, rednika kraljice Ester, ktera je v vsih britkostih in potrebah moliti: „Pod tvojo oblastjo je vse, o Gospod! in nikogar ni, kateri bi se zamogel tvojej volji vstaviti. Ti si stvaril

nebo in zemljo, in kar koli pod nebom se najde. Ti si vsega Gospod [1]). Blagor tim, kateri nedolžno živijo, in po Gospodovej postavi hodijo [2]). Čast bodi . . .

Cerkovna molitev. Varji, prosimo, o Gospod! z vednim usmilenjem svojo družino, da bo z tvojo brambo od vsih zopernost ohranjena, ino v dobrih delih tvojemu imenu zvesto služila. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Efežanov 6, 10—17.

Bratje! uterdite se v Gospodu in v mogočnosti njegove moči. Oblecite Božje orožje, da morete obstati pred zalezovanjem hudičevim, ker se nam ni vojskovati zoper meso in kerv, ampak zoper poglavarstva in oblasti, zoper gospodovavce tega temnega sveta, zoper hudobne duhove v podnebji. Za tega voljo primite Božje orožje, da se morete braniti ob hudem dnevu, in v vseh rečeh popolni obstati. Stojte tedaj opasani okoli svojih ledij z resnico, in oblečeni z oklepom pravice, in obuti na nogah za oznanovanje evangelija miru; v vseh rečeh pa vzemite v roko škit vere, s kterim zamorete vse ognjene pšice hudobnega ugasiti, in vzemite čelado zveličanja in meč Duha, kar je beseda Božja.

Razlaganje. Sveti apostelj uči v tem listu Efežane in nas, kako je nam treba se bojevati ne proti človeškim sovražnikom iz mesa in kervi, temuč proti dušnim nevidnim, kteri so bili nekdaj mogočni knezi nebeški, zdej pa so skoz greh knezi teme tega sveta, ki so vojvodi vsih, ki povestno živijo in pregrešno veselje ljubijo in na zemlji in v zraku gospodarijo kolikor jim Bog pripusti, nas kaznovati ali skušati.

On nam pa tudi kaže, kako zamoremo v tem boju stanovitni stati in o hudem dnevu, to je, v nevarnih skušnjavah, posebno pa na smertno uro zmagati; on nas k zaupanju na Boga opominja in nam orožje za to vojsko podaja. Mi moramo tedaj 1. se opasati z resnico, ktera nam kaže, da je čast, sladnost in bogatija prazna in ničemurna, in z oklepom pravice, kteri so dobre dela. 2. Imamo obuti dobro voljo po evangeljskih zapovedih zvesto živeti, kar nam pravi mir zadobi; 3. se imamo orožiti s škitom vere, ktera nas uči, kako Bog brumne

1) Est. 13, 9. 2) ps. 118.

plačuje, in kako strašno tiste kaznuje, kteri v skušnjavah privolijo in grešijo, 4. se pokriti s čelado zveličanja, namreč z zaupanjem na Boga in upanjem na nebesa, 5. zgrabiti meč Božje besede, to se pravi v silnih skušnjavah misliti na to, kar sv. pismo pravi, tako bomo hudiča lahko odpodili po izgledu Jezusa in svetnikov. Poslužimo se tedaj pridno tega orožja in ne bomo v tem nevarnem dušnem boju padli, temuč mi bomo zmagali in z vencom večne zmage kinčani.

Evangeli svetega Matevža 18, 23—35.

Tisti čas je Jezus svojim učencom to priliko povedal: Nebeško kraljestvo je podobno kralju, kteri je hotel obrajt delati z svojimi hlapci. Ko je pa začel rajtati, je bil pred nja postavljen eden, kteri mu je bil dolžen deset tavžent talentov. Ker pa ni imel z čem plačati, je ukazal njegov gospod prodati njega, in njegovo ženo, in njegove otroke, in vse, kar je imel, in poplačati. Hlapec pa je padel na kolena, in ga je prosil, rekoč: Poterpi z menoj, in vse ti bom povernul. In gospod se je usmilil tistega hlapca, in ga je spustil, in mu je dolg odpustil. Spred njega gredé pa je tisti hlapec najšel enega svojih sohlapcov, kteri mu je bil dolžen sto denarjev; in ga je zgrabil in davil, rekoč: Plačaj, kar si dolžen. Tedaj je njegov sohlapec pred nja padel, in ga je prosil, rekoč: Poterpi z menoj, in vse ti bom povernul. On pa ni hotel; temuč je šel, in ga je vergel v ječo, dokler ne ho splačal dolga. Ko so pa vidili njegovi sohlapci, kar se je zgodilo, so bili silno žalostni, ter so šli in povedali svojemu gospodu vse, kar se je bilo zgodilo. Tedaj ga je poklical njegov gospod, in mu reče: Hudobni hlapec! ves dolg sim ti odpustil, ker si me prosil; ali nisi bil torej tudi ti dolžen usmiliti se svojega sohlapca, kakor sim se tudi jaz tebe usmilil? In njegov gospod se je razserdil, in ga je izdal trinogom, dokler ne bo poplačal vsega dolga. Tako bo tudi

moj nebeški Oče vam storil, ako ne odpustite vsakteri svojemu bratu iz svojih serc.

Kaj se pod kraljem in pod hlapci zastopi?

Pod kraljem se zastopi Bog in pod hlapci vsak človek.

Kaj pomeni deset tavžent talentov?

Deset tavžent talentov, po našem denarju petnajst miljonov križevcov, pomeni vsak velik ali smerten greh, kterega dolg je tako velik, da ga ni v stanu nobena stvar poplačati, to je zanj zadosti storiti, tudi vse dobre dela svetnikov niso zadosti, ker se namreč z vsakim smertnim grehom, neskončno dobrotljivi in sveti Bog razžali; tako hudobno delo pa nemore noben človek poravnati, kakor vbogi hlapec dolga petnajst miljonov križevcov plačati ne more. Vendar je Bog tako milostiv, in odpusti grešniku neskončno veliki dolg zavolj neizmerljivih zasluženj Kristusa, ako ga skesan odpuščanja prosi, in se resno pobolšati hoče.

Zakaj je gospodar zaukazal ne samo dolžnika prodati, ampak tudi njegovo ženo in njegove otroke?

Menda ker so tudi oni dolg povikšati pomagali, ali pa priložnost dali. To naj svari tiste, kteri so ptujih grehov ponekako deležni, posebno pak stariše in domače ljudi, kteri pri grehih svojih podložnih molčijo, jim prizanašajo, ne kaznujejo, ali celo greh zaukazujejo; svari posle, bratje in sestre, kteri si v grehe svetovajo ali pomagajo, se grehov deležni storijo, v greh napeljujejo, ga zamolčijo, jim grešiti ne branijo, celo greh tudi zakrivajo; kratko svari vse tiste, ki z besedo ali z djanjem, ali z zamudo svojih dolžnosti pomagajo, da drugi grešijo.

Kaj pomenijo besede: sto denarjev?

Pod sto denarji, po našem deset križevcov, se zastopijo besede ali djanja, s katerimi nas drugi razžalijo. To je proti našim grehom, s kterimi mi Boga žalimo, prava malenkost.

Kaj hoče Jezus s to priliko reči?

Hoče reči, da, če je Bog tako milostiv, in nam naše velike dolge odpušča, moramo tudi mi milostivi biti in našim bližnim majhni dolg, in razžalenje, s kterim je nam hudo storil, radi odpustiti. Kdor pa tega ne stori, ne bo od Boga odpuščanja zadobil; nad njim se bo spolnilo, kar pravi sveti apostelj Jacob [1]): Sodbo brez vsmilenja bo imel, kateri ni vsmilenja skazal.

Kteri so tisti, ki svoje dolžnike dušijo?

To so nevsmiljeni sploh, k tim se morejo šteti: 1. tisti, ki nimajo z dolžniki, kteri ne morejo hitro poplačati, poterplenja, jih pri sodnijah tožijo in nimajo miru, dokler so jih ob vse pripravili, tisti 2. ki vdove in sirote zatirajo, če so jim dolžni, in to je v nebo vpijoč greh; 3. tisti, ki so v pravičnih tožbah proti nasprotnikom nevsmiljeni, ničesar jim ne prizanesejo, in se nočejo pogoditi; zadnič 4. gosposka in grajšaki, kteri podložnim prevelike davke in teže nakladajo in jih ojstro tirjajo.

Kteri tožijo pri Bogu terdoserčne?

Sveti angelci varhi in lastna vest; tudi nevsmiljeno delo samo na sebi vpije k Bogu za maščevanje.

Kaj se pravi iz serca odpustiti?

Iz serca odpustiti se pravi: jezo, sovraštvo in maščevanje iz serca spuliti in svoje žalnike odkritoserčno ljubiti, in to ljubezen tudi v djanju kazati. Zategavoljo niso iz serca tisti odpustili, ki sicer mislijo in pravijo, da nimajo nič več zoper sovražnike, ki se jim pa vselej ognejo, jih ne pozdravljajo, se jim ne zahvalijo, za nje ne molijo, ž njimi ne govorijo, in jim v potrebah ne pomagajo, akoravno bi mogli, temveč se čez njih nesrečo veselijo.

Nauk od poterpežljivosti.

»Imej poterplenje z meno.« Mat. 18, 26.

Bog ima z nami tako veliko in neprenehljivo poterplenje ali bi nas to ne imelo ganiti, pregreške in sla-

1) Jak. 1, 13.

bosti naših bližnih voljno preterpeti in se v vsih težavah in britkostih volji Božjej poterpežlivo podvreči? Ali kaj ti bo pomagalo nepoterpežljiv biti in mermrati? Ali ti morebiti ne bo več treba terpeti, ali boš morebiti ložej terpel? Ali boš morebiti s tim bližnega sprenaredil in poboljšal? Neterpljivost nesrečo in terplenje poveksa, in bližnega bolj terdovratnega stori, da zadnič tudi rahlo in poterpežljivo svarjenje zaničuje. Neterpljivost zapelje v veliko grehov, kakor v preklinanje, zmerjanje, prepir, boj in vmor. Poglej na brumnega Joba, kako voljno je vse preterpel, kako lepo se v sv. voljo božjo podal! On je bil bogat, spoštovan in bogaboječ, je imel sedem sinov in tri hčere in je zadovoljno in srečno živel v deželi Hus. Bog ga je hotel skušati in je pripustil, da mu je sovražnik mnogo hudega storil. — Job je zgubil vse svoje premoženje in je zadnič hudo zbolel, ker je bil gobov. Ali Job je pri vsih teh strašnih nesrečah zmirej miren bil. Nag, samo z nekterimi cunjami odet, sedi on na gnojišču, ves v bolečinah, in vender ne mermra, ne kolne, ne zmerja Boga, temuč Božjej volji vdan pravi: „Bog je dal, Bog je vzel, Bog more zopet dati, Gospodovo ime bodi češčeno.“ Pri vsej tej nesreči ga je tudi lastna žena zasmehovala, njegovi nar boljši prijateli so krivo čez njega sodili, in mislili, da ga Bog po pravici kaznuje, namesto ga tolažiti. In vender ni Job čez to, kar mu je Bog naklonil in poslal, mermral, stanovitno in poterpežljivo je na Boga zaupal, in Bog ga ni zapustil. On mu je obilno njegovo zvestobo in poterpežljivost plačal, Bog mu je ljubo zdravje povernil, in še več premoženja podedil, kakor je poprej imel. — Poglej, kaj poterpežljivost zamore, in kako plačilo zasluži! Ti pa, ki si kristjan, učenec Jezusa poterpežljivega, križanega jagneta, mermraš hitro, si jezen in nevoljen, ako te le kaka mala nesreča zadene. Sram te bodi zavolj tvoje slabosti, in uči se od pobožnega Joba, uči se od Jezusa, tvojega zveličarja poterpežljiv biti; poterpežliv človek kaže upanje, in upanje ga ne da v sramoto priti, pravi apostelj. Poterpljivost zmirej zmaga, in v nebesih jo čaka gotovo plačilo. Ako si nagnjen k nepoterpljivosti, skleni vsaki dan zjutrej, to napako premagovati in prosi večkrat Boga, da ti da moč, vse poterpežljivo nositi, ter moli: O Bog! kteri si s poterpežljivostjo svojega edinorojenega Sina prevzetnost

starega sovražnika ponižal, dodeli milostivo, da pobožno premišlujemo, kar je za nas preterpel, in tako vse, kar nam je zoperno, poterpežljivo terpimo; skoz tistega Jezusa Kristusa i. t. d.

Nauk za dva in dvajsto nedelo po binkoštih.

Pri vvodu sv. maše moli z mašnikom za odpuščanje svojih grehov rekoč: „Ako bi ti gledal na naše pregrehe: o Gospod! kdo bo obstal? Ali pri tebi je odpuščanje o Gospod, Bog Izraelski! Iz globočine vpijem k tebi o Gospod: Gospod vsliši moj glas; ps. 129. Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev: O Bog, ti naše pribežališče ino moč! poslušaj pobožne prošnje svoje cerkve, ker si ti sam edini začetnik pobožnosti; ino dodeli, da, kar zavuplivo prosimo, gotovo dosežemo. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Filipjanov 1, 6—11.

Bratje! zanesemo se na Gospoda Jezusa, da, kteri je začel v vas dobro delo, ga bo tudi dokončal do dneva Kristusa Jezusa; kakor se mi prav zdi, to od vas vsih misliti, zato ko vas imam v sercu, tudi v svojem železji, in v zagovarjanji in poterplenji evangelija, vse, ki ste deležni mojega veselja. Zakaj Bog mi je priča, kako da vas vse ljubim v sercu Jezusa Kristusa. In to molim, da bi vaša ljubezen bolj in bolj rastla v znanji in v vsej umnosti, da preudarite, kaj je bolj, da ste čisti in brez spodtikljeja v dan Kristusov, napolnjeni s sadom pravice po Jezusu Kristusu, v čast in hvalo Božjo.

Razlaganje. Te list je sv. Pavl iz Rima, kjer je bil zavolj vere v ječi, prebivavcom mesta Filipi v Macedonii pisal, ktere je bil on preobernil. Naj prej jim voši srečo, da so nauke evangelja, ktere jim je pridigoval, tako zadovoljno prevzeli, in jih do zdaj tako zvesto spolnovali, in pravi, da zaupa na Boga, da bo On delo, ki ga je v njih začel, tudi dokončal, in jim stanovitnost do dneva Kristusovega, to je, do smerti dodelil.

Evangeli svetega Matevža 22, 15—21.

Tisti čas so šli farizeji, in so se posvetovali, da bi Jezusa vjeli v besedi. In pošljejo do njega svojih učencov z Herodijani vred, rekoč: Učenik! vemo, da si resničen, in pot Božjo po resnici učiš, in da ti ni mar za nikogar, ker ne gledaš na veljavo ljudi. Povej nam tedaj, kaj se ti zdi, ali se sme dacija dajati cesarju ali ne? Jezus pa je poznal njih hudobo, in je rekel: Kaj me skušate, hinavci? Pokažite mi dacni denar! In oni so mu podali denar. In Jezus jim reče: Čigava je ta podoba in napis? Mu rekó: Cesarjeva. Tedaj jim reče: Dajte torej cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je Božjega.

Zakaj so hotli farizeji Jezusa v besedi vjeti?

Da bi ga za kej imeli pri cesarju zatožiti ali pa sovražtvo ljudstva proti njemu zbuditi; zakaj če bi bil rekel, da ni treba cesarju davkov plačevati, bi ga bili zatožili kakor puntarja; če bi bil pa rekel, da je dolžnost davk plačevati, bi ga bili černili pri Judih, kteri so se za svobodno in samemu Bogu podložno ljudstvo šteli, da hoče njih svobodo pokončati. Tim farizejem so vsi tisti podobni, kteri se prijatle delati hočejo, zraven pa bližnemu jamo koplejo in škodo napravljajo.

Kteri so pravi hinavci?

Tisti, ki se zvunaj pobožne in svete delajo, znotrej so pa polni hudobije, ki imajo na jeziku med, v sercu pa žolč, in kakor škorpjoni koljejo, kader se človek nar manj zavzeme. Ker je hinavščina mati tolikanj pregreh [1]) je tudi Kristus nar bolj te greh strašno preklel. Hinavci so Kajnu, Joabu, in Judežu bratje, pervi je svojega brata Abelna, drugi stričnika ogoljfal in vmoril, tretji pa božjega učenika kušnil in izdal. Bolji je odkriti sovražnik, pred kterim se moremo varovati, kakor hinavski prijatel, pred kterim se ne varvamo. Taki hinavski

1) Mat. 23.

ljudje so od Boga prekleti [1]). Na dvoje govoreče usta so Gospodu gnjusoba [2]). „Serca hinavcov posede hudič in spi mirno v njih, njim pa ne da miru,“ pravi sveti Gregor, in sveti Hieronim piše:“ Hinavska svetost je dvojnata hudobija. Varovaj se tedaj o kristjan! hinavščine, ktero Bog tako sovraži, skerbi raj zmirej biti odkritoserčen z Bogom, z sabo in z svojim bližnim, in v pravej ponižnosti pred Bogom živeti, tako Božjo podobo v sebi nosiš.

Zdihlej. Pomagaj mi, o Gospod! ker se zmanjšujejo svetniki in resnica se zgublja med ljudmi. Prazno govori vsak s svojim bližnim: z goljufnimi ustnicami in z dvojnim sercom oni govoré: Pokončaj, Gospod! vse goljufne ustnice, in tih bahačev jezike, kateri pravijo: Naj naš jezik visoke reči govori, mi smo gospodarji naših ust, kdo je naš Gospod? Gospod reši mojo dušo krivičnih jezikov, daj mi gnado pobožno in brumno živeti in tako tvojo podobo v meni ohraniti! Oberni moje serce k pravici in odverni ga od vohernije, da vsakemu svoje dam in pustim.

Nauk proti praznemu strahu pred ljudmi.

„Ti si resničen, in tebi ni mar za nikogar, zakaj ti ne gledaš na veljavo ljudi.“ Mat. 22, 16.

V tem bi imeli kristjani zveličarja posebno posnemati in se ne preveč in prazno bati pred ljudmi ali prazno praševati: Kaj porečejo ljudje? To bi nas ne imelo motiti, svoje dolžnosti lepo spolnovati. Kaj je pač mar, kaj ljudje od nas govorijo ali mislijo? Če le Bogu dopademo! Mi smo le v božjih rokah, le on sam nam pošle srečo ali nesrečo; zatorej se imamo samo njega bati, kakor Kristus pravi: „Ne bojte se pred temi, kateri telo vmorijo, duše pa ne morejo vmoriti: temuč bojte se veliko več tistega, kateri zamore dušo in telo pogubiti v pekel [3]).“

Kako neumno delajo tedaj tisti, ki se bojijo, se nekterim zameriti, in se zavolj tega sramujejo Bogu služiti in pobožni biti, kteri se pustijo tudi clo v greh zapeljati, in Boga razžaliti, kteri hudobnim dopasti, nedolžne,

1) Mal. 1, 14. 2) Prisl. 8, 13. 3) Mat. 10, 28.

vboge in zapuščene zatirajo in jih ob primoženje pripravijo, po novih pohujšljivih šegah živijo; ob pripovedanih dneh meso jedó in drugim dajajo; grešne pesmi pojejo; in kar je nar hujši, se prederznijo, svete reči zasmehovati, da se čez to drugi smejijo, ali jih za ljudi prebrisane glave imajo. — Prosi tedaj Boga vsak dan gorljivo, da od tebe te prazni in škodljivi strah pred ljudmi odverne in ti pravi strah Božji podeli; božji strah je začetek vse modrosti.

Nauk od vrednosti in visokosti človeške duše.

„Čiga je leta podoba.“ Mat. 22, 20.

Čigava podoba je naša duša, tako bi se imeli mi pogosto vpraševati, posebno pa kader smo v skušnjavi jo s grehom vmazati ali pokončati [1]). „Čiga je leta podoba?“ bi si imeli reči, „ali ni Božja podoba, podoba barvana z Jezusovo kervijo, podoba, za katero je zveličar svoje življenje dal? Kako! to podobo bi imel z grehom oskruniti in ogerditi? Bog me tega vari!“ Tako bi imeli govoriti, tako si terdno predvzeti. In zares kaj je izmed vsih stvarjenih reči, razun angeljev, lepši, drajši, kakor človeška duša, ki je v gnadi Božjej? Ona je prebivališče presvete Trojice! Kristus ni za vse bogatije in zaklade svojega življenja dal, ali za človeško dušo pač. In vender obrajta marsikteri svojo dušo tako malo, da jo za kratkočasno veselje, za malovreden dar prodaja! Fuj, sram nas bodi! telo tako visoko obrajtamo, da si na vso moč prizadevamo, ga olepšati in ohraniti, in podobo Božjo, dušo, v gnadi ohraniti in jo s čednostmi olepšati, si clo nič ne prizadevamo! O neumnost! O slepota, da je ni večje!

Nauk gosposki odmerjene davke odrajtovati.

„Dajte cesarju, kar je cesarjevega.“ Mat. 22, 21.

Gosposki dolžne davke dajati, je dolžnost pravice, ktero storiti nam sveti Duh zapove. Tudi Kristus je za

1) Rim. 13, 6.

se in za sv. Petra navadni dauk v tempeljnu (tempelnino) [1]) plačal: „ako je pa sam Božji Sin muto in davk plačal, pravi sveti Ambrož, kdo si ti, o človek, ki se hočeš od tega odšteti?“ Deželska gosposka mora skerb imeti, da se podložni na životu, na premoženju ne oškodvajo, da so ceste varne, da prebiva mir, edinost in red med mestnjani, da se blagostanje množi, da znanosti in umetnosti cvetijo. Vse to oskerbovati je pa treba sodnikov, beričev, vojšakov in učenikov, ktere je pa treba plačevati in živiti. Tudi morajo višje oblasti gledati, da je v deželi mir in pokoj, da se javni poti in mosti poravnajo, da se cerkve, šole in druge potrebne hiše stavijo in popravijo; za to je pa denarja treba, za to so davki naloženi. Ako se tedaj tej zapovedi zoperstaviš, se zoperstaviš Bogu, zakaj po njem kralji vladarijo, in postavodajavci zaukažujejo, kar je prav; po njem oblastniki vkažujejo, in mogočni pravico delajo [2]). Temveč naj ti bo, davke plačevati, Bogu dopadljivo delo, s tim, da jih ti voljno, iz ljubezni od Boga, ker je božja volja tako, odrajtuješ; tako so pervi kristjani delali, kteri so tudi paganskim poglavarjem z veseljem služili, in vsim, kar ni bilo zoper Božje zapovedi, radi davke dajali.

Nauk za tri in dvajsto nedelo po binkoštih.

Opomba. Če je od binkošt do adventa le tri in dvajset nedel, ta izostane in sledeča 24. je zadnja.

Vvod sv. maše nas tolaži in nas podbuja, zaupati na Boga, kteri nam je tako dobrotljiv, in nas ne pusti v nadlogi brez pomoči: „Jaz mislim misli miru in ne nadloge,“ pravi Gospod: Na mene bote klicali, in jaz vas bom vslišal in nazaj pripeljal vaše jetnike izmed vsih narodov [3]). O Gospod! ti si svojej deželi dobro storil, ti si Jakobov rod od sužnosti rešil [4]). Čast bodi Bogu i. t. d.

Cerkovna molitev: Odpusti, prosimo, o Gospod! zadolženje svojim ljudstvom, da bomo zvez svojih grehov, katere smo si po svojej slabosti navlekli, skoz tvojo dobroto rešeni. Skoz Gospoda i. t. d.

1) Mat. 17, 23. 2) Prisl. 8, 15. 3) Jer. 29, 11. 4) ps. 84.

Berilo iz lista sv. Pavla apostelina do Filipjanov 3, 17—21; in 4, 1—3.

Bratje! posnemajte mene, in glejte na tiste, kteri tako živé, kakor imate zgled nad nami. Zakaj veliko jih živi, ktere sim vam večkrat imenoval, (zdaj pa tudi jokaje imenujem,) sovražnike križa Kristusovega; kterih konec je poguba, kterih Bog je trebuh; kteri se hvalijo svoje sramote, kteri pozemeljsko ljubijo. Naše prebivanje pa je v nebesih, od kodar tudi Zveličarja čakamo, Gospoda svojega Jezusa Kristusa, kteri bo premenil naše revno telo, ker ga bo upodobil svojemu telesu, po moči, s ktero si tudi zamore podvreči vse reči. Za tega voljo, bratje moji predragi in priserčni, moje veselje in moja krona! tako stojte v Gospodu, preljubi! Prosim Evodijo in Sintiho, da naj bote ene misli v Gospodu. Prosim tudi tebe, zvesti brat in tovarš! pomagaj jima, ki ste se z menoj trudile v evangelii s Klemenom, in drugimi mojimi pomagavci, kterih imena so v bukvah življenja.

Razlaganje in nauk. Dosti jih je kristjanov žali Bog! kteri so, kakor sv. Paul toži, sovražniki križa, kteri nočejo svojega mesa križati, temuč samo trebuhu služijo, to je, le po svojih mesenih željah živeti mislijo, in svoje veselje imajo zaničevati Jezusa in njegove svetnike, ki so na voskej poti križa hodili, zaničevati to, kar se pravi: samega sebe zatajevati in ponižati, zraven pa to za čast imeti, da se kakor svinje v luži nar bolj ostudnih slasti valjajo. Kakšen konec pa čaka te ljudi? Večno pogubljenje! Kateri ne križajo svojega mesa s željami vred, niso Kristusovi. Kateri Jezusovo smert na svojih telesih ne nosijo, na njih se tudi življenje Jezusovo ne bo prikazalo. Kdor še živ na tem svetu v nebesih ne hodi, to je na nebeške reči ne misli in jih ne poželi, in posvetnih reči ne zaničuje, ne bo tudi po smerti v nebesa prišel.

Zdihlej. Bog daj, da bi zamogel s svetim Pavlom reči: meni je svet križan in jaz svetu.

Evangeli svetega Matevža 9, 18—26.

Tisti čas, ko je Jezus množicam govoril, glej! je eden vikših prišel in ga molil, rekoč; Gospod! moja hči

je zdaj umerla: ali pridi, in položi svojo roko na njo, in bo oživela. In Jezus je vstal, ter z njim šel in njegovi učenci. In glej! žena, ki je na kervotoku terpela dvanajst let, je pristopila od zadej, in se je dotaknula roba njegovega oblačila. Zakaj rekla je sama per sebi: Ako se le njegovega oblačila dotaknem, bom ozdravljena. Jezus pa se je obernul, in ko jo je vidil, je rekel: Zaupaj, hči! tvoja vera te je ozdravila. In žena je bila zdrava od tiste ure. In ko je Jezus v vikšega hišo prišel, in je vidil piskače in šumečo množico, je rekel: Odstopite; zakaj deklica ni mertva, ampak spi. In so se mu posmehovali. Ko je bila pa množica izgnana, je noter šel, in jo je prijel za roko, in deklica je vstala. In ta slovez je šel po vsej tistej deželi.

Nauki: I. Žena je živo verovala, neskončno zaupala in se veliko ponižala, zatorej je tudi zdrava postala. Spoznaj iz tega, kako je dopadljiva Gospodu živa vera, terdno zaupanje in prava ponižnost! Veruj, zaupaj in ponižaj se: in ti boš gotovo zadobil, kar prosiš.

II. Pobožni Ljudevit de Ponte misli, da nam ta žena pokaže, kako da bi se mi imeli pri sv. obhajilu obnašati. On pravi: Kristus je hotel v sv. zakramentu altarja, v obleki zakramentske podobe kruha, pri nas ostati, da bo vsak, ki njegovo sveto meso in kri vžije in se ga z dušo dotakne, od kervotoka hudobnega poželenja odrešen. Hočeš tedaj ti na duši ozdraveti, kakor ta žena na telesu, posnemaj jo. Prejmi z veliko ponižnostjo Jezusovo meso in kri, z terdnim zaupanjem na njegovo mogočnost in dobroto, in tudi v tebi se bo studenec greha, hudobno poželenje, posušil.

III. Jezus je tri mertve od smerti zbudil: dvanajst let staro Jairovo hči, mladenča v Naim-u, in Lacarja. Razlagavci pravijo, da se morejo pod temi tremi mertvimi tri verste grešnikov misliti; pod deklico tisti, ki so v mladih letih iz slabosti grešili, ktere je pa gnada Božja razsvetila, da svoje grehe spoznajo in zopet na pravo pot pridejo, Jezus jim poda svojo roko, in jih vzdigne, kakor to deklico. Pod mladenčem v Naim-u se tisti zastopijo, ki večkrat grešijo, tako da jim je greh

navada, ti potrebovajo večjo gnado, več truda in bolj ostro pokoro, zatorej je Jezus več reči potreboval, tega mladenča obuditi. Pod Lacarjem pa se zastopijo terdovratni in očitni navadni grešniki, kteri se zamorejo samo s posebno gnado Božjo in z očitno in ostro pokoro iz dušne smerti zbuditi, kakor je tudi Jezus z molitvijo in z groznim glasom Lacarja zbudil.

IV. Kristus je piskavce in hrupeče ljudstvo izgnal in potlej deklico od smerti zbudil; iz tega se imamo učiti, da se ne more duša zbuditi ali spreoberniti med hrupom in šumom časnih skerbi, praznega veselja in v posvetnih, kratkočasnih družbah.

Drugih ne zasmehovati!

„Oni so se njemu posmehovali.“ Mat. 9, 24.

Ko je Jezus piskavcom in hrupečemu ljudstvu rekel, da deklica ni mertva, ampak da spi, so se mu posmehovali, ker niso zastopili, kar je rekel. Tako so ravnali mehkužni in posvetni ljudje navadno z mašniki in služabniki Božjimi, ako so jih z besedo in z djanjem opominjali, čast, bogatijo in veselje zaničevati, vboštvo, ponižnost, in križanje ljubiti; kej tacega slišati, je jim bilo zoperno in smeha vredno, ravno, kakor da bi slišali praviti, da je smert le spanje, iz kterega se bomo morali zbuditi in potem pred sodbo iti. Ali gorje tim zasmehovavcom, ki skoz svoje zasmehe toliko duš pohujšajo in iz pravega pota zapelujejo! Nekdaj je hudič grozovitne in kervoželne trinoge imel, da so mu pomagali, ljudi od Boga in prave vere in njegove cerkve odvračati; naše čase ima druge pomagavce, to so hudobni ljudje, ki hočejo s posmehovanjem, černenjem in zmerjanjem to opraviti, kar so nekdaj trinogi s mečem in ognjem opraviti mislili. Zakaj nikoli popred ni bilo kakor o naših časih tako zasmehovano in zmerjano, če kdo brumno in tiho živi, se zvesto sv. katoljs. cerkve derži, cerkvene zapovedi in cerkvene predpostavljene spoštuje. Žali Bog! tudi se jih dosti najde, ki se bojijo zasmehovani biti, in zatorej pobožno živeti popustijo, svojo vero očitno skazovati zanemarajo, svoj katolški duh skrivajo, in mertvo, necerkveno, tudi grešno živijo. Gorje pa posmehovavcom! Bog jih sovraži, kteri bo enkrat vse od njih za-

peljane in pogubljene duše terjal. Ne pusti se zmotiti od zasmehovavcov, bodi stanoviten v svojej svetej veri, ne opusti jo očitno skazovati, in zvesto po sv. veri živeti, pomisli Jezusove besede [1]): Kdor bo mene pred ljudmi zatajil, tega bom jaz zatajil pred mojim Očetom, kateri je v nebesih, tolaži se z Jezusom, kteri je bil zavolj tebe zasmehovan in zasramovan in reci večkrat:

Vem, o dobrotljivi Jezus! da ne sme hlapec več biti kakor Gospod. Ker si bil ti tolikokrat zasmehovan, in zasramovan, kako bi se imel jaz čuditi, ako sim tudi jaz zasmehovan in zasramovan, da na Te in sv. katoljško cerkev terdno verujem, po sv. veri lepo in zvesto živim in tako se za nebesa pripravljam!

Nauk za štiri in dvajsto nedelo po binkoštih.

Vvod sv. maše je kakor na tri in dvajsto nedelo.

Cerkvena molitev. Zbudi, prosimo, o Gospod! voljo svojih vernih, da bojo skerbneji jiskali, sad tvojega božjega odrešenja dosečti, ino da od tvoje dobrote čedalje veči pomoč zadobijo. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Kološanov 1, 9—14.

Bratje! ne jenjamo za vas moliti in prositi, da bi bili vi napolnjeni s poznanjem Božje volje, v vsej modrosti in duhovnej razumnosti; da bi spodobno hodili Bogu v vsem prijetni, rodovitni v vsakem dobrem delu, in rastejoči v spoznanji Božjem, v vsej moči uterjeni po njegovej častitljivej mogočnosti, v vsem poterpljenji in prizanašanji z veseljem, hvalijoči Boga Očeta, kteri nas je vredne storil vdeležiti se erbščine svetih v razsvetljenji, kteri nas je otel od oblasti teme, in prestavil v kraljestvo svojega preljubega Sina, v kterem imamo odrešenje po njegovej kervi, odpuščanje grehov.

Razlaganje. V tem listu naš uči sv. Pavl, da moramo brez nehanja po njegovem izgledu za nas in našega bližnega moliti, in Boga posebno za luč prave vere zahvaliti, katera nas zveličati more. Prizadevajmo si, sv. Pavla v ljubezni in gorljivosti za zveličanje duše posne-

1) Mat. 10, 33.

mati, tako bomo enkrat tudi njegovega slavnega plačila v nebesih deležni.

Evangeli svetega Matevža 24, 15—35.

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencom: Kadar bote vidili gnjusobo razdjanja, prerokovano od Daniela preroka, stati na svetem mestu: (kdor bere, naj ume!) tedaj naj, kteri so v Judeji, bežé na gore: in kdor je na strehi, ne hodi ž nje jemat kaj iz svoje hiše; in kdor je na polji, se ne vračaj jemat svoje suknje. Gorje pa nosečim in doječim tiste dni! Molite pa, da se vaš beg ne zgodi po zimi ali v saboto. Zakaj takrat bo velika stiska, kokoršne ni bilo od začetka sveta do zdaj, in je ne bo. In ko bi ne bili prikrajšani ti dnevi, bi ne bil otet noben človek; tode zavoljo izvoljenih bodo prikrajšani tisti dnevi. Takrat, ako vam kdo poreče: Glejte! tukaj je Kristus, ali tam, ne verjemite. Zakaj vstali bodo krivi Kristusi, in krivi preroki, in bodo delali velike znamnja in čudeže, tako da bi bili zapeljani tudi izvoljeni (ko bi bilo mogoče). Glejte! pred sim vam povedal. Ako vam tedaj porekó: Glejte! v puščavi je, ne hodite vunkaj! v hramu je, ne verjemite. Ker kakor blisk pride od sončnega izhoda, in se posveti do zahoda: tako bo tudi prihod Sinu človekovega. Kder koli je namreč mertvo truplo, ondi se bodo sberale tudi postojne. Kmalo po stiski tistih dnev pa bo sonce otemnelo, in mesec ne bo dal svoje svetlobe, in zvezde bodo padale iz neba, in moči nebeške se bodo gibale. In takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu: in tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji, in bodo vidili Sinu človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom. In bo poslal svoje angele s trobento in z velikim glasom, in bodo zbrali njegove izvoljene od čveterih vetrov, od konca neba do konca njegovega. Od

figovega drevesa pa se učite prilike: kadar je njegova veja že muževna, in berst pežene, veste, da je blizo poletje. Tako tudi vi, kadar bote vidili vse to, vedite, da je blizo pred durmi. Resnično vam povem, da ti rod ne bo prešel, dokler se vse to ne zgodi. Nebo in zemlja bota prešla, moje besede pa ne bodo prešle.

Razlaganje. Kadar bote gnjusobo razdjanja . . . vidili. Gnjusoba razdjanja, od katere Daniel [1]) in Kristus tukaj govori, je oskrunenje tempeljna in Jeruzalemskega mesta, ktero so hudobni in puntarski Judje z ostudnimi pregrehi, krivicami, in tatvinami i. t. d. in paganski Rimljani doprinesli, ker so svoje malike v te kraje razpostavljali. Strašno podertijo tega mesta, ki je štirdeset let po Jezusovej smerti bila, je Jezus po pričevanju sv. Lukeža [2]) prerokoval. On govori tudi zajedno od konca sveta in od svojega prihoda k sodbi, katere predpodoba je razdertija Jeruzalemskega mesta.

Molite pak, da se vaš beg ne zgodi po zimi, ali ob saboti. Ker bi, kakor pravi sv. Hieronim [3]), mraz, ki je v pušavah in hribih, ljudem branil, tje bežati, nevarnosti uiti in se zavarvati, in ker je judom postava prepovedovala, o sabotah popotovati.

Lažnjivi Kristusi in lažnjivi preroki bodo vstali. Jožef, judovski zgodovinar, ki je bil priča strašnega konca Jeruzalema, pravi, da so tisti čas, ko je Eleazar bil nadzornik Jeruzalemskega tempelna, bili krivi preroki Janez, Simon in drugi; oni so sicer pravili, da bojo Judom pomagali, ki so jih pa še v večjo nesrečo pripravili. Pred koncom sveta pa bo antikrist z svojo trumo in žlahto, katerega sv. Pavl [4]) zavolj njegove hudičeve hudobije in okrutnosti človeka tega greha in sina pogublenja imenuje, kteri se bo z hudičeve prevzetnosti čez vse, kar se Bog imenuje ali za božje časti, povzdignil, se samega za Boga imel, v tempelj postavil, in vse vmoril, kteri ga ne bojo hotli za Boga spoznati. Tudi pobožni in pravični bojo v nevarnosti, zapeljani biti, ali zavoljo njih bo Bog čas preganjanja tega trinoga okrajšal.

Kjer koli je mertvo truplo, se postojne zbirajo. Sveti Hieronim vidi v tih besedah podobo Kristusa, ker pravi,

1) Dan. 9, 27. 2) Luk. 21, 20. 3) Comment. in Mat. 4. C. 24. O. 4) II. Tes. 2, 3.

da, kakor orli od vsih krajev na mertvo truplo letijo, tako bodo pravični svojemu zveličarju, ki bo prišel in se ko blisk svetil, na proti šli in se okoli njega zbirali. Orli pa tudi morejo pomeniti hudiče, ki bojo konec sveta čez hudobne kakor orli planili.

Leti rod ne bo prešel, dokler se vse to ne zgodi. S timi besedami naznani Kristus čas, kadar ima Jeruzalem podert biti, in pravi, da ga bo dosti njegovih poslušavcov doživelo, kar se je tudi resnično zgodilo. Kdaj pa bode konec sveta, to, pravi on, ne vejo ne angelji v nebesih [1]). — Delajmo, da bomo zmirej brumno živeli in tako pripravljeni, kaderkolj Jezus pride sodit žive in mertve! —

Zdihlej. Stori o Gospod! da za gnjusobo imamo, kar nam tvojo ljubezen vkrasti more. — Stori, da se te zgube ogibamo in pred njo bežimo kakor pred smertjo in gotovim pogubljenjem naše duše. Raztergaj tiste verige, ki nas na svet vežejo, da se š njim ne pogubimo. — Stanujmo radi in pogosto, kakor orli, v nebeških višinah, premišljujmo radi nebeško veselje, ktero tam na nas čaka. Amen.

Nauk od prisege.

»Resnično vam povem.« Mat. 24, 34.

Sin Božji poterdi tukaj in tudi drugod v sv. pismu svoje besede kot s prisego, ker on svojo božjo resničnost za pričo kliče. Prisegati se ne pravi druzega, kakor Boga, njegovo božjo resnico in pravico, ali tudi stvari v božjem imenu za pričo klicati, da je res, kar govorimo. — Se praša tukaj, kedaj je dopuščeno priseci? Odgovor: Tedaj, ko to potreba ali velika korist tirja in je reč pravična in imenitna. Zatorej grešijo smertno tisti, 1. kateri za majhno reč in zraven tega še po krivici priseževo, ker Boga za pričo neresnice in krivice kličejo, in tako njegovej večnej resnici in pravici spodobne časti ne dajo. 2. Grešijo tisti, ki sicer zavolj pravične reči priseževo, ali vendar brez potrebe in dovoljnega uzroka, ker se Bog ne časti, ako se za vsako majhno reč za pričo kliče. 3. Tisti močno grešijo in so zmirej v grehu, kateri so se tako navadili prisegati, da, brez da bi vedeli

in pomislili, ali je resnična ali neresnična reč, ali bodo hotli in mogli obljubo deržati ali ne, hitro prisegajo, ker se tako v nevarnost podajo, krivo priseči; „ni ga pravi sveti Krizostom, da bi tudi po krivem ne prisegel, kteri večkrat prisega: kakor tisti, ki dosti govori, včasi tudi nespodobno in lažnjivo govori.“

Zatorej je zveličar kristjanom prisegovati pripovedal, kakor misli sv. Avguštin zato, da bi od prisegovanja v navado prisegati in iz te v krive prisege ne padli.

Kdor ima navado prisegati, naj si močno prizadeva, se odvaditi?

Per tem mu bo veliko pomagalo misliti: 1. da bo ostro rajtengo dajati od nepotrebnih, praznih in krivičnih priseg, ker se bo enkrat clo za vsako prazno besedo odgovor moral dati, in da se tistim, ki lehko prisegajo, manj veruje, kakor drugim, 2. da tistega ves blagoslov zapusti, kateri po krivem priseže, in da ga temveč kletev Božja na vsih njegovih potih spremlja, kakor skušnja spričuje; 3. da tisti, kteri po krivem pred sodnijo priseže, vse zaslužke Jezusove smerti zapravi, in bo v peklenskem ognju gorel. Prižgane luči in podoba Kristusova, pred kterimi se priseguje na to merijo. Ako si pa nesrečo imel, enkrat po krivem priseči, kesaj se in objokovaj ta strašni greh, spovedaj se ga, popravi škodo, ktero si morebiti storil, in delaj ostro pokoro.

Nauk za god obletnice cerkovnega posvečenja.

Zakaj obhajamo obletnico cerkovnega posvečenja?

Se na dan zmisliti, kateri je bila cerkev za hišo Božjo blagoslovljena, in Bogu spodobno čast dati, da si je med nami kraj za svoje prebivališče zbral, da nam je v njem že toliko dobrot skazal in da nas je pri pravej veri ohranil.

Ali je kaj novega cerkve blagosloviti in obletnico obhajati?

To ni nič novega; beremo v svetem pismu, da je že Mozes šotor zaveze pomazilil in posvetil, in da je

Salomon Gospodu lep tempelj sozidal, kteri se je štirnajst dni prav slovesno blagoslovljeval in posvečeval. To posvečevanje so Judi vsako leto ponavljali, tudi Kristus sam je bil pričujoč. Tako so tudi že pervi kristjani blagoslovljene cerkve imeli, kterih posvečevanje so vsako leto praznovali, kakor tudi mučeniške bukve, ktere je neki sv. Hieronim spisal, omenijo posvečevanja perve cerkve v Rimu, ktero je sveti Peter obhajal. Scer niso bile cerkve pervih kristjanov tako slovesno blagoslovljene kakor dan današni, ker so prisileni bili službo Božjo zavolj preganjanja večjidel le skrivši in ponoči opravljati. Ko je pa preganjanje jenjalo pod cesarjem Konstantinom, kteri se je bil kristjanske vere poprijel, so bile cerkve slovesno in s mnogoterimi obredi blagoslovljene.

Kako se cerkve blagoslovijo?

Cerkve se takole blagoslovijo: 1. dan pred posvečenjem se mora škof in ljudstvo postiti; to ima nas opominiti, da moremo samo skoz križe in pokoro duhovni tempelj Božji biti in v nebeški Jeruzalem, kterega podoba je cerkev, priti; 2. ostanki svetnikov, ki se drugi dan v altar denejo, se shranijo zvunaj cerkve pod šotor ali na drugo spodobno mesto, 3. na cerkevnih stenah se naredi dvanajst križev in pri vsakem se prižge sveča, predenj ko posvečenje začne. Križ je slovesno znamnje kristjana, dvanajst sveč pomeni dvanajst apostelnov, ktere je Gospod sam luč sveta imenoval in nas opominjajo, da se imamo terdno svete vere poprijeti in ko otroci božji živeti. 4. Škof moli pred cerkovnimi vratmi sedem psalmov pokore, blagoslovi vodo in sol, s katero samega sebe in okoli stoječe pokropi, gre z duhovšino in ljudstvom trikrat okoli cerkve, pokropi zvunajne stene z žegnano vodo in vdari vsakikrat, ko okoli pride, z svojo palico na vrata, katere se še le odprejo, ko tretjokrat okoli pride, potem stori s palico na pragu znaminje svetega križa in reče: „Poglej znaminje svetega križa, vsi sovražni duhovi naj bežijo.“ Sedem psalmov pokore nas opomene, da v nebesa le pelja prava pokora, posvečenje vode in soli, in pokroplenje pomeni, da zamore samo čist ali skoz pokoro očiščen človek v nebesa priti,

ktere so nečistim zaperte; trikratno vdarjenje pomeni, da se moramo za nebesa brez nehanja vojskovati po Jezusovih besedah, in križ na pragu pomeni, da mora hudič, dobro obrožjeni, kakor ga Kristus imenuje, pred tem znaminjem bežati, in da se brez prizadevanja in mnogoterega boja iz sveta izgnati ne more. 5. Škof stopi z oltarnimi služabniki v cerkev, ktera je za druge duhovnike in ljudstvo še zaperta; to nas opomene na Jezusov vhod v nebesa, ki je nekaj izvolenih seboj vzel in napravil cerkev svetnikov, ki se v nebesih veselijo. 6. Škof zapoje potlej hvalno pesem: „Pridi, stvarnik duh i. t. d., ker od svetega duha vse posvečenje in ves blagoslov pride; cerkovne tla se posujejo s pepelom v podobi križa in škof zapiše v ta pepel s svojo palico latinski in gerčki alfabet, med tem se poje iz pevališča (Benedictus) „Hvalen bodi Gospod.“ S tim se pred oči postavi, da je Jezus jude in ajde v eno cerkev združil, in da farmani te nove cerkve slišijo k tistej cerkvi, ki svoje opravila po latinsko in gerško opravlja.“ 7. Zdaj blagoslovi škof posebno vodo, zmešano s soljo, s pepelom, in vinom, katera se Gregorjeva voda imenuje, ker jo je sveti papež Gregor napraviti zapovedal, in pokropi ž njo zidove in oltar. Voda pomeni Kristusovo človeško in vino njegovo božjo naturo, pepel je podoba smerti in sol netrohljivosti. In tako pomeni zmešanje tih reči Kristusa, kateri je, pravi Bog in pravi človek, vmerl, in po svojem vstajenji večno živi. Samo po njem bodo verni očiščeni, da bojo vredni, tempelj in prebivališče božje biti. — 8. Škof stori s koncom svoje palice križ zgorej in zdolej na cerkovnih vratah znotrej, v spomin, da imajo pred pragom tih vrat vsi sovražniki miru in blagoslova bežati, in da rosijo božje gnade obilno nad tiste, ki bojo skoz nje šli. 9. Škof pomaže tistih pet križev, ki so vsekani v oltarni kamen, s svetim oljem in sveto križmo. Oltar je podoba Kristusova in pet križev pomeni njegovih pet svetih ran, iz katerih nam je priteklo zveličanje in blagoslov za zdaj in za vekomaj, in to pomazanje pomeni tisto skrivnosti polno Jezusovo mazilenje, po katerem je on za preroka, kralja in mašnika nove zaveze pomaziljen bil, in gnade, ki iz oltarja vernim tečejo, na katerem se Jezus pri svetej maši daruje. 10. Potem se gre po svetinje, kjer

so bile shranjene, in se nesejo v procesii v cerkev, in ljudstvo, ki jih spremlja, moli „kyrie eleyson“ ali „Gospod vsmili se čez nas.“ Iz tega se učimo, da moramo zglede svetnikov posnemati, da pridemo v nebesa, in da imamo zmirej za gnado in vsmiljenje prositi, ako hočemo to storiti. 11. Svetinje se nesejo zdaj v cerkev in kadar so notre, se zapoje hvalna pesem. To nas opomene na veselje, katero bodo svetniki imeli, kedar bo Kristus vse svoje izvoljene enkrat v nebesa pripeljal. 12. Potem se zaprejo svetinje v oltar in kamen, s katerim se zaprejo, zazida škof z mavto, katera se naredi z Gregorjevo vodo. To pomeni, da so svetniki in izvoljeni s Kristusom popolnoma združeni, in da mi vse, kar skoz njih prošnjo prosimo, samo skoz Jezusa Kristusa in njegovo neskončno zasluženje zadobimo. 13. Eden izmed mašnikov gre večkrat okoli oltarja in ga pokaduje. Ta mašnik pomeni angelja v skrivnem razodetju, kateri je z zlato kadilnico pred oltarjem stal in obilno kadila, to je molitve svetnikov na zlati oltar kladal, kateri je pred božjim tronom bil. 14. Potem pomaže škof tistih dvanajst križev, ki so na steni s sveto križmo in jih pokadi trikrat. Pomazanje nas opomene na gnade, katerih so verni deležni, ako zvesto apostoljsko vero zpolnujejo. 15. Potem naredi škof pet križev iz posvečenih zern kadila, jih dene na mesto tistih pet v kamen vsekanih križev čez vsak križ iz kadila, položi eden križec iz voska, in zažge zgorni del tih križev, da se tudi kadilo prižge in zgori. Luči in zerna kadila, ki gorijo, pomenijo ogenj milosti sv. Duha, ki jih vedno na oltarju svoje gnade deli, dalej goreče molitve, ki iz oltarja proti nebesom puhtijo, in daritve vernih, ki se bojo na tem novo posvečenem oltarju Bogu Gospodu darovale. Te so mu pa samo skoz rane in križ božjega sina Jezusa Kristusa dopadljive. 16. Kadar je vse to dokončano, se še oltar pomaže, se blagoslovijo novi, čisti oltarni perti, posode, in naprave, altar se pokrije z blagoslovljenimi pertinami, se postavi nanj križ in sveče in pervikrat daruje škof na njem slovesno sveti in nekervavi dar nove zaveze. —

Zakaj se cerkve na to vižo posvečujejo?

1. Da se Bogu, Vsegamogočnemu, kolikor človeška moč zamore, vredno prebivališče napravi, v katerem ga

molimo in mu darujemo; 2. da spoznamo, kako sveto da je mesto, kjer Bog prebiva; 3. da imamo mesto, v katerem se zbiramo k službi Božjej, poslušamo Božjo besedo, darujemo nar svetejšo daritvo, in prijemamo svete zakramente; 4. da misel, kako sveta je hiša božja, nas spodbada, priserčno moliti, se pošteno obnašati in službo božjo goreče opravljati.

Vse opomniti, kako sveto da je Bogu posvečeno mesto, pri vvodu sv. maše moli cerkev, kar je Jakob [1]) na tistem mestu molil, kjer se mu je bil Bog prikazal: „Strašen je leti kraj; tukaj ni druzega, kakor Božja hiša, in vrata nebeške. Moja duša želi, hrepeni in koperni po hiši tega Gospoda [2]). Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev. O Bog! kateri nam vsako leto dan posvečenja tega svojega svetega tempelna ponavljaš, ino nam daješ k obhajanju svetih skrivnost zopet zdravim pristopiti: vsliši molitve svojega ljudstva, ino dodeli, da, kdor koli v ta tempel dobrot prosit pride, se veseli, da je vse sprosil. Skoz Gospoda i. t. d.

Berilo iz skrivnega razodenja svetega Janeza 21, 2—5.

Tiste dni sim jaz Janez vidil sveto mesto, novi Jeruzalem, priti iz neba od Boga, pripravljeno, kakor nevesto, ki je napravljena svojemu možu. In sem slišal velik glas iz sedeža govoriti: Glej prebivališče Božje z ljudmi, in prebival bo ž njimi! In oni bodo njegovo ljudstvo, in Bog sam, njih Bog, bo ž njimi. In Bog bo obrisal vse solze od njih oči, in smerti ne bo več; tudi ne bo več ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečine, ker je poprejšne minulo. In kteri je sedel na sedeži, je rekel: Glej, novo storim vse!

Razlaganje. To branje zapopade sicer popis nebeškega Jeruzalema in vesele cerkve v nebesih, od katere se tukaj govori kakor od lepo okinčane neveste. To bi nam imelo saj enmalo pokazati nebeško veselje, ki ga čiste duše vživljajo in nas spodbosti, brumno in lepo živeti, in našo

1) I. Moj. 28. 2) ps. 83.

dušo lepo okinčano njenemu ženinu pripraviti, in nas spodobniti Jezusu Kristusu; cerkev pa oberne to podobo na božjo hišo, katera je skoz posvečenje postala nebeški Jeruzalem in nevesta okinčana za Boga, v katerej ima Bog svoje prebivališče, vselej pri ljudeh stanovati in jih z zakladi svoje milosti obdarovati. Kolike časti so taj cerkve naše vredne, ker Bog v njih prebiva, kakor na svojem sedežu in je pripravljen, slušati in vsliševati vsacega, ki prosi!

Evangeli svetega Lukeža 19, 1—10.

Tisti čas je Jezus prišel, in hodil po Jerihu. In glej! bil je mož Cahej po imenu; in ti je bil viši colnarjev, in on je bil bogat. In je iskal Jezusa viditi, kdo da je: in ni mogel zavoljo množice, ker je bil majhne postave. In je naprej tekel in zlezel na divje figovo drevo, da bi ga vidil; ker tam je imel memo iti. In ko je bil Jezus na tisto mesto prišel, je gori pogledal, in ga je vidil, ter mu je rekel: Cahej! stopi hitro doli, ker dans moram v tvojej hiši ostati. In je hitro stopil, in ga je z veseljem sprijel. In ko so vsi to vidili, so godernjali, rekoč: K grešnemu človeku je šel v hišo. Cahej pa je pristopil, in rekel Gospodu: Glej, Gospod! polovico svojega blaga dam ubogim, in ako sim koga kaj ogoljfal, povernem čveterno. Jezus pa mu je rekel: Dans je tej hiši zveličanje došlo, zato ker je tudi on sin 'Abrahamov. Sin človekov je namreč prišel iskat in zveličat, kar je bilo zgubljenega.

Nauki: I. Cahej je bil colnar, to je, eden izmed tistih ljudi, ki so mnogo krivic delali, kadar se jim je muta plačevala, ki so bili skopci in ožurniki, katere so zatorej publikane ali očitne grešnike imenovali. On je pa želel Kristusa viditi; Kristus je to njegovo željo spolniti hotel, in se je pri njem povabil; Cahej je Jezusa tako veselo sprejel in pripravljen bil, vse krivice popra-

viti in ne več grešiti. Zato je zveličanje došlo njega in njegovo hišo, to je, njemu so bili grehi odpuščeni in on je bil med otroke Božje vzet. Kako rad Jezus tudi v gostje pride pri nas! Njegovo veselje je biti med otroci ljudi. Zakaj pa ne izpolnimo njegovih želj? Zakaj mu ne ponudimo naših serc za njegovo prebivališče? V svetem obhajilu pride on k vsakemu, kteri ga prejme, resnično in bitno. Zakaj ne prejemaš tedaj večkrat svetega obhajila? Ako ga pa prejmeš, posnemaj mutarja Caheja, poverni krivično blago in vkradjeno čast, kesaj se čez svoje grehe, in skleni terdno, se poboljšati, obudi živo poželenje Jezusa sprejeti, in on bo prišel, te bo vzel v število Božjih otrok, in ti dodelil blagor in zveličanje!

II. Kristusovo obiskanje pri Caheju je nekoliko podobno navadi, se na cerkvanje povabljati in obiskovati; to se ima pa v tem namenu storiti, se na duhovno vižo veseliti, da si je Bog na tem mestu prebivališče zbral, in si srečo vošiti, da smo v zveličavnej veri. Ali kaj se dela na cerkvanje? Ah, kdo bi mogel razuzdanosti, nezmernosti, boje, plese, in pohujšanje popisati, s katerimi se dan današnji obletnice cerkvenega posvečevanja ognusijo in onečastijo! Clo pagani niso bili tako nezmerni in razuzdani pri njih veseljicah, kakor so zdaj nekteri kristjani o cerkvanju! Ali se pa to spodobi kristjanom, Kristusovim ovčicam, tempelnom sv. Duha? Ali se tako Bogu za vse gnade in dobrote zahvali, ki jih je skoz celo leto v cerkvi delil?... Ali je čuda če Bog naših molitev v cerkvah več ne usliši, in če namesto žegna kletvo pošilja? Pametni in verni kristjani bi se imeli sramovati, na tako vižo posvečenje cerkev praznovati, in kristjanske oblastnije bi se imele na vso moč truditi, takošne hudobije in pohujšanje zatreti, skoz katere se Bog, nar veči dobrota, tako strašno žali!

Nauk od duhovnega tempeljna, kateri je človek sam.

»Vi ste tempelj živega Boga, kakor reče Bog: Prebival bom v njih.« II. Kor. 6, 16.

Po pravici, pravi sveti Bernard, cerkveno posvečenje naj bo tudi za nas praznik; ker smo namreč tudi mi

tempelj in scer živi tempelj Božji, v katerega smo bili pri svetem kerstu ravno tako slovesno posvečeni, kakor lesene in kamnate cerkve. Na to nas tudi kerstni obredi opomenejo. Človek naj bo *čist* in *svet* tempelj božji.

1. *Čist tempelj.* Pri posvečenju cerkve se narprej razne molitve opravijo, hudič zaroti, potem cerkev s blagoslovljeno vodo in soljo pokropi in omije, s svetim križem zaznamova, s kadilom okadi in tako od hudičeve hudobije in gerdobe očisti in osnaži. Ravno taka se pri sv. kerstu godi. Tu se razne molitve opravijo, hudič večkrat zaroti, dete večkrat pokriža in slednič s sv. kerstno vodo oblije in tako od hudobije in greha očisti. Mi se toraj pri sv. kerstu vsacega madeža znebimo in postanemo čisti tempeljni božji. Zato pa tudi prevzememo dolžnost, pravi sv. Avguštin, pri sv. kerstu zadobljeno čistost in nedolžnost ohraniti in v tempeljnu našega serca nič terpeti, kar bi moglo očem narsvetejšega Boga zoperno biti. Gorje tistim, ki ogerdijo in oskrunijo tempelj božji. „Bog sam," pravi sv. Pavl [1]), „jih bo pokončal." Tempelj našega serca pa oskruni vsak smerten greh, posebno pa nečistost, — in grešiti je ravno tako, kakor Boga iz svojega tempeljna pregnati, ga hudiču pripraviti in izročiti ali pa kakega malika v njega postaviti. Strah in groza, kej tacega storiti! Kaj početi, ako je kdo vendar nesrečo imel, kej tacega storiti? Pravo in resnično pokoro delati, svoje pogerdjeno serce s rešnjo kervjo božjega jagneta oprati, sv. zakramente vredno prejeti, dobre dela dopernašati in tako naše serce pripraviti, da naj Jezus Kristus spet v njega pride in v njem prebiva. Tako se naše serce vnovič posveči in postane čist tempelj božji.

2. *Svet tempelj.* Tudi to opomenejo obredi pri sv. kerstu. Dete se pri sv. kerstu večkrat s sv. oljem in sv. križmo pomazili in posveti. To nam naloži dolžnost, dobre dela delati, ki se kakor žlahtne dišave proti nebesom povzdigujejo. Da bomo pa v stanu brumno in keršansko živeti in se s hudičem serčno in srečno vojskovati, nam Bog svojo gnado in pomoč podeli in nas pomaže in močne stori, kakor so nekdaj bojevavci svoje ude s oljem mazali in gibčne in močne narejali. Ako Bog za

1) I. Kor. 3, 17.

nas, kdo na nas [1])! Bog tudi slabe močne stori [2]), da mi kerstne obljube lepo spolnovati in svet božji tempelj ostati moremo.

Zdihlej po besedah sv. Avguština: O Bog! ti nisi mene po mojih poprejšnih zaslugah, temuč le zgol po svojej gnadi pri sv. kerstu v svoj tempel posvetil. Daj in pomagaj mi, da vselej čist in svet tempel božji ostanem! Očisti moje serce vsih madežev, okinčaj ga s vsimi čednostmi, in nikolj ne pripusti, da bi imelo v mojem sercu kej biti Tebi zopernega. Daj slednič tudi to, da bom jaz kakor živ kamen, ki so ga težave in nadloge tega sveta lepo okresale in ogladile, enkrat vreden v zidovje nebeškega Jeruzalema zadelan biti! Amen.

1) Rim. 8, 31. 2) II. Kor. 12, 9.

GOFINEA

RAZLAGANJE CERKVENEGA LETA.

DRUGI DEL.

ČOPIVA

RAZLAGANJE ČRKVENEGA LETA.

NAUK
od častitve in priprošnje svetnikov.

Kaj nas uči sveta mati katolška cerkev od častitve in priprošnje svetnikov?

Sv. katolška cerkev uči:

1. Da je že v pervih časih kristjanske vere ukoreninjena in od cerkvenih očetov in cerkvenih zborov poterdjena navada, spomin svetnikov v nebesih na dan, ki je njih imenu posvečen, v podobah in svetinjah častiti; 2. da svetniki, ki zajedno s Kristusom kraljujejo, svoje priprošnje za ljudi pred Boga pokladajo, in da je dobro in koristno, ponižno jih prositi in njih priprošnji in pomoči se priporočevati.

Zakaj so svetniki časti vredni?

1. Zató kér so prijatlji Jezusa Kristusa, ki ž njim vladujejo in večno veselje vživajo, potem ko so na zemlji zvesto za Njim hodili in s svetim Pavlom serčno se bojevali; 2. kér so kot živi udje cerkve po zavezi ljubezni kakor bratje in prijatlji z nami združeni, kér nas serčno ljubijo, kér se nad našo srečo veselé in zategadel za nas Boga prosijo.

Ne pomanjša častitva svetnikov Bogu dolžne časti?

Nikakor ne, kér je vsa čast, katero svetnikom dajemo, le Bogu namišljena, in le na Boga meri, katerega prijatlji in služabniki so oni (svetniki) in po katerih se je on tako čudno razodel. Ta častitva tedaj ne pomajnšuje časti božje, veliko več jo še povikšuje; zakaj le s božjo pomočjo so postali, kar so.

Kako je treba svetnike častiti?

Kakor služabnike ino prijatle božje, kakor sodediče Kristusove in zveličane ude cerkve, ki nas serčno ljubijo in nam po svojej priprošnji pomagajo; ne pa kakor

bogove, ali kakor da bi nam s svojo lastno močjo pomagati zamogli; jih ne smemo toraj moliti in ne po božje častiti.

Kak razloček je med molitvijo in častitvo?

Molitva je naj veče, samemu Bogu dolžno spoštovanje; to stori, kdor Boga za nar višjega in mogočnejšega spozna in sam sebe njemu, kakor njegovo nar nevrednišo stvar podložnega stori. Zraven tega pomeni beseda „moliti“ v svetem pismu, kakor pri starodavnih posvetnih pisateljih, neko vunajno častitvo, post: nizko se priklanjati i. t. d.. Ko beremo tadaj v svetem pismu: David se je priklonil k zemlji in ga je molil, se ne govori od take molitve, kakoršno smo le Bogu dolžni, ampak samo od vunajne častitve. Ravno na to višo zastopi sveta mati katolška cerkev besedo „moliti,“ kadar govori od svetega križa Jezusa Kristusa. Častitva je po vunajnih znamnjih razodeto spoštovanje, katero smo kacemu drugemu ali zavoljo prednosti ali zavoljo zaslug dolžni. Če se tadaj mi pred podobami Kristusa in svetnikov ali pred njih svetinjami priklonimo in pokleknemo, je vunajna častitva le tistim namenjena, katerih podobe ali svetinje pred nami stojé. Dan današnji tudi kneze in njih podobe na tako višo častimo, brez da bi jih molili.

Kakó zamoremo nar bolje svetnike častiti?

1. Svetnike zamoremo nar bolje častiti, če Boga častimo in hvalimo, da je svetnikom moč in gnado dal, vse skušnjave srečno premagati, vse težave in križe voljno preterpeti, greha se zvesto varovati, dobre dela dopernašati in tako v nebesa priti; 2. če si prizadevamo posnemati jih, *zakaj svetniki,* pravi sveti Avguštin, *se ne veselé, če jih častimo, temuč če njih čednosti posnemamo.* Njih častiti in ne posnemati, se pravi, na lažnjivo višo prilizovati se jim; 3. če njih praznike pobožno in zvesto posvečujemo; dobro je pomisliti, da praznovati in hlapčevske dela opustiti, se ne pravi še pobožno in zvesto praznikov posvečevati. Ako bi kdo svetnike vprašal, kaj da mislijo od posvečevanja svojih praznikov na zemlji, bi ravno to odgovorili, kar Bog

judom pravi [1]): „Mlaje vaše, in vaše godove sovraži moja duša, meni so nadležni postali: vtrudil sim se taiste terpeti. Na videz ste pobožni, pa vaše roke so prazne dobrih del, in polne grehov.“ 4. Če na njih priprošnje terdno zaupamo in v težavah pomoči in polajšanja od njih pričakujemo.

Smemo svetnike tudi na pomoč klicati?

Na vsako vižo; zakaj 1. priprošnjo svetnikov nas uči sveto pismo: „Kadar si ti jokajoč molil in merliče pokopoval, sim nosil tvoje molitve pred Bogá“ govori angelj Rafael Tobiju [2]), dalje nas uči to Caharija [3]). 2. Sveti Pavl je sam svoje živeče sobrate prosil zanj moliti [4]), in Bog sam je prijatlom pobožnega Joba to svetoval [5]). Če smemo po uku svetega pisma še žive za njih priprošnje prositi, zakaj bi ne smeli svetnikov prositi, ki pred božjim tronom kleče in Boga od obličja do obličja gledajo. 3. Cerkev je zmiram učila, da je dobro in hasnovito, svetnike prositi in ona jih je sama prosila ino jih prosi [6]). 4. Tudi krivoverci, ki častitvo svetnikov zaničujejo, se živim priporočujejo, da bi za nje prosili, ino vendar ne mislijo, da po ovinkih k Bogu hodijo, zakaj bi se ne smeli na pomoč klicati svetniki, ki so preslaviti členi telesa Kristusovega in njegovi ljubi in zvesti prijateli?

Zamorejo pa svetniki naše molitve slišati, kér niso vsegavedni?

Ni jim potreba vsegavedni biti, da bi zamogli slišati, kar jih prosimo. Ali jim ne more Bog naše prošnje razodeti? Sveti angelji vedó za spreobernjenje grešnika in se veselé nad njim [7]), njim so znane molitve in dobre dela pobožnih, oni donašajo [8]) oboje kakor drago kadilo pred obličje Božje. Ne bo tudi svetnikom to dovoljeno, ki imajo enako čast in slavo z angelji in ki so njim enaki [9])? Ali nista vedla Onia in Jeremia po svojej smerti žalostno stanje judovskega ljudstva, ino

1) Iza. 1, 14. 2) Tob. 12, 12. 3) Cah. 1, 12. 4) I. Tes. 5, 25. 5) Job. 41, 8. 6) Trid. sb. sej. 25. 7) Luk. 15, 10. 8) Tob. 12, 12. 9) Mat. 22, 30.

nista zanj Boga prosila? Kakó svetniki naše molitve zvedó, nas ne sme skerbeti, kér ima Bog tavžentštevilne pripomočke, jih njim razodevati in na znanje dajati.

Kaj poterduje našo vero, da svetniki za nas prosijo?

1. Nauk od gmajne ali občine svetnikov, po katerem so vsi udje cerkve, kot udje edinega telesa Jezusa Kristusa dušno zjedinjeni; tako da dušni blagor enega uda tudi drugi vživajo, ino vsak iz serca želi, da bi drugi tega, kar sam ima, deležni postali; zategadel neprenehoma eden za druzega Boga prosi [1]). 2. Svetnikov velika ljubezen do bližnjega, katero so že na zemlji čutili, ino ki jih je primorala vse, tudi življenje za blagor sobratov darovati.

Ta ljubezen pa ni po smerti nehala, zakaj ljubezen nikdar ne vgasne in ne vmerje oni so jo seboj v nebesa vzeli, kjer nas sadaj toliko več ljubijo in ljubezen po tem razodevajo, da za nas Boga prosijo; zakaj oni vedó po skušnji, kakošne nevarnosti nas obdajajo in kako močno nam je božja pomoč potrebna.

Kaj pomeni: svetnike na pomoč klicati?

To ne pomeni, kakor da bi ne mogli in ne smeli sami naravnost k Bogu ino Jezusu bližati se, ampak pomeni, da smo grešniki in zató nevredni pred božje obličje stopiti, da smo z grehom Bogá razžalili, da pa po priprošnji popolno pravičnih, ki pred Bogom dosti zamorejo, upamo, milost in usmiljenje zadobiti.

Zato je hasnovito in dobro priprošnji svetnikov priporočevati se, da zadobimo od Boga dobrote po njegovem sinu Jezusu Kristusu našem gospodu, ki je sam naš odrešnik in zveličar. Svetnike na pomoč klicati ni toraj nasprotno moliti in prositi Boga; zakaj Boga prosimo kakor stvarnika in dajavca vsega dobrega in vsih gnad, in ta prošnja se pravi moliti; svetnike prosimo pa kot priprošnike (besednike), ki za nas in z nami po Jezusu Kristusu Boga za to prosijo, kar mi potrebujemo. Zategadel končajo vse cerkvene molitve z besedami: Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

---

1) 2 Mak. 15, 12.

Ali je res, kar krivoverci terdijo, da svetnike na pomoč klicati, sega v Jesusovo pravico, ki je On naš pravi srednik?

Nikakor ne. Kristus je po veri svete matere katolške cerkve skoz svoje odrešenje *edini* srednik med Bogom in ljudmi in on prosi zavoljo svojih zaslužkov milost in usmiljenje za nas. Svetniki so pa v tem namenu naši sredniki ino besedniki, da za nas prosijo, da bi nam bil Bog zavoljo zaslužkov Jezusa Kristusa milostljiv; in njih priprošnje so le po Kristusu uslišane.

Ali ni Kristusova priprošnja zadosti?

Obilno zadostna je, pa vendar nas sveti Pavl k priprošnjam vabi [1]): „Bedite v priprošnjah za vse svetnike ino za mene.“

Ali hočemo mar modrejši biti, kot sv. apostel Pavl?

Ali nam zamorejo svetniki sami od sebe dati, za kar jih prosimo?

Rimski katehizem pravi: „Mi ne prosimo svetnikov takó, kakor Boga; mi prosimo Boga. da bi nam sam vse dobro dodelil; svetnike pa, ki so Bogu dopadljivi, prosimo, da bi bili naši besedniki in da bi nam sprosili, kar potrebujemo?“ Zatoraj molimo v litanijah k Bogu: Usmili se nas, usliši nas; svetnikom pa pravimo: Prosite za nas!

Kakošna mora biti častitva svetnikov, da bi bila po nauku in volji sv. cerkve, in Bogu in svetnikom dopadlijva?

1. Pred vsem mora meriti na čast božjo in zveličanje naše duše, kakor pravi sveti Jeronim [2]): „Mi častimo služabnike, da bi čast služabnikov čast gospodovo povikševala.“ Tudi svetnikom, ktere več Božja kot lastna čast skerbi, bi ne moglo dopasti, če bi zavoljo njih božja čast tudi le nar majnšo škodo terpela. Toraj je pervo ino najpotrebniše, da nas častitva svetnikov vnema in spodbada moliti in častiti Boga, po katerega milosti so svetniki takó veliko čast in zveličanje

1) Efež. 6, 18. 2) Ep. ad Ripuar.

dosegli. 2. Nas mora častitva svetnikov tudi bogaboječe, krepostne in svete storiti, t. j. mi moramo, če svetnike častimo, njih izglede posnemati, živeti, kakor oni. 3. Moramo v tem, kar po svetnikih prosimo, naj bojo dušne ali telesne reči, vselej po božjej volji ravnati, in nič krivičnega, nič nespametnega, nič našej duši škodljivega tirjati. 4. Se moramo s pobožnim življenjem tudi vsega vredne storiti.

Ali sv. katolška cerkev vse praznike svetnikov enako obhaja?

Ne; ona praznike nekih slovesniši obhaja, kakor druzih ino vernim na voljo pusti, ene svetnike več kot druge častiti. To dela cerkev, ker veruje, da so med svetniki stopnje časti in svetosti. Ne brez pomena pravi Jezus sam [1]): „U hiši mojega očeta je veliko prebivališč;“ brez uzroka ne piše tudi sveti apostelj Pavl [2]): „Druga svitloba je od solnca, druga svitloba od mesca ino druga svitloba od zvezd. Zakaj zvezda se od zvezde na svitlobi razloči. Tako je tudi zastran ustajenja mertvih.“ Ravno takó dopusti tudi katolška cerkev, nekatere svetnike kot deželne-, cerkvene-, osebne in stanovne varhe in zavetnike na posebno vižo častiti in prositi, da nam v dušnih in telesnih nevarnostih s svojimi priprošnjami pomoči sprosijo in mi izglede njih čednosti pridno posnemamo.

Zakaj smo Marii, ljubeznivej materi Sinú božjega večjo čast, kot vsim drugim svetnikom dolžni?

Zato, kér je ona mati v njej včlovečenega Sinú božjega našega odrešenika in takó kraljica vsih svetnikov. Kakó bi se ne imela pred vsimi svetniki častiti ino hvaliti ona, ki je polna milosti, s ktero je Gospod, ktera je blagoslovljena (žegnana) med ženami [3]), ki od sv. Duha razsvetlena sama od sebe govori [4]): „Vsi narodi me bodo srečno imenovali,“ in od katere je enkrat ena žena med ljudstvom rekla [5]): „Srečno je teló, katero je tebe nosilo in srečne pérsi, katere si ti sisal.“

1) Jan. 14, 2. 2) I. Kor. 15, 41. 3) Luk. 1, 28. 4) Luk. 1, 48. 5) Luk. 11, 27.

Ravno takó je vreden za Marijo tudi sveti Jožef posebne časti, kér je bil zavoljo svoje svetosti izmed vsih drusih ljudi za Kristusovega rednika od Boga izvoljen.

Katere kore in stanove svetnikov razloči in časti sveta mati katolška cerkev?

Kori in stanovi svetnikov božjih so:

1. *Angelji,* akoravno je velika njih čast, so vender odločeni, tistim služiti, ki večno zveličanje dosežejo; oni varjejo našo dušo in telo, zatoraj jim pravimo: *Angelji varhi.* 2. *Očaki,* ki so bili po mesu preddedje Kristusovi ino po svojih čednostih pa njegove predpodobe. 3. *Preroki,* ki so kot orodje svetega duha ljudem božjo voljo razodevali, v veri terdili, ino na prihod zveličarja, katerega so prerokovali, pripravljali. 4. *Apostelјni,* ki so priče Jezusa Kristusa, poslanci mira (apostelj, beseda gerčka pomeni poslanec), očetje in pastirji vsih vernih, temelj in stebri Kristusove cerkve. 5. *Evangelisti,* ki so veselo poročilo božjega kraljestva razširili, t. j. nauke in dela Jezusa Kristusa nekaj popisali ino nam prihranili. 6. *Mučeniki,* ki so zavoljo keršanske vere in lepega življenja svojo kri prelili in s svojo kervjo tako božjo njivo, t. j. cerkev polili in rodovitno storili, da je neštevilno množico vernih rodila. 7. *Škofi in mašniki,* ki so svojo čedo kot dobri pastirji s svetimi zakramenti in evangeljskim naukom in lepim zaderžanjem zvesto pasli, pred grabljivimi volki varvali, za njo svete maše darovali in tako sredniki med Bogom in ljudmi postali. 8. *Mnihi in pušavniki,* ki so vso posvetno čast, blago in veselje zapustili, se v pušavo ali v kak samostan podali in skoraj živi zakopali. 9. *Spoznovavci,* katere ni moglo vse zasramovanje in preganjanje od pravega evangeljskega uka odverniti. 10. *Device,* katere so svojo deviško čistost više cenile, kot vse sladkosti, blago in časti tega sveta in katere niso nikdar se oskrunile, zavoljo tega pa v nebesih za agnjetom hodijo ino novo pesem pojo, katere ne more noben peti [1]). 11. *Vdove,* ki so svoj težavni stan ponižno in poterpežljivo nosile, pridno delale, in svoje otroke dobro in keršansko učile in redile. 12. *Spokornike,* ki so grešili

1) Skriv. 14, 3.

in nedolžnost zgubili, pa se potem spokorili, za svoje grehe zadostili in po voskej poti in skoz nizke vrata v nebesa šli.

Kakó imamo osebne-, deželne in cerkvene patrone ali varhe prav častiti?

Če da cerkev vernim kake varhe, takó noče ona samó, da bi bili njih varhi in besedniki, temuč ona tirja, da bi bili ti svetniki tudi izgledi, katere bi imeli verni posnemati. Mi ne smemo toraj tih varhov le prositi, da bi nas varovali in za nas prosili, temuč jih moramo posnemati in se tako tih gnad vredne storiti.

Smemo tudi svetinje, to je kosti in druge reči svetnikov častiti?

Se ve da; zakaj že v starem zakonu toliko več v novem je bila ta hvalevredna navada in Bog sam je večkrat z nar večimi čudeži poterdil, da je prav, svetinje častiti. Poln spoštovanja je Mojzes kosti očaka Jožefa na poti v obljubljeno deželo seboj vzeti ukazal, kjer so bile poslej hranjene;[1] Elizej je s plajšem Elija vodo Jordana na dvoje razdelil; z njegovimi kostmi je bil mertev k življenju obujen[3]. Jezus ni grajal kervotočne žene, ki se je s terdno vero roba njegovega oblačila dotaknila in ozdravela[4]; tudi s senco svetega Petra in z obrisalom svetega Pavla so bile vsake sorte bolezni ozdravljene[5]. Kar od častitve svetinj sveto pismo uči, poterdi vsakdanja navada sv. cerkve. Že pervi kristjani so pridno pokopališča svetih mučenikov obiskovali in tam molitve in svoj dar dopernašali. Kosti svetega Ignacia, Antiohijskega škofa so verniki z veliko skerbjo zberali in na svojih ramah z velikim veseljem in slavno častjo kot drago blago v Antiohijo nesli. To se je zgodilo leta 107 po Kristusu. Ravno tako so verni Smirnejski kosti svetega škofa Polikarpa, ki je bil leta 166 na ognju sožgan, više cenili kot zlató in drago kamnje, hranili so jih na posvečenem kraju, in tam vsako leto spomin njegove težavne smerti slovesno obhajali. Sveti Krizostom

1) II. Moj. 13, 19. 2) 4. Kralj. 2, 14. 3) 4. Kralj. 13, 21. 4) Moj. 9. 5) Dj. ap. 5, 15. 19, 12.

pravi v nekej pridigi od svetnikov Juvencia in Maksima: »Obiskujmo nju večkrat, dotaknimo se škrinjice, v kateri ležé njune kosti, in s terdnim zaupanjem se bližajmo k nju svetinjam, da blagoslov po tem zadobimo.“ Veliko bi se še moglo prič in čudežev povedati, ki dokažejo, da je dobro in Bogu ljubo svetinje častiti.

Zakaj moramo svetinje svetnikov častiti?

Uzrok tega pove cerkveni tridentinski zbor prav lepó: „kér so namreč dragi ostanki njih teles, ki so bili v življenju udje Kristusovi in svetišča svetega Duha, ki bodo enkrat zopet oživljeni in povišani. Oni so bili orodje njih čednosti in svetosti; Bog nam toliko dobrot po njih dodeli; gotovo zaslužijo toraj, da jih častimo [1].“

Smemo tudi podobe svetnikov, sveti križ i. t. d. častiti?

Da; zakaj čast, katero podobam skažujemo, damo tistim, katerih podobe pred nami stojé. Vsak bi rekel, da je kralja ali cesarja zasramoval, kdor ni njegove podobe spoštoval ali če jo je cló zasmehoval in oskrunil. Tridentinski zbor je javno razglasil in zapovedal: da moramo podobe Kristusa, svete device, božje porodnice, in druzih svetnikov posebno v cerkvah imeti, varvati in spodobno častiti, ne kakor da bi mislili, da je sam Bog ali katera moč v njih, zavoljo katere bi jih imeli častiti, ali kakor da bi od njih samih pomoči pričakovali, ali kakor da bi naše upanje na podobe stavili; ampak kér je čast svetnikom namenjena, katerih podobe pred nami stojé, tako da mi po podobah, katere poljubimo, ali pred katerimi se odkrijemo in na kolena pademo, Kristusa molimo in svetnike častimo, na katere nas opominjajo.“

Bog sam prepove, rezanih podob delati si; ali torej ni greh podobe svetih častiti?

Nikakor; — Bog je prepovedal rezane podobe *moliti, častiti* pa ne. Če je Bog judom častiti podobe prepovedal, je s tem hotel le braniti, da bi ne zabredli v

1) Sej. 25.

vraže bližnjih nevernikov ki so podobe solnca, zvezd, ljudi in zverad molili. Kjer pa ni bilo nevarnosti v malikovanje pasti, ni Bog podob prepovedal. Tudi Mojzes je bil po ukazu Gospoda podobi dvêh Kerubinov, ki sta eden druzega gledala, na škrinjo zaveze postavil [1]).

Ravno ta je bil po božji zapovedi tudi medéno kačo postavil, ki je bila veliko stoletej z velikim spoštovanjem hranjena, dokler jo je Ecehia razrušil, ker so jo začeli hudo in grešno rabiti. Zidovje in duri Salomonskega tempeljna so bile s veliko podobami olepšane, Bog sam je bil ta tempelj slovesno posvetil. Tadaj ni bil Bog nepogojno podob si narejati predpovedal, zatoraj najdemo že v pervih časih cerkve to navado. Že stari cerkveni pisatelj Tertulian (blizo 160 p. r. K.) omeni podobo dobrega pastirja na čaši (kelhu), in podobe presvete Device in svetih aposteljnov Petra in Pavla iz druzega stoletja se najdejo še dobro ohranjene na velikem pokopališču pervih kristjanov v Rimu.

Kaj pomagajo podobe?

One so, kakor pravi sveti Gregor, za neučene ljudi bukve, iz katerih se oni skrivnosti in dobrote božje učé, kar je Kristus za nas, in kar so svetniki za Kristusa in nebesa storili, premislijo in se tako spodbudijo, Boga hvaliti in ljubiti, ter lepe izglede svetnikov posnemati. Gotovo bi se cerkvi ustreglo, če bi vse nespodobne in pohujšljive podobe, po katerih se nedolžnost dostikrat zapeluje, iz prebivališč kristjanov odpravile, in na njih mesto svete in podučivne podobe postavile.

Kaj je od čudopolnih podob in čudopolnih krajev matere božje in druzih svetnikov omeniti?

Čudopolne podobe in čudopolne kraje Matere božje ali druzih svetnikov imenujemo taiste podobe ali kraje, po in v katerih se je Bog ponižal, vernim, ki so tiste podobe častili in tiste kraje obiskovali, v njih raznih potrebah in okoljšinah po priprosnji svetnikov na čudopolno vižo na pomoč pristopiti. O tem moremo opomniti: 1. da katolška cerkev le tiste podobe kot čudopolne častiti

1) II. Moj. 25, 18.

pripusti, od katerih se je po preiskovanju sama prepričala, da so se resnično čudeži po njih zgodili; 2. da ne misli katolška cerkev, da je v podobah taka moč, ki čudeže dela, ampak da Bog po svojej volji, po podobah čudeže dela; 3. da ne uči cerkev, od tih podob kaj prositi ali od njih kaj pričakovati. Samega Kristusa ali svetnike na pomoč kličemo, Kristusa kot Boga, svetnike kot božje prijatlje, ne njih podobe, in le na Boga zaupamo.

Ali je prav, svetnikom, njih podobam in svetinjam tudi cerkve zidati, maševati, darovati in obljube delati?

Nak; to bi bila prava molitva, katero smo samemu Bogu, Gospodu življenja in smerti, dolžni. Če pa kej tacega storimo, moramo to le zavoljo Boga za njegovo čast in hvalo storiti, kér je on toliko dobrot in milost svetnikom dodelil; vender se smemo spomniti tudi svetnikov in častiti jih, po katerih se je Bog čudnovito razodel in katere je sam tako visoko častil in časti. Zatoraj pravi sveti Avguštin: „Nobenemu mučeniku, ampak samemu Bogu, Gospodu mučenikov, zidamo tempeljne in altarje, akoravno na grobih mučenikov. Nihče naših predstojnikov ni pri altarju rekel: „Tebi darujemo Peter ali Pavl! Kar se daruje, se Bogu daruje, ki je mučenike kronal.“ Zato poje cerkev o nekterih praznikih svetnikov pri začetku svete maše: „Veselimo se v Gospodu, ker obhajamo praznik svetega J. J., kar angeli veselo občutijo in zató enoglasno božjega Sina hvalijo in častijo.“ Čast bodi Bogu i. t. d.

Ali zamoremo pri častitvi svetnikov njih podob in svetinj tudi preveč storiti in se pregrešiti?

To je da: in sicer če jih več častimo kot Boga, samega, če Boga zanemaramo, naše molitve in zdihleje le k svetnikom pošiljamo in tako predérzno vanje zaupamo, kakor da bi nam mogli in morali pomagati. Če od svetnikov zavoljo kacih molitvic, pobožnosti in svetih reči srečno smért pričakujemo in v nebesa priti upamo, brez da bi se trudili pobožno živeti; če jih samo za časne in posvetne reči, denarje in bogastvo i. t. d. prosimo in se

še morebiti vražnih od hudiča in slabih ljudi izmišljenih ne pa od cerkve vpeljanih molitvic in pobožnost posložimo, kakor so molitvice od Krištofora, krone i. t. d. ali če clo za hudodelstva svetnike na pomoč kličemo: če svetnike v nespodobnih od cerkve nedovoljenih podobah malamo; če svetinje, kterih niso škofi za prave poterdili, častimo ali cló ž njimi kupčevamo i. t. d. — Ljubi bravec! tukej te serčno opomenem in svarim lističev, molitvic in bukvic, ki jih večkrat nesramni golufi ponujajo in prodajajo, ne kupovati. Poprašaj vsigdar kakega duhovnika.

Ali delajo krivoverci prav, ki terdijo, da ni prav, svetnike, njih podobe i. t. d. častiti?

Če bi hotli nauk sv. cerkve poslušati in se od vsega prepričati, bi ne delali tega; pa navadno zaničujejo, kar ne poznajo in kar nočejo poznati. Katolška cerkev ne zapove nobenemu svojih vernih, da mora svetnike, njih podobe in svetinje častiti, ampak uči, da je le dobro in hasnovito; katolški kristjan ne časti svetnikov kakor Boga; on ne veruje ino ne smé verovati, da je v podobah ali svetinjah kaka posebna moč ali božanstvo, on ne prosi podob temuč Kristusa in svetnike, katerih podobe pred nami stojé in tudi ne zaupa podobam, kakor so delali neverniki, temuč samemu Bogú, ki za nas proseče svetnike po zasluženju Jezusa Kristusa uslišuje.

Ali ni laž, kar pravijo krivoverci, da papež iz ljudi dela svetnike?

Da, to je nesramna opravljiva laž, za to izmišljena, sveto mater katolško cerkev gerditi in osramotiti. Sam Bog zamore iz ljudi svetnike storiti; le z božjo pomočjo zamore katolški kristjan greha se varovati in brumno živeti, svet in zveličan postati. Papež, cerkveni poglavar samo pové, da je ta ali uni kristjan, katerega je Bog sam po čudežih, katere je po njem storil, pravičnega spoznal in vrednega, da se časti in za pomoč prosi. Predenj pa papež to razglasi, se preiskuje dolgo časa, ojstro in na tanko življenje človeka, kateri se ima med svetnike postaviti.

Kako se kdo za svetnika posveti in razglasi?

To se godi takole: Ako kdo zamerje v duhu keršanskega in svetega življenja, ako se med ljudmi glas zažene, da je Bog po tem človeku očitne čudeže storil: pokličejo škof tistega kraja več poštenih in dobro slovečih ljudi. Ti potem prisežejo, da je vse to, kar se sliši in govori, terda in gola resnica. Vse to se zapiše v posebno pismo, ki se potem naravnost v Rim pošle nekemu sboru, ki se pravi: „sbor svetih obredov,“ po latinsko: congregatio rituum. Tukej se pismo odpre in ojstro pretrese. Če se najde, da je vse, kar notre stoji, resnica, se pismo predloži samemu papežu. Sedaj začne prava pravda, v kterej se celo življenje tega človeka, ki ima med svetnike postavlen biti, na vse strani prestekne in pretrese. Sv. Oče imenujejo iz kardinalov enega za predsednika pri tej pravdi. Te kardinal ima vse poskerbeti, kar je v stanu pripomagati, da se resnica na dan spravi. Tudi se izvolijo možje, kteri imajo skerbeti, da ta pravda urno izpod rok gre. — Ko je vse to že poskerbljeno, se sostavi prava porota ali porotna sodba to je: več kardinalov se izvolji, kteri imajo priseči, da bojo vse tanjko in ojstro preiskali in presodili. Med to poroto se tudi vzemejo pravdniki ali advokati. Nekteri izmed tih prisežejo, na vso moč se za to poganjati, da se človek, kterega življenje se preiskuje, med svetnike božje vzeme; — drugi izmed njih pa prisežejo, vse na dan spraviti, kar bi moglo to reč spodbiti. Tudi se pokličejo zdravniki, ranarji in naravoslovci, kterim je naloženo, čudeže na tajnko preiskovati, in potem svojo misel izreči, ali je v resnici kej čudnega ali ne. Na to vižo mora le gola in terda resnica na dan priti. —

Ako je ta porota sostavljena in pravda začeta, dobi prihodni svetnik ime: „*Častitljiv*,“ kar hoče reči, da je vreden med zveličane štet biti. Za zveličanega se pa še le 50 let po njegovej smerti razglasi. Te dolgi čas gre začeta pravda svojo pot: vse, kar se od svetnika zvedeti more, naj že govori za njega ali proti njemu, se dobro in na vse strani prerešeta in presodi. Tudi nar majnša trohica in nar manjši madež, ki bi se najdel, vso to reč podere in konča. Ko je že vse preiskano in presojeno,

cela pravda novih 10 let počiva in spi, da se morebite še več prič in dokazov najde. Ko tih 10 let mine, se njegove čednosti, posebno vera, upanje in ljubezen, dalje štiri poglavitne čednosti: keršanska modrost, zmernost, pravičnost in serčnost pretresejo, ali je jih res v svojem življenju posebno ljubil in kazal. Sv. oče posebne može za komisarje izvolijo, ki imajo se na tisti kraj podati, kjer je zveličani živel, in tam na mestu vse to še enkrat prav na tajnko preiskovati. Po dokončanej preiskavi se vse pisma in vsi dokazi izročijo sboru svetih obredov, kjer se še enkrat vse dobro prerešeta. Od tega sbora gre vse na konsitorij, pri kterem so vsi kardinali, nadškofi in škofi rimškega dvora. Ti konsistorij se večkrat snide in vse spretekne in pretrese; tudi sami sv. oče so večkrat pričujoči. Še le potem, ko je ta dolga pravda dokončana, ko so papež večkrat sv. Duha za razsvetlenje prosili, ali je bolj ne med zveličanimi, tudi se očitne molitve napovedale, še le potem pride od papeža posebno pismo ali posebna bula na svitlo, ktera dovoli, da se svetnik sme med zveličane postaviti. To se pa godi in razglasi prav slovesno. Narpred se odloči den, kdaj se bo to godilo. Na ta dan se cerkev sv. Petra v Rimu — nar lepša in nar večja cerkev na celem svetu — prav lepo in praznično napravi — več tavžent sveč je prižganih, vse se v zlatu in srebru prelija. Na velikem oltarja visi podoba tega novega svetnika — pa je še zagernjena in pokrita. Potem pridejo sv. oče obdani od vsih kardinalov in škofov in veliko drugih duhovnikov, vsi v nar lepših in bogatih oblačilih. Papež se usedejo na svoj zlati sedež. Sedaj bere eden kardinal sveto peto mašo in po maši bere glasno papeževo pismo, po kterem se dovoli in priporoči, da se častitljivi človek, kterega pravda je sedaj dognana, po nekterih deželah ali krajih sme za *„zveličanega“* častiti. Na koncu se zapoje hvalna pesem, podoba novega svetnika se odgerne, vsi se veržejo na kolena Boga hvalit, ki je tega slabega človeka toliko počastil in povišal. Med tim gromijo topovi, da se vse trese.

Tako se kdo postavi med *„zveličane,“* *„svet“* mu pa še ne pravimo. To se še spet posebej godi. Na novič se spet preiskuje, novi čudeži morajo spet na dan priti in se dokazati, ki jih je Bog še le potem po svet-

niku storil, ki je bil že med zveličane postavljen. Če se to dokaže, papež s novim pismom dovolijo in razglasijo, da se zveličani sme ne le samo po nekterih deželah, temuč po celej katolškej cerkvi vesolnega sveta častiti; še le sedaj se zveličani imenuje: „*svet;*“ po latinsko se to pravi: „*kanonisatio.*“

Iz tega vsakdo lahko spozna in vidi, da mora vse na tajnko preiskano in očividno dokazano biti, preden se kdo med versto „*zveličanih*“ in „*svetnikov*“ postavi. Ne delajo torej papež svetnikov, temuč Bog sam jih dela, On pokaže na čudno vižo svoje služabnike, ki so Mu na tem svetu zvesto služili in tam na unem pa ž Njim kraljujejo na veke.

Kratek poduk od božjih potov.

Kaj so božji poti?

Božji poti so prostovoljno potovanje, daljne svete kraje, svetinje ali podobe svetnikov in prečiste device Marie obiskat, pobožno počastit in po priprošnji svetnikov pomoči od Boga v dušnih in telesnih potrebah sprosit.

Ali so božji poti kej novega?

Božji poti so bili že v starej zavezi navadni in jih najdemo pri vsih ljudstvih. Že Abraham je tri dni daleč popotoval, Bogu po njegovej zapovedi darovat [1]), in judje so o nekterih časih popotvali v Betel, kateri kraj je bil nekdaj Jakob posvetil [2]); ravno takó so po Mojzesovej zapovedi trikrat v letu k škrinji zaveze in poslej v Jeruzalemski tempelj popotvali [3]). Kaj so to kot božji poti? V novej zavezi vemo, da so sveti starši z Jezusom, božjim sinom in z več druzimi vsako leto v Jeruzalem šli [4]), vemo, da so aposteljni in pobožne žene Kristusovo pokopališče obiskovali [5]) in da je sveti apostelj Pavl, že kristjan, na binkuštne praznikev Jerusalem prišel [6]). Tudi beremo v cerkvenej zgodovini, da so bili božji poti na svete kraje, kakor v Jeruzalem, k svetemu grobu, k grobom mučenikov že v pervih časih cerkve

1) I. Mojz. 22, 3. 2) I. Mojz. 28, 18. 3) 5. Mojz. 16, 16. 4) Luk. 2, 41. 5) Mat. 28. 6) Dj. ap. 20, 16.

navadni in da so do današnega dneva neprenohoma v navadi.

Kako moremo na božje pote hoditi?

Iz čistega, svetega namena, Boga po njegovih svetnikih povikšati in v duhu prave pobožnosti in pokore. Ne smemo zavoljo veselja ali kratekčasa božjih potov nastopiti; na poti in na romarskem kraju moramo jezik ujzdati, občutke krotiti, težave popotvanja, neprijetno vreme, terde postelje v duhu pokore voljno terpeti, postiti se, pobožno in zbrano moliti, zgrevano in odkritoserčno vsih grehov obtožiti se in zakrament sv. R. Telesa ponižno prejeti, za vse dobrote, katere smo od Boga prejeli, goreče se zahvaliti, svete obljube skleniti in kar se na romanju dobrega naučimo, globoko v serce vtisniti in pri delih po njem se ravnati. Kdor takó roma, je sladkega sadu gotov.

Poduk za praznik svetega Andreja.

(30. novembra.)

Andrej, brat Simona Petra, ribič, je bil v Bethsaidi na Genezareškem jezeru rojen in v mestu Kafarnaum prebival. On je bil narpoprej učenec svetega Janeza Kérstnika, ki mu je en dan na bregu Jordana memogredocega odrešenika pokazal, rekoč: *„Poglej, jagnje božje.“* Andrej te besede zaslišati, je šel h Kristusu in je tudi svojega brata Petra seboj peljal. Nekaj časa sta ostala ta dva brata pri Kristusu, brez da bi bila svoje rokodelstvo, ribstvo zapustila. Šele potem, ko jima je rekel Kristus: *Hodita za menoj, za naprej bota ljudi lovila,* sta opustila ribstvo in sta neprenehoma pri Jezusu ostala. Potem ko je sveti Andrej na binkuštne praznike z druzimi aposteljni darove svetega duha prejel, se je podal v Scitio, Epir in na Gerško, povsod je oznanoval evangelji zveličanja in je v Ahaji v mestu „Patras,“ škofijo napravil. U tem mestu je kot mučenik dušo Bogu izročil. Ko je namreč v Patrasu Kristusa oznanoval, je deželni poglavar Egej, strašno protil mu in ga s tim ho-

tel zapeljati, malikom darovati. On je pa za sveto mašo tako znamenite besede pri tej priložnosti izustil: „Jaz vsegamogočnemu Bogu vsak dan darujem, to da ne pušečega kadila, ne govejega mesa, ne kozje kérvi, ampak jagnje brez madeža darujem vsak dan na altarju svetega križa. In če vse verno ljudstvo meso tega jagnjeta jé in njegovo kri pije, ostane vender darovano jagnje celo in živo.“ Razkačen poglavar ga vkaže popasti, vkleniti in v hudo ječo gnati. Na nobeno vižo ga niso mogli pregovoriti, da bi bil Kristusa zatajil. Zato je bil bičan in k smerti križa obsojen. Ko so ga k smerti peljali in kadar je on križ od daleč zagledal je glasno zaupil:

„Bog te sprimi, o križ! z Kristusovim telesom posvečen in ž njegovimi udi kot z biseri olepšan! Verni vedó, kakó sladek da si, in v kako veliko veselje jih peljaš. Križ presveti, dolgo sim te želel, goreče sim te ljubil in neprenehoma te iskal. Pelji me iz tega sveta in pripelji me k mojemu Gospodu, da me po tebi prejme, kakor me je na tebi odrešil.“ Ko je prišel do križa, je ga kušnil. Potlej so ga slekli, za roke in noge na križ pribili in povzignili na kviško. Na križu je dva dni visel in neprenehoma Kristusovo vero učil in za svoje morivce molil, dokler je njegova duša k tistemu došla, pri kterem biti je on takó močno želel. — Posnemaj svetega Andreja v ljubezni svetega križa, in boš tudi ti večnega zveličanja deležen. Križ, na kterem je sv. Andrej vmerl, sta bila kakor se misli dva vprek privezana trama, zatorej on derži eden poprečni križ v rokah.

V začetku svete maše pravi sveta mati kat. cerkev od svetih apostelnov:

Tvoje prijatlje, o Bog! jez visoko častim; njih gospodarstvo je silno močno postalo. Gospod ti mene pregledueš in me poznaš; ti veš moje djanje in moje nehanje (psl. 138). Čast bodi i. t. d.

Cerkovna molitev. O Bog ponižno prosimo Tvoje veličastvo, da bi bil Tvoj sveti apostelj Andrej, kakor je bil Tvoj pridigar in cerkveni vikši pastir, tudi naš ljubeznjivi besednik pri Tebi — po Jezusu Kristusu i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 10, 10—18.

Bratje! s sercom se veruje v pravičnost, z ustmi pa se priča v zveličanje. Pismo namreč govori: Nobeden, kteri va-nj veruje, ne bo osramoten. Zakaj med Judom in Gerkom ni razločka; ker eden je Gospod vsih, bogat za vse, kteri v nja kličejo. Zakaj kdor koli kliče v ime Gospodovo, bo zveličan. Kako bodo tedaj v nja klicali, v kterega niso verovali? Ali kako bodo v nja verovali, od kterega niso slišali? Kako pa bodo slišali brez oznanovavca? Kako pa bodo oznanovali, ako niso poslani? Kakor je pisano: Kako lepe so noge oznanujočih mir, oznanujočih dobro! Toda oznanovanju niso vsi pokorni, Isaija namreč pravi: Gospod! kdo je veroval, kar je od nas slišal? Vera tedaj je iz poslušanja, poslušanje pa po Kristusovi besedi. Pa vprašam: Niso mar slišali? Saj je po vsej zemlji izšel njih glas, in do konca sveta njih besede.

Razlaganje. Sveti apostelj nam pravi v tem pismu, da verovati samo v sercu ni zadosti večno zveličanje zadobiti, ampak da moramo Kristusa tudi z ustmi, t. j. v besedah in djanju ljubiti, in to je prava, živa vera na Jezusa, katera nas nikdar osramotila ne bode. Dalje nas uči, Bog ne dela nobenega razločka med judi in neverniki, ampak vsak se lehko zveliča, če le na Kristusa veruje in svojo vero na rečeno vižo pokazuje. Verovati pa vsak zamore, kdor poslane pridigarje in oznanovavce božje besede posluša, ki povsod božjo voljo oznanujejo. Zatoraj ne zaslužijo judje in neverniki med nami, da bi jih zagovarjali; zakaj vsaki čas cerkev svoje aposteljne in oznanovavce okoli po svetu pošilja, od katerih sveti Pavl pravi: Kakó lepe so noge taistih, ki mir oznanujejo in veselo novico zveličanja učé.“ Koliko se dan današni pridiga in vender kakó malo jih veruje! Se bodo li mogli enkrat taki kristjani izgovarjati, da niso vedeli, kadar bo Bog rajtengo od njih vere tirjal?

Evangeli svetega Matevža 4, 18—22.

Tisti čas, ko je Jezus hodil ob Galilejskem morji, je vidil dva brata, Simona, kteri je imenovan Peter, in

Andreja njegovega brata, metati mrežo v morje; bila sta namreč ribiča. In jima reče: Hodita za menoj in vaji bom storil ribiča človekov. Ona pa sta koj svoje mreže popustila, in sta šla za njim. In od tod dalje gredoč je vidil dva druga brata, Jakoba Cebedejovega, in Janeza njegovega brata, v čolnu z njih očetom Cebedejem, popravljati svoje mreže, in jih je poklical. Ona pa sta precej mreže in očeta popustila, in sta šla za njim.

Razlaganje. 1. Kristus si je izvoljil apostelјne pokazati, da ne sme vsak nepoklican učiti, ampak vsak učenik mora biti posebno izvoljen in poslan, kakor je sam rekel. On si je bil koj od začetka svojega učenja apostelјne izvoljil, da bi se bili za svoj imenitni stan pripravljali, kér so zmiram ž njim hodili, njegove nauke poslušali in njegovo sveto živlenje vidili.

2. Kristus si je bil priproste ribiče za apostelјne odbral, da naj svet spozna, kakor pravi sveti Ambrož, da je keršansko vero Bog sam vpeljal in da bi ne bil mogel nihče reči, Kristus je z zvijačo, po sili, s denarji, z učenostjo svet pridobil, da v njega veruje.

3. Zanaprej bote ljudi lovili, je rekel Kristus, t. j. jez vam bom dodelil moč in gnado, ljudi preobračati in k Bogu voditi. Tudi posvetni ljudje morejo in imajo ljudi loviti; to se zgodi, če svoje tovarše ali podložnike podučijo, k dobremu napelujejo in jih opominajo, večkrat svete zakramente prejeti in božjo besedo poslušati, če jim pobožne bukve brati dajo, če jim branijo v slabe tovaršije hoditi in če jih večkrat tudi posvarijo in poštrafajo. Sveti Avguštin pravi, na tako vižo bi hišni gospodarji škofijsko delo opravljali.

4. Oni so precej za Jezusom šli. Iz tega se učimo, da bi božji glas imeli vselej koj hitro poslušati, kadar nas k dobremu, k pokori kliče, in da imamo po spoznanju pravega božjega poklica vse posvetno, vse bogastva zapustiti in za tim glasom hoditi. Tudi apostelјni so vse zapustivši za Jezusom šli, ko jih je bil poklical; zakaj on pravi: *Kdor očeta in mater več od mene ljubi, ni mene vreden.*

Zdihlej. Dobrotljivi Jezus, priprostim ribičem si takó veliko čast dodelil, za svoje apostole si jih izvolil. Tako

si modrost in mogočnost tega svetá osramotil. Lepo te prosimo, dodeli nam gnado, nauk svetih apostelnov in njih naslednikov terdno verovati, po njem živeti in v sv. veri, upanji in ljubezni zvesto ostati do smerti!

Nauk za praznik sv. Frančiška Ksaverja.

(3. dan decembra.)

Frančišek Ksaverjan, tudi Indjanski apostelj imenovan, je bil rojen 7. aprila leta 1506 v gradu Ksaverji blizo mesta Pampelone na Španskem. Od svojih staršev v božjem strahu zrejen je že v pervej mladosti pokazal, da ima prebrisano glavico in veselje do uka. Ko je bil 18 let star, so ga poslali njegovi starši na vseučilišče v Paris; tu je se on nevtrudljivo učil in takó napredoval, da je v kratkem eden nar imenitniših učenikov postal. Pa že je bil v nevarnosti prevzeti se, ko se je s svetim Ignaciom iz Lojole soznanil in sprijatil bil. Ta je mu večkrat ponovil besede Jezusa Kristusa: „Kaj pomaga človeku, če on cel svet dobi, svojo dušo pa pogubi,“ in ga pripravil, da je začel vso prazno posvetno čast zaničevati in da je v red Jezuitov pristopil. Zanaprej živi on samo Bogu in nobena druga želja ne gane njegovega serca, kakor samó božjo čast poviševati in človeške duše zveličevati. Svojim željam postreči, mu je Bog priložnost dodelil. On je bil namreč leta 1541 za misionarja v Indio poslan. Gnan od svete gorečnosti, nar čistejše ljubezni do Bogá in do bližnjega, prehodi on k nogam, preterpivši neizrečne težave in zopernosti, Indijsko in Japansko kraljestvo, oznanuje povsod križanega Jezusa, preoberne dosti sto tavžentov nevernikov na kristjansko vero, jih kersti z lastno roko in dela veliko čudežev, kér je cló mértve k življenju obudil. Že proti koncu svojega življenja je hotel v neizmerno kraljestvo Kinezko se podati, tudi tam Kristusa oznanovat, je pa že blizo Kine na otoku Sancian zbolel. V velikej revi in potrebi, zapuščen od svojih domorodcov, je on z besedami: „Gospod v tebe jez zaupam, na vekomaj ne bom osramoten,“ (psl. 30, 2.) 2. dan decembra 1552 v Gospodu zaspal.

Sveti Frančišek Ksaverjan je tudi varh dan današni misjonskega družtva, ki toliko dobrega stori.

Začetek sv. maše je: Jez sem pred kralji od tvojega razodenja govoril, in mene ni bilo sram. Jez sem tvoje zapovedi, katere ljubim, z veseljem premišljeval. (psl. 118.) Hvalite Gospoda vse ljudstva, hvalite ga vsi narodi: zakaj njegovo vsmiljenje je nad nami močno postalo in Gospodova resnica ostane na vekomaj. (psl. 116.) Čast bodi i. t. d.

(Berilo: *poglej praznik svetega Andreja.*)

Cerkvena molitev: O Bog! ki si hotel ljudstva Indie po pridigah in čudežih svetega Frančiška Ksaverjana s tvojo cerkvijo zjedniti, dodeli nam milostljivo, da bomo izglede njegovih čednost posnemali, kakor njegove velike zasluge častimo, po Jezusu Kristusu. —

Evangeli svetega Marka 15, 16—18.

Tisti čas je Jezus rekel svojim učencom: Pojdite po vsem svetu, in oznanujte evangeli vsej stvari. Kdor veruje in je kerščen, bo zveličan, kdor pa ne veruje, bo pogubljen. Kteri pa verujejo, pojdejo te znamnja za njimi: v mojem imenu bodo hudiče izganjali; nove jezike govorili; kače prijemali; in ako kaj strupenega pijejo, jim ne bo škodovalo; in na bolnike bodo roke pokladali, in bodo zdravi.

Nauk od razširjenja katolške vere.

»Pojte po celem svetu in oznanujte evangeli vsem ljudem.« Mark. 15, 16.

Vse ljudstva morajo na Kristusa in njegov nauk verovati, če hočejo zveličanje doseči. Kristus sam pravi [1]): Kdor ne veruje, bo pogubljen in sv. apostelj Pavl piše [2]): „Brez vere ni mogoče Bogu dopasti.“ Da pa vse ljudstva morejo na Jezusa verovati, je po besedah svetega Pavla treba, da se vera jim oznanuje. „Kakó bodo na

1) Mark. 16, 16. 2) Hebr. 11, 6.

Kristusa verovali, če niso nič od njega slišali: In kako bodo slišali, če se jim ne pridiga [1])? Zavoljo tega je zapovedal Kristus aposteljnom, po celem svetu iti in povsod evangeli oznanovati. To zapoved so oni goreče in zvesto dopolnili. V nar bolj odležne dežele in daljne kraje so seme Kristusovega nauka zasijali in še clo v ječah in verigah niso nehali, vero na Božjega sina oznanovati. Aposteljni so pomérli, pa ž njimi ni vgasnila goreča skerb, nevernike na pravo pot zveličanja voditi. Vselej so bili v katolškej cerkvi možje, kterim je nar bolj pri sercu ležalo, pravo vero med neverniki in krivoverci razširjati, naj bi ravno jim za glavo šlo. Kdo se ne spomni svetega Bonifacia, aposteljna Nemcov, svetega Ruperta, Kiliana, Severina, Vilibalda, Frančiška Ksaverja, Cirila in Metuda, tih slovanskih apostelnov in sto drugih? Tem možem se je reklo misjonarji, oznanovavci vere, in še dan današni gredó vsako leto taki misjonarji v ptuje dežele in neznane kraje, luč prave vere vsem prižigat, ki v tamoti neverstva in v mertvaškej senci živé. Kdo pa je v stanu življenje in dela misjonarjev na tanjko popisati; oni starše in domovino zapustijo, široko morje prejadrajo, v neznane dežele derejo, nar stermejše gore prehodijo, reke prehvastajo, in le samo na božjo pomoč zaupajoči prazne in puste pušave in tamne gojzde pretavajo, dobremu pastirju enako zgubljeno ovčico poiskat, in k pravej cerkvi Jezusa Kristusa pripeljat. Njim majnkajo tudi nar potrebnejše reči, oni terpijo lakoto in žejo, mraz in vročino. Oni so v nevarnosti od derečih zverad raztérgani biti; oni nevtrudljivo od enega kraja do druzega hodijo, vbozim nevernim, ki so večkrat hujši kot dereče zverine, veselo poročilo nebeškega kraljestva oznanovat, oni sveto martro v roki neprestrašeno pred sirove divjake stopijo, brez da bi se njih ostrih sulic, nabrušenih sekir, strupenih pšic kaj bali; oni iz ljubezni do Jezusa in neumérjočih duš serčno grozne bolečine in nar strašnejšo smért pretérpijo! Čiga sercé od veselja ne poskakuje slišati, kako misjonarji terdoserčne peslajnarje v krotke in pohlevne ovčice preobračajo, slišati kakó v deželah, kjer so malo pred tatvine, moritve roparije, zazujzdanosti in strašne hudodelstva gospodovale,

1) Rim. 10, 14.

kjer so bili hudiču tempeljni in altarji sozidani: ljudi živijo sveto in brumno, kakor pervi kristjani, kako pravičnost in ljubezen, nedolžnost in ponižnost in vse lepe čednosti kralujejo, in kako se v majhnih kapelicah brezmadežno jagnje, Jezus Kristus, daruje, moli in goreče ljubi. Vender besede božjega odrešenika [1]): „Žetva je obilna, pa delavcov je malo," še zmiram velajo; milionov ljudi živi še v tamotah neverstva, bez da bi poznali pravega Bogá; premalo je misjonarjev, Kristusovo věro razširiti, premajhni so pripomočki, vsim potrebam vbozih novokérščenih divjakov vstreči; zraven tega je tudi to, da tudi krivoverci svoje poslance razpošilajo, njih krivoverstvo oznanovat, in da v ta namen veliko denarja in truda obračajo. Katerega katolškega kristjana serce žalostno ne poprime, vse to slišati in viditi; kdo zamore mirno gledati, kakó se tavžent in tavžent neumérjočih duš, za katere je Jezus svojo kri do zadnje kaplice prelil, pogubva, kér jim nihče kruha božje besede ne lomi, jim nihče prave luči ne prižiga, nihče prave poti proti nebesom ne kaže! Poglej moj kristjan! ti praviš: Jez ne morem biti misjonar, jez ne morem nesti nebeški nauk sv. evangelja v ptuje dežele. Tega tudi ne tirja Jezus od tebe, pa vender lehko razširvanje sv. vere podpiraš, če pristopiš k družtvu, ki se je leta 1822 pod imenom „misjonsko družtvo" v Lijonu na Francoskem napravilo.

Kristusove besede: „žetva je obilna, delavcov pa je malo, prosite toraj gospodarja žetve, da delavcov na njivo pošlje" premišlevaje se je 3. dan maja rečenega leta 12 možev v Lyonu zbralo, ki so se posvetvali in prevdarjali, kako bi se Jezusova želja dopolnila, misjonarjem pomagalo in razširvanje vere podpiralo.

Oni so med seboj posebno družtvo napravili in sv. Frančiška Ksaverijana za patrona in varha tega družtva si izvolili. To novo družtvo je imelo namen, za zveličanje nevernikov in krivovercov moliti, misjonarje kolikor je moč s dnarjem podpirati, in se tako obilnih zaslužkov tega apostolskega dela vdeležiti. Od začetka je štelo to družtvo le malo družtvenikov; pa Bog je obilno dal svoj nebeški blagoslov. Ni bilo dolgo in

1) Mat. 9, 36.

družtvo je slovelo po celem Francoskem, povsod je bilo s veseljem sprejeto in veliko družtvenikov si nabralo. Sedaj je to družtvo razširjeno po vesolnem svetu. Papež Pij VII. so to družtvo poterdili in njegovim družtvenikom mnogo odpustikov podelili. Papeži Leo XII., Pij VIII. in Gregor XVI. so vse to poterdili in dovolili, da se zamorejo ti odpustki tudi za verne duše v ičah darovati.

Ljubi moj kristjan! bodi si kdor koli hočeš, ako Jezusa, svojega odrešenika in zveličarja resnično ljubiš, ako čutiš, kolika sreča je, katoljški kristjan biti, ako se zavolj te velike sreče veseliš (in kdo bi se tega ne veselil?): povej mi, ali je mogoče, da bi mirno in merzlo gledal, da je toliko tavžent in tavžent nevmerjočih duš še ločenih od prave, edino zveličavne katoljške cerkve, in da one od krivih in lažnjivih prerokov oslepljene in zapeljane naravnost hodijo po potu v večno pogubljenje! Ali si v stanu mirno gledati, kako tvoja ljuba mati, sv. katoljška cerkev žaluje, ker še toliko ljudi zvunej nje po temi tava in se pogubluje! Vse bi ona rada za svoje otroke prevzela, jih na svoje materno serce pritisnula in vodila po potu v večno nebeško veselje. Glej! imaš priložnost pripomagati, da se vse to zgodi! Družtvo je osnovano, ki vse to oskerbluje. Pristopi k temu družtvu! Saj ni veliko, kar se tirja: vsak dan le eden Oče naš in češčena si Maria, in vsak teden le eden krajcar! Ako le kej koljčkaj zamoreš, pristopi k temu družtvu. Pride enkrat smertna ura, — vse boš zapustil in zgubil, le kar si za nebesa storil, pojde s tebo pred božjega sodnika Jezusa Kristusa. On je pa sam rekel: „Kar koli ste nar majnšemu svojih bratov v mojem imenu storili, ste meni storili.“ (Mat. 25, 40).

Nauk za praznik sv. Miklavža.

(6. decembra.)

Sv. Miklavž škof je eden nar večih svetnikov sv. katoljške cerkve. Bil je rojen v mestu Patari v Licii, ki je sedaj Turkom v oblasti. Njegovi starši so bili bogati in bagaboječi, in si močno prizadjali, Miklavža v božjem strahu zrediti. Bog je jim dal nad Miklavžem

veliko veselja. Otrok še je že kazal, da bo velik svetnik kedaj: zakaj vsako sredo in vsak petek še rahel dojeniček ni sesal in te navade, ta dva dneva se postiti, je do smerti zvesto deržal se. Tudi je rad molil, pridno se učil in skerbno se ogibal slabe tovaršije. Ko je odrastel mladeneč, je v učenosti in svetosti vse svoje verstnike presegel.

Starši so mu zgodaj za kugo vmerli in mu veliko premoženja zapustili. Miklavž prevzeme premoženje, pa ne za se, temuč za vboge. Bil je neizrečeno vsmiljen in dober do ubozih, posebno do tistih, ktere je sram bilo beračiti ali pa kteri so u nevarnosti bili, zavoljo velikega vboštva v grehe pasti in se pogubiti. Tole se od njega pripoveduje. Nek imeniten mož je imel tri hčere; bil je pa tako v revah, da svojih hčer nobene ni mogel omožiti; že je mislil, svoje hčere za dnar v greh ponujati in s tem kervavim in grešnim dnarjem pomagati si. Sv. Miklavž je to slišal. Gre torej po noči skrivši k hiši nesrečnega očeta in mu skoz odperto okno toliko dnarjev verže, da je nar starejšo hčer š njimi lahko omožil. Rešiti še une dve sestri iz nevarnosti greha, je Miklavž vdrugič in vtretjič tako storil. Vtretjič je oče še čul, je planil skozi duri za neznanim dobrotnikom, ga došel, pred-nj na kolena padel, in ga hvalil. Pa Miklavž ga je ljubeznjivo vzdignil, mu rekel, da je le po dolžnosti to storil, in ga prosil, da naj nikar nikomur tega ne pové.

Nekaj časa po tem je sv. Miklavž šel na božjo pot v Jeruzalem, in je počastil svete kraje, kjer je naš zveličar rojen bil, živel, terpel in vmerl. Na tej poti se je v dobrem zlo vnel, in da bi ložej v pokori živel, in bolj za svojo dušo delal, se je od svetá in njegovih opravil ločil, in je šel v nek klošter. Ali to ni bilo po božji volji. Enega dne, ko je v svoji hišici klečal, in k Bogu molil, mu je bilo, kakor da bi slišal besede: „Miklavž! to ni njiva, na kterej mi boš sad obrodil, ki ga pričakujem od tebe; oberni se k svojemu poprejšnjemu živlenju, da bo po tebi moje imé češčeno.“ Torej je sveti mož klošter zapustil, in nazaj v Miro šel. Ni bil dolgo v tem mestu, kar so ga po posebni božji previdnosti v njem škofa izvolili. Nar staršemu zmed škofov namreč, ki so novega škofa v Miri volili, je Bog v misel dal, da naj tistega izvolijo, kteri bo drugo jutro pervi v cerkev

prišel; in glejte, sv. Miklavž je bil pervi v cerkvi. Branil se je te časti; pa duhovščina in ljudstvo ga niso pred nehali nadleževati, da se je vdal. Zdaj je kakor luč na svečniku svojim ovčicam svetil v vsih čednostih. Pri vsi časti, h kteri je bil povzdignjen, je bil zmiraj ponižen, in od svojega ostrega živlenja nič ni odjenjal, še le ojstreje je živel. Goreče je molil, in vedno pri Bogu imel svoje misli; zlo se je postil, ob sredah in petkih se še celo otešil ni; tudi pri spanji si je zlo pritergoval, in nad vsimi svojimi počutki je grozno čul. Zraven tega je bil do ubozih kakor poprej usmiljen, pri krivicah poterpežljiv, v opominjevanji in svarjenji moder, v oznanovanji božje besede ves vnet in goreč. Neusmiljeni cesar Dioklecijan ga je v ječo vergel; pa celo tukaj je drugim jetnikom sv. evangeli oznanoval. Konštantin, pervi verni cesar, je svetega škofa iz ječe rešil, in s velikim veseljem so ga ovčice sprejele; cesar sam tudi ga je zavoljo njegove učenosti in svetosti zlo spoštoval. Ko je bil cesar tri po nedolžno zatožene služabnike k smerti obsodil, in pred namenjeno smertjo tisto noč sv. Miklavža v spanji pred seboj vidil, in si prenagljeno in krivično sodbo slišal očitati; je obsojenim berž milost dodelil, in rekel: da naj škofa Miklavža za to zahvalijo. Tudi svoje zadnje leta je sv. Miklavž v srečo svojih ovčic obračal. Poln dobrih del in previden s svetimi zakramenti je 6. dan tega mesca okoli leta 327 v Gospodu zaspal. Njegove poslednje besede so bile iz 30. psalma, ki ga je molil: „Gospod! v tvoje roke zročim svojo dušo.“ Njegovo sveto truplo je bilo častito pokopano v veliki Mirski cerkvi, in na njegove prošnje so se ondi veliki čudeži godili. V letu 1087 je bilo od nekaj kupcov v mesto Bari na Neapolsko preneseno, kjer so mu lepo cerkev sozidali, in ga imajo še dan današnji v velikej časti.

Začetek sv. maše je: On je sklenil ž njim zavezo mirú in ga je postavil za nar vikšega duhovnika, da čast duhovstva mu ostane vekomej — Gospod spomni se na Davida in na vso njegovo krotkost. (psl. 131.) Čast bodi i. t. d.

Cerkovna molitev: O Bog! ki si svetemu škofu Miklavžu milost dodelil, neštevilne čudeže storiti, pro-

simo te, dodeli nam, da bomo po njegovem zasluženju in njegovej priprošnji rešeni od večnega pogubljenja, po Jezusu Kristusu i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla apostelina do Hebrejcov 13, 7—17.

Bratje! spomnite se svojih predcov, kteri so vam govorili besedo Božjo; glejte konec njih življenja, in ravnajte se po njih veri. Jezus Kristus je ravno tisti včeraj in dans, vekomaj. Ne dajte se z drugačnimi in ptujimi nauki zapeljati. Saj je nar bolje serce z milostjo uterditi; ne z jedmi, ktere niso pomagale tistim, ki so v njih živeli. Imamo altar, od kterega nimajo oblasti jesti, kteri šotoru služijo. Zakaj kterih žival kerv za greh veliki duhoven v svetišče nese, njih trupla se sožigajo zunaj šotorišča. Toraj je tudi Jezus, da bi posvetil s svojo kervjo ljudstvo, zunaj vrat terpel. Pojdimo tedaj k njemu iz šotorišča, in nosimo njegovo zasramovanje. Saj nimamo tukaj obstoječega mesta, ampak prihodnjega iščemo. Po njem tedaj darujmo vselej Bogu hvalni dar, to je, sad ust, ktere časté njegovo ime. Ne pozabite pa dobroltjivosti in darovitosti; ker taki darovi dopadejo Bogu. Bodite pokorni svojim višim, in bodite jim podložni; zakaj oni čujejo kakor taki, kteri bodo za vaše duše odgovor dajali.

Razlaganje. Apostelj svari hebrejce t. j. jude, ki so na kristjansko vero prestopili, pa vedno še mislili, da mora biti judovska vera s kristjansko zjedinjena, da morajo njih duhovne pastirje častiti in njih čednosti, imenito njih živo vero, po katerej so oni tako slaven srečen konec dosegli, posnemati. Dalje jih uči, da naj se varjejo pred krivo, ptujo vero, zakaj Kristus in njegova vera bota večno nepremenljiva ostala. Posebno jih uči, da ni treba za darove in jedi, katere judovska postava ukazuje, tako strahljivo skérbeti; ti darovi in jedi človeka v dobrem ne poterdijo, ne opravičijo, ne posvetijo. To zamore sama gnada sv. evangelja, to je sveti zakramenti, posebno pa zakrament presvetega Rešnjega Telesa. Tega pa ne smejo judi, ki še šotoru služijo, to je ki še po starej postavi živé, vžiti, kér jim ta postava tudi od spravne daritve za grehe, katero so zvunaj Jeruzalemskega mesta vsako leto sožigali, jesti

prepové. Ta daritva za grehe je bila predpodoba Jezusa Kristusa, ki se je od judov zasramovan zvunej Jeruzalemskega mesta na križu daroval. So hotli toraj Jezusove daritve deležni postati in jo vžiti, je bilo jim treba staro postavo opustiti, terdno na Jezusa verovati in ž njim sramoto prenesti. Če pa ž njim terpé, ne terpijo dolgo, zakaj mi smo le časno na zemlji in iščemo nebesa. Po Kristusu to je po Kristusovej veri, da je on resnično odrešenik sveta, bi imeli oni zmiram Bogá častiti in njemu večno hvalo darovati, in zraven te daritve dela milosti dopernašati, ki so Bogu posebno dopadljive. Tudi imajo duhovnim pastirjem, t. j. oskerbnikom njih duš podložni biti in jih vbogati, kér oni za njih duše skerbé, od katerih bodo enkrat rajtengo dajali. Kakor niso bili judi deležni daritve Jezusove, ker so po starej postavi živeli, takó je ne boš tudi ti deležen, dokler svet in posvetno ljubiš. Pusti svet in podaj se za Jezusom; na to te duhovni pastirji, katere moraš vbogati, večkrat opominjajo.

Evangeli svetega Matevža 25, 14—23.

Tisti čas je Jezus svojim učencom to priliko govoril: Nekdo, kteri je na ptuje šel, je poklical svoje hlapce, in jim je zročil svoje blago. In je dal enemu pet talentov; enemu pa dva, enemu pa enega, vsakemu po njegovi zmožnosti, in je zdajci odrinul. Šel je pa, kteri je bil pet talentov prijel, in je kupčeval ž njimi, in je pet drugih pridobil. Ravno tako je tudi, kteri je bil dva prijel, pridobil dva druga. Kteri je bil pa le enega prijel, je šel in je zakopal v zemljo, in skril denarje svojega gospoda. Čez veliko časa pa pride gospod tistih hlapcov, in ima obrajt ž njimi. In je pristopil, kteri je bil pet talentov prijel, in je prinesel pet drugih talentov, rekoč: Gospod! pet talentov si mi zročil, glej! pet drugih sim pridobil. Njegov gospod mu je rekel: Prav, dobri in zvesti hlapec! ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega gospoda. Pa tudi, kteri je bil dva talenta

prijel, je pristopil in rekel: Gospod! dva talenta si mi zročil; glej! dva druga sim pridobil. Njegov gospod mu je rekel: Prav, dobri in zvesti hlapec! ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil: pojdi v veselje svojega gospoda.

Kdo je taisti, ki se je na pot podal?

Ta je Kristus, naš odrešenik, ki je vesel v nebesa šel, ki pa bo na sodnji dan zopet prišel.

Kaj pomeni talent?

Talent je snesil po našem dnarju 4000 tolarjev. Tukaj pomeni talent trojne darove božje milosti. V pervem redu so *darovi nature*, ti so: bistri um, zdrava pamet, vednost in urnost, kakor tudi zdravje, lepota in moč telesna. V druzi red postavimo *darove milosti*, ti so: notrajno podbujanje in razsvetljenje, vera, upanje, ljubezin in druge čednosti. V tretjem redu je dar čudeže delati, apostoljstvo, pastirstvo, dar duhove razločiti, prerokovati, in dar mnoge jezike govoriti.

Kako deli Bog talente?

Bog deli darove po svojej neomejenej moči, kot gospodar vsih stvari različno, kakor se mu poljubi, enemu da dosti, drugemu malo. Kdor dosti dobi, se ne sme prevzeti, kdor malo, ne obupati, z dobljenim mora on božjo čast povikševati in za zveličanje svoje in svojega bližnega duše skerbeti. Več ne tirja Bog, akoravno od tistih, ki so več dobili, več tirja, kot od tistih, ki so menj prejeli.

Kdo se zastopi pod tistim, ki je s peterimi talenti pet drugih in pod tistim, ki je z dvema dva talenta pridobil?

Pod temi se zastopijo tisti, ki so z božjimi darovi dobro gospodarili in prav delali. Obadva sta enako hvalo zaslužila, obadva je hišni gospodar z enakim veseljem sprejel in po njih pridnosti obema poplačal. Bog ne gleda, kaj in kolikor mi zaslužimo, temuč njegovo milost-

ljivo oko gleda le na našo dobro voljo, kako smo pokorni in pridni bili in kolikor smo si prizadjali.

Kaj pomeni hlapec, ki je bil svoj talent v zemljo zakopal?

On pomeni tiste, ki, naj bodo visocega ali nizkega stanu, božjih darov ne porabijo, ki bodo zató na sodni dan darov, katere so na zemlji imeli, oropani in prazni stali in v pekel zavérženi.

Zakaj pravi gospod: Idi v veselje svojega gospoda?

1. Kér se Bog sam nad zveličanjem človeka veseli, in 2. kér bojo zvesti služabniki božji večno veselje v nebesih vživali, kjer bodo Boga gledali in vživali.

Zdihlej. Ljubi zveličar, zahvalim te za vse darove in milosti, katere si mi dodelil, serčno me greva, da sem jih narobe obračal in le slabo ž njimi kupčeval. Usmili se me in dodeli mi milost, da si bom po izgledu svetega Miklavža na vso moč prizadeval, svoje talente v tvojo čast in mojej duši v zveličanje porabiti, da mi bodeš mogel na sodni dan reči: Dobri in zvesti hlapec, kér si bil čez malo zvest, te bom čez veliko postavil; idi v veselje svojega gospoda.

Nauk za praznik čistega spočetja Device Marie.

(8. decembra.)

Svetost, visokost in čast device matere Marie preseže vse človekove misli. Usmiljeni Bog jo je z obilnostjo gnade pripravljal, da bi bila, kolikor je človeku mogoče, vredna biti mati vsih odrešenika Jezusa. Maria, velika božja prijatlica, vsa nedolžna, čista in sveta, preseže v svetosti vse angelje in svetnike; ni jej bilo ne v stari ne v novi zavezi enake, in je ne bo; angeli očaki, preroki, apostelji, materniki in drugi svetniki so majhni memo Marie: zato jo vsa cerkev imenuje *kraljico vsih angeljev in svetnikov.* Kteri koli Jezusa molijo, tudi

Marijo časté; ne le vbogo verno ljudstvo, tudi poglavarji cerkve od apostelinov do nas in do konca svetá bodo prečisto devico in prečudno mater Marijo častili. Katolška cerkev je iz hvaležnosti do Boga in Marii v čast več praznikov zapovedala obhajati; tudi današnjega je zapovedala Bogu v hvalo zavoljo začetka življenja device Marie, po kteri smo prejeli zveličarja Jezusa. Tudi v jutrovih deželah v Gerški cerkvi je ta praznik obhajan.

Ali je res Maria devica brez poerbanega greha spočeta? To je pobožna misel, pa ni še od cerkve razsojeno. V dvanajstem veku ali stoletji so v mestu Lijonu na Francoskem, in potlej na Angliškem začeli obhajati spomin spočetja Marie. Papež Sikst IV. je ob priložnosti strašne kuge hotel upanje vernih v pomoč device Marie oživiti, in zato je v letu 1476 poterdil hvalni spomin nje spočetja, kterega so v nekterih mestih obhajali; tudi jim je odpustek namenil, kteri so bili ta dan pri sv. maši in očitnih molitvah. Po tem papeževem privoljenji je v katolški cerkvi velik prepir vstal: eni so terdili, da je bila Maria brez greha, drugi, da je bila v grehu spočeta, in veliko pohujšanje je bilo Zgorej imenovanega papeža je to pohujšanje peklo, in v letu 1483 je ojstro prepovedal od tistega prepirati se. Papež Pavl V., ker je vidil, da še ni bilo miru, je zpet prepovedal od tega prepirati se, in verno ljudstvo pohujševati. To je dal oklicati v letu 1617. Papež Gregori XV. je v letu 1622 zapovedal pri sv. maši in očitnih molitvah reči le *spočetje device Marie,* da bi bilo tega nepotrebnega prepira konec. Papež Klemen XI. je v letu 1708 zapovedal po vsej cerkvi obhajati praznik spomina spočetja Marie device; pa ni razsodil, ali je bila v grehu spočeta ali ne. Tridentski zbor (sej. V. st. 5.) tudi ni tega razsodil, temuč je zapovedal deržati se tistega, kar je papež Sikst IV. dal oklicati.

Zapopadek vsega tega je to: „Pripuščeno je misliti po svojej vesti od spočetja Marie, ker ni še od cerkve razsojeno; pa očitno ljudstvo pohujševati, je ojstro prepovedano.“ Vprašaš: „Zakaj ni to od cerkve razsojeno?“ Zato ni od cerkve razsojeno, ker ni od Boga razodeto, in od Boga ni razodeto, ker ni k zveličanju potrebno. Če ravno ni razodeto, se vender spodobi mi-

sliti, da je Maria brez madeža spočeta, ker je bila namenjena mati Sina božjega biti. Tudi ta današnji praznik pričuje, da je cerkev nagnjena pobožno verjeti, da je Marija brez greha spočeta. O kristjan! nikar se ne ženi za to, temuč premišljuj raji sosebno čednosti prečiste device Marie, in priporočuj se ji, da ti po Jezusu Kristusu od Boga sprosi po njenem zgledu bogaboječe živeti.

V začetku sv. maše poje s. m. k. cerkev: „Bodi češčena, sveta porodnica! ki si nam srečna mati rodila kralja, ki nebesa in zemljo vekomaj vladuje.“ — „Iz mojega serca pride dobra beseda; jez bom kralju moje dela razodel.“ (ps. 44, 1.) Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev. Prosimo te o Gospod! dodeli Tvojim služabnikom milost, da se, kakor se je po rojstvu presvete Device njih prava sreča začela, po veselem obhajanju njenega početja njih mir zmiram bolj in bolj vkorenini in pomnoži. Po Jezusu Kristusu i. t. d.

Berilo iz pripovest Salomona kralja 7, 22—36.
(Besede modrosti Božje.)

Gospod me je v lasti imel v začetku svojih pot, preden je kaj storil od začetka. Od vekoma sim postavljena, in od nekedaj, preden je bila zemlja storjena. Še ni bilo breznov, in jaz sim bila že spočeta; vod studenci še niso izvirali; gore še niso bile s svojo težo vstavljene; preden so bili hribje, sim bila jaz rojena. Še ni bil zemlje storil, ne rek, ne tečajev zemlje. Kadar je narejal nebesa, sim pri njem bila. Kadar je stanovitne postave in pokrajne postavljal breznom; kadar je oblake zgorej pripenjal, in vod studence tehtal; kadar je postavljal meje okoli morja, in postavo dajal vodam, da naj ne preidejo svojih bregov; kadar je uterdoval dno zemlje: sim pri njem bila, in vse ž njim ravnala, in sim se veselila vsak dan, in pred njim vedno igrala. Sim igrala na svetu, in moje veselje je biti s človeškimi otroci. Zdaj tedaj, otroci! poslušajte me; blagor jim, kteri ohranijo moje pota. Poslušajte nauk, in hodite modri, in nikar ga ne zametujte. Blagor človeku, kteri me posluša, in kteri čuje pri mojih vratih vsak dan, in

streže pri podbojih mojih duri. Kdor mene najde, bo našel živlenje, in prijel zveličanje od Gospoda.

Razlaganje. To berilo prav za prav obseže hvalo božje, nevstvarjene modrosti, večnega Božjega sinu, ki je bil vselej in pred vsemi stvarmi pri Bogu in v Bogu, ki je vse vstvaril, vredil in ki vse obderži; ki se nad svojimi stvarmi veseli in jih ljubi in posebno ljudi opominja njega ljubiti, častiti in posnemati; zató mu pa časno in večno srečo obeta. Sveta mati katolška cerkev bere danas to berilo zato, kér se vse to tudi Marii prileže; zakaj od Marie se v resnici reči smé, da je nar svetejša in popolniša stvar, in da je pred vsimi drugimi stvarmi Bogu nar bolj ljuba in dopadljiva. Zatorej obrača sv. katolška cerkev besede Modrega na Marijo: Jez sim iz ust Narvišega prišla in sim rojena pred vsimi stvarmi. (24, 5.) Zakaj ona je, kakor Rihard pravi, nar vredniša med vsimi, in nihče ni takó čist kot ona, nihče ni toliko milosti od Bogá sprejel, kakor ona, na nobenej stvari se ni neizrečena milost in dobrota božja tako očitno in čudno prikazala, kot pri njej. Poglej pobožna duša ta čudež vsegamogočnega Boga in veseli se! Pa to ni zadosti, poslušaj kaj Maria v današnem berilu pravi: „Poslušajte me otroci: srečni so, ki moje pota ohranijo, to je: ki hodijo za menoj, ki so tako ponižni, krotki in čisti pred Bogom. Poslušajte podučenje, bodite modri in nikar ga ne zavéržite. Blagor človeku, kateri mene posluša, in kateri vsak dan pri mojih vratah čuje ino pri podbojih mojih duri čaka.“ „Srečen, uči sveti Alfons, je po besedah Marie taisti, ki moj svet posluša, ki se ne vtrudi, vsaki dan na vratah mojega vsmiljenja stati in me prosi za moje besedništvo in mojo pomoč. Kdor mene najde, najde živlenje in bo od Gospoda zveličanje prejel. Vi vsi, ki hrepenite po nebeškem kraljestvu, pravi sveti Bonaventura, poslušajte, kaj vam je obljubljeno: Častite Mario in bote živlenje in zveličanje našli. Recite toraj večkrat s svetim Krizostomom: „Bodi češčena, mati našega Boga in naša mati, bodite češčene nebesa, kjer je Bog prebival, o zlati sedež, kjer je Gospod svoje milosti delil, prosi za nas Jezusa, da bomo na dan sodbe odpuščenje in večno zveličanje dosegli.“

Evangeli svetega Matevža 1, 1—16.

Bukve rodu Jezusa Kristusa, sina Davidovega, sinu Abrahamovega. Abraham je rodil Izaka; Izak pa je rodil Jakoba; Jakob pa je rodil Judata in njegove brate. Juda pa je rodil Fareza in Carama s Tamare; Farez pa je rodil Ezrona; Ezron pa je rodil Arama. Aram pa je rodil Naasona; Naason pa je rodil Salmona. Salmon pa je rodil Booca z Rahabo; Booc pa je rodil Obeda z Ruto; Obed pa je rodil Jeseta; Jese pa je rodil Davida kralja. David kralj pa je rodil Salomona, z njo, ki je bila Urijeva. Salomon pa je rodil Roboama; Roboam pa je rodil Abija; Abija pa je rodil Asata. Asa pa je rodil Jozafata; Jozafat pa je rodil Jorama; Joram pa je rodil Ocija. Ocija pa je rodil Joatama; Joatam pa je rodil Ahaca; Ahac pa je rodil Ecekija. Ecekija pa je rodil Manaseta; Manase pa je rodil Amona; Amon pa je rodil Jozija. Jozija pa je rodil Jehonija in njegove brate o Babilonskem preselovanji. In po Babilonskem preselovanji je Jehonija rodil Salatiela; Salatiel pa je rodil Corobabela. Corobabel pa je rodil Abiuda; Abiud pa je rodil Eliakima; Eliakim pa je rodil Acorja. Acor pa je rodil Sadoka; Sadok pa je rodil Ahima; Ahim pa je rodil Eliuda. Eliud pa je rodil Eleacarja; Eleacar pa je rodil Matana; Matan pa je rodil Jakoba. Jakob pa je rodil Jožefa, moža Marije, od ktere je rojen Jezus, ki je imenovan Kristus.

Zakaj začne sveti Matevž svoj evangeli s telesnim rojstvom Jezusa?

On hoče krivoverce osramotiti, ki so tajili, da je bil Jezus tudi človek in terdili, da je imel samo dozdevno telo: zatorej našteje po versti vse preddede Jezusa Kristusa.

Zakaj se v bukvah rodu Jezusa Kristusa tudi grešne žene imenujejo?

1. Kér je hotel Kristus, ki je zavoljo grešnikov na svet prišel, tudi grešnih predstaršev imeti, da bi tudi

grešnikom upanje na večno zveličanje odpérl in grehe vsih zbrisal. 2. Je hotel Kristus pokazati, da se ni treba sramovati zavoljo grehov staršev ali sorojakov, menj pa še za voljo njih nizkega stanú, in da se prava žlahtnost s tim pokaže in zadobi, da mi sami dobre in žlahtne dela dopernašamo, ne pa s tim, da so naši predstarši bli žlahtnega rodu, bogati in imenitni.

Zakaj je pa rod Jožefa in ne Marie popisan?

Ker je bil Jožef rednik Kristusov, je pisal sveti Matevž po judovskej navadi, po kateri so rejenci ime in pravice njih rednikov dobili. Po postavi (4. Mojz. 36, 6.) se ni smela Maria edina hči njenega očeta z drugim zaročiti, kakor le z možem iz njenega rodu; tako je očitno, da je bila tudi Maria iz roda Davidovega, ker je bila Jožefu iz Davidovega roda zaročena. Bolj očitno pokaže to sveti Lukež (3 pgl.), kjer rodovino Marie device od Adama do Helita, t. j. Joahima, njenega očeta, popiše.

Zakaj ne reče sveti Matevž, Jožef je rodil Jezusa, temuč imenuje samo Jožefa moža Marie?

Kér ni bil Jezus od Jožefa, temuč na čeznatorno vižo od svetega Duha v Marii spočet in rojen.

Zdihlej k Marii.

O prečista devica! devica brez vsega madeža! kakó lepa in popolna si Ti. Nar manjšega madeža ni bilo na Tebi. Serčno želim, da bi Te celi svet spoznal in častil, kot čisto brezmadežno golobico, kakor Te je Tvoj nebeški ženin sam imenoval, kot tisti skrivni vertič, v katerem je Bog sam prebival, kot belo lilijo, ki med térnjem raste, to je med Adamovimi otroci, ki so vsi od greha omadežvani in v Božjem sovraštvu rojeni. Tudi jez sim v grehu rojen in sim še po kerstu mojo dušo z grehom oskrunil. Stori, prečista mati, da bom nedolžnost, katero sim z grehom zgubil, s pokoro sopet zadobil, da bo Tvoj ljubeznjivi sin na smértno uro mojej duši reči zamogel: „Ti si čista in lepa, moja draga! in madeža ni na Tebi.“

Hvala: Častito in blagoslovljeno bodi sveto, brezmadežno spočetje presvete Device Marie. (Sveti oče

Piji VI. so vsakemu, ki te besede pobožno in zgrevano reče, odpustik 100 dni dodelili.)

Zdihlej k Marii v skušnjavah v nečisti greh pasti. Po tvojem neoskrunjenem devištvu in prečistem spočetju, o presveta Devica Maria, očisti moje serce, moje truplo in mojo dušo v imenu † Boga očeta in † sina in † svetega Duha. Amen.

Nauk za praznik sv. apostelja Tomaža.

(21. decembra.)

Sveti Tomaž, imenovan dvojčič, eden zmed dvanajstih apostoljnov Jezusovih, je bil, ko drugi apostoljni Galilejec. Bil je ubog ribič, in se je s trudom živil. Jezus ga je s svojo milostivo mogočno gnado k sebi poklical, in med svoje apostoljne vzél. Sv. Tomaž je bil Jezusu pokoren in hvaležen, je vse zapustil, pri njem ostal, za njim hodil, poslušal njegove svete nauke, in priča bil njegovih velicih čudežev. Svoje velike sreče je bil zlo vesel, in gorel je v ljubezni do svojega božjega učenika Jezusa. Malo pred smertjo je Jezus svojim učencom napovedal, da naj za njim gredo iz Galileje v Judejo, v Betanijo, kjer je Lacar vmerl. Učenci so se tega prestrašili, ker so vedili, da Judje iščejo Jezusa umoriti. Tomaž se ni bal s Jezusom ali za Jezusa terpeti, zato je drugim učencom serčno rekel: „Pojdimo tudi mi, da ž njim umerjemo.“ Bil je resnično vnét za Jezusa, vender je ob času njegove smerti kakor drugi učenci oslabel. Kader so bogaboječe žené pravile, da je Jezus od mertvih vstal, jim učenci niso hotli verjeti. Ko so ti Tomažu pravili: „Gospoda smo vidili!“ jim ni verjel, in je še rekel: „Ako ne vidim na njegovih rokah znamenj žebljev, in svojega persta v njegove rane ne položim, ne bom veroval.“ Drugi so bili maloverni, ko niso hotli ženam verjeti; slabji še pa je bil Tomaž, ko ni hotel vsim učencom verjeti. Ta njegova mala vera ni bila brez greha; vender jo je Jezus pripustil, da bi bila terdno pričevanje Jezusovega vstajenja. Njegova mala vera je našej veri v pomoč. Učenci, in sosebno Tomaž,

so bili maloverni; potlej so pa vender vstajenje Jezusovo terdno verovali, in za to resnico serčno umerli. To je naši slabosti v pomoč, in podpira našo dušo, da v veri stanovitna ostane. Usmiljeni Jezus se je osem dni po vstajenji spet prikazal svojim učencom, med kterimi je bil tudi Tomaž. Skozi zaperte duri je k njim prišel, in jim mir vošil; po tem je rekel Tomažu: „Vloži svoj perst semkaj, in poglej mojih rok; podaj semkaj svojo roko, in deni jo v mojo stran, in ne bodi neveren, ampak veren.“ Te prijazne in svareče besede učenika Jezusa so prepričale in ponižale malovernega Tomaža, kteri je verno in veselo zavpil: „Moj Gospod in moj Bog!“ Bil je maloveren ne iz hudobnega, ampak iz slabega serca; ni se bal, temuč želel le je Gospoda živega viditi; vidil je Gospodovo telo, in veroval in pričal njegovo božjo natoro. Jezus mu je odgovoril: „Tomaž! ker si me vidil, si veroval; srečni so, kteri niso vidili, in so verovali.“ Te besede Jezusove pomenijo našo srečo, ker smo sosebni dar vere prejeli, in verujemo, kar sv. Tomaž, če ravno nismo kakor on Gospoda Jezusa vidili.

Kader je bil sv. Tomaž prejel sv. Duha, je nekaj časa v Jeruzalemu in Judeji oznanoval Jezusa; potlej je šel v daljne dežele svete vere oznanovat. Obhodil je dežele Partijanov, Medijanov, Baktrijanov in druzih nevernih in neusmiljenih narodov, jih preobračal in kerščeval. Veliko jih je spreobernil sosebno zato, ker je Jezus po njem velike čudeže delal. Poslednjič je v Indijo šel, ondi oznanoval sv. evangeli, in ga s čudeži poterdoval. Eni so ga poslušali, in se spreobernili; eni pa so ga sovražili, in na zadnje umorili. Neizrečeno veliko je zavoljo svetega evangelja terpel, in za-nj serčno umerl; zato vživa zdaj veliko plačilo v nebeškem kraljestvu, in ga bo vžival vekomaj.

Začetek sv. maše kot na dan svétega Andreja.

Cerkovna molitev. Prosimo te o Gospod, dodeli nam praznik Tvojega svetega aposteljna Tomaža z veseljem obhajati, da bomo po njegovej priprošnji v veri poterjeni, po Jezusu i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla apostelja do Efežanov 2, 19—22.

Bratje! zdaj niste gostje in ptujci, ampak ste mestnjani svetih in domači Božji, vzidani na skalo apostoljnov in prerokov, in poglavitni ogelnik je sam Kristus Jezus, na kterem je vse zidovje sostavljeno, in raste v svet tempelj v Gospodu, v kterega ste tudi vi vzidani v prebivališče Božje v duhu.

Razlaganje. Sveti apostelj Pavl govori tukaj Efežanom in vsim kristianom: Potem, ko ste kèrščeni, niste več ptujci in gosti, t. j. bez deržavljanske pravice, kakor ste bili popred, ko ste še neverni bili, ampak po svetem kerstu ste postali družtveniki svetnikov in ste zdaj udi velike Jezusove družine, to je, cerkve; udeležite se toraj njenih zakladov in postanite dediči nebeškega kraljestva. Cerkev pa, katere udi ste vi, je pozidana na vero in nauk apostoljnov in prerokov; katerih vogelni kamen je Kristus, ki vas ž njimi veže in stori, da se celo poslopje, cerkev, zmiram dalje razširva, da se zmiram več vernikov k nji pridružva; vse potem on s svojo milostjo očiščuje in posvečuje; tako se zida in raste sveti dušni tempelj, katerega vogelni kamen je Kristus, temeljno zidovje apostoljni, katerega duhovni kamni so pravoverni živi kristjani, med katere se tudi vi štejete, ki le v Jezusu in le za Jezusa živite. — Kaka sreča za tebe, da si bil tudi ti za kamen tega tempeljna vzet. Ako pa Kristusove žive vere ne ohraniš, ako ne živiš po njegovem nauku, te bo strašna nesreča zadela: boš kot nevreden kamen od tega Božjega tempeljna (cerkve) ločen in zavéržen.

(Evangeli in razlaganje poglej pervo nedelo po velikej noči str. 278.)

Nauk od vere in vraž.

„Pravičen, pravi sveti Pavl, živi iz vere;“ to je: „kakor se preživi kmet s svojim delom, umetnik z umetnostjo, to je dobita s tim, kar potrebujeta, takó dobi pravoverni kristjan od svoje vere življenje, zdravje in dušno moč. In kakor se telesno življenje po nekterih zvunajnih znamnjih in delih razodeva, takó se tudi njegovo dušno življenje s tim kaže, da on po veri živi,

Namreč on moli rad, deli kolikor mi je mogoče milodare, svojemu bližnemu dobro dela, se posti, ni mehkužen, on ravna po Božji volji in beži pred grehom; in to vse zató, kér je poln žive vere, ki ga uči, da je Bog pravičen sodnik, ojster kaznovavec vsega hudega in obilen plačevavec vsega dobrega, kar se za njega del stori, da je za nebesa moč potrebna, in da jih samó tisti zadobé, ki se močno zanje trudijo. Mlačen kristjan pa, ki ima le mertvo vero, ne dela vsega tega, kar ga vera uči, ampak veže svoje sercé samo na časno in posvetno, on išče veselja in doseči ga se posluži večkrat vražnih pripomočkov. *Vraže* obstojé pa v tem, da Boga tako častimo, kakor mu ne dopade, ali da stvarém čeznaturno moč pripisujemo, katere niso ne od Boga ne od cerkve dobile, ali da cló od hudih duhov pomoči pričakujemo. Vraža je toraj, če to, kar je postavil Kristus in sveta mati katolška cerkev za zveličanje naših neumérjočih duš, hočemo oberniti za posvetne, ničemurne ali clo grešne reči. Res je dosti neumnih ljudi, ki mislijo, da za srečo, zakladov najti in vzigovati, nič druzega ne majnka, kakor mašnik, ki bi o pol noči maševali ali tacih, ki mislijo, da si bojo s posebnimi molitvicami srečo zprosili, številke v loterii zadeli, ali ki upajo, samo s nekterimi kratkimi molitvicami ali s svetinjami, katere pri sebi nosijo, zveličati se. To so vse vraže in greh, zakaj te reči niso za to namenjene in nimajo nobene take moči. Vraža je tudi misliti, da se zamorejo s posebnimi molitvami, ogovori in zarotbami, ki so jih zviti ljudi ztuhtali i. t. d., bolezni pregnati in človek vsega hudega se varvati, in druzim škodovati, da se s kvartami prihodne prigodbe prerokujejo in po sanjeh v loterii zadene i. t. d. Vraž se storijo krive in grešijo tudi tajsti, ki takim goljufom verujejo in jih barat hodijo. Nar ostudniša vraž je pa ta, če kdo od hudih duhov pomoči in sveta pričakuje, ker hudi duhovi prav nič dobrega nimajo in tudi dobrega ne vedo. „Po pravični Božji sodbi, pravi sveti Avguštin, se včasih (pri tistih, ki hočejo kaj skrivnega od hudih duhov zvediti), nekaj godi, da bodo taki ljudje še bolj vednoželjni in da se v mnogoterne zanke nar škodljivejšega krivoverstva zapletejo in vjamejo.“ Kakó grešne so take vraže je očividno, kér se na Boga pozabi in nič od

njega ne pričakuje. Če Bog že tiste prekolne, ki njih serce od njega odvračajo in ljudem zaupajo [1]); kaj imajo še le tajisti pričakovati, ki take vraže hvalijo in raznašajo. Ako ne veš prav, ali je ta ali una reč vraža, pojdi k duhovnemu pastirju in prosi jih, da te podučé.

Zdihlej. O ljubeznjivi Jezus, ki si dvomečemu Tomažu, ki je dvomil, in ni hotel verjeti, dovoljil, Tvojih svetih ran dotakniti se, in ki si ga s tim od nevernosti rešil; ah ozdravi vender tudi še mene in dodeli mi živo, terdno in krepko vero, ki me bo vedno učila vse storiti, kar je Tebi dopadljivo in vse opustiti, kar Ti sovražiš!

Nauk za praznik svetega Štefana pervega mučenika.

(26. decembra.)

Sveti Štefan je pervi zmed Jezusovih učencov svoje živlenje dal za njegovo presveto ime; ravno zato se imenuje pervi mučenik. Že njegovo imé je to pomenilo, ker Štefan krono pomeni v Gerškem jeziku. V djanji aposteljnov je popisano njegovo sveto živlenje, njegovi čudeži, njega gorečost, serčnost, usmiljenje in smert. Sv. Duh je po svetem Lukežu vse to popisal, da bi bil sv. Štefan vsim vernim kristjanom zgled in spodbadek bogaboječe živeti, in serčno umreti zavoljo Jezusa. Sv. Štefan je bil Jud, je prebival v Jeruzalemu, aposteljne željno poslušal, in se spreobernil. Poprej je po Mojzesovej postavi na tanko živel, in je čakal in želel odrešenika, kterega so preroki oznanovali; zato je bil besedi aposteljnov pokoren, je v Jezusa Kristusa veroval, in se dal kerstiti. Njegove živlenje po prejetem kerstu je bilo popolnama po naukih Jezusovih; zato je aposteljnom in vernim dopadel.

Aposteljni so bili s delom preobloženi; zato so množico vernih poklicali, in jim rekli: „Bratje! izvolite zmed sebe sedem mož dobrega imena, polnih sv. Duha in modrosti, da jih svoje pomagavce postavimo; mi pa le

1) Jerem. 17, 5.

bomo molitve in oznanovanja besede božje deržali.“ Verni so izvolili sedem mož polnih modrosti, zmed kterih pervi je bil sv. Štefan, in so jih postavili pred apostelne, kteri so nad njimi molili, roke na-nje položili, in jih diakone posvetili, to je, šesti žegen jim podelili. Sv. Štefan, že poprej ves po volji božjej, je s posvečenjem sosebno gnado prejel. Sv. pismo pravi: „Štefan je bil poln gnade in moči.“ Bil je zvest pomagavec apostelnov, je besedo božjo serčno oznanoval, in v poterjenje oznanjene resnice je delal čudeže in velike znamnja med ljudmi. V velikem mestu Jeruzalemu je bilo veliko mogočnih in serditih sovražnikov vere; živeli so še, kteri so po rokah nevernikov Jezusa križali. Lahko je vedil, da mu za živlenje gre, in da ga bodo za resnice voljo umorili; vender se ni bal očitno oznanovati Jezusa, ker je želel za-nj umreti.

Veliko slepih Judov se je s svetim Štefanom prepiralo. On je terdil, da je Jezus odrešenik sveta, in je to s sv. pismom spričal; uni pa so nasproti govorili. Njegovi nar hujši sovražniki so bili iz šol Libertinov, Cirenjanov, Aleksandrijanov in druzih. Libertini so bili imenovani otroci odsluživših ali odkupljenih sužnikov; drugi so se imenovali po deželi in po mestu, kjer so prebivali. Vsi ti so bili Judje, kteri so prebivali v bližnjih in daljnih deželah; pa so v Jeruzalemu za-se šole imeli, kader so tje prišli, ali pa za svoje otroke, ktere so pošiljali Mojzesove postave učit se. Učili so se Mojzesove postave, ktera je oznanovala Jezusa; vender pa je On jim neznan bil, in zato so se s sv. Štefanom serdito prepirali, in ga sovražili, ker je oznanoval Jezusa odrešenika sveta, da bi va-nj verovali, in se zveličali.

Terdovratni Judje niso kaj mogli proti Duhu, kteri je iz sv. Štefana govoril. Sram jih je bilo; zato so mu po navadi napuhnježev, kteri ne iščejo resnice, ampak prepira, zažugali, šli in sklepali, kako bi ga umorili. Nar poprej so hudobno skerbeli, da bi krive priče dobili, ktere bi per zboru zoper njega lažnjivo pričevale; po tem so ljudstvo, učenike in druge v sv. Štefana nadražili s lažnjivim govorjenjem, da je sovražnik svetega tempeljna in Mojzesa, in da je dobro delo tega hudobneža iz poti spraviti. Slepi Judje so svojim lažnjivim bratom radi verjeli, so popadli sv. Štefana, in ga pred

zbor peljali rekoč: „Ta človek ne jenja govoriti zoper sveti tempelj in postavo. Reči smo ga slišali: Jezus Nacarejčan bo tempelj razdjal, in šege premenil, ktere nam je Mojzes zročil.“ Ko so krive priče in drugi tako hudo sv. Štefana tožili, in ga hudobnega popisovali, je Bog njegovo nedolžnost razodel. Vsi, ki so v zboru sedeli, in va-nj gledali, so vidili njegovo obličje kakor obličje angeljevo. Veliki duhoven se je vzdignil, in je sv. Štefana vprašal: „Ali je res, kar ti zoper te pričujejo.“ Sv. Štefan je odgovoril: „Bratje in očetje, poslušajte!“ In potlej je velikemu duhovnu in vsemu zboru dolgo govoril od velikih božjih dobrot od Judovskega ljudstva od Abrahama do Jezusa odrešenika, in jim skazal, da mu je Bog in Mojzes, tempelj in postava v časti, pa tudi, da se je ta čast nad Judi zmiraj pogrešala. In na zadnje je sklenil s timi le besedami: „Vi terdovratni in neobrezani na sercih in ušesih! vedno se vstavljate svetemu Duhu; kakor so se vaši očetje, tako se mu tudi vi. Kterega preroka neki niso vaši očetje preganjali? Oni so jih morili, kteri so prerokovali prihod odrešenika; vi pa ste njega zdali in umorili. Po angeljev rokah ste prejeli postavo, spolnovali pa je niste.“

Veliki duhoven in drugi so sv. Štefana poterpežljivo poslušali, dokler je od božjih drobot in terdobe njih očetov govoril; kader jim je pa njih terdobo in neusmiljenje očital, so se raztogotili, in s zobmi škripali zoper svojega dobrotljivega zdravnika. Ker je sv. Štefan pri zboru Jezusa serčno oznanoval, mu je Bog dušne in telesne oči odperl, in vidil je božjo čast in Jezusa stati na desnici božjej. Takrat je veselo zavpil: „Glejte, vidim nebo odperto in Sina človekovega na desnici božjej!“ Terdovratni Judje so menili, da preklinja, so začeli divjati in vpiti, in si ušesa zatiskati, da bi ne slišali, kar govori, in vsi kmal na-nj planejo, ga zgrabijo, in ga iz mesta vlečejo kamnjat. Krive priče so svoje zgornje oblačila s sebe djale, in položile k nogam neusmiljenega preganjavca Savla, da bi sv. Štefana ložej kamnjali. Krive priče so nar poprej, potlej pa vse hudobno ljudstvo kamnje metali v svetega služabnika božjega. Sv. Štefan se tega ni bal, temuč je želel umreti za resnico. Stal je, ko je od vsih strani kamnje na-nj letélo, v nebo gledal in rekel: Gospod Jezus! vzemi

mojó dušo.“ Viditi hudobno slepoto in grešno serditost svojih sovražnikov, so se mu v serce smilili; pokleknil je, in za-nje ljubeznjivo prosil, da bi spoznali, kako močno jih ljubi, in da jim je le iz priserčne ljubezni do njih duš Jezusa oznanoval; s velicim glasom je rekel: „Gospod! ne prištej jim tega v greh.“ Vsi slepi in hudobni ga niso poslušali, temuč so ga neprenehoma kamnjali. Sv. Štefan pa, komej je to izrekel, je na tla padel, in v Gospodu zaspal. Šel je v nebeško čast, ktero mu je Bog malo poprej pokazal. Častita smert tega serčnega vojšaka in pervega mučenika Jezusovega je bila pervo leto po Jezusovej smerti.

Sv. maša se začne (psl. 118.): „Poglavarji so se zbrali in zoper mene posvetovali se, in bezbožni so me preganjali. Pomagaj mi, o moj Gospod in Bog! jaz sem tvoj služabnik in si prizadeval, tvojo postavo spolnovati. Blagor jim, ki v nedolžnosti živijo in hodijo po postavi Gospodovej. Čast bodi i. t. d...

Cerkvena molitev. Dodeli nam, o Gospod, da bomo za tim hodili, kar častimo, da se bomo učili tudi svoje sovražnike ljubiti, ker obhajamo praznik tajistega, ki je za svoje sovražnike prosil Jezusa Kristusa, ki s teboj i. t. d.

Berilo iz djanja apostoljskega 6, 8—10 in 7, 54—59.

Tiste dni je Štefan, poln gnade in moči delal velike čudeže in znamnja med ljudmi. Vstalo pa jih je nekaj iz shodnice, ktera se imenuje Libertinov, Cirencov, in Aleksandrincov, in tistih, koji so bili iz Cilicije in Azije, prepirat se s Štefanom; in niso mogli obstati pred modrostjo in duhom, kteri je govoril. — Kedar so pa to slišali, so se vtogotili v svojih sercih, in so z zobmi škripali zoper njega. Ker je bil pa poln svetega Duha, se je ozerl v nebo, in je vidil božje veličastvo, in Jezusa stati na desnici božjej. In je rekel: Glejte, vidim nebesa odperte, in Sinu človekovega stati na desnici Božjej. Tedej so zavpili z velikim glasom, in zatisnuli svoje ušesa, in vsi kmali nanj planuli. In so ga pahnuli iz mesta, in s kamnjem pobijali; in priče so položile svoje oblačila k nogam mladenča, kteremu je bilo ime Savl. In so kam-

njali Štefana, kteri je klical, rekoč: Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo! in je pokleknul in z velikim glasom vpil, rekoč: Gospod, ne prištevaj jim tega greha. In ko je to izrekel, je zaspal v Gospodu.

Nauk: 1. Nedolžnost in svetost svetega Štefana ste bile tako očitne, da mu niso mogli razkačeni judi celó nič dokazati. So najeli toraj krive priče, katere so morale pričati, da je Boga in postavo preklinjal. Ako ravno je bila ta tožba kriva, ni vender svetega Štefana nič za njo maralo, zakaj njegova čista vest ga je zadosti zagovarjala in tolažila. Uči se iz tega, da, kakor huda vest človeka nar bolj grize in peče, ravno takó dobra vest ga nar bolj tolaži in razveseluje. Ona je vedno vesel obed (izrek 15, 15.) in naj bolja tolažba v vsih težavah. Ona te spremlja v temno ječo, v težave, v smert in pred sodnji sedež Božji. 2. Sveti Štefan je bil nedolžno, krivično in hudo preganjan in kamnjan in vender je za svoje preganjavce in morivce molil. Se zamoremo tadaj mi izgovarjati, če ne ljubimo svojih sovražnikov? Ali niso bili sveti Štefan in drugi svetniki, ki so tako storili, tudi ljudje kakor mi? Ne zamoremo tudi mi z gnado Božjo, kar so oni zamogli? Ako nočemo tega storiti, se ne smemo kristjane imenovati, zakaj ljubezen do bližnjega, celó do sovražnikov je nar imenitniše znamnje kristjana in le po tej ljubezni smo pravi otroci nebeškega Očeta, ki pošilja svoje sonce čez hude in dobre in svoj dež čez pravične in krivične. (Math. 5, 43.) i. t. d.

Evangeli svetega Matevža 23, 34—39.

Tisti čas je Jezus rekel pismoukom in farizejem: Glejte! Jaz vam pošiljam preroke in modre in pismarje, in zmed njih bote nektere bičevali v svojih shodnicah, in preganjali od mesta do mesta, da pride nad vas vsa pravična kerv, ktera je prelita na zemlji, od kervi pravičnega Abeljna do kervi Zaharija, sinu Barohijevega, kterega ste umorili med tempeljnom in altarjem. Resnično vam povem, vse to bo prišlo nad ti rod. Jeruzalem, Jeruzalem! ki moriš preroke, in jih kamnjaš, kteri so k tebi poslani; kolikokrat

sim hotel zbrati tvoje otroke, kakor koklja zbera svoje pišeta pod perute, in nisi hotel! Glejte! vaša hiša vam bo pusta puščena. Zakaj povem vam, ne bote me vidili odslej, dokler ne porečete: Češčen bodi, kteri pride v imenu Gospodovem!

Kdo so ti preroki, modri in pismouki?

Aposteljni in učenci Kristusovi; zakaj ti, pravi sveti Jeronim[1]), so bili razne darove svetega Duha prejeli; neki so prejeli dar prerokvanja in so prihodne reči napovedovali; neki so dobili dar modrosti in vedili reči, katere imajo napovedovati in čas kdaj jih imajo prerokovati; druzi so prejeli dar učenosti in postave popolnoma poznali.

So judje resnično nektere njih umorili?

Da, Štefana so kamnjali, Jakoba, Janezovega brata, ob glavo djali, druzega Jakoba iz tempeljna pahnili, Petra in druge bičali. Janeza na ptuje zapodili, Pavla in Barnaba strašno in velikokrat preganjali. „In takó morajo," kakor pravi sveti Pavl[2]), „vsi tajisti, ki hočejo v Jezusu pobožno živeti, od brezbožnih preganjanje terpeti."

Kaj pomeni: Vsa nedolžna kri bo čez vas prišla?

To pomeni, da bojo Judje zavoljo vse po nedolžnem prelite kervi hudo štrafani, ker so svoje predstarše posnemali, čeravno so bolj Boga poznali kakor oni; zakaj sveti Avguštin pravi, tisti, ki hudobne posnemajo, niso krivi samo tega, kar sami storijo, temuč tudi hudobije tajistih, katere posnemajo.

Zakaj se Kristus kokli primeri?

Ker je Kristus, kakor kokla, z gorečo ljubeznijo za zveličanje judov in vsih ljudi skerbel in še skerbi. Kakor kokla kokova in razgnane pišeta skupaj kliče, pred nevarnostmi brani, jih s perutninami zakriva, da se jim kaj zlega ne prigodi; tako, pravi sveti Hilari, je

1) Coment. in Math. 2) Tim. 3, 12.

Jezus celo svoje življenje učil, terpel in zdihoval in tako nas rešiti hotel; in kakor se kokla iz ljubezni do pišet trudi in peha, tako je Jezus iz ljubezni do nas slab človek postal, naše slabosti ozdraviti; in kakor se kokla po svojem mladju ravna in obnaša, tako je tudi Jezus poln milosti in vsmiljenja s nami tako ravnal in obhodil, kakor se našemu umu in našej slabosti nar bolj prileže. To njegovo ljubezen zamorejo in morajo tudi duhovni pastirji, starši in hišni gospodarji posnemati in svoje podložne opominjati, prositi, svariti in protiti, in jih od hudega odvračati in vsih nevarnost braniti.

Kdo še dan današnji pridigarje kamnja in ubiva?

Tisti, ki duhovne pastirje opravljajo in černijo, ki pridigarje in njih ogovore zasramujejo in sovražijo. Tim zna se goditi, kakor se je judom godilo, da se bo jim prava vera odvzela in drugim vrednišim dala.

Kaj pomeni zapuščena hiša?

Prav za prav pomeni tukaj Jeruzalemski tempelj, ki je bil, kakor je Kristus prerokoval, 40 let po njegovej smerti zajedno s celim mestom vred od Rimljanov oropan in razdjan; v duhovnem smislu pomeni pa grešnika, katerega je Bog zapustil. Njegovi nar hujši sovražniki ga imajo v pesti in ga naravnost vlečejo v večno pogublenje.

Zdihlej k svetemu Štefanu. Sveti Štefan, ki si bil poln milosti, serčnosti in ljubezni; ki si bil tako čist in nedolžen, da se je tvoj obraz svetil kot angeljsko obličje, ki si veliko gnado dosegel, da si pri smerti nebesa odpérte in Jezusa na desnici večnega Očeta vidil: sprosi, mi od Boga čisto in mirno vest, gorečo in vsmiljeno ljubezen, da bom mogel po tvojem izgledu, vsim svojim sovražnikom odpustiti, za nje moliti, ne samó vse dobro vošiti jim, ampak tudi resnično storiti, in potem gnado srečne smerti zadobiti, po Jezusu Kristusu i. t. d.

Nauk za praznik sv. Janeza aposteljna.

(27. decembra.)

Sveti Janez, apostel in evangelist, je v evangeli imenovan *ljubeznjivi učenec Gospodov.* To je imé od

vsih imen nar lepše in boljše, ker pomeni veliko dopadenje Jezusovo nad njim. Sv. Janez je bil sin Cebedejev in Salomin, in brat sv. Jakoba, *velicega* imenovanega. Oba brata sta bila ribiča pri jezeru Genezaretu. Pri priložnosti, ko sta s Petrom in njegovim bratom Andrejem v tem jezeru ribe lovila, sta vidila velik čudež, ki ga je Jezus storil. Vso noč namreč so lovili, pa niso nič vjeli; ko sta bila pa Peter in Andrej zjutrej na Jezusove besede v globoko jezero mrežo pometala, sta toljkanj rib zajela, da sta tudi ona s svojim čolnom jima šla pomagat, in so oba čolna napolnili. Na ta čudež sta, kakor Peter in Andrej, tako tudi Janez in Jakob silno ostermela, in ko je Jezus bil rekel: „Hodite za menoj, in ljudi boste posihmal lovili;“ je tudi Janez s Jakobom vse zapustil, in za njim šel. Nekaj časa potlej je Jezus učenca Janeza, kteri je njegove nauke posebno zvesto poslušal, v število svojih apostelnov vzel. Sv. Janez je bil mlaji od vsih apostelnov, ves ljubeznjiv, nedolžen in čist. Vse dni svojega življenja je devištvo ohranil; zato je Jezusu neizrečeno dopadel, in od njega sosebne gnade prejemal. Sv. Janez je svojega nebeškega učenika Jezusa iz vse duše ljubil. Ko dober otrok pri dobrem očetu je po domače pri Jezusu bil, prijazno ž njim govoril, in mu bil v vsem pokoren. Jezus je nad njim sosebno dopadenje imel, in mu sosebno ljubezen skazal. Seboj ga je vzel na gore, kadar se je čudno premenil, ali čast svoje božje natore razodel. Tudi pri zadnji večerji je sv. Janez pri Jezusu sedel, in na njegovem naročji slonel; le njemu je na znanje dal, kdo zmed učencov je njegov zdajavec. Jezus ga je tudi hotel pri sebi imeti na vertu Getsemani, kader je molil k svojemu Očetu, kervav pót potil, in vjet bil od hudobnih Judov. Tistikrat se je sicer sv. Janez prestrašil, in je bežal, vender ni svojega ljubega učenika zapustil. Sv. evangeli pričuje, da je v družbi Marije device na gori mertvaških glav pod križem Jezusovim stal, in ga obžaloval. Njegova priserčna ljubezen je Jezusu zlo dopadla; zato je pred smertjo svojo ljubo mater Marijo njemu zročil, in njega Marii. „Sin, je rekel Janezu, glej svojo mater!“ In se je v Marijo obernil, in ji djal: „Mati, glej svojega sina.“ Jezus je sv. Janezu izročil, kar je na zemlji na bolj ljubil, svojo sveto mater. Sv.

Janez je dobro spoznal to sosebno milost in ljubezen, ki mu jo je Jezus skazal; torej je devico mater Marijo k sebi vzel, jo ljubil, jo spoštoval, in ji stregel.

Sveti Janez je s druzimi apostelni sv. Duha prejel, in s njegovimi darmi napolnjen bil. Poprej še je bil v ljubezni goreč, pa potlej še veliko bolj. Judom je Jezusa serčno oznanoval, in nauke s čudeži poterdoval. Deržal se je sv. Petra, vélicega poglavarja cerkve; je pri njem bil, ko je sv. Peter v imenu Jezusovem hromega moža pri tempeljnu ozdravil. Oba sta bila v ječo veržena; pa nista jenjala sv. evangelja oznanovati, vesela sta bila, da sta zavoljo Jezusovega imena kaj terpela, in sta serčno pred zborom pričevala, da je Jezus, ki so ga Judje zavergli, odrešenik svetá. Tudi je s sv. Petrom v Samarijo šel, po diakonu sv. Filipu spreobernjenih in kerščenih birmat, in sv. Duha va-nje poklicat. Sv. Janez je bil tudi potlej v Jeruzalemskem zboru, kjer je bilo sklenjeno, da verni niso dolžni Mojzesovih šeg spolnovati. Po nevernih deželah je hodil, tudi med neusmiljene Partijane, Jezusa oznanovat, in njegovega kraljestva razširjat. V malej Asii je bilo po njem veliko Judov in nevernikov spreobernjenih; škofe jim je puščal, da so Gospodovo delo dodelovali. V mestu Efezu je stanoval, skerbel za vse škofije v deželi, in vedno učil. V letu 95 po Jezusovem rojstvu je bil na povelje nevernega cesarja Domicijana iz Efeza v Rim čez morje prepeljan, in obsojen, da bi bil v kotel vrelega olja veržen in umorjen. To mu ni nič škodovalo, temuč bil je še terdneji potlej, ker ga je Gospod Jezus s svojo vsegamogočnostjo ohranil. Verni so pozneje ondi, pri vratih imenovanih Latinskih, kjer je bil sv. Janez ohranjen, cerkev sozidali. Spomin tega čudeža se v katolškej cerkvi obhaja šesti dan vélicega travna. Neverni cesar je nad tim čudežem ostermel, ga ni hotel umoriti, temuč ga je ukazal peljati na mali otok Patmoz, zdaj Palmoza po imenu, ne zlo deleč od Efeza, kjer je poprej stanoval. Okoli enega leta je bil sv. Janez na tem otóku; ondi je imel skrivno razodenje, ki je polno velicih skrivnost, in sosebno poznejšega preganjanja, vojskovanja in zmage katolške cerkve.

Neusmiljeni cesar Domicijan je bil v letu 96 umorjen, in vsi njegovi ukazi so bili overženi. Sv. Janez je šel

po tem sklepu spet v mesto Efez prebivat. Zlo je bil star, vender je v velikem pokorjenji živel; ni mesa jedel, ne vina pil, in je vedno delal za zveličanje bližnega. Ob njegovem času so krivoverci lažnjivo učili, da Jezus Kristus ni Bog, ampak le človek. Veliko napačnega so med verne raztrosili, in jih skušali zapeljati. Več škofov in vernih je sv. Janeza ponižno prosilo, da naj jim zapisano pusti, kar je s besedo učil, da bi zoper krivoverce imeli nepremagljivo orožje; sosebno so ga zato prosili, ker so bili vsi drugi aposteljni že pomorjeni. Sv. Janez je v to prošnjo rad dovolil, in dasiravno poln sv. Duha, je napovedal molitev in post, da bi Boga pomoči prosili. Po tem je spisal sv. evangeli, kteri se tako le prične: „V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda.“ Drugi evangelisti so bili že veliko popisali od človeške natore Jezusove; sv. Janez je visoko pisal od njegove božje natore, in skazal, da je Jezus Kristus pravi Bog od pravega Boga. Vsi kristjani so sicer to verovali; vender je sv. Janez pisal, da bi krivoverci ne takrat, ne potlej ne zamogli zapeljati tistih, kteri bi se božje besede deržali. Sv. Janez je tudi tri liste vernim pisal, v kterih se vidi njegova ljubeznjiva duša. Ljubezen in ljubezen zapoveduje in priporoča ta ljubeznjivi apostel, ker so v njej vse zapovedi zapopadene. Koliko je skerbel za zveličanje bližnega, pričuje ta le zgodba. Preden je bil sv. Janez na otok Patmoz zavoljo vere poslan, je iz Efeza v bližnje mesto šel. Ondi je vidil zlo prijaznega in obetnega mladenča. Tega je mestnemu škofu zročil rekoč: „V pričo Jezusa Kristusa in njegove cerkve ti ga sosebno priporočim.“ Škof ga je v svojo hišo vzel, ga učil, kerstil in birmal. Menil je, da bo mladeneč stanoviten, in ga je nekoliko v prostosti pustil. Naletel je v zapeljivce; seboj so ga napravili na pojedine, tudi krasti, in več druzega hudega so ga naučili. Mladeneč se je razvadil, ni imel več božjega strahu, in vojvoda tolovajev je bil na zadnje. Velike hudobije je mladeneč zdaj počenjal. Sv. Janez ni vedil, kakošen da je; pa zmiraj ga je pri sercu imel. Ob priložnosti cerkvenega opravila je šel do škofa, kteremu je bil mladenča zročil. Ko je sv. Janez opravilo opravil, je rekel škofu. „Kje je mladeneč, ki sim ga bil tvoji skerbi zročil?“ Škof je

zdihnil in odgovoril: „Umerl je.“ Sv. Janez ga naglo vpraša: „Kakošne smerti?“ „Dušne smerti je umerl, vojvoda tolovajev je tam le v unej gori,“ mu je škof rekel. Ljubeznjivemu Janezu so se obilne solze vderle, iz žalosti preterga oblačilo, in pravi jokaje: „Oh, slabega pastirja sim duši svojega brata dal. Berž mi dobite konja in človeka, da pojdem za njim.“ Ljubeznjivi starček je hitel, kolikor je zamogel za zgubljeno ovco, kamor so mu pokazali. Eden tolovajev, ki je bil naj starši, ga je ustavil; pa sv. Janez mu je rekel: „Želim priti do tvojega vojvoda, pelji me do njega.“ Mladeneč je imel orožje v rokah, in je neznanega jezdica čakal s napetim lokom. Kader je bil sv. Janez že blizo njega, ga je mladeneč spoznal, se prestrašil, in zbežal od sramote. Sv. Janez je za njim hitel in vpil: „Ljubi moj otrok! zakaj bežiš pred revnim starčkom? Moj sin! usmili se me, ne béži pred svojim očetom, še je upanje za-te; jaz sim tvoj porok pri Jezusu Kristusu, rad dam svoje življenje za-te, kakor je Jezus Kristus za nas vse dal svoje življenje. Počakaj, upaj, Jezus me je do tebe poslal.“ Mladenču so te ljubeznjive besede serce presunile; obstal je, orožje od sebe vergel, na glas se jokal, svetemu aposteljnu naproti šel, ga objel, in mu prikrival svojo desno roko, ki jo je s toliko hudobijami omadeževal. Sv. Janez ga je usmiljeno sprejel, je pokleknil, ga kušnil, za-nj molil, in ga k njegovemu škofu peljal. Ondi sta sv. Janez in mladeneč skupej molila, in se postila; velikokrat ga je učil, opominjal, in ni šel domu, dokler ni terdno upal, da je Bog spokornemu mladenču odpustil. Mladeneč se je res spreobernil, in je bil potlej zgled prave pokore.

Sveti Janez se je bil zlo postaral, še hoditi ni mogel; zato so ga učenci skorej na rokah v cerkev nosili. Ni mogel zbranim vernim veliko govoriti; vselej jim je djal: Otročiči moji! ljubite se med seboj.“ Verni so se naveličali le eno slišati; torej so mu ponižno rekli: „Oče! zakaj nam zmirej to praviš?“ Odgovoril jim je: „Zato ker je zapoved Gospodova, in če jo prav dopolnite, je zveličanju zadosti.“ Okoli 100 let star je ta ljubeznjivi apostelj v mestu Efezu mirno v Gospodu zaspal.

Sv. maša se začne: V sredi občine je Gospod njegove usta odperl, on ga je napolnil z duhom modrosti

in razuma. Z obleko veličastva ga je oblekel. (Eccle. 15 65.) Dobro je Gospoda hvaliti; in Tvojemu imenu, o Narvikši! hvalo peti. (psl. 91.) Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev. Razsvitli milostljivo, o Gospod! Tvojo cerkev, da zamore razsvetljena z naukom svetega apostelina Janeza Tvojih večnih dobrot deležna postati, po Jezusu Kristusu i. t. d.

Berilo iz bukev Sirahovih 15, 1—7.

Kdor se Boga boji, bo dobro storil, in kdor se pravičnosti derži, jo bo dosegel, in mu bo na proti prišla, ko častita mati. Z kruhom življenja in razuma ga bo pasla, in z vodo zveličanske modrosti ga napajala; in se bo v njem uterdila, in se ne bo ganula. In ga bo ohranila, in ne bo osramoten. In ga bo povišala pri njegovih sosedih, in v sredi zbirališča bo odperla njegove usta, in Gospod ga bo napolnil z duhom modrosti in razumnosti, in ga bo oblekel z častitljivim oblačilom. Z veseljem in dobrovoljnostjo ga bo obogatil, in mu v del dal večno ime Gospod naš Bog.

Nauk od čistosti.

„Kdor modrost ljubi, pravi sveti duh, jo bo zadobil; v pregrešno dušo pa ne gre in ne ostane v telesu, ki grehu in hudobijam služi [1]). Sveti Janez je bil od mladih nog zmiram pravi angelj čistosti in nedolžnosti, za nje voljo je ga Jezus posebno ljubil in sveti Duh takó z modrostjo in učenostjo obdaroval, da je kakor sveti Avguštin pravi, svoj evangeli bolj visoko začel, kot uni tri evangelisti. Zakaj uni tri evangelisti so več govorili od Jezusa kot človeka in so od Njega kot Boga manj povedali, sv. Janez pa, kakor da bi studil po zemlji hoditi, se je (kakor orel) dvignil, ne samo nad zemljo in nad vse prostore pod nebesom, ampak tudi nad vse trume angeljev in je prišel do tistega, ki je vse vstvaril, kér pravi: V začetku je bila beseda. Pri zadnjej večerji je slonil na Gospodovih persih. — Iz tih pers je skrivno on pil; ali kar je skrivno pil, je očitno razlil. —

1) Modr. 1. 4.

Trudi se toraj serčno, čistost in nedolžnost ohraniti in boš, kakor sveti Janez, ljubljenc Jezusov in z nebeško modrostjo te bo on napolnil.

Evangeli svetega Janeza 21, 19—24.

Tisti čas je Jezus Petru rekel: Pojdi za menoj. Peter se je pa obernul, in je vidil tistega učenca, kterega je Jezus ljubil, kteri je pri večerji tudi na njegovih persih slonel, in je bil rekel: Gospod! kdo je, kteri te bo izdal? Ko je tedaj Peter tega vidil, je rekel Jezusu: Gospod, kaj pa ta? Jezus mu reče: Hočem, da tako ostane, dokler ne pridem, kaj tebi za to? Ti pojdi za menoj. Razšlo se je tedaj to govorjenje med brati, da tisti učenec ne umerje. Pa Jezus mu ni rekel: Ne umerje; ampak: Hočem, da tako ostane, dokler ne pridem, kaj tebi za to? To je tisti učenec, kteri pričuje od tega, in je to pisal, in vemo, da je resnično njegovo pričevanje.

Kaj hoče Jezus reči z besedami: Jaz hočem da takó ostane, dokler pridem: ti hodi za menoj?

Jezus je hotel reči, da sv. Janez ne bo martran in grozovitne smerti vmerl, temuč da bode vmerl po navadno. Sv. Peter pa bo, kakor je pa že v 18. versti rečenega poglavja prerokoval, na križu vmerl.

Zakaj je Kristus Petra za vprašanja del pokregal?

On je hotel takó njegovo radovednost kazniti, nas pa podučiti, da ne smemo tako ojstro gledati in preiskovati, kar naš bližni dela in neha. Kogar preveč bližnji skerbi, zanemari veči del sam sebe in si nakoplje veliko težav in skerbi.

Zdihlej k svetemu Janezu.

Preljubeznjivi Kristusov učenec, sveti Janez! ki si pri zadnji večerji na njegovih persih slonil in ki ti je bil na križu svojo mater izročil, prosim te po tej velikej

milosti, sprosi meni in vsim ljudem veliko gnado, serce čisto ohraniti, umirajočega odrešenika in njegove presveto mater goreče častiti, Boga in bližnega serčno ljubiti in enkrat serčno vmreti! Amen.

Zakaj se na ta praznik vino blagoslovi in vernim piti da?

1. Da bi Bog vse tajiste, ki to posvečeno vino pijejo, od vsega hudega na duši in telesu obvaroval, kakor je svetega Janeza obvarval, ki je njemu podeljeno strupeno vino blagoslovil, da je ga zamogel brez škode piti in tako keršansko vero poterditi. 2. Da bomo po priprošnji svetega Janeza v veri poterjeni, in da bi se ljubezen do Boga in do bližnjega, katero ljubezen vino pomeni, in za katere voljo je bil sveti Janez tako slavljen, v naših sercih vžgala. Zatoraj reče mašnik, kadar vino piti podelji: Pij ljubezen svetega Janeza v imenu Boga Očeta, Sina in svetega Duha. Amen.

Nauk za praznik nedolžnih otročičev.

(28. decembra.)

Sveta cerkev obhaja ta dan spomin nedolžnih otrok, kteri so bili po hudobnem kralji Herodežu iz sovraštva zoper Jezusa v Betlehemu umorjeni. Ti so od katolške cerkve mučeniki spoznani, ker so zavoljo Jezusa kri prelili. Oni so pervina mučenikov po odrešenikovem rojstvu. V njih krivično smert je priložnost dalo, kar bo zdaj rečeno.

Modri so iz jutrovih dežel prišli iskat novorojenega kralja Jezusa, ker so njegovo zvezdo v svoji deželi vidili. Ker niso vedili, kam bi se obernili, so šli v veliko mesto Jeruzalem, in so po njem opraševali. „Kje je novorojeni Judovski kralj? so rekli. Njegovo zvezdo smo vidili, in molit smo ga prišli.“ Kralj Herodež, Idumejan, prebrisan, serčen, pa neusmiljen in napuhnjen, se je prestrašil, in berž sklenil novorojenega kralja umoriti. Pisem neveden je menil, da novi kralj mu bo kraljestvo odvzel; zato se je prestrašil, je velikemu zboru

rekel hitro se sniti, in pismoukom dal vprašanje, kje da ima Kristus rojen biti. Odgovorili so: „V Betlehemu na Judovskem; zakaj tako je pisano pri Miheji preroku: „Ti Betlehem na Judovskem nisi nar manjše mesto, zakaj iz tebe pojde vojvoda, ki bo moje Izraelsko ljudstvo vladal, in njegov izhod je od začetka in iz večnih dni.“ Herodež to zaslišati je modre k sebi poklical, od njih prekanjeno izprašal čas zvezde, in jih v Betlehem poslal rekoč: „Pojdite, in skerbno oprašujte po detetu; kader ga najdete, mi pridite nazaj povedat, da ga tudi jes grem molit.“ Tako hinavsko je govoril, da bi modri ne vedili, kaj misli; pa Bog jih ni dopustil zapeljati, temuč je modrim povedal, da naj se ne vernejo k Herodežu, temuč naj po drugi poti v svojo deželo nazaj gredo. Iz željne duše so Jezusa iskali, ga našli, molili, s zlatom, kadilom in miro obdarovali, in od Boga v sanjah podučeni šli po drugi poti domu. Herodež je prihoda modrih željno čakal, pa jih ni bilo. Zvedel je, da so že odšli, silno se je razserdil, in je premišljeval, kako bi Jezusa umoril. Gospod je svojega angelja svetemu Jožefu poslal, in mu zapovedal, s Jezusom in njegovo materjo Marijo berž odriniti v Egipt; tudi mu je povedal zakaj, ker ga namreč Herodež hoče umoriti. Sv. Jožef je bil Bogu pokoren, je berž vstal, in ponoči šel iz Betlehema. Herodež ves serdit, ko mu ni hinavšina pomagala, je svoje neusmiljenje pokazal, ker je svoje hlapce poslal vsih fantičkov v Betlehemu in v njegovih straneh pomoriti, kar jih je bilo dve leti in manj starih. Mislil je: „Novorojeni kralj mi je neznan, modri so me speljali; pa mi vender ne bo odšel, s druzimi nedolžnimi bo umorjen, da svoje kraljestvo uterdim.“ Herodež je to mislil; pa njegova neusmiljena modrost ni nič zdala, ker je bil Jezus ohranjen. Njegovi hlapci so šli, in storili po njegovem povelji. Popadali so nedolžne otroke, jih materam tergali iz naročja, morili, ob tla metali, vse hiše in kote preiskali, da bi nobeden smerti ne odšel. Žalostne matere so neizrečeno vpile in jokale, ko so vidile svoje deteta v kervi prevračati se; tudi drugi so bili grozno žalostni neusmiljenja, kakoršnega niso nikoli slišali; v mestu in okoli mesta je bilo obilno žalosti, vpitja in solz. Nedolžni otroci so malo časa terpeli; po smerti pa so se veselili, in se veselé, da so bili umorjeni zavoljo Jezu-

sa, kteri jih je potlej v svoje kraljestvo vzel. Herodež je kmalo prejel vredno plačilo. Bog ga je s neznano boleznijo udaril. Strašno pečenino je po vsih udih imel, ko bi v ognji bil, červi so ga živega jedli, obupal je, in se hotel umoriti. Umoril bi se bil, ako bi mu domači ne bili ubranili. V hudih bolečinah in v obupanji, od Boga in od ljudi sovražen, je nesrečno vmerl. Ta hudobni kralj je nedolžnega Jezusa iz napuha sovražil, in ga hotel umoriti, da bi mu kraljestva ne prevzel; iz tega konca je ukazal nedolžne otroke umoriti: ali kmalo potlej je kraljestvo, življenje in dušo zgubil.

Sv. maša se začne: (psl. 8.): Iz ust še majhinih in sesajočih otročičev si ti zavoljo svojih sovražnikov hvalo napravil. Gospod, naš Gospod, kakó čudno je tvoje ime po celem svetu.“ Čast bodi i. t. d.

Cerkovna molitev. O Bog, katerega hvale nedolžni mučeniki niso z besedami, temuč s smertjo na današnji dan oznanovali, zatri v nas vse grešne želje in nagnjenje, da bomo od vere na Tebe, katero naš jezik spozna, tudi s pobožnim življenjem pričali, po Jezusu Kristusu i. t. d.

Berilo iz skrivnega razodenja sv. Janeza aposteljna 18, 1—5.

Tiste dni sim vidil, in glej, jagnje je stalo na gori Sionu, in z njim njih sto štiri in štirdeset tavžent, kteri so imeli njegovo ime in ime njegovega Očeta zapisano na svojih čelih, in sim slišal glas z neba, kakor glas veliko voda, in kakor glas velicega groma; in glas, kterega sim slišal, je bil kakor citrarjev, kteri na svoje citre citrajo. In so peli nekako novo pesem pred sedežem, in pred čveterimi živalmi in pred staršimi, in nihče ni mogel peti pesmi razun unih sto in štiri in štirdeset tavžent, kteri so bili odkupleni z zemlje. Ti so, kteri se niso z ženami ognusili; device namreč so. Ti hodijo za Jagnetom, kamor koli gre. Ti so odkupleni zmed ljudi pervine Bogu in Jagnjetu, in v njih ustih se ni najšla laž; zakaj brez madeža so pred stolom božjim.

Razlaganje. To prikazen svetega Janeza naverne sveta mati katolška cerkev na nedolžne otročiče, ne kakor da bi bili resnično oni ti 144,000 svetniki (zakaj gotovo

se ne ve, koliko je bilo otročičev pomorjenih in gotovo ni bilo jih toliko), ampak kér se imajo zavoljo čistosti, v kateri so umérli, devicam prišteti, od katerih se tu govori: zakaj sveti Janez popisuje tukaj, koliko vredno in kako imenitno je devištvo in pripoveduje, kako je vidil brezmadežno jagnje Božje, Kristusa na hribu „Sionu“ to je v nebesih, obdanega od štiri in štirdeset jezerov devic. Med število pa spadajo vsi, ki so nedolžni in čisti zamérli. Pred vsimi svetniki imajo ti še to posebno čast, da so z imenom jagnjeta zaznamvani, da so posebni ljubeji Njegovi, da v njegovi družbi posebno veselje vživajo; to pomeni nova pesem, ki jo pojejo, katere pa ne zamorejo drugi svetniki peti. Poglej kako povišana in štimana je deviška čistost v nebeškem kraljestvu; nad vse druge svetnike povikšuje Bog deviške duše. In to nebeško čednost, ta dragi biser daš ti za kratko, prazno veselje, ki ne nasiti tvoje duše; ki jo veliko več s težavo in britkostjo napolni? Nikar; ohrani torej obleko nedolžnosti brez madeža, in če si jo oskrunil ali celó po grehu zgubil, hiti in spokori se, da boš svetim spokornikom prištet in s svojo pokoro Boga in angelje razveselil!

Evangeli svetega Matevža 2, 13—18.

Tisti čas se je angel Gospodov Jožefu v spanji prikazal, rekoč: Vstani, vzemi dete in njegovo mater, in beži v Egipt, in bodi tam, dokler ti ne porečem; zakaj Herodež bo deteta iskal, da bi ga končal. In je vstal, in vzel dete in njegovo mater po noči, in se je uganul v Egipt. In je bil ondi do Herodeževe smerti; da se je dopolnilo, kar je Gospod govoril po preroku, ki pravi: Iz Egipta sim poklical svojega Sina. Ko je Herodež vidil, da je od modrih zapeljan, se je silno razserdil, in je poslal in pomoril vse fantiče, kar jih je bilo v Betlehemu in v vsih njegovih pokrajnah po dve leti in manj starih, po času, ki ga je bil od modrih izprašal. Takrat se je dopolnilo, kar je bilo govorjeno po Jeremii preroku, ki pravi: Glas se je slišal v Rami,

jok in velik krik, Rahela je jokala po svojih otrocih, in se ni dala utolažiti, ker jih ni več.

Zakaj je iskal Herodež Kristusa umoriti?

Herodež je bil preveč žejen posvetne časti, in je hotel kraljevati. Po tem otroku, katerega so modri kralja judovskega imenovali, bi bil mogel svoj prestol zgubiti, katerega si je bil krivično privlastil in za katerega del je bil celo svoje sinove in bližnjo žlahto umoriti ukazal. Kako je pač nevarno prevzetno in napuhnjeno serce! kam ne zapelja večkrat človeka? Pregledaj skerbno, ali napuh tudi v tvojem sercu korenin ne poganja? Koj vse koreninice iztrebi; zato premišluj rad, kako si reven in vbog, kolikokrat grešiš in Boga žališ! Prosi Boga za ljubo ponižnost!

Kdo dela kakor Herodež?

Vši tisti, ki nedolžne otročiče ali telesno ali dušno morijo (psl. 4.), neskerbne nepazlive matere, ki težko nosijo ali vzigovajo, škodljive reči jedo in pijejo, se preveč jezajo, preveč žalujejo, vse to otroku, ki ga pod sercom nosijo, močno škoduje; — bezumni možje, ki v takem stanu svoje žene terdo deržé, jih še celó tepejo, pehajo, in jezijo; nepazljivi starši, ki mlade otročiče k sebi v posteljo jemlejo in jih tako v nevarnost pripravijo, in sami sebi priložnost dajo, zadušiti jih; brezvestne in brezbožne ženske, ki sad svoje sramote že v maternem telesu pokončajo in jih takó brez kérsta na uni svet pošlejo. Grozovitnejši pa kot ti vsi, tudi bolj kot Herodež, so pa tajisti, ki nedolžne otročiče pohujšajo, t. j. ki jih v greh zapeljajo, kadar namreč v pričo otrok nesramno govoré, nespodobne pesmi pojó, nesramne nepristojne šale vganjajo in jih v grehe napeljevajo. Jezus takim ljudem strašno gorjé proti.

Ktero plačilo je dobil Herodež za svoje hudobije?

Kmalo potem ga je gerda in ostudna bolezen prijela, v kateri je zasmerdel, da se ga je vsaka živa duša ogibala, červi so živega jedli in tako je izdihnul svojo černo dušo!

Herodež, ki je otročiče le po telesu vmoril, je bil takó strašno od Boga kaznovan; kaj imajo pričakovati še le tisti, ki jih nedolžne duše v greh zapeljajo in morijo.

Kaj pomenijo besede: Glas se v Rami sliši?

Od tega pravi sveti Krizostom: Če vpraša kdo, zakaj tukej stoji ime Rahel, ki svoje otroke objokuje, akoravno se tukaj od otročičev v Betlehemu govori in kaj imate Rahel in Rama seboj opraviti, odgovorimo: Po vsej pravici se govori tu od Rahele, njeno bolečino dokazati; ona je bila mati Benjamina (iz katerega rodu so bili nedolžni otročiči) in katerega so bili pokopali blizo Betlehema in blizo Rame, ki je bila v rodu Benjamina. Kér je bila toraj Rahel mati pervaka tega rodu, in kér je bil še pepel te matere na tistem kraju, imenuje sveto pismo umorjene otroke Rahelove sinove. Te besede pomenijo tudi lehko bolečine, ki so jih občutile matere umorjenih otrok. — Pomerle otroke objokati, je sicer naravno, pa nezmerno jokati, je bezumno. Zakaj bi se vender matere nedolžnih otročičev, katere Bog k sebi pokliče, ne dale potolažiti. Ali ni bolje zanje v nebesih pri Bogu biti, kakor na zemlji v nevarnosti živeti, in pogubiti se na večno?

Druge resnice u poduk in tolažbo.

Nauk: I. Bog je rešil svojega sina iz rok Herodeža ne na čudno, temuč na naravno vižo. Jožef je š njim pobegnul v Egipt, Bog bi ga bil lehko drugače rešiti mogel. Pa on nas je hotel s tim podučiti, da ne smemo čez natorne pomoči od Boga pričakovati, dokler je še po ravni poti kej za pomagati; tudi nas učé Jezus, Marija in sv. Jožef, da moramo mi vsemu, kar nam Bog odloči, dobrovoljno podvreči se, brez da bi dolgo premišljevali ali mermrali. Oni so bli nebeškemu Očetu pokorni, so se hitro vdali božjej volji; brez dolgo prevdarjati, so se podali v ptujo daljno deželo.

II. Da so morali, Jezus, Marija in sveti Jožef toliko prestati in preterpeti, naj nas uči, da je Bogu dopadljivo svoje služabnike s tim skušati, da jim obilno križev in težav pošle. Tako Bog svoje zveste služabnike

še bolj v dobrem vterdi, in višje enkart poplača. Smemo tadaj mermrati, če Bog ravno takó z nami ravná?

III. Herodež želi Jezusa umoriti; ložej svoj namen izpeljati, je ukazal, veliko veliko nedolžnih otročičev umoriti, pa vender ni Jezusa vjel. Kaj zamorejo bezbožni zoper Boga in njegove služabnike? Kdor Bogu služi in se njega boji, temu ne more vsa peklenska moč nič skodovati.

Zdihleji k nedolžnim otročičem.

Vas pozdravim, mladi nedolžni mučeniki, ki niste Boga z besedami, temuč s smertjo počastili in poslavili. O kakó srečni ste pač vi, da ste se preselili v večno živlenje, predenj ste še komaj časno nastopili. Kakó srečni ste, vedno nedolžno jagnje Božje, Jezusa Kristusa, med seboj imate. O prosite za nas, da bomo vero na Jezusa zmiram s jezikom in sercom spoznavali, s pobožnim živlenjem poterdovali, in da bomo skoz križ in terplenje došli k Jezusu, katerega vi vživate! —

Nauk za praznik stola svetega Petra.

(18. januarja in 22. februarja.)

Kaj je to za en praznik?

To je praznik, s katerim sv. m. k. cerkev spomin tistega dne obhaja, kadar je bil sveti Peter, nar višji Kristusov namestnik, svojo škofijsko stolnico v Antiohii v Sirii in sedem let poslej za se in za svoje naslednike apostolsko, papežko stolnico v Rimu postavil in vtemeljil. Na tej stolnici je on pet in dvajset let do svoje smerti sedel. Praznik postavljenja stolnice v Rimu obhaja cerkev na 18. dan januarja in v Antiohii 22. februarja.

Zakaj je sveti Peter apostoljsko stolnico ravno v Rim prenesil?

Rim je bil tistikrat poglavitno mesto celega sveta in prava kaluža vsega krivoverstva in zmot; zato je bilo pač pristojno, kakor pravi sveti Leo papež, da se je

to mesto za osredje in poglavarstvo prave kristjansko-katolške vere storilo, iz katerega bi se luč keršanske vere z apostoljsko močjo ravno tako čez vse narode razlila, kakor se je krivoverstvo s posvetno močjo iz Rima po celem svetu razširilo.

Kaj imajo kristjani danes storiti?

Morajo Boga zahvaliti, da so v rimsko-katolškej apostoljskej cerkvi rojeni in ga prositi za nar vikšega cerkovnega poglavarja, rimskega papeža, da Bog mu dodeli moč in gnado biti ravno tako za sveto vero in za izveličanje duš vnet in goreč, tako ljubeznjiv in ponižen, kakor je nekdaj sv. Peter bil. Saj tudi rimški papež sedijo na tistem stolu, na kterem je sv. Peter nekdaj sedel.

(Začetek sv. maše poglej praznik svetega Miklavža.)

Cerkvena molitev. O Bog, ki si svojemu svetemu aposteljnu Petru ključe nebeškega kraljestva izročil in mu s tim nar viško cerkveno oblast dodelil zavezovati in odreševati, daj nam, da bomo po njegovej priprošnji iz ketin naših grehov rešeni, ki živiš i. t. d.

Berilo iz 1. lista sv. Petra aposteljna 1, 1—7.

Peter, apostelj Jezusa Kristusa, izvoljenim ptujcom, razkropljenim v Pontu, Galacii, Kapadocii, Azii in Bitinii, po pravednosti Boga Očeta, v posvečenji Duha, v pokoršcino in pokropljenje kervi Jezusa Kristusa: Milost vam in mir naj se pomnoži. Hvaljen bodi Bog in Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, kteri nas je zavoljo svojega velikega usmiljenja prerodil v živo upanje po vstajenji Jezusa Kristusa od mertvih, v nestrohljiv, in neognjušen, in nezvenljiv del, prihranjen vam v nebesih, kteri ste v Božji moči ohranjeni po veri v zveličanje, ktero ima razodeto biti poslednji čas; v kterem se bote veselili, če morate zdaj malo žalovati v mnogoterih skušnjah, da je skušnja vaše vere veliko drajši ko zlato, ktero se z ognjem skuša, pokaže v hvalo, in slavo, in čast v razodetji Jezusa Kristusa Gospoda našega.

Razlaganje. To pismo je, bi rekel pastirski list, katerega je sv. Peter, poglavar cerkve, celej množici kri-

stjanov, katere on za ptujce na svetu derži posebno pa tistim namenil, katere je on spreobernil; v tem listu jih koj v začetku opomene, Boga zahvaliti, da jih je po Jezusu Kristusu odrešil in k veri in dedinstvu nebes poklical; nebesa bi naj imeli za našo domovino; tje enkrat priti, bi si imeli prizadevati, naj nas nadlegova, če je božja volja tako, še toliko težav in zopernosti.

Evangeli svetega Matevža 16, 13—19.

Tisti čas je prišel Jezus v kraje Cezareje Filipove, in je vprašal svoje učence, rekoč: Kdo pravijo ljudje, da je Sin človekov? Oni pa so rekli: Nekteri, da Janez kerstnik, nekteri pa, da Elija, nekteri pa, da Jeremija, ali prerokov kdo. Jezus jim reče: Vi pa, kdo pravite, da sim? Je odgovoril Simon Peter in rekel: Ti si Kristus, Sin živega Boga! In Jezus je odgovoril, in mu rekel: Blagor ti, Simon, Jonov sin! ker meso in kerv ti nista tega razodela, ampak moj Oče, ki je v nebesih. Pa tudi jaz povem tebi: Ti si Peter (skala), in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenske vrata je ne bodo zmagale. In tebi bom dal ključe nebeškega kraljestva; in kar boš zvezal na zemlji, bo zvezano tudi v nebesih, in kar koli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.

Zakaj se imenuje Kristus tukaj in večkrat sina človekovega?

To stori on zavolj svoje ponižnosti, da ni samó pravi sin Božji, ampak da je tudi človekov sin, po mesu pravi otrok Adamov. Kristus se je pa moral učlovečiti, kér je hotel za grehe sveta terpeti in zadostiti; kot Bog bi ne bil mogel terpeti; on je moral biti pa tudi Bog, sicer bi ne bil mogel popolnoma zadostiti. Če hočemo biti zveličani, moramo obojno verovati, namreč da je Kristus pravi človek in pravi Bog.

Zakaj je na uprašanje: „Kdo mislite da sim jez,“ sam Peter odgovoril?

Kér je on, kakor pové sveti Jeronim, od Boga že za poglavarja svete cerkve in apostelinov odločen in po Kristusovem ustajenju resnično postavljen bil, in v imenu vsih apostelinov očitno povedal, da veruje, da je Jezus Kristus Sin živega Boga. To so verovali tudi vsi uni apostelni; to ima tudi verovati vsak pravoveren kristjan, ako hoče zveličan biti.

Kaj je sv. Peter reči hotel s besedami: Ti si Kristus, sin živega Bogá?

On je hotel reči, da je Kristus pravi od Boga obljubljeni odrešnik, mazilenec Gospodov in resnični od vekov rojeni sin vsemogočnega Boga, ki ima Sam v Sebi življenje in ki druzim stvarem življenje daje. Recimo večkrat in spoznajmo: Kristus je pravi Sin živega Bogá, zakaj to verovati in spoznati je narpotrebniše znamnje pravega rimsko-katolškega kristjana, sosebno dan današnji, ko hočejo nekteri puhli modrijani tajiti, da je Kristus Božji sin. Njega oropati božje nature in našega ljubega odrešenika takó ponižati, rečejo, da je bil človek, kakor so drugi. Gorje, kdor ne veruje, kar je sveti Peter, dones tako jasno spoznal, — on ni ud cerkve, ni otrok zveličanja, ni dedic nebeškega kraljestva.

Od kod je Peter spoznal, da je Kristus pravi Bog?

Kristus sam pové, da je Petru sam Bog razodel; Bog ga je razsvetil, da je to spoznal. To priča, da je vera dar Božji, nebeška luč, katera človeka razsvetljuje, da to spozna in veruje, kar je Bog razodel.

Zakaj imenuje Kristus svetega Petra srečnega?

Ker je terdno veroval, da je Jezus pravi živi Bog; v ravno tej veri in ljubezni pa sreča tega sveta obstoji; po smerti pa človek gleda in vživlja, kar je tukaj veroval. *To je,* (pravi sveti Janez v 17, 3.) *večno življenje, da tebe, edino pravega Boga spoznajo, in katerega si poslal Jezusa Kristusa.*

Kaj za eno plačilo je dobil Peter za svoje spoznanje?

Razun da mu je večno izveličanje obljubil, mu je dal Kristus narvikšo oblast in pervo mesto med vsimi apostelnji; dalej je obljubil, da bo nanj, kot na skalo, svojo cerkev zidal, katere ne bo mogla vsa peklenska moč nikdar premagati. —

Poglej; kako so se Jezusove besede spolnile! Že je minulo več kot osemnajst sto let, kar je Jezus Kristus svojo cerkev na svetega apostola Petra in njegove nastopnike — rimske papeže — zidal, — veliko tavžent krivover je peklenski sovražnik že iztuhtal in poslal nad sveto katoljško cerkev, — vsi ti neverniki in krivoverci so se strašno zagnali in spuntali zoper borni stolič svetega Petra v Rimu: pa glej! te borni stolič v Rimu še stoji, se ne premakne, in na njem sedi v velikej časti in slavi rimški papež, sveti oče, narvišji poglavar svete katoljške cerkve.

Krivovere je pa veter kakor prah razkadil na vse strani vesolnega sveta, — vsi krivoverci se med seboj sovražijo, grizejo in kolejo in le samo tedaj se pobratijo in v eden rog trobijo, ko se gre zoper katoljško cerkev. —

Tudi cesarji in kralji, dežele in mesta so se povzdignuli nad sv. katoljško cerkev, so pravoverne kristjane, duhovnike, škofe in papeže preganjali, martrali in morili; pa glej! cesarji in kralji in ljudstva so že davno zibnuli in se v prah spremenili: borni stolič sv. Petra v Rimu pa še stoji in bo stal do konca sveta! —

Zavoljo njegove ponižne in terdne vere je Jezus Kristus sv. Petra tako povišal. Tudi ti ponižno in terdno veruj, kar sv. cerkev uči. Blagor tebi! večno zveličanje te čaka! Kdor veruje, bo zveličan.

Alj je Peter res skala cerkve?

Da! Kristus je očitno rekel: Ti si Peter, to je skala, in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenske vrata je ne bodo zmagale. Kakor je pri vsakej hiši temeljno zidovje in temeljni kamen nar imenitnejša in nar potrebnejša reč, na kterej celo pohištvo počiva: tako je pri sv. cerkvi tudi sv. Peter skala alj podlaga, brez ktere cerkev obstati in biti ne more. U ravno to znamnje je Kristus Petru tudi dal ključe nebeškega kraljestva.

Kaj pomenijo ključi nebeškega kraljestva?

Ključi so bili in so še dan današnji znamnje moči in oblasti, katera se komu da[1]). V jutrovej deželi pomeni komu ključe izročiti se sedaj komu oblast dati, da zapoveduje in gospoduje. Tudi pri nas pomeni: vojvodu alj kralju ključe kakega mesta dati, toliko kakor njemu vso oblast čez to mesto izročiti. Jezus hoče toraj s timi besedami reči: Ti si moj namestnik na zemlji, tebi podelim nar višjo oblast, v cerkvi postave dajati in razsojevati.

Kaj se pravi vezati in odvezati?

Vezati in odvezati pomeni po Izaiju 22, 22 in skriv. razodenju 3, 7. nebesa odpreti in zapreti, to je v kristjansko katolško cerkvo jemati, ali pa iz nje izključevati, pa tudi 1. Greh in njegov dolg odpuščati ali zaderževati. 2. Pokornikom pokoro nakladati, jo polajšati ali odpustiti (odpustki). 3. terdovratne grešnike in druge hudobne ljudi iz sv. cerkve izključevati. 4. vernikom zapovedi ali prepovedi dajati ali jih prenarejati. 5. Kazne postave dajati. 6. Keršanske resnice razlagati, temne resnice razjasnovati, vse storiti, kar je potrebno, jedinost vere in zvunajni red cerkve ohraniti.

Ni bila tudi druzim aposteljnom oblast vezati in odvezati dana?

Da [2]); iz tega pa ni očitno, kakor neverniki terdijo, da ni Jezus svetemu Petru vikše oblasti od druzih aposteljnov in poglavarstva cerkve izročil; zakaj ko je Kristus aposteljnom oblast dajal vezati in odvezati, je bil tudi Peter pričujoč, tukaj pa Kristus samemu Petru govori, samemu njemu deli vikšo oblast ključev in naznanva s tim unim aposteljnom, da se zamorejo le samo, če v zvezi š njim ostanejo, svoje božje oblasti poslužiti. Zato piše sveti Ciprijan [3]): „Na enega zida Kristus svojo cerkev in čeravno po vstajenju vsim aposteljnom jednako oblast dodeli, je vender, Edinost bolj dokazati, Eno učiteljsko stolico postavil in je po svoji imenitnosti zapovedal, da mora ta edinost od Enega izvirati.“

Zdihlej. O Gospod Jezus Kristus! Ti sin živega Boga, ki si svojo cerkev na svetega Petra, kot na skalo sozidal,

1) Iza. 22, 22. Skriv. raz. 3, 7. 2) Mat. 18. in Jan. 20. 3) De simpl. prol.

njemu ključe nebeškega kraljestva izročil, njega in njegove naslednike za poglavarje cerkve in svoje namestnike postavil; dodeli nam milost, da jih bomo v vsih zapovedih, kot samega tebe vbogali, in da bomo po zgledu svetega Petra v vsem dobrem nepremakljivo stali kakor terdne skale!

Nauk od papeža.

Koga zastopimo mi rimsko-katolški kristjani pod besedo: papež?

Občnega, vidijočega poglavarja prave Jezusove cerkve, ki je Rimski škof.

Je Kristus res tega poglavarja postavil?

Da; to se jasno vidi v donašnem svetem evangelju, v katerem je Kristus sv. Petru obljubil, na njega, kot na terdo skalo, svojo cerkev zidati in mu je ključe nebeškega kraljestva izročil. To se pravi, da je Peter vidijoča podlaga vidijoče cerkve (nevidjoča podlaga je sam Kristus (Efes. 2, 20.) in da je s ključi tudi vladarstvo in vodstvo cerkve prevzel. Kristus je svojo obljubo po svojem vstajenju tudi dopolnil, ker je svetega Petra pastirja svojih jagnjet in ovčic, to je vernikov in škofov in mašnikov postavil (Jan. 21, 15).

Alj se je Peter tudi kakor poglavar svete cerkve obnašal?

Da; po vnebohodu Jezusovem je bil on pri vsih cerkvenih opravilih vselej nar pervi, zato ga sv. Krizostom [1]) imenuje: usta apostoljnov, knjeza in glavo tiste družine. Ko so namesto nesrečnega Judeža novega apostoljna (Matija) voljili, je on vse obranoval in vodil [2]); pri pervem cerkvenem sboru v Jeruzalemu je on nar pervi za besedo prijel in kar je on izgovoril, so vsi apostoljni poterdili [3]); v svetem pismu, kolikorkrat so imena apostoljnov napisane, je Petrovo ime vsigdar naj pervo, ako ravno uni apostoljni niso vselej po tistej versti postavljeni [4]); ja! pri sv. Matevžu [5]) stoji: „Pervi Simon, ki mu je tudi Peter ime“, Peter pa ni bil pervi po poklicu, temuč po svojej višjej

1) In Joan. hom. 87. 2) Ap. dj. 1, 15. 3) ravno tu 15, 7. 4) Mark. 3, 6. Luk. 6, 14. 5) Mat. 10, 2.

oblasti; kar očitno spričuje, da so ga apostelјni sami za poglavarja spoznali in imeli.

Alj je morebite to narvišje pastirstvo v kat. cerkvi s smertjo sv. Petra konec vzelo?

Ne na nobeno vižo; ni konec vzelo in tudi konec vzeti ne more. Saj je Jezus Kristus — večna božja resnica — sam obljubil, da bo cerkev stala do konca sveta. Da pa v cerkvi ostane edinost zastran vere in nravnosti, je treba, da je eden poglavar in vladar. To pa ne more nobeden drug biti, kakor naslednik sv. Petra, škof v Rimu, kjer je Peter 25 let škof bil, celo katoljško cerkev vladaril, grozovitno smert storil, in pokopan bil. Vse to priča očitno cela zgodovina.

Za to so od nekdaj rimski škofi kakor poglavarji celo kat. cerkev vladali, in nihče se ni upal jim nasproti se postaviti in to podreti. Ne samo posamezni škofi, temuč tudi občni cerkveni sbori so rimske škofe spoznali, častili in slavili. Post. sv. Irenej imenuje rimskega škofa: „škofa škofov," in Kalcedonski zbor ga imenuje: „kneza škofov." Vselej se je torej verovalo in se še sedaj veruje, da je tisti, ki s rimskim škofom alj papežem v edinosti vere in nravnosti živi, tisti in samo tisti je pravi kristjan.

Prav je zategavoljo, da se naša cerkev imenuje: *„rimsko-katoljška"*, in mi: *„rimsko-katoljski kristjani."*

Kaj so škofi?

So nasledniki unih apostelјnov, kteri so od Jezusa Kristusa oblast dobili, s rimskim papežem združeni katoljsko cerkev voditi in vladati. Vsak škof ima po navadi svojo škofijo, kterej je on višji pastir predpostavljen.

Kaj je nadškof, primas in patriarh?

Nadškof je škof in višji pastir svoje škofije, zraven pa tudi še več alj manj škofom predpostavljen. Vse te škofije vkup se pravijo: *cerkovna okrajna*. *Primas* je tisti škof, kterega škofijska stolica je v celej deržavi nar perva in nar imenitnejša. Včasi to ime ni druzega, kakor častno in slavno imé, včasi je pa primas res tudi papežev namestnik in ima posebne pravice in oblasti. *Patriarh* se pravijo tisti škofi, ki imajo vse škofe in nadškofe kake deržave alj kakega naroda pod svojo duhovno oblastjo.

Nauk za praznik sv. Fabiana in Boštjana mučenikov.

(20. januarja.)

Sv. Fabian je bil rojen u Rimu, in od Boga k nar veči časti na zemlji, namreč za papeža odločen. Ko se je duhovništvo s rimskim ljudstvom, zbralo novega papeža izvoljit, se prigodi, da ste obe stranki enako glasov imele. U tem se prikaže snežnobel golob, ki se iz višine na glavo sv. Fabiana spusti. Niso več dvomili, kdo se naj za papeža izvolji. Sv. Fabian prevzame zdaj nadzornost in skerb čez kristjanski svet, ter spolnuje svoje težke dolžnosti 15 lét kakor skerben in zvest namestnik Kristusov na zemlji. U letu 252 po Kristusovem rojstvu, ko je cesar Deci kristjane grozovito preganjal, je tudi sv. Fabian ko serčen Kristusov vojšak krono mučenikov dosegel.

Sv. Boštjan je bil imenitnega žlahtnega rodu. Njegov oče je bil iz Narbone, mati pa iz Milana. Boštjan je bil že u mladosti kristjan in je šel med vojake, naj bi tam veči priložnosti imel, mučenike podpirati. Bil je lepega života, moder in hraber, zato ga je cesar Dioklecian tako ljubil in častil, da ga je stotnika postavil nar imenitnejšemu kardelu cele vojske, namreč svoji telesni straži. Toda Dioklecian še ni vedel, da je Boštjan spoznovavec keršanske vére. Boštjan ni zatajil keršanstva, pa izdati se ni hotel, dokler ga ni nihče za to prašal, da je imel dalje priložnost kristjanom pomagati. Po ječah jih je obiskoval, jim skerbel za potreben živež, u sv. véri jih je poterjeval, in jih nagovarjal, naj pogumno terpijo, ako jim bo treba za Kristusa umreti.

Te čas sta bila dva brata, Marka in Marcelian, zavoljo keršanske vére vlovljena, in u hiši nekega častnika, po imenu Nikostrat, zaperta. Že sta bila oba k smerti obsojena; pa njujni starši in žlahta so prosili Kromacia, cesarskega oblastnika, naj se jima za 30 dni obsodba preloži, kar jim Kromaci rad dovolji. Zanašali so se, da bodo u tem času keršanska spoznovavca pregovorili, Jezusovo véro zatajiti. Na vsak način si prizadevajo starši, prijateli, njune ženi, ju u to pripraviti, naj bi po cesarjevi volji malikom darovala in si življenje ohranila, ter ne nehajo se jima prilizovati, jokati, prositi, dokler da sta jela omahovati u sv. véri.

Sv. Boštjan to zaslišati, ju k stanovitnosti tako iskreno nagovarja, da skleneta rajše prestati vse muke, in tudi smert storiti, kakor odstopiti od Jezusa. Mnogo je k temu pripomogla čudna prikazen ob času, ko je Boštjan u pričo staršev jima k sercu govoril. Svetlojasna nebeška luč šine po celi sobi, in Kristus se u družbi angelov Boštjanu približa, ter ga poljubi rekoč: „Boštjan! vedno boš pri meni.“ Ta prikazen stori, da se jih je mnogo k Jezusovej véri spreobernilo. Boštjan je skerbel, da so bili vsi kerščeni, namreč: starši dveh bratov, častnik Nikostrat in njegova žena Coe, ki je — poprej mutasta — po Boštjanu govor spet zadobila, tudi Klaudi, jetničar, in še več drugih. Vsi so po tem u raznih časih slavno smert preterpeli za sv. véro.

Trideset dni odloga preteče, in oblastnik Kromaci pokliče očeta vjetih dveh bratov, Trankvilina po imenu, in ga vpraša, kako je s sinoma, in kaj je opravil? Trankvilin odgovori: „Srečna sta moja sina, in jas s njima. Ona s menoj in jas s njima sim spoznal resnico tiste vére, brez ktere ni zveličanja upati.“ Kromaci to slišati se zavzame rekoč: „Kaj si tudi ti u svojih starih létih ob pamet prišel?„ — „Pokristjanil sim se“ — povzame oče besedo — „in sim u tem modro ravnal. Grozna bedarija je bila, da smo do zdaj neme bogove častili namesto pravega živega Boga. To bedarijo sim opustil.“ Oblastnik Kromaci pozveduje, kaj ga je k temu pripravilo, in Trankvilin mu tako jasno in živo dokaže, da je le eden pravi Bog, vsi drugi bogovi pa le zgola neumenost, da je Kromaci po Boštjana poslal, ker je željel še več od tega zaslišati. Sv. Boštjan ga kmalo prepriča, da je keršanska véra od Boga, ter oblastnik precej sklene sv. kerst prijeti. S njim so bili kerščeni tudi njegovi strežaji, in pa mnogo jetnikov in sužnih, ktere je vse potem, ko so kerščeni bili, osvobodil. Nato se odreče cesarski službi, se podá na svoje posestva, ki jih je zvunej mesta imel, in tam ljudomilo sprejema kristjane, ki so iz mesta pretirani bili, ali pa sami zbežali. Med tem se jame s kristjani vedno hujše ravnati. Sv. oče, papež Kaji je vsim, ki se preslabe čutijo, strašne muke terpeti, svetoval, naj se nesreči vmaknejo in zvunej mesta se poskrijejo, dokler da huda nevihta premine. Tudi sv. Boštjana je tako nagovarjal. Ali serčni vojak Kristusov ni od pobega nič slišati hotel, temuč reče sv. Kaju, da hoče rajše u mestu ostati, naj bi kristjanom serca vnemal za slavni boj, in u mukah jih spod-

bujal, da ne obnemagajo. Kaji tolike serčnosti vesel, mu reče: „Ostani tedej, moj sin, na bojišču, in brani, ko stotnik cesarski, cerkvo Kristusovo!“

Kmalo po tem je neki vojak, ki je bil od sv. vére odstopil, pri cesarju Dioklecianu sv. Boštjana zatožil, da je kristjan, in da druge k stanovitnosti u keršanski véri nagovarja. Cesar Boštjana k sebi pokliče, in ga ojstro posvari zavoljo njegove prederznosti, očitaje mu, zakaj je tako nehvaležen, da verh vsih dobrot, ki jih je prijel, ni le sam h keršanski véri pristopil, ampak še druge k temu napeljuje. Sv. Boštjan mu ponižno, pa odkritoserčno pové, kaj ga je k temu naklonilo, ter mu reče: „Vedno sim Kristusa molil za tvoje zveličanje, in Boga, ki je u nebesih, sim prosil za blagor rimskemu cesarstvu; nespametno pa se mi je zdelo bogove moliti, ki so iz kamena nareti.“ Cesar se na to razserdi, in zapové Boštjana k stebru privezati in s pušicami u njega streljati. Zapoved cesarjeva se dopolni. Oblačilo mu iz telesa zderejo, s vervmi ga privežejo, ter tako dolgo u njega streljajo, dokler se jim zdi, da je že dušo izdahnul. Po noči pride pobožna žena po imenu Irene, ki je bila vdova nekega mučenika, in hoče sv. telo Boštjanovo s pomočjo nekterih kristjanov dostojno pokopati. Ko pa opazi, da mu življenje še vgasnilo ni, ga spravi na svoj dom, ga krepča in oživlja, ter Bog njejni trud s tem veseljem poverne, da Boštjan zopet ozdravi.

Ko berž občuti pogumni Kristusov vojak, da je zdrav in terden, gre sam od sebe k cesarju, da se mu pritoži, zakaj toliko kristjanov nevsmileno terpinči, in jih grozovito vmoriti da, ki niso nečesar hudega storili. Dioklecian njega viditi, ostermi, in ga praša, je li on tisti Boštjan, kterega je vkazal s pušicami usmertiti? „Jaz sim tisti“ — odgovori svetnik — „in ravno iz tega, da še živim, spoznaj, kako mogočen je Bog, kterega jas molim, in kako krivično ravnaš, ker njegove služabnike preganjaš.“ Te besede cesarja še bolj razlutijo. Berž ukaže nevstrašenega keršanskega junaka na teržišče odpeljati, ter ga s šibami, gerjakami, in s svincom zalitimi batini tako dolgo pretepati, dokler pod grozovitnim batenjem umerje. Rabelni doveršijo kervoločno zapoved, in sv. Boštjan prestoji svoje grenko terplenje u letu 287. Grozovitneži so njegovo sv. telo u smerdlivo jamo vergli; pa sv. Lucina ga izvede, in kri-

stjani ga tihoma u rimskih katakombah pokopajo. [1]) Léta 680 so bile njegove kosti u krasno cerkvo prenešene, ktero je cesar Konštantin že zdavnej prej sozidal bil. Ker je ob času prenešenja njegovih ostankov strašna kuga u Rimu precej nehala, so začeli kristjani sv. Boštjana pomočnika častiti zoper kužne bolezni, in so že dostikrat po njegovi priprošnji vslišani bili.

Izreki svetega Boštjana.

1. Kdor v tem življenju, ki hitro mine, veselje vživa, ga bo v drugem življenju, ki se nikdar ne konča, zgubil.

2. Kristjan se ne boji terplenja tega kratkega življenja, kér vé, da si z bolečino večno sladkost prikupi, in da si po kratkih težavah večno veselje zadobi. Ne bojmo se eno uro na telesu terpeti, kér želimo, vedno se s Kristusom veseliti.

Začetek sv. maše je: Pusti o Gospod ječanje jetnikov pred svoje obličje priti, daj našim sosedom sedemkrat v njih persi; maščuj kri svetnikov, ki je bila prelita. O Bog! neverniki so v tvojo dedšino prišli, tvoj sveti tempelj oskrunili in Jeruzalem stražnico v vinogradu storili. (psl. 78.) Čast bodi Bogu i. t. d.

Cerkvena molitev. Poglej, o vsegamogočni Bog, našo slabost, in kér nas breme prizadevanja (zveličati se) tlači in tare, naj nam pomaga priprošnja Tvojega slavnega mučenika Boštjana, po Jezusu Kristusu i. t. d.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Hebrejcov 11, 33—39.

Bratje! svetniki so z vero premagali kraljestva, delali pravico, dosegli obljube, zamašali levom žrela, vgasili silne ognje, ubežali ojstremu meču, se ozdravili od bolezni, močni bili v boji, in odgnati unajnih vojske; prejele so žene svoje mertve iz mertvih obujene. Eni pa so bili razpeti, ker niso hotli rešenja, da bi najšli bolje vstajenje. Eni pa so zasramovanje in tepenje terpeli, zraven tudi železje in ječe; so bili kamnjani, prežagovani, skušani, z mečem morjeni; so

1) Katakombe so podzemljiske sila obširne zidine in votline, ki se kakor velike mesta u mnogo ulic razdelijo. Tú so kristjani mučenikov sv. trupla pokopali, in ob času preganjanja k božji službi se shajali.

hodili v kožuhih, v kozjih kožah, ubožni, stiskani, zatirani, kterih svet ni bil vreden; in so se potikali po puščavah, po gorah in berlogih, in podzemljskih jamah. In ti vsi so bili s pričevanjem vere pravični najdeni v Kristusu Jezusu Gospodu našem.

Razlaganje. Sveti apostelj pokaže iz svete zgodovine posebno stare zaveze, koliko je živa vera vredna in koliko moči svojim vernikom daja, vse tudi nar grozovitniše bolečine in terplenje prestati. — Kje se še dan današnji taka živa vera najde? Od strahu pred nekaj zasmehovanja in zaničevanja tako imenovanih razsvetljenih kristjanov, ki so že zdavno vero od sebe vergli, opuščajo večkrat tudi sicer pobožni kristjani, svojo katoljško vero s besedo in s djanjem očitno na znanje dajati. Taki kristjani bodo enkrat Kristusove besede [1]): „Kdor mene pred ljudmi zataji, njega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih," ojstro spoznali.

Evangeli svetega Lukeža 6, 17—23.

Tisti čas je šel Jezus iz gore, in je stal na ravnem polji, in truma njegovih učencov, in velika množica ljudi iz vse Judeje, in iz Jeruzalema, in od primorja, in od Tira in Sidona, kteri so bili prišli poslušat, in ozdravljeni biti od svojih bolezen. In ktere so nadlegovali nečisti duhovi, so bili ozdravljeni. In vsa množica se ga je iskala dotaknuti, ker je moč šla iz njega, in je vse ozdravila. In on je oči obernul v svoje učence in je rekel: Blagor vam vbogim, ker vaše je Božje kraljestvo. Blagor vam, ki ste zdaj lačni, ker bote nasiteni. Blagor vam, ki zdaj jokate, ker se bote smejali. Blagor vam bo, ko vas bodo ljudje sovražili, in ko vas bodo odločevali in zasramovali, in zametovali vaše ime, kakor hudo, zavoljo Sinu človekovega. Veselite se tisti dan, in poskakujte, ker glejte! vaše plačilo je veliko v nebesih.

---

1) Mat. 10, 32.

Nauk za praznik spreobernjenja svetega apostelja Pavla.

(25. januarja.)

Kako se je godilo, da se je sv. Pavl spreobernul, se natanjko v apostoljskem djanju popisano najde, kakor je tudi iz današnjega berila očitno. Sv. maša se začne iz 2. Tim. 1, 12: „Vem, na koga sim veroval in sim prepričan, da On je mogočen, moje zaklade t. j. moje dela ohraniti do tistega dneva.“ Čast bodi i. t. d. Iz tega začetka je očividno, koliko velajo naše dobre dela pri Bogu, ki jih takó zvesto na čas plačila hrani.

Cerkvena molitev. O Bog! ki si po govorih svetega apostelja Pavla celi svet spreobernil, dodeli nam na naše prošnje, da bomo po obhajanju njegovega spreobernjenja ž njegovim izgledom spodbodeni, samo Tebe iskati, po Jezusu Kristusu i. t. d.

Berilo iz djanja apostolskega 9, 1—21.

Tiste dni je Savl, kteri je še puhal protenje in morijo v učence Gospodove, šel k velikemu duhovnu, in je prosil od njega pisma v Damask do s-hodnic, da, ako bi najšel ktere može ali žene tega uka, bi jih zvezane pripeljal v Jeruzalem. In ko je bil na potu, se je zgodilo, da se je bližal Damasku, in ga je nanagloma obsvetila luč z neba. In je padel na tla, in slišal glas, kteri mu je rekel: Savl, Savl! kaj me preganjaš? On pa je rekel: Kdo si? Gospod! In on reče: Jaz sim Jezus, kterega ti preganjaš: težko ti je proti ostnu bercati. In trepetaje in stermé je rekel: Gospod! kaj hočeš, da naj storim? In Gospod mu reče: Vstani in pojdi u mesto, in tam se ti bo povedalo, kaj ti je storiti. Tisti možje pa, kteri so ž njim hodili, so ostermeli in stali, ker so sicer glas slišali, pa nikogar vidili. Vstal je pa Savl od tal, in z odpertimi očmi nič ni vidil. Tedaj so ga za roke peljali, in pripeljali v Damask. In tam tri dni ni vidil, in ni ne jedel ne pil. Bil je pa neki učenec v Damasku, Ananija po imenu. In Gospod mu je rekel v prikazni: Ananija! On pa je rekel: Glej, Gospod, tukaj sim. In Gospod mu reče. Vstani, in pojdi v ulice, ki se imenujejo ravne, in vprašaj v Judovi hiši po Taržanu, Savlu po imenu; zakaj glej moli. (In je vidil

v prikazni moža, Ananija po imenu, priti, in na-nj roke položiti, da bi spregledal.) Ananija pa je odgovoril: Gospod slišal sim od veliko ljudi, koliko hudega je storil ti mož tvojim svetim v Jeruzalemu; in on ima oblast od velicih duhovnov zvezati vse, kteri kličejo v tvoje ime. Gospod pa mu je rekel: Pojdi, ker izvoljena posoda mi je on, da nese moje ime pred nevernike, in kralje in Izraelove otroke. Zakaj jaz mu bom pokazal, koliko mu je treba za moje ime terpeti. In Ananija je šel, in v hišo stopil, in je roke na-nj položil, ter rekel: Savl, brat! Gospod Jezus, kteri se ti je prikazal na potu, po kterem si šel, me je poslal, da spregledaš, in si napoljen s svetim duhom. In zdajci so padle od njegovih oči nekakošne luskinje, in je spregledal. Tedaj je vstal, in je bil kerščen. In je vzel jedi, in se je pokrepčal. In je bil nekaj dni pri učencih, ki so bili v Damasku; in je precej v s-hodnicah oznanoval od Jezusa, da je ta Sin Božji. Zavzeli pa so se, kteri so ga slišali, in so rekli: Ali ni ta tisti, ki jih je preganjal v Jeruzalemu, kteri so klicali v to ime, in je zato sem prišel, da bi jih zvezane peljal k velikim duhovnom? Savl pa je čedaljej močnejši prihajal, in zavračeval Jude, kteri so prebivali v Damasku, ker je terdil, da je ta Kristus.

Kaj nas uči ta pripovest?

1. Da ne smemo nobenega grešnika zaničevati in nad njim obupati, da se ne more več spreoberniti. Narveči grešnik se zamore z Božjo gnado koj pri tej priči spreoberniti, brumen in svet postati kakor Pavl, ki je ravno tisti čas, ko je hotel kristjane zatreti, izvoljeno orodje Božje roke, učenik narodov postal. 2. Da imamo za spreobernjenje grešnikov goreče moliti, kakor je sv. Štefan za Savla (takó je bilo popred Pavlu ime) storil, ki je pri njegovi smerti oblačila tistih stražil, kateri so ga kamnjali, in berž ko ne mu je on gnado pri Bogu izprosil, da se je potem spreobernul.[1]) Za spreobernitvo grešnikov moliti, se pravi Kristusovo terplenje nad njimi rodovitno delati in pomagati, da se goreča želja odrešenika dopolni; zakaj on je prišel na svet, grešnike zveličat in še sedaj zmiram v nebesih za-nje prosi. Učimo se iz tega, kako se imamo zaderžati, ko se hočemo mi sami spre-

1) Dj. ap. 7, 57.

oberniti. Pavl je bil, ko se je jel spreobračati, telesno oslepljen, dušno pa takó razsvitljen, da je precej zaupil: „Gospod! kaj hočeš, da storim.“ On je vzel, kakor mu je Bog vkazal Ananija, da mu naj pot zveličanja kaže in je takó za Kristusovo čast gorel, kakor ga je prej v njegovih udih, v kristjanih, preganjal. Ravno takó mora tudi vsak, ki se misli spreoberniti, pred vsim, kar ga je dozdaj zapeljevalo, svoje oči zapreti in le to naj ga skerbi, kar Bog od njega tirja; se mora pridnemu duhovnemu vodju izročiti in ga v vsem vbogati; dalje mora ravno takó goreče Boga in čednost ljubiti, kakor je prej hudiča, meso, svet in vse hudo ljubil in iz te poti se ne sme več vmakniti, naj ga zadene karkoli hoče.

Evangeli svetega Matevža 19, 27—29.

Tisti čas je rekel Simon Peter Jezusu: Glej! mi smo vse zapustili, in smo šli za teboj: kaj tedaj nam bo? Jezus pa jim je rekel: Resnično vam povem, da ob prerojenji, kadar bo Sin človekov sedel na sedežu svojega veličastva, bote tudi vi, kteri ste šli za menoj, sedeli na dvanajst sedežih, in sodili dvanajstere Israelove rodove. In slehern, kteri zapusti hišo, ali brate, ali sestre, ali očeta, ali mater, ali ženo, ali otroke, ali njive zavoljo mojega imena, bo stoterno prejel, in večno življenje dosegel.

Zakaj se ta evangeli dones bere?

Ker je bil sveti Pavl, akoravno ni, dokler je Kristus bil na svetu, za njim hodil, od Kristusa samega za aposteljna izvoljen, kér je kot druzi aposteljni za Jezusa voljo vse zapustil, in potlej več kot vsi drugi sveti evangeli razširoval in terpel. On bo toraj kakor drugi enkrat svet in celó hude duhove sodil.[1]) Zatoraj ga sv. cerkev časti zajedno s svetim Petrom vred kot kneza aposteljnov.

1) I. Kor. 6, 5.

Kakó so Peter in drugi aposteljni vse zapustili, ker so malo imeli?

To razklada sveti Gregor [1]) takóle: „Več je treba gledati na nagnjenje in ljubezen do kake stvari kot na samo stvar. Akoravno je imel Peter malo, je vender nagnjenje do tega odpravil in je tako prav dosti zapustil; zakaj sveti Bernard pravi: Veliko zapusti, kdor tudi voljo, kej imeti, odpravi. To je storil sveti Peter. Kdor bi pa zavoljo Bogá čast, bogastvo in vse zapustil, nagnjenja do njih pa ne odložil, bi prav malo zapustil in bi ne imel nobenega zaslužka za to; zakaj Kristus pravi: [2]) kdor se vsemu ne odpové, kar imá, t. j. kdor tudi nagiba se ne odpove, ne more biti moj učenc.

Zakaj upraša Peter po plačilu?

To je Peter morebiti iz samoprida storil (zakaj aposteljni niso bili tistikrat še prosti vse nepopolnosti in slabosti), morde je pa Kristus sam uprašanje pripustil, da je imel priložnost, plačilo tistih zaznamovati, ki odkritoserčno za njim hodijo.

Zakaj obljubi Kristus aposteljnom, da bodo ž njim sodili?

1. Da bi jih podbudil, neprenehoma za njim hoditi in zasramovanje in preganjanje tega sveta zavoljo njega voljno terpeti; da bi vsim, ki kot oni v vboštvu in britkosti za Kristusom hodijo, oznanil, kako čast bojo njegovi zvesti nasledniki in učenci na koncu sveta vživljali; 3. da bi ljudi, ki s svetom deržijo, in Kristusove naslednike bezumne imenujejo, prepričal, da neumno in bezdušno mislijo in sodijo, ter da bodo zavoljo tega zaverženi.

Zakaj obeča Kristus takim plačilo, ki starše in žlahto zapusté, ko jih vender ljubiti zapove?

Zapoved ljubezni ni s tim zaverženа: mi jih moramo ljubiti, ker so naši starši, naša žlahta itd., pa kot sveti

1) Hom. 5. in evang. 2) Luk. 14, 33.

Gregor pravi [1]), če bi nas na potu božjem in zveličavnem zaderževali, se jih moramo ogibati in pred njimi bežati, t. j. mi nismo dolžni, vbogati jih, če nam svetvajo ali zapovedujejo, kar je Bogu in zveličanju nasprotno.

Kaj pomeni stoterno, katero Kristus za časno blago obetuje?

Sveti Jeronim [2]) razume dušne dobrote, božjo milost, čednosti, notrajno zadovoljnost in tolažbo, ki so stokrat več vredne reči, kot vse časno blago. O kako malo in majhno je, kar iz ljubezni do Boga zapustimo, in kar vendar enkrat smert odvzeme; kako nezapopadljivo je pa bogastvo, katero nam Bog v tem ali v unem življenju zato dodeli. „Česar ni nobeno oko vidilo, nobeno uho slišalo in nobenega človeka serce občutilo, je pripravil Bog tistim, ki ga ljubijo [3]).

Zdihleji k svetemu Pavlu.

Veliki apostelj, sveti Pavl! tebe je dones močni glas Božji na tla vergel, da bi za pravo pokoro vstal in si postal iz gerde posode posoda izvoljena, iz Kristusovega sovražnika njegov goreč prijatelj. Prosim te, sprosi mi milost, da bom njega, katerega sovražnik sim bil po grehu postal, in katerega sim z mojimi hudobijami križal, prav spoznal, ljubil, sledil in po tvojem izgledu pravično delal, kakor sim dozdej krivično in bezbožno ravnal, da bom enkrat tisto zveličanje dosegel, kot ti; po ravno tistem Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Nauk za praznik očiščenja Marije ali svečnico.

(2. februarja.)

Kak praznik je to?

To je praznik, s katerim cerkev pokornost in ponižnost Marije in njenega Božjega sina časti, zakaj pod-

1) Hom. 37. in evang. 2) L. 3. Mat. c. 19. 3) I. Kor. 2, 9.

vergla sta se od Mosesa dani postavi zastran očiščenja in darovanja v tempeljnu, akoravno ni nju vezala. Od tod ime *očiščevanje Marie* ali *darovanje Jezusa v tempeljnu. Svečnica* se imenuje te praznik, ker se na te dan pred sv. mašo za cerkveno rabo potrebne voščene sveče blagoslovijo; tudi je pri blagoslovljenju sveč procesia v navadi.

Zakaj se blagoslovijo pri nas sveče in zakaj se v procesji nosijo?

To se godi 1. na spomin, da je Marija današnji dan Jezusa v tempeljnu Bogu darovala, kjer ga je stari Simeon, *luč v razsvitljenje nevernikom in v čast Izraelskega ljudstva* imenoval; 2. da moremo Kristusu kot pametne device z gorečimi lučmi prave vere in dobrih del nasproti hoditi [1]).

Zakaj se sveče blagoslovijo?

1. Da bi nas Bog po njih pobožni rabi na duši in telesu zdrave ohranil, in prošnje tistih, ki jih pobožno in ponižno nosijo, uslišal; 2. da bi bile naše serca po nauku Jezusa Kristusa in milosti svetega duha znotraj razsvitljene in 3. da bi ogenj ljubezni do Boga naše serca vžgal, od vsega madeža greha očistil, in nam enkrat večno luč, ki ne bo nikdar vgasnila, dodelil. Ravno to zapopadejo tudi molitve, ki se pri blagoslovljenju sveč molijo.

Pri začetku sv. maše poje cerkev iz 47. psalma: „O Bog! v tvojem tempeljnu smo mi tvoje vsmiljenje občutili; kakor tvoje imé, slovi tudi tvoja hvala do konca sveta; tvoja desnica je polna pravice. Velik je Gospod in vreden časti: v mestu našega Boga, na njegovem svetem hribu.“ Čast bodi itd.

Cerkvena molitev. Vsegamogočni, večni Bog, ponižno Te prosimo, dodeli nam, kakor je bil danas tvoj Sin v našem mesu v tempeljnu darovan, v čistosti serca pred Tebe priti. Po ravno tistem Gospodu i. t. d.

---

1) Luk. 12, 35.

Berilo iz Malahija preroka 6, 1—14.

To reče Gospod Bog: Glejte, jaz pošljem svojega angela, in bo pripravljal pot pred menoj. In zdajci bo prišel v svoj tempelj Gospod, ki ga vi iščete, in angel zaveze, kterega vi želite. Glejte, gre! reče Gospod vojsknih trum; in kdo bo mogel umeti dan njegovega prihoda? ali kdo bo prenesel njegov pogled? Zakaj on bo kakor topeč ogenj, in kakor valjacov zelje; in bo sedel, kakor kteri topi in čisti srebro, in bo očistil otroke Levjeve, in jih precedil kakor zlato in srebro, in bodo darovali Gospodu dari v pravici. In dopadel bo Gospodu dar Judatov in Jeruzalemov, kakor poprejšne dni, in kakor nekdanje leta, reče Gospod vsemogočni.

Razlaganje. Angelj ali poslanec, ki je imel Gospodu pot pripraviti, je sv. Janez kerstnik in tako dolgo zaželjeni gospodar in odrešenik je Kristus, ki je danes v tempelj prišel. Kristus je angelj zaveze, ker je on med Bogom in med ljudmi novo boljšo zavezo napravil, kot nekdaj Bog z judi; nam kristjanom je namreč nebeške in večne darove pripravil, ne časne kakor nekdaj judom. Te angelj zaveze, Kristus, je pervikrat v ponižnosti malega otroka v tempelj prišel, pa na koncu sveta bo strašen njegov drugi prihod, od katerega nihče ne ve kdaj; zakaj prerok ga primeri ognju, ki bo še zlato čistil, in tistemu zelišču, s katerim se v valjavnici sukno čisti, to pomeni: kako ojstro, bo Kristus pravične in grešnike sodil. Brezmadežno, kot čisto zlato, in kakor beli pert (korporale), na katerega se telo Jezusa Kristusa pri sveti maši položi, mora biti serce tistih, ki hočejo Jezusa v zakramentu svetega rešnjega telesa vžiti in z mašnikom vredno darovati.

Evangeli svetega Lukeža 2, 22—31.

Tisti čas, ko so bili dopolnjeni dnevi očiščevanja Marije po Mojzesovi postavi, so Jezusa prinesli v Jeruzalem, da so ga postavili pred Gospoda, (kakor je pisano v postavi Gospodovi: Vse pervorojeno možkega spola bodi posvečeno Gospodu,) in da so dar opravili, kakor je rečeno v postavi Gospodovi, dve gerlici ali

dva mlada goloba. In glej! bil je človek v Jeruzalemu, kteremu je bilo ime Simeon: in te človek je bil pravičen in bogaboječ, in je čakal oveseljenja Izraelovega, in sveti Duh je bil v njem. In mu je bilo razodeto od svetega Duha, da ne bo vidil smerti, preden ne vidi Gospodovega Kristusa. In je prišel v duhu v tempelj. In ko so prinesli otroka Jezusa njegovi starši, da bi storili za-nj po šegi postave, ga je tudi on vzel na svoje naročje, ter je hvalil Boga in rekel: Zdaj spustiš svojega hlapca, Gospod! po svoji besedi v miru, ker so vidile moje oči tvoje zveličanje, ktero si pripravil pred obličjem vsih narodov, luč v razsvetljenje nevernikom, in v čast Izraelu svojemu ljudstvu.

Zakaj je bil Jezus v tempelj v Jeruzalem prinešen.

Da bi bil Bogu darovan; kajti Bog je bil judom zapovedal, da imajo v spomin, da je mertvaški angelj pri njih izhodu iz Egipta njih pervorojenim prizanesil, pervorojene Egipčanov pa umoril, pervorojene fantiče njemu darovati in z dnarjem zopet odkupiti.

Koliko dni po rojstvu se je moralo to zgoditi?

Štirdeset dni; zakaj toliko časa je bila po rojstvu fantiča po postavi mati nečista, čez štirdeset dni je šla v tempelj in je darovala dar očiščenja, da bi bila zopet za čisto proglašena.

Je bila Marija tej postavi očiščenja podveržena?

Tega ne; zakaj ona ni bila kot druge matere v grehu spočela in rodila, toraj ni bilo treba čistiti se ji; pa ona se je ponižala in vverstila s svojim božjim detetom v število grešnikov, in je dopolnila postavo, katera grešnike veže. Sveti Bernard pravi [2]): „Nič nečistega ni bilo pri njenem spočetju, nič pri njenem rojstvu; tam ni bilo treba očiščenja, kjer je bilo dete Samo izvir vse čistosti in ki je na svet prišel, ga grehov očistit. Resnično, o presveta devica! ni bilo treba čistiti se ti,

1) III. Mos. 13, 13. 2) Serm 3. d. pur.

vender si hotla biti med ženami, kakor one, zakaj tudi tvoj sin se je k otrokom ponižal.“

Zakaj se je Marija po postavi očiščevanja ravnala?

To je storila ona 1. nam kakor njeni nebeški sin izgled pokorščine in prave ponižnosti dati; ona ni le sama od sebe ponižno mislila, temuč je hotla, da bi jo tudi ljudje za nizko imeli; 2. nas podučiti, kako moramo tudi mi se Bogu zahvaliti za dobrote, katere je našim predstaršem dodelil; zakaj postava očiščevanja je jude podbujala se Bogu zahvalovati, da je njih pervorojene v Egiptu iz roke morivnega angelja rešil; 3. tiste, ki niso vedeli, da ni dolžna Marija te postave dopolniti, ne pohujšati s tim, da ona te postave ne spolnuje. Uči se moj kristjan po izgledu Marije pokoren in ponižen biti, Boga zahvaliti za dobrote, katere je on tvojim preddedom in staršem dodelil, in vari se, zanemarati Božje in cerkvene zapovedi in tako druge pohujšati.

Zakaj ni darovala Marija jagneta, kakor bogate (3 Mojz. 12, 6), ampak le par golobov, kakor vboge matere?

Ker je bila vboga, in se ni sramovala, tudi svetu svojega vboštva odkriti. O kako močno je ljubila Marija ponižnost in vboštvo! Ne sramuj se toraj, če si vbog, ampak ljubi vboštvo; če si pa bogat, bodi saj v duhu vbog in ljubi vboge in zatirane.

Kako se je prigodilo, da je Simeon odrešenika v tempeljnu našel?

Zato ko je bil pobožen in zvest služabnik Božji, mu je bil Bog obljubil, da bo še pred smertjo zveličarja vidil. Kadar je bil Jezus v tempelj nešen, ga je Bog razsvetil, tje iti; tu v tempeljnu je Jezusa našel, po božjem razsvitljenju za odrešenika spoznal in od njega pričal. — Poglej, kako Bog tiste, ki ga resnično ljubijo in mu zvesto služijo, plačuje in se jim zmiram bolj in bolj spoznati daja.

Zakaj si je želel Simeon umreti, kadar je Jezusa v naročju deržal?

Ker so bile njegove želje popolnoma dopolnjene, zakaj ko je Tistega, katerega je svet pričakoval, po katerem so očaki tako goreče in željno hrepeneli, z očmi vidil in ga na rokah deržal, kaj bi si bil boljega želel, kot ta svet zapustiti in svojo dušo v roke svojega zveličarja izročiti?

Zakaj imenuje Simeon Jezusa luč v razsvitljenje nevernikom?

Ker je bil prišel Jezus na svet kakor luč, nevernike od tamote neverstva in vraž in od oslepljenja in sužnosti hudega duha osvobodit in jude iz sužnosti stare postave v svobodo Božjih otrok prestavit. (Gal. 4 pgl.)

Zdihlej. Nebeški oče! poglej iz sedeža Tvojega vsmilenja na obraz Tvojega mazilenca, nad katerim imaš svoje dopadenje. Poglej, danes se Ti v tempeljnu za grehe svojih bratov daruje. Naj ti bo te nedolžni dar dopadljiv, in naj nam milost odpuščanja grehov zadobi! Odpusti nam po njegovi ponižnosti in pokorščini naš napuh in našo nepokorščino; in daj nam, da bomo, očiščeni ž njegovo kervjo, potem ko bomo v miru kot Simeon zaspali, v tempeljnu Tvojega veličastva od Marije, naše matere, Tebi izročeni, da Te bomo kot večno luč brez konca gledali, ljubili in častili. Amen.

Nauk za porodice.

Po postavi očiščevanja [2]), so bile judovske žene po porodu fantiča 40, dekleta pa 80 dni nečiste in od tempeljna ločene, in so morale, ko je toliko dni preteklo, eno jagnje za žgavni in enega goloba za spravni dar v tempelj prinesti in tu z darovanjem in molitvijo duhovnov očiščene biti. Ta postava ne zadeva sicer kristjanskih žen, ker je cerkev to judovsko postavo overgla, vender jim dovoli cerkev, da šest tednov ali po potrebi še dalej časa doma ostanejo in za svoje zdravje skerbé,

1) III. Mos. 13. 2) III. Mos. 12.

brez da bi jim bilo treba, v cerkev hoditi. To naj si možje dobro pomnijo, da ne bodo ženam po porodu potrebnega miru in pomoči odrekli, ki je jim v tacem stanu močno potreben.

Potem pa zapové cerkev, da imajo matere po izgledu Marije s svojim otrokom v cerkev priti, mašnika za blagoslov prositi, Boga zahvaliti, da je jim dal srečno poroditi, njemu otroka darovati, in z mašnikom za pomoč prositi, da bojo otroka sveto in pobožno zredile. V tem obstoji *upeljanje* ali očiščevanje porodic; ta navada je silno stara in hvale vredna in se ne sme odpustiti. Sicer pa ni potreba, da bi žene pred upeljanjem zmiram domá ali v spavnici ostale, kakor da bi jim pred vpeljanjem hudobni duhovi alj hudobni ljudje škodovati mogli. To je neumen strah; hudi ljudje jim ne bodo in jim ne morejo škodovati, če se same s težkim delom ali z škodljivimi jedmi ne poškodovajo in če ne opusté Boga za pomoč prositi. Večjidel pridejo bolezni porodic in otrok po rojstvu iz nemarnosti in zanikernosti. Pri upeljevanju naj one za zgoraj rečene darove prosijo in hvaležno nebeško jagnje, Jezusa Kristusa, pri sveti maši z mašnikom ali v svetem obhajilu Bogu darujejo, milodare delijo in sledečo molitvico molijo:

Molitev. Vsegamogočni, večni Bog! ki si našo mater Evo zavoljo nepokorščine pravično kaznil, da bi morala v bolečinah roditi; darujem Ti vse bolečine mojega poroda, da mi odpustiš moje grehe, in Te zahvalim, da sim s tvojo pomočjo srečno sad mojega telesa rodila. Jaz Ti ga po izgledu matere Tvojega ljubega sinu v Tvojo službo darujem, in si bom goreče prizadevala, k tvoji časti ga odgojiti.

Dodeli mi po priprošnji in zasluženju te presvete matere Tvojo milost, blagoslovi mene in mojega otroka, in dodeli nama, da bova tukaj po Tvoji sveti volji živela in tam večno zveličanje dosegla, po Jezusu i. t. d. Amen.

Nauk za praznik svetega apostelja Matija.

(*24. ali 25. februarja.*)

Sv. Matia se je rodil u Betlehemu, judovskem mestu. Nja pobožni stariši so ga s velikoj skerbjoj u po-

stavi božji podučili. Ko je Jezus, izveličar svetá, svoj evangelj oznanovati začel, je bil Matia njegov zvest poslušavec; nebeški nauki božjega učenika so mu globoko u serce segli, vedno je Jezusa spremljal, in je bil od njega u število 72 učencov sprijet. Tako je postal priča skorej vsih čudežev, ktere je Jezus skoz tri leta svojega očitnega nauka dopernesel. Gotovo se je tudi njemu kakor drugim učencom Jezus po svojem častitem vstajenju prikazal, in tudi on je na gori pričujoč bil, iz ktere se je Kristus veličastno u nebesa podál. — Po vnebohodu Jezusovem se je s apostoli in drugimi učenci u Jeruzalem podal, kder so u neki hiši zaperti po zapovedi Gospodovi na prihod sv. Duha čakali in se pripravljali. Tú je sv. Peter, poglavar apostolov u sredi zbranih vstal in jih opomnil, da mora izmed možev, ki so nauke Jezusove vedno poslušali, eden izvolen biti namesto nesrečnega Judeža, ki je Gospoda za 30 srebernikov prodal in izdal, pa tudi žalosten konec vzel, ker se je obesil in po sredi razpočil, da se je ves njegov drob razsul. Namesto tega nesrečnega izdajavca se mora zdaj drugi izvoliti, da bo število apostolov popolno. Pričujoči dva moža imenujejo, Jožefa, s perimkom Pravičnega, in Matija, ktero ime pomeni: dar božji. Zvedeti, kterega teh dveh Gospod apostolom pridružiti hoče, so enoglasno molili rekoč: *„Ti Gospod, ki poznaš vsih serca, pokaži, kterega teh dveh si izvolil, da prejme mesto te službe in apostolštva, od kterega je odpadel Judež.“* Po molitvi so srečkali ali losali za nje, in zadelo je Matija, in je bil prištet enajsterim apostolom.

Binkoštno nedelo je s drugimi apostoli sv. Duha prijel, in potem je hitro začel Jezusa, ko pravega Mesia oznanovati, pričati nja vstajenje in vnebohod, in njegov božji nauk očitno pridigati. Ker so apostoli cel svet med seboj razdelili, kde bo vsak sveti evangeli oznanoval, je Matijeta judovska dežela zadela. U apostolski gorečnosti prehodi zdaj mesta in vesí, povsod evangeli Jezusa Kristusa pridigije, poterduje resnico svojega nauka s čudeži, in jih mnogo jezer k pravi véri spreoberne. — Ali ni mu bilo zadosti, da jih je k pravi véri pripeljal, ampak nja poglavitna skerb je bila, jih pravega keršanskega življenja privaditi. Sv. Klemen aleksandrinski pripoveduje, da je sv. apostol novokeršenim mnogo pridigval od za-

tajenja samega sebe, kako namreč po nauku Jezusovem se zatajiti, svoje meso križati, svoj križ nositi in hudemu poželenji se ustavljati morajo. Učil jih je: *„Zoper meso je vedna vojska potrebna, in nikdar se ne smé nja hotlivosti in sladoželjnosti kaj dovoliti.“*

Cerkven zgodopis pravi, da je sv. Matija 33 let svoje apostolsko delo po Judei in Galilei neutrudlivo opravljal. Nekim terdovratnim hudobežnem je močno merzelo, da se število kristjanov od dne do dne množi, in da Jezusa Kristusa, ki so ga ko hudodelnika križali, zdaj za pravega Mesija in odrešenika sveta spoznajo in molijo; torej so smert sv. apostola sklenuli. Anania, viši duhoven, ga ukaže pred vikši zbor pripeljati in ga bara, kako se podstopi jude od postave božje odvračati in k službi taistega pregovarjati, kterega so ko božjega preklinjavca na križ pribili? Če od tega ne henja, mu žuga s grozovitnoj smertjoj. Poln sv. Duha začne Matija zboru dokazovati, da je ravno taisti, kterega so kakor preklinjavca božjega usmertili, edinorojeni Sin božji in dolgo oblubleni Mesija, ki je resnično od mertvih ustal, in bo sopet prišel sodit žive in mertve; ter pristavi, da je za to véro živeti in umreti pripravlen.

U celem zboru mu nobeden kaj odverniti ne vé; toliko bolj se togotijo zoper njega. Anania se vzdigne in pravi: Matija je Boga preklinjal in je smerti kriv; živega imajo kamnovati. Vsi to sodbo poterdijo. Hitro zgrabijo sv. apostola, in ga zvunaj mesta na odločen kraj peljajo. Vesel gre sv. mož in hvali Boga, da sme iz ljubezni do svojega odrešenika umreti; na morišču poklekne in moli za izveličanje vsih pričujočih kakor za celo deželo. Odivjani judi sežejo po kamenju in ga tako dolgo na njega lučajo, da se je na pol mertev na tla zgrudnil; zdaj pristopi rimski vojak, in mu s sekiroj glavo odseka. Kristjani njegovo sveto truplo častito pokoplejo, ktero je poznej sv. cesarica Helena u Rim prenesla. Na prošnje te svete cesarice je tačasni papež sv. Silvester svetega Agricia za škofa u Trevirsko mesto poslal; njemu je cesarica tkano suknjo Gospodovo in truplo sv. Matija izročila, ktero je seboj u Trevir prinesel, kder se sveti Matija še dan današni za posebnega varha slavnega, starega mesta visoko časti.

(*Začetek sv. maše poglej na praznik svetega Andreja.*)

Cerkovna molitev. O Bog, ki si sv. Matija tovarštvu svojih apostolov pridružil: dodeli, prosimo, da po njegovi priprošnji tvoje priserčno vsmilenje do nas vselej občutimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Berilo iz djanja apostoljskega 1, 15—26.

Tiste dni je Peter v sredi bratov stal, in je rekel, (bilo je pa okoli sto in dvajset ljudi vkupej): Možje bratje! se mora dopolniti pismo, ktero je prerokoval sveti Duh po Davidovih ustih od Judata, kteri je bil vodnik tistih, ki so Jezusa vjeli, kteri je bil med nas prištet, in je prijel del te službe. (In ti je dobil njivo iz krivičnega plačila, in se je obesil, in se po sredi razpočil, in se je izsul ves njegov drob, in se razznanilo vsem v Jeruzalemu prebivajočim, tako da se je reklo tisti njivi po njih jeziku Hakeldama, to je, njiva kervi.) Zakaj pisano je v bukvah psalmov: Naj bo pusto njih prebivališče, in nihče naj v njem ne prebiva; in njegove škofstvo naj prejme kdo drugi. Teh mož tedaj, kteri so bili z nami zbrani ves čas, v kterem je Gospod Jezus med nami prebival in hodil, od Janezovega kersta do dne, ko je bil od nas v nebo vzet, teh eden mora biti z nami priča njegovega vstajenja. In so postavili dva, Jožefa, kteri je bil imenovan Barzaba, s primkom Pravični; in Matija. In so molili, rekoč: Ti, Gospod! ki poznaš vseh serca, pokaži, kterega teh dveh si izvolil, da prejme mesto te službe in apostolstva, od kterega je odpadel Judež, da je šel v svoje mesto. In so vadljali za nje: in zadelo je Matija, in je bil prištet enajsterim aposteljnom.

Kako je Judež njivo zadobil?

S dnarjem, za katerega je Jezusa izdal, katerega je skesan v tempelj nazaj nesel, katerega pa niso hotli vikši duhovni več imeti in ne tempeljnu darovati, ker je bil kervavi dnar, temuč so bili kupili njivo za pokopališče ptujcov, ki so v Jeruzalemu umerli; ta njiva je bila pa Hakeldama ali kervava njiva imenovana. — Poglej kam je Judeža lakomnost zapeljala, in uči se iz njegove nesreče,

kako nevarna je lakomnost in vsaka strast, če se koj v začetku do korenine ne iztrebi.

Nauk: 1. Učimo se od aposteljnov, ki so pri volitvi sv. Matia tako goreče molili, da je silno potreba moliti tudi tedaj, ko se duhovni alj drugi srenjski predstojniki volijo. Naj jih Bog razsvetli, tiste voliti, ki so za tako opravilo pravi in sposobni možje. Če molitve majnka alj če volivci na kej druzega — na svoj dobiček — gledajo, tam ni sreče, temuč tam se zvolijo taki moži, ki niso za tako visoko in imenitno službo in več škode kakor srece napravijo. Zgodi se, da se potem marsikteri Judež izvoli, kar Bog obvari! —

2. Učimo se, da se v duhovni stan nihče ne sme usiliti alj vriniti, temuč vsakdo dobro naj pomisli in preišče, alj mu je Bog za ovi sveti in težki stan potrebnih lastnost podaril. Nobeden izmed učencov se ni med apostole vrinul, vsi so čakali, da jim naj Bog svojo voljo pokaže. —

3. Ne pozabi nihče, ki nov stan voli alj nastopiti misli, Boga za razsvitlenje prositi, da naj tisti stan izvoli in nastopi, v kterem more tukaj srečno živeti in enkrat v nebesa priti. Marsikteri, ki si brez Boga kak stan izbere, si skople sam strašen grob časne in večne sreče! —

Evangeli svetega Matevža 11, 25—30.

Tisti čas je Jezus odgovoril in rekel: Zahvalim te, Oče, Gospod nebes in zemlje! da si to skril modrim in razumnim, in si razodel malim. Prav, Oče! tako je bilo tebi všeč. Vse mi je zročeno od mojega Očeta. In nihče ne pozna Sinu, kakor le Oče; tudi Očeta nihče ne pozna, kakor le Sin, in komur hoče Sin razodeti. Pridite k meni vsi, kteri se trudite, in ste obteženi, in jaz vas bom požival! Vzemite moj jarm na se, in učite se od mene, ker jaz sim krotek, in iz serca ponižen, in bote pokoj najšli svojim dušam. Moj jarm namreč je sladek, in moje breme je lahko.

Zakaj pravi Kristus: Zahvalim te, Oče! da si to skril modrim in umnim, majhnim pa razodel?

To govori on, svojega nebeškega Očeta zahvaliti, da je skrivnosti njegovega učlovečenja in njegove ponižnosti v življenju in v smerti tajistim, ki hočejo v svojem napuhu vse s svojo slabo človeško pametjo zapopasti, in zavoljo tega skrivnosti božjih del zaničujejo, zakril in le razodel majhnim t. j. ponižnim, ki kot aposteljni svoj um podveržejo temu, kar Kristus uči in terja in se s tim vredne storijo, da jih Bog razsveti, kakor aposteljne, da zamorejo skrivnosti zapopasti.

Kako je Oče Kristusu vse stvari izročil?

Kadar ga je na svet poslal, ga je postavil učenika in izgled, kralja in vodja, odrešenika in sodnika vsih ljudi in mu je dal vso oblast v nebesih in na zemlji.

Zakaj ne pozná očeta drugi, kakor sin in komur sin hoče razodeti?

Kér ne spozná noben človek kot sam Bog — človek nezapopadljive skrivnosti presvete Trojice in vsi ljudje le po Jezusu Boga in vero poznati zamorejo.

Zakaj ne pozná sina nihče kakor sam oče?

Zato, kér ne more nihče večnega rojstva in začetka Kristusovega po Božji natori in njegovih Božjih lastnostih in popolnostih in skrivnostih odrešenja kakor le sam Bog zapopasti.

Kateri so revni in obteženi?

1. Vsi, ki pravico želijo in popolni biti hrepené, 2. ki preganjanje in zopernosti terpé; 3. katere breme težkih grehov tare.

Kako jih Kristus poživi?

Perve okrepča on s svojo milostjo in pomočjo, da pravico dosežejo; druge tolaži in krepča, da ne obupajo; tretjim polajša, kér jim, če se spokorijo, grehe in dolge odpusti.

Kaj je Kristusov jarm?

Kristusov jarm je lahek jarm, ki ga naloži zapoved: Ljubi Boga čez vse in bližnega kakor sam sebe.

Kaj sosebnega se moramo od Kristusa učiti?

Krotkega in ponižnega serca biti. *Krotek* je človek, če po Kristusovem izgledu storjene krivice voljno prenaša in se ne maščuje. *Ponižen,* je kdor svoje slabosti in nevrednosti spozná in sam sebe le malo porajta, ki noče, da bi ga druzi cenili ali kakor sveti Bonaventura pravi: „Kdor sam sebe zaničuje, celi svet, pa nobenega človeka ne zaničuje in se veseli, če se on zaničuje.“ To je edina pot, kakor pravi Kristus, do dušnega miru in do časne in večne srečnosti; se togotiti in jezati, se napihovati in bahati, se pravi pot proti nebesom zgubiti.

Zdihleji. O narkrotkejši in narponižniši Jezus! zahvalimo Te, da nas vse revne in obložene takó prijazno k sebi vabiš in nam mir in moč obljubiš, prosimo te, dodeli nam, da bomo v vsih težavah in britkostih k Tebi pribežali, na Tebe zaupali in da bomo krotki in ponižni in se tako tolažbe in pomoči vredne storili.

Nauk spolnovati zapovedi.

„Moj jarm je sladek in moje breme lahko; sv. Mat. 11, 30.“

Alj zamoremo zapovedi dopolnovati?

To zamoremo s Božjo pomočjo, katero nam je Kristus zaslužil in katero nam vedno ponuja. Ako bi ne bila taka, bi ne bil jarm in breme Jezusa Kristusa lahek ampak nepreneslјiv, in sveti Janez bi ne bil resnice govoril, ko piše [1]): „Božje zapovedi niso težke.“ Če bi bile Božje postave takó težke kakor nekteri terdijo, bi bil Bog krivično in neumno ravnal, ker bi bil človeku reči naložil, katerih bi ne mogel dopolniti in zavolj katerih on ojstre kazni proti, ako jih človek zanemara. Bog ne zapoveduje nič, kar je nemogoče. „Zapoved je dana, da pomoči iščemo, in pomoč je dodeljena, da zapoved spolnimo,“ takó piše sveti Augustin [2]), in če Bog zapové,

1) I. Jan. 5, 3. 2) In Senten.

dá tudi moč soplniti, kér z zapovedjo budi storiti, kar je mogoče, in zato pa prositi, kar ni mogoče storiti, in kér pomaga, da smo vstanu storiti [1]).

Alj se zamoremo zveličati, brez zapovedi spolnovati?

Tega ne; zakaj Kristus očitno pravi: „*Hočeš iti v življenje, dopolni postavo.*“ Vender je treba opomniti, da on pravi: *Hočeš?* zakaj on ne sili nobenega, on tirja, da prostovoljno pridemo. On nam kaže pot in nam ponuja pomoč, da zamoremo po pravem potu hoditi. Takó je tudi on rekel: Vzemite na se moj jarm! Jez vam ga ne naložim brez vašega dovoljenja; vzemite ga sami, zakaj sicer ne bote miru ampak težav za svojo dušo našli.

Molitev k svetemu Matiju.

Slavni apostelj in kervava priča Jezusa Kristusa, sveti Matija, ki si v tvojih pridigah tako ojstro in goreče priporočeval, deržati zapovedi in krotiti hudo poželenje, prosim te, sprosi nam milost od tistega, ki te je od večnosti izvoljil, da bomo spolnovali postavo in ujzdali hudo poželjenje, dopernašali dobre dela in se tako večno zveličali po Jezusu Kristusu i. t. d.

Nauk za praznik svetega Jožefa.

(19. marca.)

Naj žlahtnejšim in naj imenitnejšim možem, od kterih sveto pismo govori, se po vsej pravici sv. Jožef prišteva. Bil je, kakor sveto pismo svedoči, Davidovega rodu, katiri je o tem času silno vbožal; zategavoljo si je tudi sv. Jožef s težkim tesarskim delom svoj kruh služil. Sin božji je hotel u borni štalici rojen biti, in u vboštvu in nizkosti živeti; zato ni hotel bogatega ali pred svetom imenitnega rednika si izvoljiti. Od mladosti sv. Jožefa ne vemo nič gotovega, vendar se že iz tega, ker ga sveto pismo *pravičnega* imenuje, skleniti more, da je tudi u svojih mladih dneh božjo voljo na tanko spolnoval in posebno sveto živel.

1) Trid. sb. sej. 6, pog. 11.

Še bolj pa pričuje od njegove izverstne svetosti preimenitna služba, h katerej ga je Bog poklical, in previsoka čast, h katerej ga je Bog povišal. Po nauku sv. Tomaža Akvinskega deli Bog svoje milosti in darove vsakemu po imenitnosti stanu ali službe, h kateri ga je pozval. Bog je pa sv. Jožefa izvoljil pred vsimi ljudmi za ženina Marie, devične matere Jezusa Kristusa, za rednika našega Odrešenika edinorojenega Sina Boga Očeta, in je tako sv. Jožefu najimenitnejšo službo izročil; torej ga je Bog tudi s posebnimi milostmi in darovi pred vsimi svetniki obdarovati moral.

Še večjo svetost je dosegel po zaroki s Mario prečisto devico, ki se je po posebnej božjej naredbi zgodila. Jožef je dosihmal devično čistost ohranil, in Marii je gotovo razodeto bilo, da bode ona devično čistost, katiro je Bogu obljubila, tudi u zakonskem stanu neoskrunjeno ohranila.

Šterti mesec po zaroki je angel Gabriel Mario devico pozdravil, in velika skrivnost včlovečenja Sina božjega se je u njenem devičnem telesu zgodila, kar pa sv. Jožefu ni razodela, ker je upala, da bo njemu to Bog sam razodel. Ko je od svoje tete Elizabete spet nazaj prišla, vidi sv. Jožef na njej znamnja, da je noseča, in je bil u velikih britkostih. Svetost Marie mu brani hudo misliti od nje; kar vidi, žali njegovo serce. Že je u mislih imel, jo skrivši zapustiti, kar mu Bog svojega angela pošlje mu u spanju povedat to veliko skrivnost, rekoč: „*Jožef, Davidov sin! ne boj se k sebi vzeti Marie svoje žene; zakaj kar je u njej rojeno, je od sv. Duha. Rodila pa bo sina, in imenuj njegovo ime Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo od njih grehov.*“ — Lehko si moreš misliti, kako je ta razodetva sv. Jožefa razveselila. Njegovo poterto serce od veselja poskakuje, ker ga je Bog iz tako velike stiske rešil, in ker je prihod željno pričakovanega Odrešenika že tako blizo, njegova sveta nevesta mati Zveličarja, in on njegov od Boga izvoljen rednik.

Ko se je čas rojstva Jezusa Kristusa bil približal, je bilo popisovanje Judovskih dežel napovedano. Moral je tudi sv. Jožef s devično materjo se u mesto Betlehem podati, da bi se oba iz Davidovega rodu rojena u Davidovem mestu zapisala. In tako se je dopolnilo, kar je Bog po svojem preroku Miheju govoril, da bo namreč

Odrešenik sveta iz mesta Betlehem izhajal, rekoč: „*Ti Betlehem, zemlja Judova, nisi nikakor naj manjši med vojvodi Judovomi; zakaj iz tebe bo prišel vojvoda, kateri bo vižal moje ljudstvo Israel.*“ Ali u Betlehemu ne najdeta kraja, da bi mogla prenočiti, toraj sta bila primorana u bornej štalici čez noč ostati. In u tej noči je rodila Maria Jezusa, in ga je u plenice povila in položila u jasle. Oh kako veselje sta vživala Maria in Jožef u svojem siromaškem prenočišču, ko sta vidila Sina božjega kakor dete pred seboj. Kako je bilo njuno serce polno andohti in hvale do Narvišjega! Kmalo pridejo tudi pobožni pastirji, katerim je Bog najpred to za cel svet preimenitno in veselo novico po angelih razodel, u štalico Jezusa molit in veselje Marie in Jožefa pomnožit. Še večje pa je bilo njuno veselje, ko pridejo trije modri, alj kralji iz jutrovih dežel tega častit, katerega je lastno ljudstvo zaverglo.

Štirdeseti dan po Jezusovem rojstvu gre Jožef s Mario u tempel, da bi po judovskej postavi božje dete daroval svojemu očetu. Kako se je radoval, ko je stari Simeon po vdajanju sv. Duha novorojenega Odrešenika sveta spoznal, in zdaj, ko je dolgopričakovanega Zveličarja s vlastnimi očmi vidil, in ga na svojih rokah imel, s veseljem umreti hotel.

Po svetih treh kraljih je tudi Herodež za Jezusa zvedel in je sklenul ga umoriti. U spanju naznani Bog po angelu sv. Jožefu veliko nevarnost, in mu vkaže v Egiptovško bežati. Berž se napravi s Jezusom in Mario na dolg pot, in še tisto noč zapusti Betlehem. Ko je bil Herodež zamerl, ga spet angel opomene, se u deželo Israel verniti. On vzame dete in njegovo mater in se poda proti domu, vendar ne gre u Judeo, ker se je Arhelaja bal, ki je po smerti Herodeža na njegov prestol prišel, temuč u Nazaret u Galilei. Od tod je šel vsako leto o določenem času gor u Jeruzalem. Ko je Jezus dvanajst let star bil, gre tudi on s svojim rednikom in svojo materjo u Jeruzalem, velikonočne praznike tam obhajat. Ko so svetki že minuli, gresta tudi Maria in Jožef nazaj, tačas ko Jezus še u tempelnu zaostane; kar pa onadva vedela nista, ker sta mislila ga pri žlahti najti, ki je pred njima odšla. Ker ga pa tudi tam ne najdeta, kaka velika žalost ju obide! Neprestano ga iščeta, dokler ga tretji dan u tempelnu u

sredi učenikov sedeti najdeta. Vsa njuna žalost se je zdaj u neizmerno veselje spremenila. Vsi trije se vernejo domu, in Jezus je bil obema pokoren. Toliko nam pove svet Evangeli od sv. Jožefa. Kdaj je zamerl se za gotovo povedati ne more, verjetno pa je, da je popred te svet zapustil, preden da je Jezus Kristus za nas na križu umerl, sicer bi ne bil skerb za svojo ljubo mater Janezu izročil, temuč sv. Jožefu prepustil. Kako lehko je tedaj on zaspal, ker sta Jezus in Maria brez vsega dvoma pri njegovej smerti pričujoča bila! Zato se on posebno kot varh vmirajočih časti. Sv. Terezia si je veliko prizadevala, da bi ga ljudstvo častilo in za priprošnjo prosilo, in je terdila, da Bog ji nikolj ni kaj odrekel, kar je po priprošnji sv. Jožefa prosila. Zares je on popolnoma vreden, da ga vsi kristiani visoko časté, ker je od Boga tako visoko opravilo, rednik našega Odrešenika biti, prejel.

V začetku sv. maše poje cerkev: Pravičen bo cvetel, kakor palmovo drevo, kakor cedra bo na Libanu rastel; zasajen v hiši Gospoda, v veži našega Boga. Dobro je Gospoda hvaliti, in tvojemu imenu o Narvikši! hvalo peti. (psl. 91.) Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev. Prosimo te o Gospod, dodeli nam po zasluženju zaročnika tvoje presvete matere pomoč, da nam bo, česar ne moremo po našej slabosti doseči, po njegovi priprošnji dano, ki živiš in kraljuješ i. t. d.

Berilo iz bukev Sirahovih 45, 1—9.

Je bil ljub Bogu in ljudem, njegov spomin je v blagru, Bog ga je v slavi svetnikom upodobil, in ga je poveličal v strah sovražnikom, in je z njegovimi besedami znamnja ukrotil. Počastil ga je pred kralji, in mu dal povelje za svoje ljudstvo, in mu pokazal svojo slavo. V njegovi veri in krotkosti ga je svetega storil, in ga izvolil zmed vsega človeštva. Zakaj slišal je njegov glas, in ga je peljal v oblak, in mu je dal očitno zapovedi in postave življenja in modrosti.

Nauk: Kar sv. pismo tukaj od Mojzesa govori, je bilo posebno svetemu Jožefu podeljeno, zato bere danas sveta mati katolška cerkev to berilo. Svetega Jožefa je

Bog močno ljubil, kar je očitno, da ga je bil za rednika svojega sinu Jezusa Kristusa postavil. Njegov spomin je slaven in blažen; kako bi mogel biti tisti brez slave in blagoslova, ki je bil rednik tajistega, ki je bil od začetka sveta stvarnik vsih stvari blagoslovljen, in ki je kot odrešenik s svojo smertjo nam, ki smo za naše grehe prokletstvo Božje zaslužili, blagoslov in milost zadobil. Bog je Jožefa povzdignil čez vse svetnike in čez vse kralje povikšal, zakaj on ni bil samo iz kraljevega rodu, ampak tudi rednik kralja vsih kraljev. Njegova krotkost, njegova poterpežljivost, njegova čistost in zvesta ljubezen do Marije so ga naredile narvečega svetnika, so mu pridobile čest in slavo, da je ga Bog za rednika izvolil, in so ga vrednega storile, ljubeznjivi glas Jezusa Kristusa trideset let slušati. Bog ga je v oblake peljal t. j. on ga je v nebesa vzel, kjer Boga zdaj od obličja do obličja gleda, in kjer je mogočen besednik vernih na zemlji.

Evangeli svetega Matežva 1, 18—21.

Ko je bila Marija mati Jezusova Jožefu zaročena, i. t. d. (kakor predbožični dan, str. 41.)

Zakaj je bila presveta Devica svetemu Jožefu zaročena?

Sveti Jeronim pove sledeče uzroke [1]). 1. Da se po rodu svetega Jožefa, ki je iz Davidovega rodu, dokaže, da je tudi Marija in Jezus iz Davidovega rodu; zakaj v stari zavezi se niso smeli zvunaj svojega rodu ženiti in možiti, kjer je Judovemu rodu obljubljeno bilo, da bo odrešenik iz njega se rodil; 2. da bi ne bila Marija kamnjana; kar bi se bilo zgodilo, če bi bila zunaj zakona noseča postala, in da bi ne bil Kristus kot nezakonski otrok zasramovan in zaveržen; 3. da je bilo, kakor pravi sveti mučenik Ignaci, Kristusovo rojstvo hudiču zakrito, ker je mislil, da ni Kristus od device temuč od zakonske žene rojen; 4. da je imela Marija tolažbo in pomoč, namreč o času, kadar je z Jezusom v Egipt bežati morala.

1) Lib. 1. comm. in Mat. c. 1.

Zakaj je Jožef hotel Marijo skrivše zapustiti?

Ker še ni bil vedel, kar je vsegamogočni Bog nad Marijo storil, in ker ni mogel zapopasti, kako je Marija, ki je tako lepo in sramožljivo zaderžala se, noseča postala; pa vender je Marijo preveč ljubil in poštoval, in ni mogel od Marije hudega misliti, govoriti in jo v sramoto pripraviti.

Zakaj mu pa Marija ni te skrivnosti razodela?

To je zamolčala ona iz ponižnosti; ona je ponižnost tako ljubila, da je rajši hotla, da naj ljudje hudo od nje mislijo, kakor da bi bila čudnih reči, katerih je bil Bog nad njo storil, razodela; zraven je pa tudi upala, da bo Bog sam za njeno čast se potegnil in njeno nedolžnost razodel.

Nauk svetega Jožefa častiti.

Jezus Kristus, pravi sveti Alfonz Liguori, je, dokler je še na svetu bil, svetega Jožefa visoko obrajtal in častil, in mu je bil celo svoje življenje pokoren. Že to bi imelo vse kristjane spodbosti, sv. Jožefa v velikej časti imeti. Zares, kogar je kralj vsih kraljev tako povikšal, je pač vreden, da ga ljudje sosebno častijo. Nas k temu podbuditi, piše sveta Terezja: Jaz se ne spomnim, da bi bila kadaj svetega Jožefa zakej prosila, kar bi mi ne bil dodelil. Velike dobrote, katere mi je Bog po njem dal in dušne in telesne nevarnosti, iz katerih me je rešil, so dovolj čudne. Kakor mislim, je Bog drugim svetnikom milost dodelil, tajistim, katere se njih priprošnji priporočijo, v posebnih potrebah pomagati, od tega slavnega svetnika sim pa prepričana, da on v vsih potrebah pomaga. Gospod naznani s tim, da kakor mu je bil na zemlji pokoren, hoče tudi v nebesih vse dopolniti, kar ga on prosi. To so poskusili tudi drugi ljudi, katerim sim svetovala, njemu se priporočiti.“ Jaz bi rad, pravi sveti Alfonz dalje, vsakemu svetoval, temu svetniku priporočevati se, ker sim večkrat poskusil, da on veliko pri Bogu zamore. Že več let ga prosim na njegov praznik za kakšino milost in dobroto in vselej sem jo

sprejel. Ker moramo vsi umreti, bi ga imeli vsi posebno častiti, da nam srečno smert sprosi; zakaj vsi katolški kristjani spoznajo, da je on mogočen besednik umirajočih, ki svojim spoštovavcom na smertno uro pomaga in to iz treh uzrokov:

1. Ker ga ne ljubi Jezus kakor prijatla, ampak kakor očeta, zatoraj je njegova priprošnja veliko močnejša, kakor kakega druzega svetnika.

2. Ker ima sveti Jožef posebno moč proti hudim duhovom, ki nas na smertno uro strašijo. — Ker je sveti Jožef Jezusa iz rok grozovitnega Herodeža rešil, mu je Bog dal moč, umirajoče hudiča braniti, da jih hudič ne napade in zmaga.

3. Je pomoč, katero sta Jezus in Marija svetemu Jožefu na smertno uro dala, temu svetniku pravico pridobila, na smertno uro tudi vsim na strani stati, ki ga ljubijo in časté. Če ga tedaj na smertno uro prosijo, jim ne bo samo pomagal, ampak jim bo tudi pomoč Jezusa in Marije sprosil.“ Ali te ne bodo te besede imenitnega svetnika spodbudile, svetega Jožefa vsak dan častiti, ali te ne bo upanje, s pomočjo Jezusa, Marije in svetega Jožefa, srečno umreti, nagnalo, Jezusovega rednika posebno častiti?

Molitev k svetemu Jožefu.

O prečisti ženin Marije, sveti Jožef, ki si po tvoji čistosti in pravičnosti vreden postal, za rednika Jezusa Kristusa izvoljen biti, prosim te, ne zapusti me v mojih potrebah in težavah; sprosi mi milost, tako čisto in pravično živeti, kakor ti in dodeli mi srečo v naročju Jezusa in Marije umreti, kakor si ti umerl. Amen.

Nauk za praznik oznanjenja device Marie.

(25. marca.)

Te praznik se tako imenuje, ker obhaja cerkev spomin na večne čase znamenitega dneva, ko je angelj Gabriel Marii veselo oznanil, da bo ona mati zveličarja postala.

Sv. maša se takole začne: Vsi bogatinci izmed ljudstva bodo tvoj obraz prosili. Za njo bodo device h

kralju peljane; z veselim ukanjem bodo svoje bližnje k Tebi prinesle. Iz mojega serca zvirajo sladke besede, mojo pesem darujem kralju. Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitva. O Bog, kateri si hotel, da je tvoja Beseda po angelovem oznanenju od telesa device Marie meso na se vzela, dodeli svojim prošnikom, da, ker jo u resnici Mater božjo verjemo, se nam po njeni prošnji pri tebi pomaga. Po našem Gospodu Jezusu Kristusu. Amen.

Berilo iz Izaija preroka 7, 10—55.

Tiste dni je govoril Gospod Ahacu, rekoč: Prosi si znamnje od Gospoda svojega Boga, ali od zdolej iz globočine, ali od zgorej iz visočine. In je rekel Ahac: Ne bom prosil, in ne skušal Gospoda. In (Izaija) je rekel: Poslušajte tedaj, Davidova hiša! Vam je li premalo nadlegovati ljudi, da ste nadležni tudi mojemu Bogu? Za tega voljo vam bo dal Gospod sam znamnje: glejte, devica bo spočela in rodila Sinu, in se bo imenovalo njegovo ime Emanuel. Sirovo maslo in med bo jedel, da bo vedel zavreči hudo, in izvoliti dobro.

Razlaganje. Rasin, kralj Sirski, in Facer, kralj Israelski, sta se podala nad Jeruzalem, ga obsesti in namesto Ahaca drugega kralja postaviti. Ahac se je močno prestrašil in mislil, pri Asircih pomoči iskati. Bog mu pa po preroku naznani, da tega nima storiti in mu vkaže, si prositi znamnje, da s tim upanje na Boga vterdi in ga spet potolaži in okrepča. Ahac tega pa ni hotel storiti. Zato mu je prerok sam znamnje dal rekoč: Devica bo spočela in rodila Sinu, in se bo imenovalo njegovo ime Emanuel to je: Bog s nami. Emanuel mu bo ime, ker se bojo o njegovem rojstvu sovražni kralji že domu podali, brez da bi bili kej opravili. Tako se je tudi zgodilo.

V višjem smislu so se pa te prerokove besede spolnile nad Jezusom, ki je bil rojen iz Marie, čiste device, in ki je naš odrešenik in zveličar, naš pravi Emanuel: „Bog s nami.“

Evangeli svetega Lukeža 1, 26—38.

Tisti čas je bil angel Gabriel od Boga poslan v mesto Galileje, ki mu je ime Nacaret, k devici, zaročeni

možu, kteremu je bilo ime Jožef, iz hiše Davidove, in devici je bilo ime Marija. In Angel je prišel k nji, in je ji rekel: Češčena, milosti polna; Gospod je s teboj; žegnana si med ženami! Ko je pa ona to slišala, se je prestrašila nad njegovim govorjenjem, in je mislila, kakošno bi bilo to pozdravljenje. In angel ji je rekel: Ne boj se, Marija! ker milost si najšla per Bogu. Glej! spočela boš v svojem telesu in rodila Sinu, in imenuj njegovo ime Jezus. Te bo velik in Sin Narvišega imenovan; in Gospod Bog mu bo dal sedež Davida njegovega očeta, in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj, in njegovega kraljestva ne bo konec. Marija pa je rekla angelu: Kako se bo to zgodilo, ker moža ne spoznam? In angel je odgovoril in ji rekel: Sveti Duh bo prišel v te, in moč Narvišega te bo obsenčila; in za tega voljo bo Sveto, ktero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin Božji. In glej! Elizabeta, tvoja teta, je tudi spočela sinu v svoji starosti, in ti mesec je že šesti, tiste, ki je imenovana nerodovitna. Ker pri Bogu ni nemogoča nobena reč. Marija pa je rekla: Glej! dekla sim Gospodova: zgodi se mi po tvoji besedi.

Zakaj popisuje evangeljist oznanjenje včlovečenja tako natajnko?

Da bi mi skrivnost učlovečenja, po katerem nam je zveličanje došlo, dobro pomnili, verovali in premislili.

Zakaj je bil angelj k Marii poslan?

Jej Božjo voljo oznaniti, po kateri je hotel sin Božji v Marijnem telesu človek postati, da bi človeški rod s terplenjem in smertjo odrešil.

Je bilo učlovečenje za naše odrešenje potrebno?

Da, zakaj kot Bog ni mogel Jezus terpeti, brez neskončnega zasluženja pa ni bilo mogoče Bogu zadostiti, če bi se ne bil sam Božji sin pred Očetom ponižal in terpel; kar se je le po učlovečenju zgoditi moglo.

Glej! Kako strašen in hudoben je greh, za katerega ni bil noben človek in ne angelj ampak sam Bog — človek v stanu zadostiti.

Zakaj je hotel Bog, da naj v učlovečenje tudi Maria privolji?

1. Nam pokazati, da Bog nobenega k dobremu toliko manj k hudemu ne sili; 2. da bi spoznali, da je tudi za dobre dela, naša dobra misel, dovoljenje potrebno, da postanejo zaslužive; 3. da bi Bog, kakor čestiti Beda pravi, priložnost dobil, Marii za njeno dovoljenje nar veče gnade in milosti podeliti, katerih so si vse stvari, angelji in ljudje z mislimi, besedami in deli kedaj zaslužili, in zaslužiti zamorejo.

Zakaj je angelsko oznanjenje Marijo ustrašilo?

Nekaj, kér je bila ponižna, nekaj, ker je bila sramožljiva. Ona je bila takó ponižna, da se je nar nevrednišo stvar mislila in zato ni mogla zapopasti, kako jo more taka čast zadeti. Ona je bila takó sramožljiva in je devištvo takó ljubila, da jo je angeljev dohod že prestrašil. Naj se device iz tega učijo, da so ponižnost, sramožljivost in čista nedolžnost nar potrebniše čednosti, nar lepša krasota in nar žlahtniši kinč, zakaj te je Marija toliko cenila, da ni hotla brez njih mati Božjega sinu postati.

Kaj pomeni sedež kralja Davida?

Kraljestvo Kristusovo, katerega predpodoba je bilo Davidovo kraljestvo; Jezusovo kraljestvo je pa popolniše, ker vse ljudi obseže in ker bo večno terpelo.

Zakaj se imenuje David Kristusov oče?

Ker je bila Kristusova mati Marija iz Davidove rodovine, toraj David predoče Jezusa Kristusa po človeski natori.

Kdo je bil pravi Kristusov oče?

Na to vprašanje prav odgovoriti, je treba vedeti, da ste v Kristusu dve natori zjedinjene, Božja in človeška.

Po človeški natori je imel on mater, očeta pa ne; zakaj Jožef je bil le njegov oskerbnik in rednik; po Božji pa ni imel matere, ampak očeta, ki je nebeški Oče.

Kakó je bil Kristus spočet?

Sv. Duh je Marijo obsenčil, in ona je od sv. Duha sprejela in spočela Jezusa Kristusa, ki ga je potem rodila.

Kaj imajo v naših sercih obuditi besede: „pri Bogu ni nič nemogoče?“

1. Naše upanje na Bogá, ki nam v nar revniših in žalostnejših časih, kadar se vsa pomoč nemogoča zdi, prav lahko pomagati zamore in tudi pomaga, če je v zveličanje naše duše potrebno in če ga za to prosimo.

2. Našo vero, katera terdno veruje vse tudi nar večje skrivnosti, če jih ravno z našo pametjo zapopasti ne moremo; zakaj če bi ne mogel Bog nič druzega storiti, kakor kar mi zapopasti zamoremo, bi ne bil on Bog; on več zamore, kakor mi zapopasti moremo. —

Zakaj se imenuje Marija deklo Gospodovo?

Za njene ponižnosti del; ponižnost in deviško čistost je Marija nar bolj ljubila. Zatoraj pravi sveti Bernard: Zavoljo deviške čistosti je Bogu dopadla, in zavoljo ponižnosti ga je spočela.

Razlaganje angeljskega češčenja ali Češčena si Marija.

Zakaj imenujemo „Češčena si Marija“ angeljsko češčenje?

Zato ker se začne z besedami, s katerimi je angelj Gabriel Marijo ogovoril, kadar jej je oznanil, da bo mati sinu Božjega postala.

Iz koliko délov je angeljevo češčenje?

Angeljevo češčenje je iz treh delov; iz pozdravljenja višega angelja Gabrijela, iz besed svete Elizabete, in iz besed katolške cerkve.

Ktere besede so angelja Gabrijela, ki jih je Marii rekel?

Te so: *Češčena si Marija, gnade polna, Gospod je s teboj. Žegnana si med ženami.*

Kdaj je angelj Gabrijel to govoril Marii?

Kader je iz nebes prišel ji oznanit, da je izvoljena mati vsega sveta odrešenika.

Zakaj je angelj Gabrijel Marii rekel: Češčena si Marija?

Angelj Gabrijel je Marii tako ponižno govoril, ker je vedel, da bo mati Sinu Božjega, kralja nebes in zemlje; in da bo kraljica angeljev, in toraj tudi njegova.

Če je angelj Gabrijel ponižno govoril Marii, in jo častil, veliko bolj jo moramo mi revni ljudje častiti, ker jo je Bog neizrečeno in nezapopadljivo povišal.

Kaj druge besede angelja Gabrijela Marii rečene: Gnade si polna, pomenijo?

Te besede pomenijo, in oznanijo sosebno svetost device Marije, ktero je Bog s svojo gnado napolnil. O srečna devica! Drugi sveti upajo, da so v gnadi pri Bogu, Marii pa angelj pove, da je v gnadi, in da je polna gnade, in sosebna prijatelca božja.

Kaj pa te besede angeljeve pomenijo: Gospod je s teboj?

Angelj Gabrijel je to rekel Marii, da ji dopove, kako veliko dopadanje ima Bog nad njo, da je s njo združen, in ona s njim s močno zavezo sosebne ljubezni.

Bog je s vsako dobro dušo združen. Jezus pravi: *Kdor mene ljubi, moje besede spolnuje; in moj Oče ga ljubi, in mi bomo k njemu prišli, in pri njem prebivali.* Jan. 14, 23. Vsaka duša, ki je v gnadi, je božje prebivališče, veliko bolj pa devica Marija, ker je gnade polna.

Ktere besede so svete Elisabete?

Svete Elisabete besede so te: *Žegnana si med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa.* Angelj Gabrijel je Marii prej rekel: *Žegnana si med ženami,* ker si poročena in devica, mati boš in devica ostaneš. Sveta Elisabeta po svetem Duhu razsvetljena ponovi angeljeve besede: *Žegnana si med ženami;* in pristavi: *Žegnan je sad tvojega telesa,* da pove, zakaj je Marija povikšana, da namreč ravno zato, ker je mati Sinu Božjega.

O kteri priložnosti je sveta Elisabeta to govorila devici Marii?

Sveta Elisabeta je to Marii govorila, kader je Marija v njeno hišo stopila. Angelj Gabrijel je Marii razodel, da je Bog njeno priletno teto Elizabeto rodovitno storil; Marija je hitela k nji, in ko je v hišo stopila, jo je lepo pozdravila. Elisabeta je po svetem Duhu razsvetljena bila, in zvedela, kaj da se je v Marii zgodilo, in je zavpila: *Žegnana si med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa! Od kod je to meni, da mati mojega Gospoda k meni pride?* Luk. 1, 36—43.

Kaj sveta Elisabeta uči?

Sveta Elisabeta uči se veseliti in hvaliti Boga, kteri je svetu po devici Marii dal odrešenika, in njo neizrečeno povišal.

Ktere so besede katolške cerkve?

Te so: *Jezus. Sveta Marija, mati božja, prosi za nas grešnike, zdaj, in na našo smertno uro.* Amen.

Zakaj je cerkev besedam svete Elisabete pristavila sveto ime Jezus?

Zato, da vemo od kakšnega sadu sveta Elisabeta govori. Ona je Marii rekla: *Žegnana si med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa;* sad nje telesa je *Jezus,* po kterem je vsemu svetu odrešenje prišlo.

Zakaj nas cerkev uči reči: „Sveta Marija, mati božja?“

Zato da resnično hvalimo Marijo, in veliko upanje va-njo stavimo, ker je vsa sveta, velika božja prijatelca, in veliko zamore pri Bogu. Marija je resnična mati božja, ker je nam Jezusa, Boga in človeka rodila; in ravno to povišuje Marijo čez vse stvari.

Zakaj kličemo k Marii: „Prosi za nas?“

Zato, ker upamo v mogočne prošnje Marije, da ona prosi Boga za nas, in nam sprosi po Jezusu Kristusu, kar v zveličanje potrebujemo. Marija nam ne more gnade dati, ali grehov odpuščati, prosi pa Boga za nas, in Bog jo uslišuje, ker ima veliko dopadanje nad njo.

Zakaj pristavimo: „Za nas grešnike?“

Po nauku katolške cerkve tako prosimo, da se ponižujemo, ložej nagnemo usmiljeno mater Marijo prositi Boga za nas, in da smo po nji uslišani pri Bogu zavolj Jezusa.

Kaj beseda „zdaj“ pomeni?

Beseda *zdaj* pomeni zdajno življenje. Prosimo tedaj, da, ker je naše življenje polno skušnjav, in smo zmiraj v veliki nevarnosti, ona vedno prosi Boga za nas, da ne grešimo, in zvesto služimo Bogu.

Zakaj pristavimo: „In na našo smertno uro?“

Zato tako prosimo, in se Marii priporočamo, da nam sprosi v gnadi božji umreti. Vse dni svojega življenja se priporočamo Marii, da ona prosi Boga za nas, da srečno umerjemo, ker je to nar potrebniše.

Ali je zadosti se Marii priporočati?

Ni samo to zadosti, ampak zvesto spolnovati zapovedi njenega božjega Sina. Kdo zmed vernih kristjanov ne časti Marije, in se ji ne priporoča? To je prav, pa ni zadosti; in kdor noče greha opustiti, in keršansko živeti, zaničuje Jezusa in Marijo, in ne bo zveličan.

Zakaj angeljevo češčenje sklenemo s besedo. Amen?

Zato, da terdimo, kar smo prej rekli Marii v čast, in kar smo prosili; da ona, božja porodnica prosi Boga za nas, in po nji zavolj zasluženja Jezusovega dobivamo gnado pobožno živeti, srečno umreti, in v nebesa priti. Amen.

Nauk od angeljskega češčenja.

Kdo je angeljsko češčenje v katolško cerkev vpeljal?

Papež Urban II. ki je na cerkvenem zboru v Klermontu na Francozkem 1095. leta zapovedal, da se ima vsak dan zjutraj, o poldan in zvečer zvoniti in vsakbart angeljsko češčenje moliti. Njegov pravi namen je bil, pomoči in brambe od Marije za križanske vojske sprositi. Te svete vojske so bile v enajstem stoletju peljane, da bi se bil sveti grob Jezusa Kristusa v kristjansko oblast dobil in nevernikom odvzel. Te vojske so sicer konec vzele, pa saj je življenje svete cerkve, življenje vsacega človeka križanska vojska proti skušnjavam in grehom. Še zmiram nam je tedaj pomoč in bramba device Marije potrebna. Zatorej je navada angeljsko češčenje moliti še zmiram pri katolški cerkvi ostala. Nekdaj so med zvonjenjem vsi verni pokleknili in še dan današnji pokleknejo pobožni kristjani. Poklekni tudi ti, in takó boš častil Marijo Jezusovo mater in samega Jezusa. Sveti nadškof Dragotin Boromejski se ni sramoval pod milim nebom na ulici poklekniti in angeljsko češčenje moliti.

V čem obstoji molitev: „angeljsko češčenje?“

V tem, da se moli trikrat Češčena si Marija in da se reče pred pervo Češčena si Marija: *„Angelj Gabriel je Marii češčenje prinesel, in ona je spočela od svetega Duha;“* pred drugo: *Marija je rekla: „Jaz sem dekla Gospodova, naj se mi zgodi po tvojej besedi;“* pred tretjo: *„Beseda je meso postala in je med nami prebivala. Srečno telo, ki te je nosilo, in srečne persi, katere si sesal.“*

Zakaj in kolkokrat se moli angeljsko češčenje?

1. Da bi se na učlovečenje Jezusa Kristusa spomnili in Boga zahvalili; 2. da bi presveto devico za pomoč proti našim vidljivim in nevidljivim sovražnikom prosili; 3. da bi se spomnili saj trikrat na dan, namreč zvečer, zjutraj in o poldne po izgledu kralja Davida Boga častiti in nekaj časa samo za molitev odločiti; zato vsak dan trikrat zvon zapoje in čas naznanuje.

Kako moramo angeljsko češčenje moliti?

1. Zbrano, t. j. počasno in kleče (zvunaj v saboto večer, v nedeljo in o veliki noči, tistikrat se stojé moli.) *2. zgrevano,* ker se je Kristus zavoljo naših grehov včlovečil; *3. pobožno* t. j. serce in usta morate zjediniti se v mislih in besedah, — kar molimo, moramo tudi v sercu občutiti.

Češčenje Marije. Češčena si Marija, milosti polna! Jez se veselim in radujem, da si bila izmed vsih za mater Narvikšega in za kraljico nebes in zemlje izvoljena in počeščena. S tebo je Oče tistega, katerega si ti spočela; s tebo je Sin, katerega si v tvojem deviškem telesu nosila; s tebo je sveti Duh, ki te je s svojo vsegamogočnostjo obsenčil. Zato si ti blagoslovljena med ženami. Ti si veselje nebes, kinč cerkve Božje. Prosi za nas Boga zdej in na našo smertno uro. Amen.

Nauk za praznik Marije sedem žalost.

(*V petek pred cvetno nedeljo.*)

Te praznik se tako imenuje, ker je rožna devica Marija v svojem življenju o sedmerih priložnostih in prigodbah nar več terpela; namreč: 1. ko je bil njen sin obrezan; 2. ko je morala ž njim v Egipt bežati; 3. ko ga je bila tri dni v Jeruzalemu zgubila; 4. ko ga je vidila težki križ nositi; 5. ko ga je umirajočega na lesu svetega križa zagledala; 6. ko so ga iz križa sneli in v njeno naročje in 7. u grob položili. V vedni spomin britkega terpljenja Marije je cerkev te praznik zapovedala in zato

se tudi kaže podoba Matere Božje, ki ima eden ali sedem mečev v sercu.

Cerkvena molitev. O Bog! pri katerega terpljenju je po prerokovanju Simeona narmirnejšo dušo čestite Device in matere Marije ojster meč prebodil, dodeli nam milostljivo, da bomo, ker njene bolečine in terpljenje obhajamo, po priprošnji in zasluženju vsih svetnikov, ki so polni ljubezni pri križu stali, blaženi sad tvojega terpljenja dosegli, ki kot Bog z Bogom Očetom v edinosti svetega Duha živiš in kraljuješ i. t. d. Amen.

Berilo iz bukev Juditinih 13, 22—25.

Gospod te je s svojo močjo oblagodaril, ker je po tebi v nič storil naše sovražnike. Oblagodarjena si ti, hči! od Gospoda previsocega Boga pred vsemi ženami na zemlji. Hvaljen bodi Gospod, kteri je stvaril nebo in zemljo, ker je dans tvoje ime tako povišal, da ne prejde tvoja hvala iz ust ljudi, kteri bodo pomnili Gospodovo moč vekomaj. Zavoljo britkosti in nadloge svojega ljudstva svojemu življenju nisi prizanesla, ampak si odvernula pokončanje pred obličjem našega Boga.

Evangeli svetega Janeza 19, 25—27.

Tisti čas so stale poleg križa Jezusovega njegova mati, in sestra njegove matere, Marija Kleofova, in Maria Magdalena. Ko je tedaj Jezus mater in učenca, kterega je ljubil, vidil zraven stati, reče svoji materi: Žena, glej, tvoj sin! Potlej reče učencu: Glej, tvoja mati! In od tiste ure jo je učenc k sebi vzel.

Stabat mater dolorosa.

Mati je pod križem stala,
Jokala no žalovala,
Njeni Sin tam visel je.
Kaka to je bolečina,
Mati vidi vmreti Sina,
Meč prebode njej serce.

Kaka žalost ino sila
Je v Marij'nem sercu bila,
Vidla sina v mukah *) je.
Sina, ker ima razbito,
S ranami telo pokrito,
Ker za greh daruje se.

*) v martrah.

Kdo bo gledal brez vsmilenja,
Kolko Mati 'ma terplenja
V smerti Sina svojega?
Ah! kdo ne bi v solzah plaval,
Če bo težo premišlaval,
Ktera njej je k sercu šla.

Grehe ljudstva na se vzeti,
Vidi Jezusa terpeti,
Vdati šibam se voljno.
Gleda svôga Sina milo,
Ki ga vse je zapustilo,
Kadar nagnul je glavo.

O ljubezni polna Mati!
Daj mi s teboj žalovati,
In z ljubezni jokati.
Da bi taka v men' gorela,
Kako ti si v sercu 'mela
Proti tvômu Jezusi.

Vtisni tvôga Sina rane
V moje serce, da ostane
Vnjem vsikdar od njih spomin.
Naj da vem, kar v sodni hiši,
V temni ječi no na križi
Terpel je za me tvoj Sin.

Daj, da s teboj solze stačem,
In si s njimi lice zmačem,
Dokler tukaj še živim.
S teboj polek križa stati,
In tam milo žalovati
Z celegá serca želim.

Tvojo žalost, o Devica!
Mučencev ti vsih kraljica!
Tudi v moje serce vlij.
Kristusovo smert, terplenje
Skoz prihodno vse življenje
Daj mi premišlavati.

Daj, da tvôga Sina rane
Bodo v moje serce vžgane,
Njega kri očisti me?
Da se pèkla nimam bati,
Varji ti me ljuba Mati,
Kadar s menoj v sodbo gre.

Kdar mi svét bo zapustiti,
Jezus daj skoz Mater priti
K tebi, da premagam vse.
Daj, kdar telo bode vmerlo,
Da se duši bo odperlo
Večno izveličanje. Amen *).

Nauk za praznik svetih aposteljnov Filipa in Jakoba.

Sv. Filip je bil rojen u Betzajdi, Galilejskem mesticu pri jezeru Genezaret. Silno je željel odrešenika spoznati, po prerokih napovedanega, in Bog je njegove želje dopolnil. Ko namreč Jezus na potu u Galilejo Filipa sreča, mu reče: „*Hodi za menoj!*“ Brez odloga je Filip za Jezusom šel, je njegov učenc postal, in ga več zapustil ni. Serčno se je veselil, da je Jezusa najšel, ki ga je iz njegovih pogovorov kmalo pravega Mesia spoznal. Pa to mu ni bilo za-

*) Kdor koli s zgrevanim in pobožnim sercom to pesmico moli, zadobi odpustek 100 dni.

dosti; željel je tudi druge enake sreče vdeležiti. Imel je dobrega, bogaboječega prijatela, *Natanaela* po imenu, ki je bil božje postave dobro učen mož. K njemu je hitel in mu rekel: „*Našli smo ga, kterega je Mojzes u postavi popisal in preroki: Jezus je iz Nacareta.*“ Ker je bilo Nacaret majhino in zaničevano mestice, mu Natanael u naglici odgovori: „*Zamore li kaj dobrega iz Nacareta priti?*“ — Filip pa mu pravi: „*Pridi in poglej!*“ in Natanael gre s njim, spozna Jezusa po njegovem govoru za vsevednega Gospoda in nja vero sprejme.

Drugo leto je Jezus Filipa za svojega apostola postavil, in ga za njegove zvestobe del zlo ljubil. On je bil, kterega je Jezus u puščavi vprašal: „*Kje bomo kruha kupili, da bi se ti najedli?*“ In on je odgovoril: „*Za dvesto denarjev kruha jim ni zadosti, da bi le kaj malega vsakteri dobil.*“ Jezus pa je s čudežem pokazal, da mu tega ni bilo potreba. Po tem ko je Jezus Lazara čudno obudil, in častito u Jeruzalem popotoval, so prišli nekteri neverniki k Filipu rekoč: „*Mi bi radi Jezusa vidili!*“ Filip njih želje naj pervo Andreju pové in obadva jih po tem Jezusu naznanita. — Po sledni večerji je Jezus u svojem govoru učencom svojega Očeta omenil, in Filip mu reče: „*Gospod! pokaži nam Očeta, in to nam bo zadosti.*“ Jezus pa mu odgovori: „*Filip! kdor vidi mene, vidi tudi Očeta.*“

Ko so bili apostoli svetega Duha prijeli in se po svetu razišli, oznanovat sv. evangeli, je prišel Filip u Skitio, kjer je ljudi s naukom in s čudeži Jezusu pridobival. Iz Skitie se je podal u Frigio, kjer je u poglavitnem mestu Hierapoli silno veliko zver drakona narajmal, kterega so neverniki u svoji slepoti svojega Boga molili, in mu u dar ljudi žive metali, da jih je raztergal in požerl. Svetemu apostolu se je tolike slepote serce vžalilo, ter je na kolenih prosil vsegamogočnega Boga, da bi to divjo pošast umoril, naj bi ljudstvo spoznalo, kakega nevrednega Boga so molili. Bog ga je vslišal in drakon je pričo veliko nevernikov na dvoje razpočil. Zdaj je sv. Filip pričujočim njih zmoto očital, in pravo vero predgoval, ktero jih je dosti sprejelo. Malikvavski duhovni pa in nekateri oblastniki, viditi, kaj se je s njihovim malikom zgodilo, zgrabijo Filipa, ga veržejo u pregnusno ječo, in ga nevsmileno stepsti vkažejo. Poslednič ga rečejo na križ obesiti in s kamnjem pobiti. Med tim grozovitim terpinčenjem pa se je zemlja tako stresla, da so

od straha vsi neverniki odbegnuli. Verni so ga hotli iz križa isneti, on pa jim je to branil ter jih prosil, naj mu dajo po izgledu Gospoda na križu umreti. Zgodilo se je, kakor je želel. Serčno je še sebe in svoje verne Bogu priporočil, potem pa na križu mirno zaspal.

Sv. Jakob, kterega god se ravno te dan obhaja, se imenuje mlajši alj manjši, ker ga je Jezus pozneje apostola poklical, kakor drugega, ki se mu tudi Jakob veliki pravi. Bil je prečisti devici Marii, torej tudi Jezusu u bližni žlahti; zato je u svetem evangeliu imenovan Jezusov brat. Njegova mati je bila Maria Kleofova, ktera je u Jezusa verovala, ga spremljala, mu stregla in zraven njegovega križa stala. Rojen je bil u mestu Kafarnaum. Že od rojstva so ga nja stariši Bogu zaobljubili in u dar dali. Pa tudi on je vedno sveto živel; po šegi Nacarejski nikolj ni mesa jedel, ne vina pil. Vsemu sladnemu poželenju se je ojstro odpovedal; molil pa je toliko rad, da je bila koža na kolenih k slednjemu kakor skorja. Njegovo živlenje je bilo toliko bogaboječe, da mu niso le kristiani, temuč tudi ljudje sploh „*pravičnik*“ rekali. Zato ga je pa tudi Jezus apostola izvoljil, da ga je s drugimi tovarši spremljal. Po prijetem svetem Duhu so ga škofa poglavitne cerkve cele škofije u Jeruzalemu postavili, ktero imenitno službo je blizo 30 let nevtrudlivo in zvesto opravljal. Silno ga je veselilo, da je toliko ljudi Jezusovo vero sprejelo, še bolj pa, da so verni tudi po veri pobožno in nedolžno živeli. Vedno namreč jih je opominjal po veri tudi svoje živlenje ravnati, ter se jeze, prevzetnosti, obrekovanja, priduševanja in drugih grehov skerbno varvati, božje zapovedi na tenko spolnovati, hudo poželjenje premagovati, jezik svoj obvujzdovati, terplenje in preganjanje voljno prenašati, posebno pa bližnemu vsmilenje skazovati.

Ker se je tako kerščanstvo po Jeruzalemu in vsem Judovskem razširilo, brez da bi bili pismarji in farizeji to vbraniti mogli, so si namislili, s obljubami in priliznenimi besedami sv. Jakoba namarnovati, naj bi Jezusovi veri zopergovoril, in spet judovsko staro postavo sprejel. Zato ga Anae, tačasni veliki judovski duhoven u svoj sbor povabi, in potem ko sv. Jakoba za del njegove čednosti in pobožnosti hinavsko pohvali, ga nagovarja, naj bi ljudstvo, ki se je ravno k veliki noči tako obilno u Jeruzalemu sošlo, od nove zmote, kakor je kerščanstvo imenoval, odmarnoval, in spet

na pravo pot napeljaval. Sv. Jakob obljubi vsim pravo pot izveličanja pokazati. Peljajo ga na verh tempelna, da bi ga od ondot zbrano ljudstvo ložej zastopilo.

Tukaj je sv. Jakob brez vsega straha nauk svete Jezusove vere očitno terdil — Dosti pričujočih ga je dopadlivo zaslišalo, ter so želeli kristiani biti. Farizeji so pa med ljudstvo vpili: „*Pravičnik se je zmotil; ne dajte se zapeljati. Ni tako, kakor pravi.*“ Ob enem pa so vsi razkačeni leteli, in svetega apostola, ki je tako serčno od Jezusa pričal, in verh tempelna vergli. Na tleh si še sv. Jakob kolikor more na kolena pomaga, roke in oči k nebesam povzdigne, in po izgledu svojega Gospoda na glas prosi: „*Gospod! odpusti jim; zakaj oni ne vedó, kaj delajo.*“ — Judje pa ga začnejo kamnati, in eden iz med njih ga s batom tako neusmileno po glavi udari, da se per tej priči mertev zgrudne. Sv. Jakob je umerl 96 let star. Njegovo truplo so zraven tempeljna pokopali.

Začetek sv. maše je iz bukev Ezdra 9. pgl.: V težavah so, o Gospod! k tebi vpili in ti si jih uslišal iz nebes. Veselite se pravični v Gospodu; pravični so vredni hvale. (psl. 32.) Čast bodi itd.

Cerkvena molitev. O Bog! ki nas z vsakoletnim praznikom svetih aposteljnov Filipa in Jakoba razveseljuješ, dodeli nam, prosimo te, da bomo, kakor nas njih zasluženje razveseljuje, po njih izgledu v dobrem napredovali; po Jezusu Kristusu, tvojem sinu, našem Gospodu. Amen.

Berilo iz bukev modrosti 6, 1—5.

Pravični bodo z veliko serčnostjo stali pred tistimi, kteri so jih stiskali, in odvzeli njih dela. Ko bodo to vidili, bodo omoteni od groznega strahu, in se bodo začudili zavoljo naglosti neupanega zveličanja, ter bodo sami per sebi rekli, kesaje se, in od britkosti duha zdihovaje: Ti so, ktere smo nekdaj zasmehovali, in v zasramljiv pregovor imeli. Mi neumni smo njih življenje imeli za nespamet, in njih konec za nečast; glejte; kako so zdaj prišteti med Božje otroke, in njih del je med svetniki.

To berilo je lahko in jasno; toraj ni ga treba razložiti. Premisli ga prav dobro, uči se iz njega in pomisli, če ne boš tudi ti enkrat z brezbožnimi ravno tako zdihoval.

Evangeli svetega Janeza 14, 1—13.

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencom: Vaše serce naj se ne prestraši. Verujete v Boga, tudi v me verovajte. V hiši mojega Očeta je veliko prebivališč. Ako bi tako ne bilo, bi vam bil povedal; ker grem vam mesto pripravit. In ko odidem, in vam mesto pripravim, bom spet prišel, in vas bom k sebi vzel, da bote tudi vi, kjer sim jaz. In kam jaz grem, veste, in pot veste. Mu reče Tomaž: Gospod! ne vemo, kam greš; in kako moremo pot vedeti? Jezus mu reče: Jaz sim pot, in resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu drugači, kakor po meni. Ako bi mene poznali, bi gotovo tudi mojega Očeta poznali, in odsihmal ga bote poznali, in ste ga vidili. Mu reče Filip: Gospod! pokaži nam Očeta, in nam je dosti. Mu reče Jezus: Toliko časa sim pri vas, in me ne poznate? Filip! kdor mene vidi, vidi tudi Očeta. Kako praviš ti: Pokaži nam Očeta? Ali ne verujete, da sim jaz v Očetu, in Oče v meni? Besede, ktere vam jaz govorim, ne govorim sam od sebe. Ampak Oče, kteri v meni prebiva, on dela opravlja. Ali ne verujete, da sim jaz v Očetu, in Oče v meni? Če ne, vsaj zavoljo del verovajte. Resnično, resnično vam povem: kdor v me veruje, bo dela, ktere jaz delam, tudi on delal, in še veči, kakor te, bo delal, ker jaz grem k Očetu. In kar koli bote Očeta v mojem imenu prosili, to bom storil: da bo Oče v Sinu poveličan.

Zakaj je rekel Jezus svojim učencom: Vaše serce naj se ne prestraši?

On je to rekel, jih že poprej tolažiti, kér je previdil, da bodo iz ljubezni do Njega zavoljo njegovega britkega

terplenja in zavoljo vlastnih stisk in težav močno žalovali. — Uči se iz tega, da ne pozabi Bog tajistih tolažiti, ki zavoljo Njega preganjanje terpé.

Zakaj jim reče: Vi verujete v Boga, tudi v mene verujte?

On je hotel reči, da, če verujejo, da jim zamore Bog v zopernostih in bolečinah pomagati, morajo tudi verjeti, da Kristus ravno toliko zamore, kér je pravi Bog in Očetu v vsem popolnoma enak.

Kaj pomeni dosti prebivališč u nebesih?

Razne stopnje in razrede plačila, veselja in slave, ki jih bo vsakdo prejel, kakor zasluži.

Kako je nam Kristus kraj v nebesih pripravil?

On je nam s svojim terpljenjem, svojo smertjo in svojim vstajenjem in v nebohodom nebeško veselje pridobil in nebeške vrata, ki so bile po grehu zaperte, zopet odpérl.

Kdaj je Jezus učence zopet k sebi vzel?

Ko so se ločili iz tega sveta. Tudi nas bo enkrat k sebi vzel, če bomo kakor njegovi učenci živeli in umérli v Gospodu.

Kako je Kristus pot, resnica in življenje?

Kristus je naš *pot;* njegov nauk in njegovo življenje nam kaže pot v nebesa. On je *resnica;* vse, kar je bilo prerokovano, se je nad njim resnično spolnilo, vse, kar je učil, obljubil, protil, prerokoval, vse je božja resnica. On je *naše življenje:* on je nam skoz svojo grenko smert večno življenje v nebesih pridobil. Lepo piše sv. Bernard [1]): „O Gospod! mi gremo za Tebo, skoz Tebe in k Tebi; zakaj Ti si pot, resnica in življenje; pot v izgledu, resnica v obljubah, življenje v plačilu;“ in sveti Hilari [2]) reče: „Kristus nas ne zapelje, kér je on pot; nas ne

1) Serm. 2. de Ascens. 2) Lib. 7. de Trinit.

goljfa, kér je resnica; nas ne zapusti v smertnih težavah, kér je živlenje.“

Ali niso aposteljni Jezusa poznali?

Oni so ga sicer poznali kot sina živega Boga, kakor je Peter [1]) za vse odgovoril, so pa vender še tamno tri božje osebe presvete Trojice poznali; in to skrivnost jih je šelé sveti Duh bolje učil. — Koliko kristjanov je, ki naukov sv. vere prav ne poznajo, ki si tudi ne prizadevajo, sveto vero bolje poznati. Ravno sedaj je pa tisti čas, ko je posebno treba, terdno stati v sv. veri; ker toliko krivovernikov in nevernikov pravo vero tako silno napada; uči se toraj verne resnice, prosi svetega Duha za razsvitlenje, beri dobre podučne knjige, poslušaj pridige in kerstjanske nauke, da te ne bodo krivi preroki oslepili in zapeljali.

Zakaj pravi Jezus Filipu: „Kdor mene vidi, vidi Očeta?“

Kér je v naturi in bitju Očetu popolnoma enak in samó v osebi različen. Zato je še Kristus pristavil, da je on v Očetu, in Oče v Njem.

Zakaj so imeli učenci to zavoljo del verovati?

Kér je Kristus take čudeže delal, kakoršnih ne more nihče storiti, če ni Bog v Njem.

Kakó delajo ti, kateri na Jezusa verujejo, večje čudeže kakor On?

Sveti Auguštin pravi, to se godi, kér Kristus po njih še bolj čudnih reči dela, kakor jih je sam na zemlji delal.

Zdihleji k svetemu Filipu.

Sveti Filip, ti izvoljeni učenc Gospodov! ti si Natanaela h Kristusu pripeljal in po skrivnostih sv. vere vprašal: ti si želel, nebeškega Očeta viditi; ti si svojega Gospoda, Jezusa Kristusa goreče oznanoval; ti si se

1) Mat. 16, 16.

pustil iz ljubezni do njega križati in umoriti, prosim te, sprosi milost meni in vsim ljudem, da bomo goreče tudi druge k dobremu napeljevali, po Bogu in njegovih resnicah hrepeneli in terplenje in bolečine sedajnega živlenja voljno prenašali, ker vemo, da nas za nje čaka večno plačilo!

K svetemu Jakobu.

O sveti Jakob, ki si tako merno in samotno živel, tako goreče in neprenehoma celó za svoje mučenike molil: prosim te, sprosi nam milost od tvojega Gospoda, da bomo po tvojem izgledu merno in spokorno živeli, Boga v duhu in resnici molili, in Njemu ponižno in pobožno služili. Sprosi nam tudi sv. Duha, v katerem si ti tvoje pismo pisal, da bomo po tvojih naukih živeli, dobre dela doprinašali in posebno po tvojem izgledu svoje sovražnike ljubili ino za nje molili.

Nauk za praznik znajdenja svetega križa.

(3. maja.)

Zakaj se imenuje te dan znajdenje križa?

Ker katolška cerkev te dan spomin tistega dneva obhaja, ko je sveta Helena, mati cesarja Konštantina, leta 326 pravi križ našega Gospoda Jezusa Kristusa najšla.

Kje je bil križ do znajdenja?

Blizo Jeruzalema je bil globoko pod sipom zakopan in čez je bil sozidan tempelj nesramni boginji Veneri posvečen.

Cesar Hadrijan, ki je 200 let pred Heleno živel, si je bil terdno naprej vzel, svete kraje, kjer je Jezus Kristus vmerl in pokopan bil, ne samo oskruniti, ampak tudi tako razdjati, da od njih ne bo sluha ne duha.

Kako je sveta Helena križ spet najšla?

Bil je pa svet križ takole najden: Sveta cesarica Helena, mati cesarja Konštantina velikega, je silno žel-

jela, kakor je sama bila kristjana, tudi svojega nekerščenega sina k Jezusovi véri spreoberniti. Konštantin je scer rad poslušal nauke in opominovanje svoje skerbne matere, vendar je še od časa do časa odlagal, sveti kerst prijeti. Ravno se je imel zoper grozovitnega Maksencia vojskovati, kteri se je njemu nasproti cesar v Rimu postavil. Že gre skoz Francosko na Italiansko nad njega; ker pa vidi, da je zopernika armada veliko močnejša kakor njegova, se ponižno oberne k Bogu kristianov za pomoč, od katerega mu je pobožna mati toljko pripovedovala. Kmalo na to zagleda s celoj svojoj armadoj pri belem dnevi na nebu silno svetel križ s opisom: „*U tem znamnju boš premagal!*“ Drugo noč se mu Jezus sam s tem znamnjem prikaže in mu veljeva, si dragi križ za vojskino znamnje napraviti. Veselo ga Konštantin vboga, in za vojsko velik križ, sebi pa na čelado še majhen križec narediti da. Tako oborožen svojega sovražnika na Italianskem napade in najpervo tri njegove vodje, poslednič Maksencia samega premaga, ter po slovesni zmagi u Rim pride. Ker je spoznal, da je le s pomočjo kristianskega Boga in po moči svetega križa bil zmagal, je iz hvaležnosti vkazal, na vsih svojih vojsknih banderih namesto rimskega orla znamnje svetega križa postaviti, in prepovedal koga hudodelnika več križati. Tudi je vsim svojim podložnim dovoljil, kristiansko véro sprejeti, ter zapovedal malikovavske tempelne podirati, in namesto njih dosti kristianskih cerkev pozidati in lepo okinčati; na sledne se še sam kerstiti da. Serčne želje so njega kakor tudi njegovo mater sveto Heleno obhajale, pravi križ Jezusa Kristusa najti in častiti. U spanji od Boga opominjana se sv. Helena, če ravno že pri 80 let stara, u Jeruzalem poda, svet križ Jezusov jiskat. Skerbno si je prizadela, in na vse kraje okolj Jeruzalema iskala, kder je bilo upati, sveti križ najti. Opraševala je za njim kristiane, kteri so u Jeruzalemu prebivali; pa oni ji niso vedeli od njega kaj povedati, ker je po Jezusovi smerti že tri sto let minulo, in ker so iz sovraštva do kristjanov neverniki in judje to kristjansko znamnje skrivali, in nja kraj razdjali. Judje so scer križ Jezusov zravno njegovega groba zakopali; pa grob so bili neverniki s perstjoj napolnili, in verh njega u gnus kristianom malikovavski tempel nesramne boginje sozidali. Tudi na

verhu hriba, kder je Jezus umerl, so postavili malika, da bi kristiani dalej gor ne hodili, Jezusa molit.

Sveta cesarica vkaže malika podreti in ondi globoko kopati. Kopali so na široko in globoko, in so srečno najšli grob Jezusov. Ni mogoče zapopasti, koliko so bili tega veseli, posebno pa pobožna cesarica. Zdaj jim reče okolj svetega groba globoko kopati, in najdejo tri križe, Jezusovega namreč in dveh razbojnikov, vse tri ene podobe in velikosti; in ker je napis s žebli vred od križev nekoljko odločen ležal, niso vedeli, kteri bi bil križ Jezusov. Sv. Makari, tačasni Jeruzalemski škof je goreče Boga prosil, naj bi jim s čudežem sveti križ pokazal, in cesarici s drugimi kristiani nasvetje, s vsimi tremi križi se kterega bolnika dotekniti, ker je terdno zaupal, da ga bo Bog vslišal.

Na njegov svet nesejo križe k neki bolni gospej; s pervim in drugim križem se nje pritaknejo, pa nič ji ni bolje; ko so se nje pa s tretjim priteknili, je berž ozdravela, in vsa zdrava pričo cesarice, škofa in mnogo ljudi vstane. Tudi dva pred kratkim umerla prineso, in komaj se nju s svetim križem dotaknejo, pri tej priči oživita. Ker so tako očitno sveti križ spoznali, vsi pričujoči s cesaricoj in svetim škofom pokleknejo, ter Jezusa hvaležno molijo, in sv. križ, na katerem je umerl, počastijo. Sv. Helena je bila te srečne najdbe bolj vesela, kakor ko bi bil ves svet u njeni oblasti. Ravno tam, kder so sveti križ najdli, je vkazala prav lepo cerkev pozidati, in u njo polovico svetega križa, predrago okinčanega shraniti, drugo pol pa ga je svojemu sinu Konštantinu poslala, kteri ga je ravno tako u prelepi cerkvi, ktero je u Rimi sozidal, s veliko častjo shranil. To se je zgodilo leta 335.

Od te dobe se je po celem keršanskem svetu svetemu križu spodobna čast skazovala, in delci od njega na vse kraje u razne dežele razpošiljali. Pa če ravno je bilo veliko koščikov svetega križa razdeleno, se po spričbi svetega Cirila, ki je dvajset let za sv. Makariom škof u Jeruzalemu živel, sv. križ nikakor zmanjšal ni, česar, on sam pravi, da se je gotovo prepričal. Ravno to čudo poterdi tudi sv. Paulin.

Cerkvena molitev k svetemu križu.

O sveti, prečestiti križ! nar drajši les, čudno znamenje, ki si greh, hudiča in pekla premagal in svet od pogublenja rešil. Ti si višji od vsih dréves cedrove gore, zakaj na tebi je življenje svetá viselo; na tebi je Kristus zmagal in s svojo smertjo smert na večno premagal. Aleluja.

Mi Te molimo Gospod Jezus Kristus, in Te blagoslovimo, zakaj s svojim križem si ti svet odrešil.

Cerkvena molitev. Bog! ki nam u predragi najdbi sv. križa častit spomin svojega terplenja obudiš; daj nam milostlivo tajistega se tako vdeležiti, da po Njem, ki je na sv. križu za nas umerl, večno življenje dosežemo. Amen.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Filipjanov 2, 5—11.

Bratje! ravno to mislite med seboj, itd. *(kakor cvetno nedeljo pri sv. maši str. 219.)*

Evangeli svetega Janeza 3, 1—15.

Tisti čas je bil človek zmed farizejev, Nikodem po imenu, viši med Judi. Ti je prišel po noči k Jezusu, in mu je rekel: Učenik vemo, da si učenik od Boga prišel; zakaj nihče ne more teh čudežev delati, ktere ti delaš, če Bog ni z njim. Jezus je odgovoril in mu rekel: Resnično, resnično ti povem, ako kdo ni vnovič prerojen, ne more viditi Božjega kraljestva. Mu reče Nikodem: Kako more človek rojen biti, ko je star? Ali more v telo svoje matere vdrugič iti, in prerojen biti? Jezus je odgovoril: Resnično, resnično ti povem, ako kdo ni prerojen iz vode in iz svetega Duha, ne more iti v Božje kraljestvo. Kar je rojeno iz mesa, je meso; in kar je rojeno iz Duha, je duh. Ne čudi se, da sim ti rekel: Vnovič morate rojeni biti: Duh diha, kjer hoče, in glas njegov slišiš, pa ne veš, od kod pride, ali kam gre; tako je slehern, kteri je rojen iz Duha. Nikodem je odgovoril in mu rekel: Kako se more to zgoditi?

Jezus je odgovoril in mu rekel: Ti si učenik v Israelu, in tega ne veš? Resnično, resnično ti povem, da kar vemo, govorimo, in kar smo vidili, pričujemo: in ne sprejmete našega pričevanja. Če vam pozemljiske reči pravim, in ne verjamete, kako bote verovali, ako vam bom nebeške pravil? In nihče ni šel v nebesa, kakor kteri je prišel iz nebes, Sin človekov, kteri je v nebesih. In kakor je Mojzes povišal kačo v puščavi, tako mora povišan biti Sin človekov: da, kdor koli v nja veruje, se ne pogubi, temuč ima večno življenje.

Kratko razlaganje. V tem evangelji govori Jezus od duhovnega prerojenja naše duše; prerodi nas pa le vera v sina Božjega in posebno v njegovo smert na križi za naše grehe, in posvečujoča gnada svetega Duha, katero nam je Jezus s svojo smertjo na križu zaslužil. Ne dajmo se na nobeno vižo motiti v veri na Jezusa Božjega sina, da bomo napolnjeni in prerojeni z njegovim duhom vredni v nebeško kraljestvo priti.

Kristjansko vprašanje od svetega križa.

Zakaj se Jezusov križ takó goreče časti?

1. Ker je altar, na katerem se je za nas daroval; 2. orodje, s katerim je naše odrešenje doveršil; 3. slavno s Kristusovo kervjo namočeno bandero, s katerem je bil hudič premagan in se še premaguje.

Smemo Kristusov križ moliti?

Nikakor ne; zakaj moliti gre samega Boga, in če kat. cerkev sveti križ tako časti in včasi se pri tem tacih besed posluži, kakor da bi križ molila ali križu zveličanje pripisovala, kakor se vidi v prednji molitvici, vender take besede le na Jezusa merijo, ki nas je s svetim križem odrešil in zasluži, da ga ljubimo in kot Boga molimo.

Kakó se Jezusov križ nar bolje časti?

1. Če se ne sramujemo, nas očitne spoštovavce križa pokazati in če se radi prekrižujemo; 2. če ljubimo križ, če

od Boga poslane težave in zopernosti voljno in veselo nosimo in po nauku in izgledu Jezusa Kristusa vsak dan svoj križ na se vzememo in za Njim hodimo. (Luk. 9, 23.)

Zakaj se po cestah itd. križi postavljajo?

Da bi se vedno na Jezusa ino njegovo terplenje spomnili, ga hvalili in ljubili, kakor pravi sveti Pavl [1]): „Povzdignimo oči k Jezusu, ki je začetek in konec naše vere, poglejmo Jezusa Kristusa, ki je za predstavljeno veselje križ preterpel, ki ni nič maral za sramoto in sadaj sedi na desnici božjega sedeža.“

Zakaj se nosi križ pri obhodih, procesijah itd.?

To se godi, naše sovražnike osramotiti, kér mi javno in očitno pokažemo, da križanega Jezusa spoznamo ino nas nad njegovim križem razveselujemo kakor sv. Pavl [2]): „Dalječ naj bo od mene, se hvaliti, razun v križu našega Gospoda Jezusa Kristusa, na kterem je bil meni svet in jaz svetu križan.“

Delajo naši nasprotniki prav, če križ sovražijo in nas zasmehujejo?

Oni delajo hudo krivico; zakaj oni psovajo samega Kristusa, ki je iz ljubezni do nas križ nesel, in slišijo med tiste, od katerih sveti Pavl [3]) pravi: „Dosti njih je, kakor sim vam večkrat rekel, zdej pa s solzami povem, dosti jih je, ki se obnašajo kot sovražniki križa Jezusovega, ali njih konec bo pogubljenje.“

Zakaj se prekrižujemo?

1. Pokazati, da smo kristjani in spoštovavci križanega Jezusa in da nam ni nič opraviti s Kristusovimi sovražniki; 2. našo vero na sveto Trojico na znanje dajati; 3. častiti terplenje in smert Jezusa Kristusa, ki nas je s svojo smertjo na križu odrešil ino nam vse dobro pridobil; 4. hudiča ino njegove skušnjave premagati, zakaj hudič sovraži križ, kér mu je bila ž njim njegova moč odvzeta; zato se ga narložej s znaminjem svetega križa

1) Hebr. 12, 2. 2) Gal. 6, 14. 3) Fil. 3, 18.

ovarjemo; 5. Naše dela v imenu Jezusa srečno začeti in končati, ino nas pred vsim hudim na duši in telesu po Jezusovem zasluženju obvarovati.

Alj je prekriževati se že stara navada?

Že nar stareji cerkveni očeti omenijo to navado, in pravijo, da je začela o času svetih aposteljnov. Sveti Nicefor pove, da se je sveti Janez evangelist pred smertjo prekrižal. Tertulian (160 po Kr.) opominja kristjane prekriževati se, ko grejo od doma in pridejo domu, ko se oblačijo, umivajo, vsedejo, vležejo in karkoli naj delajo. Sveti Efrem († 378. po Kr.) piše: „Oborožaj se s znamnjem svetega križa, mesto s ščitom, prekrižaj vse svoje ude in svoje serce, pa ne prekrižaj se samo z roko ampak s duhom. Tvoje delo, tvoj odhod in prihod, tvojo posteljo in kodarkoli hodiš, zaznamovaj vse v imenu Boga Očeta, Sina in svetega Duha; zakaj ti so nar močnejše orožje.“

Zakaj naredijo mašniki pri božji službi sv. križ čez ljudi?

Da bi kristjani blagoslov sprejeli, katerega nam je Kristus s svojim križem pridobil, kakor sv. Pavl [1]) pravi: „Hvaljen bodi Bog in Oče našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki nas je s vsim dušnim blagom in nebeškimi darovi po Kristusu blagoslovil.“ Tudi ta navada je stara v cerkvi, in v cerkvenem zboru v Agdi v 506. letu je bilo zapovedano, da ima mašnik po molitvi ljudstvo z blagoslovom razpustiti.

Zakaj se pri sv. maši v začetku evangelja prekrižamo?

Da bi nam Bog po moči svetega križa ali po zasluženju Jezusa Kristusa milost dodelil: 1. evangeli z *umom* zapopasti, ino nas njega se ne sramovati, zató zaznamovamo čelo; 2. z *ustmi* evangelj očitno spoznovati, da bi nas tudi Kristus enkrat pred svojim nebeškim očetom spoznal, zato prekrižemo usta; 3. evangelj s

1) Efež. 1, 3.

sercom ljubiti in po njegovih besedah delati, zató zaznamvamo sercé.

Molitev pred britko martro.

(Od svetega Auguština.)

Poglej o moj ljubeznjivi, dobrotljivi Jezus, moje oči k zemlji pobešene klečim pri tvojih nogah in te prosim z gorečnostjo mojega sercá; napolni mojo dušo z občutki vere, upanja, ljubezni in grevenge čez vse moje grehe, in dodeli mi terdno voljo, nikdar več Te ne razžaliti. Ponižno, goreče te ljubim in ves žalosten pregledujem tvojih pet ran in premišljujem v duhu, kar je od Tebe prerok David govoril: „Moje roke in noge so prebodli, in šteli moje kosti.“

(Kdor to molitvo pred kako sv. martro opravi in sv. zakramente pokore in rešnjega telesa prejeme, more vsak dan popolnoma odpustek zadobiti.)

Nauk za praznik svetega Alojzia.

(*21. junia.*)

Angelski mladenč Alojzi je bil pervorojen sin Ferdinanda Goncaga, Kastilionskega vojvoda in Marte nja pobožne žene. Rojen je bil u Kastilioni, mestu na Laškem 1568. leta 9. marca. Kakor hitro je nekoliko pameti kazal, ga je bogaboječa mati sv. križ narejati in svete imena Jezus in Marija izgovarjati učila. Materno napeljvanje mu je bogaboječost in pobožnost prijetno in ljubeznivo storilo. Že 5 let starega mladenčika so večkrat samotnega u kakem hišnem koteci s posebno pobožnostjo moliti vidili. Kdor koli ga je u tako gorečej molitvi vidil, bi ga bil rajši angelca ko človeka imenoval. Tičas že je siromake in reveže posebno ljubil. Te starosti je tudi bil, ko je enkrat na povelje svojega očeta Ferdinanda u Kasali gledal, kako so se vojniki u orožju vadili, in ondi enemu vojniku iz žepa nekaj smodnika skrivej izmaknul, in en top zažgal, kar bi mu bilo skor življenje vzelo. Ko je neke mesce ondi ostal, se je od vojnikov kmalo nekterih nespodobnih besed navadil, in jih je ne vedši, kaj pomenijo, izrekoval. Kakor hitro mu

pa nja učitelj pové, da so te besede nespodobne, da jih zgovarjati ne smé, se Alojzi ročno poboljša, in nič nespodobnega ni bilo več iz nja ust slišati. U celem njegovem živlenju sta bila ta dva pregreška narveča, ktera tudi, dokler živi, u svoji angelskej nedolžnosti britko objokuje; zavolj tih pregreškov se globoko pred Bogom ponižuje.

U osmem letu ga pošlje oče s mlajšim bratom Rudolfom u Florencu k Toškanskemu nadvojvodu Francu od Medici, da bi se ondi latinskega in laškega jezika kakor tudi več drugih potrebnih vednost naučila. Alojzi se pa ni samo posvetnih reči učil, ampak tudi živlenje svetnikov je s tako gorečimi željami prebiral, da je potem Florenško mesto navadno le mater svoje pobožnosti imenoval. Ko je bukve svetega roženkranca u roke dobil in prebral, je začel devico Mario še skerbniši častiti. Odsihmal je začel tudi čistost tako ljubiti, in se je u tej čednosti tako vadil, da je potlej ves čas svojega živlenja skušnjave mesa srečno premagoval.

Nja brezmadežno živlenje u Florenci kakor poprej doma, mu je ime nedolžnega angela pridobilo. U tem mestu je tudi svojo pervo sveto spoved pa s toliko skesanim sercom opravil, da je od prevelike žalosti nad grehi pri spovednici omedlel.

Dve leti sta ta žlahna mladenča u Florenci živela, potlej sta šla v Mantuvo, potem pa spet nazaj u Kastilion. Ko je sv. Karol Boromej u te kraje pripotval in svetega mladenča Alojzia spoznal, je darove, ki mu jih je Bog dodelil, nad njim občudoval in ga s veseljem pripravljal za pervo sveto obhajilo, ki ga je iz rok tega svetega nadškofa s toliko gorečostjo in pobožnostjo, s tolikimi solzami veselja prejel, da se dopovedati in popisati ne more. Od te dobe so nad tem svetim mladenčem vselej posebno pobožnost in spoštovanje do tega presvetega zakramenta zagledali. Po tri dni se je vselej k svetemu obhajilu pripravljal, in tak dolgo je po prijetju u najponižniši zahvali ostal. Pri svetej maši je bil poln goreče molitve tako, da je večkrat posebno po povzdigvanju u pobožnih solzah plaval. Zato je od Jezusa, kojega je pod podobo kruha tako goreče molil in željno prijemal, posebne milosti zadobival; — bil je Jezus od zdaj njegov edin tolažnik in vsa njegova ljubezen. U mestu Kasali, kder je njegov oče Monferatski namestnik bil, je sv. Alojzi pogosto u kapucinarsko in barnabitarsko

cerkvo molit hodil. U tednu se je trikrat postil. O petkih opoldne je samo sočivja nekoliko jedel, zvečer pa malo kruha. Druge dni je tudi tako malo jedel, da so se čudili, kako more živeti. U postelji je diljo pod seboj imel, in je ob polnoči tudi po zimi k navadnej molitvi vstajal.

U leti 1581 ga s Rudolfom, nja s bratom u Madrid na Špansko pošljejo, da bi ondi pri kraljeviču Jakobu dvorno službo opravljala. Bil je naš Alojzi zdaj u štirnajstem letu. Tudi u tem visokem tovarštvu se je Alojzi kakor prej pridno učil in vse svoje molitve opravljal; tudi ojstrega pokorjenja ni opustil, torej so mu dvorniki rekli, da kakor duh živi.

Potem ko je Alojzi 15. leto dosegul, se je s Bogom in svojo vestjo prav resno posvetoval, kteri stan bi za svoje življenje izvolil. Že ko je u Florenci bil, je terdno sklenul, svet zapustiti; vendar še ni za gotovo vedel, u kterem stanu bi Bogu služil. Po dolgej in gorečej molitvi je veliko nagnenje do Jezusove družbe občutil, nekaj zavolj tega, ko je ti red še nov in u pervej gorečosti bil, nekaj pa zato, ker bi u tem redu lepo priliko imel, čast božjo povikševati in za zveličanje duš veliko delati, tudi svoje življenje med neverniki Kristusu darovati.

Tri leta se oče vstavlja; vendar oče, tudi od prijatlov veliko nagovarjan, privoli, čeravno s težkim sercom in ne brez solznih oči; Alojzi pa zahvali Gospod Boga goreče za to milost, prepusti svojemu mlajšemu bratu, Rudolfu, kar je že popred bil sklenil, Kastiliansko kneštvo s največim veseljem, potuje u Rim k višemu predstojniku Jezuitov, Klaudiu *Akvavivu* po imenu, in ga klečé prosi, da bi ga u družbo Jezusovo vzeli. Ker so nja poklica že zagotovljeni bili, so ga radi sprejeli. Tako je sv. Alojzi u poskušnico novincov u svojem osemnajstem letu stopil. Kako velika je bila zdaj nja tolažba, kolika nja gorečost od pervega do zadnega trenleja, se ne da lehko popisati. Jispa, u kojo ga peljajo, se mu zdi pozemeljski raj, kder bo brez zmote lehko Boga častil. Poln veselja s prerokom reče: „*Tukaj je kraj mojega pokoja, tega sim si izvolil, kder hočem prebivati.*“ Med vsimi, ne samo novinci, tudi že starejimi redovniki je bil u pobožnosti pervi: ni ga bilo redovega pravila, da bi ga bil kedaj prestopil: ni je bilo čednosti, ki se od popolnoma redovnika pričakati zamore, da bi Alojzi u njej ne bil posnemovavni izgled. Vse svoje tovarše je goreče ljubil in sebe med vsimi za slednega deržal. Nar poredneje

in posledneje dela opravljati, je bilo nja veselje. Vsi so nja globoko ponižnost, popolnoma pokoršinost in vboštvo, velikodušno zaničevanje vsega časnega, gorečo pobožnost do Boga, do blažene device Marie in drugih svetnikov občudovali.

U Milanskem mesti, kder se je Alojzi bogoslovja učil, mu je Bog u molitvi razodel, da se konec nja življenja bliža. To zvedeti, ga je močno veselilo; torej se vsim posvetnim rečem še bolj odterga. Kmalo potem ga u rimske šole pokličejo, da bi se ondi bogoslovja popolnoma izučil. Zdaj se u Rimu hu la kužna bolezen leta 1591 vname, u kteri jih je veliko pomeralo. Jezuiti so ondi posebno bolnišnico za vboge postavili, kojim so po izgledu svojega predstojnika ljubeznivo stregli. Tudi Alojzi prosi pripušenja kužnobolenim streči. Dovolijo mu; in zdaj je s takšino ljubeznijo in nevtrudnostjo za bolnike skerbel, da ni popisati. Uči jih in tolaži, noge jim vmiva in postela, tudi njih ostudne reči jim snaži. Kruh in druge jedi za nje nabera in jim skupej nosi, zdravila in živež jim u usta daje, marskterega okuženega, ki ga je na ulicah ležati vidil, zadene in u bolnišnico nese; s eno besedo nič ne opusti, kar kristianska ljubav u takšnih okolinah terja. Več Jezuitov je pri tej strežbi kuge zbolelo, in dopolnovaje zapoved ljubezni pomerlo. Tudi Alojza kužna bolezen zgrabi in 3. sušca 1591 u posteljo verže. Osmi dan se nja bolezen u merzlico spreoberne, koja ga tri mesce trese in močno oslabi. Ti cel čas svoje bolezni je naj svetejše s premišlovanjem Kristusovega terplenja, s pobožnimi izdihleji, s duhovnimi pogovori in branjem svetih bukev dopernesel. Nikake nepoterplive besede ni bilo slišati. Zdravila še tako grenke in neprijetne je rad pa počasi jemal, da bi se bil toliko bolj pokoril. Prosijo ga, da bi k podaljšanju svojega življenja kako obljubo storil; alj on jim odgovori: „*Boljši je razvesan biti.*“ Ko mu bližejočo smert napovejo, se samega veselja raduje in prosi, da bi hvalno pesem sv. Ambroža s njim zapeli. S psalmistom se veseli rekoč: *Zveselil sim se v tem, kar mi je povedano bilo: Pojdemo u hišo Gospodovo.*“ Mnogemu tistih, ki so ga objiskali, je rekel: „*Pojdemo, pojdemo s veseljem.*“ In ko ga vprašajo: „*Kamo?*“ jim odgovori: „*U nebesa, u nebesa.*“ Zadne tri dni skor vedno razpelo (križanega Jezusa) u rokah derži, ga na serce pritiska, tako ima tudi rožnikranc okolj roke ovit. Včasih pa svojega križanega Zveličarja

naj pobožniše pogleduje in mnogo solzo ljubezni prelije. Enkrat prosi, da bi ga na drugo stran obernili; ko ga pa terdega križa Kristusovega spomnijo, se na njega podobo ogleda in miren ostane. Kratko pred svojo smertjo odkrije glavo s besedami: „*Kristus ni s pokrito glavo umerl.*“ Osmi dan po božjem Telesa, kakor je bil naprej povedal, je svojo nedolžno s veliko čednostmi ozalšano dušo s roženkrancom, razpelom (britko martro) in blagoslovljeno svečo u rokah svojemu Stvarniku izročil. Nja zadne besede so bile najsvetejše imena Jezus, Maria. Umerl je ti svet mladenč u letu 1591 u 24. svoje starosti in u 6. svojega duhovnega stana. Benedikt XIII., ki je sv. Alojza leta 1726 številu svetnikov pripisal, ga izgled nedolžnosti in čistosti imenuje.

Kako posnemati sv. Alojza?

Že tristo let se sveti Alojz v naši katoliški cerkvi kot izgled nedolžnosti in čistosti časti; posebne ino velike dobrote so tisti sprejeli, ki njegove lepe čednosti posnemajo. Posebno želi sv. mati kat. cerkev, da bi si mladina po njegovem izgledu hoditi prizadevala; zakaj skušnja priča, da jih je že veliko, ki so to delali, zapeljivega in golufnega posvetnega veselja se obvarvalo, in da so neovenjen venec deviške čistosti pred obličje Božje donesli. Iz tega namena naj se mladenči in device vsak dan temu svetemu mladenču priporočajo, naj z otroškim zaupanjem prečisto Marijo devico častijo, naj si globoko v serce strah Božji vtisnejo, naj nikar sami na se preveč ne zaupajo, naj bežijo pred vsako priložnostjo greha, ino naj svoje počutke in posebno oči berzdajo, naj večkrat sv. zakramente prejemajo ino neprenehoma molijo. Zraven naj ne opustijo, šestnedelsko andoht v čast sv. Alojzia obhajati. — To bogoljubno pobožnost so sveti oče Klement XII. leta 1739 in 40 poterdili, in vsakemu, ki to pobožnost opravi, popolnoma odpustek za vsako rečenih šest nedelj dodeljili. Rečena pobožnost, katero zakonski in nezakonski ljudje lahko opravijo, obstoji v tem, da se vsako tih šest nedelj zakrament svete pokore in svetega rešnjega telesa zgrevano sprejme, vsako nedeljo kaka druga čednost svetega Alojza premišljuje in posnema ino vsakokrat po spovedi in obhajilu odpustna molitvica in 6 Očenašev in Češčena si Maria z Čast bodi i. t. d.

v spomin šesterih let, katere je Alojzi v samostanu preživel, moli. Šestnedeljne odpustike zamoremo le enkrat v letu zadobiti.

Cerkvena molitev u čast svetega Alojzia.

O Bog, deljivec nebeške milosti, ki si v angeljskem mladenču Alojziu čudno nedolžno življenje z ravno tako gorečo željo pokore zjedinil, dodeli nam, da bomo po njegovem zasluženju in priprošnji po poti pokore hodili, ker nismo njegove čistosti ino nedolžnosti posnemali. Prosimo te po Jezusu Kristusu, našem gospodu. Amen.

Nauk za rojstvo sv. Janeza kerstnika.

(*24. junija.*)

Zakaj se praznuje rojstni dan svetega Janeza ino ne smertni dan kot druzih svetnikov?

Ker je bil sveti Janez že v maternem telesu posvečen ino kakor slaven svetnik rojen; drugi svetniki so pa po dolgem boju svetost dosegli, u kateri so bli po smerti poterjeni.

Sv. maša se začne: Gospod me je iz maternega telesa poklical, on je naredil iz mojih ust ojster meč, z senco njegove roke me je pokril ino storil kakor izvoljeno pšico. — Dobro je Gospoda hvaliti, in tvojemu imenu o Narvikši! hvalo peti. Izaj 41, psl. 91. Čast bodi.

Cerkvena molitev. O Bog! kateri si nam današni dan s rojstvom sv. Joana častitliv storil: daj svojim ljudstvom dar duhovskega veselja, in vodi misli vsih vernikov na pot večnega zveličanja. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Berilo iz Izaija preroka 49, 1—7.

Poslušajte, otoki, in vzemite si v serca, daljne ljudstva! Gospod me je v maternem telesu poklical; ko sim še v telesu svoje matere bil, se je spomnil mojega imena. In je storil moje usta kakor ojster meč; v senco svoje

roke me je skril, in me je vzel ko izbrano pšico, v svoj tul me je skril. In mi je rekel: Moj hlapec si ti, Izrael! ker v tebi bom razsvetlovan. In zdaj reče Gospod, ki me je iz maternega telesa sebi hlapca storil: Glej, dal sim te narodom v svetlobo, da si moje zveličanje do konca sveta. Kralji bodo vidili, in knezi vstali, ter te molili zavoljo Gospoda tvojega Boga, in zavoljo Svetnika Izraelovega, kteri te je izvolil.

Kratko razlaganje. V svojem navadnem mičnem govoru prerokuje Izaija od Kristusa, katerega je Bog za poglavarja in vladavca, za luč in zveličanje vsih narodov storil; večjidel se pa vse to tudi na svetega Janeza lahko oberne, kar se iz njegovega življenja lehko in jasno vidi.

Evangeli svetega Lukeža 1, 57—68.

Elizabeti se je spolnil čas poroditi, in je rodila sinu. In njeni sosedje in žlahta so slišali, da je Gospod skazal svoje veliko usmiljenje nad njo, in so se z njo vred veselili. In zgodilo se je, osmi dan so prišli obrezovat dete, in so ga imenovali po imenu njegovega očeta Caharija. In njegova mati je odgovorila in rekla: Tega ne, ampak Janez naj se imenuje. In so ji rekli: Saj ni nikogar v tvojem rodu, kteremu bi bilo tako ime. Pomignuli so pa njegovemu očetu, kako hoče, da bi se imenoval. In si je ukazal dati tablico, in je zapisal, rekoč: Janez je njegovo ime. In so se vsi čudili. Pri tej priči pa so se odperle njegove usta in njegov jezik, in je spregovoril in Boga hvalil. In opadel je strah vse njih sosede, in po vsih Judejskih gorah so se razglasile vse te reči. In vsi, kteri so slišali, so si k sercu vzeli, rekoč: Kaj koli bo iz tega deteta? Zakaj roka Gospodova je bila z njim. In Caharija, njegov oče, je bil napolnjen s svetim Duhom, in je prerokoval, rekoč: Hvaljen Gospod, Israelov Bog, ker je obiskal, in storil odrešenje svojemu ljudstvu.

Nauki: I. Za Caharija in Elizabeto, ki sta bila do nju velike starosti v veliko žalost brez otrok, je bilo znaminje usmilenja, da jima je Bog otroka in sicer tako svetega otroka dal; ona sta se pa te milosti vredna storila; zakaj rada sta molila, svoj težek križ, brez otrok biti, kar je bilo pri Judih velika sramota, sta voljno nosila in v božjo voljo vdana ostala. Bog njih prošnje vsliši, jim da otroka; ona ga pa lepo redita v božjem strahu. Tukaj naj se zakonski ljudje, ki nimajo otrok učé, kako naj za otroke prosijo, kako pa naj se tudi Božji volji podveržejo. Za nekatere starše je velika dobrota, če jim Bog otrok ne dovolji, zakaj oni bi jih nekristjansko odgojili, si mnogo žalosti napravili, svojih otrok in lastno zveličanje v nevarnost postavili.

II. Če pa Bog molitev tacih staršev vsliši, kakor molitev Caharija in Elizabete, naj nikoli ne pozabijo, Boga zahvaliti, njemu otroka darovati in obljubo storiti, v strahu Božjem odgojiti ga.

III. Bližnji in sorojaki Elizabete, so se nad njeno srečo veselili in jej srečo vošili. Če našega bližnega kaka sreča zadene, se moramo tudi mi veseliti ino Boga častiti in hvaliti. Tako se tudi mi tistih dobrot vdeležimo.

IV. Ime Janez, kar pomeni *Bogodar*, je bil sam Bog otroku dal, ino sv. Janez si je vselej prizadeval, po svojem imenu živeti. Mi dobimo pri svetem kerstu od cerkve ime nekega svetnika iz tega namena, da bi svojega patrona v čednostih posnemali. Nikar da bi kerstnih imen zastonj nosili!

V. Ker ni hotel Caharija sporočilu angelja verjeti, je bil nem (mutec) postal, in ko je verjel, se mu je jezik odvezal. Če Bog grešnika kaznuje in on v se gre ino poboljša se, bo Bog od njega kazni ali odvernil, ali pa mu pomoč dal, jih dalje za pokoro voljno terpeti.

VI. Caharija je za dodeljeno milost glasno in javno Boga hvalil. Gorje, kdor dodeljenih dobrot se ne spomene več, in opušča se zahvaliti. On ne bo druzih dobrot dobil, zakaj upanje nehvaležnih se bo kakor slana po zimi stopila ino kakor smerdljiva voda posušila. (Modr. 16, 29.)

Živlenje svetega Janeza.

Sveti Luka od sv. Janeza pripoveduje, da je rastel, močen prihajal u sv. Duhu, in u pušavi ostal do dneva, o kojem se je na Gospodovo povelje ljudstvu prikazal na potoku Jordanu, kder je oznanoval pokoro in kerševal.

Neki cerkveni očetje pripovedujejo, da je Elisabeta s malim Janezom u pušavo bežala, da bi se pred grozovitostjo kralja Herodeža skrila: Janez pa je ondi ali po angelu ali drugači po sosebnej previdnosti božji bil pri živlenji ohranjen. Drugi pišejo, da se je u tretjem ali k večim u petem letu iz želje, Bogu popolnoma služiti in se na svoje opravilo pripraviti, prostovoljno u samoto podal; kar je lehko verjetno, ker je že u maternem telesu pri popolnoma pameti bil in spoznal, za kako visoko opravilo ga je bil Bog odločil. To je gotovo, da se je iz majhnega že u pušavi deržaval. Kako je pa u pušavi živel, nas sveti evangelisti in drugi sveti očetje učijo. Živil se je namreč od divjega meda in kobilic, pa tako po malem, da je Kristus Gospod od njega rekel, kakor bi ne bil pil, ne jedel. Nja pitje ni bilo drujega, ko voda; nja obleka, suknja iz kamelske žime s usnjatim pasom okoli ledja. Terda zemlja je bila nja postel. Noč in dan je premolil in premišloval božje skrivnosti. S postom in drugimi pokorili se je na svoje opravilo pripravljal. Sv. Auguštin pravi med drugimi, da ojstro spokorno živlenje sv. Janeza je pervi izgled bil, po kterem so sveti pušavniki svoje vravnavati iskali; zato ga za svojega začetnika spoznajo.

U tridesetem letu svoje starosti je bil sv. Janez od Boga opominjan, pušavo zapustiti in svoje opravilo nastopiti. Prišel je na vse strani Jordana oznanovaje pokoro in kerševaje spokornike. Ti kerst pa ni bil oni, kojega je Kristus Gospod pozneje postavil; tudi ni imel gnad, ki jih Kristusov kerst ima, temuč je bil le znamnje pokore. Sv. evangeli nam prostrano pripoveduje, kolike množice ljudi so k Janezu prišle, kaj je pridgoval, kako je ljudstvo k pokori opominjal, kako je milost dosegel Kristusa samega kerstiti, in kaj se je pri tem kerstu godilo. Govori se od lepega pričevanja, kojega je Kristusu pravemu Mesiu dajal. Pripoveduje se, kaj je Jeruzalemskim poslancom odgovoril, ki so ga vprašat pri-

šli, ali je on obljubljen Mesia? Kajti nja življenje je bilo tako sveto in čudapolno, da jih je veliko njega za pravega Mesia imelo.

Pri svetih očetih se najde veliko pridig, ki lepo hvalo sv. Janeza in pripovesti od nja čednosti zapopadejo. Imenujejo ga angela u mesu, apostola u pridgah, čudo pokore, pervega pušavnika, ki jih je na tisuče k svojej nasledbi nagnul, pervega pridgarja pokore in oznanovavca božjega kraljestva. Hvalijo nja nevstrašenost u kaznovanju hudobij visokih kakor nizkih osób; nja pregloboko ponižnost, ki se je nevrednega štel, Kristusa kerstiti, tudi ne jermenov od nja čevljev odvezati; nja angelsko nedolžnost in deviško čistost, kojo je vedno neoskrunjeno ohranil; nja ojstro, stanovito pokoro in neutrudno gorečost za čast božjo in za zveličanje bližnega. Kar pa bi naj vse ljudi k naj večemu spoštovanju tega svetnika nagnilo, je, da je Kristus Gospod sam visokost in svetost Janeza večkrat pohvalil in očitno rekel, da ga ni večega med človeškimi otroci, ko Janez Kerstnik. Kaj se še višjega zamore k njegovej hvali povedati?

Kako otroke odgojiti?

Kaj koli bo iz tega deteta? sv. Luk. 1, 66.

Tako so vprašali prijatlji, bližnji in sorojaki pobožnih staršev Caharija ino Elizabete, ko so čudne prigodbe pri rojstvu nju sina Janeza vidili ino slišali, kaj koli bo iz tega deteta? Tako vprašajo večkrat starši eden druzega, kadar svoje še mlade otroke pogledajo ino vidijo, da imajo še tako mladi že tacih reči in lastnosti na sebi, nad kterimi se ne morejo dosti načuditi. Kolikokrat bi starše žalost in tuga zavzela, če bi poprej vidili, kako bodo ti mladi rahli otročiči, katerih dobre lastnosti ino sposobnosti oni z veseljem gledajo, katere vsakdo hvali ino čisla, kako bodo ti otročiči časnej ino večnej nesreči naproti tekli ino njim nobenega veselja ino nobene tolažbe, ampak veliko žalosti ino sramote pripravljali. Od kod pride, da se toliko staršev večkrat tako žalostno goljufa v tem, kar od svojih otrok pričakujejo, da mladina pri vsej skerbi in vsem nauku vendar zmiram le bolj

hudobna in bolj razujsdana prihaja? Gotovo od tod, ker starši tako redko na to porajtajo, kar je pobožni mlajši Tobija pisal [1]): „Oče ga je učil od mladih let, Boga se bati in pred grehom bežati;“ ker ne poslušajo več nauka apostelina [2]): „Vi očetje, gojite vaše otroke v nauku ino strahu Gospodovem“, ker pozabijo, da je mlad otrok mlademu drevescu enak, da je treba zanj skerbeti, ga ravnati, na palice vezati, obrezovati in pogubljivega merčesa, mraza in burje skerbno ovarovati; ker se ne spomnijo več besed modrega [3]): „Uči svoje sinove, in od mladosti jih priklanaj,“ ino „če otroka s palico tepeš, boš njegovo dušo od pekla rešil [4]);“ oni zanemarijo besede modrega [5]): „Otrok, kateremu se njegova volja dopusti, osramoti svojo mater;“ kdor „svojega otroka ljubi, ga ima vedno v strahu, da veselje nad njim doživi, da mu ni treba na duri bližnjega terkati [6]),“ naj mu pomagajo zavolj hudobnega sina. Oni ne vodijo otroka koj v mladosti k Jezusu, prijatlju nebeškemu ljubih otročič, ga ne učijo Bogá se bati ino greh sovražiti, se veselijo, da imajo njih otroci toliko pameti in lepih sposobnosti, pa ga ne učijo, da ima ž njimi Bogu služiti, ne odpravijo od otrok, kar bi znalo njihovo še mehko ino nedolžno serce okužiti ino pohujšati, jih ne učijo zgodaj moliti, lepo keršansko zaderžati se, jih ne učijo Boga in bližnjega ljubiti, ponižni, pokorni, miloserčni, mirni biti in pametno se obnašati, odgojijo otroke za vse, samó za Boga, za cerkev in za domovino ne. Pri otroškej izreji samo na to gledati, da se otroci kaj naučé, s čem bi se živiti zamogli, se le skerbeti, da bi otroci sloveli, se hvalili in častili, ne more dopasti ne Bogu, ne cerkvi, ne domovini. To se pravi nedolžne otročiče kaziti in pohujševati, ne pa gojiti, voditi in žlahtnovati. Ni se pa tudi čuditi, da toliko staršev čez svoje odrašene otroke toži, da Bog že tukaj, strašneje pa na unem svetu starše kaznuje, da cerkev žaluje, da vsakega dobrega človeka skerbi in strah navdajajo.

Ako hočemo, da bo odgoja prava ino kerstjanska, ako hočejo starši veselja nad svojimi otroci tukaj ino na unem svetu plačila doživeti, ako želi cerkev ino domovina

1) Tob. 1, 10. 2) Efež. 6, 4. 3) Eccl. 7, 25. 4) Prisl. 23, 14. 5) Prisl. 29, 15. 6) Eccl. 30, 1.

bolji rod si pridobiti, mora biti odgoja na sv. kat. vero terdno vzidana, mora z Bogom začeti in z Bogom končati. Starši naj pomislijo, da so njih otroci drag zaklad, katerega jim je Bog zaupal, ino katerega bo na sodnji dan ojstro brez usmiljenja od njih tirjal; naj pomislijo, da so njih otroci za nebesa vstvarjeni, s drago kervjo Jezusa odrešeni in pri svetem kerstu od svetega Duha posvečeni. Zgodaj (nikdar ni prezgodaj) naj kristjanski starši svoje otroke z Bogom, narvečo dobroto, soznanijo, naj jih pobožno, zbrano moliti učé, naj jim strah Božji vtisnejo, zgodaj jih k Jezusu pripeljajo, njegovo lepo živlenje razlagajo, njegove nauke globoko v serce vtisnejo, naj jim presveto devico Marijo pobožno častiti ojstro zapovejo ino jih tej priserčnej materi priporočajo; kot vidni angelji varhi naj starši noč in dan čuvajo, svoje otroke nedolžne in pobožne ohraniti, naj vse, kar bi nedolžnost in čistost sercá omadežiti, oskruniti in pohujšati znalo, odstranijo, jih pred tovaršijo hudih in brezbožnih ljudi varujejo, naj na vse njih stopinje in korake bistro gledajo, vse dela in opravila preiščejo, slabe izglede, nespodobne besede, pohujšljive pesmi in knjige od njih odpravijo; če resnično ljubijo svoje otroke, ne smejo jim nikoli dovoljiti, da bi bili svojevoljni, togotni ino nepokorni ino po besedah modrega (prisl. 23, 13): „Ne prizanašaj sina kaznovati," naj z ljubeznijo ojstrost zjedinijo ino dobro pazijo, da nobena nespodobnost v sercu korenin ne požene, naj jih zgodaj učijo, pobožno in keršansko se obnašati, pogrešno poželenje zatirati, naj jih tudi, kadar so odrastli, opominjajo večkrat svete zakramente prejemati; nikar da bi otroci brez dela v lenobi postopali, naj se vse, kar jim je potrebno in hasnovito, popolnoma ne samo po verhu naučijo, da bi ne bili mojsterskazi, to je taki, kateri od vsega govoré, so pa vender piškave glave; starši naj svojim otrokom, to je silno silno potrebno, z lastnim živlenjem poprej svetijo, naj duhovne podpirajo ino naj si prizadevajo, dobre, pobožne, kristjanskoverne in brumne otroke Božje, ude katolške cerkve in deržavljane ljube domovine odgojiti. —

Gorjé staršem, ki ne redijo svojih otrok za Boga ino za nebesa; kak strah jih bo na sodnji dan preletel, kadar bo Bog otroke, katere jim je bil izročil, čiste in

brumne od njih tirjal in če bodo starši prisiljeni spoznati, da so po njih zanikernosti otroci od Boga zaverženi, grehu in večnemu pogubljenju zapadli in večno zgubljeni! —

Nauk za praznik svetih aposteljnov Petra in Pavla.

(29. junija.)

Živlenje svetega Petra.

Peter, vojvoda apostolov, vidni poglavar svete keršanske cerkve, Jezusov namestnik na zemlji, poprej Simon imenovan, je bil u Betsajdi, majhnem mestici na Galilejskem ob Genezarétskem jezeru rojen.

Bil je sin Jona ali Joana in brat svetega Andrea. Bili so ribči in so se s tem poštenim delom pravično živili. Andrej, njegov stareji brat je bil učenec sv. Janeza kerstnika, iz kojega ust je narprej slišal, da Jezus iz Nazareta je pravi Mesia; in, ko je to srečo imel, se tega iz Kristusovih pogovorov čisto prepričati, je ves vesel hitel svojemu dobremu bratu Simonu, kteremu je pri riblenju pomagal, to povedat in ga je peljal k Jezusu, ga s njim soznaniti. Jezus ga pogleda in mu prijazno reče: *„Ti si Simon, Jonov sin; imenovan boš Cefa,“* (kar se po latinsko Peter, po slovensko skala ali skalar reče). S temi besedami je Jezus Petrove pozneje visokosti in prednosti pred vsimi drugimi opomnil, ker ga je namreč pervi kamen u stavbo svoje svete cerkve izvoljil. Od te dôbe je bil Peter Jezusov učenc, vendar se je po nekolikem pogovoru s Kristusom zopet domu povernil, oznanovaje prihod pravega Mesia. Nekaj časa potem pride Jesus do Galilejskega morja; ondi vidi Petra in Andrea njegovega brata, ki sta ribča ravno mreže u vodo pometala. Jezus nju za seboj povabi, rekoč: *„Pojdita za menoj, in vaju bom storil ribča ljudi.“* In zdajci mreže popustita in gresta za njim. Od te dobe

se Peter Kristusa več ne loči; bil je povsodi nja zvest spremlovavec.

Svet evangel nam brez dvoma pové, da je Gospod Jezus posebno nagnenje in ljubezen do Petra imel, kar je pri vsakej priliki očitno pokazal. Ko ga enkrat veliko ljudstva ob bregu Galilejskega morja obdaja, stopi u Petrov čolnič, in iz njega nasoče ljudstvo uči. Petra vzame seboj na goro Tabor k svojemu čudnemu spremenenju. Petra hoče imeti vpričo, kedar Jairovo hčer od mertvih obudi, in na oljskej gori, kder svoje terplenje začne. Ko je Jezus iz vsih učencov dvanajstere apostole izvoljil, je Petra naj pervega med njimi postavil: tudi u svetem evangeliu, apostolskem djanju, u bukvah svetih očetov je Peter vselej pervi imenovan. Na njega je Jezus obljubil svojo cerkvo staviti in scer tako terdno, da je vrata peklenske nikdar ne bodo premagati zamogle. Obljubil mu je kluče nebeškega kraljestva dati, s pristavkom, da bo vse, karkoli bo Peter na zemlji zavezal ali razvezal, tudi u nebesih zavezano ali razvezano. Za Petra je Jezus posebno molil, da bi njegova vera ne prejenjala; njemu je zapovedal, da naj svoje brate poterduje. Po zatajenju ga s vsmilenimi očmi pogleda in nja serce k pokori nagne. Po svojem odsmertivstajenju se mu Gospod Jezus posebej prikaže, in ga pred svojim vnebohodom vesolnega pastirja črez vso svojo čedo, svojega namestnika na zemlji, vidnega poglavarja svoje cerkve postavi. To vse je znamnje posebnega nagnenja Gospoda Jezusa do sv. Petra.

Pa tudi Peter je Kristusa čez vse ljubil. Iz ljubezni je hotel on na hribu Taboru ž njim ostati ino na zadnje ž njim v smert iti.

Ko je bil Kristus vjet, je bil Peter nar serčnejši in je do Kajfeževe hiše za njim šel. Pa, oh slab, slab je človek! tukaj ga je trikrat zatajil. Pa eno samokrat ga Jezus pogleda in to je bilo dosti, Peter se spomni, objokuje svoj greh in do konca življenja ne neha objokovati ga. Svoje grehe izbrisati, je on dosti za Kristusa terpel. Nero grozovitni cesar, je zapovedal, ga v Rimi zavoljo vere križati. Peter se ni vrednega štel, kot Kristus križan biti, za to je prosil, da bi bil z glavo dol in z nogami k viško na križ pribit. — O da bi pač vsi grešniki tako pokoro za svoje grehe delali!

Molitev k svetemu Petru.

O Bog, ki si svetega Petra od priprostega ribča do kneza vsih aposteljnov in poglavarja cele cerkve povzdignil; prosimo Te, da nas po Tvojem zasluženju ovčicam Tvoje čede prišteješ. Naj voljno njegov glas poslušamo, po njegovem nauku živimo in po njegovih stopinjah hodimo, da bomo enkrat dosegli pašo nebeškega veselja, kjer vikši pastir Jezus Kristus, Tvoj edinorojeni sin, katerega namestnik na zemlji je bil sveti Peter, s tebo in svetim duhom živi in kraluje na vekomaj. Amen.

Življenje svetega Pavla.

Pavl, poprej Savl imenovan, je bil rodu Benjaminovega, iz Tarsa v Cilicii rojen in učenec Gamalielov. Kakor je za judovske postave ves vnet bil, tako je kristjanstvo studil in sovražil. Ko je kristjane preganjat v Damask šel, ga je sam Gospod na potu spreobernil ino za aposteljna izvoljil. (Poglej praznik spreobernjenja svetega Pavla).

Hitro po prijetem svetem kerstu gre Savl, potem Pavl imenovan, v judovsko shodnico, oznanuje prostodušno in nevstrašno, da Jezus je pravi obljubleni Mesia, in jim to resnico tako živo pred oči položi, da mu nobeden zoper govoriti ne more. Tako stori v Arabii in drugobart v Damasku na Sirskem. Vsi nad nja spremenenjem stermijo, in ker tega, kar jim govori, ovreči ne morejo, ga iščejo skrivej umoriti. Kristiani pa ga judovskemu zalezovanju otmejo, ker ga u jerbasu po zidu izpustijo, in tako za zdaj smerti otide. Od tod gre v Jeruzalem k tamošnim kristjanom; ali ti, ker od nja spreobernenja ne vějo, se ga bojé in zogiblejo. K sreči pa najde Barnaba, svojega nekdajnega součenca, mu dopové vse, kar se je s njim zgodilo, in ti ga k apostolom pelja, ki so se nad nja spreobernenjem silno zveselili, in Bogu nar Vikšemu dolžno čast in hvalo dajali. Od one dobe je sv. Pavl povsodi sveti evangeli s pravo gorečostjo pridgoval, je zategavoljo veliko mest, dežel in kraljestev prehodil, jih veliko jezer h keršanstvu spreobernul in je veliko apostolskih možev u razne dežele k spreobernenju nevernikov poslal. Kdo popiše prizadevanja in dela, sramote in stiske, britkosti in preganjanje, koje

je sv. apostel za prave vere del prestal! On sam veliko od tega pripoveduje v svojem poslanskem pismu sosebno v drugem na Korinčane v XI. poglavju. Od tega piše tudi sv. evangelist Luka v svojem apostolskem djanju. Med drugim pripoveduje, da mu je neki prerok na potu iz Cesaree v Jeruzalem predpovedal, da bo v Jeruzalemu vjet in nevernikom črezdan. Nja učenci so mu torej v Jeruzalem branili; sv. Pavl pa se ni dal ne s prošnjami, ne solzami zaderžati rekoč: *„Pripravlen sim se v Jeruzalemu ne samo zvezati, temuč tudi umoriti dati zadel Jezusovega imena.“*

Kar je govoril, je tudi u djanju storil. Ko v Jeruzalem pride, gre hitro v tempel in moli. Kakor hitro ga pa Judi vgledajo, padejo ko stekli psi nad njega, ga iz tempelna vlečejo in tak grozovito pretepajo, da bi ga bili koj umorili, ko bi stotnik Klaudi Lizia ne bil prišel ga s svojimi vojaki siloma iz njih rok rešit. Vendar ga je vjeti in deželnemu oblastniku Feliksu u Cesareo poslati vkazal. Ti je sv. Pavla scer nedolžnega najdel, vendar ga ni izpustil. Fest, njegov naslednik, ga je hotel v Jeruzalem nazaj poslati, da bi ondi sojen bil; Pavl pa hoče od samega cesarja zaslišan biti; zato ga kot jetnika v Rim peljajo, kder je po dvaletnem jetništvu nedolžen spoznan in izpuščen bil. Potem je zopet svoje apostolske dela začel, je celo Italiansko in Francosko prehodil, prišel je tudi na Hišpansko; povsodi je pridgoval in njih veliko spreobernul. Zadnič se je spet v Rim povernul, in ker je ondi med drugimi tudi nekoje nečiste prispavanke brezbožnega cesarja Nerona zadel nečistosti in prešestva posvaril in k pravej véri spreobernul, in tudi druge novospreobernjenke u ljubezni do čistosti tako poterdil, da se nobena več nja mesenim željam vdati noče, se je ti nečlovečji kervolog silno razserdil, in vkazal sv. Pavla s sv. Petrom vred vjeti. Čez nekoliko časa sta bila oba sv. apostola k smerti obsojena. Peter h križanju, Pavl pa k obglavlenju. Sv. Krizostom piše, da, ko so sv. Pavlu glavo odsekali, kerv iz nja telesa ni rudeča, ampak bela kot mleko tekla. Tudi se pripoveduje, da je nja odsekana glava trikrat od zemlje kviško poskočila, trikrat presveto ime Jezus izgovorila, in pri vsakem poskakleju je voda izvirati jela, kakor še dandenašen tri studence na nja obglavlišču kažejo. Nja

sveto truplo je bilo ob Ostijskej cesti pokopano, kder zdaj velika cerkva njegovega imena stoji.

Molitev k svetemu Pavlu.

O izvoljeni služabnik Božji, sveti Pavl, ki si Jezusovo ime do nevernikov in do kraljev nesel, toliko za-nj terpel, od katerega te ni moglo nič ločiti; ti si kot Jezusov vojak hrabro se bojeval; ti si kot goreč učenik pravo vero povsod oznanoval, zatoraj ti je pravični in vsmiljeni Bog krono nebeško dodelil; prosi za mene Bogá, da bom, kér sim posoda jeze, zanaprej častljiva, s kerščanskimi čednostmi okinčana posoda postal, in po smerti krono, katero ti že nosiš, zadobil po Jezus Kristusu itd.

Sv. maša se začne z besedami svetega Petra, katere je on po tem, ko je bil od angela iz ječe rešen, v Jeruzalemu govoril [1]): „Zdaj resnično spoznam, da je Gospod svojega angelja poslal in me rešil iz rok Herodeža in vsega čakanja Israelskega ljudstva.“ Gospod ti me spregledaš in me poznaš, tebi je znano moje sedenje in moje stanje [2]). Čast bodi itd.

Cerkvena molitev. O Bog! ki si današnji dan s grozovitno smertjo Tvojih svetih aposteljnov Petra in Pavla posvetil, dodeli Tvoji cerkvi, da bo po izgledu tistih živela, po katerih se je Tvoja sveta vera začela — po Jezusu Kristusu itd.

Berilo iz djanja apostoljskega 12, 1—11.

Tiste dni jih je kralj Herodež jel nekaj v cerkvi preganjati. Umoril pa je Jakoba, Janezovega brata, z mečem. Ko je pa vidil, da je to Judom všeč, je ukazal tudi še Petra vjeti. Bili so pa dnevi opresnikov. Ko ga je bil tedaj vjel, ga je poslal v ječo, in dal štirim četerstvom vojakov varovati, ker ga je hotel po veliki noči postaviti pred ljudstvo. In Peter je bil sicer zapert v ječo, cerkev pa je za-nja neprenehoma k Bogu molila. Kadar ga je pa Herodež imel pred ljudi postaviti, je tisto noč Peter spal med dvema vojakoma vklenjen v dve

1) dj. apost. 12, 11. 2) ps. 138.

ketini; in varhi so pred durmi varovali ječo. In glej, angel Gospodov je pristopil, in luč se je zasvetila v ječi; in je udaril Petra v bok, in ga izbudil, rekoč: Vstani hitro! In so padle ketine iz njegovih rok. Rekel pa mu je angel: Opasi se in obuj svoje čevlje! In storil je tako. In (angel) mu je rekel: Ogerni svoj plajš, in pojdi za menoj. In je šel vun za njim, in ni vedel, da je res, kar se je godilo po angelu, ampak je menil, da prikazen vidi. Kadar sta bila pa odšla memo perve in druge straže, sta prišla do železnih vrat, ktere peljejo v mesto, in te so se jima same od sebe odperle. In sta šla skozi nje, in prišla v ene ulice, in zdajci je odstopil angel od njega. In Peter se zave, in reče: Zdaj vem res, da je poslal Gospod svojega angela, in me je otel od Herodeževe roke, in od vsega čakanja Judovskega ljudstva.

Nauki: I. Te Herodež, vnuk Velikega Herodeža, pod kterim se je Kristus rodil ino ki je nedolžne otročiče umoriti ukazal, je bil goreč in iskren jud, ino judom bolj dopasti, je kristjane silno preganjal, je ukazal tudi svetega Petra zagrabiti, da bi ga po velikonočnih praznikih, ljudstvu veselje napraviti, umoriti vkazal. Kako ostudno je grešiti, celó človeka umoriti, da bi drugim dopadel. Poglej kakó globoko zabrede, kdor hoče ljudem postreči! Vari se grešiti, da bi se druzim prikupil; zakaj kdor želi ljudem dopasti, ne more biti Kristusov služabnik, pravi sv. apostelj Pavl.

II. Cerkev (t. j. mašniki in verni) je neprenehoma Boga prosila, da bi Petra iz ječe rešil ino njeno molitvo je Bog uslišal. — Molimo eden za druzega posebno za grešnike, da bi jih Bog iz strašnih verig (ketin) hudega sovražnika rešil.

III. Peter je mirno v ječi spal, zakaj on je imel dobro vest in se je bil izročil. Nedolžen je v vsaki težavi in sili miren, hudobnež ne najde nikjer mirú.

IV. Bog je poslal k Petru augelja, ki mu je ukazal, hitro vstati, čevlje obuti ino ž njim iti. — Če te tvoj angelj varh svari, iz spanja greha vstati, vstani, ino zdrami se kakor zgubljeni sin, raztergaj vezi, ki te na greh vežejo, prepasaj se s terdnim oklepom, nikdar več ne grešiti, ino obuj svoje čevlje, t. j. nameni se, za

Kristusom iti! Silno nevarno je, angela varha ne poslušati in v grehu dalje spati!

Evangeli svetega Matevža 16, 13—19.

Tisti čas je prišel Jezus itd. (kakor v dan stola sv. Petra v Rimu. str. 571.)

Nauk za praznik obiskanja sv. Marije device.

(2. julija.)

Zakaj se imennje te praznik obiskanje svete Marije device?

Ker je Marija te dan svojo teto Elizabeto obiskala, od katere je angelj rekel, da bo v velikej starosti sina spočela.

(Začetek sv. maše in cerkveno molitvo poglej na praznik spočetja svete Marije device.)

Berilo iz visoke pesmi Salomonove 2, 8—14.

Glej, on pride, in skače po gorah, in preskakuje hribe. Podoben je moj ljubik serni in mlademu jelenu. Glej, on stoji za našo steno, in gleda skozi okna, in pogleduje skozi mrežo. Glej, moj ljubik mi govori: Vstani, hiti, prijatlica moja, golobica moja, lepa moja! in pridi; ker zima je že minula; dež je odšel in nehal: cvetlice so se prikazale v vaši deželi; čas obrezvanja je prišel; glas gerlice se je zaslišal v naši deželi; figovo drevo je pognalo svoj cvet; cvetoči vinogradje dajo svoj duh. Vstani, prijatlica moja, lepa moja! in pridi. Golobica moja v razpokih skale, v luknjah kamnate ograje! pokaži mi svoje obličje, daj slišati svoj glas v mojih ušesih; ker tvoj glas je sladek, in tvoje obličje lepo.

Razlaganje. To berilo pomeni, kakor sv. cerkev pravi, prihod zveličarja na te svet, dalje Njegovo obiskanje vsake človeške duše, dalje ljubezen Jezusa do njegove

ljube matere Marije, še več pa ljubezen Jezusa do svoje neveste, katolške cerkve. Iz lepih besed današnjega berila uči se, kakó sta Jezus in Marija eden druzega ljubila, in pomisli, da Jezus tudi tvojo dušo ljubi, da želi, da vstaneš t. j. posvetne misli opustiš ino k njemu prideš, le njega moliti, ž njim se v molitvi veseliti, kakor je Marija storila, ki mu je zategavoljo tako dopadla, in izdihni: O Jezus, preljubi ženin moje duše, pridi in hiti s tvojo milostjo, obišči mojo dušo, da bo po tvoji ljubezni očiščena in posvečena, in se za tebi pristojno in spodobno prebivališče pripravila. Obišči me, kakor si enkrat po Marii svetega Janeza, še otroka, obiskal in v maternem telesu posvečil; in nikar ne dopusti, da bi kadaj tvojemu glasu ušesa zaperl, ampak dodeli mi, da bom vse tvoje svete besede in nauke poslušal in tebi zmiram bolj dopadel.

Evangeli svetega Lukeža 1, 39—47.

Tisti čas se je Marija vzdignula, in je jaderno šla v gore v mesta na Judovem. In je stopila v hišo Caharijevo in je pozdravila Elizabeto. In zgodilo se je, ko je zaslišala Elizabeta pozdravljenje Mariino, je poskočilo dete v njenem telesu. In Elizabeta je bila napolnjena s svetim Duhom, in je zavpila z velikim glasom, in rekla: Žegnana si ti med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa! In od kod to meni, da pride mati mojega Gospoda k meni? Zakaj glej! ko je prišel glas tvojega pozdravljenja v moje ušesa, je dete poskočilo od veselja v mojem telesu. In blagor ti, ki si verovala, ker se bo dopolnilo, kar ti je povedano od Gospoda. In Marija je rekla: Moja duša poveličuje Gospoda, in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarji.

Nauki: I. Marija se vzdigne in gre v gore in sicer, kakor sveti Lukež posebno omeni, *je jaderno šla.* „Povej nam vender, upraša tukaj sveti Alfons Liguori, kaj se ti toliko mudi o Marija? Jez hočem, pravi ona, dolžnost dopolniti, ki mi jo ljubezen do bližnega spolnovati veli, jez hočem neko pobožno družino tolažiti. Hiti tudi

ti, če ti je mogoče bližnjemu pomagati ali tolažiti ga, brez da bi se dal pri tem od drugih tudi ne od pobožnih opravil muditi ali motiti.

II. Marija svoje tete ni obiskala, kej novega viditi alj slišati, se za kratek čas pogovarjati, temuč Janeza s sadom svojega telesa posvetiti. — Tako bi se imeli tudi mi obnašati pri obiskovanju naših znancov. Pa žalibog! se velikokrat zgodi, da mi druge ljudi obiskujemo samo, da si dragi čas tratimo, da kej novega vidimo ali slišimo, da se komu prikupimo, alj pa da še kej hujšega počenjamo.

III. Da Maria, ukoravno od Boga za mater božjega Sina izvoljena, in tako visoko povišana, vendar Elisabeto, svojo teto obišče, cele tri mesce pri njej ostane in jej kakor dekla služi in streže: očitno pričuje, kako da je ona iz celega serca ponižna bila. — Bodi tudi ti iz serca ponižen, in prosi Marijo za nebeški dar ljubeznive ponižnosti.

IV. Ko je Elisabeta Mario tako slavno pozdravila in zveličano imenovala: hitro leta jeme Boga hvaliti in njemu čast in slavo peti. — Ako tudi mi kej dobrega dopernašamo alj na sebi imamo, dajajmo čast in hvalo Bogu, ne pa nam, in klicimo s prerokom: „Nikar nam, nikar, le Tvojemu imenu bodi čest in hvala.“

V. Ko Maria v Caharijevo hišo stopi, pride ž njo tudi sreča in božji blagoslov. Janez — mlado dete — je od veselja poskočil v maternem telesu, ker mu je posvečujoča gnada božja bila podeljena; Elisabeta je bila napoljena sv. Duhom, in Caharija je skoraj potem zopet v stanu bil govoriti. — Tako je toraj vendar res, kliče tukaj sv. Alfons Liguori, da se na tvojo priprošnjo in pripomoč, moja kraljica in moja mati! božje gnade in milosti delijo in duše posvetijo. Ne pozabi mene, oh moja ljubezniva mati Maria, mene, ki sem tvoj nevreden hlapec, ki te ljubim in na te vse svoje upanje stavim!

Razlaganje hvaležne pesmi *Magnifikat ali:* Moja duša poveličuje Gospoda.

Kaj zapopade ta hvaležna pesem?

Čast Božjo, hvaležnost in ponižnost Marije. Ona hvali Gospoda in se veseli, da ni svoje nizke dekle za-

vergel ino jo celo za mater svojega edinorojenega Sinu izvoljil, za česar del jo bodo vsi narodi hvalili in častili. Ona pravi, Božje vsmilenje sega od roda do roda čez vse, ki se ga bojé: Ošabne ponižuje on, in jih verže iz sedeža, katerega so si vmislili, ponižnim pa deli svojo milost ino jih poviša; On nasiti tiste, ki so po nebeških čednostih lačni in žejni, z nebeškimi dobrotami; tiste pa, ki mislijo, da jih obilno imajo, pošlje prazne od sebe. On se poteguje za vse svoje zveste spoštovavce, in jim delí srečo, katero je že očakom obljubil. Bog je visoko, pravi sv. Auguštin, če se povišaš, beži pred tebo, če se ponižaš, se on k tebi poniža.

Zdihlej. O Gospod Jezus Kristus, sin živega Boga! ki si iz visokih nebes v naročje device Marie prišel, v njem devet mescov prebival, in ki si se ponižal s presveto Marijo Janeza obiskati in posvetiti, dodeli nam, da bomo po dobrih delih, posebno pa po ponižnosti Tvojega svetega učlovečenja vredni postali in se vdeležili. Amen.

Nauk za praznik svete Marije Magdalene.

(22. julija.)

Serčnostanovitna spokornica in ljubezni polna prijatlica Jezusova sv. Marija Magdalena je bila od bogatih in žlahtnih starišev, kakor se misli, u Betanii blizo Jeruzalema rojena. Njeni brat je bil Lacar, in sestra Marta. Po svojih stariših je Maria grad Magdalon u doto dobila; zato se ji tudi Magdalena pravi. Sv. Lukež od nje piše, da je bila pred spokorjenjem velika očitna grešnica u mestu, nečistosli, gizdosti in sploh razujzdanosti vdana, in mnogim u veliko pohujšanje. Tudi pové od nje sv. evangelist, da je Jezus sedem hudih duhov iz nje izgnal, kteri so jo u svojej oblasti imeli.

Njena sestra Marta ji je vedno prigovarjala, Jezusa nauke poslušati. S pervega je Maria svojo sestro le vbogala in iz radovednosti Jezusa poslušala; pa ravno to jo je pozneje na pot spreobernenja pripeljalo; Bog je njeno serce k pokori nagnul, katero je brez odloga začela delati. Ko je namreč zvedla, da je bil Jezus od nekega farizeja, ki mu je bilo Simon ime, na kosilo po-

vablen, se odpravi in naravnost k njemu gre. Ni na drugo priložnost čakala, kder bi bila mogla s Jezusom samim govoriti, in ga odpuščanja grehov prositi, da bi je drugi ne bili vidili; serčna žalost nad storjenimi grehi, in živo spoznanje grešnega revnega stana ji pokoja ne da; ni marala, naj se ji farizeji in drugi smejijo, naj jo zasramujejo, kakor radi, vse voljno prenese, da bi nikoljko s tem pohujšanje popravila, ktero je poprej bila dajala. Torej serčno u hišo stopi, kder je Jezus pri mizi bil, k njegovim nogam pade in se britko razjoka. Toljko solz je stočila, da je s njimi Jezusove noge močila in svojimi lasmi jih brisala; potem vzame pušico žlahtnega mazila, s njim Jezusa noge mazili in pobožno kušuje. O kako je bila Magdalena vtolažena, od Jezusa samega zaslišati, da so ji grehi odpuščeni! Gotovo je berž šla, bratu Lacaru in sestri Marti to milost pravit.

Od te dobe je bila celo spremenjena, vsa ljubezni do Jezusa vneta. Povsod je za njim hodila, in njegove besede zvesto poslušala.

Ko je šel Jezus terpet in umret, kakor sv. evangelisti pripovedujejo, ga je Maria Magdalena s njegovo božjo materjo povsod spremljala in še na Kalvarii pod križem stala, in s drugimi ženami Jezusa objokovala. Kako je bila u sercu ganjena, ko je Jezusa iz križa snetega objemala, kako ljubeznivo in pobožno ga je kuševala, ni popisati. Ko so potem Jezusa pokopali, je scer s drugimi ženami u Jeruzalem se vernula, pa že pervi dan po saboti, to je u nedelo na vse zgodej je spet s pobožnimi tovaršicami k grobu Jezusa prihitela, njegovo sveto truplo s dišečim mazilom pomazilit. Po poti taj si je bila silo u skerbi, ter je rekla: „*Kdo nam bo kamen od duri pokopališča odvalil?*“ In Bog sam je pomagal. Ko so namreč žene k grobu prišle, je bil kamen že odvalen, in ko noter gredo, trupla Jezusovega več ne najdejo; angel jim pravi, da je vstal, kterega iščejo, in jim reče, to apostolom povedati. Berž potem se je Jezus Marii Magdaleni u podobi vertnarja milostlivo prikazal, in koljko veselja je ona takrat občutila, se dopovedati ne da. Gotovo je Maria Magdalena Jezusa še une štirdeset dni po njegovem častitem vstajenju večkrat vidila; tudi je bila pričo, ko je Jezus u nebesa šel,

in je na binkoštno nedelo s apostoli in drugimi vernimi sv. Duha prijela.

Čez nekaj časa potem so začeli po Jeruzalemu in okolj kristiane hudo preganjati. Posebno Lacara in njegove sestre, ki so bili žive priče Jezusovega vstajenja, Judje niso mogli terpeti. Vse tri, in s njimi njih služavnico Marcelo in pa učenca Jezusovega Maksimiana u barko brez vesla in jadra po morji spustijo, ker menijo, da bodo s čolnom vred vtonili. Bog pa jih je čudno otel, ter na Francosko srečno prepeljal, kder so blizo Marzela na suho stopili. Ta čudna otetba je mnogo nevernikov tistega kraja naklonila, se spreoberniti. Lacar, od apostolov posvečen škof, je ravno u tem mestu ostal, Maksimin mašnik pa se je u mesto Es (Aix) podal, nevernike prave vére učit. Marta si je nekaj žen pridobila, in ko so bile keršansko dosti podučene, jih je k sebi vzela, in s njimi po nunsko tiho in bogaboječe živela. Magdalena je veliko nevernikov spreobernila, po tem pa je šla u pušavo, kder je u nekem berlogu ojstro in sveto trideset let živela. Ves dolgi čas je premolila, in božje skrivnosti posebno pa Jezusovo terplenje in smert premišlovala. Vsakdan je svoje poprejšne grehe obžalovala in objokala, če ravno ji je Jezus sam rekel, da so ji odpuščeni. Bolj po angelsko ko človeško je živela; zato se lehko jim verjame, kteri pišejo od nje, da so jo večkrat nebeški angeli objiskali, ji jesti in piti nosili, in jo u nebesa povzdignili, da bi bila čula Boga hvaliti.

Kratko pred smertjo je bila u cerkvici, dve uri od ondot, od mašnika Maksimiana, obhajana, in kmalo po tem je svojo dušo u roke Jezusa zročila, katerega je na svetu tako priserčno ljubila. U berlogu, kder je toljko časa živela, kakor tudi u cerkvici, kamor so njeno sv. truplo in ostanke shranili, so se mnogi čudeži godili. Nar večje čudo pa je bilo to, da je Maria Magdalena velika grešnica še večja spokornica postala.

V začetku sv. maše moli cerkev namesti sv. Magdalene: Grešniki mene čakajo, da bi me pogubili; jez pa premišljujem tvoje pričevanje. Jez sim vidil, da narpopolniše reči konc vzamejo; tvoja postava je pa brez konca. (psl. 118, 95, 96) Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitva. Bog! ki si na prošnjo sv. Marie Magdalene mertvega Lacara k življenju obudil; daj tudi nam svojo milost, po njenem izgledu in priporočenju iz groba grehov vstati. Kteri živiš in kraljuješ s Bogom Očetom in s svetim Duhom enak Bog vekomaj. Amen.

Berilo iz visoke pesmi Salomonove 3, 2—5; in 8, 6—7.

Vstala bom, in obhodila mesto; po tergih in ulicah ga bom iskala, kterega ljubi moja duša. Sim ga iskala, in ga nisim najšla. Najšli so me čuvaji, kteri varujejo mesto. Ste ga li vidili, kterega ljubi moja duša? Ko sim bila odšla malo od njih, sim ga najšla, kterega ljubi moja duša; uderžala sim ga, in ga ne bom spustila, dokler ga ne pripeljem v hišo svoje matere, in v hram svoje porodnice. Zarotim vas, hčere Jeruzalemske! pri sernah in jelenih na polji, da ne zbudite in ne predramite ljubke, dokler ne bo sama hotla. — Položi me kakor pečat na svoje serce, kakor pečatnik na svojo roko: ker močna ko smert je ljubezen in hude ko pekel so serca želje; njih žarki so ko žarki ognja in plamena. Veliko vod ne more ugasiti ljubezni, in reke je ne potopé. Ako da človek vse premoženje svoje hiše za ljubezen, ga bo kakor nič čislal.

Razlaganje. Sveti očetje zastopijo v vikšem pomenu pod nevesto človeško dušo, ki Jezusa išče njenega ženina. Ta vstane namreč iz postelje pregrehe in nemarnosti ino prehodi z mislimi, božje mesto, to je: sveto cerkev, ona premišluje življenje svetnikov, in želi njih izglede posnemati in svojega ljubega ženina najti; pa vender ga ne najde precej. Ona pride le do mestne straže, t. j. do cerkovnih predstojnikov, duhovnov, spovednikov, ki so od Boga postavljeni, zgubljene ovčice k Jezusu peljati. Ona jih upraša, kje in kako bi najšla svetega ženina, in ga najde, in ko ga je najšla, ga zakljene v svoje persi, ino varno skerbi, da ga spet ne zgubi. Pri tem vživa duša, ki v Jezusu prebiva, tako sladek mir, da je v spanje tako terdno zazibana, da je ne zamore nič na svetu zbuditi; zakaj kdor v Bogu počiva, ga Bog pred vsim nemirom varje. Od take duše pa tudi Bog tirja, da si ona njegovo ljubezen kakor pečatnik na serce in roke vtisne, t. j. da zmiram nanj misli ino vse iz ljubezni do

njega stori. Njena ljubezen mora biti močna, kakor smert, vse mora premagati, ino njena gorečnost do Boga mora biti kakor ognjeni plamen. Luč svete vere mora vedno v njenem sercu goreti ino njene ljubezni ne sme nobena zopernost, nobena težava ino nesreča pogasiti. Duša take ljubezni polna se vsa vda Bogu ino kaže svojo ljubezen po junaških delih. Tako ljubezen je imela Magdalena, ino za tako ljubezen moramo vsak dan moliti in prositi ino izgled Magdalene posnemati.

Evangeli svetega Lukeža 7, 36—50.

Tisti čas je nekdo smed farizejev Jezusa prosil, da bi per njem jedel. In je prišel v hišo farizejevo in k jedi sedel. In glej! žena v mestu, ktera je bila grešnica, ko je zvedila, da je v hiši farizejevi per jedi, je prinesla alabastrovo pušico mazila; in je zad k njegovim nogam stopila, ter mu je začela z solzami noge močiti, in jih je s lasmi svoje glave brisala, in mu je noge kuševala, in z mazilom mazala. Farizej pa, kteri ga je povabil, to viditi, je sam per sebi djal, rekoč: Ko bi bil on prerok, bi pač vedil, kdo in kakošna je žena, ki se ga dotikuje, da je grešnica! In Jezus je odgovoril, in mu rekel: Simon! ti imam nekaj povedati. On pa reče: Učenik povej! Neki posojevavec je imel dva dolžnika; eden je bil dolžen pet sto denarjev, eden pa petdeset. Ker nista imela s čem plačati, je obema odpustil. Kteri tedaj ga bolj ljubi? Simon je odgovoril in rekel: Menim, da tisti, kteremu je več odpustil. On pa mu je rekel: Prav si razsodil. In se je obernul k ženi, in je rekel Simonu: Vidiš to ženo? Sim prišel v tvojo hišo, in mi vode na noge nisi dal; ta pa mi je z solzami noge močila, in z svojimi lasmi jih brisala. Kušljeja mi nisi dal; ta pa, kar je v hišo prišla, mi nog ni jenjala kuševati. Moje glave nisi s oljem pomazal; ta pa mi je noge z mazilom mazala. Zato ti povem: Veliko grehov ji je odpuščenih, ker je veliko ljubila. Komur se pa manj odpusti,

manj ljubi. Njej pa je rekel: Odpuščeni so ti grehi. In so začeli, kteri so z njim per mizi bili, sami pri sebi reči: Kdo je ti, kteri clo grehe odpušča? Rekel je pa ženi: Tvoja vera ti je pomagala; pojdi v miru.

Zakaj se Magdalena očitno pokori?

Ker je bila tudi očitna grešnica. — Kdor je pred druzimi grešil ino druge pohujšal, ni dovolj, da se skrivši pokori, ampak mu je treba se očitno lepo in brumno obnašati in tako pohujšanje popraviti.

Zakaj je Magdalena od zadej k Jezusovim nogam prišla?

To je storila iz sramote zavoljo grehov, ktere je na sercu imela, in se ni upala pred Njegove oči stopiti. O da bi tudi mi v sramoti za naše grehe k Jezusovim nogam padli, ino po njegovih stopinjah hodili, da tako pravo pot najdemo!

Zakaj ne pove Magdalena svojih grehov, temuč jih le objokuje?

Sveti Ambrož pravi, ona svojih hudobij scer ni z ustmi, veliko več v sercu ino z gorečimi solzami razodela, ker je dobro vedela, da solze večjo moč imajo grehe izbrisati, kakor besede. Tudi ni bilo potrebno, Vsevedejočemu Jezusu grehov povedati, tudi ni bila še tistikrat spoved vstavljena. — Iz tega se imamo učiti, da odpuščanje grehov zadobiti, ni zadosti grehov se spovedati, ampak jih moramo tudi s kervavimi solzami objokati, ali saj notrajno bolečino čez nje čutiti.

Zakaj umiva Jezusove noge solzami, zakaj jih poljubuje, zakaj jih s lasmi briše ino s dragim mazilom maže?

S tim pravi sveti Gregor [1]) je hotla Bogu poverniti in darovati, kar je tako nesramno na hudo obračala. Njene oči so želele posvetnih reči ino zdej jih kaznuje s solzami

1) Hom. 33.

ojstre pokore. Njeni lasje so lišpali prej njeno glavo ino zdej briše ž njimi goreče solze. Usta so govorile prej prazne ino nesramne besede, sdej kušujejo Jezusove noge. Tudi mazilo jej je pred k hudobii služilo, zdej že poprej Jezusa mazili v znamnje, da bo za grob tudi pomaziljen. Magdalena je lep izgled prave pokore. Vse, kar nas je v greh zapeljavalo, moramo zapustiti, se zatajevati, vse Bogu darovati, ino časno posvetno blago, ki nas je tolikokrat v greh zapeljalo, naj delimo vbogim, katere Jezusove noge pomenijo.

Zakaj odpustí zveličar tako rad Magdaleni njene grehe?

Ker je veliko ljubila. Kdor resnično ljubi, temu je resnično serčno žal, da je svojega ljubeja razžalil.

Zato mi ne čutimo pri spovedi tako goreče grevenge, ker ne ljubimo Boga serčno; zatoraj ga moramo vsak dan za ljubezen prositi, zakaj sveti Gregor pravi, kolikor se več serce grešnika v ognju ljubezni razbéli, toliko več se grehov rija pojé.

Zakaj pravi Kristus: Tvoja vera ti je pomagala?

Ker Jezus tukaj tako vero razume, katera je v ljubezni delavna. Prava, živa vera brez ljubezni ne more obstati, kakor se tudi prave ljubezni brez vere na zemlji ne najde.

Zdihlej. O Jezus! z Magdaleno padem na kolena pred Tebe ino se obtožim, da sim tvoje dobrote, s katerimi si me na duši in telesu obilno obdaroval, večkrat slabo obračal, ino da sim pretekli čas tako hudo in grešno preživel, da nisim nebeškega kraljestva vreden. Ah, kam se hočem oberniti? kje hočem iskati pomoči in tolažbe, če ne pri Tebi, o sladki Jezus, ki si prišel na svet, grešnike iskat in zveličat. Daj mi gorečo voljo, pred grehom bežati ino k Tebi, narvečja dobrota priti, grehe zgrevati, vsih grešnih priložnost in kar me v greh zapeljati zamore, ogibati se, zgubljeni čas z dobrimi deli sopet pridobiti, in vse, kar sem zgubil alj zamudil, kolikor je moč, poravnati in popraviti. Dodeli mi to o Gospod, po tvo-

jem grenkem terplenju in tvojej smerti in po priprošnji svete spokornice Magdalene. Amen.

Nauk za praznik svetega aposteljna Jakoba starejega.

(25. julija.)

Sv. Jakob, veči imenovan zato, ker je bil poprej kakor uni apostol Jakob, kterega god se pervega maja obhaja, od Jezusa apostol izvolen, je bil sin Cebedea in Salome, in brat svetega Joaneza apostola. Bil je rojen u mestu Betsajda na Galilejskem. Ravno je s očetom in bratom u čolnič sedel, in ribje mreže popravljal, ko Jezus memo gredé njega in brata njegovega zakliče, rekoč: *„Pridita za menoj!“* Mahoma sta obadva popustila čoln in mreže, in očeta, ter gresta za Jezusom, in sta do njegovega bridkega terplenja stanovitno za njim hodila. Kakor sv. Epifani priča, je sv. Jakob u vednem divištvu živel. Sv. evangeli pa spričuje, da je eden naj ljubših apostolov Jezusovih bil. Njega namreč si je Jezus s Petrom in Joanezom u mnogih prigodbah privzel, kder drugih apostolov nobenega ni bilo pričo, postavim: ko je Jezus mertvo hčerko Jaira k živlenji obudil, ko se je na gori Tabor po nebeško spremenil, in ko je u vertu Getsemani od drugih ločen molil in kervav put putil.

Sv. Jakob je spervega po Jezusovem vnebohodu in po prejetem svetem Duhu u Jeruzalemu, Samarii in vsi Judovski deželi sv. evangeli oznanoval. Po tem pa se je na Špansko podal, in tamo s veliko gorečnostjo učil; vender se prav ne vé, kako dolgo je na Španskem bil, alj kako daleč je keršanstvo razširal; in koljko jih spreobernul. U imenitnem mestu Saragosi je lepa cerkva, ktero menijo, je že sv. Jakob postavil, in scer, kakor pravijo, je Mati božja sama k njemu prišla, in mu velela, tam nji u čast cerkvo sozidati, ker je prevedila, da jo bodo Saragosanci vedno lepo častili, in jih je zato že popred u svojo varstvo vzeti hotla.

Čez nekaj let se sv. Jakob s nekaterimi izvolenimi učenci spet u Jeruzalem poverne.

Sovražni Judje pa so hotli Jakoba, naj velja kar hoče, vgonobiti. Enkrat sv. Jakob ravno pridgje, in sbranim Judom goreče priča, da je Jezus, kterega so tako zaničlivo umorili, za res od Boga obljubleni in poslani Mesia. U tem pa terdovratneži punt med ljudstvom napravijo, en pismouk, Jozia po imenu, ga zgrabi, vojšakom izroči, kteri ga pred kralja Herodeža peljajo, in ga zatožijo, da je on punta kriv. Herodež ljudstvu vstreči ga hitro da zapreti, in na to k smerti obsodi.

Sv. Jakob, ki na svetu ni kaj bolj želel, kakor za Jezusa umreti, se krivične sodbe silno oveseli. Še enkrat očitno priča, da je Jezus resničen Bog in Zveličar grešnega sveta. Preden ga k smerti peljajo, se je Jozia, kteri ga je zgrabil in Herodežu nar hujši tožil, skesal, in ves zgrevan na ravnost pové, da tudi u Jezusa veruje, pade pred sv. apostola in ga zamere prosi; sv. Jakob pa ga prijazno objame, rekoč: „*Mir ti bodi!*“ Jude je to še bolj vjezilo, zato Herodeža preprosijo, da še Jozia da umoriti. Na poti k sodnišču je bil mertvouden človek, kterega je sv. Jakob u imenu Jezusa nagloma ozdravil. Na smertnišču zahvali sv. apostol še enkrat Boga, da mu je priložnost dal, za Jezusa umreti, veselega serca svojo glavo da, da se mu odseka, in tako smert za Jezusovo véro kratko dni pred velikonočjo stori. Med vsimi apostoli Jezusovimi je sv. Jakob pervi kerv za Jezusa prelil.

Njegovo sv. truplo so kristiani častitlivo pokopali, pozneje pa njegovi učenci u Kompostelo na Špansko prenesli, kder se do današnega dne u silno veliki časti ima; po vsem Španskem pa se posebno sv. Jakob mogočni priporočnik časti.

(*Začetek sv. maše je kakor na dan svetega Andreja.*)

Cerkvena molitev. Posvečuj o Gospod! in obvaruj Tvoje ljudstvo, da bo po pripomoči Tvojega svetega apostelja Jakoba zavarovano, Tebi v življenju dopadlo in s pogumnim sercom služilo — po Jezusu Kristusu i. t. d.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla apostelja do Korinčanov 4, 9—15.

Bratje! menim, da je Bog nas apostelje poslednje postavil, kakor k smerti namenjene: ker smo v razgledovanje svetu, in angelom in ljudem. Mi smo neumni

zavoljo Kristusa, vi pa modri v Kristusu; mi slabi, vi pa močni; vi častiti, mi pa brezčastni. Do te ure smo lačni, žejni in nagi, in nas za uho bijejo, in nimamo stanovitnega prebivališča. In se trudimo s svojimi rokami delajoči; nas kolnejo, in blagoslovimo; nas preganjajo, in prenesemo; nas preklinjajo, in prosimo; kakor smeti tega svetu smo postali, vsega izveržek do zdaj. Tega ne pišem, da bi vas osramotil, ampak vas opominjam, kakor svoje preljube otroke. Zakaj, ko bi ravno deset tavžent učenikov imeli v Kristusu, vender nimate veliko očetov; ker v Kristusu Jezusu sim vas jaz z evangelijem rodil.

Razlaganje. Sv. Pavl uči tukaj, kakó malo se aposteljski možje na svetu porajtajo in cenijo. Oni so na svetu, kakor v nekem gledišču, od brezbožnih ljudi sovraženi, od Boga in od angeljev pa serčno ljubljeni. Taka se godi vsim pravim kristjanom; kdor po Božjih postavah živi, se mu svet posmehuje; kdor pa po posvetnih potih hodi, kdor po šegah in navadah hudobnega sveta živi, se moder in umen človek imenuje ino hvalji. Pravi kristjan ne najde nikjer ne mira ne pokoja, brezbožni ga povsod in zmirom preganjajo; pa iz ljubezni do Boga terpi vse voljno. Za svoje neprijatlje in zasmehovavce moli on. — Če hočeš biti pravi kristjan, nikar se ne sramuj, če imenuje svet tvoje kristjansko, lepo življenje neumno, če te zavoljo tega sovraži, zasmehuje in preganja; spomni se, kako se je aposteljnom in samemu Kristusu godilo, kakó so samo po vozkem potu preganjanja in terplenja križev in bolečin nebeško kraljestvo dosegli. Gorjé tebi, če drug pot v nebesa iščeš.

Evangeli svetega Matevža 20, 20—23.

Tisti čas je pristopila k Jezusu mati Cebedejovih sinov, s svojima sinoma, ter ga je molila in nekaj prosila. On pa ji je rekel: Kaj hočeš? Mu pravi: Reci, da sedita ta moja sina, eden na tvoji desnici, in eden na tvoji levici v tvojem kraljestvu. Jezus pa je odgovoril in rekel: Ne vesta, kaj prosita. Ali moreta piti kelih, ki ga bom jaz pil? Mu rečeta: Moreva. Jima

reče: Moj kelih bota sicer pila; sedeti pa na moji desnici ali levici ni moje vama dati, ampak kterim je pripravljeno od mojega Očeta.

Kaj tirja ta mati za svoja sinova od Kristusa?

Da bi v Kristusovem kraljestvu, namreč v nebesih, pervo mesto za Gospodom imela, in na višjo stopnjo od druzih aposteljnov bila postavljena. Tako delajo starši, ki hočejo svoje otroke v duhovski stan vsiliti, brez da bi pomislili, če so za te stan poklicani in sposobni. Od tod pride, da nekteri duhovnih pastirjev sam sebe in druge nesrečne storijo, ker niso v pravi stan stopili, ino ne skoz prave vrata v ovčnico, v cerkev prišli.

Zakaj pravi Kristus: Ne vesta, kaj prosita?

Kér sta bila z materjo vred tudi sinova takó neumna v svojih željah, kér sta takó velike reči od Kristusa imeti hotla, brez da bi pomislila, če sta jih vredna. — Ravno tako grajo zaslužijo tudi taki, ki polni napuha in samoljubja imenitne in visoke službe želijo, brez da bi Božjo čast, in korist svojega bližnjega pred očmi imeli.

Kaj pomeni kelih, od katerega Jezus govori?

Kelih terplenja in grenkosti, katerega je moral Jezus piti; ravno te je bil tudi aposteljnom pripravljen in tega mora vsak piti, kdor hoče s Kristusom večno veselje doseči.

So aposteljni pili te kelih?

Da, od druzih aposteljnov je že znano, in sv. Jakob je grozovitno smert preterpel in sv. Janez je do svoje velike starosti dosti preganjanja in terplenja prenesel.

Zakaj je rekel Jezus, na moji desnici ali levici sedeti ni moje vama dati?

Kristus je hotel reči, da ne more nju zelje dopolniti [1]), kér sta napuhnjena in prevzetna, in da bo le ponižnim Bog take milosti skazal; zakaj on ne gleda osebe

1) S. Remig. Beda.

ampak zasluženje. Tudi je hotel Kristus, ki je bil prišel na svet, vse ljudi s besedo in izgledom ponižnost učiti, to čast, kakor da bi zamogel On tako visoko čast in stopnjo podeliti, od sebe odverniti, ino nebeškemu Očetu pripisati; zakaj njegovo čast in slavo si je pri vsaki priložnosti povikšati prizadeval.

Molitev k svetemu Jakobu.

Pogumni in serčni apostelj! ti si bil pervi tvojih bratov, ki je kelih terplenja po Jezusovem izgledu pil in kri za njega prelil. Prosim te, zadobi mi milost pri Jezusu, da se ne bom bal kelha terplenja in grenkosti, ampak da bom vse, kar mi Božja roka pošilja, dobrovoljno vzel, da bi vreden postal, enkrat nebeško veselje s tebo vživati.

Nauk za praznik svete Ane.

(26. julija.)

Sv. Ana, mati božje porodnice prečiste Device Marie, je bila u Betlehemu, dve uri od Jeruzalema, rojena. Po čistem devištvu je bila zaročena s Joahimom, ki je u mestici Nazaret na Galilejskem stanoval. U lepi složnosti in u serčni ljubezni sta pobožno in bogaboječe živela, da se tudi od nju lehko reče, kar sv. Lukež od Caharija in Elizabete pravi: „*Bila sta obedva pravična pred Bogom in po vsih zapovedih Gospodov sta ravnala.*“ Kar jima je Bog časnega premoženja dal, sta na troje razdelila: pervi del u čast božjo in polepšanje tempelna; drugi del za vboge; in tretji del u lastne potrebe. Vseskozi sta rada molila, po svojem stanu pridno delala, in, kar jima je bilo mogoče, dobrega storila.

Posebno žalost pa sta imela, da že tako dolgo u zakonu nobenega otroka od Boga nista prejela; zakaj takrat je bil zakon brez otrok kakor kazen božja. U tej priserčni žalosti je sv. Ana s svojim možem k Bogu zdihvaje molila, naj bi jo sramote rešil, in rodovitno storil. Toljko gorečo in zavplivo molitvo svoje zveste služabnice je Bog tudi vslišal, in kakor sveti učeniki verjetno menijo, ji pošle angela, kteri ji je oznanil, da bo hčer spočela in rodila,

ktera bo izvolena med vsimi ženami, ker bo rodila obljublenega Odrešenika. Misli se tudi, da je ravno te angel ji napovedal, naj svojo dete Mario imenuje. Ravno to razodetje je tudi sv. Joahim prejel. Koliko sta se sv. Ana in Joahim o tem oveselila, kako goreče Boga hvalila, posebno ko je sv. Ana Mario božjo, izvoleno porodnico rodila, ni dopovedati. Serčno je bila sv. Ana svoje hčerke vesela, pa tudi za toljko skerbnejše jo je izredila, ker ji je bilo razodeto, da je njo Bog sam za mater svojega božjega Sina izvolil. Za naj srečnejšo mater se je torej sv. Ana imela, in če je že obilno sreče hiši Caharija in Elizabete došlo, ko je Maria nju objiskala, za koljko več milosti je sv. Ana po svoji lastni hčeri, božji porodnici izvoleni zadobila!

Ker je sv. Ana dobro spoznala, da je njena hčerka le božji dar, kterega je Bog sam si po razodenju izvolil, je hotla tudi Bogu darovati, kar je od Boga prejela, kakor je poprej prostovoljno obljubila. Komej tri leta staro Mario vzameta sv. Ana in Joahim seboj u Jeruzalem, in jo tam u tempelnu po mašniku božjem Bogu u službo darujeta. Težko scer jima je bilo od svoje ljube hčerke se ločiti, pa ker jima je bila božja služba več, kakor njuno veselje, sta jo s veselim sercom Bogu u dar prinesla. Maria je bila po mašnikih med device vzeta, ktere so u tempelnu Bogu službo opravlale, in u vsih lepih čednostih bile vajene. Po tej Bogu tako prijetnej daritvi se sv. Ana s svojim možem domu poverne, in ves čas svojega življenja sveto in pobožno preživi, posebno ko je u kratkem potem vdova postala. Kakor namreč je bila u svojem deviškem stanu devicam, u zakonskem pa zakonskim u prelep izgled: ravno tako je bila tudi vdova vsih tistih čednosti polna, ktere sv. Paul u svojem pismu na Timotea vsim vdovam sploh priporoča. In tako sveto je mati božje porodnice do konca svojega življenja živela, ktero je, kakor pisavci menijo, s devet in sedemdesetim letom svoje starosti sklenila.

V začetku sv. maše poje cerkev: Veselimo se v Gospodu, kér te praznik k časti svete Ane obhajamo, za česar del se angelji radujejo in enoglasno sina Božjega hvalijo. Moje sercé vré od lepih besed; jez darujem moje dela kralju. (psl. 44.) Čast bodi itd.

Cerkvena molitva. Bog, ki si sveti Ani milost dodelil, mati porodnice Tvojega edinorojenega sina postati; dodeli milostljivo, da bomo pri obhajanju njenega praznika po njeni prošnji Tvojo pomoč dosegli, po ravno tajistem Jezusu itd.

Berilo iz bukev Salomonovih pripovest 31, 10—31.

Serčno ženo kdo bo najšel? Čez to, kar je iz daljnega in od zadnjih pokranj, je njena cena. Zanese se na-njo serce njenega moža, in ropa ne bo potreboval. Dela mu dobro, in ne hudega vse dni svojega živlenja. Poišče volne in prediva, in dela s svetom svojih rok. Je kakor barka kupca, ktera iz daljnega prinese njegov kruh. Še po noči vstane, in da brešno svojim domačim, in delo svojim deklam. Ogleda njivo, in jo kupi; od pridelka svojih rok zasadi vinograd, prepaše z močjo svoje ledje, in uterdi svoje roke. Skusi in vidi, da je dobra njena kupčija; ne ugasne po noči njena luč. Izteg ne svojo roko po koželji, in njeni persti primejo vreteno. Svojo roko odpre ubogemu, in svoje dlani prostre potrebnemu. Ne boji se za svojo hišo sneženega mraza; zakaj vsi njeni domači imajo dvojno obleko. Častitljivo ogrinjalo si napravi, tenčica in škerlat je njena noša. Časten pri vratih je njen mož, kadar sedi z deželnimi starašini. Dela tenko platno, in prodaja, in pas daje Kananeju. Moč in lepota je njeno oblačilo, in smejala se bo poslednji dan. Svoje usta odpira modrosti, in postava milosti je na njenem jeziku. Pregleduje pota svoje hiše, in ne je lena kruha. Njeni otroci vstanejo in jo blagrujejo; tudi njen mož jo hvali. Veliko hčer zbera krepost, ti premagaš vse. Lažnjiva je lepota, in prazna je brehkota: žena, ktera se Gospoda boji, ona bo hvaljena. Dajte ji sadu njenih rok, in hvalijo naj jo očitno njena dela.

To berilo nam pokaže izgled pridne, pobožne gospodinje, ki se noč in dan za svojo in Svojih dušno in telesno, časno in večno srečo trudi. Sveti duh sam nam te izgled pred oči postavlja. Oh, da bi pač vse gospodinje te izgled posnemale! Pa žali Bog dosti gospodinj je, ki vso čast le v lepoti, v obleki in v enacih ničemurnih rečeh iščejo, ki ne poznajo druzega dela, kakor jesti, piti, postopati, obiskovati in spati, ter tako

svoje mehkužno truplo rediti; katere pohištvo zanemarjajo, katere za otroke in družino nič ne skerbé, ino jih celo s svojimi hudobijami pohujšajo in v greh napeljujejo, katere premoženje svojih možev zapravljajo ino same sebe v revšino pahnejo. Kakó drugačne so take gospodinje od té, od katere donašno berilo pravi, da je vse z bogatijo, t. j. s čednostjo in dobrimi deli presegla. Te tudi ne bodo dobile plačila kakor ta, in njih dela, namesto jih hvaliti, bodo pravično jezo Božjo čez nje klicale. Gorjé njim! kot kristjanske gospodinje bi bile lehko toliko dobrega storile ino hudega zabranile, pa niso storile! Gorjé njim; v nar strašnejše tamote bodo zaveržene!

Evangeli svetega Marka 13, 44—52.

Tisti čas je Jezus svojim učencom to priliko govoril: Nebeško kraljestvo je podobno zakladu, skritemu v njivi, kterega je človek, ki ga je najšel, skril in od veselja nad njim gre in proda vse, kar ima, in kupi tisto njivo. Spet je nebeško kraljestvo podobno kupcu, kteri išče dobrih biserov. Kteri, ko je najšel en drag biser, je šel in prodal vse, kar je imel, in ga je kupil. Spet je podobno nebeško kraljestvo mreži, ktera se verže v morje, in zajme rib vsakega rodu. Ktero, ko je napolnjena, izlečejo, in na bregu sedé odbero dobre v posode, malovredne pa odmečejo. Tako bo ob koncu sveta: Angeli pojdejo vunkaj, in bodo odločili hudobne iz srede pravičnih; in jih bodo vergli v peč ognja; tam bo jok, in škripanje z zobmi. Ali ste razumeli vse to? Mu reko: Smo. Jim reče: Zato je vsak pismar, ki je podučen v nebeškem kraljestvu, enak hišnemu gospodarju, kteri nosi iz svojega zaklada novo in staro.

Nauk za praznik svetega Lavrenca.

(10. augusta.)

U Španskem mesti Osma se je Lavrenc od keršanskih starišev sred tretjega stoletja rodil. Njegovemu očetu je

bilo ime Orenci, materi Paciencia, ktera oba se svetnika častita. Tako sveti stariši so Laurenca tudi sveto odgojili. U vsih priložnostih se je vidila na njem posebna ljubezen do Jezusa, neprestrašena stanovitnost u pravi véri, in vedna skerb za deviško čistost. Že u mladih letih pride u Rim, kder si s svojim nedolžnim življenjem veliko poštovanje pridobi. Sv. papež Sikstus ga za tega del posveti Diakona rimske cerkve. Usled te časti mora papežu pri altarju streči, sv. cerkveno posodje in mešno obleko shranovati, dohodke oskerbovati, ki so namenjeni cerkvenim služavnikom u živež in vbožcem u pomoč.

Tisti čas za cesarja Valeriana ze vzdigne strahovito preganjanje kristianov. Sv. očeta Siksta vjamejo, in ga u Mamertniško ječo veržejo. Laurenc od daleč gleda, kako sv. očeta vlečejo, in teče k njemu, in mu reče: „*Kamo greš, oče! brez svojega sina?*“ Drugi dan peljajo sv. papeža na terplenje, in sv. diakon sopet k njemu pristopi in reče: „*Sveti Oče, nikar ne zapusti me, zakaj zakladi, ktere si mi izročil, so že vsi razdeleni.*“ Sv. papež potolaži Laurenca kakor včeraj, in odpeljan na moriše je končal svoje življenje.

Med tim neki trinogi slišavši sv. Laurenca od zakladov govoriti, cesarju Deciu kmalo na uho vteknejo, kar so slišali. Laurenc pride pred cesarja; cesar ga popraša: kde so cerkveni zakladi skriti? Odgovori, da ako se mu odlog da, hoče vse cerkveno bogastvo pred njega prinesti, in pokazati. Cesar tega odgovora silno vesel, mu dovoli toliko časa, pa mu Hipolita tovarša da, iz straha, da Laurenc nebi ubežal. Svetnik te čas sbere vse vbožce, kar jih najde, jih pelje pred cesarja in reče: „*Glej, to so zakladi naše cerkve.*“ Okrutnik ne more prinesti tega osramotenja; silno razkačen se zaroti pri svojih bogovih, da hoče to osramotenje brez usmilenja kazniti. Zdaj ukaže Valerianu mestnemu poglavarju ga naj grozovitneje mučiti, ako ne bo hotel deržavnih bogov moliti. Valerian okruten ko cesar sam, ukaže sv. Laurencu vse oblačila iz života stergati, nja pa kot naj zaverženejšega sužnika s šibami tako dolgo tepsti, da je na vsem životi ves ranjen in okervavlen. Potem ukaže okrutnik vse mučeniško orodje pred svetnika prinesti, protivši mu, da bode s vsim tim orodjem mučen, ako pri tej priči bogom ne daruje.

Vse je bilo zastonj. — Celo noč misli okrutnik, kako bi sv. Laurenca jutre prav grozovitno terpinčil, in sklene ga živega peči. Še le razdeni se, že ukaže okrutnik železno posteljo u podobi roša pripraviti, živega voglovja pod roš nastlati, svetnika na nja privezati, da bi se tako počasno pekel. Kar se ukaže, se tudi zgodi. Vsi nazoči groze stermijo; sv. Laurenc pa dolgo celo mirno leži na žarečem rošu kot na rožicah; le časoma kliče na Boga: „*Vzemi, o Gospod! to žgavno daritvo za sladko dišavo.*“ Na licu se mu bere popolna znotranja radost. Mnogi nazoči kristiani so pričevali, da so ga vidili s nebeškoj svetloboj obdanega, in da je naj prijetniša dišava iz njegovega trupla puhtela. Sv. mučenik se precej dolgo že na svojej postelji po eni strani peče; tedaj grozovitnežu reče: „*Glej tu sem, Valerian! po eni strani sim že dovolj pečen; oberni me in jej.*“ Kako so okrutniku te besede dopadle, si lehko vsak sam misli. Sv. Laurenc pa je bil vedno vesel, poln nebeške tolažbe, kar se je na njegovem obličju poznalo. Boga je hvalil za to milost, da zamore za njega terpeti. Slednič povzdignuvši svoje oči k nebesam izroči svojo viteško dušo svojemu Zveličarju, leta po Kr. 288, deseti dan augusta. Mnogi tam stoječi spoznavši iz tega resničnost keršanske vére, so postali kristiani.

Sv. maša se začne: Hvala in lepota je pred njim: svetost in častitljivost je v njegovem svetišču. Pojte Gospodu novo pesem; pojte Gospodu vse ljudstva celega sveta. (psl. 95.) Čast bodi itd.

Cerkvena molitva. Daj nam, prosimo, vsemogočni Bog! plamen svojih pregreh ugasiti, kteri si sv. Laurencu dodelil, ogenj svojih muk premagati. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu Sinu tvojem, kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog vekomaj. Amen.

Berilo iz 2. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 9, 6—10.

Bratje! kdor skopo seje, bo tudi skopo žel; in kdor seje v obilnosti, bo tudi v obilnosti žel. Slehern (daruj), kakor je v svojem sercu namenil, ne z žalostjo ali po sili; zakaj veselega darovavca ljubi Bog. Bog pa je mogočen vsak dar zobilšati med vami, da imate vselej vsega dovolj, in ste bogati v vsako dobro delo; kakor je

pisano: *Deli, daja ubogim, njegova pravičnost ostane vekomaj. Kteri pa daje seme sejavcu, bo tudi kruha jesti dal, in bo namnožil vaše seme, in dal rasti obilniši sad vaše pravičnosti.*

Nauk. Po tih besedah svetega aposteljna je delal sveti Lavrenc, ki si je namesto se s cerkvenimi dragocenostmi in zakladi obogatiti, in če bi jih bil trinogu Deciu izročil, čast in slavo zadobiti, dušne in večne zaklade v obilni meri zadobil, kér jih je vbozim razdelil. Tako imamo tudi mi delati. Milodar, pravi apostelj, je kakor njiva, ki, bolj se s dobrimi deli obseva, bolj bogato rodi ti za dušo in telo. Kadar vbozim dajaš, ne bodi siten ali žalosten; zakaj to bi bilo znamnje, da si skopega, terdega serca. Kdor z veseljem vbozim deli, dopade Bogu, ki mu bo o svojem času dušnih in telesnih darov obilno dodelil, da mi ne bo treba stradovati. Kar se vbozim da, se ne zgubi, ampak se položi v Božjo zakladnico, od kodar bo z obilnimi obrestmi povernjeno.

Evangeli svetega Janeza 12, 24—26.

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencom: Resnično, resnično vam povem, ako pšenično zerno ne pade v zemljo, in ne umerje, ostane ono samo; ako pa umerje, stori veliko sadu. Kdor ljubi svoje življenje, ga bo zgubil; in kdor sovraži svoje življenje na tem svetu, ga bo prihranil v večno življenje. Ako kdo meni služi, naj za menoj hodi; in kjer sim jaz, tamkaj bo tudi moj služabnik. In ako kdo meni služi, ga bo moj Oče počastil.

Kaj pomeni pomerto pšenično zerno?

1. Kristusa nasega Gospoda, ki je moral vmreti in v grob položen biti, in je skoz svojo smert obilni sad rodil, da je cel svet odrešil, in vsim gnado božjo in večno zveličanje pridobil; 2. vsacega pravega kristjana, ki svoje hudo poželenje berzda, se sebi in vsim hudim nagibom in posvetnim norčijam odpové, in sad lepih in dobrih del rodi. Tako se zatajevati, je mučeništva se vdeležiti, kar bo Bog gotovo dobro poplačal. „Križaj svoje

meso," pravi sveti Krizostom, „in boš krono mučenikov dosegel." „Ena svetih marter (muk) je," pravi sveti Bernard, „z duhom dela mesa moriti." „Zasmehovanje, krivico in preganjanje poterpežljivo terpeti, tiste, ki nas sovražijo, ljubiti," pravi sveti Gregor, „je notrajna muka." In sveti Auguštin piše: „Celo življenje kristjana, če se evangelju prileže, je vedni križ in mučništvo."

Kaj se pravi svoje življenje sovražiti?

To se pravi, vsemu nagnjenju se odpovedati, ki je Božji postavi in zveličanju nasprotno, ino to se pravi svoje življenje resnično ljubiti in za večno zveličanje hraniti; hudobnemu nagnjenju in strastim našega života vse dovoljiti, kar neuma ljubezen želi, se pravi, pogubiti svojo dušo. Bolnika sovraži, kdor mu da, kar mu škoduje in kar želi; tisti ga pa ljubi, ki mu kej tacega odreče. Ravno takó resnično ljubi svoje življenje, kdor sam sebe zatajuje, in ga sovraži, kdor si vse dovolji. Tako sovražiti ali bolje tako prav ljubiti naše življenje, nas uči sveti duh [1]): „Ne hodi za svojimi slastmi ino oberni se od samosvoje volje. Če dopustiš svoji duši njene slasti, te bo postavila na sramoto pred tvojimi sovražniki."

Zdihlej. O Jezus, presveti sad deviškega telesa Marije! zahvalimo te, da si hotel za naše zveličanje po včlovečenju tako čudno zerno postati, ino na križu tako grenko smert storiti, da bi nam zveličanje zadobil. O da bi pač to milost in dobroto spoznali, Tebi služili in za Tebo hodili, kar je toliko jezer mučenikov storilo, med katerimi se Tvoj služabnik Lavrenc posebno sveti. Dodeli, da bomo napolnjeni z željo, vse zopernosti do konca voljno terpeti in Tebi goreče služiti, da bomo tam po Tvoji obljubi od nebeškega očeta češčeni in večno razveseljeni. Amen.

---

1) Modr. 18, 30.

Nauk za praznik vnebovzetja Marije.

(15. augusta.)

Zakaj se te praznik takó imenuje?

Kér je bila te dan presveta devica Marija v nebesa vzeta.

V začetku sv. maše nas opomni cerkev, veseliti se, kér pojé: Veselimo se v Gospodu, kér te praznik k časti presvete device Marije obhajamo, ki je bila v nebesa vzeta; za česar del, se angelji veselijo in enoglasno sina hvalijo. „Čast bodi itd.

Cerkvena molitev. O Bog! ki si se ponižal, telo svete device Marije za Svoje prebivališče izvoljiti si; prosimo Te, dodeli nam milost, da bomo njene brambe deležni, veseli te praznik obhajali. Ki živiš in kraluješ itd.

Berilo iz bukev Sirahovih 24, 11—20.

V vsem sim pokoja iskala, in v erbščini Gospodovej sim hotla stanovati. Tedaj je zapovedal, in mi rekel stvarnik vsih reči; in kteri me je stvaril, je počival v mojem šotoru, in mi je rekel: V Jakobu prebivaj, v Israelu imej svoj del, in med mojimi izvoljenimi se vkorenini. — In tako sim se v Sionu uterdila, in v svetem mestu sim ravno tako počivala, in v Jeruzalemu je bila moje oblast. In sim se vkoreninila v častitem ljudstvu, in v mojem Bogu je njegov del, in v družbi svetnikov moje stanovališče. Kakor ceder na Libanu sim povišana, in kakor cipresa na gori Sionski. Visoko kakor palma v Kadezu sim izrastla, in kakor zasajena roža v Jerihu; kakor lepa ojlka na polji, in kakor javor ob vodi na potih sim visoko izrastla. Kakor sladka skorja in lepo dišeče mazilo sim dišala, kakor izbrana mira sim dajala prijeten duh od sebe.

Razlaganje. Sveti duh je v tem berilu sicer slavo večne modrosti popisal; cerkev obrača pa tudi te besede na Marijo, ki je bila dones tako slavno in veličastno v nebesa vzeta. Zakaj Marija nikjer drugod miru iskala in najdla ni, kakor pri Bogu, in danes je te mir

dosegla. Nji je Bog, stvarnik vsih reči, ki jo je vstvaril in pred vrojenim grehom obvarovál, in v katere telesu je kakor v jaslicah počival, danes govoril: Posedi tebi od vekomaj pripravljeno prebivališče, sprejmi kraljestvo, katero ti je bilo namenjeno, nastopi vladarstvo in kraljuj čez vse izvoljene! Tako je bila Marija za kraljico angeljev in svetnikov v nebeškem Sionu postavljena. V tem svetem mestu vživa ona z Bogom večni mir, deli ž njim njegovo srečo in ima za njim nar večo moč in oblast; lepo okinčana se blišči kot žlahtna roža iz Jerihe, ki vedno cveti; od tam izljiva olje usmiljenja čez revne Adamove otroke, kakor oljka, jih obsenči kakor košat javor, jih ovaruje, jih oživlja in krepča s prijetnim duhom svojih krepost in milost.

Evangeli svetega Lukeža 10, 38—42.

Tisti čas je šel Jezus v neko vas; in neka žena, Marta po imenu, ga je sprejela v svojo hišo. In ona je imela sestro, po imenu Marijo, ktera je tudi sedla k nogam Gospodovim, in poslušala njegovo besedo. Marta pa si je dajala s postrežbo veliko opraviti; ter je pristopila, in rekla: Gospod! ti ni mar, da me moja sestra samo pusti streči? Reci ji tedaj, da naj mi pomaga. In Gospod je odgovoril, in ji rekel: Marta, Marta! skerbna si in si veliko prizadevaš. Pa le eno je potrebno. Marija je nar boljši del izvolila, kteri ji ne bo odvzet.

Zakaj zamore sv. cerkev danes te evangeli brati?

Ker se zamore na Marijo posebno oberniti; zakaj ona je veliko spodobnejše in ljubeznivše od Marte Božjega sina sprejela, toliko časa redila in živila in mu prav zvesto in goreče služila, ona je tudi bolj goreče in pazljivo njegove besede poslušala, v sercu obderžala in dopolniti si prizadevala. In v obojem si je narbolji del izvoljila, kér je oboje popolno opravljala in s tim nar večje plačilo si zaslužila, katero je danes zadobila, in katerega jej ne more nihče odvzeti.

Kaj se imamo od tih dveh sester učiti?

1. Da moramo enako Marti, katera je podoba pridnega in delavnega življenja, v našem stanu in poklicu marni biti, ne pozabiti dobre dela dopernašati, vse iz ljubezni do njega storiti, v vsem njemu dopasti truditi se, in Kristusu, ker ne moremo njemu samemu postreči, vsaj v revnih mu postreči; kajti on vse, kar nar manjšemu naših sobratov v njegovem imenu storimo, tako obrajta, in poplača kakor da bi bili njemu storili. 2. Da moramo, kakor Marija, ki je podoba človeka, ki rad moli in nebeške in božje stvari premišljuje, pridno moliti, poslušati in premišlovati Božjo besedo, Božje veličastvo in njegovo popolnost, zraven pa našo revšino; tako se bomo posvetili in zmiram zveličanja vredniše storili. To tiho, premišljevavno življenje imenuje Kristus nar bolji del, s tim pa vender ne zaverže delavnega življenja. Mi prav lehko obadva dela zjedinimo, na boljega je pa treba sosebno paziti.

Zakaj krega Jezus Marto?

Ker je bila zavoljo skerbi in opravil znotraj nemirna in raztrošena, in je za to Božjo besedo poslušati pozabila. Tako dela dosti kristjanov, ki zavoljo svojih del in opravil dušno zveličanje pozabijo, med Božjo službo in med oznanovanjem in razkladanjem Božje besede na hišne opravila mislijo in brez dušnega dobička cerkev zapustijo.

Kaj je Eno potrebno?

Pred vsim Božja čast in zveličanje naše duše. Kdor za to Eno skerbi, dopolni tudi ostale dolžnosti, je delaven in priden, vender ni nemiren in raztrošen, ampak miren in tih, vzdiguje tudi pri delu serce do Boga, mu daruje vse svoje dela in nehanje, in je zató Božje milosti deležen.

Zdihleji. Ah da bi bil pač dosedaj za to Eno potrebno bolje skerbel! nesrečne ure, katere sim za posvetne in ničemurne reči zapravil! Ah kje ste sadaj? Kaj bom imel enkrat v večnosti od vas, morebiti hudo vest in strašne muke? Da bi mogel zlate, tako nemarno zgubljene ure spet nazaj dobiti! Kér pa to mogoče

Te prosim, o dobrotljivi Bog! dodeli mi milost, še ostalo življenje v Tvojej službi preživeti in samo in edino za zveličanje moje duše skerbeti.

Molitev sv. Bernarda k Marii. Poglej o slavna kraljica nebeška, z gorečimi željami spremljamo tebe danes k Tvojemu sinu in saj od dalječ za tebo gremo, o presveta Devica. Pokaži svetu tvojo milost, pokaži tvojo milost, katero si pri Bogu dosegla. Sprosi s Tvojo sveto molitvijo grešnikom milost, bolnikom zdravje, maloserčnim moč, žalostnim veselje in pomoč tistim, ki so v nevarnosti. Tudi nam Tvojim služabnikom, ki danes slavno in veselo Tvoje sladko imé klicamo, naj dodeli po Tebi, o premila kraljica, svojo milost Jezus Kristus, tvoj Sin, naš Gospod in Bog, kateri bodi hvaljen vekomaj. Amen.

Nauk za praznik sv. Jerneja aposteljna.

(*24. augusta*)

Od sv. apostola Jerneja iz sv. evangelia vémo, da ga je Kristus naš Gospod vzel u število izvoljenih mož, ktere je apostole imenoval, in jih k spreobernenju celega sveta izbral. S drugimi apostoli je tudi sv. Jernej našega Zveličarja vedno spremljal, da bi u njegovem božjem nauku popolnoma podučen, potem tudi nevernim narodom nauk Jezusov oznanoval. Ni dvomiti, da je enako drugim apostolom sv. evangeli neutrudeno, goreče pridgoval, mnogo čudežev storil, brez števila nevernikov za Kristusa pridobil, in po mnogem preganjanji svoje življenje ko mučenik sklenil. Kar še posebnega u življenju sv. Jerneja pri verjetnih zgodopiscih najdemo, je to:

Sveti apostoli prijemši sv. Duha se po vsem svetu razidejo, nauk Jezusa Kristusa oznanovat. Sv. Jerneju je bila juterna India s drugimi sosednimi kraji odločena. S mnogimi velikimi težavami se napoti u ove dežele, prehodi mesta, vesi in terge, in povsod mnogo malikovavcev spreoberne. Mašnikov in dušnih pastirjev tim novim kristianom zapustivši se dalej napoti u veliko Armenio. Pride u glavno mesto ove dežele, in gre naj prej u naj veči malikovavski tempel, u katerem so Astaroto častili in molili. Tukaj najde mnogo slepih, šanta-

vih, gluhih in drugih bolnikov, ki so tega svojega malika za zdravje na pomoč klicali.

Hudič je iz kipa tega malika odgovarjal jim, ki so ga za kaj vprašali; ali od te dobe, ko sv. apostol u njegov tempel stopi, je omolknil, in ni besedice več spregovoril.

Med tim kralj Polimi, ki je imel hčer tudi od hudega duha obsedeno, sliši rešenje enega človeka, od kojega je sv. Jernej hudiča izgnal, in pošle po sv. apostola s ponižno prošnjo, naj pride k njemu, in njegovo ljubo hčer hudega duha reši. Jarnej opravi kratko molitvo, vkaže hudiču na ime Jezusa Kristusa iz obsedene se pobrati; in pri tej priči je hudič izbežal iz nje. Kralj dovolj prepričan, da sv. Jernej je oznanovavec resnice, se da s svojoj ženoj in s decoj u kerščanski veri podučiti in kerstiti. Po izgledu kralja storé dvorni in skorej vsi stanovniki glavnega mesta, potem še dvanajst pervih mest dežele. Tako veliko čredo novih kristianov u pravi véri ohraniti, je bilo mnogo mašnikov treba; kar sveti apostol vse oskerbi.

Po tej slavni zmagi sv. evangelia malikovavski duhovni skorej sami u svojih blôdnjah terdovratni ostanejo. Vidivši, da so po prepadlih malikih od vsih ljudi zaničevani in zasramovani, mislijo na vse načine, kako bi nad svetim apostolom si jezo ohladili. Ker jim je vse spodletelo, se slednič obernejo na kraljevega brata Astiaga, kteri je u drugem delu Armenie oblastoval. Njemu zatožijo sv. Jerneja kot sovražnika in puntarja dežele, ki je celo kralja s njegovim dvorom vred gerdo ogoljufal, ter hoče staro molenje bogov popolnoma zatreti. Astiages vkaže apostola živega iz kože djati, in ga tako počasi, pak vendar med naj hujimi bolečinami umoriti.

Trinogi storijo po zapovedi, in sv. apostola živega ogolijo. Truplo je potlej po čudoviti previdnosti božji na otok Lipari prišlo. Od tod se te sv. zaklad u Benefent, poslednič za cesarja Otona III. u Rim prinese, kder je še dan današen u naj vekši časti.

(Začetek sv. maše je kakor na praznik sv. Andreja.)

Cerkvena molitev. Vsegamogočni večni Bog! ki si nam veselje tega dne po prazniku svetega aposteljna Jerneja počastil in posvetil, prosimo Te, dodeli svoji

cerkvi, ljubiti, kar je on veroval, in oznanovati, kar je on učil po Jezusu i. t. d.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla apostelina do Korinčanov 12, 27—31.

Bratje! vi ste telo Kristusovo in udje med seboj. In Bog je v cerkvi postavil pervič apostelne, drugič preroke, tretjič učenike, potlej moči, po tem dari ozdravljati, pomagati, vladati, mnogotere jezike govoriti, jezike izlagati. So mar vsi apostelni? ali vsi preroki? ali vsi učeniki? ali imajo vsi moči? ali vsi dari ozdravljati? ali vsi mnogotere jezike govoré? ali vsi izlagajo? Hitite pa po boljših darovih.

Razlaganje. Sv. apostelj nam pokaže lepo podobo naše svete cerkve. On nas uči, da so vsi kristjani telo Jezusovo, ki je občna cerkev. Vsaki pravi kristjan je sicer ud posamezne cerkve (škofije, fare), ki je pa sopet ud občne cerkve. Nobeden ni celo telo, vsak je le ud, pa neki udi so višji kot drugi, so namreč predstojniki sv. cerkve, škofje, mašniki, pridgarji, pa zato se ne sme noben čez druzega povzdigovati, zakaj kakor so pri telesu vsi udje potrebni, takó so tudi udje Kristusovega telesa cerkve, če so tudi majhni, vender potrebni. Taki udje cerkve, ki niso tacih darov, kakoršne apostelj popisuje, sprejeli, in katerih ni Bog za posebno službo v svojej cerkvi odločil, ne smejo tacih opravil in služb v cerkvi želeti, katere jim niso izročene. Kakor je vsak ud telesni tam, kamor ga je stvarnik postavil, takó naj bo vsak cerkveni ud s tistim stanom zadovoljen, katerega mu je Bog odločil in po svojej moči naj skerbi za srečo in blagor cerkve. Če te je Bog v kmetijski stan postavil, ne zavidi plemenitnikov in uradnikov (deržavnih služabnikov); je kdo umniši od tebe, ima višjo službo, nikar mermrati zato; zakaj kakor ne morejo biti vsi udje telesne oči, tako ne morejo biti tudi v Kristusovej cerkvi vsi na visokej stopnji in v imenitnej službi. Edino, kar imajo vsi udi Kristusovega telesa, vsi verni cerkve, storiti, je, da si moramo prizadevati, bolj popolni, bolj sveti postati in vedno bolj goreče Boga ljubiti; zakaj ni ne za kralja ne za berača v večno živlenje druzega pota.

Evangeli svetega Lukeža 6, 12—19.

Tisti čas je šel Jezus na goro molit, in je prenočil v molitvi Božji. In ko je bil dan, je poklical svoje učence, in jih je iz njih dvanajst izvolil, (ktere je tudi apostelne imenoval): Simona, ki ga je tudi Petra imenoval, in Andreja njegovega brata, Jakoba in Janeza, Filipa in Jerneja; Matevža in Tomaža, Jakoba Alfejovega, in Simona, imenovanega Celota, in Judeža Jakobovega, in Judeža Iškarjota, kteri je izdajavec bil. In je šel doli z njimi, in je stal na ravnem polji, in truma njegovih učencov, in velika množica ljudi iz vse Judeje, in iz Jeruzalema, in od primorja, in od Tira in Sidona, kteri so bili prišli poslušat, in ozdravljeni biti od svojih bolezen. In ktere so nadlegovali nečisti duhovi, so bili ozdravljeni. In vsa množica se ga je iskala dotaknuti, ker je moč šla iz njega, in je vse ozdravila.

Zakaj gre Jezus na goro molit?

Sveti Bonaventura pravi, kakor je gora visoka, tako mora tudi goreč molivec svoje serce k Bogu povzdigniti in iz globine časnih in posvetnih reči na višino, z mislimi in željami k Bogu se podati, če hoče, da bo njegova molitev prava in koristna.

Zakaj moli Kristus po noči?

Nas učiti 1. da je noč narpripravniši čas za molitev, ker je po noči vse tiho in mirno in se misli ložej zberejo; 2. da se zamoremo z molitvo ovarovati pred napadi in skušnjavami hudiča, ki najrajše po noči svoje mreže nastavlja; 3. da imamo po noči za darove prositi, kateri so čez dan nam ino našemu bližnjemu potrebni. Zatoraj je Kristus, kakor pravi sveti Gregor, navado imel, po noči moliti, čez dan je pa učil, čudeže delal in tako duše zveličeval. Zato se po samostanih o polnoči v koru moli, kar David kralj [1]) posebno priporočuje, ino hvale vredna

1) p. 153.

navada je, če se v kristjanskih družinah sveti rožen-kranc ali litanije ali večerne molitve skupaj molijo.

Zakaj je Jezus ravno to noč molil?

Ker je hotel zjutraj dvanajst aposteljnov iz svojih učencov voljiti. Za te je prosil On svojega nebeškega Očeta, da bi jim vse milosti dodelil, katerih bi za takó važno opravilo potrebovali. Iz tega namena moli tudi cerkev o štirih kvatrih za tajiste, ki v duhovni stan stopijo in svete blagoslove prejmejo, kakor je storil Kristus in aposteljni, ki so Barnaba in Pavla s molitvo in s postom posvetili [1]); zatoraj je cerkev o štirih kvatrih poste zapovedala, in vernim ukazala z molitvijo in postom Boga prositi, da jim pošle brumne in goreče mašnike; zakaj na duhovnem stanu je veliko ležeče, da ljudje lepo živijo in v nebesa pridejo. Molimo tadaj večkrat in goreče, da bi Bog pobožne in svete mašnike svojej cerkvi dodelil!

Zakaj imenuje Jezus tih dvanajst šele danes aposteljne pred le učence?

Zató, ko je apostolstvo — apostolsko dostojanstvo — za Kristusom nar višje; Kristus je toraj hotel, da bi se aposteljni kot učenci na to čast vredno pripravljali. Kdor hoče učenik postati, se mora pred učiti. Nihče ne nastopi nobene službe, če nima za njo potrebnih lastnost.

Kaj nas uči Jezus, ki pride iz gore, in ljudstvo, ki ga spodej čaka?

Prihod Jezusov iz gore nam kaže, kako ponižen in priljuden je proti nižkim in revnim, vbozim in bolnim, in uči posebno velikaše in bogatince, kako se imajo do svojih podložnih vljudno ponižati, njih prošnje vslišati in jim pomagati. Ljudstvo, ki je bilo prišlo Jezusa slišat, in ki si je prizadevalo, dotakniti se ga, ker je neka moč od njega šla, katera je vse ozdravljala, nas uči, kakó naj narprej za zveličanje duše skerbimo, da naj narpred Jezusov glas poslušamo ino še le potem časno srečo pri Njem iščemo, gotovo jo bomo najdli.

---

1) Dj. apostol. 13, 3.

Zdihlej. Sveti apostelj Jernej! ki si se za Jezusa voljo vsemu posvetnemu odpovedal in celo življenje daroval, prosi, da bomo tudi mi za Jezusa voljo vsemu se odrekli, kar nam brani, ga ljubiti, za njim hoditi ino se zveličati. Amen.

Nauk za praznik angeljev varhov.

(pervo nedeljo septembra.)

Zakaj je te praznik zapovedan?

Da 1. Boga zahvalimo, da je vsakemu od nas posebnega angelja odločil, ki bi nas skoz nevarnosti tega sveta v nebesa pripeljal; 2. da tudi angelje zahvalimo, ki nam toliko dobrega storijo.

Je gotovo, da ima vsak človek posebnega angelja varha?

Veliko izgledov sv. pisma nam to svedoči; pa tudi zgodovina cerkvena in življenje svetnikov božjih nas te resnice prepriča. Angel je Izmaela, ki je u pušavi žeje umiral, smerti rešil. Angel je pokornemu Izaku življenje ohranil, kedar ga je hotel Abraham Bogu darovati. Angel je pobožnega Lota iz Sodome otel, da ni u hudobnem mestu zgorel. Angel je Izraelsko ljudstvo zoper nja sovražnike branil. Angel je preroku Eliu kruha prinesel in ga tako u pušavi nahranil. Angel je kralja Ecehia in mesto Jeruzalem otel, ter po noči nja sovražnike pomoril. Angel je levom žrelo zaperl, da niso Daniela u levnjaku požerli, in ga po preroku Habakuku nahranil. Angel je mladega Tobia po poti varval, in ga srečno k očetu nazaj pripeljal. In ravno te angel Rafael je bil, ki je molitve starega Tobia Bogu daroval, in ga tudi slepote ozdravil. Angel je čisto Judito vsih nevarnost na truplu in duši čudovito obvarval. Angel je stotnika Kornelia podučil, kaj ima storiti, da bo izveličan. Angel je Petra apostola iz ječe in smertne nevarnosti rešil. Angel je apostolu Paulu in nja tovaršem na barki življenje ohranil. In tako je u sv. pismu, kakor u cerkvenih zgodovinah

sto in sto izgledov nježne ljubezni in skerbi angelov varhov do nas. Le spomni se nekoliko, moj kristjan, sam na svoje preteklo živlenje nazaj, in boš najdel, koliko ljubezni in skerbi je tudi tebi tvoj sveti angel varh skazal. Da u mnogej nevarnosti, u koji si se znajdel, živlenja nisi zgubil; da u mnogo nevarnost zaišel nisi; da u velike, smertne grehe padel nisi; da u svojih grehih nisi umerl, ampak še čas imaš, se spokoriti; da si toliko gnad in dobrot na duši in telesu od Boga sprejel: vse to in še veliko več imaš skoz mogočno brambo, ljubezen in skerb svojega angela varha, in njegovo priprošnjo pri Bogu.

Kaj imajo angelji varhi opraviti?

Nas pred dušnimi in telesnimi nevarnostmi varvati. Tako stoji v 90, 11 psalmu: „Bog je zavoljo tebe svojim angeljem zapovedal, na vsih tvojih potih varvati te. Na rokah te bodo nosili, da se kje tvoja noga na kamnu ne vdari," t. j. da ne boš grešil ali v kako drugo nesrečo prišel. O kakó se je pač Bog ponižal, zaupije sveti Bernard, o čudna ljubezen! Kdo je zapovedal? ... Bog! Komu je zapovedal? Angeljem, tistim žlahtnim duhovom in prijateljem Božjim. Kaj jim je zapovedal? ... Nas revne ljudi varvati in braniti. O Gospod! kaj je vender človek, da se ti na-nj spomniš? Nar več nam angelji *na duši* pomagajo. Oni nas branijo v nevarnostih in skušnjavah, nas varjejo hudega, nas budijo k dobremu, Bogu naše molitve nosijo ino nas tolažijo ino nam pomagajo na smertno uro. Tudi še po smerti nam strežejo, kakor pravi Kristus, da so angelji Lacara v naročje Abrahamovo nesli [1]).

Imajo tudi hudobni ljudje svojega angelja?

Verjetno je, da usmiljeni Bog tudi nar hudobnejšega grešnika na telesu po angelju varje, da ne pogine grešnik pred časom; pa nobenemu angelju ne dopade biti pri grešniku. Sveti Bazilij Veliki pravi: „Kakor dim bčele prežene in smrad golobe odpodi, takó odžene ostudni greh angelja, varha našega živlenja, od nas." Če se pa grešnik spreoberne, se cele nebesa veselijo, kakor pravi

1) Luk. 16, 22.

zveličar: „Angelji se bodo veselili nad grešnikom, ki se spokori [1])."

Kaj smo mi angeljem varhom dolžni?

Smo dolžni: 1. Jih spoštovati; sv. angeli nas obdajajo, zato ne smemo nič storiti, česar bi se sramovali pred kakim poštenim in pobožnim človekom. 2. Jim hvaležni biti; oni skerbijo za nas. 3. Na nje zaupati in jih ljubiti; oni veliko premorejo in nas serčno ljubijo. 4. *Poslušati* tudi nja *besede,* Gospod zapoveduje. On govori k tebi s znotrajnim glasom. Se znajdeš u nevarnosti grešiti, ti kliče: Beži hudo, varuj se greha! Si u slabej tovarišii, grešnej priložnosti, ti kliče: Zapusti nevarni kraj, beži in reši se! Si grešil, ti sopet kliče: Delaj pokoro in oberni se k Bogu! —

Angelj varh nas obdaja, kako nas to tolaži?

Da smo v vsih dušnih in telesnih nevarnostih serčni in se ničesar ne bojimo. Zakaj, koga bi se, pravi sveti Bernard, bali, ki take varhe imamo? Oni, ki nas po vsih potih varvajo, se ne pustijo premagati ino ne zapeljati, veliko menj nas hočejo pa zapeljati. Oni so zvesti, mogočni in modri, česar bi se mi bali? Vedno hodimo za njimi, njih se deržimo, in ostanimo pod brambo Bogá, kralja nebes in zemlje.

Kaj je treba te dan storiti?

Danes imamo posebno pobožno angelja varha častiti, ga za vse dobrote celega živlenja zahvaliti; njega za odpuščanje prositi, da smo ga s grehi razžalili; vnovič se njegovemu varstvu priporočiti ino mu obljubiti, da bomo njemu zanaprej zvesto in pokorno služili.

Molitev. Vsegamogočni večni Bog, ki si iz neskončne ljubezni vsakemu človeku že od maternega telesa angelja varha odločil; dodeli mi, svojega angelja varha častiti, ljubiti in vbogati, da bom s tvojo milostjo in pod njegovim varstvom ohranjen enkrat v nebeški domovini Tvoje sveto obličje ž njim in vsimi svetniki večno gledati za-

1) Luk. 15, 10.

mogel. O sveti angelji varhi, pomagajte nam v boju, da ne bomo v strašnej sodbi poginuli.

Sv. maša se začne: Hvalite Gospoda vi vsi njegovi angelji, ki ste silno močni, ki njegove besede spolnujete, kakor hitro glas njegove besede zaslišite. Hvali Gospoda moja duša, ino vse, kar je v meni njegovo sveto imé. (psl. 102.) Čast bodi i t. n.

Cerkvena molitev. O Bog! kateri po svojej neizmernej previdnosti svoje svete angele nam za varhe pošiljaš; dodeli nam svojim ponižnim prošnikom, da bomo po njih brambi vselej ohranjeni, in se u njih družbi večno veselili. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Berilo iz 2. bukev Mojzesovih 23, 20—33.

To govori Gospod Bog: Glejte, jaz bom poslal svojega angela, kteri pojde pred teboj, in te bo varoval na potu, in pripeljal v kraj, kterega sim pripravil. Spoštuj ga, in poslušaj njegov glas, in glej, da ga ne zaničuješ, ker ne bo zanesel, kadar grešiš, in moje ime je v njem. Ako poslušaš njegov glas, in vse storiš, kar govorim, bom sovražnik tvojim sovražnikom, in bom nasprotoval tvojim nasprotnikom. In moj angel pojde pred teboj.

Evangeli svetega Matevža 18, 1—10.

Tisti čas so pristopili učenci k Jezusu, rekoč: Kteri je li veči v nebeškem kraljestvu? In Jezus je poklical otroka, in ga je postavil v sredo med nje, in je rekel: Resnično vam povem; ako se ne spreobernete, in niste kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo. Kdor koli se tedaj poniža, kakor ti otrok, ti je veči v nebeškem kraljestvu. In kdor sprejme kterega takega otroka v mojem imenu, mene sprejme. Kdor pa pohujša kterega teh malih, ki v me verujejo, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinsk kamen na vrat, in bi se potopil v globočino morja. Gorje svetu zavoljo pohujšanja! Pohujšanje sicer mora priti, ali vunder gorje tistemu človeku, po kterem pohujšanje pride. Ako te pa tvoja

roka, ali tvoja noga pohujša, odsekaj jo, in verzi od sebe, bolje ti je hromemu ali kruljovemu iti v življenje, kakor dve roki, ali dve nogi imeti, pa verženemu biti v večni ogenj. In ako te tvoje oko pohujša, izderi ga, in verzi od sebe; bolje ti je z enim očesom iti v življenje, kakor dve očesi imeti, pa verženemu biti v peklenski ogenj. Glejte, da ne zaničujete kterega teh malih! ker povem vam, da njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih.

Nauki: I. Kristus je svetega aposteljna Petra posebno zavoljo goreče in serčne vere njegove večkrat od druzih aposteljnov višje postavil in ga posebno počastil; to viditi, je jih bolelo, ker niso bili še od svetega Duha razsvetljeni. Zatega del Jezusa vprašajo: Kdo je narveči v nebeškem kraljestvu? Kristus, ki je vsakemu človeku globoko v serce vidil in dobro vedel, da vsim aposteljnom še ponižnosti manjka, je vzel nekega otroka, ga je med nje postavil in rekel: Ako se ne spreobernete in niste kakor otroci, to je: ako niste po otroško ponižni in odkritoserčni, ne bote šli v nebeško kraljestvo; če bote v sercu pa kakor otroci, tako ponižni in priprosti, tako radi zaupali in verovali, ne bote samo deležni nebeškega kraljestva, ampak bote sprejeli še posebne časti in slave. Kako visoka in potrebna je ljuba ponižnost.

II. Strašna je kazen, katero Kristus tistemu žuga, kdor kakega otroka pohujša t. j. s besedo ali z djanjem v greh zapelja. Očividno je toraj, kako strašen greh je, koga pohujšati alj zapeljati. Ni mogoče, pravi Kristus, da bi pohujšanja ne bilo na svetu, ljudje so preveč popačeni in sprideni; pa gorje človeku, kteri pohujša! Kako strašen mora pač greh biti, zavoljo kterega ljubeznivi in krotki Jezus tako ojstro gorje proti. Varvaj se, koga v greh zapeljati, da ne zadene tudi tebe to strašno gorjé.

III. Kristus zapove telesne ude, ki nas pohujšavajo, nas v greh mikajo in zapeljujejo, odsekati in proč vreči, to pomeni, če bi nam bilo kaj na svetu drago kakor oko ali roka i. t. d., če nas pa v greh zapeljuje, treba je, da se hitro in serčno od njega ločimo. — Če toraj vidiš, da tvoje serce veselje občuti nad kakšno rečjo,

ali osebo, ali tovaršijo, ki ne pelja k Bogu ampak v greh, opusti jo in loči se od nje; zakaj bolje je zavoljo Boga posvetno stvar zgubiti, časnemu veselju slovo dati, kakor pa terpeti na večne čase.

IV. Nar močnej bi nas pa imelo spodbadati, nobenega ne pohujšati, ta misel, da pohujšanje Boga žali in svete angelje žalosti, ki nas bodo zategadel enkrat ojstro hudo tožili.

Nauk za praznik rojstva Marije.

(8. septembra.)

Kak praznik je to?

To je tisti srečni, veseli dan, ko je presveta devica in mati Božja Marija luč sveta zagledala, kateri dan sv. cerkev poje: „Tvoje rojstvo, deviška božja porodnica! je celemu svetu veselje oznanovalo, zakaj iz Tebe je izšlo solnce pravice, Kristus naš Bog, ki je prokletsvo odvzel in blagoslov nam prinesel, smert osramotil ino nam večno živlenje pridobil.

Kako je Marijno rojstvo celi svet razveselilo?

1. Je razveselilo njene starše Joakima in Ano; v veliko žalost sta bila dolgo brez otrok, dones sta dobila, kar sta goreče želela; 2. vse pobožne ljudi tistega časa, ki so po odrešenju zdihovali; Marija je oznanovala, da se zveličanje bliža, kakor zora beli dan oznanuje; 3. angelje, ki so jo za svojo kraljico in mater vsih svetnikov in svetnic božjih spoznali. Zadnjič 4 je njeno rojstvo potolažilo očake in preroke, ki so v predpeklu po zveličarju zdihovali, katerega je imela Marija roditi.

Kaj je nam treba danes storiti?

Veseliti se je treba, da nam je Maria rojena naša kraljica, naša mati in naša besednica; terdno si imamo predvzeti, celo življenje otroško jo častiti in si za nar večjo čast šteti, da smo njeni služabniki. Pred vsim pa si moramo prizadevati, njene čednosti posnemati; tako

jo po pravici častimo in se nje milosti in priprošnje vredne storimo.

Molitev sv. Alfonza Liguori k Marii na današnji dan. O sveti, o nebeški otrok, ki si odločen, mati mojega odrešenika, slavna besednica nesrečnih grešnikov postati, usmili se mene! Poglej pred Tebo nehvaležnega klečati, ki k Tebi pribeži ino Tvoje usmiljenje na pomoč kliče. Res je, da sim bil nehvaležen do Boga in do Tebe, da sem vreden kaznovan, od Boga in od Tebe zapuščen biti. Pa slišim, kako me kličeš, in terdno verjem, ker vem, kako si ti Ti vsmiljena, da nikoli ne odrečeš tistemu pomagati, ki se zaupljivo Tebi priproči. O ti nar slavniša stvar celega sveta, zakaj le sam Bog je še višji od Tebe ino nar višji v nebesih se mi zdijo majhni proti Tebe. O nar svetejša vsih svetnikov Marija, neskončna milost, pomagaj meni revnemu. Stori, da se bom iz grešnika v pravičnega spreobernil, in da bom vse posvetne reči opustil in le od ljubezni do Boga gorel. Stori to, moja kraljica, Tebi je mogoče. Tako upam, tako naj se zgodi. Amen.

(Začetek sv. maše, cerkvena molitev, berilo in evangelj z razlaganjem so kakor na praznik spočetja Marije, k temu na današnji praznik še tole premišljuj).

Sveti Janez Damascen primeri devico Marijo neki knjigi, v kateri so na čudno vižo vse božje in druge čednosti zapisane, postavim: Vera, upanje, ljubezen do Boga in do bližnjega, ponižnost, poterpljivost itd. Njeno *vero* je hvalila Elizabeta, rekoč: Blagor tebi, ki si verjela. Svoje upanje, ljubezen, ponižnost in poterpljivost je pokazala, ker je voljno preterpela mnogo preganjanja, sovražtva in terpljenja, katero je z svojim sinom v Betlehemu, v Egiptu, v Judeji posebno pa v Jeruzalemu imela. Svojo ljubezen je razodela, ki je svojo teto obiskala, na ženitbi v Kani za goste prosila in posebno, ker je Jezusa za zveličanje celega sveta prostovoljno darovala. Prebiraj pogosto in radovoljno, moj kristjan! to knjigo in vtisni si sledeče globoko v serce: Če je Jezus pripustil, da je njegova mati, katera je bila brez vsega madeža, toliko terpela, kakó hočeš ti, da se tebi drugače godi? Ali bo tebi Bog nebesa za boljšikup dal, kakor materi svojega edinorojenega sina? Pomisli to, in uči

se od Marije v vsih težavah in zopernostih v Božjo voljo se podati in vse voljno preterpeti.

Nauk za praznik povišanja svetega križa.

(14. septembra.)

Sveta cerkva obhaja danes povišanje sv. križa, na kterem je ljubeznivi Jezus za odrešenje vsega sveta umerl. Sv. križ Jezusov je bil zraven njegovega groba zakopan, in je tu tri sto let skrit ostal, dokler ga ni cesarica sv. Helena, mati imenitnega cesarja Konštantina, srečno najšla. Djala ga je u sreberno škrinjo, in položila u lepo cerkev na hribu Kalvarii ali mertvaških glav, ktero je Konštantin izzidati vkazal. Ondi je bil sv. križ od leta 336 do teta 614 u velikej časti. U letu 614 je Kozrev II. Perzianski kralj s silnoj vojskoj Jeruzalem premagal in strašno morijo počel; osemdeset tisuč ljudi je dal pomoriti, in veliko jih je s seboj u sužnost peljal; med temi je bil tudi Caharia, pobožni Jeruzalemski patriarh. Kar je pa kristjanom najteže djalo, je bila zguba sv. Jezusovega križa, kterega je Kozrev dal na Perziansko u svoje veliko mesto Ktezifont odpeljati. Ta velika nadloga je bila od Boga pripuščena zavoljo velikih pregreh. Keršanske dežele so bile premagane, plenjene in s morijoj napolnjene, ker so se s grehi božje pomoči nevredne storile. Kozrev pa svetemu križu, ki ga je dal s seboj odpeljati, ni nobene nečasti storil, ampak okinčati ga je dal s biseri in žlahtnimi kamni, in ga verh svojega prestola postaviti. Tako je clo malikovavski kralj sv. križ močno u časti imel.

Pobožen cesar Herakli je bil zavolj zgube sv. križa močno žalosten. Ker ni imel dovolj močne vojske mogočnega sovražnika premagati, ga je miru prosil. Kozrev zavolj veliko zmag ošaben ni od začetka nič hotel od tega slišati. Nazadnje vendar privoli, pa s tem pristavkom, da mora Herakli keršansko vero zapustiti, in Perzianskega boga, to je sonce, moliti. Zavolj takega terjanja se je pobožen cesar razserdil, in ker je vedel, da gre za čast božjo in za sv. vero, je sklenul vse si prizadjati, da bi bil tako hudoben sovraž-

nik ponižan. Najpred je začel moliti, in je sbral vse keršanske vojake svojega cesarstva. Svojim podložnim je ukazal Boga potolažiti s postom, s obhodi, s molitvami, s vbogaime dajanjem in s drugimi dobrimi deli, ter ga pomoči prositi. Tudi s lastnim razgledom jih je k temu opominjal. Potlej je šel Kozrevu naproti s svojoj vojskoj, akoravno je bila mnogo slabša od Kozrevove. Svojim vojakom je zapovedal s vso ojstrostjo, da naj se varovajo tatvine, tolovajstva, preklinjevanja in drugih pregreh, ki so sicer u navadi, da bi božjej pomoči, ktere je u vojski najbolj potreba, napotja ne delali. Vzel je podobo Križanega u roke, na njo kazal in vojakom serčnost delal rekoč: da naj pomislijo, za čigavo čast se potegajo, da je življenje u takej vojski najbolje k pridu obernjeno, in da ni mogoče bolj vizvišeno umreti, kot če gre za božjo čast in sv. vero. Tako je keršanska vojska serčnost dobila, in je neprestrašeno šla nad sovražnika. Trikrat je sovražnik s vso besnostjo in s najsilnejim se zaletel s tremi različnimi vojskami pod vodstvom treh najhrabrejih vojskovodjev. Pa vse tri vojske, s njih vojskovodji vred so bile potolčene, in celo Kozrev sam se je moral u beg spustiti. Njegov najstarji sin Siroe alj Sirev, kterega je bil od nasledstva u kraljevanju zavergel, se je te priložnosti poslužil umoriti svojega očeta, kakor tudi Medarsa, kterega je bil oče za svojega sopravitelja izvolil. Da se je Sirev zamogel na prestolu vstanoviti, je cesarju Herakliu mir ponudil. Toti je ponudbo sprejel najpred s tim pogojem, da naj mu Sirev nazaj pošlje sv. križ. Sirev mu je torej nazaj poslal sv. križ, ravno u tistej srebernej škrinji, u ktero ga je bila nekdaj sv. Helena položila; dalej je tudi izpustil patriarha Caharia, kakor tudi vse druge ujetnike. Jeruzalemski patriarh Caharia in verni so iz Perzie u Jeruzalem sv. križ veselo spremili leta 628. Vse keršanstvo je Boga hvalilo. Cesar Herakli kakor tudi mnogo vernih je prišlo u Jeruzalem sv. križ počastit in ga postavit u cerkev na gori mertvaških glav, kamor ga je bila sv. cesarica Helena kacih tri sto let popred djala. Cesar Herakli je hotel sam nesti sv. križ na goro Kalvario. Napravili so tedaj slovesni sprevod. Duhovščina so šli najnaprej. Duhovni očak in vsi dvorjani, ter čudo ljudstva vsi so bili u lepem redu. Cesar zadene sv. križ na rame in ga en

čas skoz mesto nese. Ko so pa do vrat prišli, skoz ktere se iz Jeruzalema na goro Kalvario gre, je bil cesar od božje nevidene moči vstavlen. U skerbi je bil; silil se je naprej iti, pa zastonj si je prizadeval. Duhovni očak Caharia je zdaj po božjem navdihnenju rekel: „*O cesar! tvoje preimenitne oblačila, glej, so malo podobne ponižnemu Jezusu.*“ Cesar se je u ponižne oblačila preoblekel, in u teh je lehko nesel sv. križ na Kalvario, in patriarh ga je častito položil na kraj, kder je popred bil. Veselo pobožnost so Bogu u čast obhajali in njega vsegamogočnega ter milostlivega hvalili, in se razšli. Ravno to se imenuje povišanje sv. križa, ktero je bilo 14. dan kimovca u letu 629.

Kako prijetna je bila Bogu ta svetemu križu skazana čast, je s veliko čudeži pokazal, ki so se tisti dan godili. En mertev je bil s dotaknenjem sv. križa k živlenju obujen. Štirje mertvični so bili spet zdravje udov zadobili, petnajst slepih je bilo spregledalo, veliko obsedenih je bilo hudega duha rešenih; veliko bolnikov je bilo ozdravlenih skoz to, ko so se sv. križa doteknuli Tako je bil sv. križ pravovernim k neizrečeni tolažbi. spet povišan.

(Daljni nauk od svetega križa in berilo današnjega dne poglej praznik najdenja svetega križa.)

Evangeli svetega Janeza 12, 31—36.

Tisti čas je rekel Jezus Judovskim množicam: Zdaj je sodba sveta, zdaj bo vojvoda tega sveta izveržen. In jaz, kadar bom povišan iz zemlje, bom vse k sebi vlekel. To pa je rekel, da je na znanje dal, s kakošno smertjo da bo umerl. Množica mu je odgovorila: Mi smo slišali iz postave, da Kristus vekomaj ostane; in kako praviš ti: Sin človekov mora povišan biti? Kde je tisti Sin človekov? Jezus jim je tedaj rekel: Še malo časa je luč pri vas. Hodite, dokler imate luč, da vas tema ne obide; in kdor v temi hodi, ne ve, kam gre. Dokler imate luč, verovajte v luč, da bote otroci luči. To je Jezus govoril, in je šel, in se jim skril.

Cerkvena molitev. O Bog! ki nas denašen dan s obletnico povišanja sv. križa razveseljuješ, dodeli našim milim prošnjam, da vredni postanemo dobrot tistega odrešenja, kterega skrivnost smo spoznali; po Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, Gospodu našem, kteri s teboj živi in kraljuje sv. Duhom vred enaki Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Kratek nauk od svetega križevega pota.

Kaj je sveti križev pot?

Križev pot je od svetega očeta poterjena pobožnost, pri kateri se grenko terpljenje Jezusa Kristusa, posebno pa njegovi zadni pot na goro Kalvarijo premišluje, kakor je nekada v Jeruzalemu navadno bilo.

Kako je ta pobožnost navadna postala?

Tako: Pot, po katerem je naš Gospod Jezus Kristus, iz Jeruzalema na goro Kalvarijo, kjer je smert na križu terpel, iti moral, je bil prav za prav *križev pot.* Te pot so nastopili tudi njegova sveta mati in druge pobožne žene in sveti Janez [1]), ljubi Jezusov učenec. In gotovo so aposteljni in pervi kristjani, po potu večkrat hodili, ki je bil namočen in posvečen s kervijo Jezusovo. Iz tega namena so poslej iz daljnih dežel romarji v Jeruzalem potovali, te svete kraje obiskat in tamkaj molit. Časoma so bile na te kraje podobe, katere so razne prigodbe pri Jezusovem terpljenju predstavljale, postavljene, katere so postaje (Stationes) imenovali. In šele, ko so Turki sveto deželo prisvojili in te kraje obiskovati silno težavno in nevarno naredili, so rimski papeži dovoljili, da se tudi po druzih krajih tako rečeni križevi poti alj postaje postavijo.

Pervi, ki so take postaje v svojih cerkvah postavili, so bili Fračiškanarji. Rimški papeži so to pobožno in lepo reč čedalj bolj priporočevali in s odpustiki obogatovali; zatorej se je sčasoma po celem svetu razširila. Kjer so najšli pot, ki je na hribček deržal, so ga imenovali kri-

1) Mat. 27, 56. Jan. 19, 25.

žev pot in hribček, goro Kalvarijo; na potu so postavili podobe, katere so terpljenje zveličarja pomenile, kakor ga evangeljisti popisujejo in sporočilo oznanuje, ali pa so te podobe le v cerkvi obesili in kraje, kjer so podobe visele, postaje alj štacijone imenovali, katerih je, kakor je znano, obično štirnajst.

Alj je dobro križev pot moliti?

Sv. Albert Veliki pravi: „Ena sama serčna misel na Jezusovo terpljenje več velja, kakor se celo leto o petkih in sabotah per samem kruhu in samej vodi postiti, ali do kervi bičati“, in sveti Bernard pove, zakaj da to, ker pravi: „Kdo premišljuje Jezusovo terpljenje in je tako brezveren, da bi ga ne ganulo; tako prevzeten, da bi se ne ponižal; tako jezen, da bi ne odpustil; tako željen veselja, da bi si kej ne odrekel; tako hudoben, da bi ne objokoval svojih grehov“? Ravno tako pišejo drugi cerkveni učeniki.

Zato so tudi rimski papeži postavim: Klement XII. Benedikt XIV. veliko obilnih odpustkov podelili tistim, ki križev pot serčno premišljujejo; ti odpustiki se zamorejo tudi za duše v vicah zadobiti. (Poglej nauk, kako se ima terpljenje Jezusa Kristusa premišljevati na veliki petek.)

Nauk za praznik svetega Matevža.

(21. septembra.)

Sv. Matevž je bil rojen u Kani na Galilejskem, kder je Kristus pervi čudež storil, in vodo u vino spremenul. Sin je bil Alfejev, in bilo mu je tudi Levi ime; pa Judje so mu sploh Matevž rekali. Mitar alj colnar je bil pred mestom Kaparnaumom pri jezeru Tiberias, kder je cestnino na harmici sedé poberal za rimske cesarje. Jezus je memo mitarja Matevža šel, ga pogledal, ne le s telesnimi, ampak veliko bolj s očmi svoje velike milosti, ter mu rekel: *„Pojdi za menoj.“* Vstal je, za njim šel, po tem je stanovitno za Jezusom hodil, in vse zapustil, dasiravno je bil bogat. Naš Izveličar ga je potlej sprejel med število apostolov. Iz hvaležnosti in ponižnosti se

u svojem evangeliu vedno imenuje Matevž mitar, to je grešnik.

Ko so bili o binkoštih apostoli sv. Duha prejeli, je Matevž začel po Judovskej deželi pridigvati, in tri leta je tu ostal. Ker je pa Jezus svojim učencom zapovedal ne le Judom, ampak tudi nejevercom sv. evangeli oznanovati, se je sv. Matevž napravil med neznaboge. Ko so spreobernjeni Judje to zvedeli, so ga prosili, da naj jim spisano pusti, kar jim je s besedoj oznanoval. U njih prošnjo je rad dovolil, in je po njih jeziku, po hebrejsko, spisal svoj sv. evangeli, da bi nikdar ne zabili, kar je Jezus delal in učil. On je pervi pisal od Jezusovega rojstva, živlenja, naukov, čudežev, smerti in od vstajenja, in to pisanje je evangeli: to je blagovesti alj veselo oznanilo, imenoval.

Zraven drugih lepih čednost so se neznabogi čudili ojstrosti, ki jo je on imel do samega sebe. Pri tem, ko je le slabše reči užival, si ni počitka dovolil; cel dan je učil, po noči pa večjidel molil. Iz najverjetniših pisem se vidi, da je tri in dvajset let u Etiopii, in tudi po drugih deželah sv. evangeli oznanoval. Hirtak, etiopski kralj, ga je vkazal vmoriti; ker ni hotel Ifigenio, brumno, devico na to pregovoriti, da ga za moža vzeme. Vojšaki so ga pri altarju prebodli.

Truplo sv. apostola je bilo dolgo časa u tistem mestu hranjeno, kder je on mučeniško krono dosegel; leta 1080 je bilo pa u Šalerno, u Napolitansko prenešeno.

V začetku sv. maše moli cerkev [1]*:* Usta pobožnega mislijo na modrost ino njegov jezik govori, kar je pravo. Uk njegovega Boga je v njegovem sercu. Nikar ne zavidi hudodelnikom in malopridnežem. Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev. O Bog, dodeli nam po priprošnji Tvojega svetega aposteljna in evangeljista Matevža pripomoč, da nam bo, kar ne zamore naša slabost zadobiti, po njegovi priprošnji podeljeno — po Jezusu Kristusu i. t. d.

---

1) ps. 36.

Berilo iz Ecehiela preroka 1, 10—14.

Podoba obrazov čveterih žival: Obraz človekov in obraz levov je bil na desni, itd. (kakor v dan s. Marka evangelista, str. 198.)

Razlaganje. Štiri živali, ki so bile Kerubimi, to je *mogočni* nebes, pravijo sveti očetje, da pomenijo štiri evangeljiste, ki so Jezusa kakor človeka, kralja, mašnika in Boga popisali. Zato ima sveti Matevž zraven sebe podobo človeka, ker je on rojstvo Jezusa Kristusa po človeški naturi popisal; sveti Marka ima leva, kralja vsih žival, ker Jezusa kot kralja popisuje; sveti Lukež ima vola, ki so jih Judi klali in darovali, ker Jezusa kot vikšega duhovnika popisuje, ki je bil za nas darovan; sveti Janez ima orla, ker se je kot orel na nebeške višave dvignil, in Jezusa kot živega Boga popisal.

Evangeli svetega Matevža 9, 9—13.

Tisti čas je vidil Jezus človeka na colu sedeti, Matevža po imenu, in mu reče: Hodi za menoj. In je vstal, in šel za njim. In prigodilo se je, ko je bil v hiši pri jedi, glej! je veliko colnarjev in grešnikov prišlo, in so k jedi sedli z Jezusom in njegovimi učenci. In ko so farizeji to vidili, so rekli njegovim učencom: Zakaj jé vaš učenik z colnarji in grešniki? Ko je pa Jezus to slišal, je rekel: Ni treba zdravnika zdravim, ampak bolnim. Pojdite pa, in učite se, kaj je to: Usmiljenje hočem, in ne daru. Nisim namreč prišel klicat pravičnih, ampak grešnike.

Zakaj so judje mitarije tako močno sovražili?

Ker so mislili judje, da je krivično in grešno, da morajo oni, izvoljeno ljudstvo, nevernim Rimljanom podložni biti ino jim davke in mito plačevati, in ker so mitarji mito (harmico) od Rimljanov najemali, in dosti dobička si pridobivali in scer mnogokrat po krivičnem; zatorej so jih judje sovražili in za grešnike imeli, tako da je poslej mitar (colnar) in grešnik eno pomenilo.

Kaj se učimo iz tega, da je Matevž precej za Jezusom šel?

1. Da imamo glas Božji, ki nas k pokori budi, precej slišati, da nas Bog ne zapusti in nam ne odvzame svoje milosti. 2. Da se moramo ne samo greha, ampak tudi vsake priložnosti greha ogibati, kakor ni Matevž le greha zapustil, ampak tudi mitarsko službo, ki mu je priložnost grešiti dajala: urno je šel za Jezusom.

Kako je on po spreobernjenju živel?

On si je po spreobernjenju prizadeval, kakor Kristus, reven, ponižen, miren, poterpljiv, usmiljen in dobrotljiv biti; zakaj kdor hoče za Kristusom hoditi, mora hoditi, kakor je on hodil. On mora križ vsakdanjih težav na se vzeti ino ga poterpljivo in voljno za Kristusom nositi. Tako je Matevž neprenehoma do konca svojega življenja delal.

Zakaj je Jezus tako rad s grešniki jedel?

Priložnost dobiti, njih revne duše s svojo besedo nasititi in tako spreoberniti. — Kako dobro bi bilo, če bi mi pri naših obědih namesto praznih večkrat pohujšljivih govorov, od Boga in Božjih reči se pogovarjali, in tako z Božjo milostjo duše za nebesa pridobivali in Božjo čast poviševali. Po besedah svetega Dionizija je med vsimi Bogu dopadljivimi opravili nar imenitnejše in bi rekel, božje opravilo, grešnike spreobračati.

Kdo so zdravi, kdo bolniki, kdo zdravnik?

Zdravi so pravični, ki v milosti Božjej živé. O kako srečno življenje je to, pa kakošne skerbi je treba, ohraniti ga! *Bolniki* so grešniki; zakaj vsak velik greh oskruni, rani in umori dušo, t. j. jej odvzame milost in dopadanje Božje, v katerem dušno življenje obstoji. Kako ostuden je toraj greh, ki nas nar dražjega blaga oropa! *Zdravnik* je Kristus, od katerega v 106. psalmu stoji: „On je poslal svojo besedo (Kristusa), in jih je ozdravil.“ Pojdi toraj, če si grešil, k tvojemu zdravniku, da te ozdravi in da zdravje dušno sopet zadobiš.

Zakaj pravi Kristus: Jez umiljenje hočem in ne daru?

Ker so Farizeji le zvunajne darove obrajtali in mislili, če le te darujejo, da že Bogu dopadejo, ako ravno niso usmiljeni ino akoravno živijo v jezi, sovraštvu in hudobii. Nikdar ne dopadejo Bogu darovi, naj da molimo, se premagujemo in dobre dela dopernašamo, če ne pridejo iz čiste ljubezni do njega, ampak iz nečistega prevzetnega in sovražnega serca, ino če zavoljo njih dela usmiljenja do bližnjega opuščamo.

Kaj hoče reči Jezus s tim: Jez nisim prišel klicat pravičnih ampak grešnike?

On s tim noče reči, da zamore kdo brez milosti božje opravičite se, tako da bi treba ne bilo, da bi ga Jezus k zveličanju ne klical, ampak hoče reči, da išče grešnike takó, da bi ne bil prišel, če bi bili nekteri na zemlji pravični, zavoljo njih, ampak za grešnikov voljo, in posebno grešnike vabi spokoriti se.

Zdihlej k svetemu Matevžu.

Sveti apostelj, po spreobernenju si velik obed Kristusu napravil, še večji si pa v tvojem evangelju nam pripravil; zakaj tvoj evangeli je enak tistej knjigi, katero je angelj preroku Ecehielu jesti dal, in katera je bila v njegovih ustih sladka kakor sterd. (3, 3.) Te tvoj evangelj naj bo jed in prava hrana moje duše. Sprosi mi milost od Boga, da ga bom v duhu svete katolške cerkve bral in premišljeval, da bom po tvojih od svetega Duha tebi udihnjenih besedah živel in s psalmistom izkliknul: „Kakó sladke so o Gospod! tvoje besede mojim ustim, slajše so od sterdi.“ (118, 103.)

Nauk za praznik sv. nadangelja Mihaela.

(29. septembra.)

Sv. Mihael je bil najserčnejši zoper prevzetne angele, in zato je bil izmed vsih pervi u nebeškem kraljestvu.

On je tudi od Boga postavlen pervi pomočnik vsih izvoljenih duš zoper zalezovanje hudobnih angelov. On je bil mogočen varh Izraelskega ljudstva do prihoda Kristusovega; hudiču se je ustavil, in ga premagal, kadar je ti hudobni duh hotel Izraelcom Mozesovo truplo razodeti, da bi ga bili molili, in tako vražo počeli. Izraelcom je pomagal iz Babilonske sužnosti, kakor prerok Daniel pričuje. Kadar je Judovsko ljudstvo zavolj svoje terdobe od Boga zapuščeno bilo, je bil sv. Mihael pomočnik katolške cerkve, in ji je zvesto pomagal u silnem vojskovanju zoper nejevernike, ktere je hudič u cerkev božjo šuntal. On bo stanoviten pomagavec cerkve do konca sveta, in ji bo sosebno u poslednih časih pomagal, da izvoljeni ne bodo zapeljani. Katolška cerkva je vselej svojega mogočnega pomočnika nadangela sv. Mihaela častila, in ga še časti. Njemu k časti je postavila dva godova, enega 8. velikotravna u spomin, ko se je bil na Neapolitanskem u deželi Pulii na gori Gargan prikazal, in pa današnega.

Kar god sv. Mihaela tiče, je bil že u petem stoletju praznovan; njemu k časti je bilo u jutrovih, kakor tudi u večernih deželah veliko cerkev postavlenih. Sv. Laurenc Justinian pravi: „*Katolška cerkva se ne trudi zastonj nadangela Mihaela posebno častiti, ker ona vé, da ga je Bog za pravega zavetnika, občnega in vednega besednika, in kot poglavarja angelov za sprejemnika vsih izvoljenih duš odločil.*“

Današni god je imenovan *cerkevno žegnanje sv. nadangela Mihaela*. U Pulii namreč je gora, ki je bila prešnje čase Gargan imenovana, dendanašni se ji pa angelska Gora pravi. Blizo te gore so pastirji čredo pasli. En vol se je od črede odločil, in po germovju na goro šel, in iz germovja gre u eno jamo. Ko so ga pastirji pogrešili, so ga skerbno iskali in najšli verh hriba u prostornej jami. Bali so se ga, in eden izmed njih je pušico vanj spustil, da bi ga vsaj mertvega dobil; pušica se je pa u človeka zavernula. Velik strah je vse obšel, in nihče si ni prederznul blizo tiste jame biti. Ti čudež se je razglasil, veliko jih je k škofu šlo, ki je bil u bližnjem mestu Siponti, in so ga vprašali, kaj bi to bilo. Škof je napovedal tri dni molitve in poste, da bi se od Boga zvedilo, kaj to pomeni. Po tretjem dnevu se je škofu sv. Mihael

prikazal, in mu rekel: *„Tisti kraj je od Boga odločen, njemu, meni in drugim angelom u čast.“* Škof je šel od veliko ljudi in od duhovšine u sprevodu spremlen na tisti kraj, ogledal jamo, in jo cerkvi podobno najšel. Pri vhodu je bila odverznina, skozi ktero je bila vsa jama razsvetlena. Samo altarja še ni bilo, da bi se bilo na njem maševalo: pa škof ga je dal koj napraviti, jamo očediti in jo je posvetil s velikoj slovesnostjo k časti sv. Mihaela in drugih angelov. Glas od te prigodbe se je u kratkem povsod razširil, da je veliko romarjev začelo semkaj na božjo pot hoditi. Bog je s mnogimi čudeži, ki jih je tukaj delal, očitno pokazal, da mu je prav ljubo, če kdo sv. Mihaela in druge angele časti, in na pomoč kliče.

Začetek sv. maše je: kakor na praznik angeljev varhov, ravno takó evangeli, ki od pohujšanja govori, ino se zató danas bere, ker se je sveti Mihael pohujšanju satana v nebesih takó hrabro nasproti postavil, ga premagal in s celo njegovo trumo iz nebes pahnil [1]).

Cerkvena molitev. O Bog! ki službe angelom in ljudem na prečudno vižo deliš, dodeli milostlivo, da nas u našem pozemeljskem življenju ravno tisti varujejo, kteri tebi neprenehoma u nebesih strežejo, in okoli tvojega prestola tebe na milost čakajo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Berilo iz skrivnega razodenja sv. Janeza aposteljna 1, 1—5.

Tiste dni je Bog pokazal, kar se mora skoraj zgoditi, govoreč po svojem angelu svojemu hlapcu Janezu, kteri je pričevanje dajal besedi Božji, in pričevanje od Jezusa Kristusa, kar koli je vidil. Blagor mu, kteri bere in sliši besede tega prerokovanja, in dopolni, kar je v njem pisano; ker čas je bliz. Janez sedmerim cerkvam, ktere so v Azii. Milost in mir vam bodi od njega, kteri je, in kteri je bil, in kteri bo prišel; in od sedmerih duhov, kteri so pred njegovim sedežem; in od Jezusa Kristusa, kteri je zvesta priča, pervorojenec iz mertvih in poglavar kraljev zemlje: kteri nas je ljubil, in nas opral od naših grehov v svoji kervi.

1) Skr. raz. 12, 7.

Razlaganje. To berilo je začetek skrivnega razodenja svetega Janeza, katero mu je bilo na otoku „*Patmos*“ dodeljeno, in v katerem najdemo v dolgej versti pomenljivih obrazov, popolno podobo osode cerkve Božje na zemlji, od njenih pervih bojev, do končane zmage na koncu sveta. — Sedem duhov pred Božjim sedežem so tisti sveti angelji, katerim je dal Bog narvečo moč, nam k zveličanju pripomoči in med timi je tudi sveti nadangelj Mihael. — Poglej, kakó dobrotljiv nam je Bog, da nam je tako močne duhove, nar bližnje pri svojem sedežu za posebne varhe dal!

(Evangelj poglej na praznik angeljev varhov.)

Molitev k svetemu nadangelju Mihaelu.

Veliki knez nebeški, sveti Mihael, tebi in tvojemu varstvu priporočim moje telo in mojo dušo. Od danes zanaprej izvoljim tebe za posebnega varha in besednika. Prosim te, da mi pomagaš zdej in vselej in posebno na koncu mojega življenja, da me poterdiš v slabem zaupanju, da mi sprosiš pri Bogu odpušanje mojih grehov in popolno vdanje v njegovo voljo, da se zamore moja duša polna nade in brez strahu od telesa ločiti. Vzemi in pelji jo, kakor se tvojej službi prileže, z množico tvojih sobratov pred Božje obličje, katero bo gledala in vživala ter večno veselje občutila. Amen.

Nauk za praznik svetega roženkranca.

(Na pervo nedeljo oktobra.)

Sveti Dominik je leta 1208 dolgo časa z gorečo izkrenostjo proti krivej veri Albigenzarjev pridgal, pa pri vsim tem le malo od njih k svetej katolškej cerkvi spreobernil; zategadel še bolj goreče moli in se ojstro posti, se oberne z vneto molitvijo posebno k nebeški kraljici Marii in jo s solzenimi očmi prosi, krivovercov serca omehčiti in mu pri njegovem delu za izveličanje duš pomagati. Po tem se mu enkrat prikaže ta vsmiljena mati in ga nauči molitev roženkranca alj rožnega venca, kterega je od zdej povsod oznanoval in učil. Veseli

sad te molitve je bil, da je v kratkem čez sto jezer krivovercov k sveti, rimsko-katolški cerkvi pripeljal. Skoraj po tem se je ta rožna molitva po celem kristjanstvu razširila; cele bratovšine so se združile pod imenom svetega roženkranca, in cerkev je dovolila minihom pridigarskega reda, kterega je sveti Dominik ustanovil, poseben praznik sv. roženkranca praznovati, kar se je tudi skozi veliko stoletej z velikim veseljem godilo. Dolgo let potlej, leta 1571, so zmagali kristjani prav junaško Turke pri mestu Lepanto, ker so nebeško kraljico na pomoč klicali. Ravno na te dan se je praznik svetega roženkranca obhajal v Rimu in v drugih deželah. Ljudje so imeli slovesne procesije in sv. Mario prosili, da bi ona pomagala, Turke zmagati in nevarnost odverniti. Zatorej so imeli to zmago prav za prav za vesel sad Marijne prošnje. Za tega voljo je ukazal sveti papež Pij V. te dan v hvaležni spomin lepo praznovati. Te praznik se je imenoval „Marija od zmage“, alj: „Maria Zmagovavka.“ Papež Gregor XIII. je ga na pervo nedeljo oktobra preložil in z roženkrancno nedeljo združil. Poslednič ga je papež Klemen XI., zavolj druge čez Turke leta 1715 na priprošnjo device Marie dobite zmage, v celi kristjanski cerkvi praznovati vkazal, da bi se tako, kakor te papež v svojem čez to izdanem pismu pravi, serca vernih toljikanj bolj vnele, presveto devico Mario častiti, in da bi se nikolj ne zgubil spomin in dolžna zahvala za pomoč, ktero smo bili iz nebes prejeli.

Kaj je molitev svetega roženkranca?

Je tista molitev, pri kateri se enkrat apostolska vera in počeščivne besede: „Čast bodi Bogu i. t. d“, petdesetkrat Češčenasi Marija z enim očenašem pred in po vsakej Češčenasi Marii, in peterih skrivnostih našega odrešenja desetkrat moli in premišljuje. To je majhni ali pravi roženkranc. Večji pa, kteri se Psalter imenuje, obseže apostolsko vero, 15 oddelkov, vsak oddelk obstoji iz 10 Češčenasi Maria z očenašem popred in z petnajsterimi različnimi skrivnostmi našega odrešenja. Imenuje se tako, ker je Davidovemu Psalterju (150 psalmom) podoben. — Se imenuje ta molitev roženkranc, rožni venec, rožna molitva, ker je vsaka Češčenasi Marija žlahtnej

rožici v vencu nebeške kraljice podobna; tudi cerkev Marii „skrivnosti polna roža“ pravi. Vsaka roža obstoji iz zelenih peresic, iz ojstrih ternčkov in iz cvetličice; zatorej pomenijo tukej ternčki žalostne, zelene peresica vesele, in cvetličice častne skrivnosti našega odrešenja, ktere se v rožnem vencu premišljujejo. Sveti očetje primerijo to molitev tudi vencu, kterega razložijo takole: dvanajst dragih kamnov pomeni dvanajst členov apostolske vere, petdeset očenašev pomeni toljikanj rumeno bliščečih zvezd, in 150 Češčenaši Marija je toljikanj lepih rož.

Kolikeri je roženkranc?

Trojni: veseli, žalostni in častni.

I. Veseli obstoji iz pervih pet oddelkov, pri kterih se moramo spomniti na skrivnosti počlovečenja sinu božjega in na radosti, ktere je materno serce Marije čez njenega božjega otroka občutilo; te skrivnosti, ki se tukaj premišljujejo, se takole glasijo:

1. kterega si devica od svetega duha spočela;
2. kterega si k Elizabeti nesla;
3. kterega si devica rodila;
4. kterega si v tempeljnu darovala;
5. kterega si v tempeljnu najšla.

Te roženkranc se moli po navadi od adventa do posta, med kterim časom cerkev veseli prihod Kristosov obhaja.

II. Žalostni ima tudi pet oddelkov, pri kterih premišljujemo pet posebnih žalostnih skrivnost terpljenja Jezusovega, ktere so:

1. ki si za nas kervav pot potil;
2. ki si za nas bičan bil;
3. ki si za nas s ternjem kronan bil;
4. ki si za nas težki križ nesel;
5. ki si za nas križan bil.

Te roženkranc se v postnem času moli, ker cerkev te čas britko terplenje Jezusa vernim predstavlja.

III. Častni obseže ravno tako pet oddelkov, v kterih se premišljuje čast in slava Jezusa in njegove presvete matere. Ti oddelki se glasijo:

1. kateri si od smerti vstal;
2. kateri si v nebesa šel;

3. kateri si svetega Duha poslal;
4. kateri je tebe, devica! v nebesa vzel;
5. kateri je tebe, devica! v nebesih venčal.

Te roženkranc se moli od velikenoči do adventa, med kterim časom nam cerkev te skrivnosti premišlovati in častiti priporočuje.

Imajo prav krivoverci in tisti tako imenováni razsvitljeni katoličani, ki roženkranc zaveržejo?

Gotovo ne, ker zaveržejo, česar ne poznajo. Kdor premisli, kako lepo in umno je ta častitljiva molitva napravljena, je ne bo zasmehoval alj zavergel, temveč visoko častil in v svoje dušno izveličanje obernil. Razun tega, da so to molitev naj večji svetniki, kakor sveti Frančišk Salezi, sveti Alfons Liguori i. t. d. vsak dan opravljali, saj s to molitvo nič drugega ne delamo, kakor da našo, sveto, katolško, rimsko vero očitno pokažemo, večkrat presveto Trojico molimo in prečisto divico Mario počastimo. Še več presvetih in naj imenitnejših skrivnost naše svete vere in posebno našega odrešenja se pri roženkrancu spomenemo: da se je Jezus za nas včlovečil, za nas terpel in vmerl. Tudi zoper to, da se očenaš in češčena si Marija večkrat ponavlja, se ne more nič imenitnega in resničnega reči. — Ali ne ponavljajo angelci in svetniki v nebesih pred sedežem presvete Trojice neprenehoma hvalnih pesmi: Svet, svet, svet itd.? Ali zamore od prave, iskrene ljubezni do Boga in Marije napolnjeno in plamteče serce zadosti čast in hvalo Bogu in Marii prepevati? je kedaj s tem ljubeznivim poslavljenjem zadovoljno in nasiteno? — Ali ne vživamo vsak dan, clo večkrat na dan ravno tisti kruh, brez da bi nam bil siten ali clo zopern.

Kako prijeten in ljubezniv da je Bogu sveti roženkranc — te mili venec nebeško-dišečih molitvenih cvetlic — in koliko da on pri Bogu primore, to nam je Bog pokazal koj hitro, ko so začeli roženkranc moliti, in potlej večkrat na čudno vižo, največ pri posebnih nadlogah in težavah. Tudi je hotla cerkev verne s tim spodbujati ga večkrat in iskreno molili, da je tistim, ki so ga spokorno in brumno molili, veliko odpustkov podelila.

Ne daj se tedej, moj kristjan! zapeljati od tajistih, kteri ne le samo sv. rožnekranc zasmehujejo in zaveržujejo, ampak sploh vsako molitev v nemar puščajo in v svojej slepoti in prevzetnosti večkrat naj važniše cerkvene zapovedi zanemarjajo. Na nje se dajo Jezusove besede oberniti: „Zahvalim tebe, Oče, da si to učenim in modrim zakril, majhnim pa razodel.“ Opravi večkrat to molitev prav iskreno po namenu in duhu naše svete cerkve in boš sam na sebi občutil, kak velik dobiček iz nje za tvojo dušo izvira.

Kako se mora roženkranc moliti?

Pogostno in *pobožno.* Večkrat bi ga imeli tisti moliti, ki ne znajo brati, ali ki nimajo nobenih bukev, v kterih bi bile skrivnosti našega odrešenja razlaganc. Pobožno se pravi: Ne zmemo samo z ustmi, ampak moramo tudi s sercom moliti, moramo skrivnosti premišljevati, pri veselem roženkrancu se z Marijo razveseliti in Gospoda za njegovo včlovečenje zahvaliti; pri žalostnem nad njegovim terplenjem žalovati, svoje grehe, ki so mu to terplenje napravili, zgrevati; pri častnem pa Jezusa in njegovo deviško mater v njih nebeškej časti in slavi hvaliti, in si terdno naprej vzeti, z milostjo božjo vse tako obračati, da bi tudi mi enkrat v ravno tisto nebeško veselje prišli. Če se na tako vižo roženkranc moli, bo gotovo naša duša velike koristi in milosti iz njega dobivala. Tedej ne sme nas nobena reč motiti, sv. roženkranc moliti; se ne smemo sramovati, roženkranc kot pričo, da Jezusa in Marijo častimo in ljubimo, radovoljno in vedno pri sebi nositi; zakaj roženkranc alj molek je res pravo znamnje, da Jezusa in Marijo ljubimo, da smo pravi katolški kristjani; in kdo se bo sramoval katolški kristjan biti?

(Vvod sv. maše je tisti, ki je na praznik vnebovzetja Marije.)

Cerkvena molitva. O Bog! kterega edinirojeni Sin je nam z svojim življenjem, z svojo smertjo in z svojim od smerti vstajanjem večno izveličanje zaslužil: Tebe prosimo za milost, da mi skrivnosti, ki so v svetem rožen-

1) Mat. 11, 26.

krancu prečiste device Marije zapodadene, pobožno častimo in to spolnimo, kar nas učijo in to zadobimo, kar nam obetajo. Po tistem Gospodu itd.

Berilo iz bukev Sirahovih 24, 14—16.

Od začetka in pred veki sim stvarjena, in nikdar ne bom nehala, in v svetem prebivališču sim pred njim služila. In tako sim se v Sionu uterdila, in v svetem mestu sim ravno tako počivala, in v Jeruzalemu je bila moja oblast. In sim se vkoreninila v častitem ljudstvu, in v mojem Bogu je njegov del, in v družbi svetnikov moje stanovališče.

Opomba. Razlagenje je tisto, ki na praznik prečistega spočetja in vnebovzetja Marije device. Evangeli in njegovo razkladanje pa se najde na tretjo nedeljo v postu in sicer od 27. verste naprej.

Nauk za praznik svetega Frančiška Asiskega.

(5. oktobra.)

Živlenje sv. Frančiška Serafiškega.

U letu 1182 je bil u Asisi, mestu Ubriske krajine na Italianskem, rojen Frančišk Bernardone, kteri se zavoljo goreče ljubezni do Boga Serafiški imenuje.

Kadar je bil Frančišk odrasel, se ga je oče, ki je bil kupec, pri kupčistvu poslužil, ki je tudi, po izgledu domačih, u začetku za posvetne reči in za bogatijo veliko skerb imel. Akoravno je pa bil rad vesel in dobrovoljen, ni vendar Bog, ki ga je za velike reči namenil, pripustil, da bi skoz hudobne tovarše svojo nedolžnost zgubil. Vbogim je zmiraj vsmilen bil, in terdno sklenil, nobenemu milošine ne odreči; in ker se je en dan zgodilo, da je silo opravil imel, in zatorej enega brez milodara odpustil, je po tem za njim letel in mu obiln dar podelil, in zravno Bogu obljubil, u prihodnje nobenemu več milodaru odreči; katero obljubo je tudi vedno deržal.

Bog je svojemu zvestemu služabniku na mnoge čudne viže svojo sveto voljo razodel, na posebno vižo pak enkrat pri svetej maši. Tukaj se je ravno evangeli bral, u katerem je Jezus svojim apostolom vboštvo priporočeval, in močno so ga ganile besede Kristusove: *„Ne taške na pot, tudi ne dveh sukenj, ne čevlov, ne palice; zakaj delavec je vreden svoje jedi.“* Kadar je lete besede slišal, je zapazil, da mu je Bog pamet na posebno vižo rasvetlil, in njegovo voljo spodbodil. Zdelo se mu je, kakor da bi mu Bog govoril: Frančišk! prihodno imaš po tem ravnilu živeti. In poglej! Frančišk vboga te notranji glas, in ga hoče zdajci spolniti. S denarjem, ki ga je še pri sebi imel, odari vboge, izzuje svoje čevle, verže preč svojo palico in pas, obleče debelo spokorivno oblačilo, se prepasa s debelo vervjo, in sklene za naprej prav pobožno živeti, kakor nekdaj apostoli. Ves vnet za čast božjo se poda zdaj med ljudi in vabi grešnike k pokori in poboljšanju. In vsak, kateri je njegove govore poslušal, ki jih je s toliko gorečostjo imel in s tako močjo, je bil močno ganjen in je resno svoje življenje poboljšati začenjal. Tako je sv. Frančišk veliko grešnikov iz grešnega spanja izbudil in na pot zveličanja pripeljal. Zatorej je bil tako visoko poštovan, da je več njih želelo, se njemu pridružiti k temu ojstremu življenju, in mu nevtrudljivo pomagati pri njegovem svetem delu.

Kmalo se je dvanajst takih mož okolj njega sbralo, ki so goreli za čast božjo in zveličanje duš. Tim Frančišk priporoči, samo božje kraljestvo vselej pred očmi imeti, za tega voljo svet in njegove sleparije zaničevati, samega sebe zatajevati in meso pokoriti. Frančišk se je po tem u Rim podal, in je s svojimi tovarši večno čistost, radovoljno vboštvo in vedno pokoršino duhovnemu glavarju pred namestnikom Kristusovim obljubil. Inocenc III. Rimski papež je pri tej priložnosti lete redovniške zakone u letu 1209 poterdil, in Frančiška poglavarja tim redovnikom postavil.

V gospodu razveselen, ker se mu je vse v Rimu po njegovi volji zgodilo, se je vernil in se naselil skorej eno miljo proč od svojega rojstnega mesta, pri neki majhni cerkvi, ki je bila od Benediktinarjev in ki je jo Porcjunkula (to je dedšina) imenoval. Tukej je prebival v ojstri pokori, tukej je

molil noč in dan in tukej je bil začetek njegove bratovšine, ktera bi imela cel svet s svetostjo svojih čednost napolniti. Tukej v teli cerkvi, ktera je bila presvetej Jezusovej materi in angelom posvečena, je dobil od samega Kristusa slaven odpustek, ki je po celem kristjanstvu pod imenom *odpustek od Porcjunkule* poznan.

Ko je namreč te svetnik leta 1221 na dan posvečenja te cerkve z gorečo bogaboječnostjo v njej molil, se mu prikaže Kristus in ga ogovori: „Frančišk, izvolji si, kar hočeš, v izveličanje ljudstva.“ On mu odgovori: „Odpuščanje pregrehe in kazni, popoln odpustek želim za vse, ki v to cerkev s grevanim sercom pridejo in se svojih grehov odkritoserčno spovejo.“ „Tedaj podaj se, mu reče Kristus, k mojemu namestniku papežu, in prosi ga v mojem imenu za odpustek.“ On se je podal na ravnost k papežu Honorju III., kteri mu je odpustek pervič ustmeno in potlej pismeno poterdil. Te odpustek se je potlej razširil na vse cerkve reda svetega Frančiška, in poslej se je dodelil, saj na Bavarskem, od papeža Pija VII. vsem glavnim (farnim) cerkvam in se zna vsako leto zadobiti pervo nedeljo velikega serpana (avgusta). Pri nas se te odpustek zadobi vsako leto 2. avgusta. Tako za zveličanje vsih ljudi vnet, je spodbujal sveti Frančišk svoje sobrate, kterih je po dva skup okoli pošiljal, pokoro in mir božji oznanovat in povsod kraljestvo božje razširjevat. Njegova ljubezen do grešnikov in njegova goreča iskrenost za zveličanje duš ga je gnala, da se je v daljne dežele podal in tamkej nevernim evangelj oznanoval. Zatorej ga je pa tudi Bog podaril s sosebnimi in čudnimi milostmi, med kterimi je tista nar večja bila, ktere ga je na gori Alverno vrednega storil. Tukaj v samoti je rad goreče molil in britko terplenje Kristusovo premišloval. Bog je svojemu služabniku za to njegovo pobožnost mnoge in velike milosti skazal, med katermi je nar bolj čudna prikazen, katero je dve leti pred svojo smertjo imel. Kadar se je namreč, kakor po navadi ravno na čast sv. Mihaela štirdeset dni postil in druge ojstre pokore dopernašal, se je zamaknil okolj praznika povzdignjenja svetega križa. U zamaknenji vidi presvitlega serafina iz nebes se izpustiti, kateri se je blizo nad njim vstavil. Leti je imel šest perut, in u sredi tih je bil sam križani Jezus, na katerem je

vsih pet svetih ran viditi bilo. Kadar je Jezusa pod to podobo pričujočega vidil, je veliko veselje občutil; ali kadar je njegove rane vidil, in na njegovo terplenje pomislil, se mu je serce od grenke žalosti skorej razpočilo, in u tem trenutku zadobi on na svojej strani, na svojih rokah in nogah enake rane, iz katerih je kerv tekla. Svetnik je imel te rane do smerti; on jih je hotel sicer prikrivati, ali vendar so se kakšinkrat zagledale; po njegovej smerti pak so jih vsi prav na tenko vidili. Grozne bolečine je on zavolj tih ran prestal, ali s velikim veseljem, ker je bil tako svojemu Zveličarju bolj podoben.

Dve leti potem je močno zbolel, in ker je po milosti božji spoznal, da se konec njegovega živlenja bliža, se je rekel nesti u cerkvico Porcjunkula. Tukaj pobožno prejme svete zakramente, se reče položiti na gole tla, pokliče pred se svoje redovnike, jih opominja Bogu služiti, pokoro delati in posvetno blago zaničevati, jih blagoslovi, ter jim reče: „*Bodite zmirej stanovitni u strahu božjem. Zveličani so tisti, kateri so do konca stanovitni u tem, kar so začeli. Zdaj grem k Bogu in vas priporočim njegovej milosti.*“ Po tem si reče čitati terplenje Jezusa Kristusa iz evangelia sv. Janeza. Zadnič moli še 141. psalm do besed: „Izpeli mojo dušo iz ječe, da bom tvoje ime hvalil; pravični na mene čakajo, dokler ti meni to dobroto storiš.“ Pri teh besedah umerje u letu 1226.

Sveti Frančišk je vstanovil tri rede. Pervi in pravi red Frančiškanov, ali red malih minihov; — potlej red Frančiškank ali Klarisinj, tako imenovan od njih opatice svete Klare, in zadnjič tako imenovan tretji red za posvetne obojnega spola, kteri hočejo biti v duhu popolni, pa nočejo nobene samostanske obljube narediti. Te slednji red je bil od veliko papežev, namreč od Gregoria IX., Inocenca IV. in Miklavža IV. poterjen, se je po celem svetu razširil in cveti še donešni den.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Galačanov 6, 14—18.

Bratje! mene pa Bog varuj, da bi se z drugim hvalil, kakor s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa, po kterem je meni svet križan in jaz svetu. Zakaj v Kristusu Jezusu nič ne velja ne obreza, ne neobreza, ampak nova stvar. In kteri koli se po tem pravilu ravnajo,

mir in milost naj bo nad njimi in nad Izraelom Božjim! Sicer pa mi nihče ne bodi nadležen; zakaj jaz nosim znamnja ran Gospoda Jezusa na svojem telesu. Milost Gospoda našega Jezusa Kristusa bodi z vašim duhom, bratje! Amen.

(Evangeli poglej na praznik svetega Matija.)

Cerkvena molitva. Bog! kteri svojo cerkev po zasluženji sv. Frančiška s novimi duhovskimi otroci množiš; daj nam po njegovem izgledu pozemljsko zaničevati, in se deležnosti nebeških darov vselej veseliti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Nauk za praznik svetih aposteljnov Šimona in Juda Tadeja.

(28. oktobra.)

Sv. Šimon, katerega praznik katolška cerkev denašen dan obhaja, se imenuje tudi Kananejec, da bi se razločil od Šimona, kateri je imenovan Peter ali Skala. Sv. Hieronim pravi, da se Kananejec imenuje od vasi Kana u Galilei, kjer je Jezus pervi čudež storil in vodo u vino preobernil, in nekteri učeni terdijo, da je ravno Šimon ženin bil in da je potlej zaročnico popustil in je nasledoval Kristusa; to je gotovo, da je bil Šimon rojen u Galilei. Se imenuje tudi serdnik, ker je s svetim serdom za čast svojega svetega učenika skerbel in za izpolnovanje svete postave.

Sv. Juda ima priimek Tadej, da se od unega Juda, ki je bil izdajavec, razloči. Juda Tadej je imenovan Jezusov brat, ker je bil njegovej prečistej materi Marii u rodu. Pri judih je bila navada, da so se rodniki bratje in sestre imenovali. Sv. Juda je bil pristen brat svetega Jakoba malega, in tudi svetega Simeona Jeruzalemskega škofa. Nicefor Kalikst meni, da je njegova mati bila Maria Alfeja ali Kleofa, sestra device Marie. Svet evangeli nam priča, da sta bila ta dva brata za apostola izbrana. Kedaj se je pak to zgodilo in kaj sta posebno govorila in delala, ni zapisano. Pa to je gotovo, da sta

kakor drugi apostoli zmirej za Kristusom hodila in od njega pripravlena bila vredna oznanovavca svetega evangelia biti, posebno pak, ko sta bila s drugimi apostoli svetega Duha prejela.

Razsvetleni od svetega Duha in obdani s njegovimi darmi se razkropijo apostoli na vse kraje sveta, resnico oznanovat. Sv. Šimon se je podal u Egiptovsko deželo, sv. Juda pak u Mesopotamio. U tih deželah sta goreče oznanovala kristjansko vero pri trideset let, in sta se u Perzii potem znajšla.

Apostola sta obhodila tudi druge mesta in vasi u Perzii in povsod sta resnice in skrivnosti Jezusovega nauka, katere sta razlagala, tudi s čudeži poterdila. Samo coperniki (čarovniki) in lažnivi prerokovavci so terdovratni u neveri ostali, in so apostola sovražili, ker so povsod od kristjanov zasmehovani bili, katerih niso mogli več goljufati. Zato so priložnost iskali učenca Kristusova iz Perzie odpraviti, in ker to ni bilo mogoče, kajti ju je kralj s drugimi imenitnimi varoval, so sklenili ju umoriti. Zategavoljo so derhal enega mesta, katero je bilo daleč od poglavitnega, našuntali, naj ta dva apostola kot dva goljufa, zasmehovavca domačih bogov in zapeljivca zgrabijo. Kadar sta apostola u to mesto prišla resnico oznanovat, sta bila hitro vjeta: eden je bil od besnega ljudstva u tempel, kateri je bil posvečen solncu, peljan, in silen maliku kadila žgati; drugega pak je množica vlekla u tempel, u kojem so luno molili, naj bi boginji kadila daroval. Sveta apostola nista hotla tega storiti, ter sta se zaprisegla, da le enega samega pravega Boga spoznata, tega samega molita in samemu temu vselejšni dar darujeta. Zastonj si prizadevata nevernemu in oslepljenemu ljudstvu resnico dokazati, nobeden ju noče poslušati, in vse tirja s divjim glasom smert ptujcov, katera domače bogove preklinjata. Sv. Šimon je bil prežagan, svetemu Judu pak je bila s sekiro glava odsekana. Tako sta serčno za sveto vero umerla, katero sta od Jezusa prijela in po njegovem povelju tudi drugim oznanovala.

Sv. Juda je spisal en katolšk list, ki je scer kratek, pa poln svetega ognja. Ta list je bil namenjen posebno preobernjenim Judom, s katerim jih opominja, da bi zapeljivim in nesramnim krivovercom se ne dali oslepiti,

kateri so pravo véro iz golega napuha, nevošlivosti, iz ljubezni do sladnosti in sveta zapustili. Apostol opominja verne ljubeznivo sprejeti in posvariti tiste, ki so zajšli; razločiti pregreške, ki iz hudobije izvirajo, od tistih, ki iz človeške slabosti pridejo. Zmiraj naj se vadijo u svetih čednostih: u ljubezni, milosti, čistosti, in naj si prizadevajo za zveličanje duše.

(*Vvod sv. maše poglej na praznik svetega Andreja.*)

Cerkvena molitva. O Bog! kateri si nam skoz sveta apostola Šimona in Juda u spoznanje svojega imena priti dodelil; daj nam njuh večne časti spomin s vednim poboljšanjem posvečevati, in s posvečevanjem se vedno boljšati. Skoz Gospoda našega Jezusa Kristusa. Amen.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Efežanov 4, 7—13.

Bratje! vsakteremu zmed nas je dana milost po meri darovanja Kristusovega. Za tega voljo reče pismo: Je šel na visoko, in vjete peljal jetnike; je dal darove ljudem. Da je pa gor šel, kaj je druzega, kakor da je poprej tudi šel v dolne strani zemlje? Kteri je dol šel, ravno tisti je tudi gor šel čez vse nebesa, da bi vse napolnil. In on je ene postavil aposteljne, ene pa preroke, ene pa evangeliste, ene pa pastirje in učenike v popolnost svetih, v opravljanje službe, v razširjanje telesa Kristusovega; dokler se ne snidemo vsi v edinosti vere in spoznanja Sinu Božjega, v popolnega moža, v mero polne starosti Kristusove.

Razlaganje. Sv. Pavl uči tukej, da milosti niso podeljene vsim ljudem na enako vižo, ampak po modrej previdnosti božjej. Zatorej nima tudi noben nevošljiv biti tistemu, ki je več milost dobil, tudi nima biti napuhnjen tisti, ki ima več milost, ker Bog vsakemu toliko da, kar mu je potreba. Psalmista besede: „Je šel na visoko, in vjete peljal jetnike in dal darove ljudem,“ pomenijo, da je Kristus, po tem, ko je v predpekel doli šel in očake iz ječe rešil, jih na dan svojega vnebhoda v velikej slavi in časti seboj v nebesa peljal in da je deset dni potem ljudem svetega duha poslal. Darovi sv. Duha pa so obstali posebno v tem, da je dal ene za aposteljne, kterim je izročil oznanovati evangeli in vstanovljati kri-

stjanske soseščine; ene za preroke, ki so imeli prerokovati in sveto pismo razkladati, kar so pod nadgledstvom sv. aposteljnov opravljali; druge za evangeliste, ki so pod vodstvom sv. aposteljnov učili; druge pa za pastirje in učenike, ki so skerbeli za duhovne potrebe vsakoktere soseske, da bi verne v veri podučevali in vterjevali, božjo službo opravljali, to je: pridgali, dar sv. maše darovali, svete sakramente delili, telo Kristusovo, to je njegovo cerkev, razširjevali, da bi vsi k edinosti in popolnosti v veri in ljubezni prišli, in ne več enaki bili slabim, nestanovitnim otrokom, ampak da bi bili popolni možje in Kristusu podobni. Zahvalimo tedej Boga, da nam je dal toliko apostolskih mož in učenikov, ki nas v veri terdijo in nam pot k nebesom kažejo; prosimo ga tudi, da bi postal vendar enkrat en pastir in ena čeda, in da bi vsi verni na svetu po Kristusovem nauku in izgledu hodili, da bi tudi tam v nebesih s njim v veličanstvu kraljevali.

Evangeli svetega Janeza 15, 17—25.

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencom: To vam zapovem, da se ljubite med seboj. Ako vas svet sovraži, vedite, da je mene poprej sovražil, ko vas. Ko bi bili iz sveta, bi svet svoje ljubil; ker pa niste iz sveta, ampak sim vas jaz od sveta odbral, torej vas svet sovraži. Spomnite se besed, ktere sim vam jaz govoril: Hlapec ni več, kakor njegov gospod. Ako so mene preganjali, bodo tudi vas preganjali; ako so moje besede spolnovali, bodo tudi vaše spolnovali. Vse to pa vam bodo storili zavoljo mojega imena, ker ne poznajo njega, kteri me je poslal. Ko bi ne bil prišel, in bi jim ne bil govoril, bi ne imeli greha; zdaj pa nimajo izgovora za svoj greh. Kdor mene sovraži, sovraži tudi mojega Očeta. Ako bi med njimi ne bil storil del, kterih nihče drugi ni storil, bi ne imeli greha; zdaj pa so vidili, in sovražijo mene in mojega Očeta. Pa da se dopolni go-

vorjenje, ktero je v njih postavi zapisano: Zastonj so me sovražili.

Nauki. I. S tem, da je Kristusa in njegove aposteljne in učence svet sovražil in preganjal, se znajo taisti potolažiti in oserčiti, ki morajo od posvetnih ljudi marsiktero zasramovanje, zaničevanje in preganjanje preterpeti, samo zavolj tega, ker niso od tega sveta, to je, ker se nočejo ravnati po njegovem grešnem in neumnem nauku, po njegovih pohujšlivih in praznih navadah. Tisti pa se naj pred temi besedami sramujejo, ki nočejo nič iz ljubezni do Kristusa terpeti, in kteri se raji svetu kot Kristusu vdajo, da bi tako zasramovanji in sovraštvu tega sveta ušli. Zakaj kakor je za hlapca velika čast, ako ga gospodu enakega imajo, ravno tako velika sramota je za njega, ako hoče imeti boljše, kot njegov gospod. Saj hlapec ni nikoli večji od svojega gospoda, pravi Kristus; in ako je Kristus, kot gospod, zasramovanje in preganjanje tega sveta preterpel, zakaj bi se njegovi hlapci branili, to storiti? Ali nam zamore sovraštvo celega sveta kaj škodovati, ako nas Bog ljubi? Ali ne pripomaga ta sovraštvo k temu, da se zmirej bolj od hudobnega sveta ločimo in se Bogu približujemo, in ali ni boljše minljivi svet kot večnega Boga za sovražnika imeti?

II. S tem, da ni hlapec večji od svojega gospoda, se morejo tudi duhovni potolažiti, ako na vso moč delajo in si prizadevajo, pa vendar nič ne pomaga, ako si mesto hvale in časti še celo zasmehovanje in zasramovanje nabirajo. Ali se je Kristusu boljše godilo; kaj bi se tedaj čudili in žalovali, ako se njim, kot slabim delavcom tudi taka godi? Pa saj se ji njih zasluženje ne meri po tem, kar pri ljudeh opravijo in koristijo, kar tudi v njih volji in rokah ni; temuč v tem, da se za čast božjo in za zveličanje duš trudijo, za ktero bodo gotovo svoje plačilo sprejeli, akoravno bi nobeno ali samo eno dušo Bogu pridobili.

III. Nevednost ne more vselej veljati za izgovor, če je kdo grešil; zakaj Kristus pravi, da Judje se ne morejo izgovarjati, da ga niso zpoznali, temuč sovražili in preganjali; ker bi ga bili, ako bi bili le hotli, iz njegovih čudnih del lehko spoznali. Zatorej so tudi nar večje

kazni in pogublenja vredni. Ravno tako kazni vredni so tudi krivoverci in tisti katolški kristjani, ki bi se, kot Judje, prav lahko naučili, kar imajo verovati in storiti, ki pa tisto opuščajo ali iz hudobije, ali iz lenobe, ali iz posvetne prevzetnosti; ti so sami krivi, da nič ne znajo, in po tem v greh sedaj na svetu in po smerti v večno pogublenje zabredejo. Drugače se godi s tistimi ljudmi, ki nič od Kristusa in od njegove svete vere ne slišijo, brez da bi zato kej mogli; zakaj tisti ne bodo pogubleni zavolj tega, da vere ne poznajo, ker so zavolj tega nedolžni; ampak zavolj grehov, kterih so dopernašali proti njih vesti in proti naravni postavi, ki je vsakemu človeku v serce zapisana. Ako bi to spolnili, bi jih znal Bog razsvetliti in jim pot pokazati, da bi pravo vero spoznali.

IV. Kristus pravi od Judov, da so ga brez vsega vzroka sovražili. Ali te besede ne zadenejo samo Judov, ampak tudi vse grešnike. Bog je človeški rod tako ljubil, da je svojega edinorojenega sina za-nj v smert na križu dal in te se ni samo na križu za njega daroval, ampak se daruje vsak dan za njega, mu daje svoje meso in kri jesti in piti, in mu deli vsak hip na telesu in duši neizkončnih dobrot; ako tedej pri vsem tem še vender greši, ali se ne pravi to, Boga brez vzroka sovražiti in žaliti?

Zdihlej. Tebe, o ljubeznivi Jezus! kterega serce od zgol ljubezni do nas gori, prosimo ponižno, da bi tudi naše merzle serca z letim nebeškim ognjem vnel, da po Tvoji zapovedi in po Tvojem izgledu ljubimo svoje bližnje, kakor sami sebe, in da se od te ljubezni skoz nobeno nevošljivost in jezo odverniti ne damo, ker dobro vemo, da mi, Tvoji vbogi hlapci, nismo nič boljsi, kot Ti naš Gospod in Bog, in da se ne zmemo pritožiti, ako nas svet, kakor Tebe, sovraži in preganja. Oserči nas s Tvojo milostjo, da voljno terpimo vse, kar nam Tvoja presveta, očetovska roka pošilja, da bi zamogli po Tvojem izgledu v ljubezni do Boga in do bližnjega živeti in vmreti. Amen.

Nauk za praznik vsih svetnikov božjih.

(1. novembra.)

Kako se je te praznik začel?

Začel se je praznik vsih Svetih takole. Imeli so malikovavci Rimljani krasen in velik tempel, kterega je pred Kristusovim rojstvom Marko Agripa postavil, in so ga imenovali Panteon, to je: tempel vsih bogov. Ko je keršanstvo se u Rimi vselilo, so druge tempelne krivih bogov razsuli, ovi tempel pa je papež Bonifaci IV. od cesarja Foka izprosil, in ga po katolškem običaji u čast prečiste device Marie in svetih mučencov posvetil. Tudi je veliko svetinj svetih mučencov s spodobno častjo u to novo posvečeno cerkvo vernim u počeščenje shranil, za tega del so ovo cerkvo tudi cerkvo svetih mučenikov imenovali. Spomin vsih mučencov so do časa papeža Gregorja IV. samo le v Rimi obhajali; alj leta 830 je ovi papež zapovedal, naj se ta praznik ne le samo u spomin vsih mučencov, ampak vsih Svetnikov sploh po celem keršanstvu obhaja. Od tiste dobe se tedaj ta praznik posvečuje.

Zakaj sv. cerkva poseben praznik vsih svetnikov obhaja?

Zakaj pa sveta cerkva poseben praznik vsih Svetnikov obhaja? — Pervič zato, ker je število izvolenih silno veliko in nam neznano. Sv. Joanez pové u skrivnem razodenji: *„Jaz sim veliko množico vidil, ki je nikdo prešteti ne more.“* Pisma verjetnih zgodopiscov pervih časov keršanstva nam samo mučencov, ki so za vero kerv in življenje dali, nad 17 miljonov naštejejo. Kdo nam pa druge svetnike prešteje, dohovskega in posvetnega stanu, ki so Bogu zvesto služili, in u njegovej milosti umerli? Nam so po imenu znani sveti apostoli, papeži, škofi, menihi, pušavniki, device, udove in zakonski, tudi veliko žlahtnežev, kraljev, cesarjev, knezov in drugih imenitnih; ali verh vsih teh je še mnogo število svetnikov in svetnic, kteri po imenu nam clo znani niso. Spodobi se pa, da vse svetnike častimo, ker tudi Bog njih vse poveličuje. S vsemi občino imamo, — in ker zavolj njih ne-

brojnega števila ne moremo vsakega posebej počastiti, naj tedaj po volji in zapovedi svete cerkve vse skupej eden dan počastimo, in vsim u čast poseben praznik obhajamo.

Drugič vémo, da, več prijatlov kdor ima, ložej in prej bo vslišan, če jih več alj clo vsi za njega prosijo.

Tudi sveta cerkva se danes u svojej molitvi pri sv. maši vsim svetnikom in svetnicam u prošnjo izročuje. Prepričani smo, da je Bog po svojih svetnikih, dokler so še na zemlji bili, veliko dobrot in čudežev skazal, ter na njih prošnjo mnogo zasluženih šib in zlegov odvernil. Da bi mi torej gotoveši od Boga vse prijeli, česar nam je potreba, je sveta mati cerkva zapovedala, denašen dan vsim svetnikom in svetnicam u priprošnjo se izročiti, ker nam to zavupanje daja, da bo Bog zavolj zasluženja toljko njegovih in naših prijatlov rajši nam zaslužene šibe odvernil, in potrebne dobrote dodelil.

Tretjič nas hoče katolška cerkva po besedah svetega Bernarda opomniti, da bi danes pomislili, kako so nekdaj svetniki, bodi stanu kakoršnega kdo hoče, skoz zveličanske čednosti svete nebesa dosegli. Mi jih zdaj izveličane imenujemo, in njih zavolj njih posebnih lepih čednost u izgled imamo, naj bi posnemali njih zveličanske čednosti. Za tega voljo se nam danes bere svet evangeli osmerih blagrov alj zveličanskih čednost, ktere nam pot kažejo, po katerem so svetniki u sveti raj prišli, katerega tudi mi nastopiti in slediti imamo, ako hočemo za njimi u nebesa priti.

Pri vvodu sv. maše poje cerkev: Veselimo se v gospodu, ker obhajamo praznik k časti vsih svetnikov, zavolj kterih sloveznosti se angelci veselijo in Sina božjega enoglasno hvalijo. Veselite se v gospodu, vi pravični, poštenim se spodobi hvalna pesem. Čast bodi i. t. d.

Cerkvena molitev. Vsegamogočni večni Bog! ki si nam dodelil zasluženje vsih svetnikov ob ednem godovnu častiti; dodeli nam tudi, te prosimo, skoz veliko število priprošnikov obilnost svojega usmilenja; po Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen.

Berilo iz skrivnega razodenja sv. Janeza apostoljna 7, 2—12.

Tiste dni, glejte, sim jaz Janez vidil druzega angela priti od solnčnega vz-hoda, kteri je imel znamnje živega Boga; in je vpil z velikim glasom čveterim angelom, kterim je bilo dano skodovati zemlji in morju, rekoč: Ne škodujte zemlji in morju, tudi ne drevesom, dokler ne zaznamnjamo hlapcov Boga našega na njih čelih. In sim slišal število zaznamnjanih; sto štiri in štirdeset tavžent je bilo zaznamnjanih iz vsih rodov Izraelovih otrok. Iz roda Judovega dvanajst tavžent zaznamnjanih; iz roda Rubnovega dvanajst tavžent zaznamnjanih; iz roda Gadovega dvanajst tavžent zaznamnjanih; iz roda Azerjevega dvanajst tavžent zaznamnjanih; iz roda Neftaljevega dvanajst tavžent zaznamnjanih; iz roda Manasovega dvanajst tavžent zaznamnjanih; iz roda Simeonovega dvanajst tavžent zaznamnjanih; iz roda Levjevega dvanajst tavžent zaznamnjanih; iz roda Isaharjevega dvanajst tavžent zaznamnjanih; iz roda Cabulonovega dvanajst tavžent zaznamnjanih; iz roda Jožefovega dvanajst tavžent zaznamnjanih; iz roda Benjaminovega dvanajst tavžent zaznamnjanih. Po tem sem jih vidil veliko trumo, ktere nihče ni mogel prešteti, iz vsih narodov in rodov, in ljudstev in jezikov, stati pred sedežem in pred Jagnjetom, oblečene v bele dolge oblačila, in palmove veje so bile v njih rokah; in so vpili z velikim glasom, rekoč: Čast Bogu našemu, ki sedi na sedeži, in Jagnjetu! In vsi angeli so stali okrog sedeža, in starašinov in čveterih žival, in so padli pred sedežem na svoje obraze, in molili Boga, rekoč: Amen! hvala in slava, in modrost in zahvala, čast in krepost in moč Bogu našemu od vekomaj do vekomaj. Amen.

Razkladanje. Besede tega berila scer merijo na strašno sodbo, ki je čez mesto Jeruzalem, in čez celo judovsko ljudstvo prišla, kakor je bilo Janezu od svetega duha razodeto; ali v višjem in pravem pomenu pa tudi merijo na občno sodbo vesolnega sveta. Pri tejle bodo izvoljeni iz vsih Izraelskih rodov, razun iz rodu Dan, ker so vsi od tega rodu malike molili; zatorej ne bodo izvoljeni, kakor tudi tisti ne, ki kakor oni goljufni svet, to je malike tega sveta, dnar, čast in veselje bolj ljubijo, kot Boga. Da bi pa noben ne mislil, da so izvoljeni samo kristjani iz judovskega roda, zato se je svetemu Janezu

prikazala še večja neštevilna truma kristjanov, ki so prestopili iz ajdovske vere; s tim mu je bilo pokazano, da so posebno ajdi, ki Kristusovo cerkev in nebesa oživljajo in napolnujejo, da truma je stala pred sedežem božjim in pred jagnetom, to je pred Kristusom; oblečena je v bele oblačila in derži v svojih rokah palmove vejice, to je znamnja nedolžnosti in časti in zmage čez skušnjave hudiča, sveta in mesa. Ta truma moli in časti Boga in mu poje z močnim glasom zjedinjena z vsimi nebeškimi duhovi hvalne pesmi ter ga hvali za moč, ktero ji je skazal in za veličanstvo, ktero ji je podelil. Skerbimo vendar tudi mi, da bi zamogli enkrat priti med te izvoljene.

Evangeli svetega Matevža 5, 1—12.

Tisti čas, ko je vidil Jezus množice, je šel na goro, in ko se je bil usedel, so pristopili k njemu njegovi učenci. In je odperl svoje usta, in je učil, rekoč: Blagor ubogim v duhu; ker njih je nebeško kraljestvo. Blagor krotkim; ker oni bodo zemljo posedli. Blagor žalostnim; ker oni bodo oveseljeni. Blagor lačnim in žejnim pravice; ker oni bodo nasiteni. Blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli. Blagor jim, kteri so čistega serca; ker oni bodo Boga gledali. Blagor mirnim: ker bodo otroci Božji imenovani. Blagor zavoljo pravice preganjanim; ker njih je nebeško kraljestvo. Blagor vam, kadar vas bodo kleli in preganjali, in vse hudo zoper vas lažnjivo govorili zavoljo mene; veselite se, in od veselja poskakujte; ker je vaše plačilo obilno v nebesih.

Zakaj se bere danes evangelji od osmerih zveličanskih čednost?

Ker so bile taiste tako reči toljkanj stopnic, po kterih so svetniki serčno na viš šli in srečno v nebeško kraljestvo doidli. Ako hočeš k svetnikom v nebesa priti, moraš tudi ti serčno in stanovitno po teh stopnicah napredovati in božja dobrotljiva in močna roka ti bo gotovo pomoč podarila.

Razlaganje osmerih zveličanskih čednost?

I. Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.

Vbogi v duhu so: 1. Kteri so resnično ponižni, sebe zaničujejo, zaničvanje hudobnežev voljno preterpé, se z nobeno rečjo ne hvalijo, v svojo moč ne upajo, ampak v pomoč gnade božje. 2. Ubogi u duhu so oni, kteri vedno skerbé pravičniši prihajati pri Bogu, in vendar v vednem božjem strahu živé. Kdor je zapovedanih dobrih del prazen, in se ne boji, ni ubog v duhu, ampak slep v duhu. Kdor si vedno prizadene po volji božji živeti, vse zapovedi po moči spolnuje, in se zmiraj boji, da bi ne bil nevreden služabnik božji, on je ubog v duhu, in bo prišel v nebeško kraljestvo. 3. Ubogi v duhu so oni, ki svoje hvale ne iščejo. Kdor je resnično ponižen, se ne hvali z nobeno rečjo, in svoje hvale ne išče; kar očitnega dobrega stori, stori Bogu v hvalo, in bližnemu v zgled, da oni tudi hvalijo Boga z pobožnim življenjem. 4. Ubogi v duhu so oni, kteri svojega bogastva ne ljubijo. Bogastvo ne obsodi človeka, ampak neumna ljubezen do bogastva je grešna. 5. Ubogi v duhu so oni, ki so ubogi v premoženji, in pa tudi svojega uboštva zadovoljni. Uboštvo samo nikogar ne zveliča, ampak poterpežljivost je ubogemu v zasluženje. Kaj uboštvo pomaga tistim, kteri so svojega terplenja nevoljni, in lakomne želje imajo? Nepoterpežljivi in lakomni ubogi so ubogi v premoženji, bogati pa v duhu al v željah, in brez vsega zasluženja terpé.

Kakšno plačilo bodo ubogi v duhu prejeli?

Jezus odgovori: *Njih je nebeško kraljestvo.* Ubogi v duhu, kteri so resnično ponižni, svoje hvale ne iščejo, goreče prosijo Boga gnade, raji zgubé vse, kakor razžaliti Boga, pozemeljsko zaničujejo, in so poterpežljivi, bodo v nebeško kraljestvo preneseni, kjer bodo večno bogastvo vživali.

II. Blagor krotkim, ker oni bodo zemljo posedli.

Krotki po Jezusovi volji so oni, 1. Kteri premagujejo hudobno jezo. Jeza razdraži serce, in stori vsega človeka nepokojnega, da on nespametno misli, govori, in se

vede, kakor bi bil po močnej pijači omamljen. 2. Kteri so Bogu in oblastnikom zavolj njega pokorni. 3. Kteri so božjim naredbam pokorni. Verni kristjan, ki je resnično krotek, se daje voditi po volji božjej, ker terdno veruje, da je Bog vsegaveden, vsegamogočen in usmiljen. 4. Kteri se varujejo svojega bližnega krivično žaliti. Veliko ljudi je na svetu, in vsak ima svoje slabosti; kdor ni krotek, ima vedne priložnosti serditi se v bližnega; bližen pa, ko je razžaljen, hudo za hudo vračuje, in tako eden druzega dražijo, in jeza se vedno ponavlja. Kdor je po Jezusovem nauku krotek, je poterpežljiv z bližnim, ne misli, ne govori, in ne stori hudega, ampak boljšati želi svojega bližnega. 5. Krotki so tisti, kteri so poterpežljivi v nadlogah.

Kakšno plačilo bodo krotki dosegli?

Krotki, pravi Kristus, bodo zemljo posedli; ne zemlje, po kteri hodimo, ampak nebeško kraljestvo. Krotki ljudje pokojno živé na zemlji, ker imajo mirno serce, in jih drugi ljubijo. Krotki kristjani bodo še srečnejši, ker po smerti pojdejo v večni pokoj.

III. Blagor žalostnim; ker oni bodo oveseljeni.

Žalostni po volji Jezusovej so: Kteri obžalujejo svojo spačnost in so žalostni zapeljivih skušnjav, ktere se izhajajo iz popačene nature. 2. Kteri vse svoje grehe obžalujejo. Greh je nesreča, memo ktere so vse druge nesreče nič, ker greh zaničuje božjo svetost, vsegamogočnost, pravico, milost, in druge božje lastnosti; greh je tudi človekovi duši v veliko škodo. 3. Kteri so bližnega grehov žalostni. Kdor ni bližnega grehov žalosten, tudi svojih grehov ni žalosten, ker grehi vsih ljudi žalijo in zaničujejo Boga, stvarnika in gospoda vsih. Kdor ljubi Boga in bližnega, žaluje nad vsimi grehi, in jih pokončati želi.

Kakšno plačilo bodo žalostni verni prejeli.

Jezus jim obljubi: *Oni bodo oveseljeni.* Kteri žalujejo po njegovi sveti volji, bodo oveseljeni tukaj z sladnostjo gnade svetega duha, in po smerti bodo z nebeškim veseljem napolnjeni. Grešnikovo veselje bo v večno žalost spreobernjeno: pravičnih žalost bo v večno veselje spreobernjena.

IV. Blagor lačnim in žejnim pravice; ker oni bodo nasiteni.

Lačni in žejni pravice so oni: 1. Kteri premagujejo lenobo. Kdor je vsega zapovedanega dobrega resnično lačen, premaguje lenobo, z polno voljo spolnuje vse zapovedi, in hiti rasti v dobrem, da je čedalje pravičnejši, in čedalje več zasluženja pri Bogu ima. 2. Lačni in žejni pravice so oni, kteri se greha in priložnost v greh skerbno varujejo. Kdor greši, overže pravico in svetost; kdor pa ljubi greh, in kar napeljuje v greh, je hudega ne dobrega lačen. 3. Kteri si prizadenejo po učeniku Jezusu živeti, tisti so lačni in žejni pravice. Nihče ne zamore Jezusove svetosti doseči, prizadjati si pa je vsak dolžen, da mu bo podobniši. 4. Lačni in žejni pravice so tisti, kteri zdihujejo po gnadi božjej, in jo skerbno ohranujejo. Kdor je pravice lačen, prosi in zdihuje po gnadi božjej; ne prosi malo al mlačno, ampak stanovitno in goreče, ker ve neizrečeno ubožtvo svoje duše, in ker upa v neskončno milost božjo. 5. Lačni in žejni pravice so tisti, kteri si zmiraj prizadevajo boljši prihajati. Kdor ne skerbi sveteje živeti, bo gotovo slabej kristjan: če ni priden v božjej službi, in noče pridobivati, zapravlja kar dobrega ima, opeša in odstopi od Boga.

Kakšno plačilo bodo prejeli tisti, kteri so lačni in žejni pravice?

Jezus odgovori. *Nasiteni bodo.* Nasiteni bodo z pravico, ktere so željni, to je, bodo obilne gnade prejemali, spolnovali voljo božjo, obilno zasluženje imeli, in po smerti k njemu, izviru pravice in svetosti, šli.

V. Blagor usmiljenim; ker oni bodo vsmilenje dosegli.

Milostljivi so: 1. Kteri svojega bližnega iz čiste ljubezni učé in svaré. Ne le dohovni in deželni oblastniki, porodniki in gospodarji morajo za zveličanje bližnega skerbeti, temuč tudi drugi so dolžni, kolikor jim je mogoče in priložno, bližnega učiti in svariti. 2. Kteri za žive in mertve molijo. Bog zapové moliti za bližnega. *Molite eden za druzega, da bote ohranjeni.* Jak. 5. 16. 3. Milostljiv je on, kteri nikogar ne pohujša, in se od nobenega pohujšati ne pusti, in pa tudi bližnemu dober zgled daje, da

mu z svojim dobrim življenjem sveti, da ga serčnega stori v božjej službi, da bi Bog hvaljen in bližni zveličan bil. 4. Kteri bližnemu v telesnih potrebah pomagajo. Kdor je po zapovedi božjej usmiljen, veselo daje potrebnim, ne zavolj njih nadležnosti, ampak zavolj Boga; in če potrebnim pomaga, ni žalosten, in jim ne očita, ker vé, da *veselega darovavca Bog ljubi.* I. Kor 9. 7. 5. Kteri so z vsemi usmiljeni. Kdor je po Jezusovej volji milostljiv, ne zaničuje ubogega, ne raznaša bližnega, ne sovraži grešnika, odpušča zopernikom, izgovarja oblastnike, je usmiljen podložnim, nevednim prizanaša.

Kakšno plačilo bodo milostljivi prejeli?

Veliko plačilo bodo prejeli: *Oni bodo milost dosegli.* Človekovo usmiljenje je majhno, in človekovi darovi so malo vredni; vender, kdor je po svojej moči bližnemu usmiljen zavolj Boga, bo Bog njemu milostljiv. Bog bo milostljivim obilno povernil, milost bodo našli pri njem.

VI. Blagor jim, kteri so čistega serca; ker oni bodo Boga gledali.

Čistega serca so: 1. Kteri ljubijo zapovedi, in živé po njih. Kdor spolnuje zapovedi iz služnega strahu, ima Judovsko pravičnost, in je premalo pravičen. Kdor ljubi zapovedi in pravičnost zavolj Boga, in iz njegove ljubezni po zapovedih živi, je pravičen in čistega serca. 2. Kteri hude misli premagujejo, so čistega serca. Kdor se le djanskih grehov varuje, in ne skerbi svojih hudih želj premagovati, ni čistega, ampak ostudnega serca. 3. Kteri se varuje zoper deveto in šesto zapoved božjo grešiti. Kdor iz serca prosi Boga za serca čistost, se varuje hudih priložnost, sramožljivo in ponižno živi.

Kakšno plačilo bodo dosegli tisti, kteri so čistega serca?

Kteri so čistega serca, *bodo Boga gledali.* Čisti kristjani so prijatli nebeškega kralja, njegovim angeljem podobni, in bodo Boga gledali, vživali in hvalili vekomaj.

VII. Blagor mirnim; ker oni bodo otroci božji imenovani.

Mirni so: 1. Kteri imajo mir s Bogom, in ga toraj tudi s seboj imajo. Kristjan ima mir in mirno živi, kader

je svojemu Stvarniku pokoren. Mir in pravičnost sta vkupaj, kjer pa pravičnosti ni, ni pravega miru. 2. Kteri s svojim bližnim mirno živé zavolj Boga. Kdor je miren zavolj Boga, skerbi bližnemu dopasti v dobrem, ne v hudem; je ponižen, usmiljen in krotek, da ga k Bogu spreoberne, ne pa da bi se njegovim slabostim vdajal, in da bi ga v zmoti puščal. 3. Kteri svojega bližnega ne žalijo krivično. Kdor mirnost ljubi zavolj Boga, ne opravlja in ne obrekuje svojega bližnega, ampak ga iz ljubezni pravično svari; ne prepira se, ne žali nepotrebno, ne zaničuje nikogar, premaguje hudobno jezo, čaka priložnega časa, govori resnico, in goreče skerbi bližnega boljšati.

Kakšno plačilo bodo mirni kristjani dosegli?

Mirni kristjani, pravi Kristus, *bodo otroci božji imenovani.* Mirni niso le imenovani, ampak so tudi pravi otroci božji, ker *Bog ni Bog prepira, ampak miru.* 1. Kor. 14. 33. Bog zapoveduje mirnost in ljubi mirne, kteri se po njem ravnajo, in jih bo v večni mir vzel.

VIII. Blagor zavoljo pravice preganjanim; ker njih je nebeško kraljestvo.

Blagor je rekel tistim: 1. Kteri zavolj pravice terpé. Kdor pa po zapovedih zvesto živi, se hudobnežem vdati noče, in je zavolj tega zaničevan in preganjan, blagor njemu, ker terpi zavolj pravice, in to terplenje bo njemu v čast. 2. Kteri so poterpežljivi v preganjanji, ki ga zavolj pravice prejemajo. Kdor pravično živi, se hudobnim skušnjavcom ne vda, njih preganjanje voljno terpi, in za nje moli, on spolnuje zapoved Jezusovo. 3. Kteri ostanejo stanovitni v dobrem, če so ravno zavolj dobrega preganjani. Sveti marterniki so v smertnih bolečinah ostali zvesti Bogu, in so krivično preganjanje do konca preterpeli.

Kaj Jezus obljubi tistim, ki preganjanje voljno terpé zavolj pravice?

Jezus jim obljubi, in bo dal nebesa. *Njih je nebeško kraljestvo.* Sveti Pavl pravi: *Terplenje zdajnega časa ni veliko memo prihodne časti.* Riml. 8, 18. Nihče toliko ne terpi, da bi s svojim terplenjem po vrednosti zaslužil

nebeško kraljestvo: voljno terpečim za pravice voljo Jezus obljubi nebeško kraljestvo, ker je usmiljen; in jim ga bo dal, ker je zvest v svojih obljubah. Kteri za Jezusom svoj križ poterpežljivo nosijo, bodo za kratko in majhno terplenje veliko in večno plačilo vživali. *Ako s Jezusom terpimo, bomo tudi s njim kraljevali.* Tim. 2. 12.

Zdihlej. Kako ljubeznive, o Bog! so Tvoje prebivališča. Moja duša hrepeni po Tvojih predvorih. Moje telo in moja duša se veselita v Tebi, živi Bog, Ti krona in plačilo svetnikov, kterim časne terplenja in britkosti z večnim veseljem poplačuješ in jih z vsimi dobrotami obsipaš. O kako srečni so vsi tisti, ki so Ti zvesto na tem svetu služili; zakaj zdaj gledajo Tebe in jagne božje od obličja do obličja, nosijo Tvoje sveto ime na svojih čelih in kraljujejo s Teboj na vse veke. Toraj Te prosimo, o Bog, dodeli nam na njih prošnjo Tvojo milost, da bomo zamogli po njih izgledu sveto in pravično Tebi služiti, in kakor so oni bili, vbogi v duhu, ponižni, krotki, spokorni, pravični, vsmiljeni, čisti, mirni in poterpežljivi biti in se tako enkrat, kakor oni, nebeškega veselja in veličanstva vdeležiti. Amen.

Nauk na dan spomina vsih vernih duš v vicah.

(2. novembra.)

Kaj je dan spomina vsih vernih duš v vicah?

Je dan, ki ga kat. cerkev obhaja v spomin na one duše, ki so scer za sveti raj odločene, pa še ne dovolj očiščene.

Kaj so vice?

Vice so taisti kraj, v kterem morajo duše po njih smerti, ki so scer v milosti božjej, alj še z majhnimi, ali še ne celo spokorjenimi grehi obložene iz tega sveta ločile se, časne kazni terpeti in se takó očistiti. Te kraj se pravi kraj čiščenja ali vice, ker se tukej duše, ki niso še prav čiste, z ognjem, kot zlato v peči, čistijo.

Sveti Pavl piše na Korinčane [1]): „Kakšno je vsakega delo, bo ogenj pokazal. Kogar delo, katero je (na Kristusa) zidal, bo ostalo, bo plačilo dobil; kogar delo pa bo zgorelo, bo škodo terpel, on pa bo izveličan, vendar tako, kakor skozi ogenj.“ Ako tedej, piše sveti Ambrož, sv. Pavl reče: „tako, kakor skozi ogenj“, pokaže s tem, da bo tak človek scer izveličan, alj on mora kazen vic preterpeti. Tako bo on, tako reči, z ognjem očiščen in izveličan, ne pa, kakor hudobneži, ki bodo terpeli v večnem ognji brezkončno. Tedej se morajo besede svetega Pavla samo od ognja očiščenja, od vic zastopiti, kakor jih je zmiraj sv. kat. cerkev tudi razlagala.

Alj so resnično vice?

Vera uči, da so vice. Sveto pismo pravi: *Sveta in dobra misel je za mertve moliti, da bodo od grehov rešeni.* II. Mah. Za pogubljene duše moliti, ne pomaga, ker za-nje ne bo rešenja; za svetnike in svetnice moliti, ni potreba, ker so že dosegli in vživajo Boga; sveto in dobro je tedaj moliti in prositi Boga za verne duše, da bodo iz vic rešene in v nebesa prišle. Tridentski zbor sej. XXV. po veri sv. katolške cerkve uči in verovati zapové, da so vice, rekoč: *Katolška cerkev, po svetem Duhu podučena, iz svetega pisma, nekdajnega zročenja očakov, in iz svetih zborov, zdaj pa z letim sborom uči, da so vice.*

Kaj verne duše v vicah terpé?

Verne duše, ki so v vicah zaderžane, veliko terpé. Splošna misel je, da se one v ognju pokoré: bodi si pa ogenj al drugo, resnično je, da njih pokorjenje je veliko. Vernim dušam je to silna britkost, ker silijo k Bogu, kterega ljubijo čez vse, in jim dopuščeno ni k njemu iti.

Koliko časa bodo duše v vicah terpele?

V božjej oblasti in vednosti je to, in mi človeki tega vedeti ne moremo, ako nam Bog ne razodene. Vemo, da verne duše bodo nekaj časa po svojem zadolženji terpele, koliko pa, vedeti ne moremo.

1) I. Korinč. 3, 13.

Zamoremo živi verni terpečim dušam, ki se v vicah pokoré, pomagati?

Živi verni jim zamoremo pomagati z daritvo svete maše, z molitvo in z druzimi dobrimi deli. Trid. zbor. sej. XXV.

Smo mi dolžni jim pomagati?

Dolžni smo iz keršanske ljubezni, ker z njimi imamo združbo. Dolžni smo pomagati sosebno svojim porodnikom in druzim, od kterih smo sosebne dobrote prejeli.

Alj je ktera duša v vicah pozabljena?

Tega misliti ne smemo, ker daritev svete maše, druge molitve katolške cerkve in vernikov so za vse terpeče duše v vicah opravljene.

So verne duše dobrotnikom hvaležne, kteri prosijo Boga za nje.

Hvaležne so, ker so polne ljubezni, in ne bodo svojih dobrotnikov pozabile.

Pomoč, katero ti vbogim dušam u vicah pokloniš, ne hasne samo njim, hasne tudi tebi. Ti nič za to ne zgubiš, ako molitvo in dobre dela za nje daruješ, ampak si na dobičku; zakaj Bog ne bo tvoje ljubezni brez plačila pustil. On je vsmilen do tistih, ki so tudi vsmileni do bližnih. Ali morde misliš, da duše, kterim si pomagal, da so prej pred božje obličje prišle, bodo na tebe pozabile, alj da ne bodo ti hvaležne zato? Gotovo veruj, da bodo one tvoji najboljši prijatli in priprošniki pri Bogu. Sveto pismo pravi: „*Milošina nas grehov očisti, nam vsmilenje prinese, pa tudi ne pripusti, da bi u temo prišli.*“ Kar za poguljubne duše u vicah storiš, je milošina, je delo ljubezni in vsmilenja. To pa tebi pomaga, da bo Bog tudi do tebe vsmilen, in boš posebno milost dosegel, skoz pravo pokoro odpuščanje grehov zadobiti, in se večnih temnic oteti. Bi pa tudi ti kedaj u vice prišel, bodo rešene duše za tebe goreče in zvesto prosile, da boš kmalo rešen. Pomisli tedaj svoj lasten dobiček, ki ti ga vsmilenje do vernih duš u vicah prinese, in stori terden sklep, dokler boš živ, jim po tvojej moči pomagati. Ako si pa ti nevsmilen alj pozabliv do njih, bo tudi sodnik tebi nevsmilen in ojster; zakaj on sam

pravi: „*S kakoršno mero bote vi merili, s tako se vam bo vračevalo,*“ In sv. Auguštin veleva: „*Molite za rajne, da bodo tudi oni za vas prosili, kedar pridejo u veselje. Oni čakajo na nas, da bi od nas pomoč zadobili. Oni kličejo vsak dan iz terplenja k nam.*“ Dalej pravi: „*Moj človek! ako hočeš, da bi Bog tebi vsmilen bil, vsmili se tudi ti bližnega u vicah; zakaj po ravno tej meri se bo on tebe vsmilil, kakor se ti bližnega vsmiliš. Moli torej vedno za nja!*“ In spet drugobart veli: „*Iz med naj svetejših šeg alj opravil je ta, da človek daruje za rajne, za nje moli in vbogajme daje.*“ Tako govorijo tudi drugi sveti očaki. Tolažlivo in u poterdenje tega, kar smo slišali, je to, kar Rihard od svetega Viktorja piše: *Iz vic rešene duše prosijo u nebesih neprenehoma za one, po katerih so bile rešene; in Gospod Bog jim ničesar ne odreče.*

Kada in kako se je vsakoletni spomin vsih vernih duš v vicah vpeljal?

Prav različno se ne more vediti, kada se je te spomin vpeljal. Že pervi kristjani so, kakor Tertulian (160 po Krist.) piše, vsakoletni spomin rajnkih praznovali. Proti koncu druzega stoletja je ukazal sveti Odilo, opat Kluniacenzarjev, v svojem samostanu spomin mertvih vsako leto 2. dan listopada z molitvami, z milošino in s daritvami svete maše praznovati. To praznovanje se je potlej razširilo po škofijah, kar je tudi papež Janez XIX. poterdil. Da je pa ravno te dan v te spomin vpeljan, izvira gotovo iz tega, da se, ker smo se včeraj čez veličanstvo svetnikov v nebesih veselili, danes tudi taistih spomnimo in za tiste molimo, ki se niso še svojih grehov spokorili, in ki še v vicah po svojem odrešenju zdihujejo.

Vvod v današno in v vse sv. maše, ki se za mertve darujejo, se glasi: „Gospod, daj jim večni mir in večna luč jim sveti naj: o Bog, spodobi se, da se Tebi v Sionu z pesmami poje in v Jeruzalemu obljube delajo. Vsliši mojo molitev: Vse meso naj k Tebi pride [1]). Gospod daj jim i. t. d.

1) ps. 64.

Cerkvena molitev. O Bog, stvarnik in odrešenik vsih vernih! dodeli dušam svojih služavnikov in služavnic odpuščanje vsih grehov, da odpuščanje, kterega so vselej želeli, po bogaboječih prošnjah dosežejo. — Dodeli vsim našim bratom, žlahti in dobrotnikom, kteri so se iz tega sveta ločili, po prošnjah Marie vselej device, in vsih svojih svetnikov priti u družbo večnega izveličanja in u svetlobo večne luči; skoz Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki živi in kraljuje vekomaj. Amen.

Današnje berilo in evangeli govorijo od vstajenja mertvih in od sodbe, kjer bo vsakteri prejel ali večno srečo, ali večno nesrečo, po tem kakor je čisto in nedolžno, ali slabo in nespokorno živel; te dan bojo konec vzele vice in naprej samo ostanejo nebesa in pekel. Na voljo je nam dano, kaj si hočemo izvoljiti in zaslužiti. Izvoljimo tako, da nas ne bode grevalo na večno.

Duhovni moli pred darilom svete maše:

O Gospod, Jezus Kristus, Ti slavni kralj nebeški! reši duše rajnkih od terplenja vic in od večnega pogublenja. Reši jih iz oblasti hudičeve, da jih brezen ne požre, in da ne padejo v temo; ampak daj jih po naj vikšem angelov, po svetem Mihelu, peljati v večno življenje, ktero si svoje dni Abrahamu in njegovim zarodnikom obljubil. Toraj Ti darujemo hvalne in prosivne daritve o Gospod! Vzemi jih milostlivo za tiste duše, kterih spomin danes obhajamo in pusti jim iti, o Gospod! iz smertne teme k luči večnega življenja.

V. Od peklenske moči
R. Reši, o Gospod! njih duše.
V. Gospod! daj jim večni mir in pokoj,
R. In večna luč jim sveti.
V. Gospod, naj počivajo v miru.
R. Amen.
V. Duše vsih rajnkih vernih kristjanov naj po milosti božjej v miru počivajo.
R. Amen.

(Te besede pobožno moliti je vsakikrat dobro, ko memo kakega pokopališča greš.)

Nauk za praznik sv. Martina škofa.

(11. dan novembra.)

„Kdor Boga resnično ljubi, si vedno prizadeva, le dobro storiti.“ Sirah. 15, 1.

Teh besed se je deržal sv. Martin ves čas svojega življenja. Vedno je ljubil Boga in svojega bližnjega in zavoljo tega so bile vse njegove dela le dobre. Rodil se je na Ogerskem od paganskih starišev sicer, toda nek notrajen nagib in dušno hrepenenje, spoznati pravega Boga in postati ud kerš. katolške cerkve, je čutil v sebi že v otročjih letih. V desetem letu svoje starosti so ga uverstili katekumenom t. j. tistim, ki so se v keršanskej veri podučevali, predenj se jim je sv. kerst podelil. Njegov paganski oče so ga od keršanstva sicer odvračali, pa zastonj. Stopil je pozneje v vojaški stan in tudi v tem stanu ni omagala njegova bogaboječnost in miloserčnost do revnih. V vojaškem stanu je imel marveč lepo priložnost, z razdelenjem svoje plače revnim še več dobrega storiti. Ko ga je enega dne razcapan berač zvunaj mesta Tours srečal in ga za milodar poprosil, je razsekal sv. Martin z mečem svoj plajš in eno polovico temu revnemu dal. Po noči potem se mu je Kristus prikazal s to polovico plajša odet in ga nagovoril: „S tem plajšem me je Martin katekumen odel.“ Od te prikazni neizrečeno ginjen zapusti sv. Martin vojaški stan, prejme sv. kerst in se poda k Hilarju, škofu v Poitiers. od kterega napeljevan je potem silno rastel v božjih čednostih. Sv. Martin pa ni samo za svoje zveličanje skerbel, skerben je bil tudi za izveličanje druzih ljudi. Skerben je bil posebno spreoberniti svoje stariše in sorodnike, ter se zavoljo tega na daljno in nevarno pot v svojo domačijo podal. Ko pa pride od svojih starišev zopet nazaj, sozida samostan, v kterem s več redovniki vkup prav brumno in bogaboječe živi. Vterjena vera, goreča ljubezen do Boga in čudeži njegovi ga stavijo v versto apostolov. Pervi čudež, kterega je doprinesel, je bil, da je enega nekerščenega že mertvega katekumena od smerti zbudil. Zavoljo svoje svetosti in zavoljo čudežev je slovel daleč krog in krog, tako da so ga čeravno nehotečega enoglasno za škofa v Tours

izvolili. Tudi kot škof je bil sv. Martin ponižen in vnet za božjo čast. Zmiraj bolj pa je rastla v njem tudi ljubezen do bližnjega. Neutrudljivo je delal skoz 26 let kot škof v vinogradu Gospodovem. Že čez 80 let star je vmiril razpartijo v Cande. Vernil se je od tod v svoj sedež. Ali na tej poti ga telesna moč popolnoma zapusti. Pokliče tedaj k sebi svoje učence in jih nagovori: „Otroci moji! jez umerjem.“ Odgovorijo mu: „Oče, oče! zakaj nas hočete zapustiti? komu nas hočete zapustiti? Sirote smo.“ Močno so te besede ganile sv. škofa, in molijoč je govoril: „O Gospod! ako me tvoje ljudstvo še potrebuje, se hočem truditi tudi zanaprej. Tvoja volja naj se zgodi.“ Toda, dodelal je sv. Martin in se bližal svojemu koncu. Ko so ga okolj stoječi duhovni prosili, ako bi dovolil, da bi se mu ležišče popravilo, bi se mu telesne bolečine saj nekoljko pomanjšale, jim je odgovoril: Bratje! pustite mi rajše nebeško veličanstvo kakor pa pozemelsko bliščobo gledati in ne mudite moje duše, ki je ravno na poti k Gospodu.“ To izrekši zagleda hudobo pred seboj, ktero nagovori: „Kaj stojiš tu ti divja zver? Revče, nič mi ne moreš, Abrahamovo naročje me bo sprejelo.“ Ko to zgovori, izdihne svojo pobožno dušo, ktero so angeli pevajoči v nebo spremili.

Učimo se mi od tega svetnika, Boga resnično ljubiti, in skerbeti ne samo za svoje izveličanje, temuč tudi za časno in večno srečo svojega bližnjega. O! ko bi si te nauk globoko v serce vtisnili in se po njem ravnali, gotovo bi se ne bali smerti in skušnjav hudičevih o poslednjej uri.

(Sv. maša se začne kakor o prazniku sv. Petra stol.)

Cerkvena molitev. O Bog! ti vidiš, da sami iz sebe kaj ne premoremo; dodeli nam milostlivo skoz prošnjo svetega Martina, spoznovavca in škofa svojega, da bomo s tvojo pomočjo vsega zlega in vsih nadlog rešeni; po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

Berilo iz bukev Sirahovih 44 in 45.

Glej, veliki duhoven, kteri je v svojih dneh dopadel Bogu, in je bil najden pravičen, in je bil ob času serda v spravo. Ni mu bil najden enak, kteri bi bil spolnoval

postavo Previsocega. Za tega voljo ga je Gospod s prisego povzdignul med svojim ljudstvom. Blagoslov vseh narodov mu je dal, in svoj zavet poterdil nad njegovo glavo. Obiskal ga je s svojimi dobrotami, ohranil mu je svoje usmiljenje, in najšel je milost pred Gospodovimi očmi. Poveličal ga je pred kralji, in mu je dal venec slave. Storil je ž njim večno zavezo, in dal mu veliko duhovstvo, in ga je oblagodaril v slavi; da opravlja duhovsko službo, in ima hvalo v njegovem imenu, in mu daruje vredno kadilo v prijeten duh.

Razlaganje. To berilo je deloma sostavljeno iz 44. in 45. poglavja modrega Siraha (kjer se omenijo tudi možje st. zakona: Henoh, Noe, Abraham, Izak, Jakob, Mozes in Aron.) Cerkev hoče s tem ne samo čast, prednost in srečo, temuč tudi izgled višjega duhovna in škofa nove zaveze razločiti. Škof ali mašnik naj si namreč prizadeva, kolikor mogoče ravnati se po teh Bogu dopadljivih in za izveličanje ljudstva skerbnih možeh ravno tako, kakor je njihove časti in prednosti deležen. Svet in pravičen naj tedaj bo in Bogu dopadljiv, da bo zamogel z daritvami in molitvijo vtolažiti naj pravičnejšega Boga, ko ga hudobno ljudstvo razžali. Ni tedaj zadosti, ako duhovni pastir svoje podložne z božjimi zapovedmi soznani, ampak mora tudi v djanji storiti, kar uči. To je tudi spolnoval sv. Martin; in če se duhovni pastir po njem ravna, sme upati, da bo Bog njega in podložne blagoslovil in ga na zemlji in v nebesih povikšal.

Evangeli svetega Lukeža 11, 33—36.

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencom: Nihče luči, ko jo užge, ne postavlja na skrit kraj ne pod mernik; ampak na svečnik, da, kteri noter gredo, svetlobo vidijo. Svetilo tvojega telesa je tvoje oko; ako je tvoje oko čisto, bo svetlo vse tvoje telo: ako je pa slabo, bo temno tudi tvoje telo. Glej tedaj, da luč, ktera je v tebi, ne bo tema. Ako je tedaj vse tvoje telo svetlo, in nima nikjer nič temnega, bo vse svetlo, in te bo kakor svetla luč razsvetilo.

Kdo je tista luč, ki ne sveti na skrivnem, temuč očitno?

Tista luč je: I. *Kristus,* ki s svojim naukom in zgledom vsim sveti kakor luč na visokem. Kdor za to lučjo gre, ne zaide; kdor pa je ne spozna, si je svoje slepote in pogube sam kriv. II. *Poglavarji*, *gospodarji*, *stariši* in posebno *duhovni*, ktere je Bog visoko postavil, da svetijo svojim podložnim. Ti naj si prizadevajo, svojim otrokom in podložnim z dobrim naukom in lepim zgledom svetiti, ne pa jih s pohujšljivim govorjenjem ali djanjem k hudemu napeljevati. III. *Vsak kristjan,* ker vsakemu vera zapoveduje, svojega bližnjega z lepim zgledom, opominovanjem in svarjenjem k dobremu spodbadati. IV. *Naša vest,* ktera naj nam kakor luč v vsem našem djanji sveti in naznani, kaj je prav in kaj napčno. Ohranimo si jo *čisto* t. j. ravnajmo se zmiraj po njej in nikdar ne grešimo lahkomiselno, da si je ne vtamnimo ali clo ne vgasnemo.

Kaj nam v tem evangelji oko in telo pomenita?

Oko nam pomeni, da morajo biti vse naše misli vedno le v Boga in njegovo čast obernjene. Telo pomeni, da moramo tudi storiti, kar mislimo dobrega. S to priliko se tedaj hoče reči: Kakor zdravo in čisto oko telo viža in mu naznani, kaj ima storiti in kaj opustiti, tako naj nas tudi naše misli vižajo in k srečnemu koncu pripeljejo. Skerbi tedaj za čisto oko in telo t. j. misli, govori in delaj odkritoserčno, ne pa potuhnjeno in hudobno.

Zdihlej k sv. Martinu.

Sv. Martin, ki si bil toliko vnet za božjo čast, da se nisi vstrašil ne terplenja ne smerti, zavoljo česar so se o tvojej smerti angeli radovali in pevajoči tvojo dušo Bogu izročili, sprosi mi milostlivo serce proti revnim, dodeli apostolskim pastirjem pravo gorljivost in vsim ljudem o smertnej uri pomoč, da bodo, kakor ti, po tem revnem življenji šli v nebeški dom, kjer ti prebivaš kot dober in zvest služabnik z Gospodom Jezusom Kristusom i. t. d.

Nauk za praznik darovanja S. D. Marie.

(21. dan novembra.)

Kaj te praznik pomeni?

S tem praznikom nas cerkev spomene na veseli dan, v kterem so stariši S. D. Marijo Bogu v tempeljnu darovali.

Kako se je to zgodilo?

Ustmeno sporočilo nam o tem sledeče pove: Navadno je bilo pri Židih (Judih), da so svoje hčere brumnim ženam, (ktere so v izbicah zraven tempelna stanovale), izročili, ktere so jih bogaboječno odgojevale in v keršanskej veri podučevale. Tudi Joahim in Ana sta svojo hčerico S. D. M. tem ženam izročila. Pa tudi S. D. M. ker je vedila, da so jo stariši Bogu obljubili, je šla, čeravno še le tri leta stara, radovoljno v tempelj in se je tam Bogu popolnoma darovala, kakor nam sv. German in Epifan spričujeta. Brezštevilni nebeški angeli so poveličali te praznik in z dopadanjem je Bog vzel te prečisti in presveti dar iz rok S. D. M. Vsi trije so padli na kolena in goreče molili. Sveti stariši so potem ponižno Bogu svojo hčer podarili in jo Cahariju, mašniku Gospodovemu in predpostavljenemu izročili. Marija pa je Boga hvalila, da jo je te službe vredno spoznal in se Mu kot vedno deklo darovala. Bila je vsim devicam, ki so bile ž njo tej slubi božjej posvečene, lep izgled in tudi zdaj še sveti vsim, ki se službi božjej radovoljno in popolnoma darujejo.

(Uvod sv. maše, berilo in evangelj so kakor na Roženkransko nedeljo.)

Nauki I. Velikodušni so bili Marijni stariši, ki so iz ljubezni do Boga svojega edinega, ljubega otroka Bogu darovali in ga Njegovej službi v tempeljnu posvetili. Kdor Boga prav ljubi, je k vsakemu darilu pripravljen in stori, kar Bog hoče. Stariši! Bog ne terja od vas vsih, da bi svoje otroke Njemu darovali, kakor sta Joahim in Ana storila, terja pa, da jih vsacega greha varujete, ker so tempeljni sv. Duha, kar so pri sv. kerstu postali. Napeljujte jih tedaj že od mladega k božjej

službi v svojej hiši, katera bo božji tempelj postala, če boste po keršansko v njej živeli.

II. Marija se je že od mladih nog Bogu darovala in posvetila radovoljno, popolnoma in za zmiraj. Kdaj se Mu bomo mi resnično darovali? Darovali smo se Mu scer že pri sv. kerstu in smo Njegov tempelj postali; odpovedali smo se hudiču in svetu in dolžnost si naložili, le za Boga živeti; ponovili smo tudi, kar smo pri sv. kerstu obljubili; toda, ali smo pa tudi storili, kar smo obljubili? ali Mu nismo tega, kar smo Mu z eno roko darovali, z drugo vzeli? ali nismo z nečistimi željami oskrunili svojega telesa, božjega tempelna? ali nismo za se, za svet in njega nečimernost bolj skerbeli, kakor za Boga? Kedaj se bomo vunder Bogu resnično in za zmiraj darovali? Morebiti na starost enkrat? ko bomo že svetu, grehu in hudiču odslužili in vso našo moč zapravili, ali bo Bog hotel potem vzeti darilo našega oslabljenega, bolehnega trupla in dar naše duše, ko bo vsa z grehi obložena? ali bo zadovoljen, če Mu bomo takrat še le služiti začeli, ko svetu ne bomo mogli več služiti, če bomo takrat še le Njemu živeti začeli, ko bo že naše življenje pri koncu? Popolnoma se moramo Bogu darovati in Ga iz celega svojega serca, iz vse svoje duše in moči ljubiti, zakaj le On nam zamore popolno ljubezen poverniti in se nam popolno daruje, če se Mu mi popolno in radovoljno vdamo. Kristus pravi — Jan. 14, 23. „K temu, ki me ljubi, bova jez in Oče prišla in pri njem prebivala.“

Cerkvena molitev. O Bog! kteri si hotel, da je bila preblažena Maria devica, prebivaljše svetega Duha, denašen dan u tempel peljana in tebi darovana: dodeli nam, prosimo, naj po njeni priprošnji tudi mi vredni bomo u tempel tvojega veličastva priti in tebi darovani biti; skoz Gospoda našega Jezusa Kristusa. Amen.

Zdihlej k prečistej devici Marii.

O Marija! ki si bila presvetej Trojici naj prijetnejše darilo, pomagaj mi, da bo tudi moje serce Bogu dopadljivo darilo. Dodeli mi gnado, da bom odsihmal mislil, govoril in storil le, kar je Bogu v čast in mojemu bliž-

njemu v izveličanje. Obračaj moje serce k Bogu, da bom natanjčno opravil vse, kar božjo čast in moje izveličanje zadeva. Odvzemi, kar je napčnega v meni in dodeli mi Tebi enako voljo, da bom vsim mojim dolžnostim zadostiti in božje zapovedi v vsem spolnovati zamogel. Amen.

Nauk za praznik sv. Katarine device in mučenice.

(25. dan novembra.)

Rodila se je sv. Katarina od plemenitih starišev v Aleksandrii. Ko je bila še otrok, si je z vso močjo prizadevala, soznaniti se s keršansko vero in koristnimi vednostmi, v katerih je tako napredovala, da je v osemnajstem letu svoje starosti naj imenitnejše modrijane osramotila. K tej slavi ji je pripomogel grozoviten cesar Maksenci. Ko je namreč zvedil, da se mlada in zala devica Katarina za keršansko vero hrabro poteguje, je naj bolj učene modrijane v Aleksandrijo vkup poklical in jim lepo darilo obljubil, če bodo to devico v govorjenji vjeli in jo k paganskej veri pripravili. Toda ravno nasprotno se je zgodilo; sv. Katarina jim je dokazala; da je le keršanska vera prava in edino zveličavna, tako, da so ti modrijani brez odloga k njenej veri prestopili in za njo svojo kerv prelili. Cesar Maksenci s tem silno razkačen se vnovič loti modre device, se ji prilizuje in zaročuje. Ko pa nič ne opravi, jo začne mučiti. Dene jo v ječo, v katerej jo enajst dni s tepenjem, žejo in lakoto muči; toda tudi s tem ne opravi nič, marveč se še bolj goljfa, ker se tudi cesarica njegova žena in vojskovod Porfiri, ki sta jo v ječi obiskovala, spreobernela in mučenika postati želita. Kervoločni cesar se o tem še bolj razserdi in vkaže, kolo z nožmi in železnimi rogli nasaditi, katero naj sv. Katarino razkosi. Toda, kaj se zgodi? S. Katarina naredi sv. križ čez kolo in precej se razleti strahovito kolo. Silno veliko gledavcov se je pri tej priči spreobernilo. Ni si več upal kervoločni cesar, si zmisliti kako novo muko za sv. Katarino; bal se je, da bi se jih še več ne spreobernilo. Vkaže tedaj,

jo ob glavo djati. Serčno in z veseljem je sv. Katarina sprejela te smertni mahlej, njena pobožna duša pa je šla v nebo, kjer je dvojni venec kot devica in mučenica prejela. Njeno truplo so angeli na gori Sinai pokopali, v osmem stoletji so ga kristjani tam našli in ga še dan današnji ondi imajo v velikej časti.

Device! posnemajte sv. Katarino! bodite sramožljive in brumne, opustite vsako gizdavo in oholasto obleko, odpravite vsako nespodobno djanje in zaderžanje in veliko duš bote pridobile za nebesa. Sveta sramožljivost je mladine juterna zarja, devištva žlahten cvet, znamnje naše vrednosti in visokosti!

O začetku sv. maše poje cerkev: „Pričal sim te pred kralji in se nisim sramoval: ravnal sim se po tvojih zapovedih, ktere sim čez vse ljubil.“ „Srečni so, ki nedolžni umerjó, in hodijo po potih Gospodovih.“ Čast bodi.

Cerkvena molitev. O Bog! ki si Mojzesu verh gore Sinai postave dal, in na ravno tisto mesto po svojih svetih angelih telo blažene device in mučenice sv. Katarine prenesel: daj nam, prosimo, da po njenih zaslugah in prošnjah k hribu, ki je Jezus Kristus, srečno pridemo. Kteri s teboj in s sv. Duhom Bog živi in kraljuje vekomaj. Amen.

Berilo iz bukev Sirahovih 51, 1—8.

Častil te bom, Gospod kralj! in te hvalil Boga svojega Zveličarja, častil bom tvoje ime, ker si mi bil pomočnik in varh, in si otel moje telo od pogubljenja, od zaderge kriviènega jezika, in od lažnjivih ust, in si mi vpričo mojih zopernikov bil pomočnik. In si me odrešil po obilnem usmilenji svojega imena od rjovečih zverí, ki so pripravljene na jed; iz rok tistih, kteri so mi stregli po življenji, in iz veliko britkost, ktere so me obdajale; iz sile plamena, kteri je švigal okoli mene, in v sredi ognja nisem zgorel; iz globočine peklenskega brezna, od ognjusenega jezika, od lažnjivega govorjenja, od hudobnega kralja, in od kriviènega jezika. Hvalila bo do smerti moja duša Gospoda; ker jim pomagaš iz nadlog, kteri v te zaupajo, in jih rešiš iz rok narodov, Gospod naš Bog!

Nauk. S temi besedami modrega moža hvali danes cerkev Boga za pomoč, katero je sv. Katarini dodelil, ki jo je čisto ohranil v skušnjavah in nevarnostih tega sveta. Bog gotovo pomaga in tudi zamore pomagati čistim in nedolžnim dušam. Pelje jih včasi scer v težke skušnjave, nevarnosti in nadloge; toda to On le zato stori, ker želi, da bi sami sebe zatajevali in Njegovo voljo bolj spoznali. U naj večjej sili in potrebi je On pri njih, in kolikor večja je nevarnost, toliko bližja je Njegova pomoč. Toda te pomoči si ne smejo obetati oni, ki se brezočno, nepotrebno ali clo malašč v nevarnost in skušnjavo podajo. Ne bo jih rešil iz nevarnosti, kakor je babilonske mladenče v žarečej peči zdrave obvarval, ampak zgodilo se jim bo, kar pravi Sirah 3, 27. „Kdor ljubi nevarnost, bo v njej konec vzel.“

Evangeli svetega Matevža 25, 1—13.

Tisti čas je Jezus svojim učencom to priliko govoril: Nebeško kraljestvo je podobno desetim devicam, ktere so vzele svoje svetila, in so šle ženinu in nevesti naproti. Pa pet jih je bilo nespametnih, in pet pametnih. Petere nespametne zo vzele svetila, olja pa niso vzele seboj. Pametne pa so vzele olja v svojih posodah z svetili vred. Ker se je pa ženin mudil, so vse podremale in zaspale. O polnoči pa je šum vstal: Glejte! ženin gre, pojdite mu naproti. Takrat so vstale vse tiste device, in so napravljale svoje svetila. Nespametne pa so modrim rekle: Dajte nam svojega olja, ker naše svetila ugasujejo. Pametne pa so odgovorile, rekoč: Da ga kje ne zmanjka nam in vam, pojdite raji h prodajavcom, in si ga kupite. Kadar so pa šle kupovat, je prišel ženin; in pripravljene so šle z njim na ženitnino, in duri so se zaperle. Poslednjič pa pridejo tudi une device, rekoč: Gospod, gospod! odpri nam. On pa je odgovoril, in rekel: Resnično vam povem, vas ne poznam. Čujte tedaj, ker ne veste ne dneva ne ure.

Kaj nam Kristus s to priliko hoče povedati?

S to priliko nas spominja na sodbo, ktero bomo po smerti zaslišali. Hoče nam v serce vtisniti, da bodimo vedno pripravljeni na njo, ker bo, kakor smert, nenadomo prišla. Tiste, ki bodo pripravljeni, bo on k svatbi t. j. v nebesa, seboj vzel, pred drugimi pa vrata zaperl. Zato na koncu še enkrat opomene: Čujte in bodite zmiraj pripravljeni, ker ne veste ne dneva ne ure.

Kaj nam ta ženitnina pomeni, in kaj osebe?

Ženitnina nam pomeni, da bomo Boga vedno posedli, in vživali. Ženin pomeni J. Kristusa, nevesta Jezusovo cerkev na zemlji, svatba nam pred oči postavi Jezusovo zjedinenje s cerkvijo v nebesih, katera so svatovsko zbirališče. Device nam znamenujejo vse pravoverne, ki so k svatbi jagnjeta in neveste in k večnej gostii povabljeni.

Zakaj se pravoverni devicam primerijo?

Pravoverni se devicam primerijo, ker morajo po volji božjej vsi po deviško živeti t. j. morajo svoje petere počutke prav rabiti, svoje duševne moči dobro obračati, vragu in njegovej materi slovo dati in se zmiraj čiste in neomadeževane obvarovati po besedah sv. Pavla: „Skerbim za vas z božjo pomočjo; ker sim vas možu obljubil, in vas bom kot čisto devico Kristusu predstavil.“ II. Kor. 11, 2.

Kaj pomenijo svetilnice, kaj pomeni olje, in kaj posode?

Kakor nam sv. očaki razkladajo, pomenijo svetilnice vero, olje nam znamenuje ljubezen, dobre dela, in miloserčnost; posode pa serca in vest pravovernih.

Ženin se je zakasnil, device so zaspale in se zbudile še le, ko jih je ženin klicat prišel. Kaj vse to pomeni?

Pervo pomeni negotovi čas smerti in sodbe; drugo nam predstavi nemarljivost kristjanov, ki brez dobrih del

tje v en dan živijo, dokler jih bo nenadoma smertno spanje napadlo, iz katerega jih bo obudila trobenta in jih k sodbi poklical glas: „Vstanite vi mertvi, in pridite k sodbi!“

Zakaj so brezpametne device od pametnih devic olja imeti hotle?

Nespametne device so od pametnih olja imeti hotle, ker se niso zadosti ž njim preskerbele t. j. ker so bile v svojem živlenji s svetilnico vere ali devištva že zadovoljne in si niso tudi olja ljubezni, miloserčnost in dobrih del priskerbele. Morale so tedaj olje t. j. dobre dela prositi od pametnih devic t. j. od ljudi, ki so ljubezen z vero sklenili in si veliko dobrih del nabrali. Toda niso bile od njih vslišane, ker čednosti pravičnih pri sodbi ne morejo dostaviti, kar majnka brezbožnim.

Zakaj so pametne device brezpametne k prodajavcom odpravile?

To naj bo, kakor pravi sv. Bernard, kot svarilo hinjavcom, ki so si v svojem živlenji le prizadevali, ljudem dopasti in so tako rekoč hvalo od njih kupovali. Od tih naj tedaj tudi zdaj po smerti svoje plačila prejmejo.

Zakaj je ženin nespametnim devicam rekel: Jez vas ne poznam?

S tim nam je hotel v serce vtisniti, da za nebesa nikakor ne storimo zadosti, ako le verjemo, ampak naša vera mora biti tudi živa t. j. tudi dobre dela moramo doprinašati in v vsih delih božjo čast pospeševati. „Zakaj, tudi device, ki niso dosti dobrih del seboj prinesle, bodo na sodni dan s kurbami zaveržene“, pravi sv. Jan. Krizostom.

Zakaj je rekel Kristus: „Čujte.“

Sv. Gregor pravi: „Ko bi človek za svojo smertno uro vedel, bi gotovo en del sebi odmerjenega časa posvetnemu veselju in druzega pokori posvetil; ker pa ne vemo te ure, pripravljajmo se vsak dan s strahom na zadnji trenutek našega živlenja.

Zdihlej. O Gospod Jezus Kristus! Tebi učeniku večnega življenja se zahvalimo, ki si nas podučil, kako moramo biti previdni, bdijoči in pripravljeni na Tvoj prihod. Ker pa tega s svojo močjo storiti ne moremo, nam Ti o Gospod pomagaj, da ogenj ljubezni v naših sercih ne bo vgasnil, in da bomo s Teboj v nebesa med veselo svatovščino priti zamogli. O ne izusti nam na sodnji dan strašnih besed: „Jes vas ne poznam“ temuč reci nam prevesele besede: „Pojdite sem, vi blagoslovljeni mojega Očeta in posedite kraljestvo, katero sim vam od začetka sveta pripravil.“ O dodeli nam to milost, ki si nas s svojo kervjo rešil. Tebi gre čast, slava in hvala na vekomaj. Amen.

Nauk od presvete mašne daritve.

Presveta mašna daritev je naj imenitnejši del ali marveč osredje cele rimsko-katolške božje službe. „Kar je solnce med zvezdami, to je daritev presvete maše v keršansko katolškej veri“, pravi sv. Frančišek Salezi. Katolški kristjan naj tedaj to presveto daritev v naj večjej časti ima in se vdeleži te koristi, kolikorkrat mu je mogoče. Usled tega hočemo premišljevati: I. Potrebo presvete mašne daritve. II. Njeni večni spomin in ponavljanje. III. Bistvo in namen. IV. Vrednost in moč. V. Njene dele in obrede, in VI. Kako jo moramo slušati.

I.

Potreba presv. mašne daritve.

O tej nam piše sv. apost. Pavl Hebr. 9, 11. 12: „Kristus je kot višji duhoven s svojo lastno kervjo v svetiše prišel, za vekomaj svet odrešil in se le Enkrat daroval, da bi veliko grehov odvzel.“ S tem je sv. apost. Pavl le reči hotel, da je Kristus s svojo daritvijo na sv. križu na gori Kalvarii popolnoma zadostil za naše grehe, da je spolnil in nadomestil vse daritve starega zakona, ktere so bile predpodobe njegove daritve in so z njegovo presv. daritvijo nehale. Ne smemo pa misliti, da zunaj daritve na sv. križu v katolškej cerkvi, ktero je

vstanovil, ne bo zanaprej nobene daritve več treba. Bodo še daritve, ker

1. Ni vere brez daritev. Človek mora spoznati, da je vse od Boga prejel, karkoli je, in imá, in da ga mora zavoljo tega častiti in hvaliti. Pa tudi Bog po pravici ravna, ki terja, da naj človek to spozna, se mu priklanja in ga hvali, ker ga je k svojemu poveličanji vstvaril. Boga spodobno častiti in hvaliti pa zamoremo le z daritvijo t. j. ako mu kako vidljivo reč darujemo, katero zakoljemo, povžijemo ali zvunajno spremenimo; kar pomeni, da se Mu podveržemo in spodobno vklanjamo. Zato vidimo pri vsih tudi naj bolj divjih narodih kervave in nekervave daritve. Tudi keršanska vera imá svojo daritev, s ktero pravoverni zamorejo Boga spodobno častiti. Daritve stare zaveze je Kristus s svojo smertjo na križu odpravil in tudi Bog sam je izrekel, da Mu ne dopade več kri zaklanih žival. Dopade Mu pa in Mu bo, dokler bo svet stal, dopadla le ta daritev, ki je njegovemu veličastvu dostojna. Ktera je ta Bogú dostojna daritev? Ta daritev je Jezus Kristus, naš Gospod in Izveličar, „ki je pri zadnji večerji kot večni duhoven po redu Melhizedeka Svoje sv. teló v podobi kruha in vina Svojemu nebeškemu Očetu daroval, se vžiti dal apostolom, ktere je kot duhovne novega zakona postavil in njim in njihovim naslednikom to darovati zapovedal. Želel je namreč svojej nevesti, cerkvi, vidljivo daritev zapustiti, v katerej naj se kervava daritev, katero je On na križu doprinesel, ponavlja in terpi do konca svetá v odpuščanje naših grehov.“

2. Da je vedna daritev v katolškej cerkvi potrebna, se vidi tudi iz tega, kér se mora daritev, ktero je Kristus na sv. križu v obziru na samega sebe popolno doprinesel, nad nami dopolniti t. j. se nam prilastiti. Da zamoremo to prav zastopiti, moramo vedeti, da so se morale zaklane darovane živinčeta v starej zavezi sožgati, en del pa je moral mašnik in ljudje povžiti, da so se takó rekoč v daritvi z Bogom sedinili. Daritve stare zaveze so bile izgled daritve nove zaveze; morali bi se tedaj tudi zdaj pravoverni vdeleževati Kristusove daritve t. j. morali bi Ga vživati. Kér pa Njega, ki se je na sv. križu daroval, ne moremo vžiti, je On v novej zavezi daritev sv. maše postavil, v katerej se vsim svojim udom v podobi kruha in vina vživati daje, jih s seboj in

s svojim nebeškim Očetom sedinjuje in jim sve svoje zasluge, zasluženje svoje smerti na sv. križu in sad Svoje prelite kervi daruje. Zato pravi sv. Augušstin: „Kar se je na gori Kalvarii darovalo, se daruje tudi na naših darilnikih (oltarjih). Na gori Kalvarii se je samó darovalo, na naših oltarjih se daruje in razdeluje.“ Temu pristavi sv. Ambrož sledeče: Na oltarjih se daritev Jezusova dopolnuje; Jezus Kristus nas tu vsak dan s svetstvom (zakramentom) Svojega terplenja živi. Takó nas je Kristus z daritvijo na sv. križu odrešil in nam zasluženje te daritve na oltarji daruje. Velika daritev na sv. križu se je tedaj na gori Kalvarii začela. Ni se tu še dokončala, ampak le začela se je, da bo vekomaj terpela. Rod za rodom naj se je vdeležuje ne samó z vero, temuč se mora tudi sediniti s telesom in kervjo Jezusovo Kristusovo, ki je edina, prava in občja daritev nebes in zemlje. —

3. Ako keršansko-katolškej cerkvi presv. mašno daritev odvzameš, ji odvzameš tudi oserčje občje zvunajne božje službe, v katerej se spomin Jezusove daritve ponavlja in spodobno časti. Pri Kristusovej daritvi na sv. križu zunaj Marije, Janeza in nekoliko brumnih žen ni bil nihče pričujoč, ki bi bil Njegovo terplenje in smertno daritev zapopadel, se ž Njim sedinil in Ga spodobno častil; marveč so si Judje, ki so bili okoli sv. križa, prizadevali, ga kolikor mogoče osramotiti in opsovati. Njegovej daritvi so sicer pomagali ljudje, toda le s svojo hudobijo. Med nazočimi zvunaj Marije ni bilo nikogar, ki bi bil križ imel za oltar, na kterem se je Kristus daroval; ni bilo tudi nobene občine, ki bi se bila daritve tega oltarja vdeležila. Morala se je tedaj ta daritev še le v poznejih časih poveličati in tudi ljudje, za ktere se je ta daritev dopernesla, so morali imeti kako sredstvo, da so se zamogli s Bogom sediniti in takó Njegovej časti spodobno božjo službo opravljati. To sredstvo je *sv. maša,* ktera pravoverne na kervavo Kristusovo daritev na sv. križu spomni, k časti in hvali za to neskončno dobroto gane, in želje v njih probudi, se nje v sv. obhajilu vdeležiti. Ko bi Kristus sv. maše kot sredstva ne bil postavil, bi v katolškej cerkvi ne bilo nobene zvunajne vidljive daritve več, cerkve bi se sčasoma v slušališča spremenile, žertveniki (oltarji) bi popolnoma zginili, in pravoverni bi

se ne zamogli več ne s Kristusom ne med seboj prav sediniti. Ne zamogli bi se vdeležiti Kristusove daritve in se Njemu darovati in ž Njim sediniti. Da je to resnično, nam pričajo krivoverci, kateri so sv. mašno daritev tajili. Njih služba božja že le v samej pridigi obstoji, njih cerkve so le učilnice še, žertveniki (oltar) pričajo očividno njih slepoto, ker žertvenik brez darovanja biti in obstati ne more in njih verozakonski služabniki so jenjali mašniki biti, kér si tudi mašnika brez darovanja misliti ne moremo. —

4. Se morajo po presv. mašnej daritvi spolniti vse *podobe*, ktere je Bog v starem zakonu zastran Kristusove daritve vredil. Mora se tudi natanjko zgoditi, kar je po razsvitljenih *prerokih* napovedal. —

Prava in očividna *podoba* presv. mašne daritve je bila:

1. Daritev mašnika Melhizedeka. Te pravični kralj in edini višji mašnik, pred kterim in za kterim ni bilo nobenega v svojem duhovstvu, je daroval kruh in vino, in ga potem Abrahamu in svojim služabnikom podelil. Melhizedek je tedaj naznačena Kristusova podoba, ker se je ko početek vse pravice in mira v podobi kruha in vina svojemu nebeškemu Očetu daroval in svojim apostolom podelil. Pravi tedaj David od Kristusa: „Ti si mašnik vekomaj po redu Melhizedeka.“ Psalm. 109, 4. Ako je tedaj Kristus vekomaj mašnik, se bo tudi vedno daroval. To pa se zgodi pri sv. maši. —

2. Podoba presv. mašne daritve so bili tudi ogledni kruhi (Schaubrode), kteri so bili iz bele moke pečeni in so za daritev pripravljeni zmiraj v svetišču ležali. Le mašniki so jih na vsake osem dni zavžiti smeli. —

3. Podoba presv. mašne daritve so bile nadalje daritve iz kruha in vina, ktere so se morale združiti z daritvami iz zaklanih živinčet. S kervavimi živalskimi daritvami je bila tedaj vselej tudi nekervava daritev iz kruha in vina sklenjena, kar je jednôto kervave daritve na sv. križu in nekervave mašne daritve nazočevalo. —

4. K daritvam st. zakona so jemali tudi olje in kadilo. Olje pomeni Kristusa pomaziljenega, ki se Bogú v presv. mašnej daritvi daruje. — Kadilo naznamenuje, da je Kristus tudi naš višji mašnik. — Kar prerokbe zadeva, nam prerok Malahia razločno naznani presv. mašno daritev z besedami, ktere je Bog judovskemu

ljudstvu govoril rekoč: „Nad vami nimam dopadenja in iz vaše roke tudi nobenega darila nočem vzéti. Od solnčnega izhoda do zahoda se moje imé časti med narodi in povsodi se bo mojemu imenu darovalo; zakaj veliko bo moje imé med narodi.“ — Iz te prerokbe se razvidi: 1. da bodo judovske daritve jenjale, — 2. da jih bo čista daritev nadomestovala, — 3. od vsih narodov od solnčnega izhoda do zahoda, in povsod. Ta daritev ne more pomeniti Kristusove daritve na sv. križu, ktera se je le enkrat, ne povsod ampak samo v Jeruzalemu dopernesla. Tudi znotrajne daritve ne more pomeniti, kakor terdijo krivoverci, ki daritev zametujejo; zakaj ta daritev ni nova, svetniki starega zakona so jo tudi doprinesli in popolnoma čista vunder ni bila, človeške slabosti so bile vmés Tudi hvalne in molitvene daritve ne more pomeniti; zakaj v tej prerokbi se ne govori od dišavne daritve, ktera hvalno daritev nazočuje; temuč od neke vžitne daritve t. j. od daritve neke zunajne in telesne reči. Pomeniti mora tedaj naj čistejšo vžitno daritev novega zakona, presv. mašno daritev novega zakona, presv. mašno daritev, ktera zmiraj čista ostane, bodi si darovavec in nazoči pravoverni čisti ali ne. Zató pravi Tridentinski cerkveni zbor, da so se te prerokije preroka Malahija v presv. mašnej daritvi dopolnile, katerih misel so bili tudi naj stareji cerkveni očetje. —

II.

Večni spomin in ponavljanje presvete mašne daritve v katolškej cerkvi.

V večni spomin in ponavljanje svoje prave daritve je Jezus sv. mašo postavil, da bi v njegovej cerkvi in pri njegovih vernih bila prava, resnična in bistvena daritev. Zakaj vsi poprejšnji dari so bili komaj slabe podobe te prave daritve; zató je po zadnjej večerji, ktero je večer pred svojim terplenjem s svojimi apostoli v Jeruzalemu vžival, vzel kruh v svoje sv. roke rekoč: „To je moje Telo, ki bo za vas dano; jejte vsi od tega.“ — Potem je vzel kupo (kelh) z vinom, rekoč: „To je kupa (kelh) moje kervi, ktera bo za vas prelita; pite vsi iz njega.“ Daroval se je tedaj Jezus nekervavo svojemu

nebeškemu Očetu kot mašnik po redu Melhizedeka pod krušno in vinsko podobo; in ker je želel, da bi se ta daritev v svojej cerkvi vedno ponavljala, je pristavil: „To storite meni v spomin.“ S temi besedami je svojim apostolom in njihovim naslednikom dal oblast in zapoved, to storiti, kar je On vpričo njih storil. Kar so tudi storili apostoli, ter darovali „in lačnim kruh lomili“ Apost. djanj. 2, 46. — Darovali so na žertvenikih, zakaj sv. apost. Pavel razločno pravi, da imajo kristjani žertvenik, kjer pa je žertvenik, mora biti tudi žertev. Ne samó apostoli, temuč tudi njihovi nasledniki so to daritev doprinašali; niso si je, kakor lažnjivi krivoverci terdijo, pozneje izmislili, ampak od kar jo je Kristus pri zadnjej večerji vstanovil, so jo v katolškej cerkvi zmiraj obhajali. — Že sv. Jrenej piše o tem: „Kristus je učil novo daritev novega zakona, katero je cerkev od apostolov prejela in jo po vsem svetu doprinaša.“ — Ravno to priča sveti Justin v svojem pisanji do rimskega cesarja. — Sv. Ciril Aleks. razločno govori od ene nekervave službe božje in spričuje, kako se kristjani mesa in kervi Izveličarja vdeležujejo. — Sv. Krizostom piše: „To je čisto in pervo darovanje, skrivnostna miza, nebeški, častivredni dar.“ — Sv. Auguštin pravi: „Kristus je tudi vekomaj naš mašnik po redu Melhizedeka, ker se je za naše grehe žertvoval in nam enako žertev v cerkvi obhajati zapovedal, da vidimo, kar je Melhizedek Bogu daroval, kako se to zdaj po vsem svetu v Kristusovej cerkvi daruje“. —

Iz tega, kar ti naj starši sv. očetje zraven mnogih drugih spričujejo, se očitno razvidi, da se je presv. mašna daritev v katolškej cerkvi zmiraj obhajala in se ne poznej še le zmislila. Razvidi se tudi, da krivoverci, ki to daritev zametujejo, celej keršanskej starodavnosti nasprost govorijo in s tem, ko katolški nauk od presvete mašne daritve psujejo, dokazujejo le njihovo hudobno voljo in vsmiljenja vredno slepoto, ne pa laž katolškega nauka. —

III.

Bistvo in namen presv. mašne daritve, ali: kaj je presv. mašna daritev in zakaj se ponavlja.

Daritev v ožjem pomenu besede je darovanje kake vidljive stvari po pooblastenem služabniku, ktera stvar

se potem povžije ali zvunajno spremeni. S tem se hoče reči, da je človek vsemogočnemu Bogú podveržen, Mu služiti dolžen. Ravno to pomeni sv. mašna daritev, kér ima vse daritvine lastnosti. V presv. mašnej daritvi se:

1) Zvunajna in vidljiva reč daruje, namreč telo in kri J. Kristusa v podobi kruha in vina, kar je vidljivo.
2) V tih vidljivih podobah se Bogù mesó in kri njegovega sinu—njegovEdinorojeni—resnično in bistveno daruje.—
3) Zgodi se to po opravičenem služabniku, mašniku, ki je od Bogá dobil oblast darovati. —
4) Darovane podobe se premenijo v mesó in kri Jezusa Kristusa, in se potem od mašnika in vernih v sv. obhajilu povžijejo. —

Presv. mašna daritev je tedaj pravi dar in vedna nekervava daritev novega zakona, v katerej mašnik pravo teló in pravo kri našega Gospoda J. Kristusa v podobi kruha in vina Bogú daruje.

Daruje se iz ravno tega namena, kakor se je Kristus na sv. križu daroval, namreč: 1. da bi ta daritev nas grešnike s Bogom spravila in si mi milost od Boga sprosili, ako smo z živo vero in skesani pri njej — *spravna daritev;* — 2. v čast in poveličanje božjega veličanstva — *hvalna daritev;* — 3. v zahvalo za njegovo neskončno dobroto — *zahvalna daritev;* — 4. da bi nam Bog potrebno pomoč v vsih naših dušnih in telesnih potrebah dodelil — *prosivna daritev.* —

Kristusova daritev na sv. križu in daritev presv. maše se tedaj razločite le v tem, da se je pri daritvi na sv. križu kri prelila, pri daritvi sv. maše pa se ne preliva. Sicer ste ena in ravno tista daritev; ravno te Kristus namreč, ki se je na kervavi način na sv. križu daroval, se pri sv. mašnej daritvi nekervavo daruje. — Presv. mašna daritev ni tedaj samo nazočenje ali spomin Kristusove daritve na sv. križu, temuč tudi ponavljanje in zveršenje njegove daritve. —

IV.

Vrednost in moč presv. mašne daritve.

Vse zasluge S. D. Marie, vklananje vsih angelov, trud vsih apostolov, terplenje vsih mučencov, ojstro živlenje vsih spokornikov in pušavnikov, čistost vsih devic, čed-

nosti vsih spoznovavcov, s eno besedo, dobre dela vsih svetnikov, ki so živeli, ki živijo in bodo živeli do konca sveta, vse to vkup ni toliko vredno, kot Ena sama presveta mašna daritev. Zakaj da cerkev to veruje, lahko sprevidimo; vsa čast, ktero stvari Bogu skazati zamorejo, je le minljiva; temu nasprot pa je čast, ktera se Bogu s presv. mašno daritvijo skaže, neminljiva; ker se Mu skaže po njegovem edinorojenem ljubem sinu, ki je Bog in človek zajedno. Kristus, sin božji, sam daruje in se daruje, mašnik je le Njegov služabnik in zato imá tudi ta daritev neminljivo in neprecenljivo vrednost. Nobeno delo ni Bogu ljubše in dopadljivše kakor sv. maša, nobeno ne vtolaži Boga tako hitro, nobeno ne rani pekla tako strašno, nobeno nam ne dodeli toliko milosti, nobeno dušam v vicah muke tako zlo ne polajša, kakor sv. maša. Zatorej pravi sv. opat Odo: „Sv. maša je delo, na ktero se blagor svetá vpira“ Sv. Timotej Jeruz. temu pristavi: „Sv. maši se ima zemlja zahvaliti, da še stoji, sicer bi jo bila naša hudobija že zdavno vkončala“. Sv. Tomaž: „Presveta mašna daritev je ravno takó hasnovita, kakor daritev doprinešena na gori Kalvarii“ in sv. Krizostom: „Ena sveta maša toliko velja kolikor daritev, ktero je J. Kristus na gori Kalvarii doprinesel.“ — Kakor Kristusova daritev na gori Kalvarii, takó ima tudi sv. maša moč v sebi, božjej pravici popolnoma zadostiti, nas z Bogom zopet spraviti in deležne storiti božje milosti k odpuščanju grehov. Zakaj tisti, ki daruje, in komur se daruje, sta tukaj eden in ravno tisti, namreč božji sin, ki je v vsem svojemu Očetu enak. Enak je tudi tem, za ktere daruje, ker je človek postal, in je nam razun greha v vsem enak; On je dar in mašnik vred. —

Sv. Jan. I. 2, 3. piše, da je On sprava naših grehov in ne samó naših grehov, temuč tudi grehov celega svetá. Iz tega spoznamo:

1. Da ta daritev ne zgubi svoje moči, čeravno kak grešen mašnik daruje; zakaj Kristus ni samo dar, temuč je tudi mašnik in višji duhoven, ki daruje; kakor tudi milodar, kterega imeniten gospod po svojem služabniku med revne razdeliti vkaže, od svoje moči in vrednosti nič ne zgubi, čeravno je služabnik morebiti hudoben. —

2. Da presv. mašne daritve vsi verni zamorejo deležni biti; da se za žive in mertve, če so udje sv. katolške

cerkve; za spreobernenje grešnikov, krivovercov in nevercov, za telesno in dušno pomoč daruje in darovati zamore. Kar daritve za mertve zadeva, piše že Tertulian († 220. po Kr. rojst.) „da so molitve za mertve pri sv. maši silno stare“ in sv. Krizostom: „Niso zastonj zapovedali apostoli, da se pri obhajanji skrivnosti tih spomnimo, ki so se odtod ločili.“ Dušam v vicah pa presv. mašna daritev po priprošnji hasne, da bi Bog njih muke polajšal in jih rešil, kakor terdi mati keršansko katolška cerkev.—

3. Da morajo verni pri daritvi presv. maše goreče moliti, da jih Bog ložej vsliši, kér se tu Kristus glava vsih živih cerkvenih udov daruje kot edini srednik, in prosi milosti za nas. Gotovo usliši Bog tudi molitve, ktere verni z Jezusovo družijo. Zató tudi brumni kristjani naj raji pri presv. mašnej daritvi Bogá prosijo, hvalijo in se mu zahvalujejo. Boga prositi, da mu naj naše molitve zavolijo Jezusa Kristusa, ki se pri sv. maši daruje, se pravi sv. mašo služiti. —

4. Da je pripušeno in hasnovito, pri sv. maši za svojega bližnjega moliti, ker to Kristus razločno zapoveduje in Mu je gotovo dopadljivo, ako tu, kjer se On iz ljubezni do nas daruje, za svoje brate, starše, prijatle, bolnike, revne in žalostne molimo, da bi jim Bog pomagal in jih potolažil. —

5. Kader se Sv. D. Marii ali kakemu svetniku na čast sv. maša daruje, ne smemo misliti, da se samemu svetniku daruje. Kakor cerkev uči, se daruje svetniku le v spomin, da je samega sebe in svet takó slavno premagal. Take maše se imenujejo *zahvalne maše,* kér se tu Bogú zahvalimo za milost ino čast, ktero jim je On dodelil; *prosivne maše*, da bi tudi mi za svoje zveličanje skerbeti zamogli po priprošnji svetnika, ki je poveličan ud Kristusovega telesa. Vselej se le Bogú vsemogočnemu daruje. Zató pravi sv. Auguštin: „Čeravno žertvenike na pokopališčih mučencov stavljamo, jih ne stavljamo mučencom, temuč Bogu samemu. Nobeden naših predstojnikov še ni rekel: „Tebi, Peter ali Pavel, darujemo.“ Kar se daruje, se daruje Bogú, ki je svetnike poveličal. —

6. Da prazno veruje, kdor nekterim mašam p. Gregorjanskim mašam itd.... večjo moč pripisuje, kakor drugim; zakaj v vsakterej maši je ravno tisti mašnik, ravno tisti dar, Jezus Kristus, komur bodi čast in hvala na vekomaj.

V.

Deli in obredi presv. mašne daritve.

Presv. mašna daritev zmiraj ostane maša, ali se z godbo in slovesno ali pa brez petja z enim ali dvema strežnikoma opravlja. Perva se imenuje: *peta maša,* druga: *tiha maša.* —

Beseda „maša“, ki se presv. daritvi priklada, je bila že o začetku keršanstva navadna in pomeni odstop ali razpuščenje; ker so se o pervih časih keršanstva po dokončanej daritvi verni s služnikovim (Diakon) glasom razpuščali. Iméla je maša dva dela; pervi je segel od začetka maša do konca pridge in se imenoval: *pripravna maša,* maša nevernih, maša podučencov, ker so tudi podučenci, neverni in pokorniki smeli nazoči biti. To jim je cerkev dopustila, ker je želela, da bi jih molitev vernih in slišana božja beseda k veri in pravi pokori obudila. Po pridgi pa so se morali iz cerkve podati in zdaj se je začela vlastna maša ali *maša vernih,* ktera se je končala s služnikovimi besedami: „Ite missa est“ — „Pojdite, maša se je končala“, kjer so se vsi verni razpustili, kar je še dan današnji navadno. —

Sv. maša ima tri poglavne dele, namreč: 1. Darovanje. 3. Povzdigovanje. 3. Obhajilo s pripravno mašo in poobrednimi molitvami. —

Namenu in časti presv. mašne daritve zadostiti, je cerkev njeno slovesnost z raznimi obredi še pomnožila in povišala, kteri I. Darilnik (oltar.) II. Mašno oblačilo in III. Način, kakó darovati, zadenejo.

I. Darilnik je bil o časih preganjanj štirivoglata lesena miza. Ko je pa cerkev mir zadobila, so si kamnitno napravili, in pomeni: 1. Žalostni kraj, kjér so Kristusa križali. 2. Križ, na kterem se je krvavo za nas daroval. 3. Posebno J. Kristusa, ki je, kakor pravi sv. apostol Mat. 21, 42., cerkveni temelj, darovavec, dar in darilnik. Ogernilo, ktero je na darilniku pogernjeno, nas spominja na belo tenčico, v ktero sta Jožef Arimatejski in Nikodem Jezusovo telo zavila in pokopala. Tudi nam kaže, kako čisto in nedolžno mora biti naše serce, da zamoremo vredno Jezusa sprejeti.

II. Mašne oblačila so:

1. *Poramnica* (Humerale), ktera tudi vrat ogerne, ki je nekdaj gol bil. Mašnika in verne naj spominja 1) na Sina božjega, ki je pri svojem včlovečenji svojo božjo natoro s človeško zakril; 2) nazočuje čeljado zveličanja; zato molijo mašniki, kadar si jo obdajo: „Posadi o Gospod! na mojo glavo čeladjo zveličanja, da premagam vražje skušnjave,“ 3) nam nazočuje pert, s kterim je bilo Jezusovo obličje zagernjeno, ko so ga Judje zasramovali. —

2. *Dopetnica ali alba* t. j. bela platnena mašna srajca do pet. Njena belina nazočuje čistost in nedolžnost, in njena dolgost naj opominja mašnika stanovitnemu biti v dobrih delih, kterih naj si veliko za večnost nabêre. Nazočuje bele oblačila, v kterih je sv. Janez zveste Kristusove služabnike v nebesih Jagnje božje sledijoče vidil; zato molijo mašniki pri oblačenji: „Vmij me, o Gospod, in očisti moje serce, da bom v kervi Jagnjeta očiščen večno veselje vžival.“ Nazočuje tudi belo zasramovavno oblačilo, v ktero so Kristusa na Herodeževo povelje oblekli. —

3. *Pas* (cingulum), da se dopetnica med ledovjem podpaše. On opominja mašnike k treznosti, zderžnosti in čistosti, za ktere pri prepašenji prosijo, rekoč: „Prepasaj me, o Gospod! s pasom čistosti in vgasi v meni vso nasladno poželčnost, da v meni ostane krepost zderžnosti in čistosti.“ — Nazočuje tudi vervi, s kterimi so Kristusa zvezali.

4. *Naročnica* (Manipel) na levici ni oblačilo prav za prav. Namesto nje je bil nekdaj platnen robec za obrisanje potú in solz. Mašnike naj opominja, se pridno truditi v vinogradu Gospodovem? Zato tudi prosijo, kader si jo nataknejo: „Da bi vunder nosil naročnico solz in težav, in tudi z veseljem sprejel plačilo za delo.“ — Nazočuje tudi potni pert, s kterim je Kristus Svoj kervavi obraz obrisoval. —

5. *Nadramnica* (Stole) mašniku iz ram čez persi viseča, pri maši nad njimi križema prepreženа, je bila nekdaj beloplatnena in zavoljo snage vpeljana. Pomenila je po Kristusu dobljeno očiščenje in posvečenje. Zató molijo mašnik še zdaj: „Podaj mi, Gospod! obleko nevmerljivosti, ktero sem zgubil v pregrehi pervih starišev, in če ravno nevreden pristopim k svetim skrivnostim

tvojim, naj vunder večno veselje vživam.“ Zdaj je ozka in iz druge robe, je znamenje duhovne oblasti in zató le škofom in mašnikom pristojna. Pomeni tudi železje, ktero je Kristus nosil in nam spone pervega greha razterl. —

6. *Mašno oblačilo* (casula), v kterem škof ali mašnik mašujejo, 1) mašnika spominja na sv. ljubezen, s ktere naj vse ljudi objame in jih zmot in zapeljivcov varuje, kakor je storil Kristus; 2) pomeni vse dolžnosti, ktere mašni stan naloži, ali po besedi Jezusovej, njegov jarm in njegovo breme. Zató molijo mašnik pri oblačenji: „Gospod,“ ki si rekel: „Breme moje je lahko in jarm moj sladek, pomagaj mi ga takó nositi, da dobim Tvojo milost. Amen.“ — 3) Pomeni težki križ, kterega je Kristus nesel. —

7. *Naglavnica* (birettum) ga 1) opominja lepo paziti pri daritvi sv. maše; 2) ga spominja na Kristusovo ternjevo krono. —

Cerkvena obleka je po raznih cerkvenih časih in duhovnih opravilih tudi različne boje ali barve, namreč: 1) *bele* ob vsih velikih praznikih Gospodovih zavoljo veselja in zahvale za njegove dobrote, potem ob praznikih Sv. D. Marie, angelov božjih in tistih svetnikov, ki niso mučenci, zavoljo njihovega nedolžnega čistega življenja; 2) *rudeče,* (ki pomeni ljubezen), o binkoštih, ker je sv. Duh darovnik prave serčne ljubezni, ob praznikih sv. mučencov, ki so iz prave ljubezni svojo kerv za vero prelili; 3) *violčnate ali modre, višnjeve* (ki je podoba zvestobe) o adventu, postu, na pametvo, križeve dni, pri pokornih obhodih, ker je znamnje ponižnosti in pokore, ktera pelje k zvestobi, ki smo jo Bogu obljubili; 4) *zelene* (ki pomeni upanje) ob nedeljah, na ktere noben praznik ne pade, zavoljo veselega upanja do nebeškega kraljestva, ktero nam je Kristus pripravil; 5) *černe* pri mašah za mertve, pri biljah, pokopih in na veliki petek v znamnje otožnosti in žalosti.

III. Način, kako darovati, nas učijo mašni obredi, ktere je mati keršansko-katolška cerkev vpeljala in obderžati zapovedala, kér so po mislih Trident. zbora zvunajne znamnja primerne, človeški duh k premišlevanji božjih skrivnosti spodbadati in veličastvo presvete mašne daritve povikšati.

Pripravna maša. (Vormesse.)

Pripravna maša obseže nastopno molitev in vhod sv. maše. Nastopna molitev ima od tod svoje imé, ker se mašnik k naj nižji stopnici pred oltar podajo, ko jo molijo. Ta molitev se začne z znamnjem sv. križa in obstoji iz 42. psalma, iz nekih manjših molitvic in iz očitne spovedi (confiteor.) V njih se izreče in prosi: a) serčno veselje nad bližnjim sv. obhajilom; b) strah pred sv. Bogom zavoljo naše nevrednosti; c) prošnja za odpuščanje; č) zaupanje na božjo milostivnost; d) iskreno poželenje po sv. obhajilu. Na to mašnik spet gor pred oltar grejo ino še gredé enkrat molijo za odpuščanje grehov, k čemu so tudi verne povabili rekoč: Oremus t. j. molimo. Pridši k sredi oltarja glavo globoko vklonijo, prosijo svetnike za priprošnjo, kterih ostanjki so tu hranjeni in poljubijo oltar, da skažejo svojo čast in spoštovanje svetnikom in njihovemu spočetniku Jezusu Kristusu, kar tudi med mašo večkrat storijo. —

Podajo se mašnik potem na desno stran oltarja in berejo vhod sv. maše (Introitus) iz mašnih bukev, kteri obstoji iz imenitnih verstic iz psalmov ali iz besed prerokov, ki k temu dnevu slišijo. Sklene se vhod vselej s pesmijo: „Čast bodi Bogú Očetu, Sinu in sv. Duhu.“ —

Po vhodu se mašnik vnovič spomnijo človeške slabosti in reve in gredoči pred sred oltarja prosijo ponižno uzajemno s strežnikom za božjo milostivnost trikrat rekoč trojno kirie elejson t. j. Gospod vsmili se nas, Kristus vsmili se nas, Gospod vsmili se nas itd. . . . Kakor nekteri terdijo, se moli pervo k Očetu, drugo k Sinu, tretje k sv. Duhu, od kterih oni in ljudstvo milo pomoč terdno zaupajo. Zagledajo pa mašnik na tamošnem božjem razpelu (nad tabernaklom) preveliko ljubezen nebeškega Očeta, kteri je svojega edinorojenega sina dal, da bi se nobeden ne pogubil, ki v njega veruje, vidijo svojo prošnjo že tudi milostivno vslišano in preveseli te neizmerne preobilne dobrote in ljubezni zapojejo iz globočine zahvalnega serca: „*Gloria in excelsis Deo*“ t. j. „*Slava Bogú na višavah*“ itd. . . . v kterej pesmi presv. Trojici preserčno čast in hvalo doprinašajo za vse podeljene milosti. Perve besede te prevesele pesmi so peli angeli pri Kristusovem rojstvu, druge je cerkev pozneje pridjala.

Na koncu se mašnik s sv. križem prekrižajo, da še s tim zvunajnim znamnjem poterdijo, kar so usta govorile. —

Potem se obernejo mašnik k ljudstvu in ga pozdravijo rekoč: „*Dominus vobiscum*“ t. j. „Gospod (bodi) z vami.“ Po tem blagem pozdravu stopijo mašnik spet na desno stran in povabijo z besedo: „*Oremus*“ t. j. „Molimo“ vse nazoče k molitvi in premolijo, pri peti maši pa prepevajo „*cerkvene molitve,*“ (Oratio) ali „*skupne molitve*“ (Collecta), ker se skupno za vse verne opravljajo. Cerkvena molitev (Oratio) se vsigdar ozira na cerkveni čas ali dnevno obhajilo, skupne molitve se opravljajo na čast svetnika, kterega še cerkev te dan obhaja ali za kako posebno potrebo. —

Po skupnih molitvah preberejo mašnik *sv. berilo* (Lectio) ali *pismo* (Epistola), ki je kak del iz apostolskih pisem — ali novozakonskih sv. bukev. Na koncu se strežnik v imenu vernih za oznanjeni nauk lepo zahvali rekoč: „*Deo gratias*“ t. j. „*bodi Bog zahvaljen.*“ —

Da bi verni vtegnuli, slišane nauke bolj premisliti, so v pervih časih pevci psalme peli. Dan današnji berejo mašnik namesto njih samo nektere *verstice (Graduale)*, po kterih sledi: *Alleluja* t. j. *hvalite Gospoda.* Tistokrat in iz tistega vzroka, ko gloria vmolkne, tudi ni alleluje. Namesto nje se moli *pesem žalostnega pokornega pomena (Tractus);* nekdaj se je počasoma pela. Pet maš pa je, pri kterih se še tu posebne lepe sv. pesmi berejo, ki se jim pravi: *Sequentia* t. j. *naslednje.* Berejo se namreč te pesmi o Velikej noči, o Binkoštih, o prazniku sv. Rešnjega Telesa in pri mašah za verne duše v vicah.—

Mašnik molijo potem v sredi oltarja kratko molitev: „*Munda cor meum*“ t. j. „*Očisti moje serce*“, v kterej prosijo ponižno priklonjeni in s sklenjenimi rokami za milost božjo, da bi vredno in dostojno oznanovali njegov sv. evangelj. Sedaj prekrižajo mašnik evangeljšče in sebe ino berejo ali pojejo na te den odločeni evangelj, kterega z besedami: „*Dominus vobiscum*“ in „*Sequentia s. Evangelii*“ t. j. „*Naslednje iz sv. evangelja*“ začnejo; na tó strežnik odgovori: „*Gloria tibi, Domine*“ t. j. „*Slava Tebi, o Gospod!*“ Na koncu polubijo mašnik evangelišče in strežnik se zahvali v imenu vernih za oznanjene sv. nauke, rekoč: „*Laus tibi, Christe!*“ t. j. „*Hvala tebi, Kristus.*“—

Po evangelji pride: „*Credo*“ t. j. „*jez verujem.*“ Ta vera ali to priznanje sv. vere se imenuje Nicejsko-Štambulska vera, kér jo je Nicejski zbor leta 325. po Kr. r. zoper krivoverca Aria (ki je Kristusovo božjo natoro tajil,) sostavil in pozneje Štambulski zbor poterdil. Moli se ob vsih nedeljah, o praznikih Gospodovih, o praznikih S. D. Marie, vsih apostolov in sv. cerkvenih učenikov. —

S tem se pripravna maša konča in začne se I. del sv. maše, namreč:

Darovanje. (Offertorium.)

Mašnik vzamejo namreč kruh in vino, ktero so verni nekdaj v cerkev pernesli in na darilnik položili, kér so v pervej cerkvi verni obhod (ali darovanje) okoli darilnika (oltarja) imeli, in svoje dare darovali: kruh, vino in drugi živež. Zdaj pa jemlejo k darovanji presen kruh iz samega pšeničnega cveta t. j. iz naj lepše moke, ker je Jezus naj beržej v presnem kruku pri zadnjej večerji sv. mašo postavil, kér je kvašeni kruh že velki četertek Judom prepovedan bil. Tako tudi k vinu neke kance ali kaplje vode prilijejo, kér je tudi Jezus po Judovski navadi nekaj vode prilil, ga Bogú v daritev priporočijo, glavo vklonijo in pohlevno prosijo, da bi blagovolil oboje milo sprejeti. Potem si roké vmivajo, kar naj jih opominja na znotrajno čistost, kér le čisti na duši in sercu dostojno stoji pred oltarjem in obličjem božjim. Pridši v pred sred oltarja molijo k presv. Trojici in obernivši se k vernim opomnijo tudi nje k molitvi rekoč: „*Orate fratres*“ . . . t. j. „*Molite bratje*“, da bo moja in vaša daritev prijetna vsemogočnemu Bogú, na kar jim strežnik odgovori: „*Suscipiat Dominus*“ itd. t. j. „Naj bi sprejel Gospod daritev iz tvojih rok v slavo in čast Svojega imena, tudi v našo korist in v korist vesolne Svoje sv. cerkve.“ —

Mašnik rečejo Amen, in molijo iskreno in vroče pa tiho molitve, ktere se zato tudi imenujejo *tajne ali tihe molitve (Secreta)*, v kterih navadno za duhovne dobrote prosijo. Kakor da bi pobožnosti vneto sercé prikipelo, začnejo mašnik njihov konec glasnó prepevati in v nasledni slavni in hvalni pesmi, ki se ji pravi: „*predgovor*“ *(praefatio)* verne očitno opominjati, naj tudi hvaležni svoje serca povzdignejo in združeni z nebeškimi trumami

častijo Boga, ker se bo kmalo doprinesla daritev božjega Edinorojenega sina. —

Mašno vodilo. (Canon.)

Drugi poglavni in naj imenitnejši del sv. maše se začne z mašnim vodilom, čigar jedro je presv. obhajilo. Beseda: mašno vodilo (Canon, Regel) pomeni pravilo, kterega se morajo vsi mašniki pri maši natanjko deržati, ako hočejo vredno darovati. Mašno vodilo obseže molitve, ktere se pred povzdigovanjem, pri povzdigovanji in po povzdigovanji molijo noter do Očenaša, kjér se mašno vodilo končá. Verni zavoljo tega o začetku mašnega vodila ponižno pokleknejo in sv. tihota se razlije po vesolnej cerkvi. Mašnik sami potolažijo svoj glas in molijo bolj počasno in takó rahlo, da se le sami čujejo.

Svoje nevrednosti svesti položijo roké sklenjene na darilnik in vroče prosijo, da bi Bog nebeški blagor in blagoslov podelil najpred svojej sv. katolškej cerkvi, svojemu hlapcu papežu, škofu, vladarju in vsim katolškim kristjanom. Spomnijo se pri spominu za žive tistih posebno, ki so se njihovej prošnji priporočili, kakor nazočih vernih in vsih, za ktere so se moliti namenili. In da bi njihova molitev bolj krepka bila, nazivajo poštljivo S. D. Mario, vse blažene apostole in mnoge mučence po imenu in vse svetnike sploh, da bi jim pomagali božjo milost in pomoč sprositi po našem Gospodu J. K. Amen. — Položijo zdaj svoje roke čez kupo in hostijo, jih s sv. križem blagoslovijo in prosijo, da bi ta dar Bogú prijeten bil, nas ž njim pomiril in nam k zveličanju pripomogel s Gospodom J. Kristusom. — — — — — Začne se potem povzdigovanje. —

Povzdigovanje.

Mašnik pobožno premišlujejo, kar je Jezus v Jeruzalemu po zadnjej večerji storil in vse ponovijo in storijo, kar je On tam storil. Vzamejo kruh, povzdignejo oči k sv. nebesom, zahvalijo, pokrižaje blagoslovijo in rečejo prav razločno in poštljivo: „To je moje telo.“ Kleknuvši počastijo zdaj presv. teló pod krušno podobo in vstavši ga tudi ljudstvu povzdignejo v počeščenje. Ravno takó primejo kupo z vinom, zahvalijo, ga blagoslovijo in iz-

govorijo besede Jezusove: „To je kupa moje kervi, novega in večnega zakona, skrivnost vere, ki se prelije za vas in za mnoge v odpuščanje grehov. Kolikorkrat koli to storite, storite to v moj spomin.“ Kakor poprej teló, takó počastijo mašnik in verni tudi kerv Gospodovo. —

Po povzdigovanji zató iskreno in preponižno molijo, da bi Bog to ponovljeno, neomadeženo, čisto, posvečeno daritev blagovolil takó milostivo sprejeti, kakor je milostivo sprejel dar pravičnega Abelna, očaka Abrahama in svojega visokega mašnika Melhizedeka. — Ljubeznivo molijo zdaj tudi za tiste, ki so že šli iz časnosti v večnost, pa še ne vživajo božjega obličja, namreč za vse verne duše v očiščenje, da bi se jih Bog vsmilil in jim dal večni mir in večno zveličanje po Jezusu Kristusu. . . . —

S tem se konča mašno vodilo, ter sledi:

Sv. obhajilo.

Tu mašnik zaupljivo in serčnim glasom molijo *Oče naš.* Zadnjo prošnjo izréče strežnik v imenu vernih in mašnik jo sklenejo s besedo Amen, kar očitno kaže, da mašnik in verni skupno pri sv. maši molijo in darujejo. — Primši s desnico zlato plitvico (pateno) prosijo, da bi nas Bog od vsega preteklega, zdajnega in prihodnjega zlega rešil in nam milostivo mir dodelil, da bi brez greha in straha srečno živéli itd., se s plitvico prekrižajo in sv. hostio na njo položijo. Odkrivši kupo in poštljivo kleknúvši razlomijo nad kupo hostio na dvoje; kar nas spominja na lomlenje kruha pri zadnjej večerji in na silno smert Jezusovo, kteri nas je s Bogom pomiril. Od ene polovice hostie vlomijo mašnik spet kosček in ga v kupo spustijo, kar pomeni, da sta kruh in vino eno, namreč vés in nerazločen Jezus Kristus, Bog in človek, čeravno sta bila pri darovanji razločena. —

Potem molijo in počastijo Jezusa Kristusa skrivno nazočega v presv. rešnjem telesu in se pobožno pripravljajo k sv. obhajilu. Zató bijejo trikrat ponižno na persi rekoč: „*Agnus Dei*“ itd. t. j. „*Jagnje božje!* ki odjemlješ grehe svetá, vsmili se nas;“ tretjokrat pristavijo: „daj nam mir.“ Priklonjeni prosijo vesolnej sv. cerkvi mir in sebi milost, Jezusa Kristusa vredno prejeti. Kleknuvši primejo potem s levico presv. rešnje Teló, se na persi bijoči izgovorijo trikrat pobožno in pohlevno besede paganskega stotnika: „*O Gospod! jez nisim vreden*, da

greš pod mojo streho, temuč rêci samo eno besedo in zdrava bo moja duša.“ Vžijejo presv. rešnje Teló in kerv J. Kristusovo in podelijo presv. rešnje Teló tudi vernim, ki ga hočejo vžiti. —

S tem so poglavni deli maše dokončani in začnejo se:

Poobredne (poobhajlne) molitve. (Nachmesse.)

Ktere zapopadejo hvalo za sprejete milosti in milo prošnjo, da bi jih nam Bog blagoslovil, „*Ite missa est*“ t. j. „*Pojdite, maša se je končala,*“ mašnikovi blagoslov: „*Benedicat vos*“ itd. t. j. „*Naj vas blagoslovi* vsemogočni Bog Oče, Sin in sv. Duh Amen.“ in začetek Ivanovega sv. evangelja: „*In principio erat Verbum*“ itd. t. j. „*O začetku je bila Beseda*“ itd. . . .

VI.

Kakó moramo sv. mašo slišati.

Ako hočemo, da bi nam sv. mašna daritev kaj hasnila, jo moramo po volji in duhu naše sv. cerkve in po namenu, iz kterega jo je Kristus postavil, slišati. Vedeti moramo namreč: 1. da je sv. maša tista daritev, ktero bi mi sami, z vsim, kar smo in imamo, vsemogočnemu Bogú v njegovo poveličanje, v zadostenje za svoje grehe, v zahvalo in prošnjo za potrebne dobrote dopernesti imeli. Kér pa smo grešniki veliki in te daritve dopernesti ne zamoremo, jo sam J. Kristus za nas dopernese; 2. da se moramo Jezusove daritve priserčno vdeležiti in se s Bogom združiti; 3. da je daritev presv. maše tudi nazočenje Kristusovega terplenja in smerti. — Iz tega si moramo troje zapomniti; namreč:

1. Čeravno so mašnik sami pri darilniku (oltarju) in sami tam govorijo, in s svojimi rokami darujejo, se moramo vunder tudi mi ž njimi združiti in ž njimi darovati. —

Pri nastopnej molitvi (Staffelgebeth) se moramo kot ubogi grešniki pred Bogom ponižati in milost od njega prositi. — Pri slavi (Gloria) ga moramo z mašnikom hvaliti in slaviti. — Pri sv. berilu ali pismu (Epistel) se mu moramo za njegove sv. nauke zahvaliti in terdno skleniti, se po njih ravnati. — Pri veri (Credo) mora-

mo z ustmi in sercom vero ponoviti in terdno obljubiti, v rimsko-katolškej cerkvi živéti in umréti. — Pri darovanji (Offertorium) moramo svoje sercé, vse svoje želje in nagnenja Bogu darovati; in pri svetem (Sanctus) z vsimi angeli in svetniki Bogá hvaliti in slaviti. — Pred povzdigovanjem moramo svoje grehe obžalovati in misleči, da nismo vredni gledati božjega obličja si spomniti, da smo dolžni, Bogú za svoje grehe zadostiti in pri spominu za žive moliti. V lep izgled nam je tu sveti Frančišek Borgiaz, kteri si je v presv. mašnej daritvi Kristusovo terplenje na sv. križu živo nazočeval in tedaj v svojem spominu pet kervavih ran Jezusovih sprejel. Rani na desnici je izročil papeža, škofe in vse mašnike; rani na levici kralja in poglavarje posvetne oblasti. Ranam na desnej nogi je izročil vse redovnike in ranam na levej nogi vse svoje sorodnike, prijatle, dobrotnike in vse tiste, ki so se njegovej prošnji priporočili. Stransko rano je sebi ohranil; v to se je zamislil z vsimi svojimi nadlogami in težavami. Pri spominu za mertve je molil za vse svoje dobrotnike in prijatle, ki so se že iz tega sveta ločili, in za vse tiste, za ktere je bil moliti dolžen, ter jih je Jezusovim ranam izročeval in jih Bogú daroval. — Pri povzdigovanji moramo spoštljivo z mašnikom Jezusa moliti in ga Bogú Očetu v poveličanje, v zahvalo za vse prejete dobrote, v zadostenje za naše grehe in za grehe celega sveta, za pomoč v nadlogah in težavah in v dosego nove milosti božje darovati, in tudi sami sebe iz ravno tega namena popolnoma žertvovati. —

Po povzdigovanji moramo Jezusa na darilniku nazočega moliti, se za njegovo milostljivo včlovečenje zahvaliti in priserčno želeti, se ž njim in po njem s njegovim nebeškim Očetom združiti. In v tem obstoji:

2. Pobožnost pri sv. maši, ktera sliši k III. poglavnemu delu, ki od Očenaša do konca maše seže, v kterem delu mašnik Jezusovo sv. rešnje telo in kerv povžijejo. Želi namreč cerkev, da bi se verni pri vsakej sv. maši z Jezusom in po Njem s Svojim nebeškim Očetom združili in sedinili; in to je želela in tudi zdaj želi cerkev. Ker pa to pri vsakej maši ni mogoče, morajo na duhovni način Kristusa vživati t. j. sv. poželenje obuditi, da bi vredni bili ga sprejeti. To serčno poželenje mora pa v živej veri in priserčnej ljubezni do Jezusa vkoreninjeno

biti t. j. kdor to poželi, mora v ljubezni in (gnadi) milosti božjej biti, ker se le takó s Kristusom še bolj sedini in deležen postane duhovnih dobrot in milosti božje. Kdor tedaj hoče pri sv. maši k nebeškej mizi pristopiti, mora svoje grehe serčno obžalovati, živo vero na nazočnost Kristusovo, terdno zaupanje na Njegove zaslužbe in gorečo ljubezen do Njega obuditi in pri mašnikovem obhajilu serčno želeti, Jezusa vredno prejeti in se ž Njim sediniti. —

Po obhajilu se moramo z mašnikom Bogú za to neskončno dobroto in ljubezen Jezusovo zahvaliti in večkrat o dnevi na-njo misliti.

3. Pobožnost v tem obstoji, da se že pred začetkom sv. maše živo spomnimo, da je ta presv. daritev spomin Jezusovega terplenja in neskončne ljubezni do nas. Zakaj spoznal in previdil je On: Ko bi se mi le spomnili na to, kar je On za nas terpel, bi nas ta vedni spomin gotovo budil in spodbadal, da bi Ga ljubili in Mu služili. K temu nam pa ravno nazočenje mašnih običajev naj bolj pripomore, ter se o premišlevanji tih običajev živo spomnimo na vse Jezusovo terplenje in v duhu gremo po Jezusovih s ternjem nasajenih potih.

K temu naj ti služi sledeče:

Nazočenje Kristusovega terplenja pri sv. maši.

Mašnik.	*Kristus.*
1. Gredo k oltarju (darilniku.)	1. Gre na Oljsko goró.
2. Začnejo sv. mašo.	2. Začne moliti.
3. Molijo očitno spoved (confiteor.)	3. Pade na kolena in kervav pot poti.
4. Gredo k oltarju in ga poljubijo.	4. Judež Iškariot Kristusa poljubi in izdá.
5. Gredo na desno stran.	5. Kristusa vjamejo, zvežejo in k Anaz-u peljejo.
6. Berejo vhod (Introitus.)	6. Ga pri Anaz-u krivo tožijo in zasramujejo.
7. Gredo v sred oltarja in molijo: kirie.	7. Ga h Kajfaz-upeljejo, kjer Ga Peter trikrat zataji.

Mašnik.	*Kristus.*
8. Rečejo: Dominus vobis cum.	8. Petra pogleda in ga spreoberne.
9. Berejo sv. pismo (Epistel.)	9. Ga k Pilatu peljejo.
10. Molijo v sred oltarja: Munda cor meum.	10. Ga k Herodež-u peljejo in tam zasramujejo.
11. Berejo sv. evangelj.	11. Ga zopet k Pilatu peljejo in tam krivo tožijo.
12. Odkrijejo kupo (Kelch).	12. Ga nesramno izslečejo.
13. Darujejo kruh in vino.	13. Ga grozovitno bičajo.
14. Pokrijejo kupo.	14. Ga s ternjem venčajo.
15. Si roke vmivajo.	15. Pilatuz Ga nedolžnega spozna.
16. Rečejo: Orate fratres.	16. Pilatuz Ga s besedami: „Ecce homo“ ljudstvu predstavi. —
17. Tiho molijo.	17. Ga plujejo in zasramujejo.
18. Molijo predgovor in Sanctus.	18. Ga k smerti na križu obsodijo.
19. Molijo za žive.	19. Nese križ na Kalvario.
20. Tiho molijo.	20. Sreča Svojo žalostno mater in brumne žené.
21. Blagoslovijo kruh in vino in ga prekrižajo.	21. Ga na križ pribijejo.
22. Sv. žertvenico (hostio) povzdignejo.	22. Križ po koncu postavijo.
23. Kupo povzdignejo.	23. Mu teče kri iz peterih ran.
24. Tiho molijo.	24. Vidi Božjo žalostno mater pod križem.
25. Glasno rečejo: „Nobis quoque peccatoribus“	25. Moli na sv. križu za nas.
26. Molijo: „Pater noster“ (Oče naš).	26. Govori na križu sedmere besede.
27. Zlomijo žertvenico.	27. Izdihne in vmerje.
28. Spustijo en kosček v kupo.	28. Njegova duša gre v predpekel.
29. Rečejo: „Agnus Dei.“	29. Mnogi Ga pri križu kot sina božjega spoznajo.

Mašnik.	*Kristus.*
30. Se obhajajo.	30. Ga v grob položijo.
31. Kupo očistijo.	31. Brumne žene Ga pomazilijo.
32. Kupo pospravijo.	32. Zopet od smerti vstane.
33. Rečejo: „Dominus vobiscum.“	33. Se Svojej materi in učencom prikaže.
34. Molijo zadnje molitve.	34. Se prikaže Svojim učencom in jih skoz štirdeset dni še uči.
35. Rečejo zadnjič: „Dominus vobiscum.“	35. Se pri Svojih učencih poslovi in gre v nebesa. —
36. Blagoslovijo verne.	36. Jim pošlje sv. Duha.
37. Rečejo: „Ite missa est“ in berejo zadnji evangelj. —	37. Pošlje apostole po vsem svetu sv. evangelj oznanovati. —

Tako si zamoremo Kristusovo terplenje nazočevati in se z Jezusom popolnoma združiti, kar je pri sv. maši naj bolj potrebno. Opustiti ne smemo, med vsakim nazočenjem serčno ljubezen in kes obuditi in se neskončno dobrotljivemu Jezusu ponižno vdati in zahvaliti; na kar nas tudi vsaka skrivnost presv. maše opominja. —

Kdor tedaj takó sliši sv. mašo in vse spolni, kar sim tu priporočil, gotovo ne bo milosti božje prazen iz cerkve šel; zakaj, ako je Bog zmiraj pripravljen, nas uslišati, nas bo gotovo naj rajše in najpred uslišal pri sv. maši, kjer se njegov edinorojeni sin na darilniku daruje.

Razvidimo iz tega tudi, da so v zmoti, ki želijo, da bi se mašne molitve v kakem drugem jeziku namesti v latinščini opravljale.

Zakaj: 1. Vsak se z mašnikom v duhu lahko sedini in v svojem jeziku Bogu svoje težave in nadloge potoži, ker Bog ne gleda na besede temuč na sercé. Imamo tudi mnogo dobrih molitevnih bukev v narodnem jeziku spisanih, v kterih so cerkveni obredi razloženi in primerne molitve pristavljene. —

2. Je katolška cerkev prav ravnala, ki je pri sv. maši latinščino obderžala ter se tudi v tem pokaže edinost rimsko-katolške cerkve, in se vsi katoličani v tem spoznajo, ko imajo povsod eno in ravno tisto božjo službo v enem in ravno tistem jeziku. —

3. Se deželni jeziki spreminjajo in kmalo bi dvoumljivost ali nerazumljivost besed overala spoštljivost presv. mašne daritve in še vero v nevarnost pripravila. —

4. Je latinščina časti in veličastvu presv. maše popolnoma primerna. V njej so govorili rimski premagavci in sv. oznanovavci vere v daljnih deželah. —

5. Je namen presv. mašne daritve sploh verne k molitvi spodbuditi, ne pa jih podučiti. S sercom se morajo verni te skrivnostne daritve vdeležiti in želeti, se z Jezusom sediniti in zaslužb te daritve deležni postati, da bodo polni Njegovih zaslužb, z Njegovo presv. kervjo očiščeni in z Njegovim presv. mesom okrepčani hodili po poti pravice in resnice in večno zveličanje dosegli. —

Vse Sv. D. M. na čast in slovenskemu národu v zveličanje! —

KONEC.

KAZALO.

A.

Advent kaj je 10.
Aleluja kaj pomeni 263.
Almožnja si pridobi prijatle 404.
Alojzi sv., njegovo življenje, kako ga posnemati 630. Pobožnost (andoht) k njemu 638.
Ana sv., mati Marijna, njen praznik in življenje 666.
Angeli zakaj se veselijo nad spokorjenjem grešnika 381.
Angeli hudobni, zakaj se jih Bog ni vsmilil 47.
Angeli varhi, njih opravila, kaj smo jim dolžni, kako nas te nauk tolaži 682.
Apostoli, ktere si je J. K. izvoljil, vse zapustijo in za njim hodijo, njih plačilo 584.
Apostoljski moži se malo obrajtajo 664.

B.

Beseda božja je podobna semenu 111. Moč njena 113. Kaj koristi, blagor jim, ki jo poslušajo 169. Kdo jo posluša 204.
Beseda večna glej Jezus Kristus.
Binkošti, kako se pripravljati na nje, nauk od njih 414.
Birma, zakrament sv. birme, nauk 321.
Blagoslovljenje, nauk od tega 393.
Blagoslov očeta in matere se ima visoko obrajtati 160.
Blagoslovljenje nove cerkve, ceremonije pri tem 501. Obletnica cerkv. blagoslovljenja glej obletnica.
Bližnji, kdo je naš bližnji 425. Ljubezen do bližnjega je spolnovanje zapovedi 89. Kako se pokaže 426.
Bog je Bog tolažbe in upanja 19. Kako je vsmiljen 484. Hoče, da bi se vsi zveličali 308.
Bogastvo, zakaj krivično 404. Komu koristi 443.
Boj, potrebno je, se s sovražniki naše duše bojevati, kako se bojevati 483.
Bolezen, tolažljivi nauk 480.
Božič, kaj so božični prazniki 42.
Božja služba glej služba.
Burja na morji 90.

C.

Cahej, mitar, njegovo spreobernenje 505.
Ceremonije v katolj. cerkvi glej *obredi*.
Cerkev, *hiša božja*, kako se v cerkvi obnašati 139. Kako za njo skerbeti 190. Kaj storiti, preden v cerkev greš 415.
Cerkev kerščanska, ktera je prava, znamenja prave cerkve, zvunaj cerkve ni zveličanja 283. Je podobna ženofovemu zernu 99.
Cerkveno žegnovanje glej blagoslovljenje nove cerkve.
Colnar, zakaj so jih Judi tako sovražili 695.
Cvetna nedela, nauk od nje 217. Olke se blagoslovljujejo 218. Prosejia, kako biti pri njej 218.

Č.

Čas, kako se kupi 477. Čas žetve 96.
Čast, kaj storiti, ako se ti krati 83.
Čaša terplenja 152. 665.
Černa nedela, od kod to ime 202.
Češčena si Maria, razlaganje 609.
Četertik veliki 226.
Čistost nauk od nje 561.

Čudopolni kraji 520.
Čudopolne podobe 520.

D.

Dar božji, kteri je nar boljši 293.
Daritve sploh, nauk od tega 390.
Daritve star. zakona so podobe daritve na križu in sv. maše 352. 743.
Daritva sv. meše 740.
Darovi, sedem darov sv. Duha 317.
David, zakaj se imenuje oče Jezusa Kristusa 608.
Davki, dolžni smo jih plačevati 401.
Delo v vinogradu gospodovem, kaj pomeni 105.
Dela dobre, nič ne koristnijo človeku v grešnem stanu 118. Nauk od njih 400. temote kaj so 14.
Den sveti glej božič.
Denar kaj pomeni 485.
Desetina se ima odrajtovati 417.
Device, pet modrih in neumnih devic, nauk od tega 737.
Duh, hoditi v duhu, kaj to 442.
Duhovniki kaj so 28.
Duh sv., zakaj svet, kaj stori v človeku 317. Njegov sad 318. Zakaj ga učenci Jezusovi niso prejeli, preden je Jezus v nebesa šel 295. Kako on svet sodi; kako uči vso resnico; kako govori sam od sebe 296. Zakaj je tolažnik; kako je za Kristusa pričeval 311. Zakaj se je binkoštni praznik pokazal v podobi ognjenih jezikov 316. Kaj je on dodelil apostolom 316.
Duša, kaj se pravi: svojo dušo sovražiti 673.
Duše v vicah glej vice.

F.

Filip, apostel, in Jakob, god in življenje 616.
Frančišk Asiški, njegov god in življenje 705.
Frančišk Ksaverij, njegov god in življenje 530.

G.

Gluhomutec, njegovo ozdravljenje 420.
Gnada se vselej ne deli koj hitro 711.
Gobe, Jezus odzdravi gobove 84. 432.
Gospodarji in gospodinje njih dolžnosti 87. Njih dobri izgledi veliko premorejo 480.
Gospodinja prava keršanska gospodinja 668.
Grehi v mislih in poželenju 409.

H.

Herodež, zakaj je Jezusu po življenju stregel, kdo ravna kakor on, njegovo plačilo 567.
Hinavščina, nje se je skerbno varovati 151. Kdo je hinavec prav za prav 489.
Hoscet glej ženitba.
Hoscetno oblačilo glej ženitbansko oblačilo.
Hudič, mutec, kaj je 165. Kako ga Kristus izganja 165.
Hudoba, kako iz serca jo spraviti 105.
Hvala ljudi, ni prav jo iskati 125.
Hvalna pesem angelška kaj pomeni 46.

J.

Jakob imenovan pravični, apotel, njegov god in življenje 618.
Jakob, starejši, njegov praznik in življenje 662.
Janez Kerstnik, njegov god in življenje 639. Je bil več kot prerok 20. Zakaj je ga Herodež dal v ječo vreči 20. Kako je Gospodu pot pripravljal 21. Glas vpijočega v puščavi, njegov kerst 25.
Janez sv., apostol in evangelist, njegov god in življenje 556. Št. Janževo vino 563.
Jaslice, od kod navada jaslice narejati 52.
Jed kdaj ona človeka onečedi 174.
Jernej sv., njegov praznik in životopis 677.
Jeruzalem, zakaj se je Jezus nad Jeruzalemom razjokal; kaj to pomeni 410.
Jeza, alj je vsaka jeza greh 388. Kako se jeze varovati 390.
Jezik, nauk kako se jezika posluževati 422.
Jezus, presladko ime, kaj pomeni, kako se ima izrekovati 59. Serce 363.
Jezus u tempelnu, 3 dni tam ostane, je tam najden 69. Zakaj je tako rad s grešniki jedel 696. Je bil od hudiča skušan 132. Po morji hodi, ozdravlja bolnike 130. Kupčevavce in prodajavce iz tempelna izganja 139. 189. Treba je bilo, da je vmerl in nas odrešil 672. Njegovo vstajenje 264.
Jožef. sv., Jezusov rednik, njegov praznik in življenje 599. Kako ga častiti 604.
Juda Tadevž, apostel, njegov god in življenje 709.

K.

Katarina sv., devica in mučenica, njeno življenje 735.
Kelih terplenja glej čaša.
Kerst sv. je zakrament, nauk od tega 328. Kaj smo pri kerstu postali 392.
Kerstnica glej sabota velika.
Keršanstvo, kako se je razširovalo 99. 531.
Kletva je velik greh 466.
Kralji sv. tri njih god 62. Kaj pomenijo njih darovi 66. Naj tudi mi darujemo 67.
Kristus pervorojeni Marije; zakaj v uboštvu rojen 44. Postavljen mnogim v padec in vstajenje; znaminje, kteremu se bo zopergovorilo 54. Kako je rastel v modrosti in starosti 72. Pravi Bog 572. Dober pastir 287. Pravi človek 571. Pot, resnica in življenje 621. V tempeljnu darovan 589.
Križ sv., nauk od njega 627. Najdenje sv. križa 623. Povzdigovanje sv. križa 689. Križev pot 692. Pokrižanje 628.
Krotkost, je lepa čednost 190.
Kvadragesima, Kvinkvagesima, kaj to? 100.
Kvaterni posti, kaj je to? 7.

L.

Lacar, Jezus ga oživi 198.
Lakomnost, je glavni greh 456.
Lavrenc sv. njegov god in životopis 669.
Lenoba nauk od tega greha 106.
Leto novo, od kod ime, zakaj si srečno novo leto voščimo 56.
Leto cerkveno, kaj je 1. Kako se razdeluje 1.
Leto sveto, kaj je to? 469.
Ljubezen do Boga, zakaj imamo Boga ljubiti 320. 461. Ktera je prava, alj se veže s strahom 462.
Ljubezen je vez popolnosti 93.
Ljubezen bratovska, kako se gre ohraniti 74.
Ljubezen do bližnega glej bližnji.
Ljubiti Boga, kaj se pravi 461.
Luč, kaj to pomeni duševno 732.
Luč večna, kaj v cerkvah pomeni 362.
Lulika v duševnem pomenu kaj je 97. Zakaj je Bog ne da izruti 96. 97.

M.

Magdalena, njen god in življenje 655. Zakaj je delala očitno pokoro 660.
Magnificat, hvalna Marijna pesem 654.
Maria sv., izgled pokorščine 589. Nje hvala 542. Je podobna knjigi 688. Njeno vboštvo 590. Se zaroči s sv. Jožefom 607. Zakaj se deklo Gospodovo imenuje 609. Nje visokodušnost 733.
Maria sv., njeni prazniki: čisto spočetje 540. Svečnica 586. Oznanenje alj ibehtnica 605. Sedem žalost 614. Obiskanje 652. Vnebovzetje 674. Rojstvo 687.
Maria, Martna sestra 675.
Marka sv., glej procesija.
Martin sv., škof, njegov god in življenje 729.
Matevž sv., njegov praznik in životopis 693.
Matia sv., njegov praznik in životopis 592.
Mermrati zoper Boga ni prav, je greh 107. 409.
Mertvud, Jezus Kristus ozdravi mertvudnega 465.
Meso blagoslovlenje alj žegnanje mesa 263.
Meša sv., nauk od nje 740.
Mešnikovo blagoslovlenje, sv. zakrament nauk od njega 434.
Mihael sv., nadangel, njegov god 697.
Miklavž glej Niklavž.
Milost do bornih Bogu dopade 150. Dela telesne in dušne milosti 137.
Milošnja si pridobi prijatle glej almožna.
Mir božji, kaj je 23. Nar boljše blago 272. Kdaj ga v sercu vživamo 93.
Mitar glej colnar.
Mnenje dobro alj dobra majnenga glej namen.
Mladeneč v Najmu, kaj pomeni 448. Njegova mati je podoba sv. katolj. cerkve 197.
Moliti, kaj se pravi v Jezusovem imenu moliti 298.
Molitva, zakaj je Bog vselej ne vsliši 298. Kdaj je posebno treba moliti 299. Kratke molitvice alj iskrice 299.

N.

Nadloga, kako si v nadlogah pomagati 24.
Nadškof 576.
Nagnenje hudo, nauk od tega 97.
Namen dober, nauk od njega 384.
Napuh, dobro se tega greha varujmo 416.
Nauk Jezusov je podoben kvasu, zakaj se je tako hitro razširoval 99.
Nauk ustmeni glej sporočilo.
Navade grešne, kako jih odpraviti 105.
Nebeško veselje 476.
Nebeško kraljestvo, komu je podobno 95,

Nečistost, nauk od nje 373.
Nedela, kaj je, zakaj Bogu posvečena 1. Kako jo posvečevati 2. 456.
Nedolžnost, je imenitna in lepa 565.
Nevoščljivost, kam pelja človeka, nauk od tega greha 156.
Niklavž sv., škof, njegov god in življenje 534.

O.

Obhodi cerkveni glej procesije.
Obletnica cerkvenega žegnovanja, nauk od tega 500.
Obredi, nauk od njih 421. 450.
Obrekovanje, nauk od njega 405. Potolaži se, ako te kdo obrekuje 407.
Obrezovanje Jezusa Kristusa 57.
Očaki, kdo so ti 576.
Oče, kdo je bil pravi oče Jezusov 608.
Oče naš njegovo razkladanje 300.
Odgoja otroška, je potrebna, kako, nauk od tega 643.
Odpustek, nauk od odpustkov 467. Porciunkule glej porciunkula.
Olje sv. poslednje nauk od njega 427.
Oltar, kaj pomeni glej nauk od sv. maše 740. Zakaj se v postu s modrimi (blavimi) perteninami ogerne 123.
Orožje luči, kaj je 13. Hudičevo 166. Kdo hudiču orožje odvzame 166.
Ostanki svetnikov se smejo častiti 518.
Otročiči nedolžni, njihov god 563.
Ovčice Kristusove, ktere so 211. Na čem je jih poznati 287.

P.

Papež, nauk od njega 575.
Passion glej terpljenje.
Pavl sv., apostel, njegov god in življenje 648, Njegovo spreobernenje 582. Zakaj sam od sebe tolko slavnega pripoveduje 110.
Pekel nauk od pekla 474.
Pepel, blagoslovljeni alj žegnani 123.
Pepelnica, od kod to ime 123.
Petek veliki nauk in obredi 232.
Peter sv., apostel, njegov god in življenje 646. Praznik stola sv. Petra 569. Spozna, da je Jezus pravi Bog, njegovo plačilo zato 573. Je skala sv. cerkve 573. Sprejeme kluče nebeške, on veže in reši 574.
Petje cerkveno 94.
Pismo sv., nauk od sv. pisma 274.
Plačilo delavcov v vinogradu 105.
Pobožnost prava, nauk od nje, v čem obstoji 72.
Podanje v voljo božjo, nauk od njega 87.
Podobe svetnikov v časti imeti je prav 519.
Pohujšanje, nauk od pohujšanja 312. 686.
Pokore cerkvene v starih časih naše cerkve 468.
Pokoro odlašati do smerti je nevarno 411. Nauk od zakramenta sv. pokore 33.
Pokorščina, nauk od nje 71.
Ponižnost je potrebna 447. Nas stori Jezusu podobne 219.
Ponovljenje duha, kako se naj zgodi 471.
Porciunkula — odpustek 707.
Porodice nauk za nje 591.
Poslednje reči človeka so hujše kakor perve 168.
Posli, nauk za nje 88.
Post, pravi, kaj je 127. Kdo se je dolžen postiti 8. S kterim namenom postiti se 9. 122. Kako se zoper post greši 9. *Štirideseteanski*, od koga je vstavljen 121.
Postni dni, kaj so 5. Kdo je jih vstavil 5. Kteri so nar imenitnejši 7. Kvaterni posti 7. Čuvajni posti 7.
Postni čas, kako ga obhajati 122. Je čas posebnih milost 131.
Posvariti, bratovsko, po stopnjah 172.
Poti božji, nauk od njih 525.
Poterpežljivosti, nauk od nje 486.
Prazniki glej svetki.
Predpostavljeni nauk za nje 75.
Predvečeri glej prazniki.
Pridiga, kaj storiti *pred*, *med* in *po* pridigi 114.
Pridigarji, kdo jih kamnuje in pobija 556.
Prihod Jezusa Kristusa pervi in drugi 10.
Prilika, zakaj je Jezus vselej v prilikah govoril 98.
Prisegati, nauk od prisege 499.
Procesije, nauk od njih 302. Na svetega Marka den in križni teden 304.

R.

Rane, zakaj je Jezus svojim učencom znaminja ran pokazal, zakaj je jih po vstajenji še obderžal 273.
Razglašenje Gospodovo, kaj to 63.
Red tretji, redovniki tretjega reda 708.
Rimsko-katoljsko od kod to ime 576.
Rojstvo Jezusa Kristusa kot človeka, dušno rojstvo v sercu pobožnega kristjana 42.
Rorate, kaj te sv. maše pomenijo 12.
Roženkranc, nja skrivnosti, kaj je, kolikeri, kako ga moliti 701. Rošenkrencna nedela 700.

S.

Sabota velika nauk in obredi 257.
Sad prave pokore 26.
Seme, dobro, kaj pomeni, kdo ga seje 95.
Septuagesima, Sexagesima kaj je to 100.
Serce Jezusovo, nauk od tega 363.
Simeon, starček v tempeljnu 590.
Simon, apostel, njegov god in življenje 709.
Sin človekov, zakaj se Kristus tako imenuje 571.
Skerb za bolnike nauk od tega 481.
Skofi, kaj so 576
Skušanje Jezusa Kristusa v puščavi 132.
Skušnjave hudičeve nauk od njih 133.
Služba božja pametna v čem obstoji 68.
Smert, nauk od nje 449.
Smert, Jezusova je naše izveličanje 153.
Sodba poslednja kako se bo začela, kako se bo sodilo 15.
Sodba ljudi ni veliko porajtati 28.
Soditi prederzno je greh 182.
Sol blagoslovlena nauk od nje 396.
Sovražniki, od ljubezni do njih 128. Kako se kristjan nad njimi maščuje 83.
Spanje v duševnem pomenu 13.
Sporočilo ustmeno, nauk od njega 275.
Spoved sliši k zakramentu sv. pokore 38.
Sprava s sovražnikom je potrebna, kako se spraviti 389.
Spremenba Jezusova na gori Tabor 147.
Spreobernenje sv. Pavla 582. Kaj nas uči 583.
Stabat mater alj žalostna je mati stala 614.
Stariši so dolžni svoje otroke keršansko odgojevati glej *odgoja*.
Stefan sv., nadmučenik, njegov god in življenje 550.
Stotnik v Kafarnaumu in njegov hlapec 84.
Strah pred ljudmi, nauk od tega 490.
Svečnica, kak praznik je to 586. Zakaj se te den sveče blagoslovljujejo, zakaj so procesije 587.
Svetki, kaj so 3. Kdo jih zamore vstaviti in preklicati 3. Kako jih posvečevati 4.
Svetniki, kako jih častiti in na pomoč klicati 511. Kako se kdo med svetnike postavi 523.
Svetost navidezna je grešna in gerda 151.

T.

Talent, kaj to pomeni 485. Kako jih Bog deli 539.
Telo, presv. rešnje telo, nauk od zakramenta rešnjega telesa 353.
Telo rešnje, praznik presv. rešnjega telesa 350.
Tempel, duhovni, nauk od njega 506.
Terpljenje Jezusa Kristusa 241. Zakaj se pri branju sveče ne prižgejo 219.
Tiha nedela glej černa nedela.
Tolažba v nadlogah 24. 292. Če nas kdo zaničuje 204.
Tomaž sv., apostel, njegov god in životopis 546.
Trojica presv., praznik in nauk, kaj od presv. trojice verovati 324.

U.

Učeništvo katoljške cerkve se ne more goljfati, je steber resnice 277.
Upanje, nauk od njega 288.

V.

Vbožtvo, tolažba alj trošt v boštvu 186. 444.
Včlovečenje Jezusa Kristusa kaj nas uči 47. Je bilo potrebno 607.
Večer sveti 41.
Večerja, velika, podoba katoljške cerkve 372.
Velika noč, kako se na njo pripravljati 187. Praznik nauk od njega 262. Blagoslovlenje mesa, kruha in jajc 263.
Velikonočni pondelek, in torek, nauk od tega 266. 270.
Veliki teden, nauk od tega tedna 221.
Veliki petek, glej petek.
Velika sobota, glej sabota.
Veliki četertek, glej četertek.
Vera, nauk od vere 548. Samo v sercu verovati ni zadosti 528. Kako se je razširovala 531. Kaka vera je prava in zaslužna 282.
Vernih duš praznik 724.
Veselje v Gospodu 23.
Vice, kaj so itd. 724.
Vnebohod Jezusov, nauk od njega 306.
Voda blagoslovljena 396.
Vohernija alj odertija, nauk od tega greha 445.
Vpelovanje porodic 591.
Vražja vera, babja vera 548.
Vsih svetnikov praznik 715.
Vstajenje Jezusa Kristusa, nauk od vstajenja 244. Zakaj apostoli toljkokrat od vstajenja govorijo 271.

Z.

Zakon sv., je zakrament, nauk od njega 77.
Zakoni mešani, kaj gre od njih misliti 80.
Zakonski, ki nimajo otrok, naj za otroke prosijo 641.
Zapoved ljubiti Boga in bližnjega, zakaj je ta zapoved nar večja 425.
Zapovedi božje, nauk od njih, brez da bi jih spolnovali, se ne moremo zveličati 598.
Zasmehovati je greh 495.
Zatajevanje samega sebe je potrebno 493.
Zaupanje na ljudi je od Boga prekleto 153.
Zmerjati in psovati, kaj uči Jezus od tega 387.
Znaminja Jezusovih ran glej rana.
Znaminja na sodni den 15.

Ž.

Žalost, tolažba v žalosti 24.
Žena, zakaj so očaki jih več imeli 184.
Žena kervotočna, njeno obnašanje in ozdravlenje 494.
Ženitba v Kani Galilejskej 75.
Ženitbansko oblačilo, kaj je to 473.

Pri Janezu Leonu u Celovcu

je na svitlo prišlo in se dobi:

Apostolska hrana bogoljubnim dušam dana po branji apostolskih listov in drugih bukev svetega pisma za nedele ino svetke cerkveniga leta. Spisal Anton Slomšek. 2 dela 8. mehkovezane 2 fl. — terdovezane 2 fl. 24 kr. sr.

Hrana evangeljskih naukov bogoljubnim dušam dana na vse nedele ino zapovedane praznike v leti. Spisali dušni pastirji na spodnjim Štajarskim, na svetlo dal Anton Slomšek. 2 dela; mehkovezane 2 fl. — terdovezane 2 fl. 24 kr. sr.

Glásnik slovenskega slovstva. Izdal Anton Janežič. Pervi zvezek. 8. mehkovezane 30 kr. sr.

Domači zdravnik v navadnih boleznih človeka poleg Hufelanda, Rusta, Tissota in drugih. Sostavil K. Robida. 16. mehkovezane 40 kr. sr.

Drobtince za novo leto 1854. Učiteljem in učencom, starišem in otrokom v poduk in kratek čas. Na svetlo dal Jožef Rozman. 8. mehkovezane 48 kr. — terdovezane 54 kr. sr.

„	„	„	Leto	1847	„	48	kr.
„	„	„	„	1848	„	48	„
„	„	„	„	1849	„	48	„
„	„	„	„	1850	„	48	„
„	„	„	„	1851	„	48	„
„	„	„	„	1852	„	48	„
„	„	„	„	1853	„	48	„

Mnemosynon Slavicum suis quondam auditoribus ac amicis carissimis dicat Anton Slomšek 8. mehkovezane 1 fl. 12 kr. sr.

Keršansko devištvo. Potrebni nauki, izgledi ino mo- litve za žensko mladost. Šesti natis. 8. mehkovezane 24 kr. — terdovezane 30 kr. sr.

Živlenja srečen pot. Potrebni nauki, izgledi ino mo- litvice za mladenče. Spisali mladi duhovni ino na svetlo dal Anton Slomšek. Tretji natis. 8 mehkovezane 40 kr. sr.

Svetiga Frančiška Zalezia nekdajniga škofa v Genevi Filoteja alj prijazna roka pobožno živeti. Poslovenil ino z molitvami za cerkev in nekterimi drugimi pomnožil neki dušni pastir Lavantinske škofije. Pregledal ino priporočil Anton Slomšek. Drugi natis. 8. mehkovezane 54 kr. — terdovezane 1 fl. 6 kr. sr.

Zdravo telo nar boljši blago alj nauk zdravje ohraniti. Spisal P. K. Robida. 8. mehkovezane 24 kr. sr.

Čujte, čujte kaj žganje dela! Prigodba žalostna ino vesela za Slovence. 8. mehkovezane 18 sr.

Pesmarica cerkvena, ali svete pesmi, ki jih pojo ilirski Slovenci na Štajarskim, Krajnskim, Koroškim, Goriškim in Benatskim in nektere molitvice, litanije in svet križoven pot; zbral in na svet izdal Matia Majer. 12. mehkovezana 24. — terdovezana 30 kr. sr.

Napevi za orgle k pesmarici cerkveni 4. mehko- vezane 36 kr. sr.

Keršanski mladenč, ali ogledalo pobožnega živlenja za mlade in odraščene ljudi. Po nemškem. 12. mehkovezane 16 kr. sr.

Peter in Pavl, ali Bog ubozih sirot najboljši oče. Povest za otroke in mladenče, za odraščene kakor tud za starše in učitelje. Iz nemškega prestavljena. Z eno podobo. 8. mehkovezane 16 kr. sr.

Bog nikomur dolžen ne ostane. Povest premilej slovenskej mladini kakor tudi za odraščene v podučenje in kratek čas. Po nemškem. 8. mehkovezane 16. kr. sr.

Bog čuje nad pravičnimi. Poleg nemškega od K. Šmida. 8. mehkovezane 16 kr. sr.

Cerkveno leto alj pesmi z napevi za vse nedele in praznike. Spisal Anton Bichler. 8. mehkovezane 48 kr. sr.

Koroške in Štajerske pesme. Enkolko popravljene ino na novo složene. Na svetlo dal Matija Ahacel. Tretji natis pomnoženi. 8. mehkovezane 40 kr. sr.

Dvoje fántov. Blagi Fridolin in hudobni Bric. Nekaj za otroke, iz pisem K. Šmida. Poslovenil Globočnik. Mehkovezane 20 kr. — terdovezane 24 kr. sr.

Troje ljubeznivih otrok. Tri vesele pripovedi za otroke. I. Pavle Hrastovski. II. Zgubleno dete. III. Kapelica. 12. mehkovezane 12 kr. terdovezane 15 kr. sr.

Dvé lepe reči za pridne otroke. I. Velikonočna pisanka ali pirh. II. Kresnica. 12. terdovezane 15. sr.

Kratkozhafne pravlize otrokam v podvuzhenje. Is Nemfhkiga poflovenili mladi duhovni v Zelovfhki duhovnifhnici. 12. terdvezane 15 kr. sr.

Prijetne pripovedi sa otroke. Drugi natis. 12. ter- dovezane 15 kr. sr.

Voditel proti obljubleni desheli. Nauki, tolashleji in molitve sa bolne ino vmirajozhe kriftjane. Na fvetlo dal Mafhnik Lavantinfke Shkofije. 8. mehkovezane 42 kr. — terdovezane 54 kr. sr.

Venec lepih molitev pri sveti maši in drugih raznih priložnostih. Zbran iz pisem svetnikov in cerkvenih učenikov. Poleg illirskega „duh keršanski“ poslovenil A. Likar. 12. s podobo terdovezane v nožnicah 40 kr. nevezane 30 kr. sr.

Vodnik pobožniga kristjana ali nar potrebniši molitve v raznih okolišinah živlenja. 18. terdovezane v nožnicah 30 kr. sr.

Molitovne bukvize, v katerih se najdejo juterne in večerne molitvize. Tretkič vtisnjene. 12. terdovezane v nožnicah 24 kr. sr.

Molitvice in potrebni nauki za pridne mladenče. 18. terdovevezane v nožnicah 16 kr. sr.

Posebni nauki ino molitve za žensko mladost. 18. terdovezane v nožnicah 16 kr. sr.

Sgodna daniza. Molitne bukve v zhaft Mariji Devizi. 12. terdovezane v nožnicah 24 kr. sr.

Angelska služba za mladenče k sveti maši streči. Mehkovezane 3 kr. sr.

Sveti križev pot in litanije od terplenja ino smerti Jezusa Kristusa. 12. mehkovezane 3 kr. sr.

Živlenje sv. Heme, brumne Koroške grafinje. Spisal in na svitlo dal Janez Ziegler. 12. mehkovezane 10 kr. sr.

* **Djanje svetnikov Božjih in razlaganje praznikov** ali svetkov. Spisali družniki sv. Mohorja na svetlo dal Anton Slomšek. 8. 2 dela mehkovezane 4 fl. 20 kr. sr.

*** Kratko številoslovje alj navod: Kako učence iz glave rajtati učiti.** Spisal Simon Rudmaš. 8. mehkovezane 6 kr. sr.

Spisovnik za Slovence. Spisal Matia Majar. 8. mehkovezane 12 kr. sr.

Stric Tomaž ali življenje zamorcov v Ameriki od Henriete Stowe. Svobodno za slovence zdelal J. B. S 6 podobami. 12. mehkovezane 40 kr. sr.

Slovensko berilo za Nemce s kratkimi razjasnjenji in potrebnim abecednim imenikom. Sostavil Anton Janežič. 8. mehkovezane 48 kr. sr.

Ravno se tiska obče ljublena in novo popravlena knjiga,

„BLAŽE IN NEŽICA."

Dalej je od družtva sv. Mohora na svitlo prišlo in se ravno tukaj dobi:

Šola vesela lepega petja za pridno šolsko mladino. 8. mehkovezane 30 kr. sr.

Blagomir puščavnik. Podučivna in kratkočasna povest sa mlade in odraščene. 8. mehkovezane 20 kr. sr.

Božidar. Podučivna in kratkočasna povest za slovensko mladino, kakor tudi za odraščene ljudi. 8 mehkovezane 10 kr. sr.

Domači ogovori po nedelskih evangeljih za verne ljudi na deželi. Spisal in izustil Fil. Jak. Kaffol, 2 dela 8. mehkovezane 1 fl. 40 kr. sr.

Stari Urban ali zimski večeri dobrih kmetov. Poleg talianskega poslovenili Goriški bogoslovci. 8. mehkovezane 30 kr. sr.

Zgodovina sv. vere v podobah starega zakona. Spisal Jernej Ciringar. 8. mehkovezane s 36 podobami 1 fl., brez podob 10 kr.